

M + U
+ Z +
Y + K
+ A :
:

Muzyka polska 2013
Raport roczny

1.

Muzyka polska 2013. Raport roczny

M

Wydawca: Instytut Muzyki i Tańca, Warszawa
Andrzej Kosowski, dyrektor

Koordinacja organizacyjna:
Joanna Grotkowska, dyrektor Fundacji Polskiej Rady Muzycznej

Redaktor wydania:
Joanna Grotkowska

Redakcja i korekta:
Jolanta Drozdowska

Projekt graficzny:
Darek Komorek oraz Printed in Poland

Skład i łamanie:
Artur Drozdowski

© Copyright by Instytut Muzyki i Tańca, Warszawa 2014

ISBN 978-83-939305-8-6

Wybrane artykuły z niniejszego Raportu zostały opracowane we współpracy z Polskim Centrum Informacji Muzycznej w ramach współprowadzenia portalu www.polmic.pl i zostały sfinansowane ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

instytut muzyki i tańca

Instytut Muzyki i Tańca
ul. Fredry 8
00-097 Warszawa
tel. (+48) 22 829 20 29
imit@imit.org.pl
www.imit.org.pl

Muzyka polska 2013
Raport roczny

Warszawa 2014

K

+

A

SPIS TREŚCI

Przedmowa ANDRZEJ KOSOWSKI — 15

+

część pierwsza

+

Muzyka współczesna KRZYSZTOF KWIATKOWSKI — 19

Trzej Jubilaci — 19

Kompozytorzy — 21

Festiwale, koncerty, opery — 24

Konkursy — 28

Wykonawcy — 28

Nagrody — 29

Płyty, książki, media — 29

+

Muzyka klasyczna JACEK MARCZYŃSKI — 32

Ważne rocznice — 32

Filharmonie i orkiestry — 34

Chóry i zespoły kameralne — 36

Teatry operowe — 36

Festiwale — 38

Konkursy — 40

Polscy artyści za granicą — 41

Inwestycje — 42

+

Muzyka dawna PAWEŁ GANCARCZYK — 43

Kształcenie w zakresie muzyki dawnej na uczelniach wyższych — 44

Badania nad muzyką dawną — 48

+

6 . SPIS TREŚCI

Muzyka ludowa i folkowa JAKUB BORYSIAK, PIOTR KĘDZIOREK, ANNA SZOTKOWSKA — 53

Festiwale i konkursy muzyki ludowej — 53

Festiwale folkowe — 61

Konkursy fonograficzne — 63

Stowarzyszenia i fundacje — 64

+

Jazz KRYSZTOF BRODACKI — 72

Pożegnania — 72

Jazz tradycyjny — 73

Jazz nowoczesny — 74

+

Pop, rock, hip-hop, scena alternatywna. Najważniejsze wydarzenia i zjawiska w polskiej muzyce rozrywkowej BARTEK CHACIŃSKI — 83

Gwiazdy streamingu — 83

Alternatywny sukces — 85

Gwiazdy i sukcesy bez nazwy — 87

+

Muzyka w filmach polskich roku 2013 JAN TOPOLSKI — 90

+

część druga

+

Taniec JOANNA SZYMAJDA — 97

Wydarzenia specjalne — 97

Działalność Instytutu Muzyki i Tańca — 101

Publikacje — 105

Edukacja — 109

Podsumowanie — 114

+

część trzecia

+

Muzyka polska w publicznych mediach radiowo-telewizyjnych
IZABELLA STARZEC-KOSOWSKA — 119

Niedostatki badawcze — 120

Telewizja Polska — 122

Polskie Radio — 128

+

Internetowe portale muzyczne [wybór] ALINA ŚWIĘŚ — 133

Polskie Centrum Informacji Muzycznej - polmic.pl — 133

Culture.pl - Wiadomości o polskiej kulturze — 134

O.pl - Polski portal kultury — 135

Kulturaonline.pl - Kulturalny rozkład jazdy — 135

Dwutygodnik — 136

Polskie Wydawnictwo Muzyczne — 136

Internetowe Centrum Informacji Chopinowskiej — 137

Muzyka - Polskieradio.pl — 137

Polska muza — 138

Kamerton - Polski Portal Muzyczny — 138

Serpent — 139

Uwolnij Muzykę! — 139

Jazzarium — 140

Jazzsoul.pl — 140

Folk24.pl - Muzyka czterech stron świata — 141

Muzyka tradycyjna — 141

Obchody Roku Oskara Kolberga 2014 — 142

Muzyka dawna w Polsce — 142

Taniec Polska [pl] — 143

Wortal e-teatr.pl — 144

Muzyka filmowa — 144

Film Polski - internetowa baza filmu polskiego — 145

Ninateka — 145

Muzykoteka Szkolna — 146

Trzej Kompozytorzy — 146

RMF Classic — 147

Muzyka w Onet.pl — 147

Muzyka w Interia.pl — 148

Codzienna Gazeta Muzyczna — 148

Towarzystwo im. Witolda Lutosławskiego — 148

Strony i serwisy internetowe uruchomione z okazji Roku Lutosławskiego 2013 — 149

+

Przemysł fonograficzny KATARZYNA KORZENIEWSKA — 150

+

8 . SPIS TREŚCI

część czwarta

+

Raport o stanie szkolnictwa muzycznego II stopnia – skrót ZOFIA
KONASZKIEWICZ, MAŁGORZATA CHMURZYŃSKA — 163

+

część piąta

+

Finansowanie muzyki z budżetu państwa oraz z budżetów samorządów
terytorialnych Opracowanie: IMiT — 177

+

Alternatywne źródła finansowania instytucji i projektów muzycznych
JERZY ŁYSIŃSKI — 191

Wpływy z 1% jako źródło finansowania muzycznych organizacji pożytku publicznego — 192

Sponsoring i mecenat — 201

Crowdfunding — 213

Podsumowanie — 215

+

część szósta

+

Działalność filharmonii, orkiestr, zespołów, oper, teatrów muzycznych –
najważniejsze wydarzenia roku 2013 ANNA IWANICKA — 221

Filharmonie — 221

Orkiestry symfoniczne — 242

Inne orkiestry — 246

Opery — 257

Teatry muzyczne — 264

Tabele danych liczbowych — 270

+

Wydawcy publikacji o muzyce ANNA IWANICKA — 290

+

Wydawcy publikacji o muzyce w roku 2013. Wykaz podmiotów
Opracowała: ANNA IWANICKA — 292

Wydawnictwa muzyczne — 292

Instytucje muzyczne, w których działają wydawnictwa lub działy wydawnicze — 296

Wydawnictwa książkowe, które w swojej ofercie mają publikacje o muzyce — 300

Instytucje niemuzyczne, w których działają wydawnictwa lub działy wydawnicze mające w swojej ofercie publikacje o muzyce — 316

+

Czasopisma muzyczne ANNA IWANICKA — 322

+

Czasopisma muzyczne wydawane w roku 2013 Opracowała: ANNA IWANICKA — 326

W kolejności alfabetycznej — 326

W kolejności częstotliwości ukazywania się — 334

+

Laureaci wybranych konkursów muzycznych Opracowała: ALEKSANDRA JAGIEŁŁO-SKUPIŃSKA — 338

Konkursy muzyki dawnej — 338

Konkursy muzyki klasycznej — 339

Konkursy muzyki współczesnej — 341

Konkursy muzyki tradycyjnej — 342

Konkursy muzyki jazzowej — 345

Konkursy związane z hip-hopem — 346

+

Laureaci wybranych nagród muzycznych przyznanych w Polsce w 2013 roku Opracowała: ALEKSANDRA JAGIEŁŁO-SKUPIŃSKA — 347

Nagrody i odznaczenia przyznawane przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w dziedzinie muzyki — 347

Doroczne Nagrody Ministra za rok 2013 w dziedzinie muzyki — 351

Nagrody i odznaki Związku Kompozytorów Polskich — 352

Nagrody w dziedzinie muzyki poważnej oraz nagrody obejmujące różne gatunki muzyczne — 353

Nagrody w dziedzinie muzyki ludowej/tradycyjnej/folkowej — 356

Nagrody w dziedzinie muzyki jazzowej — 357

Nagrody w dziedzinie muzyki popularnej — 359

+

Rejestr odznaczeń państwowych wręczonych ludziom świata muzyki przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2013 roku Opracowała: ALEKSANDRA JAGIEŁŁO-SKUPIŃSKA — 363

- Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski — 363
- Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski — 363
- Złoty Krzyż Zasługi — 363
- Brazowy Krzyż Zasługi — 364

+

Wykaz prac magisterskich z zakresu muzykologii, teorii muzyki i edukacji muzycznej, obronionych w 2013 roku Opracowała:

ALEKSANDRA JAGIEŁŁO-SKUPIŃSKA — 365

- Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy — 365
- Akademia Muzyczna im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu — 366
- Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu — 367
- Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi — 368
- Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach — 369
- Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku — 370
- Akademia Muzyczna w Krakowie — 373
- Instytut Muzyki Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie — 374
- Instytut Muzyki Uniwersytetu Zielonogórskiego — 375
- Instytut Muzyki, Wydział Artystyczny Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie — 376
- Instytut Muzyki w Cieszynie, Wydział Artystyczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach — 377
- Instytut Muzykologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II — 378
- Instytut Muzykologii Uniwersytetu Jagiellońskiego — 379
- Instytut Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego — 380
- Katedra Muzykologii Uniwersytetu Wrocławskiego — 381
- Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina – Wydział Instrumentalno-Pedagogiczny w Białymstoku — 385
- Wydział Edukacji Muzycznej Akademii Sztuki w Szczecinie — 385

+

Wykaz prac doktorskich z dziedziny muzykologii i sztuk muzycznych obronionych w roku 2013 Opracowała: ALEKSANDRA

JAGIEŁŁO-SKUPIŃSKA — 388

- Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy — 388
- Akademia Muzyczna im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu — 390
- Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi — 391
- Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu — 392
- Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach — 393
- Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku — 394
- Akademia Muzyczna w Krakowie — 396
- Instytut Edukacji Muzycznej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego — 399

II.

- Instytut Muzykologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II — 399
Instytut Muzyki Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie — 400
Instytut Muzykologii Uniwersytetu Jagiellońskiego — 400
Katedra Muzykologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu — 400
Katedra Muzykologii Uniwersytetu Wrocławskiego — 400

+

Wykaz prac i postępowań habilitacyjnych z zakresu muzykologii i sztuk muzycznych zakończonych w roku 2013 Opracowała: ALEKSANDRA JAGIEŁŁO-SKUPIŃSKA — 403

- Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy — 403
Akademia Muzyczna im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu — 403
Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi — 404
Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu — 405
Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach — 406
Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku — 407
Akademia Muzyczna w Krakowie — 408
Instytut Muzykologii Uniwersytetu Jagiellońskiego — 409
Instytut Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego — 410
Katedra Muzykologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu — 410
Katedra Muzykologii Uniwersytetu Wrocławskiego — 410

+

Lista osób, którym Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadał tytuł profesora sztuk muzycznych Opracowanie: ALEKSANDRA JAGIEŁŁO-SKUPIŃSKA — 412

+

Dane Głównego Urzędu Statystycznego o uczestnictwie Polaków w muzycznych wydarzeniach kulturalnych w 2013 roku Opracowanie: ALEKSANDRA JAGIEŁŁO-SKUPIŃSKA — 414

+

Wybrane badania opinii społecznej dotyczące muzyki w 2013 roku Opracowanie: MICHAŁ FELIKSIĄK, ALEKSANDRA JAGIEŁŁO-SKUPIŃSKA, KATARZYNA KOWALCZUK — 416

- Centrum Badania Opinii Społecznej dla Instytutu Muzyki i Tańca — 416
Centrum Badania Opinii Społecznej — 417
Aktywności i doświadczenia Polaków w 2013 roku, luty 2014 — 419
Millward Brown — 420
Millward Brown dla portalu Wirtualnedia.pl — 420

12 . SPIS TREŚCI

ARC Rynek i Opinia — 421

Rada Monitoringu Społecznego, Warszawa 2013 — 421

Interaktywny Instytut Badań Rynkowych dla serwisu internetowego NuPlays — 423

+

Wyniki badania omnibusowego na temat znajomości osoby Andrzeja Panufnika oraz częstotści słuchania muzyki poważnej Opracowanie:

IMiT — 425

Charakterystyka badania — 425

Wyniki - rysunki — 425

Wyniki - tabele — 426

Wyniki - tabele zróżnicowań społeczno-demograficznych — 427

+

Wyniki badania omnibusowego na temat znajomości osoby

Oskara Kolberga Opracowanie: IMiT — 433

Charakterystyka badania — 433

Wyniki badania - rozkład pełny — 434

Wyniki badania - rozkład po zagregowaniu odpowiedzi — 435

+

Z żałobnej karty. Polacy związani z muzyką, zmarli w 2013 roku

Opracowała: ALEKSANDRA JAGIEŁŁO-SKUPIŃSKA — 436

+

+

Przedmowa

Muzyka polska 2013. Raport roczny jest kontynuacją *Raportu o stanie muzyki polskiej* wydanego przez Instytut Muzyki i Tańca w 2011 roku oraz *Raportów rocznych* dotyczących muzyki polskiej w latach 2011 i 2012. Dokonanie możliwie obszernego zapisu życia muzycznego, stanu muzyki w Polsce po 1989 roku, stało się pierwszym zadaniem Instytutu powstałego w październiku 2010 roku. Od tamtej pory, z pomocą instytucji i organizacji muzycznych, tworzymy wspólne bazy danych i szczegółowe analizy.

+

Muzyka polska 2013. Raport roczny jest zatem kolejnym takim krokiem na drodze do pełnego opisu najważniejszych wydarzeń i tendencji w dziedzinie muzyki dawnej, klasycznej, współczesnej, jazzowej, rockowej, alternatywnej, tradycyjnej czy filmowej. Całość prezentowana jest w formie autorskich tekstów oraz wielu zestawień, tabel i ankiet. Ważną część tego *Raportu* stanowi opis zmian w edukacji muzycznej oraz formach finansowania działalności kulturalnej. Po raz pierwszy – oprócz finansowania kultury muzycznej z budżetu państwa i budżetów samorządowych – podjęliśmy próbę przeanalizowania alternatywnych form finansowania działalności instytucji i organizacji muzycznych.

+

Z roku na rok rozrasta się liczba tekstów, informacji, wykresów i analiz. Postanowiliśmy wprowadzić nowy podział materiału, który – mamy nadzieję – ułatwi Państwu lekturę całości.

+

Dziękuję wszystkim autorom oraz współpracownikom za stworzenie i redakcję całości, a wszystkim osobom i instytucjom udostępniającym informacje – za tworzenie coraz pełniejszego obrazu muzyki polskiej.

+

Andrzej Kosowski
Dyrektor Instytutu Muzyki i Tańca

+

+

+ + + + + + + +

+ + + + +

+ + + + + + + +

+ + + + + + +

+ + + + + + + + + + + + + +

+ + + + + + +

+ + + + + + + + + + + +

+ + + + +

+ + + + +

+ + +

1:

+

MUZYKA WSPÓŁCZESNA

MUZYKA KLASYCZNA

MUZYKA DAWNA

MUZYKA LUDOWA I FOLKOWA

JAZZ

POP, ROCK, HIP-HOP, SCENA ALTERNATYWNA

MUZYKA FILMOWA

Krzysztof Kwiatkowski

Muzyka współczesna

+

TRZEJ JUBILACI

+

Rok 2013 był rokiem jubileuszy: wydarzenia związane ze stuleciem urodzin Witolda Lutosławskiego, 80. rocznicą urodzin Krzysztofa Pendereckiego i Henryka Mikołaja Góreckiego zdominowały polskie życie muzyczne nie tylko w obszarze twórczości współczesnej.

+

Rok 2013 został uznany przez Sejm Rokiem Witolda Lutosławskiego. Organizację Biura Obchodów Roku Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego powierzył Instytutowi Muzyki i Tańca (sprawozdania z wydarzeń Roku Lutosławskiego: <http://imit.org.pl/pl/rocznice/rok-lutoslawskiego/logo-roku.html>). Ustanowiony przez ministra program „Lutosławski 2013 – Promesa” objął w Polsce i za granicą ogromną liczbę przedsięwzięć o charakterze artystycznym, naukowym, edukacyjnym, dokumentacyjnym oraz popularyzatorskim. Oficjalną inauguracją Roku stał się koncert, który odbył się w Filharmonii Narodowej 25 stycznia, czyli w setną rocznicę urodzin kompozytora, z udziałem Anne-Sophie Mutter oraz Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Narodowej pod dyrekcją Antoniego Wita. Oprócz utworów Lutosławskiego w programie znalazł się *Sostenuto*, poświęcony pamięci Lutosławskiego utwór Pawła Szymańskiego. Obchody Roku w Filharmonii Narodowej objęły wszystkie utwory kompozytora. Wydarzenia inaugurujące Rok Lutosławskiego odbyły się również m.in. w Katowicach (25 stycznia, Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia), w Łodzi („Tydzień z Witoldem Lutosławskim”, 21–26 stycznia), w Szczecinie (cykl „Do Lutosa i z powrotem” zainaugurowany 18 stycznia). Na początek Roku przypadł również 10. Festiwal „Łańcuch” (24 stycznia – 9 lutego) z udziałem

wielu wybitnych artystów polskich i zagranicznych, w programie znalazła się m.in. muzyka stypendystów Lutosławskiego (Grażyny i Andrzeja Krzanowskich, Aleksandra Lasonia, Tadeusza Wieleckiego, Pawła Mykietyna i Tomasza Opalki). Niewątpliwie najbogatszy koncertowy program obchodów Roku przedstawiła Filharmonia Narodowa: w 30 koncertach udział wzięli m.in. Ian Bostridge, Peter Jablonsky, Krzysztof Penderecki, Roberto Abbado, Vladimir Ashkenazy, Katia i Marielle Labèque, Stanisław Skrowaczewski. Ważnym wydarzeniem stał się koncert (13 marca) Philharmonia Orchestra z Londynu, którą poprowadził Esa-Pekka Salonen.

+

Koncert z udziałem Salonena był elementem poświęconego Lutosławskiemu cyklu „Woven Words”, obejmującego wiele miast Europy oraz Tokio i zapoczątkowanego przez fińskiego artystę wraz z Philharmonia Orchestra. Inauguracja cyklu miała miejsce 30 stycznia w Royal Festival Hall, gdzie wraz z londyńskimi artystami wystąpił Krystian Zimerman. Seria objęła też koncerty kameralne, na których wystąpiły m.in. zespoły Kwartludium, Cellonet oraz przedstawiono program *El Derwid – Sunspots* z udziałem Andrzeja Bauera, Agaty Zubel i Cezarego Duchnowskiego. Londyńska orkiestra uruchomiła również stronę internetową o Lutosławskim. Wydarzenia w Londynie (także na BBC Proms) to tylko część bogatego programu jubileuszowych obchodów na świecie.

+

Trudno o zwięzłe i kompletne zarazem omówienie wydarzeń Roku Lutosławskiego – wybierając z konieczności tylko niektóre z nich, warto zwrócić uwagę na udane przedsięwzięcia o charakterze edukacyjnym, adresowane do dzieci i młodzieży. Wśród nich należy wymienić zorganizowany przez Zespół Szkół Muzycznych im. Kolberga w Radomiu festiwal *Lutosławski Kontrolowany* (23–25 stycznia), towarzyszący festiwalowi „Łańcuch” cykl dla dzieci „Łańcuszek”, zabawy inspirowane prezentowanymi w Szczecinie utworami Lutosławskiego w akcji „Lutofonie” oraz skierowany do osób niepełnosprawnych projekt „Geniusz Lutos” z udziałem muzyków tamtejszej filharmonii, warsztaty „Lutoschool” zorganizowane dla młodzieży szkół warszawskich przez Fundację „Muzyka jest dla wszystkich”.

+

Najważniejszym wydarzeniem obchodów 80. rocznicy urodzin Krzysztofa Pendereckiego był festiwal jego twórczości, który odbył się w dniach 17–23

listopada w Warszawie. Wzięli w nim udział m.in. Jurij Baszmet, Barry Douglas, Anne-Sophie Mutter, Walerij Giergijew i Charles Dutoit, Lorin Maazel, Arto Noras, Jacek Kasprzyk, Jerzy Maksymiuk, Marek Moś. W styczniu po raz pierwszy w Polsce wykonano najnowszą kompozycję Krzysztofa Pendereckiego *Missa Brevis*, utwór zabrzmiał w Dworze Artusa w Gdańsku, Polski Chór Kameralny poprowadził Jan Łukaszewski. Jubileusz obchodzono w wielu najważniejszych ośrodkach muzycznych w Polsce, ale także np. w Zabrze, gdzie polskim prawykonaniem kwintetu *Kartki z nienapisanego dziennika 22 października* rozpoczął się festiwal imienia kompozytora. Odbył się on w nowej sali koncertowej muzeum kopalni Guido, 320 metrów pod ziemią. Opera Krakowska wystawiła aż trzy dzieła Pendereckiego: *Diabły z Loudun*, *Ubu Rex* i *Raj utracony* z gościnnym udziałem zespołów Opery Wrocławskiej i Bałtyckiej, zaś Teatr Wielki – Opera Narodowa otworzył sezon 2013/2014 nową wersją *Diabłów z Loudun*, której premiera miała miejsce w lutym w Kopenhadze. Muzyka Pendereckiego była obficie reprezentowana również na I. Festiwalu „Emanacje”, który odbywał się w wielu miejscach Małopolski, w tym także w mniejszych miejscowościach.

+

Osiemdziesiątą rocznicę urodzin Henryka Mikołaja Góreckiego uczczono m.in. zorganizowanym przez Filharmonię Śląską festiwalem jego twórczości, który odbył się między 12 listopada a 6 grudnia (daty śmierci i urodzin kompozytora). W czerwcu, w bazylice oo. Franciszkanów w Krakowie wykonano po raz pierwszy cykl dwudziestu pieśni na chór mieszany *a cappella* Góreckiego na koncercie będącym także premierą płyty CD z nagraniem tego utworu (DUX) oraz prezentacją nutowego wydania (PWM).

+

KOMPOZYTORZY

+

Z pewnością nowsza muzyka polska jest na świecie najlepiej znana za sprawą Trzech Jubilatów, niemniej kompozytorzy młodszego pokolenia coraz wyraźniej zaznaczają swą obecność na światowych forach. Do najbardziej spektakularnych zagranicznych sukcesów zaliczyć należy pierwszą nagrodę Marcina Stańczyka na Toru Takemitsu Award – największym i najbardziej prestiżowym konkursie kompozytorskim w Japonii, zdobytą za utwór *SIGHS – hommage à Fryderyk Chopin* (jurorem jednoosobowej komisji był w roku 2013

sir Harrison Birtwistle). Na 60. Międzynarodowej Trybunie Kompozytorów w Pradze najwyższą notę otrzymała reprezentująca Polskie Radio kompozycja Agaty Zubel *Not I* na sopran, zespół instrumentalny i elektronikę, do tekstu dramatycznego monologu Samuela Becketta. Ważną częścią promocji współczesnej muzyki polskiej na świecie jest realizowany przez Instytut Adama Mickiewicza program „Polska Music”.

+

Spośród dokonań młodych kompozytorów, jakie w roku 2013 zwróciły na siebie baczniejszą uwagę, warto wymienić zamówioną przez zespół Phoenix Vokalensemble z Berlina *Passio et Mors Domini Nostri Iesu Christi Secundum Ioannem* (2013) na 12 głosów *a cappella* Dariusza Przybylskiego (prawykonanie w marcu w Kościele Ewangelicko-Augsburskim Świętej Trójcy w Warszawie), *Architekturę światła* Tomasza Praszczalka (Prasquala) – trzeciej części projektu operowego *Orlando*, zrealizowanej przy współpracy Polskiego Teatru Tańca, Teatru Wielkiego i Akademii Muzycznej w Poznaniu, będącej muzyczno-sceniczną refleksją nad światem mistyki i rytuału. Andrzej Kwieciński wzbudził zainteresowanie napisanym na zamówienie Filharmonii Łódzkiej *Concerto. Re maggiore*, który zabrzmiał po raz pierwszy 29 listopada na „Koncercie Premier” wraz z nowym *Koncertem na flet i orkiestrę* Pawła Mykietyna oraz koncertem saksofonowym *North* zmarłego przed dwoma laty łódzkiego kompozytora Bronisława Kazimierza Przybylskiego. Ważną postacią polskiej sceny kompozytorskiej stał się Dominik Karski, który w ramach cyklu Opera/Remix Komuny Otwock przedstawił napisany wspólnie z Pawłem Krzaczkowskim utwór sceniczny *Italo Calvino*.

+

Ogromną rolę w stymulowaniu nowej twórczości odgrywają programy zamówień MKiDN, które w ostatnich latach w istotny sposób poszerzyły możliwości działania kompozytorów, a także program IMiT „Kompozytor-rezydent”. Do jego trzeciej edycji wybrani zostali trzej młodzi kompozytorzy, którzy w ostatnich latach zdobyli już sobie niemałe uznanie: Tomasz Jakub Opałka (rezydencja w Filharmonii Gorzowskiej), Wojciech Błażejczyk (Stowarzyszenie Śpiewacze Chór Akademicki im. prof. Jana Szyrockiego Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie) oraz Ignacy Zalewski (Polska Orkiestra Sinfonia Iuventus).

+

W „roku jubileuszy” należy również pamiętać o rocznicach innych wybitnych postaci muzyki polskiej: 70. urodziny Elżbiety Sikory stały się okazją koncertu zatytułowanego „Mistrzowie współczesności”, który odbył się 8 listopada w Filharmonii Bałtyckiej w Gdańsku. Zabrzmiały na nim *Koncert na saksofon i orkiestrę* – *Michelangelo* Sikory oraz *IV Symfonia Adagio* Pendereckiego. W Ambasadzie Polskiej w Paryżu kompozytorka została udekorowana orderem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”, przyznanym jej przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Koncert Jubileuszowy Lidii Zielińskiej (60. urodziny) miał miejsce 26 listopada w Akademii Muzycznej w Poznaniu. Nowe utwory polskich kompozytorek stały się (już nie z jubileuszowych okazji) ważnymi wydarzeniami, m.in. *E-motions* na akordeon, orkiestrę smyczkową i perkusję Hanny Kulenty (prawykonanie 19 stycznia w Filharmonii Wrocławskiej) i *Lasy deszczowe* Grażyny Pstrokońskiej-Nawratil, napisane na zamówienie Polskiej Filharmonii Bałtyckiej w Gdańsku.

+

29 grudnia, po długiej walce z chorobą zmarł Wojciech Kilar. Ostatnim jego utworem, który miał prawykonanie w roku 2013, były *Modlitwy do Małej Tereski* na chór mieszany, powstałe z okazji jubileuszu Uniwersytetu Śląskiego i przedstawione 8 czerwca roku w sali koncertowej Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach na koncercie z jego utworami. W czerwcu miała miejsce premiera filmu o życiu i twórczości Wojciecha Kilara, scenariusz i reżyserię dokumentu zatytułowanego *Wojciech Kilar*. *Credo* opracowali Violetta Rotter-Kozera i Zdzisław Sowiński.

+

Nie słabnie, w Polsce i za granicą, zainteresowanie, jakim w ostatnich latach cieszy się twórczość Mieczysława Wajnberga. 6 grudnia w Teatrze Wielkim w Poznaniu miała miejsce polska prapremiera opery *Portret*, wykonanej po raz pierwszy w 1983 roku w Brnie, ponownie wykonanej w roku 2010 na Bregenzer Festspiele w reżyserii Johna Fulljamesa oraz w Operze w Nancy i Opera North w Leeds w reżyserii Davida Pountneya, który swą koncepcję przedstawił także w Poznaniu. Po Wajnbergu kolejnym dokonany za granicą odkryciem stała się twórczość Andrzeja Czajkowskiego – również tym razem sporą rolę w zwróceniu uwagi na twórczość wciąż mało znanego (także w Polsce) kompozytora odegrał David Pountney, dyrektor artystyczny Bregenzer Festspiele. Z jego inicjatywy na festiwalu odbyło się prawykonanie opery Czajkowskiego *Kupiec wenecki* w reżyserii Keitha Warnera, a także

wykonanie kilku innych jego utworów. Wydarzenie to, które znalazło szeroki oddźwięk w mediach i w prasie codziennej oraz fachowej, doszło do skutku także dzięki współpracy Teatru Wielkiego i Instytutu Adama Mickiewicza.

+

Spółród krajowych spektakli operowych duże zainteresowanie wzbudziła wystawiona w maju w Teatrze Wielkim w Poznaniu *Cyberiada* Krzysztofa Meyera (kierownictwo muzyczne – Krzysztof Słowiński; reżyseria i scenografia – Ran Arthur Braun). Prawykonanie opery Pawła Szymańskiego *Qudsja Zaher*, które odbyło się 20 kwietnia, było wydarzeniem od dawna oczekiwanym. Reżyserem opery do libretta Macieja J. Drygasa był Eimuntas Nekrošius, dyrygował Wojciech Michniewski, w tytułowej roli wystąpiła Olga Pasiecznik. Ważnym spektaklem Teatru Wielkiego – Opery Narodowej było również kolejne wydarzenie Projektu „P”, prezentującego sceniczne dokonania młodego pokolenia kompozytorów: na jednym wieczorze niekonwencjonalne propozycje przedstawili Wojciech Blecharz – *Transcriptum*, z wykorzystaniem wielu pomieszczeń teatru, oraz Jagoda Szmytka w zabawnie prowokującym *Dla głosów i rąk*.

+

FESTIWALE, KONCERTY, OPERY

+

Wiele najciekawszych prawykonań utworów polskich miało miejsce na dużych polskich festiwalach muzyki współczesnej. Najważniejszym w ostatnich latach forum najnowszej twórczości polskiej stał się, choćby z racji ilości premier, katowicki Festiwal Prawykonań. Na siedmiu koncertach (26–28 kwietnia) kompozycje przedstawili: Aleksander Nowak, Paweł Hendrich, Włodzimierz Kotoński, Ryszard Osada, Sławomir Wojciechowski, Tomasz Jakub Opalka, Dariusz Przybylski, Rafał Janiak, Piotr Moss, Justyna Kowalska-Lasoń, Dobromiła Jaskot, Aleksandra Gryka, Hanna Kulenty, Krzysztof Meyer, Marcin Rupociński, Adrian Robak, Benedykt Konowalski, Marcin Bortnowski, Ryszard Gabryś, Krzysztof Knittel, Bronisław Kazimierz Przybylski, Stanisław Krupowicz, Marta Ptaszyńska, Maciej Małecki, Wojciech Widłak, Zygmunt Krauze, Michał Dobrzyński, Andrzej Kwieciński, Agata Zubel, Mikołaj Majkusiak.

+

Obchody rocznic Trzech Jubilatów oficjalnie stanowić miały najważniejsze wydarzenia 56. „Warszawskiej Jesieni” (występ Zimermana w *Koncertcie fortepianowym* Lutosławskiego, *Pasja* Pendereckiego i wszystkie kwartety Góreckiego). Na festiwalu swoje prawykonania miały m.in. utwory Augustyna, Bargielskiego, Krupowicza, Moca, Wojciechowskiego i Woźny. Wśród polskich wykonawców wyróżniła się zwłaszcza Orkiestra Muzyki Nowej, która pod dyrekcją Szymona Bywalca dała dwa pełne koncerty z bardzo wymagającym programem. Pomyślnie rozwija się towarzysząca festiwalowi, adresowana do najmłodszych słuchaczy, „Mała Warszawska Jesień”: w jej programie znalazło się m.in. prawykonanie „oper kameralnej dla dzieci i dorosłych” *O szewczyku i fałszywym królu* Tadeusza Wieleckiego, powstałej przy współpracy Tadeusza Wierzbickiego (tekst, teatr figur świetlnych), oraz instalacji interaktywnej *Plasterki muzyki* Lidii Zielińskiej. Również program Festiwalu Kompozytorów Polskich w Bielsku-Białej (18–20 października) całkowicie wpisał się w obchody rocznic Lutosławskiego, Pendereckiego i Góreckiego.

+

Z kompozycji zamówionych przez festiwal „Musica Electronica Nova” szczególne zainteresowanie wywołały *Krawędzie* Sławomira Kupczaka, bogaty kolorystycznie *LoPassHight Cut* Wojciecha Błażejczyka, *Partita II* Krzysztofa Knittla z wirtuozowskimi improwizacjami elektronicznymi i instrumentalnymi oraz *Podziemna rzeka II* Zygmunta Krauzego.

+

Ważnym forum prezentacji nowszej twórczości są również festiwale, które nie zakładają wprawdzie „geograficznych” ograniczeń i sięgają także po repertuar międzynarodowy, niemniej w dużym stopniu koncentrują się wokół muzyki powstającej w środowisku lokalnym. Należą do nich np. Dni Muzyki Kompozytorów Krakowskich, które odbyły się po raz 25. Zabrzmiały na nich m.in. utwory Anny Zawadzkiej-Gołosz, Marcela Chyrzyńskiego, Wojciecha Widłaka oraz młodych kompozytorów: Jakuba Polaczyka i Michała Papary. Wydarzeniem festiwalu stał się wieczór poświęcony poezji Adama Zagajewskiego, na którym wykonano dwadzieścia pieśni do wierszy poety, skomponowanych przez młodych krakowskich kompozytorów. Wśród „lokalnych” festiwali poświęconych nowszej twórczości (należą do nich m.in. Warszawskie Spotkania Muzyczne i łódzka „Musica Moderna”) dobrze przemyślanym programem i ambicją ogarnięcia szerokiego spektrum zjawisk

w kraju i za granicą wyróżnia się Poznańska Wiosna Muzyczna. W roku 2013 festiwal odbył się po raz 42. i zabrzmiały na nim m.in. prawykonania utworów Barbary Kaszuby, Artura Kroschela, Zbigniewa Kozuba, Katarzyny Taborowskiej, Lidii Zielińskiej i Marcela Chyrzyńskiego.

+

Nowsza twórczość polska zajmuje także sporo miejsca na festiwalach, które tylko częściowo poświęcone są muzyce współczesnej, jak Festiwal Muzyki Polskiej, który po raz dziewiąty odbył się w Krakowie (12–14 oraz 19–21 lipca). W tym roku w programie dominowała muzyka Lutosławskiego, Skrowaczewskiego, Pendereckiego, Bujarskiego i Góreckiego. Ciekawą formułą wyróżnia się festiwal „Kwartesencja”, którego pomysłodawcami od 2004 roku są muzycy Royal String Quartet. O jego programowej treści stanowią mieszanie stylów i gatunków, łączenie klasyki i nowej muzyki, gwiazdy najlepszych filharmonii i gwiazdy muzycznej alternatywy koncertujące razem. W roku 2013 na „Kwartesencji” odbyło się m.in. prawykonanie kwartetu smyczkowego *4 pieces*, skomponowanego dla Royal String Quartet przez Pawła Szymańskiego.

+

Poza festiwalami o bardziej konwencjonalnym profilu, na których gra się muzykę komponowaną i wykonywaną z nut, stałe miejsce w kalendarzu wydarzeń zdołał sobie m.in. poświęcić „sztuce dźwięku” festiwal Audio Art (Kraków, 15–24 listopada) oraz festiwal muzyki improwizowanej „Ad libitum” (Warszawa, 10–12 listopada), na którym wystąpili m.in. polscy muzycy: Jerzy Mazzoll, Piotr Damasiewicz, Maciej Garbowski, Wojciech Błazejczyk i Tadeusz Sudnik. Stosunkowo nowym „granicznym” wydarzeniem są warszawskie „Instalacje”, zorganizowane w roku 2013 po raz drugi przez jego kuratorów: Wojciecha Blecharza i Pawła Mykietyna (8–9 czerwca).

+

Ważne pozafestiwalowe koncerty, które odbyły się w roku 2013, to m.in.:

+

„Portrety kompozytorów” (5 i 6 grudnia). Wydarzenie to ma charakter cykliczny, podobnie jak „Generacje”, które odbyły się w lutym po raz 16. w Studiu Koncertowym im. Lutosławskiego w Warszawie. W programie znalazły się prawykonania czterech kompozycji:

+

Lamento na recytatora i orkiestrę symfoniczną Pawła Buczyńskiego, *Duo* na dwie grupy instrumentalne i projekcję dźwiękową Michała Talmy-Sutta, *ANCLISUNR* kompozycji przestrzennej z orkiestrą na pierwszym planie Ewy Trębacz oraz *Spettro* na skrzypce, fortepian i orkiestrę symfoniczną Anny Zawadzkiej-Gołosz, a także *Koncert na gitarę, orkiestrę smyczkową i kotły* Krzysztofa Meyera.

+

Interesujące prawykonania nowych utworów polskich miały miejsce również na koncercie w lutym w Filharmonii Poznańskiej, gdzie na wieczorne upamiętniającym 50. rocznicę śmierci Tadeusza Szeligowskiego odbyło się prawykonanie utworu Dariusza Przybylskiego *Four Darks in Red* na wiolonczelę i orkiestrę, powstałego z inspiracji malarstwem Marka Rothki. Również w lutym w Poznaniu, w wykonaniu Orkiestry Kameralnej Polskiego Radia Amadeus pod dyrekcją Agnieszki Duczmal zabrzmiało sześć prawykonań utworów Mikołaja Góreckiego, Marcela Chyrzyńskiego oraz laureatów dwóch ostatnich lat organizowanego przez PWM Konkursu Kompozytorskiego im. T. Ochlewskiego: Justyny Kowalskiej-Lasoń, Ewy Fabiańskiej, Pawła Piotra Pietruszewskiego i Adama Porębskiego. W październiku w Filharmonii Świętokrzyskiej w Kielcach wystąpił Kwadrofonik z nowymi, powstałymi dla zespołu utworami Macieja Jabłońskiego, Agnieszki Stulgińskiej, Wojciecha Blecharza i Jarosława Siwińskiego z elektroniką i wizualizacjami.

+

Nowym ważnym ośrodkiem muzycznym stanie się z pewnością Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach. Jego koncert inauguracyjny miał miejsce 21 maja z udziałem Anne-Sophie Mutter i kwartetu smyczkowego Apollon Musagete. Nowoczesny obiekt z salą koncertową i zespołem o charakterze dydaktycznym posłuży m.in. edukacji utalentowanych młodych artystów. Warto zwrócić również uwagę na mniej widoczne, lecz ciekawe nowe miejsca dla muzyki, jak choćby działającą od sierpnia 2013 roku TRAF0 Trafostację Sztuki w Szczecinie, gdzie w wykonaniu Baltic Neopolis Orchestra odbyło się prawykonanie spektaklu *Exkurs* kompozytora Szymona Brzóska i choreografki Kai Kołodziejczyk. Ambicją TRAF0 jest tworzenie nowych jakości estetycznych na obszarach rozmaitych sztuk.

+

KONKURSY

+

Na 54. Konkursie Młodych Kompozytorów im. Tadeusza Bairda nagroda główna podzielona została na dwie i przyznana *ex aequo* Kamilowi Koseckiemu za utwór *Muzyczna maszyna* oraz Jakubowi Polaczykowi za utwór *Cosas que pudieron ser*. Przedmiotem konkursu była pieśń lub cykl pieśni przeznaczonych na dowolny głos oraz dwa lub trzy różne instrumenty, z których jeden może być zastąpiony elektroniką. Laureatami 7. Konkursu Kompozytorskiego im. Karola Szymanowskiego zostali Grzegorz Duchnowski za *Jéux Varsoviens* – I nagroda, Ignacy Zalewski za *Balladę* – II nagroda oraz Grzegorz Duchnowski za *Symfonię* i Szymon Godziemba-Trytka za *Tre Episodi* – dwie równorzędne III nagrody. Piotr Tabakiernik za utwór *Sumpiqo* na kwartet smyczkowy, perkusję i taśmę zdobył III nagrodę na Międzynarodowym Konkursie Kompozytorskim im. Kazimierza Serockiego. Tematem organizowanego przez PWM II. Konkursu Kompozytorskiego im. Tadeusza Ochlewskiego była kompozycja na solowy głos wokalny z warstwą elektroniczną – dwie główne nagrody uzyskali *ex aequo* Marta Sniady za *slc2* i Franciszek Araszkiwicz za *Monster Group Number*.

+

WYKONAWCY

+

Wśród wykonawców poświęcających się całkowicie lub w znacznej mierze współczesnym interpretacjom są zespoły, które grywają w miarę często. Ich nazwy pojawiają się w programach wielu koncertów i festiwali muzyki współczesnej: Orkiestra Muzyki Nowej, Aukso, Kwadrofonik, Kwartet Śląski, Kwartludium, Duo Frąckiewicz – Bojanowicz. Są też nowe inicjatywy: warto zwrócić uwagę na Sepia Ensemble z Poznania, który jest kontynuacją An_Arche, o koncepcji działania obejmującej uznane pozycje nowej muzyki światowej oraz utwory kompozytorów polskich, przeważnie młodszego pokolenia. W grudniu miał miejsce debiut # Ensemble (hashtag ensemble), młodych kameralistów (m.in. Leszka Lorenta, Wojciecha Błażejczyka, Paweła Janasa) propagujących muzykę najmłodszego pokolenia kompozytorów polskich i zagranicznych. Koncert z prawykonaniami utworów Błażejczyka, Przybylskiego, Zalewskiego promował wydaną przez DUX płytę zespołu.

+

NAGRODY

+

Wśród laureatów dorocznych nagród Związku Kompozytorów Polskich znalazła się Elżbieta Sikora – za wybitną twórczość kompozytorską, operę *Madame Curie* i działalność kuratorską, a także Hanna Gawrońska – za kilkadziesiąt zamówień utworów polskich kompozytorów adresowanych do młodych odbiorców, nowatorskie formuły prezentacji zamówionych utworów oraz wieloletnią działalność w Centrum Sztuki Dziecka w Poznaniu; Olgierd Pisarenko – za działalność pisarską i wieloletnią pracę w Komisji Programowej Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Współczesnej „Warszawska Jesień”, w tym jako Przewodniczący Komisji Programowej tego festiwalu, oraz Adrianna Poniecka-Piekutowska – za ideę i realizację programu promocji młodych kompozytorów w ramach działalności Europejskiego Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego oraz zaangażowanie na rzecz nowej muzyki i jej twórców. Wśród nominowanych do nagrody Koryfeusz Muzyki Polskiej znaleźli się m.in. Marcin Masecki, Marcin Stańczyk, Agata Zubel, a w kategorii „Wydarzenie” m.in. premiera opery *Qudsja Zaher* Pawła Szymańskiego oraz spektakl *Echa czasu*, zrealizowany przez Polski Balet Narodowy w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej.

+

Paszporty „Polityki” za rok 2013 w kategorii muzyki poważnej odebrał kwartet Apollon Musagète „za konsekwentne i skuteczne budowanie silnej pozycji w życiu muzycznym Europy, zawsze z uwzględnieniem w repertuarze muzyki polskiej, oraz za wybitną płytę *Multitude*.” W kategorii muzyki popularnej Paszport odebrał Marcin Masecki „za sprawne i konsekwentne poruszanie się własną ścieżką między gatunkami, za zacieranie podziałów pomiędzy sceną filharmoniczną a klubową, za zmierzenie się z naszą tradycyjną formą na płycie *Polonezy* w sposób jak zawsze lekki i przewrotny”.

+

PŁYTY, KSIĄŻKI, MEDIA

+

Kilka pozycji z polską muzyką współczesną, jakie ukazały się za granicą, stało się ważnymi wydarzeniami: nominację do nagrody Grammy i wyróżnienie Preis der Deutschen Schallplatten Kritik otrzymał nagrany przez Esa-Pekkę Salonen z Los Angeles Philharmonic album *Lutosławski: The*

Symphonies (Sony Classical). Francuska Akademia Płyt Lirycznych swe coroczne międzynarodowe nagrody „Złoty Orfeusz” przyznała nagraniom dwóch polskich oper: *Madame Curie* Elżbiety Sikory (w kategorii „Prestiż liryczny Europy”, DUX) i *Manru* Ignacego Jana Paderewskiego (DUX).

+

Jubileusze Lutosławskiego i Pendereckiego stały się okazją do wydania okolicznościowych, starannie pod względem edytorskim przygotowanych publikacji płytowych: Polskie Nagrania wydały ośmiopłytowy album poświęcony Lutosławskiemu, który zawiera m.in.

+

pierwsze polskie wykonania utworów z udziałem najwybitniejszych polskich artystów i orkiestr, także pod dyrekcją samego kompozytora. NInA wydała sześciopłytowy album „Lutosławski / świat” z niepublikowanymi dotąd nagraniami, przedstawiający twórczość kompozytora w nowym, szerszym kontekście.

+

Podobnie jak w ostatnich kilku latach najpoważniejszym wydawcą nowszej muzyki polskiej był DUX. Nowe pozycje w katalogu to m.in. wszystkie *Symfonie* Krzysztofa Pendereckiego pod jego batutą w wykonaniu Polskiej Orkiestry Sinfonia Iuventus, płyta Kwartludium z Robinem Rimbaud (alias Scanner) z kompozycjami graficznymi Aleksandry Gryki, Sławomira Wojciechowskiego, Dariusza Przybylskiego, Krzysztofa Knittla, Jerzego Kornowicza. Inne ciekawe płyty wydane w roku 2012 to m.in. *Across the Milleniums – Muzyka z przełomu tysiącleci* Macieja Zielińskiego oraz *Akordeonus* zespołu Motion Trio z Leszkiem Możdżerem z akordeonowymi aranżacjami muzyki kompozytorów polskich XX/XXI wieku: Lutosławskiego, Henryka Mikołaja Góreckiego oraz napisany dla Motion Trio utwór Marty Ptaszyńskiej.

+

Nagrody Akademii Fonograficznej „Fryderyk” przypadły m.in. Pawłowi Łukaszewskiemu, który został uznany za Artystę Roku w kategorii muzyki poważnej. Spośród płyt z polską muzyką współczesną do nagrody nominowano nagrania kwartetów smyczkowych Zbigniewa Bargielskiego w wykonaniu Kwartetu Śląskiego (CD Accord), utwory Kilara w wykonaniu Cameraty Silesii (DUX), utwory Góreckich (ojca i syna, DUX), muzykę

sakralną Pawła Łukaszewskiego (DUX) oraz polskie utwory w wykonaniu TWOgether Duo.

+

Ukazała się książka Andrzeja Chłopeckiego *Przewodnik po muzyce Witolda Lutosławskiego. PostSłowie*, której autor nie zdołał dokończyć, zdążył jednak ująć opis najważniejszych kompozycji Lutosławskiego, a przede wszystkim rozbudowany, trzyczęściowy esej składający się na dobitne podsumowanie znaczenia jego twórczości. To samo wydawnictwo (TWL) opublikowało również album *Lutosławski 1913–2013* autorstwa Elżbiety Markowskiej. Nakładem Polskiego Wydawnictwa Muzycznego ukazała się *Encyklopedia muzyczna PWM. Lutosławski* – suplement aktualizujący encyklopedyczne hasło o Witoldzie Lutosławskim i jego twórczości.

+

Niewydane dotychczas marginalia twórczości Lutosławskiego opublikowało PWM w zbiorze zawierającym *Piosenki taneczne*, pisane pod pseudonimem Derwid oraz *Pieśni masowe, 50 studiów polifonicznych* i *Piosenki dziecięce* na mezzosopran i zespół.

+

Górecki. Portret w pamięci Beaty Bolesławskiej-Lewandowskiej (PWM) to zapis rozmów z osobami z kręgu Henryka Mikołaja Góreckiego: z jego najbliższymi (z żoną i dziećmi), ze znajomymi, uczniami, wydawcami, muzykologami, dziennikarzami, postaciami ze świata kultury.

+

Narodowy Instytut Audiowizualny udostępnił obszerną stronę internetową zawierającą niemal wszystkie utwory Witolda Lutosławskiego, Krzysztofa Pendereckiego i Henryka Mikołaja Góreckiego, a także bogaty zbiór informacji o ich twórczości i życiu, w polskiej i angielskiej wersji językowej. Stronę z najważniejszymi informacjami o Lutosławskim oraz dokumentami audio i nagraniami jego kompozycji uruchomiło także Polskie Radio. *Spacerownik po Warszawie Lutosławskiego* to elektroniczna publikacja w postaci aplikacji na telefony komórkowe, przygotowana przez Towarzystwo im. Lutosławskiego we współpracy z Narodowym Instytutem Fryderyka Chopina oraz Instytutem Muzyki i Tańca. Jej treścią jest bogaty zestaw historycznych i współczesnych zdjęć, a także informacji tekstowych autorstwa Danuty Gwizdalanki o najważniejszych miejscach w stolicy związanych z pobytom i twórczością kompozytora.

Jacek Marczyński

Muzyka klasyczna

+

WAŻNE ROCZNICE

+

Rok 2013 był wyjątkowy, z niespotykaną liczbą rocznic i jubileuszy wybitnych kompozytorów. Dla polskiego życia muzycznego szczególne znaczenie miały oczywiście rocznice polskich twórców: 100. rocznica urodzin Witolda Lutosławskiego, 80. rocznica urodzin Henryka Mikołaja Góreckiego i 80. urodziny Krzysztofa Pendereckiego. Ich utwory w znaczący sposób urozmaiciły standardowe programy krajowych filharmonii i innych instytucji muzycznych, bazujące zwykle na XIX-wiecznej klasyce oraz muzyce operetkowo-musicalowo-filmowej. Niezwykle interesująco korzystano zwłaszcza z dorobku Witolda Lutosławskiego (patrz rozdział: *Muzyka współczesna*), którego utwory w poprzednich latach zdecydowanie za rzadko były w Polsce wykonywane.

+

Różnorodnie imprezy związane z uhonorowaniem polskich twórców przyćmiły rocznice innych kompozytorów. Niemal niepostrzeżenie minęła w Polsce 100. rocznica urodzin Benjamin Brittena. Do istotnych wydarzeń należały jedynie dwa koncerty. Brytyjski tenor Ian Bostridge wykonał w lutym w Filharmonii Narodowej *Les Illuminations* Brittena (ale także *Paroles tissés* Lutosławskiego), a dyrygent Robert Abbado dodał do tego *Four Sea Interludes* z *Petera Grimesa*. W programie sierpniowego festiwalu „Chopin i jego Europa” znalazł się natomiast *Koncert fortepianowy* w interpretacji Benjamin Grossvenora oraz NOSPR-u pod dyrekcją Alexandra Liebreicha. Żaden z polskich teatrów nie zainteresował się natomiast bogatą twórczością operową Brittena.

+

Rok Richarda Wagnera (200. rocznica urodzin) także nie przyniósł znaczących przedsięwzięć, które mogłyby mieć wpływ na percepcję wciąż rzadko u nas wystawianego kompozytora. Instrumentalne fragmenty jego dramatów pojawiały się w programach koncertowych wielu filharmonii (Świętokrzyska, Lubelska, Łódzka, Gdańska czy Poznańska), było to jednak standardowe odnotowanie rocznicy. Znacznie ciekawiej wypadło wykonanie wiosną I aktu *Walkirii* przez NOSPR pod dyrekcją Aleksandra Liebreicha, III aktu *Walkirii* (Jacek Kaspszyk, Filharmonia Narodowa, październik) czy II aktu *Tristana i Izoldy* (NOSPR, dyr. Leopold Hagen) podczas Wielkanocnego Festiwalu Ludwiga van Beethovena. Większość teatrów operowych zignorowała jednak Rok Wagnera. Tylko Teatr Wielki w Poznaniu przygotował *Parsifala* w kontrowersyjnej inscenizacji duńskiej grupy artystycznej Hotel pro Forma (dyr. Gabriel Chmura). Opera Na Zamku pokazała, co prawda, *Lohengrina*, ale była to premiera niemal w całości zrealizowana przez niemiecki Thetaer Vorpommern i w Szczecinie odbyły się tylko dwa przedstawienia. Z kolei Opera Wrocławska zorganizowała w marcu Dni Wagnera i Verdiego, ale ich program składał się ze spektakli będących na stałe w repertuarze tego teatru.

+

Rok Giuseppe Verdiego (200. rocznica urodzin) zaowocował wzmożonym zainteresowaniem jego *Requiem*, które zostało wykonane m.in. w Operze Narodowej oraz na finał Festiwalu „Chopin i Jego Europa”, a także Wielkanocnego Festiwalu Ludwiga van Beethovena. Liczba Verdiowskich premier nie odbiegała w znaczący sposób od tych przygotowywanych każdego innego roku. Za standardowe można uznać inscenizacje *Trubadura* w Operze Krakowskiej (reż. Laco Adamik, dyr. Tomasz Tokarczyk), *Traviaty* w Operze Wrocławskiej (reż. Adam Frątczak, dyr. Bassem Akiki) oraz w Filharmonii i Operze Podlaskiej w Białymstoku (reż. Roberto Skolmowski, dyr. Michał Klauza). Najciekawiej wypadły premiery *Don Carlosa* w Operze Narodowej (reż. Willy Decker, dyr. Carlo Monatanaro) oraz rzadko wystawianego w Polsce *Falstaffa* (Teatr Wielki w Poznaniu, reż. Tomasz Konina, dyr. Gabriel Chmura). Interesującym i oryginalnym wkładem w Rok Verdiego było natomiast koncertowe wykonanie podczas Wielkanocnego Festiwalu Ludwiga van Beethovena pierwszej wersji *Simona Boccanegry*, mało dziś znanej nie tylko w Polsce. Z solistami i Polską Orkiestrą Radiową przygotował ją Łukasz Borowicz.

+

FILHARMONIE I ORKIESTRY

+

Po prawie 12 latach pracę na stanowisku dyrektora naczelnego i artystycznego Filharmonii Narodowej zakończył Antoni Wit i zrobił to w sposób efektowny. W lutym zdobył nagrodę Grammy za nagraną z orkiestrą Filharmonii Narodowej płytę dla firmy NAXOS z utworami Krzysztofa Pendereckiego (*Fonogrammi, Koncert na róg, Partita, Przebudzenie Jakuba, Anaklasis, De natura sonoris*). A w sierpniu orkiestra Filharmonii Narodowej pod jego batutą zadebiutowała na festiwalu BBC Proms w Londynie, wykonując m.in. *Koncert na orkiestrę* Witolda Lutosławskiego oraz *Uwerturę tragiczną* i *Kołysankę* Andrzeja Panufnika. W Filharmonii Narodowej od 1 września Antoniego Wita zastąpili: Wojciech Nowak jako dyrektor naczelny oraz Jacek Kasprzyk jako dyrektor artystyczny, który wcześniej w maju poprowadził swój ostatni koncert we Wrocławiu jako dotychczasowy szef artystyczny tamtejszej filharmonii.

+

Na jego miejsce do wrocławskiej instytucji przyszedł 34-letni Benjamin Shwartz, przez ostatnie trzy lata pracujący na stanowisku dyrygenta-rezydenta San Francisco Symphony. Jest to kolejny dowód pokoleniowej zmiany, jaka zachodzi w polskich filharmoniach. Od września funkcję dyrektora artystycznego Filharmonii Krakowskiej objął Michał Dworzyński (ur. 1978). Od początku sezonu 2013/2014 kierownictwo muzyczne Filharmonii Szczecińskiej sprawuje Ewa Strusińska (ur. 1976), która wcześniej była m.in. dyrygentem-asystentem Hallé Orchestra w Manchesterze. Natomiast od kwietnia stałym dyrygentem Filharmonii Gorzowskiej jest przedstawicielka tej samej generacji, Monika Wolińska. Również od wiosny stanowisko dyrektora naczelnego Filharmonii Gorzowskiej piastuje kobieta – Małgorzata Pera.

+

Z działalności innych instytucji należy wymienić piątą edycję Festiwalu Prawykonań Polska Muzyka Najnowsza, organizowanego przez Narodową Orkiestrę Symfoniczną Polskiego Radia. Ten zespół pod dyrekcją Jacka Kasprzyka odbył też w lutym *tournee* po Wielkiej Brytanii i Irlandii, gdzie podczas II koncertów obok m.in. symfonii Mahlera i Schuberta, koncertów skrzypcowych Mendelssohna-Bartholdy'ego i Glassa (z solistką Agatą Szymczewska) zaprezentowano także utwory Szymanowskiego (*Uwertura*

koncertowa E-dur), Lutosławskiego (*Mała suita*) i Pendereckiego (*Chaconne in memoria del Giovanni Paolo II*). Aktywną i oryginalną działalność koncertową – mimo trudności finansowych – prowadziła Polska Orkiestra Radiowa. Jej dyrektor artystyczny Łukasz Borowicz obok wspomnianego powyżej koncertowego wykonania pierwszej wersji *Simona Boccanegry* Verdiego przygotował też wykonanie opery Zygmunta Noskowskiego *Zemsta za mur graniczny* (na inaugurację sezonu 2013/2014) czy monograficzny, jubileuszowy koncert Elżbiety Sikory. Wyjątkowy jubileusz obchodziła Orkiestra Kameralna Polskiego Radia „Amadeus” – 45-lecie działalności zespołu i 45-lecie pracy jej założycielki i dyrektorki Agnieszki Duczmal. Z tej okazji odbyły się dwa jubileuszowe koncerty; pierwszym z nich dyrygowała córka jubilatki Anna Duczmal-Mróż. Święto Orkiestry Amadeus przebiegało wszakże w cieniu dyskusji między samorządem wielkopolskim a zarządem Polskiego Radia SA na temat takich zasad finansowania działalności orkiestry, które zapewniłyby stabilizację organizacyjną.

+

Z bardzo bogatej oferty orkiestry Sinfonia Varsovia uwagę zwracają dwa europejskie tournée: zimowe z dyrygentem Michaeliem Francisem i solistką Anne-Sophie Mutter (w dużej mierze poświęcone Lutosławskiemu i Brittenowi) oraz listopadowe z Maximem Vengerovem jako solistą i dyrygentem, a także różnorodna działalność koncertowo-edukacyjna prowadzona w siedzibie orkiestry przy ul. Grochowskiej. W ciekawy sposób rozszerza artystyczny profil Orkiestra Kameralna „Aukso” Marka Mosia, specjalizująca się w repertuarze współczesnym. W 2013 roku wzięła udział w festiwalu „Chopin i jego Europa”, na którym wykonała nie tylko utwory Lutosławskiego, ale towarzyszyła też Marii João Pires i Janowi Lisieckiemu w *IV* i *III Koncercie fortepianowym* Beethovena, a harfście Xavierowi de Maistre w koncercie Boieldieu. Coraz prężniej działa orkiestra Sinfonia Iuventus. Ten młody zespół jest zapraszany przez organizatorów licznych festiwali – Festiwalu Muzyki Polskiej, Festiwalu Krzysztofa Pendereckiego, a przede wszystkim Letniego Festiwalu im. Jerzego Waldorffa w Radziejowicach. Dał w ciągu roku ponad 40 koncertów, biorąc udział m.in. w wykonaniu *VIII Symfonii „Symfonii Tysiąca”* pod dyrekcją Gabriela Chmury. W listopadzie odbył się koncert z okazji pięciolecia działalności Sinfonii Iuventus. Dyrygowali Krzysztof Penderecki i Tadeusz Wojciechowski.

+

CHÓRY I ZESPOŁY KAMERALNE

+

Zmiana statusu korzystnie wpłynęła na działalność Chóru Polskiego Radia w Krakowie, którego prowadzenie jesienią 2012 roku zarząd Polskiego Radia SA powierzył Fundacji Rozwoju Sztuki „Sonoris”. Zespół, którego chórmiestrem w styczniu 2013 roku została Izabela Polakowska (potem p.o. dyrektora artystycznego), współpracuje na stałe z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia i Polską Orkiestrą Radiową. Z kolei Chór Filharmonii Narodowej obchodził w 2013 roku 60-lecie działalności – od 1978 roku kieruje nim Henryk Wojnarowski. Dowodem uznania dla wysokiego poziomu zespołu było zaproszenie od Filharmoników Berlińskich do wykonania we wrześniu (z Warszawskim Chórem Chłopięcym) *Pasji według św. Łukasza* Pendereckiego. Umacnia swą pozycję Chór Filharmonii Wrocławskiej, kierowany przez Agnieszkę Franków-Żelazny. W czerwcu odbył pierwszą trasę koncertową po USA.

+

Wśród zespołów kameralnych dostrzec należy rozwijającą się karierę zagraniczną kwartetu Apollon Musagète, który m.in. w lipcu wystąpił na festiwalu w Bregencji, a dla firmy Decca nagrał płytę z kwartetami Lutosławskiego, Góreckiego i Pendereckiego. W latach 2012–2014 Apollon Musagète został objęty programem BBC Radio 3 „New Generation Artists”, co zaowocowało wzmożoną aktywnością koncertową w Wielkiej Brytanii. Beneficjentem programu BBC 3 w minionych latach był Royal String Quartet, który i w 2013 roku wielokrotnie koncertował w Wielkiej Brytanii (m.in. w londyńskiej Wigmore Hall), a w listopadzie zorganizował w Warszawie kolejną edycję swego festiwalu Kwartesencja. Warto podkreślić, że wszystkie polskie zespoły kameralne aktywnie włączyły się w 2013 w obchody jubileuszy polskich kompozytorów.

+

TEATRY OPEROWE

+

Rok 2013 potwierdził umocnienie dostrzeżonej już w poprzednich latach tendencji do rozszerzania repertuaru poza kanon najpopularniejszych dzieł operowych. Polskie teatry sięgają obecnie nie tylko po utwory współczesnych polskich kompozytorów: Krzysztofa Meyera (*Cyberiada*, Teatr Wielki w Poznaniu), Krzysztofa Pendereckiego (*Diabły z Loudun*, Opera Narodowa,

Ubu Rex, Opera Bałtycka) czy Pawła Szymańskiego (*Qudsja Zaher*, Opera Narodowa). Na polskich scenach zaczynają się pojawiać opery ważne w historii XX-wiecznej muzyki. Opera Narodowa wystawiła w koprodukcji z festiwalem w Salzburgu *Sprawę Makropulos* Leoša Janačka w reżyserii jednego z najwybitniejszych teatralnych twórców Europy – Christopha Marthaler (dyr. Gerd Schaller), a także *Lady Sarashinę* Petera Eötvösa w reżyserii Ushio Amaghatsu (dyr. Christian Schumann). W grudniu w Operze Narodowej odbyła się także premiera niewystawianej w Polsce *Jolanty* Piotra Czajkowskiego, którą reżyser Mariusz Treliński połączył w jednym wieczorze z *Zamkiem Sinobrodego* Béli Bartóka. Premierą dyrygował Valery Gergiev, potem spektakle przejął Bassem Akiki. Inscenizacja powstała w koprodukcji z Metropolitan Opera w Nowym Jorku, gdzie zostanie pokazana w sezonie 2014/2015.

+

Opera Bałtycka wystawiła w styczniu *Graczy* Dymitra Szostakowicza, był to reżyserski debiut Andrzeja Chyry. Utwór ten połączono z nieznaną jednoaktówką *Skrzypce Rotszylda* ucznia Szostakowicza, Benjamina Fleischmanna, którą wyreżyserował Marek Weiss, całością dyrygował Michał Klauza. W sierpniu odbyła się w tym teatrze premiera *Marii* Romana Statkowskiego w reżyserii Michaela Gielety i pod dyrekcją Łukasza Borowicza. Było to przeniesienie z festiwalu w Wexford, gdzie tę inscenizację przygotowano w 2011 roku. Wydarzeniem nie tylko dla Poznania była polska premiera w tamtejszym Teatrze Wielkim *Portretu* Mieczysława Weinberga (reż. David Pountney, dyr. Tadeusz Kozłowski). Również Warszawska Opera Kameralna pod nową dyrekcją Jerzego Lacha rozszerzyła swą działalność i obok czerwcowej premiery *Cosi fan tutte* (reż. Marek Weiss i dyr. Ruben Silva) uruchomiła jesienią Scenę Młodych, na której przedstawienia mogą prezentować studenci uczelni muzycznych, młodzi kompozytorzy i choreografowie.

+

Po ponad półtorarocznym remoncie w kwietniu otworzył się znowu gmach Teatru Wielkiego w Łodzi. Gruntownej modernizacji uległo przede wszystkim techniczne wyposażenie sceny. Nie udał się natomiast pomysł przebudowy dolnego foyer z szatniami na scenę kameralną. Wygospodarowana przestrzeń nadaje się jedynie do działalności wystawienniczo-edukacyjnej. Na otwarcie po remoncie przygotowano premierę niewystawianej w Polsce *Anny Boleny* Gaetano Donizettiego z kreacją Joanny Woś w roli tytułowej i w reżyserii

Janiny Niesobskiej. Dyrygował nowy kierownik muzyczny Eraldo Salmieri. W ciągu następnych kilku tygodni odbyły się kolejne trzy premiery – *Traviaty*, *Toski* oraz *Madame Butterfly* – przygotowanie na bazie bądź dawniejszych inscenizacji, bądź prezentacji półinscenizowanych, jakie miały miejsce podczas występów zespołów Teatru Wielkiego poza remontowaną siedzibą. Z końcem roku natomiast ze stanowiska dyrektora artystycznego łódzkiego teatru zrezygnował Waldemar Zawodziński.

+

Opera Wrocławska kontynuuje cykl wielkich inscenizacji w Hali Stulecia. W listopadzie byli to *Poławiacze pereł* Georgesa Bizeta w reżyserii Waldemara Zawodzińskiego i pod dyrekcją Ewy Michnik. Niemal w tym samym czasie w bydgoskiej Opera Nova odbyła się premiera *Pajaców* Ruggiera Leoncavalla i *Rycerskości wieśniaczej* Pietra Mascagniego (reż. Andrzej Bubień, dyr. Wojciech Rajski). W kwietniu natomiast Opera Nova wystawiła *Halkę* Stanisława Moniuszki (dyr. Piotr Wajrak). Reżyserka Natalia Babińska w interesujący sposób połączyła narodową tradycję ze współczesnym myśleniem teatralnym. Premiera zainaugurowała 20. Bydgoski Festiwal Operowy, podczas którego wystąpiły: Łódzka Opera Narodowa z Rygi (*Don Giovanni*), Opera Krakowska (*Ariadna na Naxos*), Teatr Muzyczny z Gdyni (musical *Chłopi*), Akademicki Teatr Wielki Opery i Baletu z Mińska (*Chowańszczyzna*) oraz zespoły baletowe La Tendre Amour z Hiszpanii i Danza Contemporanea de Cuba.

+

FESTIWALE

+

Spośród wielkich imprez mocną pozycję utrzymuje sierpniowy Festiwal „Chopin i jego Europa”. Na jego dziewiątą edycję, mającą podtytuł „Od Chopina do Lutosławskiego”, złożyło się ponad 30 koncertów. Po raz kolejny wystąpiły legendarne pianistki Martha Argerich i Maria João Pires, a także dobrze znani z poprzednich lat Nelson Freire i Nelson Goerner. Ten ostatni tym razem w repertuarze kameralnym. Z kolei Jan Lisiecki zaprezentował się w *III Koncercie fortepianowym* Beethovena. Po raz pierwszy na festiwalu zagrali Francuz Jean-Efflam Bavouzet (recital solowy) i urodzony w Montrealu Marc-André Hamelin (*Koncert f-moll* Chopina), a także specjalizujący się w wykonawstwie historycznym Tobias Koch. Niemiecki pianista oprócz m.in.

Sonaty A-dur Richarda Wagnera zagrał utwory takich polskich kompozytorów, jak Karol Kurpiński, Józef Elsner, Karol Mikuli czy Maria Szymanowska. Festiwalowy program urozmaiciły zagraniczne orkiestry: holenderska – XVIII Wieku oraz brytyjska – Wieku Oświecenia, a także Narodowa Orkiestra Rosyjska.

+

Program XVII Wielkanocnego Festiwalu Ludwiga van Beethovena składał się z ponad 20 koncertów nie tylko w Warszawie, ale także w Bydgoszczy, Gdańsku, Krakowie, Łodzi, Olsztynie i Wrocławiu. Oprócz wspomnianych wcześniejszych wydarzeń związanych z rocznicami Wagnera i Verdiego interesujący był nurt kameralny z udziałem Tokyo String Quartet i Belcea Quartet, koncerty Moskiewskiej Orkiestry Symfonicznej im. Czajkowskiego pod dyrekcją Vladimira Fedoseyeva oraz MDR Sinfonieorchester pod dyrekcją Kristjana Järvięgo. Interesującym uzupełnieniem był jazzowo-folkowy wieczór inspirowany tematami z utworów Lutosławskiego z wokalistką Grażyną Auguścik w roli głównej.

+

Lipcowy Festiwal Muzyki Polskiej w Krakowie oprócz wykonań muzyki dawnej i najnowszej przyniósł także prezentację dwóch dzieł wokalnie-orkiestrowych: *Quo vadis* Feliksa Nowowiejskiego (dyr. Kapsar Zehnder) oraz opery *Maria* Romana Statkowskiego (dyr. Tomasz Tokarczyk). Z recitalem złożonym z *Rymów dziecięcych* Karola Szymanowskiego i pieśni Mieczysława Karłowicza wystąpiła Elżbieta Szymtka, a Urszula Kryger zaśpiewała *Ballady polskie*, jakie do wierszy skomponował Carl Loewe, niemiecki kompozytor, rówieśnik Franza Schuberta.

+

Wrześniowy Festiwal Wratislavia Cantans odbywał się po raz pierwszy pod nową dyrekcją artystyczną. Włoski dyrygent Giovanni Antonini nadał 48. edycji tej imprezy tytuł „Podróż do Włoch”, wybierając utwory kompozytorów włoskich lub twórców, którzy odwiedzali bądź inspirowali się Italią. Na festiwalu dominowała muzyka dawna, ale odbyło się też wykonanie *Betulii liberata* Wolfganga Amadeusza Mozarta (belgijska orkiestra grająca na instrumentach dawnych B'Rock). Wrocławska Opera Barokowa pod dyrekcją Giovanniego Antoniniego i z udziałem Julii Lezhnevej (sopran) zaprezentowała utwory Franza Schuberta i Feliksa Mendelssohna-Bartholdy'ego. Natomiast zespół Spira Mirabilis wykonał *Pulcinellę* Igora Strawińskiego.

+

Coraz większą popularność zyskuje Festiwal „Szalone Dni Muzyki”, którego ideę przeniosła z Nantes do Warszawy orkiestra Sinfonia Varsovia, związana z tą imprezą od lat. Edycja poświęcona muzyce francuskiej i hiszpańskiej w ostatni weekend września przyciągnęła w Warszawie ponad 36 tys. widzów. Odbyło się ponad 60 koncertów z udziałem około tysiąca wykonawców, którzy zaprezentowali się w czterech salach Teatru Wielkiego – Opery Narodowej oraz w namiocie ustawionym na placu Teatralnym. „Szalone Dni Muzyki” zapraszają uznanych artystów, zagrali więc m.in. pianiści Phillipe Giusiano i Michel Dalberto, skrzypek Augustin Dumay, Kwartet Śląski i francuski Quatuor Modigliani. Oprócz Sinfonii Varsovii były orkiestra Opery Narodowej i Sinfonia Iuventus. Ważnym elementem festiwalu jest nurt edukacyjny. Na estradach „Szalonych Dni Muzyki” pojawili się więc młodzi instrumentalisci z II szkół z całej Polski. Zorganizowano też cykl „Smykofonia”, czyli koncerty dla dzieci w wieku od 0 do 5 lat.

+

KONKURSY

+

Między 21 a 28 lutego odbył się 9. Międzynarodowy Konkurs Wiolonczelowy im. Witolda Lutosławskiego, w którym wzięło udział 40 młodych muzyków urodzonych po 31 stycznia 1989 roku. Zwyciężyła Chiara Enderle ze Szwajcarii, dwie II nagrody otrzymali Dominik Płociński z Polski i Victor Garcia Garcia z Hiszpanii, laureatem III nagrody został Edward Alexander King z Nowej Zelandii. Przewodniczącym dziewięcioosobowego jury był Tsuyoshi Tsutsumi z Japonii. Tradycyjnie w programie trzyetapowej rywalizacji obok utworów wiolonczelowych patrona konkursu oraz muzyki polskiej był także utwór na wiolonczelę solo zamówiony u organizatorów, tym razem u Weroniki Ratusińskiej.

+

8. Międzynarodowy Konkurs Wokalny im. Stanisława Moniuszki odbył się w dniach 11–17 maja. Komisja kwalifikacyjna dopuściła do udziału w nim 68 śpiewaków z 18 krajów. Wśród zdobywców regulaminowych nagród nie znalazł się tym razem żaden przedstawiciel Polski. W kategorii głosów żeńskich zwyciężyła Olga Busuioc (sopran) z Mołdawii, wśród mężczyzn triumfował baryton Anatoli Sivko. Pozostali laureaci to Włoszka Giuseppina Bridelli

(mezzosopran) i tenor Pavel Piatrou z Białorusi (II nagrody) oraz Anna Patalong (sopran) z Wielkiej Brytanii, a także bas z Mołdawii Alexei Botnaciuc (III nagrody). Nowością był skład jury, zasiedli w nim dyrektorzy czołowych teatrów operowych i festiwalu w Europie. Przewodniczącą była Izabella Kłosińska.

+

POLSCY ARTYŚCI ZA GRANICĄ

+

Na szczególną uwagę zasługują dokonania polskich twórców w dziedzinie opery. Znakomicie przyjęta – nie tylko przez niemiecką krytykę – została premiera *Kobiety bez cienia* Richarda Straussa, którą w Bayerisches Staatsoper w Monachium wystawił Krzysztof Warlikowski. Spektakl, który zainaugurował obchody 50-lecia odbudowy gmachu tego teatru po II wojnie światowej, został też nominowany do International Opera Awards przyznawanych co roku w Londynie. Z kolei Mariusz Trelński w Theatre La Monnaie w Brukseli powtórzył swą warszawską inscenizację *Manon Lescaut* Giacoma Pucciniego, a na letnim festiwalu w Savonlinnie zrealizował *Traviatę* Giuseppe Verdiego. W hiszpańskim Oviedo we wrześniu Michał Znaniecki przygotował zaś pierwszą część tetralogii Wagnera – *Złoto Renu*.

+

Dobłą passę kontynuują polscy śpiewacy. Wydarzeniem była wrześniowa premiera *Eugeniusza Oniegina* Piotra Czajkowskiego na inaugurację sezonu w Metropolitan Opera w Nowym Jorku. W rolach głównych obok Anny Netrebko (Tatiana) wystąpili: Mariusz Kwiecień (Oniegin) i Piotr Beczala. Tenor ten odniósł też sukces w Metropolitan wiosną w nowej inscenizacji *Rigoletta* Giuseppe Verdiego, spektakl ukazał się już na DVD wydany przez Deutsche Gramophon. Z firmą tą Piotr Beczala podpisał kontrakt, jego efektem jest też płyta *Mein ganzes Herz* dedykowana wielkiemu śpiewakowi Richardowi Tauberowi. Piotrowi Beczale towarzyszyła w nagraniu Royal Philharmonic Orchestra pod dyrekcją Łukasza Borowicza. Wiosną ukazała się z kolei wydana przez Orfeo Verdiowska płyta Piotra Beczaly z gościnnym udziałem Ewy Podleś i Mariusza Kwietnia. Łukasz Borowicz tym razem dyrygował Polską Orkiestrą Radiową.

+

Prestizową nagrodę Orphée du Prestige Lyrique, przyznaną przez francuską Academie du Disque Lyrique otrzymała wydana na DVD (DUX) rejestracja

opery *Madame Curie* Elżbiety Sikory, wystawionej przez Operę Bałtycką. Nominację do International Opera Awards za rok 2013 otrzymał z kolei Andrzej Dobber za solowy album z ariami (wyd. DUX). Znaczące sukcesy odnosili Tomasz Konieczny i Artur Ruciński. Pierwszy z nich – za rolę Wotana w wiedeńskiej Staatsoper oraz Albericha w Staatsoper w Monachium w przedstawieniach *Pierścienia Nibelunga* Richarda Wagnera, drugi m.in. – za występy na festiwalu Arena di Verona w *Trubadurze* Giuseppe Verdiego i w operze Charlesa Gounoda *Romeo i Julia*. W czerwcu światową premierę miała kolejna płyta Aleksandry Kurzak *Bel raggio*, wydana przez firmę Decca. Nowe albumy w Deutsche Grammophon wydali też Rafał Blechacz (polonezy Fryderyka Chopina) oraz Jan Lisiecki (komplet etiud Fryderyka Chopina).

+

INWESTYCJE

+

W październiku „A-Ż Festiwalem” zainaugurowano działalność nowej sali koncertowej Akademii Muzycznej w Łodzi. Przy ulicy Żubardzkiej wybudowano za 44 mln zł nowy gmach, który ma służyć uczelni, a jego sercem jest właśnie sala koncertowa o świetnej akustyce, z widownią na 300 miejsc. Podobny obiekt za 41 mln zł z salą koncertową na 511 miejsc i z salą kameralną na 167 osób otrzymał w czerwcu Zespół Szkół Muzycznych w Sosnowcu. To miasto nie dysponowało do tej pory tego typu obiektem koncertowym.

+

Wydarzeniem inwestycyjnym roku stało się jednak oddanie do użytku Europejskiego Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach. Budowa obiektu liczącego 10 tys. m² trwała 16 miesięcy. Są w nim sale do zajęć i prób, studio nagrań, część hotelowa, a przede wszystkim sala koncertowa z widownią na 650 miejsc. Koszt wyniósł 65 mln zł, z czego 50 mln pochodzi ze środków unijnych. To pierwszy tego typu obiekt w Polsce o najwyższych standardach, zbudowany poza miejskimi aglomeracjami. Oprócz działalności koncertowej Centrum ma prowadzić działalność edukacyjną dla dzieci, młodzieży oraz studentów uczelni muzycznych, czego dowodem był występ na inauguracji Lusławickiej Orkiestry Talentów, złożonej z dzieci w wieku od 7 do 12 lat.

+

Paweł Gancarczyk

Muzyka dawna

+

W roczniku *Muzyka polska 2012* przedstawiono zarys funkcjonowania muzyki dawnej w Polsce, naświetlając zarówno ruch koncertowy, festiwalowy i wydawniczy, jak i inne zjawiska istotne dla tego segmentu kultury muzycznej. Trzeba stwierdzić, że zasadnicze tezy i obserwacje wówczas poczynione, można również odnieść do 2013 roku. Ani obecność muzyki dawnej w repertuarach filharmonicznych, ani zestaw cyklicznych wydarzeń artystycznych nie uległ zasadniczej zmianie. Nadal ruch koncertowy koncentruje się przede wszystkim w obrębie różnego rodzaju festiwali, podczas gdy w filharmoniach muzyka dawna jest jedynie dopełnieniem, często marginalnym, oferty repertuarowej. Kilka wytwórni płytowych (np. DUX, Musicon, Sarton) kontynuuje wydawanie płyt z polskim i europejskim repertuarem muzycznym, m.in. w powiązaniu z konsekwentnie realizowanymi już od wielu lat projektami, takimi jak Jasnogórska Muzyka Dawna – Musica Claromontana (Musicon) czy Muzyczne Dziedzictwo Miasta Gdańska (Sarton, wykonawcami projektu są Goldberg Baroque Ensemble, dyr. Andrzej Szadejko). Spośród wydawnictw płytowych zrealizowanych w 2013 roku należy wskazać na nowe nagrania muzyki Grzegorza Gerwazego Gorczyckiego i tzw. chorału piotrkowskiego (wyk. Bornus Consort, Tempus, Chór Sarmacki im. G.G. Gorczyckiego, Concerto Antemurale i in., DUX 0994) i polskiej muzyki XVI wieku (wyk. Sambionetta, kier. Agnieszka Obst-Chwała, Sarton 013-1). Ukazało się ponadto – zapowiadane już w poprzednim roczniku – nagranie mszy Bartłomieja Pękiela w interpretacji The Sixteen (CORO, Cor16110, seria „Polska Music” Instytutu Adama Mickiewicza).

+

Na ostatnie lata przypada intensyfikacja działalności specjalistycznych jednostek muzyki dawnej na polskich uczelniach muzycznych. Pojawiło się również szereg projektów naukowych oraz publikacji książkowych i nutowych

poświęconych muzyce do około 1750 roku (przyjęta tutaj cezura „muzyki dawnej”). Wydarzenia te można potraktować za pretekst do pełniejszego niż w poprzednim roku naświetlenia dwóch powiązanych ze sobą zagadnień, które stanowią merytoryczne zaplecze dla ruchu muzyki dawnej w Polsce. Chodzi mianowicie o edukację w tej dziedzinie na polskich uczelniach muzycznych oraz aktualnie prowadzone badania nad muzyką dawną.

+

KSZTAŁCENIE W ZAKRESIE MUZYKI DAWNEJ NA UCZELNIACH WYŻSZYCH¹

+

Większość spośród polskich uczelni muzycznych prowadzi kształcenie w zakresie wykonawstwa muzyki dawnej. Jedynym wyjątkiem jest Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, która jednak planuje uruchomienie tego rodzaju studiów – w trybie studiów podyplomowych – w roku akademickim 2014/2015. Aktualnie istniejące jednostki muzyki dawnej powstały w obecnym kształcie na ogół w ostatnich kilku latach, jednak tradycje jej nauczania sięgają ostatnich dekad XX wieku. W roku akademickim 2013/2014 studiowało w nich łącznie 222 studentów, przy czym 45 studentów z Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina jedynie w trybie fakultatywnym. Liczba pedagogów zaangażowanych w kształcenie jest trudna do oszacowania, gdyż zdarza się, że łączą oni działalność w dwóch uczelniach. Największymi jednostkami w Polsce są: Katedra Organów, Klawesynu i Muzyki Dawnej Akademii Muzycznej w Łodzi (jednostka powstała w 1994 roku i jest jedną z najstarszych w Polsce), Katedra Klawesynu, Organów i Muzyki Dawnej Akademii Muzycznej w Bydgoszczy oraz Zakład Instrumentów Historycznych Akademii Muzycznej w Poznaniu. Do najmniejszych zaliczają się: Zakład Muzyki Dawnej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina i Katedra Klawesynu i Historycznych Praktyk Wykonawczych Akademii Muzycznej w Katowicach (zob. tabela 1).

+

+

Tabela 1. Jednostki kształcenia w zakresie muzyki dawnej

Uczelnia	Jednostka	Kierownik	Liczba pedagogów*	Liczba studentów**
AM, Bydgoszcz	Katedra Klawesynu, Organów i Muzyki Dawnej	Urszula Bartkiewicz	11	42
AM, Katowice	Katedra Klawesynu i Historycznych Praktyk Wykonawczych	Marek Toporowski	9	9
AM, Kraków	Katedra Muzyki Dawnej (wcześniej: Katedra Klawesynu i Instrumentów Dawnych)	Marcin Szelest	20	25
AM, Łódź	Katedra Organów, Klawesynu i Muzyki Dawnej	Ewa Piasecka	23	36
AM, Poznań	Zakład Instrumentów Historycznych	Maria Banaszkiewicz-Bryła	13	40
AM, Wrocław	Katedra Organów, Klawesynu i Muzyki Dawnej (wcześniej: Międzywydziałowa Pracownia Muzyki Dawnej)	Piotr Rojek	12	25
UMFC, Warszawa	Zakład Muzyki Dawnej (wcześniej: Międzywydziałowe Studium Muzyki Dawnej)	Agata Sapiecha	4	45***
Razem liczba studentów:				222

Źródło: opracowanie własne.

* Pedagodzy zaangażowani w kształcenie, bez rozróżniania typu zatrudnienia.

** Liczba studentów na wszystkich rocznikach w roku akademickim 2013/2014.

*** Wszyscy studenci studiują w trybie fakultatywnym.

W Polsce prowadzi się kształcenie w 14 specjalnościach instrumentalnych (nie uwzględniono klas organów, które – na kilku uczelniach – prowadzone są w jednostkach muzyki dawnej). Najpopularniejszymi z nich są klawesyn, skrzypce barokowe i wiolonczela barokowa, znajdujące się w ofercie kształcenia wszystkich omawianych uczelni. Klasa fortepianu historycznego istnieje jedynie w Katowicach, zaś klasy fagotu historycznego, kontrabasu wiedeńskiego i rogu naturalnego – jedynie w Poznaniu (zob. tabela 2). W jednostkach muzyki dawnej nie prowadzi się klas wokalnych.

+

+

Tabela 2. Klasy muzyki dawnej

Specjalizacja*	AM, Bydgoszcz	AM, Katowice	AM, Kraków	AM, Łódź	AM, Poznań	AM, Wrocław	UMFC, Warszawa
Altówka barokowa	+			+			+
Fagot historyczny					+		
Flet prosty	+		+	+		+	
Flet traverso	+		+	+	+	+	
Fortepian historyczny		+					
Klawesyn	+	+	+	+	+	+	+**
Kontrabas wiedeński					+		
Lutnia	+	+	+	+	+		
Obój barokowy	+		+	+	+		
Róg naturalny					+		
Skrzypce barokowe	+	+	+	+	+	+	+
Trąbka naturalna	+			+	+		
Viola da gamba		+	+	+	+	+	
Wiolonczela barokowa	+	+	+	+	+	+	+

Źródło: opracowanie własne.

* Nie uwzględniono specjalizacji „organy”.

** W ramach Katedry Organów i Klawesynu UMFC.

+

Studenci wszystkich jednostek muzyki dawnej prowadzą pozauczelnianą działalność koncertową, uczestniczą również w krajowych – i znacznie rzadziej – międzynarodowych konkursach muzycznych. W kształcenie bywają angażowani pedagodzy zagraniczni, odwiedzający Polskę również przy okazji specjalistycznych kursów. Na podstawie przeprowadzonej ankiety można postawić diagnozę, że słabo dotąd wykorzystaną perspektywą rozwoju edukacji w zakresie muzyki dawnej jest zacieśnianie współpracy międzyuczelnianej i międzynarodowej. Przy tak niewielkich specjalnościach, zależnych od rozwoju technik wykonawczych, dostępu do instrumentarium oraz badań muzykologicznych, wydaje się to koniecznością.

+
 Należy podkreślić, że omawiane jednostki nie spełniają jedynie funkcji dydaktycznych. Większość z nich prowadzi działalność organizacyjną, artystyczną czy naukową, stając się ważnymi centrami ruchu muzyki dawnej. W poniższym zestawieniu wykazano najważniejsze osiągnięcia uczelnianych jednostek muzyki dawnej, uwzględniając – dla pełniejszego oglądu – wydarzenia z okresu 2011–2013 (jednak ze szczególnym naciskiem na rok 2013).

+
 Wydarzenia o charakterze cyklicznym:

- +
 – Akademycki Konkurs Klawesynowy, AM Poznań
 – Cykl koncertowy „Czwartki z muzyką dawną”, AM Poznań
 – Cykl koncertowy „Galeria Instrumentów Historycznych”, AM Poznań
 – Dni Bachowskie, AM Kraków
 – Dni Muzyki Dawnej, AM Bydgoszcz
 – Forum „Muzyka Dawna na UMFC”, Warszawa
 – Letnia Akademia Muzyki Dawnej, AM Poznań
 – Sympozja naukowe „Od źródła do muzycznej interpretacji”, UMFC Warszawa

+
 Wydarzenia o charakterze jednorazowym²:

- +
 – Międzynarodowa Konferencja „Klawikord, klawesyn, pianoforte – spojrzenie na dzieła muzyczne XVII i XVIII wieku w perspektywie XXI wieku” (2012), AM Kraków
 – I Międzynarodowy Konkurs Klawesynowy Prix Annelie de Man – preeliminacje (2012), AM Wrocław
 – Międzynarodowa Sesja Artystyczno-Naukowa „Domenico Scarlatti i jego epoka” (2013), AM Poznań
 – Międzynarodowa Sesja Naukowo-Artystyczna „Polsko-Norweskie Dni Muzyki Dawnej” (2013), AM Poznań
 – VII Międzyuczelniana Konferencja „Muzyka dawna w programach edukacji i działalności artystycznej polskich uczelni”, UMFC Warszawa
 – Projekt badawczy Narodowego Centrum Nauki „Stworzenie metody kształcenia słuchu w oparciu o percepcję różnic stroju i brzmienia

podstawowych interwałów za pomocą nauki historycznych temperacji i praktyki strojenia instrumentów klawiszowych. Kształtowanie świadomej intonacji na instrumentach nieklawiszowych i niewyposażonych w progi” (2012–2014), AM Katowice

- Seminarium „Improwizacja w muzyce barokowej” (2013), AM Bydgoszcz
- Sesja Naukowo-Artystyczna „Taniec w muzyce baroku” (2012), AM Łódź
- Sesja Naukowa „Ośrodki muzyczne dawnej Europy – Londyn” (2013), AM Kraków

+

BADANIA NAD MUZYKĄ DAWNĄ

+

Badania nad muzyką dawną prowadzone są aktualnie – w różnym natężeniu – w ośmiu ośrodkach muzykologicznych w Polsce (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Uniwersytet Opolski, Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Wrocławski, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk), a także na niektórych uczelniach muzycznych, uniwersytetach prowadzących kierunek „edukacja artystyczna” oraz w ośrodkach bibliotecznych (Biblioteka Narodowa, Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie). Szczególnie dobrze rozwija się sektor badań nad muzyką XVII i XVIII wieku, zarówno polską, jak i europejską, podczas gdy badaniom nad muzyką z okresu przed 1600 rokiem, a zwłaszcza muzyką średniowiecza, grozi regres, ze względu na pogłębiającą się lukę pokoleniową (znikoma liczba badaczy młodego pokolenia). Należy podkreślić stosunkowo dużą aktywność naukową badaczy muzyki dawnej, manifestującą się m.in. działalnością międzynarodową i liczbą prowadzonych projektów badawczych.

+

W roku 2013 ukazało się szczególnie wiele publikacji książkowych i nutowych poświęconych muzyce dawnej, które dobrze egzemplifikują wspomnianą aktywność. Poniższy wykaz oddaje rozpiętość tematyczną podejmowanych zagadnień, dotyczących w równym stopniu polskiej tradycji muzycznej, jak i centralnych zagadnień europejskiej kultury muzycznej³:

+

1. Amandus Ivanschiz (OSPPE): *Missa in C*, wyd. Maciej Jochymczyk, Kraków 2013 Musica Iagellonica (w serii „Musica Claromontana / Muzyka Jasnogórska”)

2. Banaszekwicz-Bryła Maria, *Klawiszowa muzyka baskijska XVIII wieku na podstawie zbioru Padre Donostii „Musica de Tecla en El pais Vasco Siglo XVIII”*, Poznań 2013 Wydawnictwo Akademii Muzycznej
3. Bienkowska Irena, *Muzyka na dworze księcia Hieronima Floriana Radziwiłła*, Warszawa 2013 Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego
4. Bratkowski Tadeusz, *Officium divinum de tempore w rękopiśmiennych antyfonarzach zakonów benedyktyńskich w Polsce od XV do XIX wieku*, Rzeszów 2013 Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego
5. Budzińska-Bennett Agnieszka, *Subtilitas. Słyszalne i niesłyszalne aspekty motetu ars antiqua. Tekst – kontekst – intertekst*, Poznań 2012 Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk
6. Dobrzańska-Fabiańska Zofia, *Spór o rolę ‘modus’ i ‘tonalite’ w sztuce kompozycji XVI i początku XVII wieku*, Kraków 2013 Musica Iagellonica
7. Hotteterre Le Romain Jacques Martin, *Zasady gry na flecie poprzecznym, flecie podłużnym i oboju*, tłum. Magdalena Pilch, red. Marek Nahajowski, Łódź 2013 Wydawnictwo Akademii Muzycznej w Łodzi
8. *Inspiracje taneczne w muzyce baroku*, red. Magdalena Pilch, Łódź 2013 Wydawnictwo Akademii Muzycznej w Łodzi
9. *Jerzy Liban z Legnicy: Opera omnia*, wyd. Jan Węcowski, Warszawa-Legnica 2013 Wydawnictwa UMFC
10. Jeż Tomasz, *Kultura muzyczna jezuitów na Śląsku i ziemi kłodzkiej (1581–1776)*, Warszawa 2013 Wydawnictwo Naukowe Sub Lupa
11. Kubieniec Jakub, *Secundum consuetudinem. Śpiew godzin kanonicznych w średniowiecznej metropolii gnieźnieńskiej*, Kraków 2013 Musica Iagellonica
12. *Marcin Józef Żebrowski (XVIII w.): kompozytor i muzyk kapeli jasnogórskiej*, red. Remigiusz Pośpiech, Opole 2013 Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego, Wydawnictwo i Drukarnia Świętego Krzyża (w serii: „Musica Claromontana – Studia”)
13. *Marcin Mielczewski. Katalog tematyczny utworów / A Thematic Catalogue of Works*, opr. Barbara Przybyszewska-Jarmińska, Warszawa 2013 Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk (w serii: „Monumenta Musicae in Polonia”)
14. Mądry Alina, *Barok, cz. 2, 1697–1795: muzyka religijna i jej barokowy modus operandi*, Warszawa 2013 Sutkowski Edition (w serii: „Historia Muzyki Polskiej”)

15. *Mszal Jagiellonów z Jasnej Góry. Wydanie fototypiczne / Missal of the Jagiellons of Jasna Góra. Phototypical edition*, red. Remigiusz Pośpiech, Opole–Częstochowa 2013 Wydzał Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego, klasztor oo. Paulinów Jasna Góra, Wydawnictwo i Drukarnia Świętego Krzyża (w serii: „Musica Claromontana – Studia”)
16. *The Musical Culture of Silesia before 1742. New Contexts – New Perspectives*, red. Paweł Gancarczyk, Lenka Hlávková-Mráčková, Remigiusz Pośpiech, Frankfurt am Main 2013 Peter Lang
17. Anna Radziejewska, *W poszukiwaniu stylu Händlowskiego. Od analizy do interpretacji partii Cezara w operze „Giulio Cesare in Egitto” Georga Friedricha Händla*, Warszawa 2013 Wydawnictwa UMFC
18. Alina Ratkowska, *Koncerty klawesynowe Johanna Jeremiasa du Graina (?–1756). Kontekst historyczny, budowa i wybrane zagadnienia wykonawcze*, Warszawa 2013 Wydawnictwa UMFC
19. O. Roman Zajączkowski (OSB): *Veni Creator Spiritus, Missa Rorate caeli*, wyd. Maciej Jochymczyk, Kraków 2013 Musica Iagellonica (w serii: „Sub Sole Sarmatiae”)
20. Wieczorek Ryszard J., *Patronat muzyczny w renesansowych Włoszech (1470–1527). Mediolan, Ferrara, Mantua, Florencja, Rzym*, Poznań 2013 Wydawnictwo UAM
21. Żórawska-Witkowska Alina, *Muzyka na polskim dworze Augusta III, część I*, Lublin 2012 Wydawnictwo Muzyczne Polihymnia

+

Zapowiedzią dalszej intensyfikacji badań są kilkuletnie granty muzykologiczne Narodowego programu Rozwoju Humanistyki (NPRH) prowadzone w module dotyczącym finansowania projektów badawczych, obejmujących – jak czytamy w założeniach Programu – „badania naukowe dotyczące długofalowych prac dokumentacyjnych, edytorskich i badawczych o fundamentalnym znaczeniu dla dziedzictwa i kultury narodowej”. Zostały one przyznane w trzech edycjach konkursów NPRH (2011, 2012, 2013/2014) na łączną kwotę 4 380 130 złotych. Realizują je zespoły naukowe skupione wokół Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk (wydawca serii „Monumenta Musicae in Polonia”), Katedry Muzykologii Uniwersytetu Wrocławskiego, Instytutu Muzykologii Uniwersytetu Jagiellońskiego (wydawca serii „Sub Sole Sarmatiae”), Instytutu Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego i Akademii Muzycznej w Gdańsku (zob. tabela 3). Ważnym elementem tych szeroko

zakrojonych grantów jest opracowanie i wydanie drukiem edycji krytycznych muzyki dawnej, m.in. utworów z repertuaru katedry wawelskiej, polskich tańców z tabulatur organowych, dzieł Marcina Mielczewskiego, Stanisława Sylwestra Szarzyńskiego, Marcina Żebrowskiego, a także traktatów teoretyczno-muzycznych. Realizacja projektów badawczo-edytorskich i inwentaryzacyjnych Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki z pewnością wpłynie stymulująco nie tylko na rozwój badań muzykologicznych, lecz również – poprzez dostępność nut i tekstów – praktykę wykonawczą.

+

Tabela 3. Granty Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (2011–2013/2014)

Tytuł grantu	Konkurs	Instytucja realizująca	Kierownik
Kolekcje dawnych muzykaliów z ośrodków religijnych i świeckich na Śląsku w kontekście kultury muzycznej Europy Środkowej. Katalogowanie zachowanych źródeł	2011	Uniwersytet Wrocławski, Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych	Remigiusz Pośpiech
Monumenta Musicae in Polonia – katalogi tematyczne utworów Józefa Elsnera i Marcina Mielczewskiego, edycje źródłowo-krytyczne utworów muzycznych Józefa Elsnera i Marcina Mielczewskiego oraz traktatów muzyczno-teoretycznych z <i>Tabulatury</i> Jana z Lublina	2011	Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk	Barbara Przybyszewska-Jarmińska
Opracowanie źródłowo-krytyczne i publikacje kluczowych kompozycji dla historii muzyki polskiej w serii „Sub Sole Sarmatiae”	2011	Uniwersytet Jagielloński, Wydział Historyczny	Aleksandra Patalas
Monumenta Musicae in Polonia – edycje źródłowo-krytyczne utworów muzycznych Józefa Elsnera, Teodora Riccia, Stanisława Sylwestra Szarzyńskiego oraz traktatów teoretycznych Marcina Kromera i Louisa André	2012	Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk	Barbara Przybyszewska-Jarmińska

Tytuł grantu	Konkurs	Instytucja realizująca	Kierownik
Monumenta Musicae in Polonia – edycje: Tańce polskie z tabulatur na instrumenty klawiszowe, Tabulatura klawiszowa z klasztoru św. Ducha w Krakowie, Utwory M. J. Żebrowskiego na zespoły instrumentalne i W. Żeleńskiego <i>Goplana</i>	2013/2014	Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk	Barbara Przybyszewska-Jarmińska
Archeologiczne instrumenty muzyczne w polskich zbiorach muzealnych	2013/2014	Uniwersytet Warszawski, Wydział Historyczny	Anna Gruszczyńska-Ziółkowska
Thesaurus Musicae Gedanensis: edycje źródłowo-krytyczne kompozycji reprezentatywnych dla siedemnastowiecznego Gdańska – utworów dedykowanych gdańskiej Radzie Miejskiej, kompozycji weselnych oraz dzieł Daniela Jacobiego i Johanna Balthasara Erbena	2013/2014	Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, Wydział Dyrygentury, Kompozycji i Teorii Muzyki	Danuta Szlagowska
Opracowanie i druk naukowej edycji zawartości wybranych rękopisów muzycznych związanych z katedrą wawelską	2013/2014	Uniwersytet Jagielloński, Wydział Historyczny	Jakub Kubieniec

Źródło: opracowanie własne.

+

Ważnym postulatem na przyszłość jest zacieśnianie współpracy pomiędzy ośrodkami nauczania muzyki dawnej na uczelniach muzycznych a ośrodkami muzykologicznymi, która w wielu przypadkach dobrze funkcjonuje na poziomie kontaktów personalnych, jednak rzadko przekłada się na konkretną współpracę instytucjonalną.

+

+

1. Dane na podstawie „Ankiety dotyczącej kształcenia w zakresie muzyki dawnej (do końca XVIII w.) na wyższych uczelniach muzycznych w Polsce” przeprowadzonej przez Instytut Muzyki i Tańca, kwiecień–lipiec 2014 roku.
2. W sprawie publikacji zob. wykaz w rozdziale *Badania nad muzyką dawną*.
3. Uwzględniono też pozycje z datą 2012 r., wydane realnie w 2013 roku.

Jakub Borysiak, Piotr Kędziorek, Anna Szotkowska

Muzyka ludowa i folkowa

+

Poniższy raport jest wynikiem naszej pracy dziennikarskiej. Obejmuje rejestrowane, obserwowane i komentowane przez nas wydarzenia, które przedstawialiśmy w codziennych audycjach w Programie 2 Polskiego Radia, często będąc także ich organizatorami lub animatorami. Raport sygnalizuje pewne zjawiska i procesy zachodzące w tej dziedzinie, a także działalność organizacji i instytucji związanych z muzyką ludową i folkową w 2013 roku.

+

FESTIWALE I KONKURSY MUZYKI LUDOWEJ

+

Spośród wielkiej liczby festiwali muzyki ludowej, jakie odbywają się każdego roku w naszym kraju, najważniejszy jest Ogólnopolski Festiwal Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym, organizowany przez Wojewódzki Dom Kultury w Lublinie od 1966 roku. Biorą w nim udział ludowi artyści z większości regionów Polski, wyłonieni na wcześniejszych przeglądach wojewódzkich. Celem festiwalu jest ochrona i popularyzacja naszego dziedzictwa kulturowego, pokazywanie bogactwa i różnorodności polskiej muzyki tradycyjnej. Festiwal ma formułę konkursu, wykonawcy występują w kilku kategoriach: kapel i instrumentalistów, grających na tradycyjnych instrumentach (m.in. na dudach, cymbałach, złóbcokach, skrzypcach), śpiewu solowego i zespołowego. Najwyższymi nagrodami w poszczególnych kategoriach są „Baszty”. W 2013 roku otrzymali je: Kapela Braci Tarnowskich z Janiszewa (radomskie), Andrzej Rożej – skrzypek z Tomaszowa Mazowieckiego, zespół śpiewaczy „Gałcunecki” z Gałek Rusinowskich (radomskie) oraz śpiewaczka Michalina Mrozik z Przejęśławia na Dolnym Śląsku. Bardzo ważną rolę na kazimierskim festiwalu pełni konkurs Duży–Mały, czyli Mistrz i Uczeń, ukazujący tradycyjny przekaz

pokoleniowy, często w rodzinie. W 2011 roku stworzono osobną kategorię folkloru rekonstruowanego; pojawia się tam coraz więcej młodych wykonawców (często z miast), którzy poznają folklor muzyczny z nagrań i zapisów nutowych bądź też uczą się u ludowych artystów. W 2013 roku najwyższą nagrodę w tej kategorii otrzymała Kapela „Młoda Harta” z Hartyna Podkarpaciu.

+

Jedną z największych i najważniejszych dorocznych imprez folklorystycznych jest Tydzień Kultury Beskidzkiej, organizowany przez Regionalny Ośrodek Kultury w Bielsku-Białej w kilku miejscowościach południowej Polski: Wiśle, Szczyrku, Żywcu, Oświęcimiu, Makowie Podhalańskim. Odbywają się tam koncerty kapel i zespołów regionalnych z Polski, Europy i innych kontynentów. W ramach Tygodnia Kultury Beskidzkiej odbywają się także „Wawrzyńcowe hudy” w Ujsołach (Beskid Żywiecki), Festyn Istebniański w Istebnej (Beskid Śląski) i „Gorolski Święto” w Jabłonkowie na Zaozniu (Czechy). Głównym wydarzeniem Tygodnia Kultury Beskidzkiej pozostają dwie imprezy o charakterze konkursowym. Pierwsza to Festiwal Folkloru Górali Polskich w Żywcu. Jego historia sięga 1970 roku – wówczas zorganizowano pierwsze Dni Polskie, które dały początek Festiwalowi Folkloru Górali Polskich (nazwa ta po raz pierwszy pojawiła się w 1975 roku); natomiast w ramach Tygodnia Kultury Beskidzkiej festiwal organizowany jest od roku 1982 przez Regionalny Ośrodek Kultury w Bielsku-Białej i Miejskie Centrum Kultury w Żywcu. Celem festiwalu jest kultywowanie i upowszechnianie bogactwa kultury ludowej wszystkich grup etnicznych polskich górali (górale śląscy, żywieccy, babiogórscy, pienińscy, podhalańscy, spiscy, orawscy, Lachy sądeckie i limanowskie, Pogórzanie i górale czadecy). Festiwal tworzą dwa konkursy: regionalnych zespołów pieśni i tańca oraz grup śpiewaczych, kapel i solistów, pielęgnujących najcenniejsze wartości góralskiej tradycji w śpiewie, muzyce, tańcach, obrzędach i zwyczajach. W 2013 roku w konkursie zespołów regionalnych najwyższą nagrodę – „Złote Żywieckie Serce” otrzymał Zespół Regionalny „Dolina Popradu” z Piwnicznej-Zdroju, „Srebrne Żywieckie Serce” – Zespół Regionalny „Regle” im. Jana Jędroła z Poronina, „Brazowe Żywieckie Serce” – Zespół Regionalny „Istebna” z Istebnej. W konkursie kapel, grup śpiewaczych, solistów śpiewaków i instrumentalistów oraz mistrzów z uczniami komisja przyznała „Złote Żywieckie Serca” w poszczególnych kategoriach. Laureatami zostali: kapela „Trzcinicoki” z Trzciny, męska grupa

śpiewacza „Podegrodzcy Chłopcy” z Podegrodzia, Józef Byrtek – skrzypek z Pewli Wielkiej, multiinstrumentalista Antoni Gluza ze Szczyrku i śpiewaczka Józefa Sordyl z Korbielowa. W kategorii mistrz i uczeń „Złote Żywieckie Serca” otrzymali Czesław Pawlus – heligonista z Żabnicy oraz mistrz śpiewak – Urszula Szarzec z Wisły.

+

Drugą imprezą konkursową Tygodnia Kultury Beskidzkiej są Międzynarodowe Spotkania Folklorystyczne, odbywające się od 1990 roku pod patronatem Międzynarodowej Rady Stowarzyszeń Folklorystycznych, Festiwalu i Sztuki Ludowej (CIOFF). Biorą w nim udział zespoły pieśni i tańca, prezentujące obrzędy lub zwyczaje swojego regionu. Szczególny nacisk położony jest na autentyczność śpiewu, muzyki, tańca, obrzędów i zwyczajów. Główną nagrodę festiwalu (Grand Prix) przyznaje Międzynarodowa Rada Artystyczna. W 2013 roku Grand Prix otrzymał zespół „Majek” z Brna (Czechy).

+

Dwie duże imprezy folklorystyczne odbywają się każdego roku w Bukowinie Tatrzańskiej. Latem – Sabałowe Bajania – Ogólnopolski Konkurs Gawędziarzy, Instrumentalistów i Śpiewaków, organizowany od 1967 przez Bukowiańskie Centrum Kultury. Największa liczba uczestników tego konkursu pochodzi z południowych regionów Polski. Oceniani są w trzech kategoriach wiekowych: dorosłej, młodzieżowej i dziecięcej. Ciekawostką jest (jedynej tego typu w Polsce) konkurs na mowę starosty weselnego, śpiew drużbów weselnych i pytacy.

+

Zimą Bukowiańskie Centrum Kultury organizuje Góralski Karnawał w Bukowinie Tatrzańskiej. Jest to kilkudniowa impreza, podczas której odbywa się ogólnopolski konkurs grup kołędniczych oraz przegląd par tanecznych i konkurs tańca zbójnickiego. W Konkursie grup kołędniczych nagrodami są Złote, Srebrne i Brązowe Rozety Góralskie. Uczestnicy przedstawiają różne rodzaje kołędowania, zgodne z tradycją swojego regionu (chodzenie z turoniem, gwiazdą, szopką, dziady noworoczne, herody, draby itp.). Konkurs cieszy się wielkim zainteresowaniem, w 2013 roku wzięło w nim udział 35 grup kołędniczych, przyznano wiele równorzędnych nagród. Pary tancerzy oceniane są w trzech kategoriach wiekowych, nagrodą są dyplomy. W konkursie tańca zbójnickiego przyznawane są „Ciupagi Zbójnickie” (I nagroda), „Bacowskie” (II nagroda) i „Juhaskie” (III nagroda).

W 2013 roku najwyższe trofea zdobyły zespoły: „Młode Podhale” z Nowego Targu, „Białcanie” z Białki Tatrzańskiej, „Zbójecko Familia” z Ratułowa i „Wyrchowianie” z Bukowiny Tatrzańskiej.

+

Mazowiecki Festiwal Kapel i Śpiewaków Ludowych w Mińsku Mazowieckim to organizowany od blisko 40 lat przegląd konkursowy, którego celem jest podtrzymywanie tradycyjnego muzykowania i śpiewu w regionie oraz popularyzacja muzyki ludowej wśród młodego pokolenia. Ocenie podlega typowość repertuaru, styl wykonania, zachowanie gwary w tekstach pieśni. Najlepsi wykonawcy typowani są do udziału w Ogólnopolskim Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu.

+

W Przysusze, miejscu urodzenia Oskara Kolberga, organizowane są od 1960 roku Dni Kolbergowskie, podczas których odbywają się sesje popularnonaukowe, koncerty, kiermasze sztuki ludowej oraz konkurs kapel, zespołów śpiewaczych, instrumentalistów i śpiewaków z regionu radomskiego, który w 2000 roku przyjął nazwę Mazowiecki Przegląd Folkloru. Jego organizatorem jest Towarzystwo Kulturalne im. Oskara Kolberga w Przysusze. Konkurs cieszy się ogromnym zainteresowaniem muzyków i śpiewaków. Jego laureaci typowani są na Ogólnopolski Festiwal Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu nad Wisłą, gdzie często otrzymują najwyższe nagrody. W 2013 roku w konkursie wzięło udział 31 zespołów śpiewaczych. Pierwsze nagrody otrzymały *ex aequo* dwa zespoły z Gałek Rusinowskich: „Gałcunecki” i „Zakukała kukulecka”. Spośród 17 kapel komisja najwyżej oceniła dwie kapele z Przysławowic Małych: Tadeusza Jedyńaka i Jana Kmity. W konkursie wzięło też udział 6 solistów instrumentalistów (nagrody otrzymali Tadeusz Sałbut ze Zwolenia, Stefan Dziubiński z Radomia i Wacław Imiołek z Jedlanki) oraz 14 solistów śpiewaków, wśród których pierwsze nagrody otrzymały Krystyna Ciesielska z Brogowej, Maria Kowalska z Przysławowic Małych i Maria Janaczek z Łaguszowa.

+

Ogólnopolskie Dni Kultury Kurpiowskiej w Nowogrodzie organizowane są od ponad 20 lat w Skansenie Kurpiowskim im. Adama Chętnika. Głównym wydarzeniem jest Konkurs Zespołów Kurpiowskich, adresowany do trzech pokoleń wykonawców w kilku kategoriach: kapel, solistów śpiewaków i instrumentalistów, zespołów śpiewaczych i zespołów regionalnych oraz

gawędziarzy. Nagrody przyznawane są w grupach dorosłych, młodzieżowych i dziecięcych. W 2013 roku najwięcej laureatów pochodziło z Myszynca, Kadzidła, Wykrotu, Bandyś, Czarni, Łysych, Nowej Rudy i Zbójnej. W ocenie szczególnie wagę przywiązuje się do zachowania oryginalnej gwary kurpiowskiej, manier wykonawczych, sięgania do najstarszego repertuaru pieśniowego oraz kontynuowania gry na harmonii pedalowej – instrumencie wciąż popularnym wśród młodego pokolenia Kurpiów.

+

Międzynarodowy Festiwal Folkloru Karpat w Trzcinicy (Podkarpacie) – w konkursie biorą udział kapele z Polski, Czech, Słowacji, Rumunii, Ukrainy. Nagrodą jest statuetka „Karpackiego Grajka”. W jubileuszowym, 10. Międzynarodowym Festiwalu Folkloru Karpat w 2013 r. główną nagrodę otrzymała rodzina „Kapela Maliszów” z Męciny Małej, dwie równorzędne II nagrody: kapela „Bukón” z Jablunkova w Czechach (Zaolzie) oraz kapela „Kamfinioki” z Jedlicza. Dwie równorzędne III nagrody otrzymały: „Guralsko Muzyka Zbuje” [oryginalna słowacka pisownia – Red.] ze Spisza na Słowacji i Kapela Góralska Jaśka Kubika z Krościenka nad Dunajcem.

+

Festiwal Galicja / Gnojnica 2013 – poświęcony muzyce Rzeszowszczyzny i regionów sąsiednich. Podkarpacie to region, w którym widoczne są wpływy muzyki polskiej (regionów krakowskiego, tarnowskiego, lubelskiego), a także wpływy łemkowskie, ukraińskie, słowackie czy żydowskie. W 2013 roku w Gnojnicy wystąpili wiejscy muzycy – mistrzowie z okolicznych wsi i przyjezdne zespoły grające muzykę z Galicji. Program festiwalu obejmował warsztaty tańca i gry na instrumentach ludowych, prowadzone przez miejscowych muzyków – mistrzów tradycji, potańcówki przy muzyce tradycyjnej, wystawy, projekcje filmowe. Organizatorami Festiwalu Galicja są: Witold Broda, Andrzej Bienkowski, Stowarzyszenie „Muzyka Dawna w Jarosławiu”, Fundacja „Muzyka Odnaleziona”, Wiejskie Centrum Kultury w Gnojnicy Dolnej. Wśród zaproszonych gości: Kapela Braci Byrtków z Jeleśni, „Gacoki” z Gaci Przeworskiej, Gnojnica Jazz Band, „Kocirba” z Kolbuszowej oraz Kapela Brodów (koncert „Muzyka żydowska w pamięci wiejskich muzykantów”), Adam Strug – śpiew i Witold Broda – lira korbowa (koncert pieśni dziadowskich), Juraj Dufek – dudziarz ze Słowacji, kapela Kurasiów z Lubziny, Jerzy Panek – śpiewak z Futomy. Gwiazdą wieczoru był węgierski zespół „Muzsikás” (muzyka z Siedmiogrodu).

+

Międzynarodowy Jarmark Folkloru w Węgorzewie – prezentacja tradycyjnej kultury i sztuki ludowej mieszkańców północno-wschodniej Polski.

W programie – konkursowy przegląd solistów i zespołów województwa Warmińsko-Mazurskiego (wybór reprezentacji województwa Warmińsko-Mazurskiego na Ogólnopolski Festiwal Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym), koncerty oraz prezentacje rzemiosła i rękodzieła ludowego gości z Białorusi, Rosji, Litwy, Łotwy i Ukrainy.

+

Festiwal „Wszystkie Mazurki Świata” – organizowany od 2009 roku. Motywem przewodnim piątej edycji festiwalu w 2013 roku były tzw. rytmy polskie, które w XVI wieku wyemigrowały z Polski do krajów skandynawskich i weszły do kanonu tamtejszych tańców narodowych. Migracje tych rytmów były przedmiotem otwierającej festiwal konferencji „Polski kujawiak i szwedzka polska – rodzeństwo czy małżeństwo?”. W programie koncertów – kujawiaki, mazurki, chodzone, a także melodie taneczne, zwane w Szwecji „polska”. Wśród wykonawców: Tadeusz Kubiak (skrzypek z regionu łęczyckiego), jazzowy Kwintet Zbigniewa Namysłowskiego oraz szwedzkie Nyckelharpa Trio, wykonujące muzykę skandynawską na oryginalnym instrumencie, któremu zawdzięcza nazwę. Orkiestra Muzyki Nowej z Katowic wykonała wczesne utwory Witolda Lutosławskiego zestawione z kreowanymi na żywo kompozycjami Kawalerów Błotnych oraz muzyką z Kurpiów, Rzeszowszczyzny i Mazowsza. Poza koncertami podczas festiwalu „Wszystkie mazurki świata” odbywają się także warsztaty muzyczne i taneczne, targowisko instrumentów, a także konkurs „Stara Tradycja”, którego laureatami w 2013 roku zostali: Kapela Jan Malisz i Dzieci – I nagroda; zespół „Południce” (Podlasie) oraz zespół śpiewaczy „Pieśni Odzyskane” (Dolny Śląsk) – II nagroda oraz Duet śpiewaczy z Murzasichla (Podhale) – III nagroda.

+

Konkurs Muzyk Podhalańskich im. Tomasza Skupnia w Nowym Targu – jego celem jest kultywowanie bogatych tradycji muzykowania górali z Podhala, Spisza, Orawy, Pienin i Zagórza. Tomasz Skupień, patron Konkursu, był mistrzem sztuki dudziarskiej, budowniczym tego instrumentu, wychowawcą całego pokolenia dudziarzy podhalańskich. Grał też doskonale na skrzypcach i złóbcokach (był uczniem Władysława Obrochty). Po przedwczesnej śmierci artysty, od 2005 roku jego imię nosi najważniejszy dla mieszkańców

Podtatrza konkurs, organizowany w Nowym Targu przez Powiatowe Centrum Kultury, Starostwo Powiatu Nowotarskiego, Miejski Ośrodek Kultury w Nowym Targu, Stowarzyszenie „Śwarni” i Małopolskie Centrum Kultury „Sokół” w Nowym Sączu. W 2013 roku odbył się 38. Konkurs Muzyk Podhalańskich im. Tomasza Skupnia. Wzięło w nim udział 27 zespołów, występujących w trzech kategoriach: dorosłej, młodzieżowej i dziecięcej. W grupie dorosłych wykonawców jury przyznało I miejsce Muzyce Andrzeja Polaka z Białego Dunajca, II miejsce – *ex aequo* Muzyce Piotra Majerczyka Tyrliwego i Muzyce Szymona Tylki z Hrubego, III miejsce – Muzyce Jana Kubika z Krościenka i Muzyce Jana Kuchty z Bukowiny Tatrzańskiej.

+

Festiwal muzyki tradycyjnej „Na rozstajnych drogach” odbywa się latem w Momotach Górnych i Janowie Lubelskim. Jego celem jest kultywowanie zanikających tradycji muzycznych Ziemi Janowskiej i Rostocza Zachodniego. Festiwal ma charakter edukacyjno-artystyczno-muzyczny, umożliwiającą poznanie zanikających tradycji muzycznych tego regionu. Ważną rolę pełnią warsztaty muzyki tradycyjnej „Mistrz-uczeń”, podczas których młodzi adepci poznają folklor muzyczny bezpośrednio od wiejskich muzykantów i śpiewaków. W 2013 roku odbyły się m.in. warsztaty gry na suce biłgorajskiej, prowadzone przez Marię Pomianowską i Zbigniewa Butryna. Festiwalowi towarzyszą także wystawy, projekcje filmów o tematyce etnograficznej, koncerty i potańcówki przy muzyce tradycyjnej.

+

Stowarzyszenie Dom Tańca organizuje od wielu lat (w różnych regionach Polski) tygodniowe Taborzy – „szkoły tradycji”. Mają one charakter warsztatów poświęconych polskiej muzyce tradycyjnej w jej autentycznej, niestylizowanej postaci. Celem Taboru jest nauka zanikających form tańca, śpiewu, muzyki instrumentalnej, a także rzemiosła z danego regionu Polski. W 2013 roku odbyły się dwa Taborzy. Tabor Kielecki poświęcony był tradycjom muzycznym i kulturalnemu dziedzictwu Kielecczyny. W jego ramach odbyły się warsztaty tańca, śpiewu, gry na skrzypcach, trąbce, akordeonie, kłarnecie, barabanie, zabawy taneczne z kapelami wiejskich mistrzów i ich uczniów, wykłady, spotkania. Podobny program (warsztaty gry na dudach i skrzypcach podwiązanych) miał Tabor Wielkopolski, który odbył się w Starej Krobi (Biskupizna).

+

Radiowe Centrum Kultury Ludowej i Program 2 Polskiego Radia organizują koncerty muzyki tradycyjnej i rekonstruowanej. Podczas Festiwalu Folkowego Polskiego Radia Nowa Tradycja odbywa się koncert „Muzyka Źródeł” z udziałem wiejskich śpiewaków i muzyków. W ostatnich latach są to muzyczne monografie poszczególnych regionów Polski. W 2013 roku koncert „Muzyka Źródeł” poświęcony był tradycyjnej muzyce Beskidu Żywieckiego. W Studiu Koncertowym im. Witolda Lutosławskiego wystąpili znani i cenieni artyści z Żywiecczyzny: siostry Zofia i Józefa Sordyl, śpiewaczki góralskie, ostatnie „polaniarki” z Krzyżowej koło Korbielowa; bracia Edward, Władysław i Józef Byrtkowie z Pewli Wielkiej – przedstawiciele najstarszej generacji muzyków żywieckich (skrzypków i dudziarzy). Wystąpili też: Grupa Śpiewacza z Żabnicy pod kierownictwem Janiny Romańskiej, Czesław Węglarz – multiinstrumentalista z Ciśca, heligoniści Czesław Pawlus i Kamil Wiercigroch oraz kapela „Fickowo Pokusa” (Przemysław Ficek – dudy, Marcin Pokusa – skrzypce, Anna Pokusa – śpiew).

+

W radiowym Studiu im. Władysława Szpilmana RCKL i Program 2 Polskiego Radia organizują koncerty w cyklu „Muzyczna scena tradycji”. W 2013 roku odbył się m.in. koncert pamięci Jana Gacy, zmarłego w sierpniu tego roku radomskiego skrzypka z Przysławowic Małych. Wręczono także – po raz pierwszy – nagrodę „Muzyka źródła” przyznawaną wybitnym wiejskim artystom. Laureatami zostali Marianna Bączek – kurpiowska śpiewaczka z Bandyś oraz podlaski skrzypek Zdzisław Marczuk z Zakalinek.

+

Struktura finansowania festiwalu muzyki ludowej – wsparcie samorządów, lokalnych społeczności, prywatnych sponsorów czy wpływów z 1% dla organizacji pożytku publicznego – wymagałaby zbadania. Poważnym źródłem finansowania wydarzeń tej dziedziny są z pewnością Programy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W 2013 roku w programie Dziedzictwo Kulturowe (Kultura ludowa – priorytet 3) znaczące wsparcie finansowe na łączną sumę 1 544 500 zł otrzymali organizatorzy następujących festiwali:

+

- 47. Ogólnopolski Festiwal Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym;
- 16. Międzynarodowa Letnia Szkoła Muzyki Tradycyjnej;
- 5. Festiwal „Wszystkie mazurki świata”;

- Akademia Muzyków Wędrownych;
- 50. Tydzień Kultury Beskidzkiej;
- 44. Festiwal Folkloru Górali Polskich;
- 24. Międzynarodowe Spotkania Folklorystyczne;
- 45. Międzynarodowy Festiwal Folkloru Ziem Górskich w Zakopanem;
- 24. Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Bukowińskie Spotkania”;
- Tabor Wielkopolski – Biskupizna 2013;
- Tabor Kielecki – Sędek 2013;
- 47. „Sabałowe Bajania” w Bukowinie Tatrzańskiej;
- Festiwal Muzyki Tradycyjnej „Na rozstajnych drogach”;
- 20. Ogólnopolskie Dni Kultury Kurpiowskiej;
- 29. Ogólnopolski Konkurs Tradycyjnego Tańca Ludowego;
- Święto Dzieci Gór – 21. Międzynarodowy Festiwal Dziecięcych Zespołów Regionalnych;
- Ogólnopolskie Konfrontacje Kapel Dudziarskich;
- 14. Międzynarodowy Festiwal „Najstarsze Pieśni Europy”;
- 18. Festiwal Wielu Kultur i Narodów „Z wiejskiego podwórza” w Czeremsze na Podlasiu;
- 7. Festiwal Kultury Tradycyjnej „Oj Wiosna Ty Wiosna”.

+

Wśród fundowanych dorocznych stypendiów ministra na łączną kwotę 2 844 000 zł, jaką w 2013 roku otrzymało 124 laureatów zajmujących się twórczością artystyczną, upowszechnianiem kultury i opieką nad zabytkami, w kategorii „Twórczość ludowa” przyznano 11 stypendiów (dla porównania – w 2012 roku było to 17 stypendiów).

+

Programy i stypendia MKiDN uzupełniały kolejne edycje prowadzonych przez Instytut Muzyki i Tańca programów „Szkola mistrzów tradycji” (4 dotowane projekty), „Szkola mistrzów budowy instrumentów ludowych” (4 dotowane projekty).

+

FESTIWALE FOLKOWE

+

Trzy spośród licznych festiwali folkowych zawierają w swej formule konkurs. Najbardziej prestiżowe są Folkowe Mikołajki (głównie z racji pewnej tradycji

i długiego trwania tej imprezy) oraz Festiwal Folkowy Polskiego Radia Nowa Tradycja. Konkurs na Scenie Otwartej 23. Folkowych Mikołajek odbył się 6 grudnia 2013 r. Po wysłuchaniu dwunastu zespołów jury pod przewodnictwem dr Agaty Kusto, w składzie: Bożena Szota, Kuba Borysiak, Maciej Szajkowski, Bogdan Bracha przyznało następujące miejsca i nagrody: I miejsce i nagrodę w wysokości 4000 zł ufundowaną przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego „za ogień i charyzmę, harmonię i spójność koncepcji w łączeniu kultur: słowiańskiej i afrykańskiej, oraz powrót do idei folku” otrzymał zespół Dzikie Jabłka; II miejsce i nagrodę w wysokości 3000 zł ufundowaną przez Województwo Lubelskie „za dobry warsztat muzyczny, przemyślaną wizję prezentacji estradowej, wykorzystywanie brzmienia tradycyjnych instrumentów ludowych, oraz za podejmowanie odważnych tematów łamiących tabu w kulturze” otrzymał zespół Same Suki; III miejsce i nagrodę w wysokości 2000 zł ufundowaną przez Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej za pomysłowość i odwagę oraz poszukiwanie i świeżość eksperymentowania otrzymał Duet Kipikasza. Jury przyznało dodatkowo następujące wyróżnienia zespołom: Kalokagathos za opracowanie i wykonanie piosenki Anny Kielbusiewicz; Małgorzacie Ciesielskiej-Gułąj – wokalistce zespołu Dzikie Jabłka nagrodę im. Anny Kielbusiewicz dla najlepszej wokalistki; oraz zespołowi Poleńka. Wyróżnienie w postaci sesji studyjnej ufundowanej przez TR Studios oraz wyróżnienie w postaci nagrania teledysku otrzymał zespół Kipikasza.

+

W 2013 roku do udziału w Konkursie Muzyki Folkowej podczas 16. Festiwalu Folkowego Polskiego Radia „Nowa Tradycja” zgłosiło się 62 wykonawców, a do przesłuchań finałowych komisja kwalifikacyjna dopuściła 14 zespołów. Jury w składzie: przewodniczący – Olo Walicki oraz Małgorzata Małaszko-Stasiewicz, Maria Baliszewska, Jakub Borysiak, Tomasz Janas, Krzysztof Trebunia-Tutka postanowiło przyznać następujące nagrody: Grand Prix – nagrodę ufundowaną przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w wysokości 15 000 zł otrzymał zespół „Cicha & Spółka”, Nagrodę Indywidualną im. Czesława Niemena otrzymała Karolina Cicha „za osobowość i ekspresję sceniczną”, dwie II nagrody Polskiego Radia w wysokości po 8000 zł otrzymały zespoły: „Lesja Folk” i „Meadow Quartet i Tomas Dobrovolskis”, dwie III nagrody Polskiego Radia w wysokości po 5000 zł – zespoły „Angela Gaber Trio” i „PKP Raducz”. Nagrodę Specjalną –

„Złote Gęśle” otrzymał Bart Pałyga. Wyróżnienia otrzymali: cymbalistka – Sara Czureja, wokalistka – Dominika Kontny i zespół „Sztetl”. 16. Festiwal Folkowy Polskiego Radia „Nowa Tradycja” otworzył w 2013 roku koncert „Muzyka Źródeł”, tym razem poświęcony muzyce tradycyjnej Kurpiów – Puszczy Zielonej.

+

Warto także odnotować lokalną poznańską imprezę: Dragon Folk Fest, która odbyła się 15 czerwca 2013 r. Laureatem IV edycji konkursu Dragon Folk Fest został zespół Same Suki. Poza nim w konkursie wystartowały zespoły Angela Gaber Trio, Lesja Folk, Malwina Paszek/Tomasz Grdeń i Mitlos.

+

KONKURSY FONOGRAFICZNE

+

Festiwalowi „Nowa Tradycja” towarzyszy konkurs fonograficzny na najlepszą płytę z muzyką folkową „Folkowy Fonogram Roku”. W konkursie oceniano 35 zgłoszonych albumów. Jury Konkursu w składzie: Dariusz Anaszko, Andrew Cronshaw, Bartek Chaciński, Tomasz Janas i Piotr Kędziorek oceniło zgłoszone płyty i przyznało następujące nagrody: I nagrodę i tytuł Folkowego Fonogramu Roku 2012 *ex aequo* dla płyt *Nord* Kapeli ze Wsi Warszawa oraz *Adieu* Adama Struga; II nagrodę dla płyty *Na Uschod* zespołu RUTA; III nagrodę dla płyty *Hurdu Hurdu* Adama Olesia.

+

Drugi konkurs fonograficzny organizowany przez Polskie Radio to „Fonogram Źródeł” – konkurs na najlepszą płytę z muzyką tradycyjną. Konkurs organizowany jest przez Polskie Radio od 2009 roku, a rozstrzygany podczas Festiwalu „Nowa Tradycja”. Jego celem jest promocja autentycznej wiejskiej muzyki, zarówno „żywej”, wciąż praktykowanej, rejestrowanej w ostatnim czasie, jak i nagrań archiwalnych, dokonywanych od lat 50. minionego stulecia. W ostatnich latach ukazało się bardzo wiele płyt z muzyką tradycyjną, wydawanych m.in. przez Instytut Sztuki PAN, różnego rodzaju stowarzyszenia czy placówki muzealne. Większość z nich bierze udział w konkursie na „Fonogram Źródeł”. W 2013 roku zgłoszono 17 albumów, nagrody i wyróżnienia otrzymało 10 z nich. Pierwszą nagrodę przyznano Instytutowi Sztuki Polskiej Akademii Nauk za dwie antologie: *Pierwszy Podhalański Popis Konkursowy Ludowych Muzyki Góralskich. Zakopane, 18–20*

kwietnia 1952 oraz *Pamiętki przeszłości z archiwum wydobyte. Pieśni i muzyka Kielecczyny*. Są to nagrania archiwalne z lat 50. XX wieku. Jury wyraziło szczególne uznanie dla autorów obu albumów: Jacka Jackowskiego, Aleksandry Szurmiak-Boguckiej i Kai Maćko-Gieszcz. Drugą nagrodę przyznano Miejskiemu Domowi Kultury w Kolbuszowej za album-katalog *Festiwal żywej muzyki na strun dwanaście i trzy smyki 2013*, podkreślając wszechstronne ukazanie lokalnych tradycji muzycznych. Trzecią nagrodę otrzymały *ex aequo*: Stowarzyszenie Dziedzictwo Podlasia i Julita Charytoniuk za ukazanie specyfiki pogranicza kulturowo-wyznaniowego na płycie *Ludowe pieśni religijne z Podlasia*, oraz Stowarzyszenie Krusznia i Paweł Luto za album *Rwie się życia przędza*, prezentujący bogactwo i różnorodność pieśni śpiewanych podczas czuwania przy zmarłym na Suwalszczyźnie.

+

Nagrodę Specjalną otrzymał Maciej Filipczuk – autor płyty *Mazurek vulgaris* – za wierną kontynuację stylu gry mazowieckiego skrzypka Kazimierza Mety.

+

Jury przyznało ponadto wyróżnienia dla Antoniego Pilcha za płyty: *Władysław Piróg – skrzypek ze Słonnego* oraz *Wojciech Pilch – Pieśni Słonne*; dla Zespołu Regionalnego im. Jana Malinowskiego za płytę *Pienińskie nuty* oraz dla kapeli góralskiej „Szumiąca Woda” z Rytra w Beskidzie Sądeckim.

+

STOWARZYSZENIA I FUNDACJE

+

Stowarzyszenie Twórców Ludowych¹ jest jedyną ogólnopolską organizacją zrzeszającą autentycznych (zwyfikowanych pod względem etnograficznym) wykonawców i twórców ludowych, w tym również w dziedzinie muzyki (solistów, instrumentalistów, kapele, zespoły śpiewacze i obrzędowe). Stowarzyszenie ma bazę danych o muzykach, kapelach i zespołach ludowych, liczącą obecnie 2000 rekordów. Na 1969 członków rzeczywistych twórcy muzycznego folkloru stanowią grupę 164 osób. Ponadto w tej kategorii znajdują się także tzw. członkowie zbiorowi, których jest 66.²

+

Stowarzyszenie Twórców Ludowych obejmuje swą działalnością ochronę praw autorskich do utworów twórców ludowych, a więc – poza tradycyjną

kategorią utworów słownych, słowno-muzycznych czy muzycznych – także m.in. utworów plastycznych oraz prawa pokrewne artystów ludowych do artystycznych wykonań. Stowarzyszenie zarządza również:

+

- utrwalaniem, zwielokrotnianiem określoną techniką, wprowadzaniem do obrotu;
- publicznym wykonaniem lub publicznym odtwarzaniem³;
- zwielokrotnianiem i najmem;
- nadaniami radiowymi i telewizyjnymi, jeżeli nie są dokonywane za pomocą wprowadzonego do obrotu egzemplarza.⁴

+

Świadomość należytej ochrony praw autorskich w dziedzinie muzyki ludowej jest stale niedostatecznie rozpowszechniona – zarówno wśród jej twórców, jak i odbiorców. Stowarzyszenie Twórców Ludowych od wielu lat czyni starania zmierzające do zmiany tej sytuacji, zawierając umowy o powierzenie praw z twórcami-wykonawcami muzyki ludowej (dotychczas podpisano 138 umów). Niestety wielu artystów, zwłaszcza tych najstarszych, nie potrafi sprostać wymogom formalnym, które się z tym wiążą. Wielu z nich nie ma nawet świadomości, że taka ochrona ma miejsce i że należą im się wynagrodzenia z tego tytułu.

+

Stowarzyszenie Twórców Ludowych zajmuje się także współadministrowaniem portalu Muzyka Tradycyjna (www.muzykatradycyjna.pl), prowadzi działalność edukacyjną i popularyzatorską. Organizuje takie imprezy, jak Pograjka: taniec, muzyka, tradycja, realizowany od 2007 roku przez Stowarzyszenie Twórców Ludowych i Kapelę Braci Dziobaków (Ewa Grochowska, Edyta Piekarczyk i Krzysztof Butryn) projekt poświęcony polskim tańcom i muzyce wiejskiej. Pograjka to warsztaty, spotkania, koncerty i zabawy taneczne prezentujące muzykę tradycyjną *in crudo* (bez stylizacji) w wykonaniu najwybitniejszych wiejskich mistrzów i ich uczniów. Głównym obszarem zainteresowania organizatorów jest muzyka Mazowska i Lubelszczyzny. W ramach Pograjki od 2012 roku realizowany jest projekt „Złoty Talar – nieformalna edukacja muzyczna jako kapitał kulturowy”, mający na celu popularyzację pozaformalnej edukacji muzycznej i aktywnego tworzenia kultury w oparciu o muzykę źródłową. Latem 2013 roku w ramach tego projektu Stowarzyszenie Twórców Ludowych wraz z Centrum Kultury w Lublinie zorganizowało Most

Kultury – cykl plenerowych warsztatów i potańcówek przy muzyce granej na żywo. Dominowała muzyka dawnej wsi i miejskich przedmieść, stare melodie oberków, polek, walczyków, a także fokstroty i tanga. Do „posłuchu” i do tańca zagrały: Kapela Braci Dziobaków, Kapela Czarne Motyle, Kapela z Milanówka, Kapela Bornego, Kapela Stanisława Głaza oraz Kapela Butrymów. Ponadto pograjkom towarzyszyły warsztaty tańca tradycyjnego oraz spotkania muzyczne dla najmłodszych.

+

Stowarzyszenie Dom Tańca (Warszawski Dom Tańca) swoje działania skupia wokół muzyki tradycyjnej Polski Centralnej i Wschodniej. Powstało w 1995 roku w Warszawie. Głównym założeniem Domu Tańca jest poznawanie, dokumentacja i upowszechnienie muzyki instrumentalnej, tańca i śpiewu *in crudo*, czyli w ich oryginalnym brzmieniu, bez stylizacji i opracowań. Osoby związane z Domem Tańca jeżdżą na wieś, gdzie uczą się od starszych ludzi dawnych sposobów gry na instrumentach, śpiewu i tańca, prowadzą także dokumentację audio i video (ponad 200 godzin nagrań na CD-R – według danych z roku 2013 – których kopie znajdują się w Zbiorach Fonograficznych Instytutu Sztuki PAN w Warszawie). Prowadzą warsztaty muzyczne i zajęcia z dziećmi, organizują koncerty i potańcówki z udziałem wiejskich muzykantów. Kulminacją całorocznych działań jest Tabor Domu Tańca – letni festiwal, na którym spotykają się znawcy i miłośnicy muzyki tradycyjnej, mistrzowie i uczniowie, młodzież i artyści wiejscy starszego pokolenia. W roku 2013 Tabor odbył się na Kielecczyźnie, w Sędku (4–11 sierpnia).

+

Dom Tańca prowadzi działania wydawnicze: wychodzi seria płytowa „In Crudo”, zbiory pieśni i informatory o muzyce tradycyjnej powstające przy okazji Taborów.

+

Dom Tańca Poznań działa w ramach Stowarzyszenia „Czas Kultury”. Inicjatorem stworzenia domu tańca jest Jacek Hałas. W ramach działalności Dom Tańca Poznań regularnie organizuje spotkania taneczne, śpiewacze oraz koncerty. W roku 2013 odbyły się m.in.: Tańcograjka (22–24 marca) – warsztat muzyczny o tradycyjnych polskich grach i zabawach dziecięcych oraz Letni Tabor w Starej Krobi (Tabor Wielkopolski – Biskupizna) w dniach 8–14 lipca.

+

Fundacja „Muzyka Kresów” powstała w 1991 roku z inicjatywy badaczy i twórców Lublina. Głównym celem fundacji jest prezentacja i badanie kultur tradycyjnych, a w szczególności muzyki tradycyjnej Europy Środkowo-Wschodniej. Działania fundacji mają jednoczyć środowiska intelektualne w pracy nad odtworzeniem tożsamości narodowej i kulturowej narodów i grup etnicznych tej części Europy. Służyć temu mają organizowane przez fundację konferencje, seminaria, koncerty, ekspedycje naukowe i programy edukacyjne. Priorytetowo traktowane są działania edukacyjne, adresowane przede wszystkim do dzieci, młodzieży i studentów.

+

W 1998 roku przy fundacji powołana została Międzynarodowa Szkoła Muzyki Tradycyjnej. Jej celem jest zainteresowanie młodego pokolenia polską muzyką tradycyjną. Zajęcia prowadzone są w ośrodkach akademickich i środowiskach kulturowych w Warszawie, Wrocławiu, Krakowie, Poznaniu, Toruniu, Olsztynie, Białymstoku i Lublinie.

+

Działający przy szkole zespół powstał wiosną 2000 roku i prowadzony jest przez jej założycieli: Jana Bernada i Monikę Mamińską. Głównym celem zespołu jest ocalenie i twórcza kontynuacja polskich pieśni tradycyjnych. Zespół ma w repertuarze pieśni obrzędowe i liryczne Lubelszczyzny, Mazowsza, Białostoczczyzny i Kurpiów, rekonstruuje archaiczne techniki śpiewu poszczególnych regionów, bierze udział w badaniach terenowych.

+

W roku 2013 fundacja zorganizowała 16. Międzynarodową Letnią Szkołę Muzyki Tradycyjnej (8–20 lipca) w Gogołowie koło Frysztaka (Podkarpackie) oraz 14. Międzynarodowy Festiwal „Najstarsze Pieśni Europy” (3–5 października) w Lublinie.

+

Ośrodek Międzykulturowych Inicjatyw Twórczych „Rozdroża” to instytucja kultury działająca w Lublinie od października 2008. Wyrasta z istniejącej od początków lat dziewięćdziesiątych Fundacji Muzyka Kresów, która w archaicznej muzyce ludowej poszukuje źródłowego doświadczenia tradycji. Pasję zgłębiania źródeł naszej kultury ośrodek łączy z badaniem utopii dwudziestowiecznej awangardy, wyzwalać energię, jaką daje skojarzenie tradycji ze sztuką najnowszą, doprowadzając do twórczego iskrzenia między głosami przeszłości i wyrafinowaniem współczesnej sztuki. „Rozdroża” chcą

konfrontować ze sobą różne kulturowe idiomy oraz różnorodne języki artystyczne, czerpać z etnicznej różnorodności świata. Nawiązują do alternatywnych projektów kultury, gdyż bliższa jest im ludowa zgrzebność i konceptualna namiętność awangardy niż gładkość kultury popularnej.
<http://rozdroza.com.pl/>.

+

Ośrodek organizuje także Festiwal Tradycji i Awangardy Muzycznej „Kody”, który powstał, aby łączyć i przenikać tradycję muzyki archaicznej z nowoczesnymi poszukiwaniami. Współcześni kompozytorzy i muzycy improwizujący, zarówno w formie, jak i środkach wyrazu, niejednokrotnie nawiązują do archaicznych form dźwiękowych. Zestawienie estetyki tradycyjnej i współczesnej tworzy nową jakość, gdy funkcja magiczna muzyki archaicznej spotyka się z funkcją estetyczną muzyki nowoczesnej. Występując obok siebie, pokazują ich zbliżenie i przenikanie. Idea festiwalu narodziła się w 2006 r. w trakcie występu Zespołu Międzynarodowej Szkoły Muzyki Tradycyjnej na Festiwalu Muzyki Współczesnej Warszawska Jesień. Kierowany przez Jana Bernada zespół wystąpił wówczas we wspólnym projekcie z trzema kompozytorami: Jackiem Kochanem, Jerzym Kornowiczem i Jarosławem Siwińskim. 5. Festiwal Tradycji i Awangardy Muzycznej „Kody” odbył się w dniach 15–18 maja.

+

Stowarzyszenie „Tratwa” (Olsztyn) powstało w wyniku podjętego w 1993 roku w Regionalnym Ośrodku Kultury w Olsztynie programu o tej samej nazwie. Od samego początku działalności „Tratwa” opierała swoją pracę na aktywności lokalnych grup i organizacji. Historia ostatnich lat działalności „Tratwy” to konsekwentna ewolucja od form typowych dla spontanicznych kultur młodzieżowych – organizacji koncertów, festiwali graffiti, ekologii itd. do rozwiniętych programów edukacji kulturowej i społecznej. Stowarzyszenie adresuje swoje działania do uczestników spontanicznych kultur młodzieżowych, ale także mniejszości etnicznych i społeczności zagrożonych wykluczeniem społecznym. Misją stowarzyszenia jest tworzenie przestrzeni, w której mogłyby spotkać się, spychane na margines nowoczesności, swoiste „mniejszości kulturowe”. Z jednej strony są to ludzie należący do zanikającej polskiej kultury tradycyjnej (jak śpiewacy z Kurpiów, skrzypkowie kajoccy z Opoczyńskiego) czy przesiedleńcy z ukraińskich wiosek na Warmii, a z drugiej młodzie „tubylcy nowoczesności” – twórcy i animatorzy

spontanicznych kultur młodzieżowych. Podstawowe programy realizowane przez stowarzyszenie w ubiegłych dwóch latach miały na celu stworzenie środowiska animatorów tej koniecznej dla kultury wymiany, a także wykorzystywanie zróżnicowania kulturowego i etnicznego jako elementu dynamizującego rozwój społeczności lokalnych.

+

Wędrowny Uniwersytet Tradycji (2012–2013) to wyjątkowy cykl zajęć i spotkań prowadzonych przez stowarzyszenie „Tratwa”, odbywających się w różnych miejscowościach i w różnym czasie w okolicach Rusinowa i Potworowa. Prowadzą je animatorzy kultury z całej Polski, którzy od lat pasjonują się lokalną kulturą. Z inicjatywy stowarzyszenia „Tratwa” w roku 2013 działały także lokalne Wiejskie Kluby Tańca, m.in.: w Wygnanowie, Nieznamierowicach, Gałkach k. Rusinowa oraz Przysłałowicach Małych.

+

Stowarzyszenie Trójwiejska (Trójmiasto) organizuje potańcówki, warsztaty tańca, warsztaty śpiewu białego oraz warsztaty skrzypcowe w Trójmieście. Z inicjatywy Katarzyny Huzarskiej stowarzyszenie prowadzi także „Kurpiogranie” – letnie warsztaty muzyki tradycyjnej na Kurpiach. Członkowie Trójwiejskiej weszli w skład kapel będących laureatami wyróżnień i pierwszych nagród w prestiżowych konkursach (Stara Tradycja w ramach „Wszystkich Mazurków Świata”, Konkurs Kapel i Śpiewaków Ludowych Regionów Nadwiślańskich „Powiślaki” w Maciejowicach czy Festiwal Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu) i zaistnieli na festiwalach w różnych miejscach Polski i Europy. Kapele te to: Kapela Przewłockiego, Kapela Żółwiniacy, Kapela Mazowiecka. W roku 2013 „Kurpiogranie” odbyło się w dniach 4–7 lipca we wsi Bandysie (nieдалеко Myszyńca).

+

Fundacja „Ovo” dla Kultury i Edukacji (Wrocław) założona została przez Magdalenę Motyl oraz Witolda Kozłowskiego. Głównym celem OVO jest przybliżanie tych elementów tradycji, które przyczyniają się do osobistego rozwoju i umacniania więzi społecznych. Członkowie fundacji w sposób szczególny starają się popularyzować kulturę słowiańską. Fundacja prowadzi całoroczne działania warsztatowe, ze szczególnym uwzględnieniem programów kierowanych do dzieci i młodzieży. Są to m.in.:

+

- spotkania z Kulturą Muzyczną Słowian – program interaktywnych pokazów instrumentalnych i wokalnych przeznaczonych dla uczniów wrocławskich szkół wszystkich szczebli;
- warsztaty „W poszukiwaniu głosu” – cykliczne, całoroczne zajęcia we Wrocławiu adresowane do szerokiego kręgu odbiorców;
- Międzynarodowe Warsztaty Pieśni Tradycyjnych prowadzone przez etnomuzykologów i instruktorów śpiewu z Europy Środkowo-Wschodniej, przeznaczone dla szerokiego kręgu odbiorców z Polski oraz zagranicy;
- „Rękodzieła tradycyjne w praktyce” – cykl wieczorów artystycznych propagujących różne formy rękodzieła (warsztaty, wystawy, spotkania służące wymianie doświadczeń i promocji twórców rękodzieła);
- „Dom Polski i Rok Polski” – program edukacyjny dla dzieci służący popularyzacji polskich tradycji i obyczajów;
- „Na Ścieżkach Głosu” – warsztaty tematyczne poświęcone różnym aspektom pracy z głosem w grupie.

Stowarzyszenie Krusznia to organizacja pozarządowa działająca na terenie Suwalszczyzny. Działalność Stowarzyszenia skupia się na niezależnej kulturze i sztuce, dawnej i współczesnej. W dawnej członkowie poszukują źródeł informacji o odrębności etnicznych społeczności. Interesuje ich początkowy okres kształtowania się krajobrazów kulturowych danego miejsca, wzajemnych wpływów człowieka i przyrody. Dokumentują tradycyjne zwyczaje i obrzędy, poznają historię etnograficzną polskiej wsi. O wydarzeniach i zdarzeniach można przeczytać na stronie: www.krusznia.org.

+

Prezesem stowarzyszenia jest Jerzy Czyżyński. Krusznia od lat prowadzi działalność wydawniczą, dokumentującą tradycyjną muzykę Suwalszczyzny. W roku 2013 ukazały się wydawnictwa płytowe: *Krusznia i Przyjaciele* oraz *Rwie się życia przędza. Pieśni pogrzebowe północno-wschodniej Polski*.

+

Festiwal „Oj Wiosna ty wiosna” to coroczna inicjatywa stowarzyszenia. Ideą festiwalu jest spotkanie, poznanie i zrozumienie tradycji wiejskiej. Festiwal jest realizowany poprzez spotkania warsztatowe (muzyczne i rękodzieła), konferencje i koncerty. 8. Festiwal „Oj Wiosna ty wiosna” odbył się w dniach 20–23 czerwca w Krasnogrudzie.

+

+

1. Informacje uzyskane od Pawła Onochina z Zarządu Głównego Stowarzyszenia Twórców Ludowych.
2. Stan na koniec grudnia 2013 r.
3. Na skutek wniosku Stowarzyszenia Zespół Orzekający Komisji Prawa Autorskiego orzeczeniem z dnia 10 lipca 2013 roku zatwierdził przedłożone wspólne tabele stawek wynagrodzeń pokrewnych i wykonawczych.
4. Stowarzyszenie złożyło w tej sprawie wniosek do sądu Okręgowego w Poznaniu o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń.

+

+

Krystian Brodacki

Jazz

+

W raportach o jazzie w Polsce w latach 2011 i 2012 zwracałem uwagę na rosnący udział muzyków zagranicznych w poczynaniach twórczych muzyków polskich, jednak teraz, w roku 2013, rozmiary tej współpracy były już tak duże, iż uznałem ten fakt za szczególnie symptomatyczny wyróżnik sceny jazzowej w Polsce. Za wyróżnik drugi uważam coraz powszechniejsze zainteresowanie naszych jazzmanów tzw. muzyką poważną bądź wykorzystywaniem orkiestr symfonicznych i kameralnych w swych kompozycjach i nagraniach. Trzecią cechą charakterystyczną jest pogłębiająca się relatywizacja pojęcia „jazz”.

+

POŻEGNANIA

+

2 stycznia zmarł na Krecie (gdzie mieszkał od 23 lat) perkusista greckiego pochodzenia Sarandis Juwanudis, na przełomie lat 70. i 80. członek polskich zespołów Free Cooperation i Tie Break. 21 stycznia odszedł związany z trójmiejską sceną jazzu tradycyjnego Stanisław Suhecki, puzonista zespołów Flamingo, Dekathlon Dixieland Jazz Band, Baltic Jazz Band, Seaside Dixieland i Detko Band. 9 marca zmarł znany szwedzki perkusista Rune Carlsson, związany z historią jazzu w Polsce dzięki występom z Krzysztofem Komedą i uczestnictwem w nagraniach jego płyt *Etiudy baletowe*, *Meine Suesse Europaeische Heimat* i – zwłaszcza! – *Astigmatic*. 2 kwietnia odszedł Heinz Werner Wunderlich, „ambasador polskiego jazzu” w Niemczech, autor licznych audycji radiowych poświęconych naszej scenie, „sprawca” przyjazdu grupy jazzmanów niemieckich na 2. Festiwal Jazzowy w Sopocie w 1957 roku. 25 maja zmarł Jan Szewczyk, działacz jazzowy, współorganizator I. Zadaszek Jazzowych w Krakowie w 1954 roku, jeden z założycieli Federacji Polskich

Klubów Jazzowych (późniejszej Polskiej Federacji Jazzowej). 21 lipca polski jazz tradycyjny utracił jednego ze swych liderów, puzonistę Ryszarda Zawistowskiego, założyciela i wieloletniego kierownika zespołu Gold Washboard. 31 lipca odszedł Wojciech Juszcak, organizator, radiowiec, twórca festiwalu Made in Chicago w Poznaniu. 2 września zmarł Jarosław Śmietana, jeden z najwybitniejszych muzyków jazzowych w Polsce i Europie, czołowy gitarzysta, kompozytor, lider wielu zespołów, autor znakomitych płyt. To szczególnie bolesna strata dla naszego środowiska jazzowego.

+

JAZZ TRADYCYJNY

+

Za wydarzenie roku uważam nagranie przez zespół Dixie Warsaw Jazzmen płyty *China Boy* wespół ze skrzypkiem Maciejem Strzelczykiem i... klasycznym kwartetem smyczkowym Fuerte. Chyba nie było podobnych eksperymentów w całej historii dixielandu!

+

A oto przegląd działań na scenie tradycji. W Mazowieckim Centrum Kultury i Sztuki sędziwy działacz Adam Ferch niezmordowanie organizował co miesiąc spotkania jazzowe pod nazwą Swing Club, kładąc nacisk na prezentacje jazzu tradycyjnego; grał tam m.in. zespół Warsaw Dixielanders Jerzego Więckowskiego. By pozostać przy Warszawie, jazz tradycyjny gościł stale w Domu Kultury na Saskiej Kępie, gdzie Trio Mieczysława Mazura prowadziło tzw. warsztatowe jam session, a o historii jazzu mówił dr Jerzy Bojanowski. Najbardziej aktywnym jako *spiritus movens* sceny tradycyjnej pozostał kornecista Tadeusz Erhardt-Orgielewski: w Częstochowie pod jego dyrekcją odbył się 9. Międzynarodowy Festiwal Jazzu Tradycyjnego Hot Jazz Spring, połączony z konkursem „Swingującego Kruka”; laureatką tej nagrody została wokalistka Magdalena Howorska. 31 maja wystartował Jazz Club „Five O’Clock” (nawiązanie do nazwy zespołu Orgielewskiego Five O’Clock Band). Sprzyjał tradycjonalistom warszawski klub Barometr. W Piwnicy pod Baranami w Krakowie co czwartek grali dixielandowcy i swingowcy. Na otwarciu 18. Letniego Festiwalu Jazzowego w Piwnicy Pod Baranami na Rynku Głównym zagrali Jazz Band Ball Orchestra, Boba Jazz Band, Old Metropolitan Band, Beale Street Band oraz Jerzy Bożyk. W Rybniku w ramach 6. Festiwalu Jazzu Tradycyjnego konkurs o „Złotą Rybkę” wygrał alcionista Wojciech

Lichtański. W Warszawie i Krakowie odbyły się kolejne edycje festiwali muzyczno-tanecznych: Warsaw Lindy Hop Exchanging (akompaniował m.in. Mark Shepherd & Joanna Morea [Bargiełowska] Swing Quartet) i 3. Polski Festiwal Kultury, Muzyki i Tańców Swingowych. Na Wiośnie Jazzowej w Zakopanem grali: Leliwa Jazz Band i Jazz Band Ball Orchestra. Na początek Sopot Molo Festiwal w tradycyjnym pochodzie nowoorleańskim pomaszzerowali: Detko Jazz Band i grupa Sami Swoi. Old Jazz Meeting, po raz 20. zorganizowano w Iławie, ale po raz pierwszy pod dyktando znanego pianisty i lidera grupy Swing Workshop Wojciecha Kamińskiego. Wystąpili Old Timers z Jerzym Tatarakiem, odrodzona Asocjacja Hagaw z Andrzejem Rosiewiczem, Vistula River Brass Band, Blues Fellows i inne zespoły. W konkursie „Złotej Tarki” w kategorii solistów pierwsze miejsce zajął pianista Tomasz Sołtys z Warszawy, a w kategorii zespołów – Cracow Metro Band. Jubileusz 85. urodzin obchodził współtwórca zrębów polskiego jazzu tradycyjnego Jerzy „Dudus” Matuszkiewicz. Z tej okazji piękny prezent sprawiła mu wokalistka Hanna Banaszak, nagrywając wybór piosenek jego kompozycji.

+

JAZZ NOWOCZESNY

+

Ważne płyty

+

Night In Calisia, dzieło pianisty Włodka Pawlika, nagrane w 2011 roku w Studiach Polskiego Radia w Warszawie przez jego trio (Paweł Pańta, kontrabas i Cezary Konrad, perkusja), trębaczka Randy’ego Breckera (USA) i orkiestrę Filharmonii Kaliskiej pod dyktando Adama Klocka, ale wznowione w 2013 roku z przeznaczeniem na rynek amerykański, przyniosło w styczniu 2014 roku ogromny sukces: nominację i zdobycie prestiżowej nagrody Grammy w kategorii Best Large Jazz Ensemble Award, pierwsze tak wysokie wyróżnienie w historii jazzu w Polsce! Inicjatorem tego projektu był Adam Klocek.

+

Nagrana staraniem firmy Outside Music w Studiach Alvernia płyta *Polska* Leszka Możdżera, Larsa Danielssona (Szwecja) i Zohara Fresco (Izrael) należała do najchętniej kupowanych: wyrafinowane brzmienia, łagodny rytm, orientalizujący charakter, ciekawe kompozycje. W jednym z utworów

wymienionym muzykom towarzyszyła Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia pod dyrekcją Marcina Nałęcz-Niesiołowskiego, z solistką Ewelina Serafin, flet.

+

Wydarzeniem była płyta naszej wybitnej wokalistki Agi Zaryan *Remembering Nina & Abbey*, dedykowana wielkim czarnym wokalistkom – Ninie Simon i Abbey Lincoln, nagrana w Hollywood z akompaniamentem muzyków amerykańskich: Geri Allen, Briana Blade'a, Larry'ego Koonse'a, Carola Robinsa, oraz od lat zamieszkałego w Kalifornii znakomitego polskiego basisty Darka Oleszkiewicza.

+

O podwójnym albumie The New York Quartet Tomasza Stańki *Wisława* była mowa w raporcie z roku 2012 (nagranie odbyło się w znanym Avatar Studio w Nowym Jorku), ale na rynku ukazał się on w roku 2013 i jego duży sukces zapisać trzeba wśród wydarzeń roku 2013. Trębaczowi towarzyszyli Amerykanie: David Virelles, Thomas Morgan i Gerald Cleaver. Zwraca uwagę nowa kompozycja Stańki – tytułowy chorał *Wisława*.

+

Szczególnie ważna jest płyta zespołu High Definition Quartet *Hopasa* jako wyraz poszukiwania nowych form przekazu jazzowego; dodajmy, że utwór tytułowy (skomponowany jak niemal wszystkie na płycie przez pianistę HDQ Piotra Orzechowskiego) zawiera odniesienia do polskiego folkloru.

+

Nie od dziś wiadomo, że Polska może się poszczycić plejadą świetnych pianistów jazzowych. Prócz Pawlika, Możdżera i Orzechowskiego kilku innych nagrało bądź wydało w 2013 roku ciekawe płyty. Sławek Jaskułke na płycie *Moments* przedstawił 8 swych miniatur na fortepian solo w duchu Jarrettowskim. Bogdan Hołownia w duecie z kontrabasistą Wojciechem Pulcynem na płycie *Henryk Wars Songbook* przypomniał ponadczasowe *evergreens* autora *Już nie zapomnisz mnie*. Z podobnym pietyzmem i kulturą potraktował Kuba Stankiewicz (fortepian solo) tematy Wojciecha Kilara z dziewięciu filmów, do których twórca *Krzesanego* napisał muzykę; płytę wydała nowa wytwórnia V Records, związana z klubem Vertigo we Wrocławiu. Muzyka filmowa zainspirowała także pianistę Witolda Janiaka, którego trio na płycie *Cinema Meets Jazz* zinterpretowało melodie m.in. z *Forresta Gumpa*, *China Town* i *Rosemary's Baby*. W nurcie „jazz i poezja” mieści się niezwykła płyta *El Greco* Joachima Mencla (fortepian, organy

Hammonda i Fender Rhodes piano), na której Jorgos Skolias (zamieszkały w Polsce artysta pochodzenia greckiego) śpiewa wiersze m.in. Cypriana Kamila Norwida, Kazimierza Przerwy-Tetmajera i Jana Kochanowskiego. Nurt „symfonizujący” reprezentuje inspirowana muzyką Henryka M. Góreckiego, Arvo Pärta i Krzysztofa Komedy płyta *Jazz i orkiestra* pianisty Michała Wróblewskiego, twórcy rozbudowanej suity na kwartet jazzowy (Wróblewski, Maciej Obara, saksofon altowy, Michał Jaros, kontrabas i Michał Miśkiewicz, perkusja) i orkiestrę symfoniczną (Narodowa Orkiestra Polskiego Radia w Katowicach pod dyrekcją Szymona Bywalca). Bardzo dobrą płytę pt. *Ravel* nagrał ze swoim trio pianista Dominik Wania, który poddał jazzowemu przetworzeniu miniatury Maurice’a Ravela *Miroirs* (za tę płytę Wania otrzymał Fryderyka). Trio RGG w nowym składzie (Maciej Garbowski, kontrabas, Krzysztof Gradziuk, perkusja i – zamiast Przemysława Raminiaka – Łukasz Ojdana, fortepian) na płycie *Szymanowski* poddało jazzowym zabiegom kompozycji Karola Szymanowskiego – *Etiudę* op. 4 nr 3, *Mazurek* op. 50 nr 1 czy *Preludium* op. 1 nr 3. Trio Artura Dutkiewicza (lider na fortepianie oraz Michał Barański, kontrabas i Łukasz Żyta, perkusja) nagrało płytę *Prana*, m.in. z opracowaniem starożytnej pieśni hinduskiej *Om Namó Bhagawata*.

+

Warte uwagi płyty nagrali nasi saksofoniści: „nowa twarz”, alzysta Wojciech Lichtański (wymieniony wcześniej jako tradycjonalista) i jego zespół Sound Lab; tenorzysta Sylwester Ostrowski z trzema Amerykanami (Reggie Moore, fortepian, Wayne Dockery, kontrabas, Newmana Taylor-Baker, perkusja); kwartet Macieja Obarę – nagranie pod nazwą *Obara International / Komeda* w składzie: Obara, saksofon altowy; Dominik Wania, fortepian, Ole Morten Vagan, kontrabas i Gard Nilssen, perkusja, obaj ze Szwecji. Współpracę z nimi nawiązał Obara w czasie pobytu w Wielkiej Brytanii na międzynarodowych warsztatach pod nazwą „Take Five Europe”. Płytę wydała nowa, wielce ambitna polska wytwórnia *Fortune* (sic!). Godna wspomnienia jest także płyta *live* flecisty, kompozytora i filozofa Leszka HeFi Wiśniowskiego.

+

Sporo ciepłych słów należy się wokalistkom. Urszula Dudziak uczciła swe 70. urodziny pełną optymizmu płytą *Wszystko gra* z kompozycjami organisty i pianisty Jana Smoczyńskiego. Na płycie *Nie ma szczęścia bez miłości* Katarzyna Stankowska zaśpiewała serię utworów Władysława Szpilmana (tegoż kompozytora wziął na warsztat amerykański pianista Uri Caine wraz

z Polakami – Ksawerym Wójcińskim i Robertem Raszem). Udaną płytę *Nad ranem* nagrała Lora Szafran. Rozwija się talent Moniki Borzym. Na jej płycie *My Place* obok polskiego pianisty Mariusza Obijalskiego wystąpili wyłącznie jazzmani amerykańscy, a wśród nich jako goście Randy Brecker, Chris Potter, John Scofield i – z Brazylii – Romero Lubambo. W międzynarodowym towarzystwie nagrała płytę (głównie ze swymi kompozycjami) Karolina Karo Glazer: na płycie *Crossings Project* obok niej i kilku instrumentalistów polskich (m.in. Andrzej Olejniczak, Krzysztof Ścierański i Marek Napiórkowski) zagrali Amerykanin Mike Stern, Anglik John Taylor, Szwed Lars Danielsson, Niemcy Klaus Doldinger i Joo Kraus oraz Monachijski Kwartet Smyczkowy.

+

Powyższy wybór nagrań pomija wiele innych wartościowych płyt, ale dowodzi dostatecznie wielostronnej aktywności naszych muzyków i podkreśla ważne tendencje na polskiej scenie.

+

Do wydarzeń zaliczam rozpoczętą z rozmachem przez Polskie Radio serię płyt pod nazwą „Polish Radio Jazz Archives”; pierwszą płytę serii poświęcono Stanowi Getzowi. Druga godna pochwały inicjatywa Polskiego Radia to wydanie 5 płyt z muzyką wybitnego, a nieco zapomnianego, zmarłego w 2008 roku pianisty i kompozytora Sławomira Kulpowicza.

+

Wydarzenia koncertowe i inne

+

Główną gwiazdą czwartej edycji festiwalu Solidarity of Arts w Gdańsku był wspaniały wokalista amerykański Bobby McFerrin w swych programach *Spirit You All* i *Vocabularies*. Jan „Ptaszyn” Wróblewski wraz ze swym sekstetem przygotował program poświęcony kompozycjom Andrzeja Trzaskowskiego – dorobek tego wybitnego artysty jest niemal w Polsce nieznanym. Na 40. Festiwalu Pianistów Jazzowych w Kaliszu „Ptaszyn” kontynuował „odkrywanie” Trzaskowskiego w swym programie „Moi pierwsi mistrzowie: Komeda – Trzaskowski – Kurylewicz”. W serii koncertów jako *guest star* wraz z triem Michała Wróblewskiego podróżował po Polsce wybitny trębacz z USA Terence Blanchard. Z muzykami chińskimi i amerykańskimi gitarzysta Rafał Sarnecki grał swe utwory podczas tournée po największych miastach Chińskiej Republiki Ludowej, miał też wykłady w pekińskiej Akademii Muzyki

Współczesnej. Trio gitarzysty Marcina Olaka towarzyszyło występom japońskiej wokalistki Akiko (m.in. na 9. Ladies Jazz Festiwal w Gdyni). Podczas 55. Jazz Jamboree zostały wykonane: 4-częściowa *Symphony of the Galaxies* na orkiestrę jazzową i oktet smyczkowy pianisty Pawła Tomaszewskiego oraz kompozycja Michała Kulentego *Światłość i blask* na kwartet jazzowy, wokalistów, aktora, chór dziecięcy oraz saksofony i flety; obaj kompozytorzy byli beneficjentami programu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Zamówienia kompozytorskie 2013”. Odbiła się premiera *Koncertu fortepianowego g-moll* Andrzeja Jagodzińskiego, inspirowanego muzyką Fryderyka Chopina, w wykonaniu kompozytora i Orkiestry Filharmonii Narodowej (koncerty na fortepian i orkiestrę skomponowali już wcześniej Włodek Pawlik i Leszek Kułakowski). Z okazji Międzynarodowego Dnia Jazzu Polskie Stowarzyszenie Jazzowe i Instytut Muzyki i Tańca zorganizowali w Warszawie konferencję pt. „Znaczenie jazzu dla kultury europejskiej XX wieku”.

+

Konkursy, nagrody

+

Laureatem Grand Prix 37. konkursu Jazz Juniors 2013 został Kwartet Bartosza Dworaka, nowej nadziei polskich skrzypiec jazzowych. Skrzypek Adam Bałdych otrzymał nagrodę niemieckiego przemysłu fonograficznego „Echo Jazz”. Tenorzysta Tom Licak i perkusista Radek Wośko wraz z dwoma muzykami duńskimi zdobyli pierwszą nagrodę w konkursie „Jazz nad Odrą 2013”. Trio pianisty Artura Tuźnika wywalczyło Grand Prix belgijskiego konkursu Hoeilaart Competition. Kwartet Bartosza Pernala, puzon, i Michała Szkila, fortepian, zdobył główną nagrodę na Getxo Jazz Festival w Hiszpanii. Wokalista Wojciech Myrczek został laureatem I. nagrody konkursu Shure Montreux Jazz Voice Competition w Szwajcarii; miał tam 108 konkurentów z 34 krajów. Tenorzysta Krzysztof Urbański zajął pierwsze miejsce w konkursie „Saxophone Idol Competition 2013” w Chicago. Nagrodę „Złotego Fryderyka” otrzymał pośmiertnie Tomasz Szukalski. W kategorii Jazzowy Artysta Roku „Fryderykiem” uhonorowano Henryka Miśkiewicza, a w kategorii „Jazzowy Album Roku” – płytę *Spaces* zespołu Atom String Quartet.

+

Nieco o festiwalach

+

Na New Delhi Jazz Festiwal oraz w mieście Jammu w Indiach sukces odniósł zespół New Bone trębacza Tomasza Kudyka. W trakcie 4. Palm Jazz Festival w Gliwicach otwarto nowe centrum muzyczne Jazovia o łącznej powierzchni ca 1500 m². Jest to zasługa dyrektora festiwalu, pianisty i kompozytora Krzysztofa Kobylińskiego i władz miasta, które czynnie wspierają inicjatywy artysty. Dużymi sukcesami zakończyły się wrocławskie festiwale: 49. Jazz nad Odrą i 10. Jazztopad; dyrektor Jazztopadu Piotr Turkiewicz to typ organizatora-twórcy nowych faktów artystycznych (np. zamówień u znanych artystów specjalnych kompozycji na dany festiwal czy koncerty festiwalowe w mieszkaniach prywatnych!).

+

Do obszernego grona ponad stu festiwali jazzowych w Polsce w 2013 roku dołączyły nowe: Adi Jazz Festiwal w Łodzi i Wągrowieckie Spotkania z Old Jazzem.

+

Na corocznych i największych w Europie targach jazzowych Jazzahead w Bremie (Niemcy) po raz pierwszy pojawiło się stoisko „Jazz In Poland”.

+

Scena otwarta

+

Współpraca naszych jazzmanów z zagranicznymi rozwinęła się w 2013 roku na wielką skalę. Większość liczących się muzyków, także tych najmłodszych, bez kompleksów zaprasza do swych zespołów artystów z różnych krajów, i to odległych, jak Indonezja i Peru, ale przede wszystkim Amerykanów, a z Europy – Skandynawów. Jest pewnym novum, że z Polakami grało w 2013 roku wielu Włochów, nierzadko włoscy muzycy jazzowi gościli też na naszych festiwalach, m.in. Paolo Fresu, Enrico Pieranunzi i Francesco Cafiso.

+

Ta otwartość polskiej sceny wynika nie tylko z potrzeby konfrontacji z różnymi indywidualnościami i trendami światowego jazzu, lecz także z przyczyn bardziej prozaicznych: muzycy zaproszeni do Polski rewanżują się zaproszeniami polskich artystów do swych krajów, a w każdym razie – ułatwiają nawiązywanie dalszych kontaktów. Nie da się przecenić roli, jaką

w promocji polskiego jazzu pełnią dwie niemieckie wytwórnie fonograficzne: ECM Manfreda Eichera i ACT Siggiego Locha. Z tą ostatnią związani są m.in. Adzik Sendecki, Adam Bałdych i Leszek Możdżer. Rolę szczególną pełni zamieszkały w Kalifornii Dariusz Oleszkiewicz, który na festiwalu Jazz nad Odrą w 2013 roku sprowadził do Polski znakomitych artystów amerykańskich oraz pomógł Adze Zaryan w dokonywaniu nagrań w Los Angeles. Także swego rodzaju „polskim łącznikiem” jest amerykański saksofonista Billy Harper, którego sympatia dla miasta Szczecin (i tamtejszego *spiritus movens* sceny jazzowej Sylwestra Ostrowskiego) sprawiła, że to miasto stało się dziś jednym z ważnych ośrodków muzyki afroamerykańskiej. Świetne dokonania naszego najlepszego trębacza Piotra Wojtasika współ z jazzmanami amerykańskimi to po części efekt pomocy Harpera.

+

Kto z kim

+

Do przykładów współpracy podanych wcześniej dorzucmy jeszcze trochę. Wibrafonista Bernard Maseli kontynuował koncerty w ramach projektu „Unfinished Business” gitarzysty Deana Browna. Szwajcarski harmonijkarz Gregoir Maret zaprosił do swego zespołu naszego basistę Roberta Kubiszyna. Lars Danielsson grał w grupie Adama Bałdycha. W zespole amerykańskim Fonda – Stievens Band grał saksofonista Irek Wojtczak. Alcista Mikołaj Trzaska zatrudnił Niemca Johannes Bauera i kilku Skandynawów. Węgierski alcista Victor Toth wszedł w skład jednego z zespołów Piotra Wojtasika. Saksofonista Grzech Piotrowski i pianista Marcin Wasilewski grali w kwartecie znakomitego norweskiego basisty Arilda Andersena. Amerykanie Art Williams, gitara basowa, i Frank Parker, perkusja, zasilili zespół Michała Urbaniaka. Flecista HeFi Wiśniewski współpracował z flecistą amerykańskim Robertem Dickiem. Basista Piotr Lemańczyk nagrał płytę *Amhran* z saksofonistą z USA Seamusem Blake'em. Perkusista Eryk Kulm założył International Quintet z pianistą Reggie'm Moore'em z USA i saksofonistą Ossianem Robertsem z Walii. Do swego multimedialnego spektaklu *Ananke* Marek Stryszowski włączył wokalistkę Rasm Al-Mashan, pół Polkę, pół Jemenkę. Wspomniany Sylwester Ostrowski koncertował w Japonii wraz z pianistą japońskim Makoto Kuryią. Zespół Loud Jazz Band dał pracę trzem Skandynawom. W zespole Generation Next Piotra Schmidta grał Włoch kontrabasista Francesco Angiulli.

Na festiwalu Silesian Jazz w Katowicach słynny alista Bobby Watson (USA) zagrał z sekcją rytmiczną tamtejszej Akademii Muzycznej. Podczas 10. Wiosny Jazzowej w Zakopanem z Jazz Band Ball Orchestra śpiewał Stanley Breckenridge z USA. Kanadyjska trębaczka Ingrid Jensen grała wraz z Triem pianisty Michała Tokaja, a saksofonista z Gwadelupy Jacques Schwartz-Bart – z Triem Pawła Tomaszewskiego. Leszek Możdżer akompaniował duńskiej wokalistce Caecilie Norby, czego owocem jest płyta *Silent Ways*. Z Orkiestrą Symfoniczną Filharmonii Wrocławskiej norweski gitarzysta Terje Rypdal wykonał swą dużą kompozycję *And The Sky Was Coloured With Waterfalls And Angels*, napisaną na zamówienie festiwalu „Jazztopad”; nagranie z tego koncertu zostało wydane przez ECM. Z wrocławskimi symfonikami grał także kontrabasista William Parker. Kompozytorka i aranżerka Aleksandra Tomaszewska występowała ze swym oktetem i sekcją instrumentów dętych orkiestry Nord Deutscher Rundfunk (Hamburg). Na Letnim Festiwalu w Piwnicy Pod Baranami w Krakowie znany perkusista Billy Cobham zagrał wraz z Adamem Bałdychem i Adzikiem Sendeckim. Adzika „wypożyczył” do wspólnego występu gigant jazzowej wokalistyki Al Jarreau. Na 2. Festiwalu Jazzbląg w Elblągu w składzie grupy wibrafonisty Dominika Bukowskiego zagrał indonezyjski pianista Srittanuraga. Nasi perkusiści akompaniowali Amerykanom: Krzysztof Zawadzki gitarzyście Markowi Whitfieldowi, a Sebastian Frankiewicz – wokaliście Kevinowi Mahogany’emu. Liczba jazzmanów amerykańskich z najwyższej półki grających w ciągu 2013 roku w Polsce (nie tylko na festiwalach) była ogromna; wielu odwiedziło nasz kraj po raz kolejny.

+

Edukacja

+

W drugiej edycji warsztatów muzycznych „Take Five Europe” na farmie ekologicznej Bore Place w Wielkiej Brytanii prócz Francuzów, Holendrów Norwegów i gospodarzy wzięli udział muzycy polscy – pianista Marcin Masecki i trębacz Piotr Damasiewicz, którego międzynarodowa 11-osobowa grupa „Power Of Horns” wystąpiła na 42. Moers Festival w Niemczech. 6. Letnia Akademia Jazzu w Łodzi oddała należne honory Jerzemu Milianowi, organizując dedykowany mu występ czterech wibrafonistów: Bernarda Maselego, Karola Szymanowskiego, Ireneusza Głyka i Dominika Bukowskiego, oraz multiinstrumentalisty z Izraela Amira Gwirtzmana. W Chodzieży odbyły

się 43. Międzynarodowe Warsztaty Jazzowe oraz 5. Polsko-Ukraińskie Warsztaty Jazzowe, oba pod dyrekcją prof. dr. hab. Wojciecha Niedzieli (kadra polsko-niemiecka). Wykładowcami 43. Międzynarodowych Warsztatów Jazzowych w Puławach byli obok Polaków puzonista Dante Luciani z USA i wokalistka Sibel Koese z Turcji. Podobne warsztaty odbyły się po raz dziewiąty w Lesznie i po raz pierwszy w Muzycznej Owczarni w Jaworkach koło Szczawnicy. W schronisku na Kalatówkach w Zakopanem pod wodzą Zbigniewa Namysłowskiego miał miejsce kolejny Jazz Camping – zlot muzyków różnych generacji i krajów (Polski, Ukrainy, Rosji, USA i Włoch); edukacyjna rola tego ewenementu jest oczywista. Do listy stacjonarnych instytucji edukacyjnych podanej w raporcie za rok 2012 dodam tu Wydział Jazzu w Zasadniczej Szkole Muzycznej w Łodzi. Instytut Muzyki Uniwersytetu Zielonogórskiego i Zielonogórskie Stowarzyszenie Jazzowe zorganizowali konferencję naukową „Jazz w polskiej kulturze muzycznej”, udział w nich wzięli przedstawiciele wydziałów jazzowych uniwersytetów w Gdańsku, Katowicach, Rzeszowie i innych. Wzrosła liczba polskich muzyków uczących się jazzu za granicą, zwłaszcza w Berlinie. W raporcie IMiT o edukacji jazzowej omówiono m.in. średnie szkolnictwo jazzowe i rozrywkowe w Polsce oraz edukację jazzową w USA i Niemczech.

+

Wydawnictwa

+

Ryszard Borowski opublikował wszechstronne studium pt. *Flecista jazzowy – interpretator, improwizator, aranżer, kompozytor. Mały traktat osobisty* (wyd. Uniwersytet Muzyczny im. Fryderyka Chopina, Warszawa). Gitarzysta globtrotter Przemysław Strączek wydał *Elementarne zasady improwizacji jazzowej na gitarze – cz. I i II*. Nakładem Wydawnictwa Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu ukazało się dzieło Jacka Niedzieli-Meiry *Kontrabas jazzowy*. Instytut Muzyki i Tańca wydał pracę zbiorową pt. *Edukacja w dziedzinie jazzu i muzyki estradowej w Polsce*. Marek A. Karewicz wspólnie z Dionizym Piątkowskim wydali książkę *Czas Komedy* (Ofcyna Wydawnicza G&P, Poznań). Opowieść o Komedzie, Hłasce i Nizińskim *Ostatni tacy przyjaciele* (Instytut Wydawniczy Latarnik im. Zygmunta Kałużyńskiego, Warszawa) napisał Tomasz Lach. Sebastian Rerak przedstawił historię nurtu yass w książce pt. *Chłepcąc ciekły hel* (wyd. Stowarzyszenie A KuKu Sztuka, Gdynia).

Bartek Chaciński

Pop, rock, hip-hop, scena alternatywna. Najważniejsze wydarzenia i zjawiska w polskiej muzyce rozrywkowej

+

GWIAZDY STREAMINGU

+

Po raz kolejny elementem wpływającym najmocniej na kształt całego przemysłu muzycznego okazały się serwisy abonamentowe. Informował o tym raport¹ Międzynarodowej Federacji Przemysłu Fonograficznego (IFPI) – w tonie nieco mniej triumfalnym niż rok wcześniej (łącznie wpływy ze sprzedaży nagrań we wszystkich formatach minimalnie spadły), ale z optymizmem. Na całym świecie przychody z usług streamingowych i abonamentowych – czyli związanych z korzystaniem z szerokiej bazy utworów za pośrednictwem Internetu – wzrosły bowiem o 51,3%. A wartość cyfrowego rynku muzyki w Polsce wzrosła między rokiem 2012 a 2013 o 45% i część cyfrowa stanowi już 15% wartości całego rynku muzycznego².

+

W Polsce, gdzie nie przyjęła się – przynajmniej nie w tym stopniu, co w najbardziej rozwiniętych krajach zachodnich – masowa sprzedaż utworów w plikach mp3, sukces serwisów abonamentowych to właściwy moment cyfryzacji rynku. A data, z którą będziemy ten moment kojarzyć, to rok 2013, gdy działają u nas już trzy duże światowe marki z tego sektora: Deezer, Spotify i WiMP. Na ich wejście na krajowy rynek zareagował cały przemysł, co znalazło swój wyraz w ogłoszeniu, które pojawiło się już w kwietniu 2014 roku – o tym, że dane ze streamingu muzyki będą zaliczane do wyników sprzedaży fonogramów przy przyznawaniu Złotych, Płatynowych i Diamentowych Płyt. Przyjęto nawet odpowiedni przelicznik, według którego 2500 odtworzeń w streamingu dowolnych utworów z albumu równa się sprzedaży jednego fonogramu z tym materiałem³.

+

Co ważne, dane ze streamingu, bardzo łatwe do sprawdzenia i napływające z dnia na dzień, nawet z godziny na godzinę, pozwalają uzyskać lepszy obraz sprzedaży i zainteresowania muzyką, szczególnie w młodszych grupach wiekowych. I obraz ten – jeśli wziąć pod uwagę dane za rok 2013, zebrane specjalnie pod kątem niniejszego raportu – wydają się prezentować spójny obraz rynku.

+

Deezer wśród najczęściej słuchanych polskich piosenek notuje kolejno: 1. *Trójkąty i kwadraty* Dawida Podsiadły; 2. *W stronę słońca* Eweliny Lisowskiej; 3. *Balkanicę* grupy Piersi; 4. *Varsovie* Moniki Brodki (podpisującej się tu jako Brodka) oraz 5. *Ciszę* Kamila Bednarka (jako grupa Bednarek). Wśród najczęściej słuchanych albumów mamy kolejno: 1. *Comfort and Happiness* Dawida Podsiadły; 2. *Jestem...* Bednarka; 3. *Miłość* Jamala; 4. *Folkhorod* grupy Enej oraz 5. *Komponując siebie* Sylwii Grzeszczak⁴.

+

Serwis Spotify podaje z kolei w zestawieniu piosenek na czele *Trójkąty i kwadraty* Podsiadły, a na czele listy albumów *Comfort and Happiness* tego samego artysty, dalej natomiast *Spadochron* Meli Koteluk⁵.

+

Wreszcie WiMP na liście piosenek roku 2013: 1. *Cisza* Bednarka; 2. *Trójkąty i kwadraty* Podsiadły; 3. *Balkanica* Piersi; 4. *Nieznajomy* Dawida Podsiadły oraz *Think About Tomorrow* Bednarka. W zestawieniu albumów: 1. *Jestem...* Bednarka; 2. *Comfort and Happiness* Podsiadły; 3. *Jezus Maria Peszek* Marii Peszek, 4. *Komponując siebie* Sylwii Grzeszczak; 5. *Spadochron* Meli Koteluk⁶. W większości tych zestawień polskie utwory i wykonawcy konkurują w czołówce z zagranicznymi gwiazdami, bez trudu przebijając się na wysokie miejsca w pierwszej dziesiątce kompletnych zestawień. Warto zwrócić uwagę, że w Polsce, gdzie nie istniała od lat żadna lista sprzedaży singli, samo badanie w ten sposób popularności pojedynczych piosenek jest cenną nowością.

+

Sam start serwisów streamingowych i związana z nim promocja wpłynęły bardzo mocno na cały rynek, z całą pewnością wspierając sukces debiutującego (po zwycięstwie w telewizyjnym programie „X Factor”) dużą płytą Dawida Podsiadły. Na liście 10 najpopularniejszych polskich piosenek po pierwszym półroczu roku 2013, czyli przez pół roku od czasu startu

serwisu Spotify w Polsce (dokładniej: od lutego do lipca roku 2013) Podsiadło zajmował aż osiem pierwszych miejsc!⁷ Płyta *Comfort and Happiness* Podsiadły, wydana przez polski oddział koncernu Sony i wypełniona nowoczesnym popowym repertuarem śpiewanym w dwóch językach – po polsku i po angielsku – przyniosła artyście rzadko w tej chwili spotykaną w Polsce sprzedaż powyżej 100 tys. egzemplarzy, z odnotowaną już przez ZPAV potrójną Platynową Płytą⁸. Jeśli zauważymy przy okazji potrójną platynę zespołu Kamila Bednarka za album *Jestem...* (Lou & Rocked Boys) oraz podwójne Platynowe Płyty (powyżej 60 tys. sprzedanych nośników) dla grupy Enej za *Folhorod* (Lou & Rocked Boys) i Sylwii Grzeszczak za *Komponując siebie* (Warner)⁹, będziemy mieli obraz dość dużych sukcesów młodej generacji artystów, bardzo silnie wspomaganych właśnie nowymi formami promocji i sprzedaży.

+

Również polskie nagrody muzyczne, Fryderyki – z liczbą kategorii w muzyce rozrywkowej ograniczoną od 2013 roku do czterech – skłaniają Akademię Fonograficzną do takich mocnych wskazań. Takiego niepodważalnego sukcesu za rok 2012 (czego nie miałem okazji uwzględnić w poprzedniej edycji raportu – przyp. aut.) doczekała się Mela Koteluk, zdobywając dwie z czterech statuetek za wydaną w roku 2012 płytę *Spadochron*. Z kolei Dawid Podsiadło w głosowaniu za rok 2013 zdobył wszystkie cztery dostępne Fryderyki. Jeśli dołączyć do tego sukcesy koncertowe Podsiadły w całym roku (występy na dużych festiwalowych scenach, dobre przyjęcie m.in. podczas gdyńskiego Open'era), wyjdzie na to, że po raz pierwszy od dawna polska muzyka pop ma nie tylko odnoszące realne sukcesy sprzedażowe nowe pokolenie twórców, ale i wyraźnego lidera. A sprzedaż i promocja cyfrowa (do której zaliczyć należy aktywność w serwisach społecznościowych, stałą obecność w serwisie YouTube itd.) mają na rynek muzyczny nie tylko wpływ ilościowy, ale i jakościowy.

+

ALTERNATYWNY SUKCES

+

Po drugiej stronie gatunkowego spektrum należy odnotować osiągnięcia płyty *Cień chmury nad ukrytym polem* (Instant Classic) nagranej przez Starą Rzekę, projekt bydgoskiego gitarzysty i kompozytora Kuby Ziółka. Sam album

odpowiadał na to, czym dziś jest muzyka alternatywna. Jeszcze do niedawna kojarzona wprost z punk rockiem, albo innymi wywodzącymi się z niego nurtami, dziś stała się amalgamatem ciekawych, nierzadko egzotycznych zjawisk. Tak więc Stara Rzeka łączy elementy folku, skoncentrowanej na poszukiwaniach brzmieniowych eksperymentalnej twórczości elektronicznej oraz ciężkiego rocka. Przynosi odniesienia do mistycyzmu, ale i inspiracje siłami przyrody, zwracano przy jej okazji uwagę także na szczególnie rozumianą słowiańskość (nazwa płyty odnosi się do wioski w sercu Borów Tucholskich).

+

Mirosław Pęczak w „Polityce” zauważył, że słyhać w muzyce Starej Rzeki pewne echa twórczości grupy Osjan¹⁰. Z kolei sam Ziółek zaproponował swego czasu dla określenia swoich działań etykietkę „brutalizm magiczny”. „To pewna forma materializmu tworzona w opozycji do tradycji oświeceniowo-marksistowskiej” – definiował to pojęcie w poświęconej bydgoskiej scenie muzycznej książce *Niewietrzona miasto*¹¹.

+

Dawno uwaga polskich mediów nie koncentrowała się tak wyraźnie wokół jednego wydawnictwa z kręgu polskiej sceny alternatywnej. Choć w rzeczywistości, jak potwierdza wydawca płyty Starej Rzeki, firma Instant Classic z Krakowa, „dopiero po pozytywnych recenzjach w zagranicznych mediach w Polsce zaczęły się pojawiać teksty o Rzece”¹². Wydaje się to diagnozą słuszną o tyle, że w tym wypadku zainteresowanie za granicą wyprzedziło większość polskich doniesień o albumie. Ziółek doczekał się na Zachodzie entuzjastycznych recenzji. Największe poruszenie wywołało umieszczenie *Cienia chmury...* na liście najlepszych albumów pierwszego półrocza 2013 roku w prestiżowym internetowym magazynie „The Quietus”, a potem na 12. pozycji wśród płyt roku z całego świata w tym samym serwisie¹³. „Niesamowity album napisany na gitarę akustyczną, który jednak całkowicie się zmienia między etapem koncepcji a wykonaniem” – pisał krytyk tego serwisu, doceniając to, w jak subtelny sposób Kuba Ziółek potrafi transformować stylistykę swojej muzyki, przechodząc z kręgu wpływów folkowych do muzyki elektronicznej i heavymetalowej oraz jak świetna jest jego wersja klasycznej piosenki Nico *My Only Child*. Brytyjski „The Guardian” odnotował muzykę Ziółka jako „złepok folku i black metalu, delikatny i ogłuszający na zmianę”¹⁴. „Dynamicznie zmieniający się, ale spójny” – tak

opisał album Ziołka prestiżowy amerykański serwis Pitchfork.com¹⁵, proponując zresztą obszerny tekst o polskiej scenie alternatywnej przy okazji zeszłorocznej edycji Off Festivalu w Katowicach¹⁶. Stara Rzeka koncertowała w Londynie i Nowym Jorku, doceniły ją także serwisy internetowe z Meksyku, Włoch i Australii. Lifeisnoise.com z tego ostatniego kraju podkreślał, że o uniwersalności przedsięwzięcia Ziołka decyduje fakt, że partie wokalne nie są tylko wehikułem znaczeń, ale wykorzystywane są przez artystę jako równorzędny instrument¹⁷. Kilkanaście entuzjastycznych recenzji Starej Rzeki na całym świecie to efekt, jakiego dawno nie mieliśmy w tej dziedzinie – co warto podkreślić tym bardziej że całe przedsięwzięcie ma charakter zdecydowanie niemasowy i niekomercyjny. Potwierdza on również znaczenie zjawiska, któremu poświęciliśmy sporo miejsca w ubiegłorocznym raporcie (rozdział „Scena alternatywna: trzecia siła”).

+

Kuba Ziołek doczekał się nominacji do Paszporu „Polityki” za rok 2013, który był dla niego czasem wyjątkowo obfitym, jeśli chodzi o dokonania płytowe. Poza opisywanym albumem Starej Rzeki wydane zostały albumy innych formacji, w których grywa: Alameda Trio, Hokei, duetów Kapital i T'ien Lai. Z drugoplanowej postaci sceny alternatywnej stał się więc Ziołek bohaterem pierwszego planu. Potwierdza to fakt, że kolejny rok powitał już dwiema płytami: drugim albumem improwizującej orkiestry Innercity Ensemble oraz płytą swojej macierzystej grupy Ed Wood.

+

GWIAZDY I SUKCESY BEZ NAZWY

+

Wielu wykonawców współczesnej sceny pop, nawet spośród tych najpopularniejszych w ostatnich latach (choćby doskonale przyjmowana i nagrodzona statuetkami Grammy za rok 2013 formacja Daft Punk), wykorzystuje maski jako element gry marketingowej z odbiorcą. Próby ukrywania prawdziwej tożsamości – czasem konsekwentnego, czasem tylko pozorowanego – zaobserwujemy wśród formacji heavymetalowych (znana ze zwycięstwa w konkursie piosenki Eurowizji grupa Lordi), inspirujących się muzyką etniczną (Goat), artystów hiphopowych (MF Doom), klubowych (SBTRKT, Burial) czy wreszcie w świecie awangardy (działający od lat The Residents). Od lat z motywem anonimowości gra formacja Gorillaz,

kierowana – to akurat wiemy, choć zespół tworzą animowane postaci – przez Damona Albarna.

+

Trudno powiedzieć, czy to tylko reakcja na globalne zjawisko, czy już lokalny fenomen, ale Polsce artyści w ostatnich latach z dużym zacięciem ukrywali – mniej lub bardziej szczerze – swoje personalia, zawiązując wspólnotę słuchaczy wokół tajemnicy. Jedną z najważniejszych płyt na przecięciu muzyki klubowej i sceny pop w ubiegłym roku był debiutancki album grupy Bokka zatytułowany po prostu *Bokka* (Nextpop/Parlophone), a poprzedzony singlem *Town of Strangers*. Ten ostatni – piosenka nagrana z wykorzystaniem elektroniki oraz wysampłowanych dźwięków przedmiotów codziennego użytku (m.in. potrząsanej butelki z wodą) – trafił szybko do radiowej Trójki, ale jednocześnie został odnotowany przez wspomniany już serwis Pitchfork.com¹⁸, zdobywając słuchaczy także za granicą – ponad milion osób obejrzało dotąd wideoklip w serwisie YouTube, co w realiach polskiej sceny jest wynikiem znakomitym. Sama grupa – w studiu trio, a na scenie kwintet – nie zdradza jednak swoich personaliów i mimo spekulacji (padają nazwiska najróżniejszych polskich muzyków) udało się utrzymać wokół grupy atmosferę, jak to opisała „Gazeta Wyborcza” (umieszczając płytę na czwartym miejscu swojego zestawienia najlepszych polskich albumów roku), „najbardziej tajemniczej polskiej grupy”¹⁹. Nowy polski serwis beehy.pe – skądinąd ciekawa inicjatywa zbierająca tylko nieanglosaskie przeboje z całego świata – udowodnił, że wśród różnych nowych nagrań z Polski to Bokka jest tym, który zagranicznych słuchaczy interesuje w tej chwili najbardziej²⁰.

+

Muzycy Bokki nie są jednak w tego typu grze z publicznością osamotnieni. Równie tajemniczy status ma Gaap Kvlt – jednoosobowy projekt estetycznie kwalifikowany do nurtu ambient – a także RSS BOYS, duet techno, który z sukcesami w roku 2013 nagrywał i koncertował (m.in. na krakowskim festiwalu Unsound). Podobną ścieżkę anonimowości obrali sobie twórcy debiutujący w roku 2013 pod pseudonimami Sowa i N/A. Podkreślić należy w tym miejscu znakomitą kondycję całej sceny klubowej – w ostatnich latach, poza Bokką, takie formacje jak Kamp! czy Rebeka stały się eksportowymi gwiazdami polskiej sceny muzycznej, zapraszany na zagraniczne festiwale i wspieranymi przez Instytut Adama Mickiewicza. Sprzedaż debiutanckiej płyty Kamp! – co wypada w dziedzinie muzyki

klubowej uznać za duży sukces – przekroczyła już 10 tys. egz., zespół podpisał też zagraniczny kontrakt z wytwórnią Cascine. A zeszlórczna płyta *Hellada* (Brennessel) duetu Rebecka zdobyła tytuł albumu roku we wspomnianym już wyżej plebiscycie krytyków skupionych wokół „Gazety Wyborczej”. To kolejna część fali bardzo młodej metrykalnie polskiej muzyki rozrywkowej, która pozwala na najbliższe lata patrzeć z dużą nadzieją.

+

+

1. Digital Music Report, dostępny pod adresem <http://www.ifpi.org/downloads/Digital-Music-Report-2014.pdf>
2. Tamże, por. także <http://zpav.pl/aktualnosci.php?idaktualnosci=862>
3. Regulamin przyznawania wyróżnień ZPAV: <http://zpav.pl/rankingi/wyroznienia/regulamin.php>
4. Dane dzięki uprzejmości Deezer Polska.
5. Dane dzięki uprzejmości firmy Spotify, za pośrednictwem Hill+Knowlton Strategies.
6. Dane dzięki uprzejmości WiMP Sp. z o. o.
7. Dane: Spotify, za pośrednictwem Hill+Knowlton Strategies.
8. Por. <http://zpav.pl/rankingi/wyroznienia/platynowe/index.php>
9. Tamże.
10. Por. <http://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/paszportypolityki/1563371,1,muzyka-popularna-2013-nominowany-kuba-ziolok.read>
11. Małgorzata Dziemitko-Gwiazdowska, Wojciech Trempała „Niewietrzne miasto. Przemysł muzyczny pokolenia przełomu cyfrowego”, Miejskie Centrum Kultury, Bydgoszcz 2014.
12. Wypowiedź specjalnie dla potrzeb raportu IMiT.
13. Por. <http://thequietus.com/articles/13960-albums-of-the-year-2013>
14. Por. <http://www.theguardian.com/music/musicblog/2013/sep/30/unsound-festival-london-2013-music>
15. Por. <http://pitchfork.com/features/articles/9197-underground-out-of-poland/>
16. Tamże.
17. Por. <http://lifeisnoise.com/2014/07/07/antennas-to-heaven-stara-rzeka/>
18. Por. <http://pitchfork.com/reviews/tracks/16273-town-of-strangers/>
19. Por. http://wyborcza.pl/1,75475,15141774,Ranking_Gazety_Polska_plyta_roku_2013_Miej_sca.html
20. O serwisie beehy.pe pisała także „Gazeta Wyborcza”: http://m.wyborcza.pl/wyborcza/1,105406,15838456,Beehype_niezwykly_serwis_z_muzyka_calego_swiata_html

+

Jan Topolski

Muzyka w filmach polskich z roku 2013

+

W tym roku swoją premierę kinową miało 47 pełnych metraży (wliczając dokumenty i koprodukcje), przy czym magiczny próg miliona przekroczyły dwa tytuły – *Drogówka* (reż. Wojtek Smarzowski, muz. Mikołaj Trzaska) i *Wałęsa. Człowiek z nadziei* (reż. Andrzej Wajda, muz. Paweł Mykietyn i Adam Walicki) – symboliczny pojedynek o rząd dusz pomiędzy narodu piewczą a jego krytykiem i prześmiewcą. Muzyki jednak w obu tytułach dość mało: dosłownie jedna jazzowa fraza od stałego współpracownika „Smarzola” oraz liczne piosenki buntu z lat 80. (KSU, Dezenter, Daab) w obliczu jednego prostego motywu w kilku wariantach od najbardziej wziętego polskiego kompozytora. Bank nagród rozbił w tym roku Jan Kanty Pawлуśkiewicz za *Papuszę* (reż. Joanna Kos-Krauze i Krzysztof Krauze), tryumfując zarówno w Gdyni, jak i na Orłach – dość rzadka sytuacja, choć warto zaznaczyć, że trzy utwory użyte w filmie pochodzą z wcześniejszej kantaty *Harfy Papuszy* (1994).

+

Dobrze się dzieje w dziedzinie festiwalu. Transatlantyk odbył się w Poznaniu między 2 a 9 sierpnia, w Film Music Competition pierwsze miejsce zajął Xiaotan Shi z Wielkiej Brytanii (Polak Łukasz Pieprzyk z III lokatą), zaś Instant Composition Contest wygrał Aleksander Dębicz (na III miejscu Radosław Mateja). Festiwal Muzyki Filmowej miał miejsce między 25 a 28 września w Krakowie. Gwiazdą był Alberto Iglesias, stały współpracownik Pedro Almodovara, którego utwory zagrała Orkiestra AUKSO wraz z Carlosem Meną, Agatą Szymczewską i Carlosem Meną. Oddzielne koncerty poświęcono filmom *Matrix* (pokaz z muzyką na żywo), *Jaskini zapomnianych snów* (występ Ernsta Reijsegera) oraz *Dreamland* (altówka, wiola da gama i elektronika), zaś na Wielkiej Gali Muzyki Filmowej aż 10 kompozytorów

świętowało 10-lecie RMF Classic, organizatora festiwalu (w tym Michał Lorenc, Jan A. P. Kaczmarek i Abel Korzeniowski).

+

Tym razem chciałbym się w tekście skupić się na kilkunastu wybranych tytułach, podkreślając raczej pewne tendencje i typowe zjawiska. To po pierwsze, coraz częstsze powierzanie ścieżek dźwiękowych zagranicznym twórcom. W *Sępie* reżyser Eugeniusz Korin zdecydował się na użycie kawałków modnego rockowego duetu Archive z Anglii, by nadać światowego powiewu jego próbie przeniesienia na polski grunt konwencji *global conspiracy thriller*. I choć muzyka brzmi na ekranie świetnie, napędzając akcję, to psychologii bohaterów pomóc nie mogła. Skandynawskie klimaty wybrał z kolei autor *Idy* – najczęściej nagradzanego filmu sezonu, którego zagraniczna widownia wielokrotnie przekroczyła polską (reż. Paweł Pawlikowski, muz. Kristian Eidnes Andersen). Minimalistyczne wiolonczelowe impresje znakomicie współgrają z czarno-białymi kadrami, a w klimat lat 60. wprowadzają jazzowe (Coltrane) i bigbitowe (m.in. *Rudy rydz*) szlagiery grane przez zespół na prowincji (saksofon, fortepian, bas i perkusja). Wreszcie warto wspomnieć ponowną (po *Generale Nilu*) współpracę reżysera Ryszarda Bugajskiego z trębaczem i kompozytorem Shanem Harveyem przy *Układzie zamkniętym*, którego ścieżka dźwiękowa nosi wyraźne piętno jazzu.

+

W dobrej formie pozostają weterani. Wspomniany Jan Kanty Pawluśkiewicz nawiązał bardzo udanie do romskiej stylistyki w *Papuszy* Joanny Kos-Krauze i Krzysztofa Krauzego. Muzykę wykonał zespół Romani Bacht w składzie klarnet-gitara-akordeon-harfa-perkusja-skrzypce-altówka-kontrabas. Pełni ona istotną rolę w fabule filmu w licznych scenach muzykowania, ale także komentuje przepięknie fotografowany pejzaż, wyrażając tęsknotę za bezpowrotnie utraconym światem. Jan A. P. Kaczmarek dał się skusić na kontrowersyjną względem patriotycznej wizji historii *Tajemnicę Westerplatte* (reż. Paweł Chochlew). Skomponował ścieżkę zręcznie balansującą między symfoniczną tradycją a elektronicznymi efektami – w pamięć zapada zwłaszcza wiolonczelowa kantylena oraz subtelna barwowo uwertura do zdjęć kronikalnych. Krzesimir Dębski znów dobrze poczuł się w ulubionych wschodnich nastrojach przy pracy nad *Syberiadą polską* (reż. Janusz Zaorski), choć tu zabrakło może powiewu nowszych inspiracji.

+

W średnim pokoleniu szczególnie trzech twórców zaliczyło udany rok pracy dla kina. To wspomniany już Mykietyn, który nie tylko kontynuuje współpracę z Wajdą (*Tatarak*; *Wałęsa*), ale i stał się niemal etatowym kompozytorem Małgorzaty Szumowskiej (*Ono*; *33 sceny z życia*; *W imię...*). W tym ostatnim filmie jego repetytywne, obsesyjnie zapętlone frazy towarzyszą skrywanym namiętnościom głównego bohatera księdza. Uzupełniają je wstawki Adama Walickiego, jednak najmocniejszej scenie w filmie – procesji przez łany zboża – towarzyszy brytyjski przebój *Band of Horses: The Funeral*. W roku 2013 w polskich filmach dało się także zauważyć (a raczej usłyszeć) Mateusza Pospieszalskiego. W ramach zespołu *Drum Freaks* wystąpił na ścieżce dźwiękowej *Sierpniowego nieba. 63 dni chwały* (reż. Ireneusz Dobrowolski), a sam zagrał i skomponował muzykę do *Mojego bieguna* (reż. Marcin Głowacki). Ten dramat prosto z życia, o chłopcu rażonym piorunem i jego długiej rehabilitacji, został zilustrowany motorycznymi i jazzującymi pasażami na gitarę, klawiszowe, perkusję i kwartet smyczkowy. Najbardziej napracował się jednak w minionym roku Bartosz Chajdecki, kompozytor krakowski z rocznika 1980, lider B.A.Ch Film Ensemble, który wypłynął na fali *Czasu honoru*. Debiutował na dużym ekranie w *Baczyńskim* (reż. Kordian Piwowarski), niedługo potem skomponował i współwykonał muzykę w *Chce się żyć* (reż. Maciej Pieprzycyca) oraz *AmbaSSadzie* (reż. Juliusz Machulski), a za chwilę posłuchamy go w *Powstaniu warszawskim* (reż. Jan Komasa).

+

Jeśli weźmiemy na warsztat właśnie *Chce się żyć*, to od razu widać, że mamy do czynienia z bardzo zdolnym i elastycznym twórcą. Stylistycznie blisko tu do repetytywizmu Yanna Tiersena i jego *Amelii*, ale aranżacji i melodyce nie sposób nic zarzucić. Ostinatowy temat pierwszy na smyczki rywalizuje z gwizdanim drugim oraz motywem trzecim: arpeggiami na fortepianie i pizzicatach kwartetu. Muzyka wychodzi na plan pierwszy w scenie tańca wolontariuszki dla sparaliżowanego głównego bohatera, a ogólnie wnosi nadzieję do trudnego tematu, podobnie jak w *Moim biegunie*. Warto porównać ścieżkę dźwiękową z *Chce się żyć* z jakąś przeciętną jak na rok 2013 produkcją, weźmy *Być jak Kazimierz Deyna* (reż. Anna Wieczur-Bluszcz, muz. Łukasz Matuszyk, wyk. Żona Lota). W tym filmie o dojrzewaniu w schyłkowej komunie i rączkującym kapitalizmie muzyka pełni właściwie rolę montażowego kleju w postaci kilkutaktowych przerywników,

z wyróżnionym akordeonem. Więcej znaczenia zyskuje tylko w scenie inicjacji seksualnej bohatera i jego ślubu (czy to przypadek?).

+

Może dlatego wielu twórców polskiego kina artystycznego coraz bardziej wsłuchuje się w europejskie trendy w dziedzinie użycia muzyki i dźwięku. A jednym z głównych jest zdecydowane ograniczenie tej pierwszej (zwłaszcza w wydaniu pozakadrowym) na rzecz tego drugiego – lub takie z nim stopienie poprzez umiejętny *sound design*, że nie stanowi ona wyodrębnionego, obcego względem ekranowej akcji czynnika. To słychać szczególnie w *Płynących wieżowcach* (reż. Tomasz Wasilewskim, muz. Baasch) czy *Nieulotnych* (reż. Jacek Borcuch, muz. Daniel Bloom). W pierwszym filmie odgłosy środowiska miejskiego lub wodnego (bohater zawodowo trenuje pływanie) przechodzą płynnie w ambientowe, elektroniczne brzmienia (jazdy samochodem w garażu czy na towarowym pociągu). W drugim kontrast między dwoma połówkami – rozświetlonym hiszpańskim latem a ponurą polską jesienią – podbity jest także poprzez różnicę między naturalnym a sztucznym pejzażem dźwiękowym (cykady a miasto).

+

Wreszcie na koniec warto dostrzec coraz istotniejszy udział offowych, poszukujących muzyków w polskich filmach. To przede wszystkim wokalistka i filozofka Joanna Halszka Sokołowska, która skomponowała soundtrack do *Dziewczyny z szafy* (reż. Bodo Kox) – szkoda, że tak oszczędnie, gdyż psychodeliczne sekwencje wewnętrznego świata bohaterów aż prosiły się o rozwinięcie, także dźwiękowe. To także człowiek orkiestra, czyli wokalistka, gitarzystka, poetka i obecnie także reżyserka: Maria Sadowska, debiutująca ostatnio *Dniem kobiet*, w którym rozbrzmiewa parę jej piosenek. To wreszcie, choć trochę z innych przyczyn i w innym kontekście, legendarny trójmiejski zespół jassowy, który stał się zbiorowym bohaterem dokumentu *Miłość* (reż. Filip Dzierżawski). Ten film, pokazując, jak wybitni muzycy po przejściach próbują jeszcze raz znów się zejść, staje się analizą mechanizmów rządzących światem improwizacji. Staje też dumnie w szeregu interesujących polskich dokumentów o muzyce, jakie powstały w ciągu ostatnich dwóch lat.

+

Mam na myśli przede wszystkim: krótkometrażową, egzystencjalną *Samotność dźwięku* o Tomaszu Sikorskim (reż. Jacek Piotr Bławut, 2012), hagiograficzne i natchnione *Credo* o Wojciechu Kilarze (reż. Violetta Rotter-Kozera, 2012),

pełen interesujących archiwaliów *Granatowy zeszyt* o Witoldzie Lutosławskim z narracją Leszka Możdżera (reż. Natasza Ziółkowska-Kurczuk, 2013), solidny kronikarsko i ekspercko *Człowiek czynu, sukcesu i sławy* o Ignacym Paderewskim (reż. Wiesław Dąbrowski, 2013) i *Kilka pytań o słyszenie świata* (reż. Maja Baczyńska, 2013). Ten ostatni dokument, współprodukowany przez Intytut Muzyki i Tańca, poświęcony został najmłodszej generacji kompozytorów (Tomasz Opałka, Paweł Przezwański, Paweł Pudło i Kamil Staszowski) i jest kolejnym w serii filmów współzałożonej przez reżyserkę grupy MuDo (Music Documentaries) z bardzo ambitnymi planami rozwoju. Ten rozkwit dokumentu muzycznego cieszy tym bardziej że nie zawsze związany jest z odgórnymi zamówieniami i rocznicami, lecz wynika z autentycznej potrzeby młodych twórców (Baczyńska, Bławut).

+

+

2:

+

TANIEC

Joanna Szymajda

Taniec

+

Niniejszy raport przedstawia najważniejsze wydarzenia w dziedzinie tańca współczesnego i baletowego, dworskiego i tradycyjnego w Polsce w zestawieniu rocznym. Jego celem jest przede wszystkim zebranie i podsumowanie informacji o aktywności środowiska zarówno instytucjonalnego, jak i niezależnego, oraz zarysowanie dynamiki zmian, jakie zachodzą w polityce kulturalnej dotyczącej tej dziedziny sztuki.

+

WYDARZENIA SPECJALNE

+

Stulecie premiery *Święta wiosny*

+

W 2013 na całym świecie obchodzono stulecie premiery *Święta wiosny*, która odbyła się w paryskim Théâtre de Châtelet 13 maja 1913. Jest to jeden z przełomowych utworów choreograficznych w historii tańca, stanowiący nieprzerwanie źródło inspiracji, co znalazło odzwierciedlenie w aktywności polskich twórców i badaczy. Polski Balet Narodowy już w sezonie 2010/2011 przygotował wieczór złożony z trzech inscenizacji – zrekonstruowanej choreografii Wacława Niżyńskiego, wersji Maurice’a Bédarta oraz współczesnego izraelskiego choreografa Emanuela Gata. Z kolei Kielecki Teatr Tańca zrealizował *Święto wiosny* znanego francuskiego choreografa Angelina Preljocaja (premiera 16.03.2013). Nową inscenizację tego dzieła, tańczoną częściowo na pointach, przygotował także Paul Julius w Teatrze Wielkim w Poznaniu w ramach VIII Festiwalu Wiosny (premiera 27.04.2013). Także w Poznaniu w Centrum Kultury „Zamek” odbyła się premiera projektu *Święto wiosny* <6,6/66> w koncepcji i choreografii Iwony Pasińskiej. Jego założeniem było spotkanie amatorów (dwie grupy wiekowe: seniorzy +66 oraz dzieci

–6,66) z profesjonalistami w dziedzinie tańca, muzyki i sztuk wizualnych, służące stworzeniu nowej, dyskursywnej interpretacji utworu Igora Strawieńskiego i mitu ofiary (premiera 9.05.2013). W stolicy Wielkopolski, w ramach programu Stary Browar/Nowy Taniec, odbyła się również premiera solowego spektaklu inspirowanego życiem i twórczością autora legendarnego baletu – *Niżyński. Święto snów* autorstwa Sławomira Krawczyńskiego i Anny Godowskiej w wykonaniu Tomasza Wygody (1.09.2013).

+

W Lublinie podczas V Festiwalu Tradycji i Awangardy Muzycznej KODY miała miejsce premiera spektaklu-koncertu *Święto wiosny* w choreografii Jacka Łumińskiego, w wykonaniu połączonych sił Lubelskiego Teatru Tańca, Śląskiego Teatru Tańca i Wydziału Teatru Tańca w Bytomiu (premiera 15.05.2013). Za oprawę muzyczną odpowiadał zespół Kwadrofonik.

+

Rocznica ta była także okazją do zorganizowania paneli dyskusyjnych oraz konferencji naukowych czy też wystaw związanych z historią sławnego baletu. W dniach 8–9 maja 2013 w Łodzi Akademia Muzyczna wraz z Uniwersytetem Łódzkim oraz Instytutem Muzyki i Tańca przygotowała interdyscyplinarną ogólnopolską konferencję naukową *Święto wiosny – wiosna modernizmu europejskiego*, prezentującą referaty zarówno z dziedziny teorii muzyki, muzykologii, jak i kulturoznawstwa. We wrześniu w ramach Międzynarodowego Festiwalu Tańca Współczesnego Ciało/Umysł odbył się panel dyskusyjny *Święto wiosny. Wiek później* z udziałem twórców spektaklu *Niżyński. Święto snów*.

+

W Szczecinie w dniach 21.06–08.09.2013 można było oglądać wystawę jubileuszową *1913. Święto wiosny*, przygotowaną na otwarcie Gmachu Głównego Muzeum Narodowego, której motywem przewodnim był taniec, a w szerszym kontekście pomyślana została ona jako przegląd kluczowych problemów dzieła totalnego z tego okresu.

+

Warta podkreślenia jest zarówno liczba, jak i różnorodność zrealizowanych projektów artystycznych i badawczych, będących dowodem na to, że *Święto wiosny* pozostaje jednym z najważniejszych źródeł inspiracji oraz punktem odniesienia dla współczesnych choreografów, a także interesującym przedmiotem badań współczesnej humanistyki.

Rok Lutosławskiego

+

Bogaty program obchodów krajowych i zagranicznych Roku Lutosławskiego po raz pierwszy pozwolił na szerzej zakrojone eksperymenty w zakresie wykorzystania utworów tego kompozytora w pracach choreograficznych. Sam Lutosławski był niechętny temu, by jego muzyka służyła innym celom niż samo wykonanie utworu. Niemniej spadkobiercy mistrza umożliwili polskim artystom wykorzystanie jego muzyki w pracach choreograficznych. W ramach programu „Promesa – Lutosławski” zrealizowane zostały następujące projekty taneczne:

+

- Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski, Fundacja f.o.r.t.e. oraz Fundacja Burda – *Lutosfery. Kilka kroków do Lutosławskiego* – projekt miniatur choreograficznych tworzonych do wybranych utworów Witolda Lutosławskiego przez siedmiu młodych twórców wyłonionych w drodze konkursowej.
- Teatr Wielki w Poznaniu, Centrum Kultury „Zamek” oraz Grupa OKO – *Lutosławski. Premiery młodych choreografów* – prace choreograficzne tancerzy zespołu baletowego Teatru Wielkiego w Poznaniu tworzone we współpracy z młodymi artystami z Grupy OKO – autorami utworów wizualnych inspirowanych muzyką Lutosławskiego oraz kostiumów do choreografii.
- Opera na Zamku w Szczecinie – *Taniec z Lutosławskim* – obejmujący m.in. konkurs dla młodych choreografów. W ramach wieczoru *Ogniwa* zrealizowano dwie prace konkursowe – Kai Kołodziejczyk i Piotra Czubowicza oraz pracę Roberta Glumbeka, polskiego choreografa pracującego na stałe w Niemczech i Kanadzie. Opera na Zamku przygotowała również spektakl taneczny dla dzieci *Bajki ci opowiem...* oparty na twórczości Lutosławskiego w choreografii Anny Hop.
- HOBART Foundation – *Katastronauca* – Laboratorium Kontrolowanej Przypadkowości. Współczesne (re)mediacje Lutosławskiego – spektakl teatralno-taneczny w reżyserii Igi Gańczarczyk oparty m.in. o refleksję nad aleatoryzmem.
- W ramach kongresu ISPA – International Society of Performing Arts we Wrocławiu w czerwcu na specjalnie zamówienie IMIT i ISPA Kaya Kołodziejczyk zrealizowała choreografię do *Kwartetu smyczkowego* Witolda

Lutosławskiego. Wykonanie z muzyką na żywo miało miejsce w ramach obrad kongresu.

+

Jubileusze

+

W 2013 roku 40-lecie istnienia obchodził **Polski Teatr Tańca**. Z tej okazji przez cały rok realizowany był cykl wieczorów stanowiących swoistą podróż przez historię zespołu, przypominających przede wszystkim twórczość Conrada Drzewieckiego oraz Ewy Wycichowskiej. Projekcjom historycznych choreografii towarzyszyły współcześnie zrealizowane prace nawiązujące do kolejnych etapów istnienia zespołu. Został również wydany bogato ilustrowany album jubileuszowy *Pod prąd do źródła*, zawierający m.in. rejestr wszystkich spektakli powstałych w Polskim Teatrze Tańca.

+

15-lecie istnienia obchodziły także dwa zespoły sceny trójmiejskiej – **Sopocki Teatr Tańca** (istniejący do 2010 jako Teatr Okazjonalny) założony przez Jacka Krawczyka i Joannę Czajkowską oraz zespół **Kino Variatino**, którego liderką jest Anna Haracz.

+

Obchody Międzynarodowego Dnia Tańca

+

Międzynarodowy Dzień Tańca obchodzony jest co roku w całym kraju. Z tej okazji zespoły i artyści przygotowują zazwyczaj specjalne pokazy, projekcje filmowe, warsztaty. Po raz szósty w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Tańca odbyła się także **Gala Baletowa** w Operze Śląskiej w Bytomiu, wydarzenie, którego celem było zaprezentowanie dokonań artystów tańca wszystkich gatunków – od baletu (udział wzięli m.in. tancerze Polskiego Baletu Narodowego), przez taniec współczesny, po musical.

+

Inne

+

Po czterech latach remontu 20 września 2013 na nowo otwarta została siedziba **Centrum Kultury w Lublinie**, gdzie działają Lubelski Teatr Tańca oraz Maat Projekt. W wyremontowanych przestrzeniach dawnego klasztoru

mieszczą się nowe sale baletowe oraz sceny z przeznaczeniem m.in. do realizacji spektakli i programów tanecznych.

+

Rok 2013 zapisze się również niestety jako ostatni rok istnienia **Śląskiego Teatru Tańca**. Ten zasłużony dla rozwoju tańca współczesnego w Polsce zespół po dwudziestu latach działalności został zlikwidowany przez Urząd Miasta Bytomia. Przyczyną były problemy finansowe instytucji, związane m.in. z kłopotami z rozliczeniem grantów.

+

DZIAŁALNOŚĆ INSTYTUTU MUZYKI I TAŃCA

+

Programy własne – wspieranie i promocja twórczości

+

W 2013 zrealizowane zostały pierwsze edycje dwóch nowych programów własnych departamentu tańca – „**Zamówienia choreograficzne**” oraz „**Program wydawniczy**”. W ramach pierwszego projektu przygotowane zostały trzy nowe produkcje oparte na współpracy polskich zespołów z choreografami zagranicznymi – Pracowni Fizycznej i Davida Zambrano (*Soul Project/PL*, premiera 23.09.2013), Teatru Dada von Bzdülów i Roberta Olivana (*Enclave 4/7*, premiera 2.11.2013) oraz zespołu baletowego Opery Nova w Bydgoszczy z Jormą Elo i Mauro de Candią (*Fascynacje*, premiera 9.03.2013).

+

Przeprowadzone zostały kolejne edycje programów „Scena dla tańca”, „Myśl w ruchu”, „Agon”, „Wspieranie aktywności międzynarodowej” oraz programów rezydencyjnych i projektów współpracy międzynarodowej. W ramach trzeciej edycja „**Sceny dla tańca**” w 2013 zrealizowano sześć projektów (organizatorzy: Cracovia Danza, Opera na Zamku w Szczecinie, Polski Teatr Tańca, Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie, Klub Żak, Fundacja Kino Tańca) w piętnastu miastach Polski i trzydzieści dwie prezentacje kilkunastu przedstawień, bardzo różnorodnych zarówno pod względem gatunkowym, jak i jeśli chodzi o grupę odbiorców (wśród spektakli znalazły się m.in. przedstawienie baletowe dla dzieci oraz projekt *Teraz jest czas* zrealizowany przez Mikołaja Mikołajczyka z grupą seniorów).

+

W ramach programu zamówień kompozytorsko-choreograficznych „**Agon**” zrealizowano trzy nowe spektakle: *Preparation for Change*, muzyka Jacek

Grudzień, choreografia Izabela Chlewińska, premiera w ramach Warszawskiej Jesieni 20.09.2013; *Volta* w choreografii Andrzeja Adamczaka (Polski Teatr Tańca), z muzyką Iwo Borkowicza, premiera 7.13.2013 oraz *free.dom* w choreografii Aleksandry Bożek-Muszyńskiej i z muzyką Michała Mackiewicza, premiera 15.06.2013 w Elektrowni Rybnik.

+

Dwie nowe prace choreograficzne powstały także w ramach programu operacyjnego „**Zamówienia kompozytorskie**”, prowadzonego przez IMiT: *Architektura światła*, choreografia: Paulina Wycichowska (Polski Teatr Tańca), muzyka: Prasqual, premiera 8.11.2013 oraz *action/CONTRaction/REaction*, muzyka: Aldona Nawrocka, choreografia: Aleksandra Dziurosz, premiera 19.10.2013 w ramach Festiwalu Musica Electronica Nova.

+

Od września ruszyła także nowa odsłona „**Polskiej Platformy Tańca**”, której IMiT jest głównym organizatorem i której kolejny finał odbędzie się w 2014 roku – ogłoszony został nowy regulamin platformy, uruchomiono stronę internetową, prace rozpoczęła także Komisja Artystyczna Platformy.

+

Programy własne – edukacja

+

Projekt edukacyjny IMiT „**Myśl w ruchu**” po zmianach organizacyjnych został realizowany na zasadach konkursowych jako jeden z programów własnych Instytutu. W 2013 dofinansowanie uzyskały trzy długoterminowe projekty edukacyjne – Fundacji im. Prof. Kazimierza Bartla z Krakowa, Wojewódzkiego Ośrodka Animacji Kultury w Toruniu oraz Stowarzyszenia Teatralnego Chorea z Łodzi.

+

Blok inicjatyw mających na celu wspieranie rozwoju zawodowego tancerzy, choreografów, menedżerów, badaczy tańca obejmował program *Wspieranie aktywności międzynarodowej*, programy rezydencyjne oraz dodatkowe warsztaty. W 2013 w ramach trzeciej edycji programu „**Wspieranie aktywności międzynarodowej**” dofinansowanie udziału w warsztatach, konferencjach i kursach za granicą otrzymało dwanaście osób.

+

Do udziału w organizowanym we współpracy z Uferstudios oraz Mica Moca Project Berlin **programie rezydencyjnym w Berlinie** według indywidualnie stworzonych projektów zakwalifikowało się osiem osób (dwie ostatecznie zrezygnowały). Natomiast do drugiej edycji projektu **wymiany rezydencyjnej z Filadelfią** zakwalifikowane zostały w drodze konkursu dwie osoby: Magdalena Ptasznik i Janusz Orlik.

+

2013 to także kolejny rok, w którym toczą się rozmowy nad projektem **reorientacji zawodowej tancerzy**. Przedstawiciele IMiT uczestniczyli w przygotowaniu programu *Druka kariera młodych seniorów* w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej. Niestety żadne z diskutowanych rozwiązań nie przeszło w roku 2013 do etapu realizacji.

+

Programy własne – informacja, krytyka, badania naukowe

+

W ramach nowego „**Programu wydawniczego**” ukazały się trzy pierwsze publikacje: *Kryształowy łabędź carskiego Petersburga* Jacka Tokarczyka (Wydawnictwo Księży Młyn), *Przyjdźcie, pokażemy Wam, co robimy. O improwizacji tańca* – antologia pod redakcją Katarzyny Słobody i Sonii Nieśpiałowskiej-Owczarek (Wydawnictwo MS2) oraz *Terpsychora w tenisówkach* Sally Banes w tłumaczeniu Jadwigi Majewskiej i Artura Grabowskiego (PWM).

+

Rozwijał się prowadzony przez IMiT portal **taniecPOLSKA**. Portal prowadzi rozbudowaną działalność informacyjną, na bieżąco uzupełniane są bazy danych oraz publikowane przedruki i zamawiane teksty. Najważniejsze bazy danych portalu zostały udostępnione czytelnikom również w wersji anglojęzycznej.

+

W ramach programu „Muzyczne białe plamy”, który wspiera także badania naukowe nad tańcem, dofinansowanie otrzymały dwa projekty badawcze z tego zakresu: *Folklor taneczny północo-wschodniego Mazowsza* Kazimierza Trzaski oraz *Multimedialność: strategię wykorzystania nowych mediów (elektronicznych, cyfrowych)* Magdaleny Anny Zamorskiej.

+

Kontynuowany był także cykl spotkań z ważnymi postaciami świata tańca – *Wszystko o tańcu*.

+

Projekty specjalne

+

IMiT zorganizował we współpracy ze szwajcarskimi partnerami RESO i Pro Helvetią w lipcu 2013 **warsztaty z dramaturgii tańca** dla międzynarodowej grupy uczestników. Prowadzone przez znanego dramaturga Guya Coolsa warsztaty zgromadziły dwudziestu uczestników z Polski, Szwajcarii i Rumunii. IMiT był także współorganizatorem polskiej części **programu europejskiego SPAZIO dla młodych choreografów**. W 2013 roku rozpoczęła się także realizacja kolejnego projektu europejskiego, którego IMiT jest współorganizatorem – „**European Video Dance Heritage**” – <http://evdhproject.eu/>. W jego ramach w listopadzie w Duesseldorfie odbyło się seminarium z udziałem polskich prelegentów dotyczące digitalizacji i archiwów cyfrowych tańca.

+

Jednym z głównych wydarzeń medialnych był współorganizowany przez TVP Kultura i IMiT projekt **Konkurs Eurowizji dla Młodych Tancerzy**. Konkurs składał się z dwóch etapów – krajowych eliminacji (finał 4 kwietnia 2013, Warszawa) oraz międzynarodowego finału (14 czerwca, Gdańsk). Decyzją jury zwycięzcą krajowych eliminacji został Kristóf Szabó, uczeń Ogólnokształcącej Szkoły Baletowej im. Romana Turczynowicza w Warszawie. Nagrodę publiczności otrzymał Piotr Stanek. Finałowe zmagania Konkursu Eurowizji dla Młodych Tancerzy odbyły się 14 czerwca w Operze Bałtyckiej z udziałem dziesięciu tancerzy, wybranych w krajowych eliminacjach poszczególnych partnerów konkursu – młodzi tancerze reprezentowali Czechy, Białoruś, Holandię, Ukrainę, Norwegię, Szwecję, Niemcy, Armenię, Polskę i Słowenię. Zwycięzcą Konkursu Eurowizji dla Młodych Tancerzy w Gdańsku został Sedrig Verwoert, reprezentant Holandii.

+

Na antenie TVP Kultura emitowany był także cykl filmów o tańcu „**Wiosna z tańcem**”.

+

Projekt Re//mix – w 2013 roku IMiT po raz kolejny został partnerem projektu Re//mix komuny//warszawa przy realizacji produkcji tanecznych. Z 23 projektów zgłoszonych do konkursu na pracę choreograficzną odnoszącą się do światowego dziedzictwa tańca komisja wybrała do realizacji dwa (Aleksandry Borys i Marty Ziółek). Odbyły się premierowe pokazy obydwu prac. IMiT był także partnerem projektu Iwony Pasińskiej poświęconego Conradowi Drzewieckiemu.

+

Prace taneczne zrealizowane w ramach projektu Re//mix 2012 pokazywane były podczas festiwalu i przeglądów w całej Polsce.

+

PUBLIKACJE

+

Poza wymienionymi powyżej publikacjami zrealizowanymi w ramach „Programu wydawniczego” IMiT na rynku pojawiły się trzy inne nowości. Pierwsza to *Pokolenie Solo* Anny Królicy – wydana przez Cricotekę, zawiera wywiady z przedstawicielami młodego pokolenia polskich choreografów, przede wszystkim tych, którzy związani byli z programem Solo Projekt Stary Browar/Nowy Taniec. Dzięki Wydawnictwu Ha!art ukazała się antologia *Świadomość ruchu. Teksty o tańcu współczesnym* pod redakcją Jadwigi Majewskiej. Jest to autorski wybór wypowiedzi o tańcu współczesnym – refleksje twórców, ich manifesty i autoprezentacje, zestawione z esejami i tekstami krytyków. Księgarnia Akademicka wydała publikację *Estetyka tańca współczesnego w Europie po 1990* Joanny Szymajdy, stanowiącą przegląd najważniejszych tendencji w tej dziedzinie sztuki, opisanych w oparciu o twórczość współczesnych choreografów.

+

Działalność zespołów baletowych, zespołów tańca współczesnego i pantomimy

+

Rozwiązanie Śląskiego Teatru Tańca było najgłośniejszym i najbardziej dyskutowanym medialnie wydarzeniem dotyczącym tańca instytucjonalnego w Polsce w 2013 roku. Polski Teatr Tańca nadal boryka się z problemem braku własnej sceny. Świat tańca zbulwersowała także informacja o problemach poznańskiej Szkoły Baletowej związanych z zajmowanym przez

nią budynkiem, w którym siedzibę ma także Polski Teatr Tańca. Sprawa konfliktu między kurią poznańską a MKiDN pozostaje bez rozstrzygnięcia.

+

W dziedzinie twórczości artystycznej był to rok bogaty w premiery, rezydencje i wizyty zagranicznych gości. W Szczecinie dzięki działalności Karola Urbańskiego jako kierownika baletu ukształtował się nowy wizerunek tamtejszego zespołu baletowego. Podobnie wzmacniała się pozycja zespołu baletowego w Teatrze Wielkim w Poznaniu, niestety był to ostatni rok pracy Jacka Przybyłowicza jako dyrektora, który zrezygnował z pełnienia tej funkcji w marcu 2014. Tymczasem wspomnianym *Świętem wiosny* czy projektem *Lutosławski* zespół Teatru Wielkiego dowiódł, że jest gotowy na dalsze wyzwania. Wieczór baletowy *Fascynacje* potwierdził także wysoki poziom artystyczny baletu Opery Nova w Bydgoszczy.

+

PBN zaproponował nowe premiery w ramach tzw. „sezonu Szekspirowskiego” – bardzo dobrze przyjęty *Sen nocy letniej* w choreografii Johna Neumeiera oraz premierę *Hamleta* Jacka Tyskiego, dla którego był to debiut pełnospektaklowy na scenie narodowej. Wiosną odbyła się kolejna edycja zdobywających coraz większą popularność warsztatów choreograficznych *Kreacje*, w których tancerze PBN realizują własne projekty choreograficzne oraz wykonują wszelkie inne prace związane z tworzeniem spektaklu tanecznego.

+

Nowe produkcje zaproponowały także wymienione wcześniej Polski Teatr Tańca, Kielecki Teatr Tańca oraz Bałtycki Teatr Tańca. Wyjątkowo popularnymi propozycjami okazały się również niejako autobiograficzne spektakle: *Historie, których nigdy nie opowiedzieliśmy* Lubelskiego Teatru Tańca w choreografii Simone Sandroni oraz *Czterdzieści PPT* w choreografii Jo Strømgregna. Na współpracę z gościnnymi artystami zdecydował się także Wrocławski Teatr Pantomimy, który przygotował premierę w reżyserii Leszka Mądzika *Zuzanna i starcy*.

+

Działalność niezależnego środowiska tańca współczesnego

+

W środowisku twórców niezależnych ważną rolę odgrywała działalność nowo powstałego warszawskiego kolektywu choreografów **Centrum w Ruchu**, utworzonego z inicjatywy Marii Stokłosa i działającego w Wawerskiej Strefie Kultury, prezentującego prace zrzeszonych w nim twórców na terenie całego kraju i za granicą. Muzeum Sztuki Nowoczesnej prezentowało działania performatywne polskich niezależnych twórców tańca w ramach programu „Scena dla tańca” i zrealizowało projekt badawczy „Performans jako paradygmat sztuki”, w ramach którego odbył się m.in. wykład i seminarium cenionej badaczki André Lepeckiego.

+

Na całoroczny cykl warsztatów zapraszał do swojego studia **Teatr Tańca Zawierowania**. Natomiast w Mazowieckim Centrum Kultury i Sztuki działa **Arena Choreografów**, prezentująca m.in. debiuty najmłodszego pokolenia polskich artystów.

+

Ożywienie sceny tanecznej można było zauważyć także w Krakowie, gdzie dziesięciolecie działalności obchodziła **Scena Tańca Współczesnego** w Staromiejskim Domu Kultury, natomiast Ośrodek Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora **Cricoteka** w ramach cyklu *Kto inspirowuje? Tadeusz Kantor!* zaprezentował cykl kuratorski Anny Królicy **Maszyna choreograficzna**, pokazujący prace polskich twórców, nawiązujące do twórczości Kantora czy też do kantorowskich idei w sztuce. W Małopolskim Ogrodzie Sztuk odbyła się pierwsza edycja nowego festiwalu **KRoki** (kuratorki Jadwiga Majewska i Katarzyna Bester), w 2013 skoncentrowana na polskim tańcu. Działał także **Krakowski Teatr Tańca** oraz **Obszar Tańca w Teatrze Barakah**.

+

Stary Browar/Nowy Taniec w Poznaniu (kuratorski projekt Joanny Leśniewskiej) prowadził przez kolejny rok bardzo intensywny program, realizując swoje flagowe inicjatywy: *Solo Projekt* (trzy rezydencje twórcze), *Alternatywną Akademię Tańca*, *Co z tym tańcem?* (pokazy spektakli nowej choreografii przez cały rok), *Stary Browar Nowy Taniec na Malcie* oraz *Stary Browar Nowy Taniec Dla Dzieci*, stanowiący unikatową propozycję taneczną zajęć dla najmłodszych już od trzeciego miesiąca życia. Poznański ośrodek jest także partnerem projektów europejskich Modul Dance i SPAZIO,

promujących i edukujących młodych twórców. Powstały tu także trzy nowe produkcje – Agaty Maszkiewicz, Izy Szostak i wspomniany już spektakl *Niżyński. Święto snów*.

+

Warto także wymienić poznański kuratorski, interdyscyplinarny program realizowany przez Marcina Maćkiewicza w CK „Zamek” # **nie jesteś mi obojętny**, w ramach którego zaproszone zostały spektakle takich twórców jak m.in. Constanza Macras, Jérôme Bel czy austriacka grupa Superamas. Na przełomie września i grudnia Anna Królicza również w CK „Zamek” prowadziła kuratorski projekt **Archiwum ciała**, prezentujący spektakle polskich oraz zagranicznych artystów (m.in. Olgi de Soto czy Martina Nachbara), skoncentrowane wokół idei pamięci tańca czy też archiwum ciała. Obu projektom towarzyszyły dyskusje i wykłady. W ramach projektu **Wielkopolska: Rewolucje** we wsi Zakrzewo powstał spektakl *Noce i dni* – kolejny, po sukcesie *Teraz jest czas*, projekt taneczny z grupą seniorów, w choreografii Mikołaja Mikołajczyka.

+

Nowe produkcje powstały także w ramach festiwalu: **Gdańskiego Festiwalu Tańca** („rezydencja/premiera 2013” – cztery solowe spektakle) oraz **Festiwalu Ciało/Umysł**, m.in. w ramach działalności dwóch europejskich networków – Open Latitudes i APAP, w których rezydentami są Kaya Kołodziejczyk, Karol Tymiński i Maria Stokłosa.

+

W nowej siedzibie **Centrum Kultury w Lublinie** intensywną działalność prowadził Lubelski Teatr Tańca. We współpracy z IMiT odbyło się tu spotkanie networku **Aerowaves**, czyli jednej z największych sieci europejskich festiwalu i domów tańca. Dążąc do nawiązania ścisłej współpracy z regionem Europy Środkowo-Wschodniej w Lublinie zorganizowano także **PlaStformę** – platformę białoruskich twórców tańca. Lublin przez cały rok prowadził także program pokazów spektakli z najważniejszych ośrodków tańca w kraju. Działający w tym samym ośrodku Teatr Maat Projekt zaprosił na pobyty rezydencyjne ośmiu polskich twórców – efekty ich pracy, w tym nowe produkcje, można było zobaczyć na Maat Festival w grudniu.

+

W Gdańsku przez cały rok aktywna była **Biblioteka Tańca** – nowa siedziba Teatru Dada von Bzdülów. Odbywały się tam zarówno warsztaty, dyskusje, jak

i prezentacje spektakli. Trójmiasto to również niezależna działalność Sopotkiego Teatru Tańca, Krzysztofa Leona Dziemiaszkewicza, Aurory Lubos czy zespołu Kino Variatino i Anny Haracz.

+

We Wrocławiu, w ramach przygotowań do Europejskiej Stolicy Kultury 2016, realizowany był współorganizowany przez IMiT projekt **Laboratorium Ruchu** (kurator: Adam Kamiński), czyli całoroczny cykl warsztatów, wykładów, rezydencji i pokazów tańca współczesnego. Instytut Grotowskiego również realizował projekty taneczne w cyklu warsztatów i seminariów prowadzonych przez cały rok.

+

Warto tutaj także wspomnieć o polskich artystach aktywnie działających za granicą, ale często prezentujących swoje prace w Polsce, takich jak Helena Gołąb, od lat rezydująca w Hiszpanii, Agata Maszkiewicz, Radek Hewelt i Filip Szatarski działający w Wiedniu, Pink Mama Theatre w Bernie czy rezydującego od niedawna w Berlinie Rafała Dziemidoka i Annę Nowicką.

+

EDUKACJA

+

Instytucjonalna

+

W lutym 2013 w Bytomiu odbyło się uroczyste otwarcie nowo wyremontowanej siedziby zamiejscowego **Wydziału Teatru Tańca** PWST w Krakowie, którego dziekanem jest Jacek Łumiński. W budynku znajduje się osiem sal do ćwiczeń przystosowanych do zajęć z tańca oraz gry aktorskiej, trzy sale do zajęć teoretycznych, biblioteka, sala gimnastyczna, garderoby, pomieszczenia administracyjne, pokoje gościnne, zaplecze sanitarne i techniczne. Uruchomienie nowej siedziby otworzyło szkołę dla publiczności, która może korzystać z oferty programowej spektakli dyplomowych prezentowanych przez cały rok.

+

W roku szkolnym 2012/2013 Ogólnokształcące Szkoły Baletowe ukończyło:

+

- Gdańsk - 11 absolwentów
- Poznań - 7 absolwentów
- Łódź - 6 absolwentów

- Warszaw – 11 absolwentów
- Bytom – 10 absolwentów

+

Pozainstytucjonalna

+

Tradycyjnie już na szeroką skalę przez cały rok organizowane były warsztaty i szkolenia skierowane zarówno do amatorów (głównie podczas festiwalu tańca), jak i profesjonalnych tancerzy, chcących podnieść poziom swoich umiejętności zawodowych, m.in.: Międzynarodowe Warsztaty Tańca Współczesnego w Poznaniu, Łądeckie Lato Baletowe, Międzynarodowe Warsztaty Tańca Jazzowego – Kielce; Ogólnopolskie Warsztaty Tańca Współczesnego Połczyn Zdrój; warsztaty z improwizacji organizowane przez Hurtownię Ruchu w Krakowie, Ilonę Trybułę, Małgorzatę Pianowską w Warszawie, grupę Kijo w Łodzi; warsztaty polskich tańców narodowych i ludowych – Zespół Pieśni i Tańca Śląsk (ponadto warsztaty z notacji Labana), Państwowy Zespół Ludowy Pieśni i Tańca „Mazowsze” im. Tadeusza Sygietyńskiego.

+

Projekty edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży prowadziły zarówno instytucje (IMiT – kolejna edycja „Myśli w ruchu”, „Mam ochotę na taniec” we współpracy z Teatrem Ochota, Teatr Wielki – Opera Narodowa, Teatr Wielki w Poznaniu, Lubelski Teatr Tańca), jak i środowiska organizacji pozarządowych (wspomniany cykl Starego Browaru).

+

W ofercie skierowanej wyłącznie do zawodowych choreografów i tancerzy na szeroką skalę działalność edukacyjną prowadził Stary Browar/Nowy Taniec, organizując kolejną edycję *Alternatywnej Akademii Tańca*. Odbłyły się ponadto warsztaty oraz otwarte wykłady w ramach europejskiego programu SPAZIO. Całoroczną działalność rezydencyjną i edukacyjną prowadziła także Fundacja „Burdąg”, zapraszając nauczycieli z kraju i z zagranicy.

+

Stałą formułą kształcenia młodych choreografów stały się już warsztaty choreograficzne prowadzone w ramach działalności zespołów – Polskiego Teatru Tańca, przy którym działa Atelier PTT, oraz Polskiego Baletu

III .

Narodowego, który co roku daje swoim tancerzom szansę na sprawdzenie się w pracy choreografa w ramach *Kreacji*.

+

Festiwale i inne wydarzenia artystyczne

+

Wybitni goście

+

Festiwale tańca jak zawsze były okazją do spotkań znakomitych zespołów i twórców z całego świata. Mogliśmy oglądać m.in. zespół Billa T. Jonesa (Festiwal Rozdroże), Cullberg Balet (Dni Sztuki Tańca), Needcompany (Malta Festival), Jérôme'a Bela/Theater HORA (spektakl francuskiego choreografa ze szwajcarskim zespołem teatralnym osób niepełnosprawnych umysłowo był szczególnie szeroko dyskutowany, pokazywano go na Festiwalu Ciało/Umysł oraz w CK „Zamek” w Poznaniu), Cie Jean-Claude Gallotta (Międzynarodowe Spotkania Teatrów Tańca w Lublinie), Sidi Larbi Cherkaouiego i Russella Maliphanta (Łódzkie Spotkania Baletowe), Company Pál Frenák (Festiwal Zawirowania).

+

Lista krajowych i międzynarodowych festiwali i przeglądów tańca w kolejności kalendarzowej

+

- **11. Festiwal „Kalejdoskop”**, Białystok, 4–8 kwietnia; pokazy prac artystów polskich, wykłady i warsztaty;
- **3. Warszawska Scena Tańca**, kwiecień–listopad; pokazy spektakli (wybór konkursowy) związanych ze stolicą oraz projektów przygotowanych z lokalnymi uczestnikami; był to ostatni z serii trzech projektów prowadzonych przez Fundację Ciało/Umysł;
- **Wrocławski Festiwal Ruchu Cyrkulacje** - 10–14 kwietnia - warsztaty i otwarte lekcje, „jamy improwizacyjne”;
- **13. Festiwal Tańca Kielce**, 19–21 kwietnia - **24. Międzynarodowe Warsztaty Tańca Jazzowego**, 26–29 kwietnia;
- **9. Mandala Performance Festival**, Wrocław, 26–28 kwietnia; spektakle z pograniczna tańca i performansu;
- **8. Poznański Festiwal Wiosny**, 27 kwietnia - 29 listopada, Poznań; wyjątkowo edycja ta obejmowała nie tylko wydarzenia związane

- z prezentacją wybranych wersji *Święta Wiosny* w kwietniu, ale także szereg innych wydarzeń, łącznie z Poznańską Wiosną Baletową;
- **3. F R U – Dance and Video Festival (Polski Festiwal Improwizacji)**, Łódź, 30 kwietnia – 5 maja, warsztaty, pokazy, wieczór performansu;
  - **2. Festiwal SPACER: „Ciałowanie”**, 1–3 maja, Kraków; pokazy artystów polskich oraz warsztaty;
  - **5. Festiwal Wszystkie Mazurki Świata**, 6–12 maja, Warszawa, festiwal poświęcony muzyce i tańcom tradycyjnym, m.in. Noc Tańca;
  - **5. Gdański Festiwal Tańca**, 31 maja – 9 czerwca; m.in. Raimund Hoghe, Thomas Hauret, Międzynarodowy Konkurs „Solo Dance Contest”;
  - **10. Poznańska Wiosna Baletowa**, 2–19 czerwca, Poznań; m.in. *Wieczór Strawińskiego*;
  - **9. Festiwal Teatrów Tańca „Zawirowania”**, 23–30 czerwca, Warszawa; artyści m.in. z Izraela, Chin, Meksyku, Maroka;
  - **Stary Browar/Nowy Taniec na Malcie, 9. edycja**, 24–29 czerwca, Poznań; m.in. An Kaler, Marie-Caroline Hominal;
  - **20. Międzynarodowa Konferencja Tańca Współczesnego i Festiwal Sztuki Tanecznej**, 30 czerwca – 7 lipca, Bytom; warsztaty i spektakle, gwiazdą festiwalu był belgijski zespół Ultima Vez. Jubileuszowa Konferencja zorganizowana została po rozwiązaniu współpracy z Jackiem Łumińskim jako dyrektorem Śląskiego Teatru Tańca;
  - **13. Festiwal Ogrody Muzyczne**, 30 czerwca – 28 lipca, Warszawa; balet w projekcjach filmowych;
  - **4. Międzynarodowy Festiwal Kontakt Improwizacji „Warsaw Flow”**, 5–11 lipca, Warszawa;
  - **15. Łądeckie Lato Baletowe**, 7–14 lipca; warsztaty, prelekcje, spektakle;
  - **Dancing Poznań – 10. Międzynarodowy Festiwal Teatrów Tańca i 20. Międzynarodowe Warsztaty Tańca Współczesnego**, 17–24 sierpnia; m.in. Jo Strømgen Kompani;
  - **14. Festiwal Tańców Dworskich „Cracovia Danza”**, 28 lipca – 4 sierpnia, Kraków; spektakle oraz warsztaty tańców historycznych;
  - **13. Międzynarodowy Festiwal Sztuki Mimu**, 23–31 sierpnia, Warszawa;
  - **12. Międzynarodowy Festiwal Tańca Współczesnego Ciało/Umysł 2013** – 20–27 września, Warszawa; premiery polskich artystów, Jérôme Bel/Theater HORA;

- **3. Festiwal Teatrów Tańca Scena Otwarta**, 11–27 października, Tarnów; m.in. konkurs filmów tańca – *Dance my life and love*, wystąpiły zespoły polskie oraz m.in. Jo Strømngren Kompani, Cie Thor;
- **38. Krakowskie Reminiscencje Teatralne**, 16–20 października; w sekcji taniec m.in. An Kaler, międzynarodowy projekt Dance Move Cities;
- **2. Wieczór Młodych Choreografów/Arena Choreografów**, 17 października, Warszawa, Mazowieckie Centrum Kultury i Sztuki;
- **22. Łódzkie Spotkania Baletowe**, 26 października – 30 listopada, Łódź, Teatr Wielki w Łodzi;
- **20. Międzynarodowe Spotkania Sztuki Akcji „Rozdroże”**, 2–5 listopada, Warszawa; festiwal gościł artystów z USA i Polski, m.in. Bill T. Jones/ Arnie Zane Dance Company;
- **5. Dni Sztuki Tańca**, 6–16 listopada, Teatr Wielki – Opera Narodowa, Warszawa, m.in. Cullberg Ballet, Litewski Balet Narodowy;
- **17. Międzynarodowe Spotkania Teatrów Tańca**, 6–11 listopada, Lublin; m.in. Klaus Obermeier, Jean-Claude Gallotta, Alessandro Sciarroni;
- **2. Międzynarodowy Festiwal Warsaw Dance Days**, Warszawa, 7–10 listopada 2013, przegląd zespołów i młodych twórców polskich;
- **22. Krakowskie Spotkania BaletOFFowe**, 29 listopada – 1 grudnia, Kraków; zespoły z obszaru Wyszehradzkiego;
- **8. Maat Festival – „border line”** – 14–17 grudnia, Lublin. Festiwal w 2013 zmienił formułę na rezydencyjną. W ciągu roku odbyło się osiem rezydencji, których efekty widzowie oglądali w ramach festiwalu.

+

Konkursy taneczne i choreograficzne

+

- **2. Konkurs „3... 2... 1... Taniec”** – 23 lutego, Kraków; konkurs prac solowych, duetów i triów dla artystów początkujących w sztuce choreograficznej, organizowany przez Nowohuckie Centrum Kultury i Krakowski Teatr Tańca;
- **6. Międzynarodowy Konkurs Baletowy „Złote Pointy 2013” oraz 13. edycja konkursu Najlepszy Absolwent Szkół Baletowych w Polsce 2013**, 23–27 kwietnia, Szczecin;
- **Gdański Festiwal Tańca: Konkurs Solo Dance Contest**, 31 maja – 2 czerwca; międzynarodowy konkurs prac solowych tańca współczesnego;

- **Polskie eliminacje Międzynarodowego Konkursu Solo/Duo 2012**, 19 listopada, Warszawa; konkurs młodych twórców i małych form tańca współczesnego.

+

PODSUMOWANIE

+

2013 zapisze się przede wszystkim jako rok zaprzestania działalności przez Śląski Teatr Tańca, jeden z najważniejszych zespołów i liderów rozwoju tańca współczesnego w Polsce w latach 90. Problemy finansowe dotyczyły także Polski Teatr Tańca, który od lat skarży się na brak własnej siedziby, do tego doszły kłopoty z właścicielem budynku, w którym mieści się poznańska Szkoła Baletowa i gdzie na co dzień ćwiczą tancerze PPT. Inne nierozwiązane bolączki to brak przestrzeni prezentacji spektakli dedykowanych tańcowi, z czym zmagają się artyści przede wszystkim w Warszawie, oraz nierozwiązany problem reorientacji zawodowej tancerzy. Z powodów finansowych nie odbyło się kilka festiwalowych inicjatyw.

+

Niemniej jednak na uwagę zasługuje bardzo duża aktywność twórcza polskich artystów. Nowe produkcje, takie jak *Święto wiosny* Angelina Preljocaja w wykonaniu Kieleckiego Teatru Tańca, *Czterdzieści* Polskiego Teatru Tańca, *Enclave 4/7* Teatru Dada von Bzdülów, *Historie...* Lubelskiego Teatru Tańca, współpraca Bałtyckiego Teatru Tańca z Jiří Kyliánem świadczą o rosnących ambicjach i pozycji polskich zespołów tańca współczesnego na scenie międzynarodowej. Konsekwentnie swoją pozycję buduje Stary Browar, nowe otwarcie Centrum Kultury w Lublinie pozwoliło na rozwinięcie skrzydeł działających w nim zespołów tanecznych. Coraz bardziej widoczna była także działalność warszawskiego Centrum w Ruchu. Młodzi polscy choreografowie aktywnie działali w międzynarodowych networkach dzięki m.in. programom Fundacji Ciało/Umysł i Stary Browar/Nowy Taniec czy programom rezydencyjnym IMiT.

+

Polski Balet Narodowy potwierdził swój wysoki poziom kolejnymi premierami i koprodukcjami, budując zróżnicowany repertuar złożony z baletów klasycznych i współczesnych. Coraz bogatszy repertuar klasyczny i współczesny prezentowały zespoły baletowe w Poznaniu, Bydgoszczy

i Szczecinie. Po remoncie budynku Teatru Wielkiego w Łodzi nowe wyzwania podjął także balet tego teatru.

+

Szczególnie zauważalne jest także ożywienie rynku wydawniczego, między innymi dzięki „Programowi wydawniczemu” prowadzonemu przez IMiT, oraz inicjatywom niezależnym.

+

Dynamika rozwoju sztuki tańca potwierdza rosnące zapotrzebowanie na wiedzę o nim i na potrzebę prezentowania spektakli przed jak najszerszą publicznością.

+

+ +

+

+

+ + + + + + + +

+ + + + +

+ + + + + + + +

+ + + + + + +

+ + + + + + + + + + + + + +

+ + + + + + +

+ + + + + + + + + + + +

+ + + + +

+ + + + +

+ + +

3:

+

**MUZYKA POLSKA W PUBLICZNYCH MEDIACH
RADIOWO-TELEWIZYJNYCH
PORTALE
PRZEMYSŁ FONOGRAFICZNY**

Izabella Starzec-Kosowska

Muzyka polska w publicznych mediach radiowo-telewizyjnych

+

Zasadniczy problem w raportowaniu obecności muzyki polskiej w mediach – stacjach radiowych, a zwłaszcza w telewizji – wynika z faktu rozproszonych, niekompletnych i niespójnych danych. Wydaje się więc, że bardziej efektywnym od rekonstruowania rzeczywistości na tak mialkiej podstawie, byłoby działanie zakładające projekt badania mediów ukierunkowany na muzykę polską, po uprzednim oczywiście zdefiniowaniu i doprecyzowaniu pojęcia. Każdy bowiem raport sporządzany na bazie informacji dostarczanych przez media czy opracowywanych przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji jest obciążony licznymi niedostatkami, z czego autorka niniejszego opracowania zdaje sobie sprawę.

+

Nigdy w raportach KRRiT, zasadniczym wydawałoby się źródle, nie była wyodrębniana muzyka polska, a już z pewnością nie jako odrębny podpunkt w strukturze gatunkowej pasma. Nawet po wejściu w życie zapisów obligujących nadawców do emisji „utworów słowno-muzycznych wykonywanych w języku polskim” nie było w stanie się nic zmienić, ponieważ kuriozalny zapis legitymizuje głównie piosenki (najczęściej z obszaru muzyki rozrywkowej), a spycha w niebyt polską twórczość instrumentalną czy kompozycje wokalne i wokально-instrumentalne naszych twórców napisane do tekstów w innym, niż polski, języku.

+

W tej ustawodawczej ścieżce dotyczącej nowelizacji *Ustawy o radiofonii i telewizji z dnia 29 grudnia 1992 roku*¹ już w roku 2000 (nowelizacja weszła w życie 19 maja 2000) pojawił się zapis w interesującym nas art. 15², który wprowadził nową kategorię audycji „wytworzonych pierwotnie w języku polskim”, w miejsce dwóch dotychczasowych „wytworzonych przez producentów krajowych i wytworzonych przez producentów krajowych

innych niż nadawca”. Wprowadzono też pojęcia „utworów słowno-muzycznych wykonywanych w języku polskim” i „utworów muzycznych związanych przez osobę wykonawcy (zespół wykonawczy, solistę lub dyrygenta), kompozytora lub autora opracowania z kulturą polską”. Wprowadzono również, zamiast rocznego, miesięczny czas rozliczania w wypadku „utworów słowno-muzycznych wykonywanych w języku polskim i utworów muzycznych związanych przez osobę wykonawcy [...] z kulturą polską”, i kwartalny w wypadku pozostałych rodzajów.

+

Przepisy nakładały na nadawców telewizyjnych także obowiązki przeznaczania określonego udziału procentowego różnym audycji. Późniejsze nowelizacje, czy to z 1 maja 2004 roku³, czy z 21 marca 2011, czy też z 12 października 2012⁴ w kwestii nieszczęśliwego określenia „utworów słowno-muzycznych wykonywanych w języku polskim” nic nie zmieniły. Raczej – od 2004 roku – po wykreśleniu zapisu „utworów muzycznych związanych przez osobę wykonawcy (zespół wykonawczy, solistę lub dyrygenta), kompozytora lub autora opracowania z kulturą polską” – podkreśliły zamęt w rozumieniu pojęcia „muzyki polskiej”.

+

Zatem, niezależnie od wymagań odnośnie do kwotowych wartości emisyjnych, od potrzeby uściślenia pór emisyjnych czy zabezpieczenia potrzeb debiutantów⁵ – problem jest ciągle ten sam. Dopóki nie nastąpią zmiany w ustawie medialnej odnośnie do art. 15 (niezbędny jest tu nieustanny lobbing środowiska⁶) oraz dokładny monitoring realizacji tegoż zapisu – jedynie animowane np. przez IMiT badania własne, oparte na solidnym metodologicznym gruncie, są w stanie przybliżyć nam obraz muzyki polskiej w mediach radiowo-telewizyjnych.

+

NIEDOSTATKI BADAWCZE

+

Sprawozdania oraz informacje Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z działalności programowej mediów publicznych i niepublicznych nie zawsze stanowią wiarygodną podstawę do zbadania udziałów określonych gatunków programowych. Czasami są to błędy na czysto matematycznym poziomie. Dla przykładu w *Informacji o podstawowych problemach radiofonii i telewizji*

w 2010 roku stwierdza się w odniesieniu do TVP Kultura, że muzyka wypełniała 12,4% czasu antenowego, w tym muzyka poważna 7,3%, a rozrywkowa 4,5%, co nie sumuje się do podanego procentowego czasu globalnej emisji programów muzycznych⁷.

+

Dodatkowo problemem „od zawsze” był brak spójnej, jednolitej i konsekwentnej metodologii w nazewnictwie gatunkowym, szczególnie w telewizji. Muzyka poważna (niekiedy zwana w sprawozdaniach klasyczną) była najczęściej ujmowana odrębnie, a w kategorii „rozrywka” mieściła się też muzyka rozrywkowa (obok kabaretów, teleturniejów, gier – jak podawano za rok 1996)⁸. Ale np. w tym samym roku sprawozdawczym dla TV Polonia zastosowano zupełnie inne kategorie – bez muzyki poważnej, bez rozrywki, natomiast z podziałem na: „koncert” czy „artystyczne” (?), by następnie w omówieniu zastosować inne kryteria⁹. Rok później już podano kategorię „muzyka klasyczna”. Od sprawozdania za 2001 rok zaczęto w tej części raportu dotyczącego telewizji wyodrębniać obok muzyki poważnej, muzykę rozrywkową, zatrzymując kategorię „rozrywka” z dodatkowym wyjaśnieniem – audycje słowne, audycje słowno-muzyczne¹⁰. Utrzymano tę klasyfikację przez lata 2002–2006. Począwszy od 2007 roku pojawiła się na wykresach zbiorcza kategoria „muzyka”, która jedynie w omówieniach była zdywersyfikowana na poważną i rozrywkową¹¹, zapewne w wyniku bardzo niskiego udziału tej pierwszej (TVP 1 i TVP 2). Dla przykładu – zestawienie z lat 2007–2010, które dotyczy procentowej obecności programów muzycznych w telewizji.

+

Tabela 1. Muzyka poważna i rozrywkowa w latach 2007–2010 w TVP 1 i TVP 2 [w proc.]

Rodzaj muzyki	2007		2008		2009		2010	
	TVP 1	TVP 2	TVP 1	TVP 1	TVP 1	TVP 2	TVP 1	TVP 2
Muzyka poważna	0,3	0,5	0,2	0,2	0,2	0,4	0,2	0,3
Muzyka rozrywkowa	2	2,6	1,4	1,4	1,4	2,7	1,3	2,1

Źródło: KRRiT, *Informacja o podstawowych problemach...*, Warszawa, marzec 2008–2011 za:

I. Starzec-Kosowska, *Dziennikarstwo muzyczne w TVP Wrocław w latach 1994–2010*, Wrocław 2014, s. 143.

+

W sprawozdaniu za 2011 rok KRRiT w ogóle zrezygnowała z przedstawiania jakichkolwiek konkretnych informacji. Począwszy od roku 2012 zaczęto nieco

dokładniej raportować problematykę emisyjną, ale nadal problem pozostaje ten sam – udziału muzyki polskiej w rozumieniu dorobku artystycznego nie jesteśmy w stanie odtworzyć.

+

TELEWIZJA POLSKA

+

Aneks do dokumentu Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji omawiający działalność mediów za rok 2013¹², mimo swej objętości 216 stron, nie pozwala na zapoznanie się z realizacją art. 15 znowelizowanej *Ustawy o radiofonii i telewizji z 25.03.2011 roku*, w której czytamy w ust. 2: „Nadawcy programów radiowych, z wyłączeniem programów tworzonych w całości w języku mniejszości narodowej lub etnicznej, lub w języku regionalnym w rozumieniu art. 19 ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz.U. Nr 17, poz. 141 i Nr 62, poz. 550 oraz z 2009 r. Nr 31, poz. 206 i Nr 157, poz. 1241), przeznaczają co najmniej 33% miesięcznego czasu nadawania w programie utworów słowno-muzycznych na utwory, które są wykonywane w języku polskim, z tego co najmniej 60% w godzinach 5-24”.

+

Dodatkowo, kontrola przeprowadzona przez KRRiT za rok 2013 nie objęła działalności programowej nadawców publicznych – radiowych i telewizyjnych w odniesieniu do art. 15 ustawy o radiofonii i telewizji. Przeprowadzono monitoring TVP1 i TVP2 na próbie tygodniowej emisji (16–22 września 2013 r.), który – w kwestii muzyki – wykazał, że „w programie TVP2 w większym stopniu niż w TVP1 popularyzowano ambitne nurty współczesnej kultury i sztuki [...] Obecne były koncerty muzyki jazzowej i reggae”. Odnośnie do TVP Kultura stwierdzono, że „zgodnie z koncesją była nadawana publicystyka kulturalna, informacje o wydarzeniach kulturalnych, artystyczne filmy fabularne, filmy dokumentalne poświęcone różnym dziedzinom sztuki oraz sylwetkom twórców, przedstawienia teatralne, operowe i baletowe, muzyka poważna i jazz”¹³, a monitoring przeprowadzony na tygodniowej próbie (4–11 listopada 2013) pozwolił na stwierdzenie, że „szczególnie różnorodna była oferta koncertów prezentujących muzykę niszową – klasykę, piosenkę poetycką i aktorską, rock alternatywny i jazz, a także filmów dokumentalnych poświęconych artystom (zwłaszcza aktorom i muzykom)”¹⁴. O TVP HD

dowiadujemy się, że udział muzyki w 2013 roku wyniósł 4% struktury gatunkowej pasma, znów bez żadnych dodatkowych informacji, które mogłyby przybliżyć nam zawartość i szczegóły programowe. Nie należy domniemywać, że uruchomiony w kwietniu 2013 roku kanał TVP Rozrywka ma zaspokajać widza w zakresie emisji muzyki polskiej w rozumieniu celu niniejszego raportu. Jest to wprawdzie – jak stwierdza nadawca – jedyny kanał o profilu rozrywkowym, który emituje rodzimy repertuar, niemniej należy sądzić, że muzyka i koncerty, które wypełniły 24% struktury pasma przynależą wyłącznie do tzw. muzyki rozrywkowej lub/i muzycznej rozrywki. TVP Polonia wykazała 7% udziału muzyki (ogólnie, bez dodatkowych wskazań, o jakich gatunkach jest mowa).

+

Gdyby nie szczegółowe dane uzyskane bezpośrednio z TVP Kultura oraz dostęp do sprawozdań emisyjnych pozostałobyśmy na poziomie powyższych ogólników. Obliczenia własne pozwalają na zaprezentowanie udziału muzyki polskiej w tym kanale, w wymiarze godzinowym oraz procentowym. W obliczeniach należało wziąć pod uwagę całość programów z różnym repertuarem (np. Blechacz gra Mozarta i Chopina) ze względu na brak możliwości analizy zawartości. Uwzględniono też powtórki. Zestawienie obejmuje muzykę i programy o charakterze publicystycznym (rozmowy, filmy dokumentalne, reportaże), które przybliżały sylwetki polskich artystów (tabela 2).

+

Zauważyć wypada, że udział tych programów był raczej niski lub bardzo niski w strukturze gatunkowej. Gdyby pozostawić wyłącznie muzykę, większość tych wartości spadłaby do prawie nieoznaczalnych. By zobrazować, jakie programy objęłam obliczeniami, przedstawiam ich wykaz. Liczby w nawiasach wskazują na godziny, minuty i sekundy czasu trwania poszczególnych jednostek programowych. W większości zachowałam nazwy z opisów programów, jak w sprawozdaniach.

+

Tabela 2. Emisja muzyki polskiej w obszarze muzyki poważnej w TVP Kultura w roku 2013

Miesiące	TVP Kultura		Udział procentowy emisji muzyki polskiej w stosunku do emisji miesięcznej
	Emisja miesięczna [godz.:min.:sek.]	Emisja muzyki polskiej [godz.:min.:sek.]	
Styczeń	677:53:02	04:43:25	0,7%
Luty	611:52:48	02:25:49	0,4%
Marzec	588:47:48	01:12:50	0,2%
Kwiecień	569:57:31	02:27:46	0,4%
Maj	578:26:06	01:30:36	0,3%
Czerwiec	563:30:51	00:52:01	0,1%
Lipiec	585:13:32	02:16:22	0,4%
Sierpień	591:00:43	03:22:14	0,6%
Wrzesień	579:45:02	01:34:51	0,3%
Październik	594:28:33	01:26:13	0,2%
Listopad	584:19:55	09:20:49	1,6%
Grudzień	602:48:29	06:53:09	1,1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań emisyjnych,
<http://szarp.tvp.pl/szarp/apex/?p=115:15:1702496405151::NO> (12.09.2014).

+

Tabela 3. Muzyka polska w obszarze muzyki poważnej i jej twórcy na ekranie TVP Kultura w 2013 roku

Miesiące	Programy
Styczeń	- Koncert kolęd w opracowaniu Witolda Lutosławskiego (15:19) - Miłość i muzyka – portret Witolda Lutosławskiego (39:59) – dwukrotna emisja - Portrety: Karol Stryja – Ślązak, który zdobył świat (01:10:14) - Stulecie urodzin Witolda Lutosławskiego (01:59:52) – dwukrotna emisja
Luty	- Ostatnia Jesień Witolda Lutosławskiego (44:02) - Witold Lutosławski – I Symfonia (42:28) - Portrety: Lawina (Mieczysław Karłowicz) – (59:19)

+

Marzec	- Konkurs Chopinowski w TVP Kultura: Paweł Wakarecy gra 12 Preludiów z op. 28 (16:21) - Konkurs Chopinowski w TVP Kultura: Evgeni Bozhanov gra walce Chopina (11:15) - Witold Lutosławski - <i>Livre pour orchestre</i> (26:18) - Paweł Łukaszewski - <i>Pieć żałobnych pieśni kurpiowskich</i> (18:56)
Kwiecień	- Henryk Mikołaj Górecki - III Symfonia (58:27) - Henryk Mikołaj Górecki - utwory chóralne (35:26) - Światosław Richter gra Mozarta i Chopina (53:53)
Maj	- Krzysztof Penderecki - <i>Te Deum</i> (33:48) - Koryfeusz Muzyki Polskiej: Witold Lutosławski - Koncert wiolonczelowy (28:06) - Karol Szymanowski - IV Symfonia Koncertująca op. 60 (28:42)
Czerwiec	- Portrety: Między dźwiękiem a ciszą - wspomnienie o Witoldzie Lutosławskim (52:01)
Lipiec	- Rozmowy poszczególne - z Krzysztofem Pendereckim rozmawia Marcin Gmys (30:12) - Niedziela z... Wojciechem Kilarem (26:21) + koncert z okazji 80. rocznicy urodzin kompozytora (50:19) + publicystyka (29:30)
Sierpień	- Klasyczny wtorek: Światosław Richter gra Mozarta i Chopina (53:53) - Konkurs Chopinowski w TVP Kultura: Julianna Awdiejewa gra Koncert fortepianowy e-moll (43:31) - Chopin i jego Europa 2011: Martha Argerich gra Kwintet g-moll op. 34 Juliusza Zarębskiego (42:46) - Muzyczny Festiwal Łącut 2005: Rafał Blechacz gra Mozarta i Chopina (39:54) - Utwory Fryderyka Chopina gra Jan Ekier (22:10)
Wrzesień	- Warszawska Jesień - wideoblogi: 4:50 (emisja pięciokrotna), 5:14 (emisja pięciokrotna), 5:07 (emisja pięciokrotna), 4:44 (emisja czterokrotna).
Październik	- Karol Szymanowski - III Symfonia <i>Pieśń o Nocy</i> (26:23) - Karol Szymanowski - IV Symfonia Koncertująca (28:42) - Witold Lutosławski według Ojca Karola (31:08)

Listopad	- Uroczysty koncert w 80. rocznicę urodzin K. Pendereckiego (03:26:25) – dwukrotna emisja - Tydzień z Krzysztofem Pendereckim: Penderecki. Droga przez labirynt (52:08) - Niedziela z Krzysztofem Pendereckim: publicystyka (55:12) - Niedziela z... Krzysztofem Pendereckim – Mściław Rostropowicz gra II Koncert wiolonczelowy Krzysztofa Pendereckiego (35:31) - Tydzień z Krzysztofem Pendereckim: Penderecki – Szkic do portretu (54:48) dwukrotna emisja - Tydzień z K. Pendereckim: „Powiało na mnie morze snów - Pieśni zadumy i nostalgii” (59:22) - Tydzień z Krzysztofem Pendereckim: Rozmowy poSzczególne – z Krzysztofem Pendereckim rozmawia Marcin Gmys (30:12) - Tydzień z Krzysztofem Pendereckim: Inwentorium śladów (22:58) – dwukrotna emisja - Tydzień z Krzysztofem Pendereckim: Siedem Bram Jerozolimy (58:20)
Grudzień	- Wojciech Kilar – Missa Pro Pace (01:26:06) - Niedziela z... Wojciechem Kilarem (55:51) - 80. rocznica urodzin H. M. Góreckiego – 3 kompozytorzy: Lutosławski, Górecki, Penderecki: Studio Kultura – Rozmowy (30:27) – emisja trzykrotna - Dorota Miśkiewicz i Kwadrofonik – „Lutosławski, Tuwim. Piosenki nie tylko dla dzieci” (25:17) - 80. rocznica urodzin H. M. Góreckiego – <i>Please find</i> (01:30:55) - 80. rocznica urodzin H. M. Góreckiego – III Symfonia <i>Pieśni żałobnych</i> (58:27) - 80. rocznica urodzin H. M. Góreckiego – <i>Małe requiem dla pewnej polki</i> (25:45) - 80. rocznica urodzin H. M. Góreckiego – Henryk Mikołaj Górecki – utwory chóralne (35:27)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań emisyjnych,
<http://szarp.tvp.pl/szarp/apex/?p=115:15:1702496405151::NO> (12.09.2014).

+

Rok Lutosławskiego zaznaczył się w ramówce TVP Kultura w miarę regularną obecnością utworów i programów dotyczących sylwetki kompozytora (*vide* tabela 3). Zwłaszcza przełom stycznia i lutego koncentrował uwagę na wybitnym twórcy. W programie studyjnym z 25 stycznia omawiano planowane wydarzenia, dyskutowano o sposobach prezentacji i recepcji jego dzieł. W programie wzięli udział przedstawiciele instytucji kulturalnych,

muzykolodzy, wykonawcy i przyjaciele kompozytora. Nowe spojrzenie na muzykę Lutosławskiego przedstawił Royal String Quartet z udziałem skrzypka jazzowego Adama Bałdycha. TVP Kultura, oprócz prezentacji archiwalnych nagrań dzieł Lutosławskiego, zarejestrowała koncert Doroty Miśkiewicz i zespołu Kwadrofonik – „Lutosławski, Tuwim. Piosenki nie tylko dla dzieci”.

+

W listopadzie fetowano przez tydzień Krzysztofa Pendereckiego, a 23 listopada, dokładnie w dniu urodzin kompozytora, wyemitowano specjalny koncert urodzinowy z udziałem znakomitych polskich i światowych artystów. Koncert był koprodukcją TVP i Accentus. Pokazywano go w ARTE w Telewizji Japońskiej oraz w wielu stacjach całego świata. Został także opublikowany na DVD. Z kolei w grudniu przyszedł czas na przypomnienie sylwetki Henryka Mikołaja Góreckiego poprzez prezentację wybranych dzieł, filmów dokumentalnych oraz programu studyjnego. Ponadto uhonorowano zmarłego z końcem 2013 roku Wojciecha Kilara, w marcu i sierpniu poświęcono uwagę Chopinowi, w październiku Szymanowskiemu. Warszawską Jesień zrelacjonowano w krótkich parominutowych formach utrzymanych w konwencji wideoblogów.

+

Gwoli uzupełnienia informacji dotyczących muzycznej oferty kanałów telewizyjnych¹⁵ TVP S.A. w oparciu o sprawozdanie Zarządu¹⁶ odnotujemy, że w strukturze gatunkowej programu TVP 1 teatr i muzyka poważna (obie kategorie występują łącznie!) zajęły 0,5%, w TVP 2 – muzyka poważna (tu bez teatru) – 0,2%, w TVP Info – brak, w TVP Regionalnej (łącznie pasma własne i pasma wspólne) udział muzyki poważnej wyniósł 0,4%. Dla TVP Polonia brak jest danych (wykresów, zestawień) i podobnie dla TVP Kultura. Natomiast udostępnione bardziej szczegółowe dane¹⁷ dotyczące tylko Roku Lutosławskiego wskazują, ogólnie, że TVP 2 odnotowywała obchody w programie *WOK (Wszystko o kulturze)* poprzez np. rozmowę z Anne Sophie-Mutter (27.01.2013), wywiad z Esą-Pekką Salonenem (3.02.2013), rozmowę z Rogal String Quartet (7.04.2013) czy wreszcie zapowiedź koncertu Polish Icons z prezentacją „remiksów utworów W. Lutosławskiego” (22.09.2013). TVP Polonia informowała o obchodach w programach: *Kulturalni.pl*, *Polonia 24*, *Informacje kulturalne* i *Tygodnik Kulturalny*. W lutym 2013 (16, 17.02) pojawiały się na temat Roku Lutosławskiego informacje w wydaniach magazynu *Tu Kultura* w paśmie wspólnym TVP Info.

Generalnie oznacza to, że powyższe stacje nie nadawały koncertów, jedynie publicystykę.

+

Stacje regionalne, które od 1.09.2013 zaczęły znów funkcjonować jako TVP Regionalna (wydzielone z TVP Info), zachowując układ pasm własnych 16 ośrodków oraz pasm wspólnych – programowanych centralnie, odnotowały zbiorczo udział muzyki poważnej w strukturze gatunkowej obu pasm w wysokości 0,4%¹⁸. Czy była tu muzyka polska i w jakim nasyceniu – oczywiście nie sposób stwierdzić.

+

Media komercyjne w zasadzie nie preferują muzyki polskiej w rozumieniu muzyki poważnej, toteż jakiegokolwiek zestawienia dotyczące udziału muzyki w strukturze gatunkowej poszczególnych stacji mijają się z celem, gdyż generowałyby nieprzydatne w kontekście tego raportu zestawienia.

+

POLSKIE RADIO

+

W podsumowaniu dotyczącym Polskiego Radia KRRIT raportuje udział warstwy muzycznej – bez rozróżniania na poważną i rozrywkową – w poszczególnych stacjach radiowych następująco: PR1 – 37%, PR2 – 71%, PR3 – 44%, PR4 – 61%. Natomiast udział muzyki w programie Polskiego Radia dla Zagranicy wyniósł 6%. Z monitoringu czterech ogólnopolskich programów Polskiego Radia przeprowadzonych na tygodniowych próbach (20–26 maja 2013) wynikają następujące konstatacje: Program 1 – „Nadawano różnorodną muzykę, często archiwalną”, Program 2 – „Nadawano utwory wartościowe, wysoki udział miała muzyka klasyczna oraz etniczna i folkowa”, Program 3 – „Ponad połowę programu (56%) zajęła różnorodna muzyka (również nadawana „na żywo”), w większości opatrzona fachowym i rzetelnym komentarzem prowadzących”, Program 4 – „Atutem była jej [muzyki] różnorodność: od rocka, poprzez folk, muzykę elektroniczną i klubową, po hip-hop”¹⁹. Poszukiwania bardziej zaawansowanych treści na temat udziału muzyki polskiej w rozumieniu muzyki poważnej nie przynosi rezultatów. Poziom ogólności jest tak znaczny, że nie jest w stanie nakreślić żadnego obrazu. Odnosnie do stacji regionalnych podawany jest przede wszystkim

ogólnie udział muzyki i słowa, a w części opisowej dominuje powtarzające się stwierdzenie „nadawano głównie współczesną muzykę rozrywkową”.

+

Więcej informacji na temat muzyki polskiej emitowanej w stacjach radiowych daje nam sprawozdanie Zarządu Polskiego Radia S.A. za rok 2013²⁰. Nie dowiemy się jednak nic odnośnie do Programu I PR, bo stwierdzenie, że „szczególna uwaga jest zwracana na ustalenia dotyczące proporcji prezentowanej muzyki polskiej i zagranicznej”²¹, nie jest poparte żadnymi przykładami. Natomiast w omówieniu Programu 2 podkreślono, że rok 2013 upłynął w tej stacji radiowej pod znakiem Witolda Lutosławskiego (Rok Lutosławskiego ustanowiony przez Sejm RP), Krzysztofa Pendereckiego (80. rocznica urodzin) i Henryka Mikołaja Góreckiego (80. rocznica urodzin). Trzeba dodać, że dzięki współpracy z EBU twórczość Lutosławskiego zaistniała w rozgłośniach całej Europy.

+

Dwójka reagowała też na ważne zdarzenia, jak śmierć Wojciecha Kilara 29 grudnia 2013, kiedy to zmieniała ramówkę, przypominając muzycznie i słownie (wspomnienia) sylwetkę kompozytora. W sprawozdaniu podnosi się także kwestię utrzymania w 2013 roku dotychczasowych proporcji muzyki i słowa (65% do 35%) i proporcji muzyki polskiej w stosunku do muzyki ogólnie w godzinach emisji między 5:00 a 24:00 (w 2013 roku ten stosunek wyniósł ponad 50%)²². Jediną audycją ewidentnie promującą muzykę polską jest w Dwójce „Fantazja Polska”, z rzadka muzyka polska istniała w „Kanonie Dwójki”, niekoniecznie też wysłuchać jej można było w „Filharmonii Dwójki”. O twórcach polskich można było się dowiedzieć np. z audycji „Five o'clock”, o nowościach nagranych i chopinowskich interpretacjach z audycji „Chopin osobisty”. W każdym razie, jedynie Program 2 PR był i pozostał najważniejszym medium radiowym w prezentacji dorobku artystycznego polskich twórców oraz muzyki polskiej. Wypada również dodać, że Dwójka transmitowała koncerty Polskiej Orkiestry Radiowej, w których to programach znalazło się sporo muzyki polskiej (m.in. utwory Zygmunta Nosowskiego, Elżbiety Sikory). Stwierdzono także – porównując „rok do roku”, że było w Dwójce więcej publicystyki i słowa w audycjach muzycznych, natomiast mniej muzyki i edukacji²³.

+

Muzyczno-informacyjno-rozrywkowy profil Programu 3 Polskiego Radia nie sugeruje, by w tej stacji miała w szczególny sposób zaistnieć muzyka polska w rozumieniu muzyki poważnej. Zaznaczyć jednak wypada, że 27 czerwca 2013 z okazji Roku Lutosławskiego zorganizowano w studiu im. A. Osieckiej spotkanie „Zrozumieć muzykę Lutosławskiego” z udziałem Michała Mendyka, Filipa Jaślara, Zbigniewa Skowrona i Marii Stokłosy; retransmitowano je w paśmie „Klubu Trójki”²⁴. Natomiast charakter Programu 4, kierowanego przede wszystkim do młodzieży, ewidentnie podąża w stronę różnych przejawów kultury i popkultury, nowych technologii, edukacji, stylu życia. Tu również nie było żadnych pozycji programowych wpisujących się w promocję muzyki polskiej w odniesieniu do twórczości np. Chopina, Szymanowskiego, Lutosławskiego *etc.* Natomiast okazjonalnie w Polskim Radiu dla Zagranicy emitowano audycje nawiązujące do Roku Lutosławskiego (w formie relacji z wydarzeń i koncertów za granicą) i 80. rocznicy urodzin Krzysztofa Pendereckiego. Nie sposób jednak stwierdzić, z jaką – i czy w ogóle – regularnością prezentowano takie audycje.

+

W świetle sprawozdania KRRiT dotyczącego stacji regionalnych wiemy jedynie, że „programy charakteryzowały się stosunkowo wysokim udziałem słowa, który wynosił średnio 41% rocznego czasu emisji”. Dominantą muzyczną była muzyka rozrywkowa, ale – jak stwierdza KRRiT – wielu regionalnych nadawców publicznych „nadawało także gatunki muzyczne rzadko spotykane lub w ogóle nieobecne w programach komercyjnych: muzykę ludową, poważną i jazz”. Pochylenie się nad zawartością tzw. programów miejskich zaowocowało refleksją, że „muzyka w tych programach nie różniła się od nadawanej w programach regionalnych – średnio ponad 70% każdego programu wypełniały popularne gatunki muzyki rozrywkowej”²⁵. Reasumując, jeśli nawet znalazły się pojedyncze przykłady emisji muzyki polskiej z obszaru muzyki poważnej – w tak ogólnikowym zestawieniu nie jesteśmy w stanie tego stwierdzić.

+

W sporządzeniu niniejszego raportu z pewnością pomocne byłyby dane podchodzące z ZAIKS-u. Niestety, przy całej życzliwości ze strony stowarzyszenia i wsparciu Związku Kompozytorów Polskich nie było możliwe przedstawienie informacji, które doprecyzowałyby ilościowo i jakościowo emisję polskiej muzyki w naszych mediach audiowizualnych. Zasadniczą

przeszkodą jest fakt, że dopiero w ostatnim kwartale danego roku ZAIKS podejmuje się podsumowywania roku minionego. Po wtóre, sporządza zestawienia, ujmując całościowo repertuar chroniony, reprezentowany przez ZAIKS, tzn. łącznie utwory muzyczne, słowno-muzyczne i choreograficzne.

+

Wracając więc do wcześniej wyartykułowanych uwag – warto na potrzeby raportu o obecności muzyki polskiej w mediach zaprojektować z wyprzedzeniem działania, które pozwolą uściślić i skorelować informacje z różnych źródeł, co – w połączeniu z badaniami własnymi – umożliwi dokonanie wartościowego podsumowania.

+

+

1. *Ustawa o radiofonii i telewizji z dnia 29 grudnia 1992 roku*, Dz.U. 1993, nr 7, poz. 34.
2. *Ustawa z dnia 31 marca 2000 r. o zmianie ustawy radiofonii i telewizji i ustawy o języku polskim*, Dz.U. z dnia 18 kwietnia 2000 roku, nr 29, poz. 358.
3. *Ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji*, Dz.U. z dnia 30 kwietnia 2004 roku, nr 91, poz. 874.
4. *Ustawa z dnia 12 października 2012 r. o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji*, Dz.U. z dnia 27 listopada 2012, poz. 1315.
5. Skądinąd „przeliczanie” debiutantów razy dwa, czyli zachęcanie mediów do ich promocji może skutkować zalewem tandetnej twórczości. Zapis brzmi *in extenso* „Przy ustalaniu czasu nadawania w godzinach 5–24, o którym mowa w ust. 2, czas nadawania utworu słowno-muzycznego w tych godzinach wykonywanego w języku polskim przez debiutanta jest liczony jako 200% czasu nadawania utworu”. Ustawodawca następnie precyzuje: „Za utwór wykonywany przez debiutanta uważa się utwór słowno-muzyczny wykonywany w języku polskim, który w danym okresie rozliczeniowym został rozpowszechniony w programie radiowym, a od daty pierwszego rozpowszechnienia nie minęło 18 miesięcy, przy czym za debiutanta uważa się wyłącznie artystę lub zespół muzyczny, który w powyższym okresie 18 miesięcy po raz pierwszy opublikował album zawierający utwory słowno-muzyczne lub pojedyncze nagranie utworu słowno-muzycznego”. Por. Art. 15, pkt 2a i 2b ujednoliconego tekstu *Ustawa o radiofonii i telewizji z dnia 29 grudnia 1992 roku*. Warto przy okazji zauważyć że określenie „debiutant” wiąże ustawodawca wyłącznie z wydaniem albumu, a nie np. z publiczną premierową prezentacją kompozycji.
6. Na wniosek piszącej ten tekst powstała stosowna interpelacja poselska złożona w październiku 2014 roku przez Aldonę Młynczak i Teresę Świło z PO. Odpowiedź ze strony MKiDN w piśmie z dnia 5 listopada 2014 wskazała, że podstawą dla polskiej ustawodawczości w tym zakresie są regulacje unijne. W okresie przedakcesyjnym przyjęto kryterium językowe, które musi dominować nad narodowym. Natomiast w przypadku utworów instrumentalnych oczywiście jedynym kryterium, do którego można by się odwołać, było kryterium narodowe, które z przytoczonych obszernie w wyjaśnieniu względów – niezgod-

ności z prawem UE – nie może być zastosowane. Podkreślono jednak w odpowiedzi na tę interpelację, że utwory z obszaru polskiej twórczości niewykonywane w języku polskim, jak również utwory instrumentalne mogą być kwalifikowane jako utwory europejskie w ramach 50% kwoty europejskiej. Można zatem stwierdzić, że ustawodawca nie przewiduje zmian w interesującym nas stwierdzeniu, co oznacza, że pozostaniemy z cytowanymi wcześniej zapisami, które nie pozwalają na jednoznaczną/oczywistą klasyfikację programów z obszaru muzyki polskiej w rozumieniu całej spuścizny narodowej (gatunkowej, językowej).

7. KRRiT, *Informacja o podstawowych problemach radiofonii i telewizji w 2010 roku*, Warszawa, marzec 2011, s. 61.
8. KRRiT, *Informacja o podstawowych problemach radiofonii i telewizji*, Warszawa, marzec 1997, s. 38–40.
9. KRRiT, *Informacja o podstawowych problemach radiofonii i telewizji*, Warszawa, marzec 1997, s. 41–42.
10. KRRiT, *Informacja o podstawowych problemach Radiofonii i Telewizji w 2001 roku*, Warszawa, marzec 2002, s. 22.
11. Por. KRRiT, *Informacja o podstawowych problemach radiofonii i telewizji w 2007 roku*, Warszawa, marzec 2008.
12. KRRiT, *Media publiczne. Aneks do sprawozdania Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z działalności w 2013 roku*, Warszawa, marzec 2014.
13. *Ibidem*, s. 35.
14. *Ibidem*, s. 36.
15. Muzyczna oferta oznacza przede wszystkim rozrywkę, czyli programy typu *The Voice of Poland*, *Bitwa na głosy*. Brak jest magazynów muzycznych w konwencji dawnej *Camératy*. Magazyn *Wszystko o Kulturze* (TVP 2) jest kompilacją zdarzeń z różnych sfer życia kulturalnego, w którym muzyka zajmuje jedynie część czasu antenowego.
16. *Sprawozdanie Zarządu z wykorzystania przez Telewizję Polską S.A. wpływów z opłat abonamentowych na realizację misji publicznej w 2013 roku*, Warszawa, marzec 2014.
17. Biuro Koordynacji Programowej TVP S.A., pismo z dn. 29.01.2014.
18. *Sprawozdanie Zarządu z wykorzystania przez Telewizję Polską S.A. wpływów z opłat abonamentowych na realizację misji publicznej w 2013 roku*, Warszawa, marzec 2014, s. 24.
19. KRRiT, *Media publiczne. Aneks do sprawozdania Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z działalności w 2013 roku*, Warszawa, marzec 2014, s. 52.
20. *Sprawozdanie Zarządu Polskiego Radia S.A. z wykorzystania wpływów abonamentowych na realizację misji publicznej w 2013 roku*, Warszawa, marzec 2014.
21. *Ibidem*, s. 26.
22. *Ibidem*, s. 51.
23. *Ibidem*, s. 52.
24. *Ibidem*, s. 87.
25. KRRiT, *Sprawozdanie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z działalności w 2013 roku*, Warszawa, marzec 2014, s.60.

Alina Świąś

Internetowe portale muzyczne [wybór]

+

POLSKIE CENTRUM INFORMACJI MUZYCZNEJ – POLMIC.PL

+

www.polmic.pl

Organizacja prowadząca: Związek Kompozytorów Polskich

Dostępne wersje językowe: polski, angielski

Rok zał. 2002

+

Polskie Centrum Informacji Muzycznej powstało na bazie Biblioteki i Fonoteki Związku Kompozytorów Polskich, Ośrodka Dokumentacji Polskiej Muzyki Współczesnej, która gromadziła książki, partytury i płyty oraz informacje dotyczące współczesnych kompozytorów polskich i ich dzieł przez ostatnie pięćdziesiąt lat. Polskie Centrum Informacji Muzycznej gromadzi i udostępnia książki, czasopisma oraz inne publikacje o polskiej muzyce współczesnej; ma największy w Polsce zbiór partytur utworów współczesnych kompozytorów polskich; dysponuje bogatą kolekcją nagrań polskiej muzyki współczesnej, zarówno w postaci płyt opublikowanych przez profesjonalne firmy fonograficzne, jak i nagrań radiowych oraz własnych rejestracji koncertów organizowanych przez Związek Kompozytorów Polskich; ma największą w Polsce komputerową bazę danych o polskich kompozytorach współczesnych i ich utworach, zasadnicza jej część jest udostępniona w Internecie. Od 2012 roku Centrum wspólnie z Instytutem Muzyki i Tańca rozpoczęło realizację stron internetowych poświęconych wybitnym polskim kompozytorom. Pierwsza strona, dedykowana Kazimierzowi Serockiemu, znajduje się pod adresem www.serocki.polmic.pl. W 2013 roku uruchomiono stronę poświęconą Tadeuszowi Bairdowi pod adresem www.baird.polmic.pl. Również w 2013 roku uruchomiono podstronę w całości poświęconą

obchodom Roku Lutosławskiego 2013. Znajdowały się na niej informacje dotyczące najważniejszych wydarzeń odbywających się z okazji 100. rocznicy urodzin Witolda Lutosławskiego wraz z obszernym archiwum fotograficznym. Z końcem roku 2013 rozpoczęły się przygotowania do uruchomienia strony o Andrzeju Panufniku z okazji przypadającej w 2014 roku 100. rocznicy urodzin kompozytora. Uruchomienie strony zostało zaplanowane na 2014 rok.

+

CULTURE.PL – WIADOMOŚCI O POLSKIEJ KULTURZE

+

www.culture.pl

Organizacja prowadząca: Instytut Adama Mickiewicza

Dostępne wersje językowe: polski, angielski (niektóre materiały dostępne są też po francusku, niemiecku, hiszpańsku i rosyjsku)

Rok zał. 2001

+

Culture.pl jest kompendium wiedzy o kulturze polskiej, tworzonym przez grupę specjalistów w konkretnych dziedzinach. Portal zawiera rozmaite artykuły (wydarzenia, biogramy, eseje, opisy instytucji i in.) podzielone według dziedzin: muzyka, sztuki wizualne, film, teatr i literatura. Portal przynosi także informacje na temat bieżących wydarzeń kulturalnych w kraju i obecności kultury polskiej za granicą. Ważną podstroną portalu jest PolskaMusic.pl, która poświęcona jest programowi Instytutu Adama Mickiewicza „Polska Music”. Jego celem jest zwiększenie ilości prezentacji i popularyzacja polskiej muzyki klasycznej, ze szczególnym naciskiem na muzykę współczesną. Program grantów wspiera wykonania muzyki polskiej przez wybitnych artystów zagranicznych i polskich za granicą oraz jej upowszechnianie poprzez popularyzację nagrań i wydawnictw fonograficznych. W grudniu 2012 roku uruchomiono oficjalną stronę obchodów Roku Lutosławskiego pod adresem www.lutoslawski.culture.pl, ustanowionego z okazji przypadającej w 2013 roku 100. rocznicy urodzin Witolda Lutosławskiego. Przez cały 2013 rok informowano o najważniejszych wydarzeniach rocznicowych odbywających się w Polsce i na świecie. Od listopada 2013 strona www.culture.pl dostępna jest w nowej szacie graficznej.

+

O.PL – POLSKI PORTAL KULTURY

+

www.O.pl

Organizacja prowadząca: Modulus sp. z o.o.

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał. 1998

+

Jest jednym z największych portali kulturalnych w Polsce. Swoje teksty publikują tutaj znawcy kultury i krytycy. Podstawowym zadaniem portalu O.pl jest przekazywanie informacji o najważniejszych wydarzeniach z dziedzin: architektura, design, sztuka, nowe media, taniec, muzyka, literatura, teatr oraz sztuka filmowa. Codziennie na stronach portalu ukazują się najnowsze informacje dotyczące ważnych wydarzeń kulturalnych, wernisaży, festiwali, publikacji oraz premier zarówno filmowych, jak i teatralnych.

+

W 2013 roku portal obchodził 15-lecie swojej działalności. Z tej okazji od lipca uruchomiono zakładkę zawierającą 60 wywiadów z wybitnymi postaciami polskiej kultury.

+

KULTURAONLINE.PL – KULTURALNY ROZKŁAD JAZDY

+

www.kulturaonline.pl

Organizacja prowadząca: Kulturaonline.pl sp. z o.o.

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał. 2007

+

Kulturaonline.pl to ogólnopolski portal poświęcony szeroko pojętej kulturze. Dzięki bliskiej

+

współpracy z instytucjami kultury i organizatorami imprez kulturalnych zawiera przegląd wydarzeń kulturalnych w Polsce. Na łamach portalu znajdują się najświeższe newsy ze świata muzyki, filmu, literatury, komiksu, gier komputerowych, teatru i designu.

+

DWUTYGODNIK

+

www.dwutygodnik.com

Organizacja prowadząca: Narodowy Instytut Audiowizualny

Dostępne wersje językowe: polski, angielski

Rok zał. 2009

+

Dwutygodnik.com to internetowe czasopismo kulturalne wykorzystujące – oprócz tradycyjnych artykułów, recenzji i wywiadów – również nowoczesne środki audiowizualne: felietony interaktywne, videorozmowy, videoilustracje do artykułów, wiersze czytane przez autorów, animacje. Pismo ma charakter informacyjno-opiniotwórczy. Publikuje recenzje nowości wydawniczych (literatura piękna, poezja, filozofia), filmów, koncertów, albumów muzycznych oraz spektakli teatralnych i operowych, recenzje z bieżących wystaw i wernisaży, a także omówienia nowych zjawisk kultury współczesnej. Czasopismo prezentuje również numery tematyczne poświęcone wybranym zagadnieniom z szeroko pojętej dziedziny kultury.

+

POLSKIE WYDAWNICTWO MUZYCZNE

+

www.pwm.com.pl

Organizacja prowadząca: Polskie Wydawnictwo Muzyczne SA

Dostępne wersje językowe: polski, angielski

Rok zał. 1997

+

Strona internetowa największego wydawnictwa muzycznego w Polsce. Poza tradycyjnymi obszarami działalności wydawniczej PWM dzięki zastosowaniu najnowszych technologii udostępniane są na niej publikacje *online*: nutowe, książkowe, dźwiękowe, a także publikacje książek w formie audio (książki do słuchania). PWM prowadzi także stronę poświęconą życiu i twórczości Wojciecha Kilara pod adresem www.wojciechkilar.pl oraz stronę internetową kampanii promocyjnej „Jazzowisko” www.jazzowisko.pl. Znaleźć tam można informacje na temat nowości wydawniczych PWM związanych z jazzem, a także kalendarz koncertów i spotkań autorskich, które towarzyszą kampanii. PWM jest również twórcą wystawy planszowej „Mieczysław Karłowicz –

Muzyka i Tatry”, dla której uruchomiona została strona internetowa www.karlowicz.art.pl. Można tam obejrzeć wszystkie zawarte na wystawie zdjęcia i uaktualniany na bieżąco harmonogram ekspozycji wystawy planszowej.

+

INTERNETOWE CENTRUM INFORMACJI CHOPINOWSKIEJ

+

www.chopin.nifc.pl/chopin

Organizacja prowadząca: Narodowy Instytut Fryderyka Chopina

Dostępne wersje językowe: polski, angielski

Rok zał. 2003

+

Internetowe Centrum Informacji Chopinowskiej jest częścią strony internetowej Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina. Zawiera informacje podzielone na kilkanaście działów, tematycznie związanych z życiem i twórczością Fryderyka Chopina.

+

W 2013, w Roku Lutosławskiego, Instytut wspólnie z Towarzystwem im. Witolda Lutosławskiego oraz Instytutem Muzyki i Tańca przygotował specjalną aplikację na smartfony „Witold Lutosławski – Przewodnik po Warszawie”. Aplikacja dostępna jest pod adresem www.lutoslawski.warszawa.pl.

+

MUZYKA - POLSKIERADIO.PL

+

www.polskieradio.pl/muzyka

Organizacja prowadząca: Polskie Radio SA

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał. 2011 (dla tej formy)

+

Dział portalu polskieradio.pl prezentuje wszystkie ważne wydarzenia na pięciu antenach Polskiego Radia. Na każdej stronie znajdują się informacje z ramówki na temat aktualnie nadawanych programów radiowych. Dodatkowo w serwisie istnieje możliwość tworzenia własnego „radia na żądanie” (tworzenie playlist i odsłuchiwanie wybranych przez użytkownika treści).

+

Dział Muzyka zawiera informacje o wykonawcach, wydarzeniach i płytach, dostępne są również wywiady i recenzje.

+

W 2013 roku uruchomiono trzy serwisy specjalne poświęcone polskim kompozytorom: Krzysztofowi Pendereckiemu, Henrykowi Mikołajowi Góreckiemu i Witoldowi Lutosławskiemu.

+

POLSKA MUZA

+

www.polskamuza.eu

Organizacja prowadząca: Stowarzyszenie Muzyki Polskiej (we współpracy z Instytutem Muzykologii Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Akademią Muzyczną w Krakowie)

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał. 2009

+

9 listopada 2009 roku wraz z inauguracją 5. Festiwalu Muzyki Polskiej w Krakowie ruszył portal www.PolskaMuza.eu, poświęcony muzyce klasycznej. Przez pierwszy tydzień portal relacjonował przede wszystkim wydarzenia festiwalowe, lecz później informował o tym, co dzieje się w muzyce w Polsce. Codziennie na stronie pojawiają się nowe informacje, recenzje, zapowiedzi, wywiady, relacje i reportaże. Dziennikarzami portalu są studenci Uniwersytetu Jagiellońskiego i Akademii Muzycznej w Krakowie, a także młodzież studiująca kierunki muzyczne w innych miastach, m.in. w Katowicach i Poznaniu.

+

KAMERTON – POLSKI PORTAL MUZYCZNY

+

www.kamerton.net

Organizacja prowadząca: Incydent

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał. 2001 (do 2010 roku pod adresem www.kamertonet.republika.pl)

+

Internetowy Portal Muzyczny „Kamerton” powstał w 2001 roku. Jego twórcą jest dziennikarz muzyczny Tadeusz Deszkiewicz. Po trzech latach istnienia

Kamerton.net stał się częścią firmy Incydent (www.incydent.com), której właścicielem jest współtwórca „Kamertonu” – Piotr Deszkiewicz. Głównym celem portalu jest prezentacja bieżącego życia muzycznego w Polsce i poza jej granicami oraz promocja polskiej muzyki i polskich artystów.

+

Z uwagi na konieczne zmiany technologiczne na stronie www.kamerton.net, w roku 2013 aktywność „Kamertonu” została tymczasowo przeniesiona na portal społecznościowy Facebook. Uruchomienie strony w nowej odsłonie zaplanowano na 2014 rok.

+

SERPENT

+

www.serpent.pl

Organizacja prowadząca: Serpent.pl Krzysztof Piekarczyk

Dostępne wersje językowe: polski, angielski

Rok zał. 1999

+

Serwis o muzyce alternatywnej we wszystkich jej odmianach gatunkowych. Samodzielną częścią portalu jest działający od 2001 r. serwis internetowy poświęcony polskiej scenie etno/folk, dostępny pod adresem www.etno.serpent.pl. Zawiera informacje o nowych płytach, koncertach, festiwalach i innych wydarzeniach muzycznych, a także prezentacje zespołów, festiwali i cykli muzycznych. Serwis prowadzi również sklep internetowy.

+

UWOLNIJ MUZYKĘ!

+

www.uwolnijmuzyke.pl

Organizacją prowadząca: Firma! Przemysław Karolczyk

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał. 2008

+

Muzyczny serwis internetowy, który ma ambicję „uwolnić” polską muzykę alternatywną i pokazać ją światu w sposób jak najbardziej przystępny. Autorzy zachęcają do współtworzenia serwisu poprzez udostępnianie materiałów z prób zespołów i koncertów. Stawiają przede wszystkim na

wykonania akustyczne. Przy projekcie *Uwolnij Muzykę!* pracuje ponad 20 pasjonatów muzyki, których celem jest promocja polskich wykonawców.

+

JAZZARIUM

+

www.jazzarium.pl

Organizacja prowadząca: Adamiakjazz sp. z o.o. (od 2013 w dzierżawie Fundacji „Słuchaj”)

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał. 2011

+

15 czerwca 2011 roku, w 15. rocznicę śmierci Elli Fitzgerald i w dniu premiery płyty „Komeda” Leszka Możdżera, oficjalnie uruchomiono serwis Jazzarium.pl. Strona zawiera informacje bieżące dotyczące muzyki jazzowej, a także recenzje płyt i koncertów, audycje, relacje i wywiady oraz kalendarium koncertowe. Serwis umożliwia również przedpremierowe odsłuchiwanie nowości płytowych.

+

JAZZSOUL.PL

+

www.jazzsoul.pl

Organizacja prowadząca: JazzSoul.pl

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał. 2011

+

JazzSoul.pl jest portalem, na którym znajdują się informacje dotyczące muzyki jazzowej, soulowej, r&b i folkowej w Polsce i na świecie. Portal podzielony jest na kilka działów: *Muzyka*, *Wywiady*, *Książki*, *Szklany ekran*, *Koncerty*, *Inne*, *Galeria* i *Konkursy*.

+

+

FOLK24.PL – MUZYKA CZTERECH STRON ŚWIATA

+

www.folk24.pl

Organizacja prowadząca: INVINI sp. z o.o.

Dostępne wersje językowe: polski, angielski

Rok zał. 2010

+

Portal Folk24.pl to serwis internetowy, opisujący scenę muzyki folkowej, w tym etno i „world music” w Polsce i najważniejsze wydarzenia z zagranicy. Tworzony przez miłośników tradycji, ludowości, regionalności w muzyce i kulturze. Na portal składa się sześć podstawowych działów: wieści, wywiady, w folkowym tonie, wykonawcy, wydawnictwa, wydarzenia. Publikowane są w nich relacje z imprez, recenzje płyt, wywiady, wieści, felietony, zapowiedzi wydarzeń. Część artykułów, zwłaszcza wywiady z zagranicznymi muzykami ukazują się w kilku językach (polskim, angielskim oraz narodowym rozmówcy).

+

MUZYKA TRADYCYJNA

+

www.muzykatradycyjna.pl

Organizacja prowadząca: Forum Muzyki Tradycyjnej

Dostępne wersje językowe: polski, angielski

Rok zał. 2013

+

Portal muzykatradycyjna.pl to przedsięwzięcie szeroko zakrojone i łączące wiele środowisk. Ambicją inicjatorów i twórców strony jest, aby w możliwie jak najbardziej kompletny sposób opowiadała ona o zjawiskach dotyczących polskiej muzyki tradycyjnej (ludowej) zarówno w kontekście historycznym, jak i współczesnym.

+

Strona dofinansowana jest ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach projektu realizowanego przez Forum Muzyki Tradycyjnej i Stowarzyszenie Twórców Ludowych.

+

OBCHODY ROKU OSKARA KOLBERGA 2014

+

www.kolberg2014.org.pl

Organizacja prowadząca: Instytut Muzyki i Tańca

Dostępne wersje językowe: polski, angielski

Rok zał. 2013

+

Strona prowadzona przez Biuro Obchodów Roku Kolberga 2014, powołanego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Instytucie Muzyki i Tańca. Poświęcona jest obchodom Roku Oskara Kolberga, który został ustanowiony z okazji przypadającej w 2014 roku 200. rocznicy urodzin folklorysty i etnografa. Na stronie na bieżąco pojawiają się informacje o najważniejszych wydarzeniach rocznicowych odbywających się w Polsce, a także za granicą. Na stronie istnieje również możliwość zgłoszenia własnego wydarzenia do kalendarium, pobranie logotypu Roku Kolberga, a także uzyskanie nieodpłatnych zdjęć Oskara Kolberga.

+

MUZYKA DAWNA W POLSCE

+

www.muzykadawna.info

Organizacja prowadząca: osoba fizyczna

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał. 2010

+

Serwis zawiera informacje o wydarzeniach, festiwalach i artystach specjalizujących się w wykonawstwie muzyki dawnej. Autor serwisu zachęca użytkowników do współpracy, dając możliwość zamieszczania sylwetek artystów i zespołów, a także zapowiedzi koncertów (poprzez utworzenie konta w serwisie). Zamieszczanie informacji jest bezpłatne.

+

+

TANIEC POLSKA [PL]

+

www.taniecpolska.pl**Organizacja prowadząca: Instytut Muzyki i Tańca****Dostępne wersje językowe: polski, angielski****Rok zał. 2011**

+

Portal powstał w celu uzupełnienia luk w informacji, dokumentacji i promocji tańca artystycznego w Polsce (balet, taniec współczesny, taniec ludowy, taniec dawny, antropologia tańca). Składa się przede wszystkim z powiązanych ze sobą baz danych, które są systematycznie aktualizowane i uzupełniane, także sama struktura strony ulega modyfikacji. W chwili obecnej na portalu znajduje się najwięcej informacji na temat tańca współczesnego i klasycznego, pozostałe dziedziny tańca artystycznego będą stopniowo uzupełniane. Portal podzielony jest na następujące działy: *ludzie tańca*, *instytucje*, *edukacja*, *teksty*, *bibliografia*, *zagranica*, *ogłoszenia/praca*. Ponadto portal udostępnia dział *aktualności*, zawierający bieżące informacje o wydarzeniach tanecznych (głównie w Polsce, ale także na świecie). Strona taniecPOLSKA dysponuje również *kalendarium*, które ma pozwolić pasjonatom tańca i profesjonalistom na lepszą orientację w wydarzeniach związanych z tańcem artystycznym. W 2013 roku uruchomiono specjalną zakładkę zatytułowaną „100-lecie *Święta wiosny*”, w której informowano o wszelkich wydarzeniach organizowanych w Polsce i poświęconych wyjątkowej rocznicy: stuleciu światowej premiery legendarnego *Święta wiosny* Igora Strawińskiego z choreografią Wacława Niżyńskiego (Paryż, 29 maja 1913, Théâtre des Champs Élysées).

+

+

WORTAL E-TEATR.PL

+

www.e-teatr.pl

Organizacja prowadząca: Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał. 2004

+

Wortal e-teatr.pl to największa w polskim Internecie witryna tematyczna poświęcona w całości teatrowi polskiemu. Zawiera pełną informację o bieżącym życiu teatralnym, premierach, festiwalach, wydarzeniach oraz uzupełnianą i rozbudowywaną bazę informacji o wszystkim, co miało miejsce w polskim teatrze od 1944 roku. Można tu znaleźć aktualny repertuar wszystkich teatrów, recenzje, artykuły i opinie. Witryna zawiera również pełną bazę teleadresową wszystkich teatrów (także nieinstytucjonalnych, prywatnych, offowych), instytucji, czasopism, uczelni artystycznych, a także *Bazę Osób* i *Bazę Realizacji*. W całym kraju rozwija się sieć młodych korespondentów wortalu, publikujących jako Nowa Siła Krytyczna.

+

MUZYKA FILMOWA

+

www.muzykafilmowa.pl

Organizacja prowadząca: osoba fizyczna

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał. 2005

+

Witryna powstała z myślą o wszystkich entuzjastach muzyki filmowej w Polsce. Znajdują się na niej recenzje najnowszych ścieżek dźwiękowych, artykuły, wywiady z kompozytorami muzyki filmowej, a także relacje z koncertów muzyki filmowej, które odbywają się w naszym kraju.

+

+

FILM POLSKI – INTERNETOWA BAZA FILMU POLSKIEGO

+

www.filmpolski.pl

Organizacja prowadząca: Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa,
Telewizyjna i Teatralna im. Leona Schillera w Łodzi

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał. 1998

+

Serwis nie jest portalem muzycznym, jednak udostępnia bardzo szczegółowe informacje (m.in. kompletne listy twórców filmów – w tym kompozytorów muzyki filmowej – opracowywane na podstawie napisów początkowych i końcowych filmów oraz materiałów archiwalnych) o wszystkich polskich filmach, zarówno fabularnych kinowych, jak i serialach telewizyjnych, filmach dokumentalnych, animowanych i spektaklach Teatru TV powstałych na przestrzeni ostatnich stu lat.

+

W serwisie znajdują się także szczegółowe biogramy twórców polskiego kina (przedstawicieli wszystkich zawodów filmowych) i ich filmografie.

+

NINATEKA

+

www.nina.gov.pl/ninateka

Organizacja prowadząca: Narodowy Instytut Audiowizualny

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał. 2011

+

Ninateka to internetowa biblioteka treści audio i audiowizualnych dotyczących kultury. Znajdują się w niej filmy dokumentalne, fabularne, reportaże, animacje, filmy eksperymentalne, zapisy spektakli teatralnych i operowych, rejestracje koncertów, relacje dokumentujące życie kulturalne i społeczne. Zebrane materiały pochodzą z różnych źródeł – zarówno z archiwum Narodowego Instytutu Audiowizualnego, jak i zasobów studiów filmowych, instytucji kultury, nadawców oraz niezależnych producentów.

+

MUZYKOTEKA SZKOLNA

+

www.muzykotekaszkolna.pl

Organizacja prowadząca: Narodowy Instytut Audiowizualny

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał. 2011

+

Muzykoteca Szkolna to ogólnodostępny internetowy serwis edukacyjny skierowany do uczniów klas 4–6 szkoły podstawowej, gimnazjalistów, licealistów, nauczycieli muzyki, animatorów kultury, studentów i wszystkich osób dorosłych, które chciałyby uzupełnić lub poszerzyć swoją wiedzę z tej dziedziny. Treści serwisu są dostosowane do odpowiednich poziomów edukacji szkolnej. Część materiałów jest dostępna tylko po zalogowaniu, pozostałe natomiast dostępne są w systemie otwartym. Serwis zawiera artykuły dotyczące historii muzyki i poszczególnych epok w muzyce, biogramy twórców i wykonawców, bazę pojęć muzycznych, opisy instrumentów, gatunków muzycznych oraz lekcje i wykłady w formie multimedialnej, a także bazę utworów do słuchania i analizowania wraz z nutami, aplikacje i muzyczne gry interaktywne.

+

TRZEJ KOMPOZYTORZY

+

www.trzejkompozytorzy.pl

Organizacja prowadząca: Narodowy Instytut Audiowizualny

Dostępne wersje językowe: polski, angielski

Rok zał. 2013

+

Narodowy Instytut Audiowizualny udostępnił pionierską w skali światowej muzyczną kolekcję internetową zawierającą niemal wszystkie utwory Witolda Lutosławskiego, Krzysztofa Pendereckiego i Henryka Mikołaja Góreckiego, a także bogaty zbiór informacji o twórczości i życiu Trzech Kompozytorów w roku jubileuszy ich urodzin.

+

RMF CLASSIC

+

www.rmflclassic.pl**Organizacja prowadząca: RMF Classic****Dostępne wersje językowe: polski****Rok zał. 2003**

+

Portal komercyjnej stacji radiowej RMF Classic o charakterze muzyczno-literackim. Stacja prezentuje muzykę klasyczną, filmową, jazz i piosenkę poetycką oraz wywiady ze znanymi i cenionymi ludźmi ze świata kultury. Prezentowane są również informacje o najważniejszych imprezach kulturalnych, takich jak: wystawy, spektakle teatralne, czy premiery filmowe. Na portalu udostępniona jest elektroniczna wersja Encyklopedii muzyki PWN Wydawnictwa Naukowego PWN.

+

MUZYKA W ONET.PL

+

www.muzyka.onet.pl**Organizacja prowadząca: Grupa Onet.pl SA****Dostępne wersje językowe: polski****Rok zał. 2001**

+

Serwis zawiera teledyski, informacje o płytach i koncertach, newsy, galerie zdjęć, recenzje, artykuły i wywiady z artystami. Podzielony jest na gatunki: pop, alternatywa, rock, metal, hip-hop, muzyka klubowa, klasyczna i jazz.

+

+

MUZYKA W INTERIA.PL

+

www.muzyka.interia.pl

Organizacja prowadząca: Grupa INTERIA.PL sp. z o.o. sp.k.

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał. 1999

+

Serwis zawiera wiadomości dnia, wywiady, teledyski, nowości płytowe, informacje o koncertach i artystach oraz listy przebojów. Podzielony jest na gatunki: pop, alternatywa, rock, metal i hip-hop.

+

CODZIENNA GAZETA MUZYCZNA

+

www.cgm.pl

Organizacja prowadząca: ITC.ORG.PL

Dostępne wersje językowe: polski

Rok zał. 2000

+

Codzienna Gazeta Muzyczna prezentuje najświeższe informacje ze świata muzyki rozrywkowej. Na jej stronach można znaleźć liczne konkursy, galerie foto i video, felietony, recenzje płyt, zapowiedzi i relacje koncertów.

+

TOWARZYSTWO IM. WITOLDA LUTOSŁAWSKIEGO

+

www.lutoslawski.org.pl

Organizacja prowadząca: Towarzystwo im. Witolda Lutosławskiego

Dostępne wersje językowe: polski, angielski

Rok zał. 1999

+

Strona internetowa Towarzystwa im. Witolda Lutosławskiego jest największą bazą danych o Witoldzie Lutosławskim. W 2013 roku, z okazji 100. rocznicy urodzin kompozytora, Towarzystwo we współpracy z Instytutem Muzyki i Tańca znacząco wzbogaciło bazę danych. Uruchomiono specjalną zakładkę poświęconą jubileuszowi, w której znalazły się informacje dotyczące Festiwalu Łańcuch, Konkursu Kompozytorskiego, publikacji wydanych w Roku

Lutosławskiego, specjalnie przygotowanych wystaw, uruchomionych projektów edukacyjnych, a także aplikacji mobilnej na smartfony. Zakładka zawiera również listę i biogramy osób odznaczonych Medalem Roku Lutosławskiego, które – przygotowane przez Towarzystwo we współpracy z Instytutem z okazji jubileuszu kompozytora – przyznawane były osobistościom wnoszącym wybitny wkład w upowszechnienie muzyki i wiedzy o W. Lutosławskim oraz związanym z kompozytorem relacjami rodzinnymi, przyjaźni, wspólnych działań artystycznych, wspólnej aktywności społecznej.

+

STRONY I SERWISY INTERNETOWE URUCHOMIONE Z OKAZJI ROKU LUTOSŁAWSKIEGO 2013

+

(Wybór)

+

+

- <http://www.polskieradio.pl/148,Lutoslawski>
- <http://www.lutoslawski.culture.pl>
- <http://www.lutoslawskidzieciom.pl>
- <http://www.filharmonia.wroclaw.pl/home/lutoslawski>
- <http://www.lutoslawskibliziej.pl>
- <http://www.muzeum-drozdowo.pl/index.php/wlutosawski-29/439-witold-lutosawski-zdjecial77>
- <http://19.biennaleldladziecka.pl/dla-nauczycieli.html>
- <http://www.lutoslawski.warszawa.pl>
- <http://www.dnimuzykipolskiej.pl/composers/lutoslawski.html>
- http://www.bibliotekapiosenki.pl/Lutoslawski_Witold
- <http://www.muzykotekaskazkolna.pl/1511-wiedza/1522-kompozytorzy/170-xx-i-xxi-wieku/1106-lutoslawski-witold-1913-1994-Wybrane>
- <http://www.jmpoland.pl/projekty/lutoslawski-youth-orchestra>
- <http://www.smocza.edu.pl/wyniki.html>
- <http://ilyo.filharmonia.szczecin.pl/2014/start>
- <http://tygodnik.onet.pl/swiaty-witolda-lutoslawskiego-4-13>
- <http://opera.szczecin.pl/repertoire/ogniwa>
- http://www.psm.bielsko.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=342&Itemid=103&lang=pl

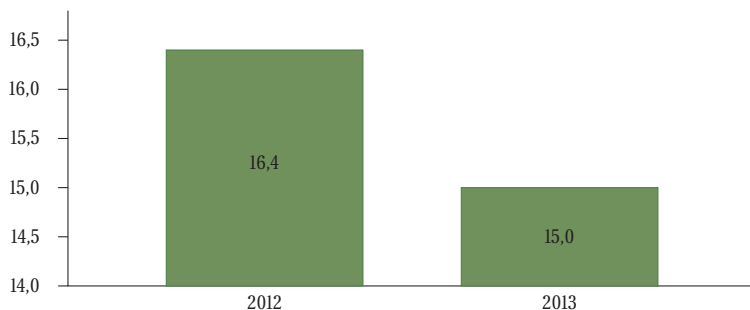
Katarzyna Korzeniewska

Przemysł fonograficzny

+

Rok 2013 to dla polskiej fonografii kolejny rok transformacji. Kluczowe zmiany dotyczyły zarówno całego ekosystemu medialnego, w którym funkcjonuje fonografia, jak i struktury głównych graczy w branży, a także praktyk odbiorczych. Po nieznacznym wzroście przychodów fonografii w 2012 roku, rok kolejny okazał się mniej szczęśliwy i zakończył się spadkiem wpływów o 3,9% (15 miliardów USD)¹ w skali globalnej i o 4,7% w odniesieniu do wartości rynku polskiego (243 mln PLN).

+

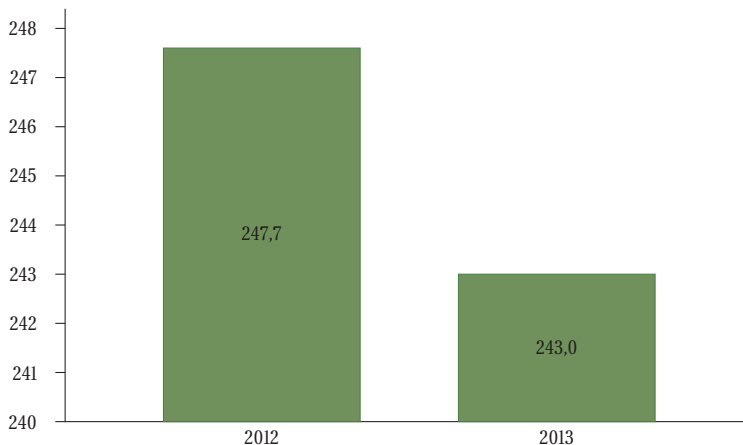

Wykres 1. Globalne przychody fonografii w mld dolarów.

Źródło: Na podst. *Recording Industry in Numbers 2013*, *Recording Industry in Numbers 2014*.

+

Wykres 2. Polska: wartość przychodów w mln PLN.

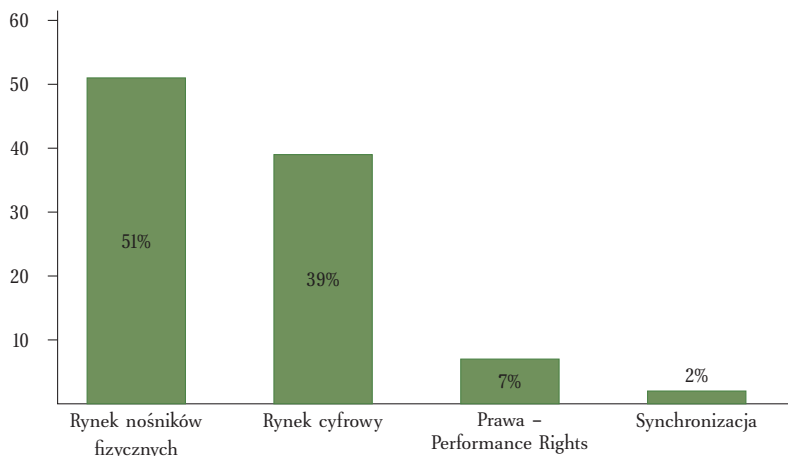
Źródło: Na podst. *Newsletter ZPAV* z dn. 14.04.2013 i 11.03.2013.

+

Powodem spadków przychodów branży jest nieustanne kurczenie się rynku nośników fizycznych. Jest to nadal dominujący segment wpływów w Polsce, w 2013 roku odpowiedzialny za ponad 70% przychodów, jednak od lat wartość sprzedaży nośników fizycznych spada, jest to tendencja i wyraźna, i stała. W Polsce wartość sprzedaży płyt CD w 2013 roku była niższa o 12,5% w porównaniu z 2012 rokiem, na świecie ten spadek wyniósł 11,8%. Warto jednak zaznaczyć, że fonografia w wymiarze globalnym opiera się już tylko w połowie na sprzedaży nośników fizycznych. Polskie wpływy z synchronizacji wyniosły w 2013 roku ok. 2,5 mln PLN². O 16% wzrosła także wartość opłat z tytułu wykorzystania muzyki oraz opłat od tzw. czystych nośników, osiągnęły one ponad 34 miliony PLN³ (z czego 24 miliony pochodzą z *public performance*).⁴

+

+

Wykres 3. Globalny przemysł fonograficzny. Źródła wpływów (w proc.).

Źródło: na podst. www.ifpi.org.

+

Choć cała branża zanotowała spadek przychodów, to stale rosną wpływy związane z dystrybucją cyfrową muzyki. W Polsce w 2013 roku wartość tego segmentu rynku wzrosła w stosunku do 2012 roku o 45% i wyniosła ok. 33 mln PLN⁵. Najistotniejszym czynnikiem wpływającym na sposób masowej dystrybucji i konsumpcji muzyki był rozwój serwisów strumieniowych. W 2013 roku przychody światowego przemysłu muzycznego związane ze streamingiem dynamicznie wzrosły o 51,3%, choć nadal to ściągnięcia stanowią 67% wpływów z dystrybucji cyfrowej⁶. W Polsce do obecnych wcześniej istotnych graczy na rynku strumieniowej konsumpcji muzyki, czyli Dezzera, Wimp i Muzo, dołączył w 2013 roku skandynawski serwis Spotify. Słuchanie muzyki za pośrednictwem tych wygodnych i dostępnych serwisów możliwe jest co do zasady w dwóch wariantach: płatnym (forma subskrypcji) lub bezpłatnym, ale ograniczonym limitem lub związanym z koniecznością odsłuchiwania reklamy. Rozpowszechnienie streamingu wpływa na popularyzowanie legalnego dostępu do treści. Według badań⁷ zleconych przez WIMP, a w 2013 roku po raz pierwszy przeprowadzonych także w naszym kraju, 40 proc. Polaków dopuszcza odpłatność za streaming muzyki. Jak zauważają autorzy raportu⁸, uśrednione wyniki ze wszystkich pięciu krajów pokazują, że zaledwie 25% respondentów byłaby skłonna

zapłacić za dostęp do utworów. 37% respondentów z Polski wskazało, że w 2013 roku co najmniej raz w tygodniu odtwarzać będzie muzykę w serwisach streamingowych. Jednocześnie 65% założyło, że co najmniej raz w tygodniu będzie słuchać płyty CD. Europejscy respondenci w tym badaniu wskazywali jako ulubione gatunki pop i rock⁹.

+

Warto zwrócić także uwagę na rozwój możliwości monetyzowania treści fonograficznych poprzez reklamy związane z ich obecnością w serwisach audio-video, np. YouTube. W 2013 roku pojawiła się także polska wersja światowego serwisu VEVO, założonego w 2009 roku przez wydawców fonograficznych (Universal, Sony i EMI) serwisu prezentującego teledyski. Vevo było wcześniej obecne w Polsce, funkcjonując w kooperacji z YouTube, od tego roku ma natomiast charakter autonomiczny. W 2013 roku na świecie użytkownicy serwisu obejrzelili wideoklipy 55 miliardów razy¹⁰.

+

Rynek muzyki cyfrowej w Polsce, porównanie roku 2013 z 2012

Pobrania online	27,9%
Pobrania do telefonów komórkowych	-13,3%
Dochód z tytułu subskrypcji	68,8%
Dochód z serwisów wspieranych reklamami i z serwisów strumieniowych audio-video	61,6%
Inne	-55,6%
Całkowita zmiana na rynku cyfrowym	45%

Źródło: *Newsletter ZPAV* z dn.14.04.2014

+

Internet jest coraz istotniejszym kanałem dystrybucji również muzyki, w której szczególną rolę odgrywa jakość dźwięku, np. klasyki i jazzu. W 2013 roku rozpoczął działalność pierwszy polski serwis sprzedający pliki w jakości FLAC (często w wyższych niż standardowe 44 kHz/16 bitów rozdzielczościach) gaude.pl. Serwis streamingowy Deezer we współpracy z wytwórniami Deutsche Grammophon (DG), Decca i Accord stworzył aplikację, za pośrednictwem której fani muzyki poważnej mogą słuchać klasycznych utworów. W serwisie znajdują się katalogi wytwórni Universal.

+

W zorganizowanym przez Instytut Muzyki i Tańca oraz Polmic badaniu rynku fonograficznego zgromadzono dane o funkcjonowaniu w 2013 roku 230

podmiotów wydających muzykę w Polsce¹¹. Jak ustalono w raporcie, jest to zbiór niezmiernie zróżnicowany: od wielkich, skoncentrowanych na osiągnięciu zysku światowych koncernów, po kierujące się misją inicjatywy prywatne lub instytucjonalne, które nie wydają muzyki na zasadach rynkowych.

Przykładem takiego nowatorskiego działania w obrębie cyfrowej dystrybucji jest serwis trzejkompozytorzy.pl, projekt Narodowego Instytutu Audiowizualnego (NInA), zawierający 300 utworów oraz 950 artykułów poświęconych życiu i twórczości Witolda Lutosławskiego, Henryka Mikołaja Góreckiego i Krzysztofa Pendereckiego. Dostęp do tego serwisu jest bezpłatny.

+

Do ZPAV należą wydawcy głównie o orientacji rynkowej, w 2013 roku było to ok. 40 firm fonograficznych, które pod względem wartości sprzedanych nagrań dźwiękowych obejmowały łącznie ok. 80% polskiego rynku muzycznego¹². Kluczowe biznesowe znaczenie dla polskiej fonografii od lat ma jednak grupa wielkich koncernów, które operują na całym świecie, tzw. *majors*.

+

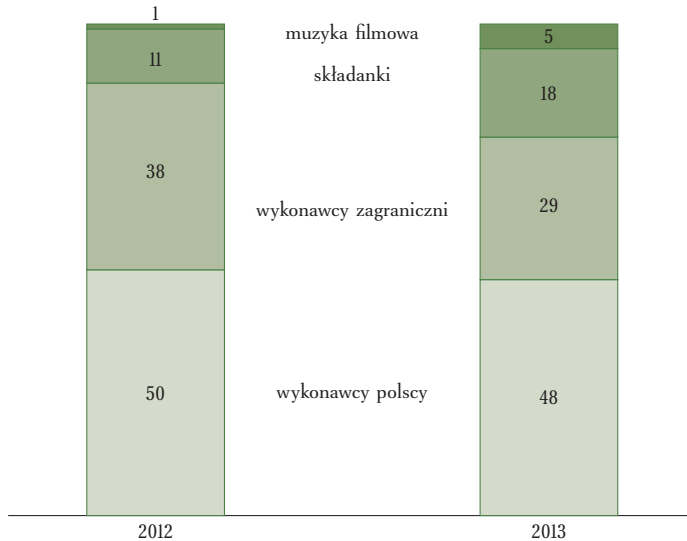
W 2013 roku zakończył się proces transformacji przedstawicielstw *majorsów* i oficjalnie na rynku wydawców muzyki pozostały 3 globalne koncerny: Warner Music Group, Universal Music Group i Sony Music Entertainment. Szacuje się, że wpływy tych trzech firm istotnie przekraczają 50% przychodów całej polskiej branży fonograficznej i ich pozycja jest nadal bardzo silna. W 2013 roku Warner Music Group stał się właścicielem Parlophone Music Poland. Prezes i dyrektor generalny Parlophone Music Poland (PMP) został mianowany na stanowisko dyrektora generalnego Warner Music Poland (WMP), a także prezesa Warner Music Eastern Europe. W wyniku połączenia tych podmiotów trzeci z *majorsów* funkcjonuje w Polsce pod nazwą Warner Music Poland.

+

Najbardziej rozbudowane dane o sprzedaży fizycznych albumów w sieci sklepów muzycznych w Polsce prezentuje lista OLIS, tworzona przez Instytut TNS Polska. Według niej wśród 20 najlepiej sprzedających się w 2013 roku płyt 17 było autorstwa polskich artystów, a zaskakująco wiele z nich, bo aż 9 wydały niezależne wytwórnie fonograficzne¹³. Produkcje krajowe były bardziej popularne niż zagraniczne – 48 płyt w pierwszej setce to płyty polskich wykonawców; 18 składanek i 5 albumów z muzyką filmową, z czego

3 to soundtrackki argentyńskiego serialu *Violetta*¹⁴. Warto zaznaczyć, że w 2013 roku stosunkowo dużym zainteresowaniem cieszyły się rodzime wydawnictwa hip-hopowe. Klasyka odpowiadała w 2013 roku średnio za 6,87% przychodów polskiej branży fonograficznej¹⁵.

+

Wykres 4. 100 najlepiej sprzedających się albumów w Polsce.
Źródło: Newsletter ZPAV z dn. 14.02.2014.

+

W zestawieniu TOP 10 utworów najczęściej pobieranych z sieci znalazły się z kolei tylko 2 polskie piosenki. Ranking ten zmonopolizował także jeden wydawca: Universal Music Polska, który dystrybuował wszystkie z 10 najpopularniejszych utworów w wersji cyfrowej¹⁶. Powiązana z Universal Music Polska wytwórnia Magic Records dominowała z kolei w przygotowanym przez serwis djpromotion.pl zestawieniu najczęściej granych utworów w polskich dyskotekach, na kolejnych miejscach były utwory z Universal Music Polska, Sony Music Entertainment Poland, My Music Group i Warner Music Poland¹⁷.

+

Na rynku fonograficznym coraz bardziej rozpoznawalną marką są Europejskie Targi Muzyczne Co jest grane, które odbyły się w 2013 roku już po raz trzeci, a także Międzynarodowy Festiwal Poducenów Muzycznych Soundedit. Jednak największą międzynarodową imprezą branży muzycznej, jak co roku, były targi MIDEM. Wart odnotowania jest fakt, że w 2013 roku nagrodę Midem Classical Award przyznano Krzysztofowi Pendereckiemu, który poprowadził wykonanie swojej kompozycji „Siedem bram Jerozolimy”. Do sukcesów rodzimej muzyki w roku 2013 należy także zaliczyć nagrodę International Classical Music Awards, najbardziej prestiżowe wyróżnienie w świecie klasycznej fonografii, przyznane polskiej produkcji pt. „Verbum Nobile”, nagraniu opery Stanisława Moniuszki w wykonaniu i realizacji Opery na Zamku. Album wydała wytwórnia DUX. Za sprawą tego wydawcy pojawił się na rynku także wyjątkowy, jedyny komplet symfonii Krzystofa Pendereckiego w wykonaniu Polskiej Orkiestry Sinfonia Iuventus pod dyrekcją samego kompozytora.

+

Rok 2013 to także Rok Lutosławskiego, w ramach którego miało miejsce ponad półtora tysiąca przedsięwzięć artystycznych i naukowych¹⁸. Dzięki specjalnemu programowi Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Lutosławski 2013 – Promesa” powstało 60 wydawnictw nutowych, książkowych i płytowych¹⁹. W ramach programu powstało kilkanaście płyt związanych z Witoldem Lutosławskim, w tym: „El Derwid-Plamy na słońcu” (CD Accord Music Edition), LUTOSŁAWSKI (Opera na Zamku w Szczecinie, DUX), „Witold Lutosławski w SACD vol. 2” (BeArTon wydawnictwo Fonograficzne), „Opera Omnia” (Filharmonia Wrocławska im. Witolda Lutosławskiego, CD Accord), a także albumy „Lutosławski. Songs and carols”, „Lutosławski. Works for piano”, „Lutosławski. Chamber Works” (DUX), „Witold Lutosławski – Kolory życia, kolory muzyki” (Bielskie Towarzystwo Muzyczne), „Piosenki nie tylko dla dzieci” (Sony Music Polska, Centrum Sztuki Dziecka w Poznaniu)²⁰.

+

Polskie firmy fonograficzne wydające muzykę tradycyjną były w 2013 z kolei obecne na międzynarodowych targach muzyki świata WOMEX. W trakcie XVI edycji Festiwalu Folkowego Polskiego Radia „Nowa Tradycja” doroczną nagrodę Fonogram Źródeł dla wydawcy muzyki z tego nurtu przyznano Instytutowi Sztuki Polskiej Akademii Nauk za dwie antologie nagrań

archiwalnych dokonanych w latach 50. XX wieku: „Pierwszy Podhalański Popis Konkursowy Ludowych Muzyk Góralskich. Zakopane 18–20 kwietnia 1952” oraz „Pamiętki przeszłości z archiwum wydobyte. Pieśni i muzyka Kielecczyzny”. Rok 2013 to także rok, w którym została radykalnie odmieniona, poprzez redukcję liczby kategorii, formuła przyznawanych przez Akademię Fonograficzną Nagród Muzycznych Fryderyk.

+

Od początków przemysłowi muzycznemu towarzyszy debata o ochronie własności intelektualnej²¹, jednak od rozpowszechnienia się Internetu i formatów cyfrowych jest ona szczególnie gorąca. W 2013 roku Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego jako platformę do dyskusji na ten temat powołał Forum Prawa Autorskiego²². W celu popularyzowania koncepcji ochrony własności intelektualnej powołano w 2013 roku również Stowarzyszenie Kreatywna Polska, do którego dołączyło wielu przedstawicieli przemysłu fonograficznego, na czele stowarzyszenia stanął Prezes Związku Kompozytorów Polskich. Niemal równoległe trwała także intensywne debata o śmiałych założeniach Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji do ustawy o otwartych zasobach publicznych, co zaowocowało wycofaniem się rządu z prac nad projektem tej ustawy²³.

+

Wart odnotowania jest fakt, że w 2013 roku złożono wniosek o rejestrację Zawodowego Związku Muzyków RP, a sąd takowej odmówił²⁴. W wyniku wielu debat i dyskusji w środowiskach twórców, wykonawców i producentów treści w 2013 roku udało się natomiast po raz pierwszy ustalić wspólną tabelę stawek w zakresie odtwarzania. Została ona zatwierdzona przez Komisję Prawa Autorskiego i dotyczyła następujących organizacji:

+

1. Związek Producentów Audio-Video (ZPAV)
2. Stowarzyszenie Autorów ZAiKS
3. STOART
4. Stowarzyszenie Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych SAWP
5. Związek Artystów Scen Polskich (ZASP)
6. Stowarzyszenie Filmowców Polskich
7. Stowarzyszenie Twórców Ludowych i Stowarzyszenie Aktorów Filmowych i Telewizyjnych.

+

Być może jednak najistotniejsza zmiana na polskim rynku fonograficznym pozostała niezauważona. 1 listopada 2013 minął bowiem termin implementacji Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/77/UE z dnia 27 września 2011 r. dotyczącej zmiany dyrektywy 2006/116/WE w sprawie czasu ochrony prawa autorskiego i niektórych praw pokrewnych, która to dyrektywa wydłuża czas ochrony zarówno utwaleń wykonanych artystycznych, jak i fonogramów do 70 lat od wydarzenia²⁵. I choć nie udało się zawartych w niej norm zaadaptować do polskiego porządku prawnego w terminie, to bez wątpienia zmiana ta będzie mieć najbardziej długofalowe skutki dla polskiego przemysłu fonograficznego.

+

+

1. Za: <http://www.ifpi.org/global-statistics.php> (dostęp: 01.08.2014).
2. Dane przekazane autorce przez ZPAV.
3. Newsletter ZPAV z dn. 14.04.2014 r.
4. *Ibidem*.
5. Newsletter ZPAV z dn. 14.04.2014 r.
6. *IFPI Digital Music Report 2013*, IFPI 2014, s. 17.
7. *New Music Streaming Survey Shows Trends in Europe – Usage and Willingness to Pay Continue to Increase*, za: <http://www.marketwatch.com/story/new-music-streaming-survey-shows-trends-in-europe-usage-and-willingness-to-pay-continue-to-increase-2013-05-31> (dostęp: 23.06.2014).
8. *Ibidem*.
9. *Ibidem*.
10. *Vevo U.K. Music Video Viewership Report* za: http://www.completemusicupdate.com/docs/vevouk_musicvideoviewershipreport2013.pdf (dostęp: 07.07.2014).
11. P. Gałuszka, K. Korzeniewska, K. Wyrzykowska, A. Jagiełło-Skupińska, *Rynek fonograficzny w Polsce 2011/2012*, IMIT, POLMIC, ZKP, Warszawa 2013, s. 130, za: <http://imit.org.pl/uploads/materials/files/Raport%20-%20Rynek%20fonograficzny.pdf> (dostęp: 01.07.2014).
12. Por. <http://www.zpav.pl/onas/cotojestzpav.php> (dostęp: 07.07.2014).
13. Newsletter ZPAV z dn. 14.02.2014.
14. *Ibidem*.
15. Na podst. danych z Newslettera ZPAV.
16. Newsletter ZPAV, z dn. 13.03.2014 r.
17. <http://djpromotion.com.pl> (dostęp: 23.06.2014).
18. *Lutosławski 2013 – Promesa Raport*, IMiT, Warszawa 2014, s. 7, za: http://imit.org.pl/uploads/Raport_Promesa2013_Lutos%C5%82awski.pdf (dostęp: 8.08.2014).

19. *Ibidem*.
20. Pełna lista wszystkich rejestracji, zob.: *ibidem*, s. 24–30.
21. W 2013 roku obchodzono również 95. rocznicę powstania Stowarzyszenia Autorów ZAiKS. W 1918 roku nosiło ono nazwę Związek Autorów i Kompozytorów Scenicznych, a stworzyli je sami twórcy, w celu ochrony prawa autorskiego.
22. Minister powołał Forum Prawa Autorskiego, 31.01.2013, MKIDN, za: <http://www.mkidn.gov.pl/pages/posts/minister-powolal-forum-prawa-autorskiego-3646.php?p=240> (dostęp: 10.07.2014).
23. <http://bip.kprm.gov.pl/kpr/form/r228,Zalozenia-do-projektu-ustawy-o-otwartych-zasobach-publicznych.html> (dostęp: 23.06.2014).
24. *Polskim muzykom potrzebny jest związek zawodowy*, za: http://www.solidarnosckatowice.pl/pl-PL/polskim_muzykom_potrzebny_jest_zwiazek_zawodowy.html (dostęp: 23.06.2014).
25. Por. P. Gałuszka, K. Korzeniewska, K. Wyrzykowska, A. Jagiełło-Skupińska, *Rynek fonograficzny w Polsce 2011/2012*, IMIT, POLMIC, ZKP, Warszawa 2013, s. 43, za: <http://imit.org.pl/uploads/materials/files/Raport%20-%20Rynek%20fonograficzny.pdf> (dostęp: 1.07.2014).

+

+ + + + + + + +

+ + + + +

+ + + + + + + +

+ + + + + + +

+ + + + + + + + + + + + + +

+ + + + + + +

+ + + + + + + + + + + +

+ + + + +

+ + + + +

+ + +

4:

+

RAPORT O SZKOLNICTWIE MUZYCZNYM II STOPNIA

Zofia Konaszekiewicz, Małgorzata Chmurzyńska

Raport o stanie szkolnictwa muzycznego II stopnia – skrót¹

+

Przedmiotem analiz w *Raporcie o stanie szkolnictwa muzycznego II stopnia* są – analogicznie jak we wcześniejszym raporcie o szkolnictwie I st. – wyłącznie szkoły muzyczne II stopnia prowadzone przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Ograniczenie to jest konieczne ze względu na niedostępność wielu danych (poza ogólnymi statystykami) dotyczących szkół podlegających jednostkom samorządu terytorialnego oraz szkół niepublicznych.

+

Publikacja nie wyczerpuje najszerszego możliwego zakresu zagadnień. O zawartości treściowej i skupieniu się na określonych tematach zdecydował kontekst, w jakim *Raport* powstawał – w atmosferze oczekiwania, ale i napięcia w środowisku szkół muzycznych, spowodowanego wprowadzaną za chwilę reformą.

+

Za drugie kryterium doboru treści autorki przyjęły znaczenie poszczególnych zagadnień dla pełniejszego zrozumienia sposobów myślenia i postrzegania rzeczywistości szkolnej przez nauczycieli, mogą się one okazać fundamentalne dla powodzenia reformy. Trzecim kryterium jest dostępność informacji na określone tematy. Strony internetowe MKiDN, a także strony CEA zawierają bogaty materiał dotyczący różnorodnych działań instytucji nadzorujących i wspomagających szkolnictwo muzyczne. Ograniczona objętość niniejszej pracy i konieczna selekcja materiału sprawiła, że treści, do których jest publiczny dostęp, zostały w niniejszej pracy jedynie zasygnalizowane.

+

Raport składa się z trzech części oraz Aneksu. **Pierwsza część** oparta została na danych z formularzy „Organizacji roku szkolnego”, będących w posiadaniu

CEA, a wypełnianych na początku każdego roku szkolnego przez szkoły. W tej części *Raportu* przytoczone są dane statystyczne dotyczące szkół II st., ich struktury, rozmieszczenia i dostępności społecznej. Zamieszczono tam także informacje na temat wydziałów i specjalności, przedmiotów obowiązkowych i nadobowiązkowych oraz podstaw programowych.

+

Na podstawie danych z formularzy zgromadzonych w tabelach zbiorczych programu Excel opracowano statystykę nauczycieli SM II prowadzących zajęcia muzyczne. Ustalono, że w roku szkolnym 2013/14 w SM II pracowało 3846 osób z wykształceniem muzycznym. Ponieważ jedna osoba może prowadzić zajęcia z kilku przedmiotów muzycznych lub z tego samego w różnych szkołach, liczba stanowisk pracy (unikamy stosowania terminu „etat”, gdyż niemożliwe staje się określenie, ilu nauczycieli jest pełnozatrudnionych, a ilu niepełnozatrudnionych) jest dwukrotnie większa (7184) od liczby osób, które je zajmują. W drugim rozdziale zamieszczono wiele tabel zawierających dane liczbowe odnośnie do nauczycieli różnych przedmiotów.

+

W roku szkolnym 2013/14 do ministerialnych szkół muzycznych II st. uczęszczało 9857 uczniów, w tym 8573 (87%) na wydział instrumentalny, 848 (8%) – na wydział wokalny, 390 (4%) – na wydział rytmiki, a 46 (0,5%) – na wydział jazzowy. Zdecydowanie najwięcej uczniów kształci się w grze na skrzypcach (1551 – 18%) i – nieco mniej – na fortepianie (1510 – 17,5%).

+

Według danych za rok szkolny 2012/13 SM II ukończyło niewiele ponad 54% z tych uczniów, którzy rozpoczęli naukę 6 lat wcześniej (w przypadku wokalistów – 4 lata, tabela 1). A zatem odsetek uczniów rezygnujących z SM II kształtuje się na poziomie 45,75%, przy czym w poszczególnych specjalnościach, np. wydziału instrumentalnego rozstęp wyników jest dość znaczny – w przypadku niektórych instrumentów odsetek rezygnujących sięga blisko 70–60% (kontrabas, róg, tuba, gitara).

+

+

Tabela 1. Wydziały SM II. Liczebności uczniów (absolwentów) po pełnym cyklu nauczania w SM II

Wydział	Przyjęci w 2007 (wokaliści 2009)	Dopuszczeni do dyplomu 2012/2013	Zdali egzamin dyplomowy 2013	Absolwenci w procentach
Wydział instrumentalny	1705	1009	898	52,5%
Wydział jazzu	11	6	6	54,5%
Wydział rytmiki	78	51	43	55%
Wydział wokalny	214	130	118	55%
Razem	2008	1196	1065	54,25%

Źródło: opracowanie własne.

W **części drugiej** zreferowane zostały wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród nauczycieli muzyków ze SM II st. od października 2013 r. do stycznia 2014 r. Do 77 SM II podlegających MKiDN wysłano linki do ankiet elektronicznych, które były przeznaczone dla trzech grup nauczycieli:

+

1. dla nauczycieli przedmiotu głównego (instrumentu głównego, rytmiki, śpiewu solowego),
2. dla nauczycieli przedmiotów ogólnomuzycznych (zasad muzyki, kształcenia słuchu, literatury muzycznej, harmonii, historii muzyki z literaturą, form muzycznych),
3. dla nauczycieli muzykowania zespołowego (chóru, orkiestry, zespołów kameralnych).

+

Ankiety zawierały zarówno pytania bardziej ogólne, wspólne dla całej grupy badanych, jak i specyficzne dla poszczególnych działów nauczania. Pytania wspólne dotyczyły (oprócz socjodemograficznych danych metryczkowych) takich zagadnień, jak: własny rozwój zawodowy (doskonalenie zawodowe, zdobywanie nowych kwalifikacji, kompetencji, poziom osiągnięć zawodowych, poczucie satysfakcji zawodowej); relacje między nauczycielami różnych specjalności i wzajemne zawodowe oczekiwania; opinie o uczniach, ich zdolnościach, poziomie kompetencji, zainteresowaniu przedmiotem; publiczne występy uczniów, ich udział w konkursach i przesłuchania CEA; opinie o funkcjonowaniu szkoły, mechanizmach motywujących i demotywiających; realizacja programu nauczania (pytaliśmy m.in. o stosunek do wymiarów godzinowych i poziomu wymagań z innych przedmiotów, a także o to, które przedmioty ograniczyć czasowo lub rozszerzyć). Na zakończenie każdej

ankiety respondent proszony był o wskazanie zmian, które jego zdaniem powinny nastąpić w SM II; mógł także sformułować własną swobodą wypowiedź. Respondenci z tej możliwości chętnie korzystali.

+

Ankiety wypełniło 645 nauczycieli z 74 szkół II st.:

+

1. 371 nauczycieli instrumentu głównego (14,55% populacji),
2. 21 nauczycieli pracujących na wydziale rytmiki, w tym 11 (24% populacji) to nauczycielki przedmiotu głównego – rytmiki,
3. 18 wokalistów (16% populacji),
4. 158 nauczycieli przedmiotów ogólnomuzycznych, z których 29 prowadzi zajęcia z jednego przedmiotu, 52 – z dwóch, 62 – z trzech, 14 – z czterech i jedna osoba – z pięciu (kształcenie słuchu, harmonia, formy, zasady muzyki, literatura). Wykaz przedmiotów prowadzonych przez tę grupę przedstawiony jest w tabeli 2.
5. 32 nauczycieli kameralistyki (5,17% populacji),
6. 19 nauczycieli prowadzących orkiestry szkolne (24,35% populacji),
7. 26 nauczycieli prowadzących szkolne chóry (32,5% populacji).

+

Razem stanowią oni 16,77% całej populacji nauczycieli muzyków z SM II (N = 3846).

+

Tabela 2. Liczba ankietowanych nauczycieli przedmiotów ogólnomuzycznych

Nazwa przedmiotu	Liczba nauczycieli	Procent w stosunku do populacji
Kształcenie słuchu	91	30,33
Zasady muzyki	57	27,40
Harmonia	58	28,57
Literatura muzyczna	57	39,31
Historia muzyki z literaturą muzyczną	69	38,12
Formy muzyczne	51	42,50

Źródło: opracowanie własne.

+

W **trzeciej części** przedstawione są wyniki badań prowadzonych w różnych okresach wśród byłych uczniów SM II (N = 654), obecnie studentów (lub

absolwentów) akademii muzycznych oraz wśród rodziców uczniów szkół muzycznych II st. z Poznania, Głogowa, Zielonej Góry, Wrocławia i Białegostoku (N = 31).

+

Absolwenci SM II tworzą w sumie trzy grupy badane. Pierwszą z nich (N = 207) stanowią studenci UMFC w Warszawie oraz Akademii Muzycznej w Gdańsku, którzy w okresie od czerwca do listopada 2013 roku wypełniali ankiety zawierające pytania dotyczące nauki w SM II. Druga grupa (N = 237) to dawniejsi studenci AMFC w Warszawie, którzy w latach 2004–2006 odpowiadali ankietowo na podobne pytania. Uwzględnienie tych wyników umożliwiło autorce (Z. Konaszkiewicz) dokonanie porównań ogólnej oceny SM II i przygotowania do studiów wydanej na przestrzeni 10 lat przez dwie grupy studentów. Trzecia grupa to studenci (także studiów podyplomowych i studiów doktoranckich) UMFC z lat 2011–2010 (N = 210). Tym razem przedmiotem analizy były eseje „Uczeń twórczy w szkole muzycznej”, pisane w ramach zaliczenia przedmiotu pedagogika.

+

Badania ankietowe rodziców uczniów uczęszczających do SM II prowadzone były od roku 1984 do 2013 i miały dać odpowiedź na pytanie, co z punktu widzenia rodzica jest atutem, a co wadą szkoły muzycznej. Rodzice proszeni byli także o porównanie szkoły muzycznej ze szkołą ogólnokształcącą.

+

W **Aneksie** zawarto dwa teksty opisujące działalność tzw. szkół talentów w Warszawie i Poznaniu, tekst o problemach psychologicznych uczniów oraz szkic o losach absolwentów szkół muzycznych, którzy wybrali inną aktywność zawodową.

+

Analiza zebranego materiału pozwoliła na sformułowanie następujących wniosków:

+

(I) Szkoły muzyczne II st. pełnią **bardzo istotną rolę w krzewieniu kultury muzycznej** wśród lokalnych społeczności. Większość szkół jest bardzo aktywna w podejmowaniu różnorodnych działań na rzecz środowiska, co przejawia się w organizowaniu koncertów i festiwali, w uświetnianiu ważnych dla regionu uroczystości. Wiele szkół organizuje konkursy i przeglądy dla uczniów: solistów, kameralistów i innych zespołów, a także konkursy

niezwiązane z przedmiotami muzycznymi. Wiele z nich podejmuje współpracę z innymi krajowymi szkołami muzycznymi, a także – coraz częściej – prowadzi współpracę i wymianę ze szkołami z innych krajów. Uczestnictwo szkoły w życiu muzycznym miasta/regionu powoduje, że jest ona atrakcyjna dla uzdolnionej muzycznie młodzieży i pomimo niżu demograficznego szkoły muzyczne nie odczuwają kłopotów z naborem kandydatów.

+

(II) **Infrastruktura szkół** wymaga ciągłych nakładów, wyposażenie szkół w instrumenty i inne pomoce nie jest zadowalające. Należy jednak podkreślić konkretne i pozytywne działania w tym zakresie MKiDN, a także władz lokalnych, co w ostatnich latach zaowocowało znaczącą poprawą (nowe sale koncertowe, zakup dobrych instrumentów).

+

(III) W średnich szkołach muzycznych pracuje **liczna, dobrze wykształcona kadra**, wielu nauczycieli to czynni muzycy dbający wciąż o własny rozwój zawodowo-artystyczny. Wszystkie grupy badanych nauczycieli wykazują dużą aktywność, jeśli chodzi o dalszy rozwój zawodowy i doskonalenie swoich umiejętności; przynajmniej raz w roku uczestniczą w kursach, warsztatach, seminariach, głównie związanych z prowadzonymi przez siebie zajęciami, ale też rozwijających wiele innych kompetencji. Jednakże kursy nie zawsze zaspokajają potrzeby nauczycieli, mimo szerokiej oferty CEA i CENSA.

+

Nauczyciele pragną zdobywać i rozwijać nowe kompetencje; wielu instrumentalistów chciałoby dokończyć się w zakresie prowadzenia zespołów kameralnych, a niemal wszystkie grupy artykułują potrzebę dokończenia się pod względem pedagogiczno-psychologicznym – to ważny sygnał dowodzący, że badani mają świadomość swoich deficytów w tym zakresie.

+

(IV) **Nauczyciele** z różnych grup wykazują **zgodność w opiniach i postulatach** co do następujących kwestii.

+

– uczniowie są zbyt obciążeni ilością zajęć i poziomem wymagań, zbyt wiele godzin spędzają w szkole, pracują dużo dłużej niż 8 godzin dziennie, nie mają czasu na swoją podstawową działalność muzyczną, a więc na grę na instrumencie. W dodatku taki sposób funkcjonowania źle wpływa na ich

- kondycję poznawczą – uczniowie są permanentnie zmęczeni i rozkojarzeni, stąd problemy z koncentracją uwagi, z pamięcią, uczeniem się i myśleniem;
- potrzebna jest zmiana priorytetów w nauczaniu – ograniczenie teorii na korzyść praktyki, co może przybierać różne formy, np. poprzez uprzątnięcie teorii (harmonia przy instrumentcie); zwiększenie wymiaru zajęć praktycznych, takich jak kameralistyka, orkiestra, studia orkiestrowe i ograniczenie zajęć teoretycznych; zmiany w sposobie prowadzenia zajęć ogólnomuzycznych na bardziej praktyczne, aktywizujące uczniów, skłaniające do samodzielnych poszukiwań – to przede wszystkim postulaty nauczycieli przedmiotów głównych;
  - w SM II za mało uwagi przywiązuje się do rozwijania twórczych umiejętności uczniów (na ten aspekt kształcenia zwracają uwagę zwłaszcza rytmiczki). Dominuje nastawienie na odtwórstwo. Uczniowie bez nut nie potrafią niczego zagrać od siebie, także ze słuchu. Jest to pewien rodzaj „muzycznego upośledzenia”. Jako antidotum wielu nauczycieli proponuje wprowadzenie obowiązkowych zajęć z improwizacji;
  - zdaniem wielu badanych powinno zmienić się utrwalone tradycją i nawykami nastawienie nauczycieli instrumentu na kształcenie solistyczne. Uważają oni, że jest to anachroniczne i niezgodne z realiami życia, gdyż możliwość utrzymania się w zawodzie muzyka jako solisty jest na dzisiejszym rynku pracy bardzo wątpliwa. Jako przeciwwagę dla „nastawienia solistycznego” nauczyciele proponują intensyfikację kształcenia w zakresie muzykowania zespołowego, a zwłaszcza kameralnego;
  - wielu nauczycieli z różnych grup uważa, że należy zapewnić uczniom możliwość wyboru zajęć. Postulują oni także wprowadzenie nowych przedmiotów, na które zainteresowani uczniowie mogliby uczęszczać. Poza wspomnianą improwizacją i zwiększonym zakresem kameralistyki, najczęściej wymieniano zagadnienia związane z muzyką rozrywkową i jazzową (harmonia, kompozycja, aranżacja itd.);
  - według nauczycieli, zwłaszcza przedmiotów ogólnomuzycznych, powinno zmienić się traktowanie uczniów (szczególnie przez nauczycieli instrumentu); należy zapewnić im szacunek, podmiotowość, przyjazną atmosferę w szkole, poczucie bezpieczeństwa.

(V) **Różnice w opiniach nauczycieli** dotyczą następujących zagadnień:

+

- badane grupy chętnie dokonałyby odciążenia uczniów poprzez ograniczenie wymiarów godzinowych niektórych zajęć – ale nie swoich, tylko innych. Powodem nierozwiązywalności tej kwestii jest tendencja do nadwartościowania własnych (lub zbliżonych) przedmiotów. Każda grupa wskazuje swój przedmiot jako wymagający dodatkowych godzin. Szczególnie „ekspansywni” pod tym względem okazali się chórmistrzowie pragnący, aby zajęcia z chóru były obowiązkowe dla wszystkich uczniów przez (co najmniej) 5 lat i odbywały się dwa razy w tygodniu. Natomiast nauczyciele przedmiotów głównych najczęściej wskazywali chór jako przedmiot, którego wymiar godzinowy należałoby zdecydowanie ograniczyć. Te nawzajem wykluczające się poglądy odzwierciedlają sprzeczność interesów poszczególnych grup – wszyscy (na ogół) nauczyciele mają swoje ambicje artystyczne i chcieliby, aby to, co robią z uczniami, nabrało najbardziej idealnego kształtu, bo wtedy są doceniani, ich praca zyskuje uznanie i mają poczucie satysfakcji zawodowej. Ale realizując swoje aspiracje poprzez dokonania uczniów, zawsze powinni zadawać sobie pytanie, na ile jest to zgodne z interesem ucznia, a kiedy zaczyna się jego instrumentalne traktowanie;
- szkoła zawodowa *versus* niezawodowa. Wielu nauczycieli, opowiadając się za istniejącym *status quo*, jeśli chodzi o program i siatkę godzin, odwołuje się do argumentu o zawodowości SM II. Status ten według nich nakłada na szkołę obowiązek wszechstronnego kształcenia uczniów. Równie wielu nauczycieli zwraca uwagę, że SM II jest szkołą zawodową tylko z nazwy, gdyż nie daje żadnych uprawnień do wykonywania zawodu muzyka; stanowi przygotowanie do studiów muzycznych, podczas których powinien znaleźć się czas na pogłębianie wiedzy teoretycznej i historycznej. Pierwsza grupa używa często argumentu, że ograniczenie wymiaru danego przedmiotu odbije się na poziomie nauczania i spowoduje, że podstawy programowe nie zostaną zrealizowane. W drugiej pojawiają się głosy, że czas najwyższy dopasować te podstawy do możliwości czasowych młodzieży, pamiętając, że musi ona mieć również w swoim życiu czas na odpoczynek i możliwość rozwijania innych zainteresowań. Pojawiły się propozycje stworzenia osobnych ścieżek kształcenia: (1) dla uczniów o sprecyzowanych planach zawodowych i ugruntowanych

zainteresowaniach muzycznych, (2) dla uczniów, którzy myślą o innych studiach, ale pragną grać na instrumencie i rozwijać swoje pasje muzyczne. Kwestia zawodowości SM II wymaga podjęcia dyskusji w gronie ekspertów;

- o stosunek do planowanej reformy z oczywistych względów pytani byli wyłącznie nauczyciele przedmiotów ogólnomuzycznych. Ale ta sprawa najwyraźniej absorbuje uwagę wielu innych nauczycieli, gdyż w każdej grupie pojawiały się wypowiedzi na ten temat, i to przy pytaniach niezwiązanych z reformą; wypowiedzi – dodajmy – bardzo krytyczne. Negatywne nastawienie wielu nauczycieli wynika często z braku dokładnego rozeznania, na czym ma ona dokładnie polegać (przypominamy, że badanie przeprowadzone zostało od X 2013 r. do I 2014 r.). Nauczyciele z zapisów bądź zasłyszanych informacji wyciągają błędne wnioski. Z drugiej strony istnieje dość duża grupa nauczycieli przywiązanych do dotychczasowego modelu funkcjonowania SM II, patrzą oni niechętnie na jakiegokolwiek zmiany: „system się sprawdził, po co zmieniać coś, co jest dobre”. O tym, że nie zawsze się sprawdza, świadczy wysoki odsetek uczniów rezygnujących przedwcześnie ze szkoły, najczęściej z powodu niemożności połączenia nauki w SM II z innymi zajęciami. Większość badanych nie wypowiedziała się jednoznacznie na temat reformy, ale zgłaszane przez wielu nauczycieli propozycje zmian bardzo dobrze wpisują się w jej zapisy (np. o zwiększonym nacisku na muzykowanie zespołowe, o korelacji między przedmiotami, indywidualizacji nauczania). Niemniej jednak poziom napięcia i niepokoju wśród nauczycieli jest bardzo wysoki.

+

(VI) Poniżej zamieszczono opinie formułowane przez **byłych uczniów**. Okazuje się, iż w wielu punktach są one zbieżne z opiniami nauczycieli.

+

- postulują bardzo znaczne rozszerzenie lekcji z kameralistyki, aby uczeń w trakcie trwania nauki w szkole miał możliwość grania w różnych formacjach kameralnych i zdobycia w tym zakresie jak największego doświadczenia. Uważają, że na ten temat powinno się radykalnie zmienić nastawienie nauczycieli przedmiotu głównego, którzy niejednokrotnie kameralistykę uważają za coś mniej wartościowego;

- postulują rozszerzenie i podniesienie na najwyższy poziom zajęć z orkiestry. Uważają, że orkiestrę w średniej szkole powinien prowadzić dyrygent ze znacznym doświadczeniem scenicznym. Orkiestra powinna mieć dużo więcej występów niż dotychczas. Również w tym punkcie, podobnie jak w kameralistyce, postulują konieczną zmianę nastawienia do zajęć z orkiestry nauczycieli przedmiotu głównego;
- konieczne jest, według absolwentów, wprowadzenie do obowiązkowego programu zajęć z improwizacji. Prawie wszyscy odczuwają ich brak i bardzo negatywne jego skutki w aktualnym życiu zawodowy;
- absolwenci proponują rozszerzenie oferty edukacyjnej szkoły muzycznej II stopnia – większą liczbę lekcji z muzyki współczesnej, z muzyki dawnej, możliwość uczenia się jazzu i muzyki rozrywkowej, a także wprowadzenia innych przedmiotów, zgodnie z zainteresowaniami uczniów, np. propedeutika kompozycji, aranżacja na różne składy instrumentalne, propedeutika dyrygowania itp.;
- zwracają uwagę na zbyt małą liczbę występów i związany z tym brak koniecznego obycia scenicznego. Postulują też konieczność wprowadzenia zajęć dotyczących sposobów radzenia sobie z tremą;
- absolwenci doceniali to, że mieli w programie przedmioty ogólnomuzyczne, ale postulowali ich modyfikację. Zwracali uwagę na konieczność bardziej praktycznego nauczania harmonii, bardziej różnorodne i zindywidualizowane prowadzenie zajęć z kształcenia słuchu, inne nauczanie form i historii muzyki. Z różnych wypowiedzi można wywnioskować, że ich zdaniem przedmiotów tych jest stanowczo za dużo i niejednokrotnie nauczyciele mają zbyt duże wymagania, co nie pozwala uczniowi skoncentrować się na nauce gry na instrumencie, a to przecież powinno być podstawą w szkole muzycznej II stopnia;
- postulowali też realistyczne przedstawianie perspektyw zawodowych, rozmowy na ten temat, naukę prezentacji internetowej siebie i swoich możliwości. Uważają, że szkoła muzyczna pokazuje nierealistyczny świat i wykształca nierealistyczne oczekiwania w stosunku do zawodu muzyka, co potem powoduje nieraz bardzo bolesną konfrontację z rzeczywistością, z czym nie wszyscy sobie radzą.

+

(VII) Z analizy zebranego materiału wyłaniają się **problemy wymagające przedyskutowania** i rozwiązania w gronie eksperckim:

+

- nauczyciele szkół muzycznych stanowią grupę zatowarzyszoną. Pracują w obrębie swoich specjalności, które bardziej niż jakikolwiek inny aspekt określają ich punkt widzenia na funkcjonowanie szkoły i na priorytety, jakie w edukacji muzycznej powinny dominować. Każda grupa ma skłonność do nadwartościowania własnych przedmiotów, co z jednej strony jest wynikiem głębokiego przekonania o ich wadze i niezbędności, z drugiej jednak wiąże się ze swoistym interesem danej grupy nauczycieli;
- nauczyciele zgodnie twierdzą, że najbardziej motywujące dla uczniów są występy publiczne, udział w konkursach, z nieodłącznym w takich przypadkach elementem rywalizacji. Ale pojawiają się też głosy, że do koncertów dopuszcza się tylko najlepszych uczniów. Druga kwestia związana z motywacją to przecenianie roli rywalizacji jako czynnika motywującego, a niedocenywanie roli poczucia sprawstwa osobistego. Rywalizacja przynosi bowiem także negatywne skutki: powoduje brak zaufania do innych, a czasem nawet wywołuje wobec rywali wrogość, upośledza procesy poznawcze, myślenie, uczenie się, pamięć; w silnie odczuwanej sytuacji rywalizacji jednostka gorzej wykonuje zadania (Doliński, 1998). Za to sprawienie, aby uczniowie mieli poczucie kontroli nad procesem uczenia się, może stanowić istotne źródło wewnętrznej motywacji (Dembo, 1997; Franken, 2005). Poczucie sprawowania kontroli nad własnym życiem to ważna potrzeba człowieka;
- dużo miejsca w *Raporcie* poświęcono kwestii konkursów, gdyż stanowią one ważny składnik edukacji muzycznej. Jednakże ich rola z perspektywy przyszłości ucznia jest nieco wyolbrzymiana – nie mają i nie mogą mieć przełożenia na dorosłą karierę, gdyż i konkursów, i laureatów jest po prostu za dużo. A coraz częściej zwraca się uwagę, że wielu wybitnych np. pianistów czy skrzypków rozwija swoją karierę bez udziału w konkursach. Z kolei zdarza się, że laureaci polskich konkursów młodzieżowych na studiach „giną” (przestają występować, zmieniają wydziały). Liczna grupa nauczycieli zgłosiła różne zastrzeżenia co do przydatności przesłuchań CEA, choć część z nich zdaje sobie sprawę, że dają one szersze spojrzenie na całość szkolnictwa. Dzięki nim tworzą się ogólnopolskie standardy wymagań i pewien układ odniesienia. Bardzo ważna jest także ich funkcja

kontrolna – bezpłatne szkolnictwo muzyczne stanowi dobro publiczne, a koszty utrzymania systemu są wysokie. Zewnętrzna ocena daje także pewność, że dzieci są uczone właściwie. Krytyczne uwagi są wprawdzie liczne, ale też nieco podszyte obawą przed oceną i przed konfrontacją z zewnętrznym gremium;

- konieczne jest porozumienie resortów (MKiDN oraz MEN) w sprawie nowej matury. Dyrektorzy postulują, aby można było zaliczać część przedmiotów muzycznych z zakresu programu szkoły muzycznej jako tzw. rozszerzenie maturalne. Maturzyści muszą bowiem realizować dodatkowe godziny w liczbie, która jest dla ucznia szkoły muzycznej wręcz niemożliwa do zrealizowania. W popołudniowych szkołach muzycznych obserwuje się rezygnację uczniów ze szkoły muzycznej w ostatniej klasie. Jak wiadomo, aby dostać się na studia muzyczne, konieczna jest matura ogólnokształcąca, a nie muzyczna. W ogólnokształcących szkołach muzycznych obserwuje się zmniejszenie liczby godzin poświęcanych przez uczniów na ćwiczenie na instrumencie, co jest szczególnie niepokojące, gdyż dokonuje się przed samymi egzaminami na studia wyższe.

Zawartość *Raportu* stanowi cenny materiał do poznania stanu świadomości oraz sposobu myślenia i interpretowania rzeczywistości przez kadrę pedagogiczną SM II. Od jej postawy i zaangażowania zależy w decydującym stopniu powodzenie wprowadzanej obecnie reformy. Zgodnie z wynikami badań z zakresu kognitywistycznej psychologii kształcenia wprowadzenie wszelkich zmian w sferze edukacji powinno być poprzedzone kształtowaniem odmiennej świadomości i prawidłowego zrozumienia zjawisk i procesów przez nauczycieli.

1. *Raport o stanie szkolnictwa muzycznego II stopnia* pod redakcją prof. dr hab. Zofii Konaszkiewicz i dr Małgorzaty Chmurzyńskiej powstał z inicjatywy Instytutu Muzyki i Tańca jako dziewiąty raport IMIT i jako czwarty dotyczący problematyki edukacji muzycznej. Badanie przeprowadzone zostało od października 2013 r. do stycznia 2014 r. Raport jest dostępny w wersji elektronicznej na stronie internetowej Instytutu Muzyki i Tańca www.imit.org.pl w zakładce „materiały” oraz w wersji drukowanej.

5:

+

**FINANSOWANIE MUZYKI Z BUDŻETU PAŃSTWA
ORAZ BUDŻETÓW SAMORZĄDÓW TERYTORIALNYCH
ALTERNATYWNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA INSTYTUCJI MUZYCZNYCH**

Opracowanie: IMiT

Finansowanie muzyki z budżetu państwa oraz z budżetów samorządów terytorialnych

+

Zgodnie z ustawą budżetową na rok 2013 (Dz.U. z dnia 5 lutego 2013 roku, poz. 169) w części 24. budżetu państwa „**Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego**” zaplanowano wydatkowanie kwoty łącznej **2 926 940 000 zł** (w 2012 roku: 2 882 886 000 zł, wzrost o 1,5%), przy czym największy udział w niniejszej sumie miały koszty ponoszone w dziale 921. budżetu (1 558 752 zł), a obejmujące wydatki na państwowe i współprowadzone instytucje kultury i instytucje filmowe, w tym m.in. na muzea – 512 319 000 zł (w 2012 roku: 466 039 000 zł), na centra kultury i sztuki – 212 375 000 zł (w 2012 roku: 206 896 000 zł), na teatry włącznie z teatrami operowymi – 158 647 000 zł (w 2012 roku: 155 281 000 zł) na filharmonie i orkiestry – 51 144 000 zł (w 2012 roku: 52 622 000 zł), na PISF – 8 702 000 (w 2012 roku: 10 702 000 zł), jak również inne wydatki, w tym na liczne formy wsparcia kultury nie tylko poprzez dotacje instytucjonalne, lecz także indywidualne, takie jak stypendia bądź nagrody¹; łączna kwota wydatków na pozostałe zadania w zakresie kultury i pozostałą działalność wyniosła według planu na 2013 rok 37 776 000 zł (w 2012 roku: 127 553 000 zł).

+

Budżety **państwowych instytucji kultury** służą realizowaniu przez nie działalności statutowej. Chcąc zatem wyróżnić w pełnej kwocie wydatków na kulturę koszty ponoszone na kultywowanie i upowszechnianie muzyki, należy w pierwszej kolejności założyć, że stanowiąc je będą budżety pozostające w dyspozycji instytucji państwowych o – różnie pojętym – profilu muzycznym.

+

Tabela 1. zawiera dane na temat dotacji podmiotowych i dotacji celowych na działalność ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego dla takich

instytucji. Łączna kwota przyznanych im dotacji wyniosła zgodnie z niniejszymi danymi **154 193 500** zł (tabela 1).

+

Tabela 1. Państwowe instytucje kultury o profilu muzycznym – dane za rok 2013

Lp.	Nazwa instytucji	Razem dotacje MKiDN: podmiotowa i celowe
1	Teatr Wielki – Opera Narodowa	84 569 668
2	Filharmonia Narodowa	27 935 732
3	Narodowy Instytut Fryderyka Chopina	14 438 938
4	Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia	11 776 859
5	Instytut Muzyki i Tańca	7 437 303
6	Orkiestra Sinfonia Iuventus	6 540 000
7	Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego	1 570 193
	Razem	154 268 693

Źródło: Ankiety nadesłane przez instytucje w 2014 roku oraz załącznik do obwieszczenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 5 kwietnia 2013 r. (poz. 13).

+

Poza powyższymi kwotami na działalność statutową – zatem na działalność muzyczną – przyznawane są także dotacje podmiotowe **instytucjom muzycznym współprowadzonym przez MKiDN** w całym kraju. Wydatki na ten cel w roku 2013 przedstawia tabela 2.

+

Tabela 2. Instytucje kultury współprowadzone przez MKiDN o profilu muzycznym – wysokość dotacji na rok 2013

Lp.	Nazwa instytucji współprowadzonej	Razem dotacje MKiDN: podmiotowa i celowe
1	Opera Wroclawska	5 978 000
2	Opera i Filharmonia Podlaska – Europejskie Centrum Sztuki w Białymstoku	5 700 000
3	Opera Nova w Bydgoszczy	3 590 000
4	Teatr Wielki im. Stanisława Moniuszki w Poznaniu	3 358 000
5	Filharmonia im. Witolda Lutosławskiego we Wrocławiu	3 305 000
6	Filharmonia Zielonogórska im. Tadeusza Bairda	1 868 000
7	Filharmonia Pomorska im. Ignacego Jana Paderewskiego w Bydgoszczy	1 670 000
8	Międzynarodowy Festiwal Wratislavia Cantans we Wrocławiu	1 365 000
	Razem	26 834 000

Źródło: Załącznik do obwieszczenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 5 kwietnia 2013 r. (poz. 13).

+

Istotne wydaje się jednak, by poza instytucjami skoncentrowanymi z racji działalności statutowej na muzyce zbadać także wydatki ponoszone na rzecz **przedsięwzięć muzycznych przez pozostałe instytucje państwowe**, także o innym profilu. W celu zebrania takich danych, prezentowanych poniżej w tabeli 3, poproszono wszystkie instytucje państwowe, w tym teatry, centra kultury, galerie, biblioteki, instytuty i muzea o wydzielenie wydatków ponoszonych na muzykę w ramach swych budżetów. Instytucje, przysyłając dane pomiędzy lipcem a październikiem 2014 roku, wyszczególniały ponadto kwoty przeznaczone na przedsięwzięcia muzyczne ze środków dotacji podmiotowych, dotacji celowych oraz z innych źródeł.

+

Tabela 3. Instytucje państwowe niemuzyczne – dane za rok 2013

Rodzaj instytucji	Lp.	Nazwa instytucji	Wydatki na przedsięwzięcia muzyczne i promocję muzyki, finansowane w ramach dotacji podmiotowej	Wydatki na przedsięwzięcia muzyczne i promocję muzyki, finansowane z dotacji celowych	Wydatki na przedsięwzięcia muzyczne i promocję muzyki, finansowane z innych środków zewnętrznych	Wydatki na przedsięwzięcia muzyczne i promocję muzyki razem
Artystyczne – teatralne	1	Teatr Narodowy	brak danych			
	2	Narodowy Teatr Stary w Krakowie	brak danych			
Instytuty – pozostałe	3	Instytut Książki	841 000*	0	0	841 000
	4	Instytut Adama Mickiewicza	5 498 162	5 984 892	33 095 233	44 578 287
	5	Narodowy Instytut Audiowizualny	916 600	4 962 350	2 000	5 880 950
	6	Narodowy Instytut Dziedzictwa	0	0	0	0
	7	Instytut Teatralny	0	0	0	0
	8	Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów**	0	0	0	0
	9	Narodowe Centrum Kultury	693 979	12 970 185***	0	13 664 164

180 . FINANSOWANIE MUZYKI Z BUDŻETU PAŃSTWA ORAZ Z BUDŻETÓW SAMORZĄDÓW TERYTORIALNYCH

Opracowanie: IMiT

Rodzaj instytucji	Lp.	Nazwa instytucji	Wydatki na przedsięwzięcia muzyczne i promocję muzyki, finansowane w ramach dotacji podmiotowej	Wydatki na przedsięwzięcia muzyczne i promocję muzyki, finansowane z dotacji celowych	Wydatki na przedsięwzięcia muzyczne i promocję muzyki, finansowane z innych środków zewnętrznych	Wydatki na przedsięwzięcia muzyczne i promocję muzyki razem
Centra, galerie, domy pracy twórczej, biblioteki	10	Biblioteka Narodowa	0	0	58 160	58 160
	11	Centrum Sztuki Współczesnej - Zamek Ujazdowski	92 159	170 720	0	262 879
	12	Zachęta - Narodowa Galeria Sztuki	76 075	0	4 930	81 005
	13	Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie	0	0	0	0
	14	Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku	0	0	0	0
	15	Dom Pracy Twórczej w Radziejowicach	395 995	0	0	395 995
Muzea	16	Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia	0	0	0	0
	17	Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku	0	0	0	0
	18	Muzeum Narodowe w Krakowie	63 524	31 836	0	95 360
	19	Muzeum Narodowe w Warszawie	0	0	6 035	6 035
	20	Zamek Królewski w Warszawie - Pomnik Historii i Kultury Narodowej	0	0	166 353	166 353
	21	Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau	brak danych			

Rodzaj instytucji	Lp.	Nazwa instytucji	Wydatki na przedsięwzięcia muzyczne i promocję muzyki, finansowane w ramach dotacji podmiotowej	Wydatki na przedsięwzięcia muzyczne i promocję muzyki, finansowane z dotacji celowych	Wydatki na przedsięwzięcia muzyczne i promocję muzyki, finansowane z innych środków zewnętrznych	Wydatki na przedsięwzięcia muzyczne i promocję muzyki razem
	22	Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie	0	0	255 396	255 396
	23	Zamek Królewski na Wawelu – Państwowe Zbiory Sztuki	0	130 000	140 000	270 000
	24	Muzeum Pałac w Wilanowie	102 269	0	0	102 269
	25	Muzeum Narodowe w Poznaniu	brak danych			
	26	Muzeum Zamkowe w Malborku	0	0	0	0
	27	Centralne Muzeum Morskie w Gdańsku	0	0	0	0
	28	Muzeum Historii Polski w Warszawie	0	10 000	0	10 000
	29	Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce	0	0	0	0
	30	Żydowski Instytut Historyczny	0	72 139	0	72 139
	31	Państwowe Muzeum na Majdanku	0	0	0	0
	32	Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej „Manggha”	brak danych			
	33	Muzeum Stutthof w Sztutowie	0	0	0	0

182 . FINANSOWANIE MUZYKI Z BUDŻETU PAŃSTWA ORAZ Z BUDŻETÓW SAMORZĄDÓW TERYTORIALNYCH

Opracowanie: IMiT

Rodzaj instytucji	Lp.	Nazwa instytucji	Wydatki na przedsięwzięcia muzyczne i promocję muzyki finansowane w ramach dotacji podmiotowej	Wydatki na przedsięwzięcia muzyczne i promocję muzyki finansowane z dotacji celowych	Wydatki na przedsięwzięcia muzyczne i promocję muzyki finansowane z innych środków zewnętrznych	Wydatki na przedsięwzięcia muzyczne i promocję muzyki razem
	34	Muzeum Łowiectwa i Jeździectwa w Warszawie	brak danych			
	35	Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie	0	0	0	0
Łącznie wszystkie instytucje niemuzyczne			8 679 683	24 332 122	33 728 107	66 739 912

* Zadeklarowany koszt wydawania „Ruchu Muzycznego” z budżetu Instytutu Książki.

** NIMOZ jest instytucją zarządzającą następującymi programami Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego: „Dziedzictwo kulturowe” – priorytet 2 „Wspieranie działań muzealnych”, „Kolekcje” – priorytet 4 „Kolekcje muzealne” oraz „Dziedzictwo kulturowe” – priorytet 6 i „Ochrona i cyfryzacja dziedzictwa kulturowego”, w ramach których wspierana jest także konserwacja zabytkowych instrumentów lub zakup zabytkowych partytur do kolekcji muzealnych (por. Tabela Programów MKiDN).

*** W dotacji celowej uwzględniono 441 100 zł na Program Stypendialny „Gaude Polonia” (muzyka) oraz 1 956 048 zł w ramach Programu stypendialnego „Młoda Polska” (muzyka).

+

Powyższe zestawienie – jakkolwiek niepełne – pozwala stwierdzić, że w realizacji zadań statutowych niezwiązanych z muzyką instytucji kultury muzyka zajmuje zwykle niewielką część tej działalności. Wyjątkiem w tym zestawieniu są 3 instytucje podległe MKiDN: Instytut Adama Mickiewicza, Narodowy Instytut Audiowizualny oraz Narodowe Centrum Kultury. Warto zwrócić uwagę, że IAM deklaruje wydatkowanie w roku 2013 kwoty 44,5 mln złotych na działania związane z muzyką, czyli więcej niż zsumowany budżet instytutów o typowo muzycznym profilu (IMIT, NIFC). Z pewnością jest to związane ze statutową, międzynarodową działalnością IAM oraz faktem, że w 2013 roku obchodzony był Rok Lutosławskiego, w którym aktywną rolę odgrywał właśnie Instytut Mickiewicza.

+

Zebrane dane wskazywałyby, że *gros* wydatków na przedsięwzięcia muzyczne realizowanych przez niezwiązane z muzyką instytucje państwowe pochodzi z pozyskanych środków zewnętrznych – przy czym wpływ na taki obraz ma w największej mierze wysokość kwoty pozyskanej z zewnątrz, zadeklarowana przez Instytut Adama Mickiewicza.

+

Znaczącą część życia muzycznego w kraju tworzy działalność realizowana poza instytucjami państwowymi – przez instytucje samorządowe, niezwykle liczne organizacje pozarządowe oraz podmioty prowadzące działalność gospodarczą. Systemową metodą wsparcia dla takich przedsięwzięć ze środków pozostających w dyspozycji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego są Programy Ministra, w których dotacje na wydarzenia przyznawane są w trybie konkursowym. Łączne kwoty wydatkowane na programy w roku 2013, z których dotowane są przedsięwzięcia muzyczne, zestawione są w tabeli 4.

+

Tabela 4. Suma kwot na Programy MKiDN w roku 2013

Lp.	Program	Kwota budżetu priorytetu (wykonanie)	W tym na zadania muzyczne	%
1	Wydarzenia artystyczne – Muzyka	22 956 700	22 956 700	100
2	Rozwój infrastruktury kultury – Infrastruktura szkolnictwa artystycznego	16 301 081	11 828 066	73
3	Rozwój infrastruktury kultury – Infrastruktura kultury	38 322 697	8 542 251	22
4	Edukacja – Edukacja artystyczna	3 450 500	2 478 500	72
5	Dziedzictwo kulturowe – Kultura ludowa	5 269 500	2 386 902	45
6	Zamówienia kompozytorskie	2 266 000	2 266 000	100
7	Wydarzenia artystyczne – Promocja kultury polskiej za granicą	5 869 000	2 102 000	36
8	Edukacja – Edukacja kulturalna	14 389 000	1 575 000	11
9	Rozwój infrastruktury kultury – Infrastruktura domów kultury	18 638 000	667 447	4
10	Dziedzictwo kulturowe – Wspieranie działań muzealnych	6 320 962	305 000	5
11	Dziedzictwo kulturowe – Ochrona i cyfryzacja dziedzictwa kulturowego	2 786 320	95 000	3
Łącznie		136 569 760	55 202 866	40

Źródło: MKiDN, NCK, IMIT, IAM, NIMOZ.

Warto zwrócić uwagę, że zadania muzyczne były realizowane w 2013 roku w 11 Programach Ministra spośród 24 Programów i stanowiły 40% wydatkowanych środków.

+

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego jest także organem prowadzącym **szkolnictwo artystyczne** w Polsce, w tym szkoły muzyczne I i II stopnia oraz uczelnie muzyczne. MKiDN dofinansowuje także szkoły i internaty niepubliczne z uprawnieniami szkół muzycznych. Tabela 5 prezentuje wydatki na ten cel.

+

Tabela 5. Wydatki na szkolnictwo muzyczne w Polsce ze środków MKiDN

Lp.	Typ szkolnictwa	Liczba placówek	Łączna wartość finansowania
1	Szkoły muzyczne I stopnia	215*	491 845 849
2	Szkoły muzyczne II stopnia	77	166 803 757
3	Uczelnie muzyczne	8	223 409 377
4	Szkoły niepubliczne**	110	17 316 135
Łącznie			899 375 118

* W tej liczbie są uwzględnione także zespoły szkół I i II stopnia.

** W tym także 2 publiczne szkoły artystyczne założone przez osobę fizyczną lub prawną niebędącą jednostką samorządu terytorialnego.

Źródło: Centrum Edukacji Artystycznej, MKiDN, Załącznik do obwieszczenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 5 kwietnia 2013 r. (poz. 13).

+

Równie znacząca część wydatków na kulturę poza budżetem państwa w skali kraju pochodzi z budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Wobec ich mnogości i złożonej struktury, aby pozyskać w pierwszej kolejności dane dotyczące budżetów największych, zwrócono się do wszystkich urzędów marszałkowskich, dysponujących budżetami w skali województw, a także do urzędów 17 miast centralnych dla województw (w ramach województwa kujawsko-pomorskiego licząc zarówno Bydgoszcz, jak i Toruń). Urzędy poproszono o dane na temat planowanych i zrealizowanych wydatków na kulturę, w tym na finansowanie organizowanych instytucji kultury o profilu muzycznym, na otwarte konkursy ofert – z wyróżnieniem dofinansowań na projekty z zakresu muzyki – oraz na wsparcie dla przedsięwzięć muzycznych poza instytucjami i poza konkursami (tzw. współorganizacje).

+

Pełne dane pozyskane z miast wojewódzkich (w kolejności alfabetycznej) przedstawia tabela 6. Zsumowanie wszystkich podanych w tabeli zrealizowanych wydatków na muzykę pozwala stwierdzić, że z budżetów miast wojewódzkich przeznaczono na nią co najmniej III 263 062 zł, co stanowi około 9 proc. wszystkich wydatków na kulturę.

+

Interesująca jest także informacja, że projekty muzyczne stanowiły blisko 1/3 wszystkich projektów dofinansowanych przez urzędy miast w ramach otwartych konkursów ofert.

+

Znacznie więcej na prowadzone przez siebie instytucje muzyczne, proporcjonalnie mniej zaś na konkursy ofert wydatkują urzędy marszałkowskie. Dane te zbiera tabela 7 (kolejność województw zgodnie z kolejnością miast w tabeli 6).

+

Podsumowanie danych (tabela 7) wskazuje, że w ramach budżetów urzędów marszałkowskich przeznaczonych na kulturę blisko 30% kwoty wydatkowane jest na działalność muzyczną – instytucjonalną i pozainstytucjonalną.

+

Dzięki nadesłanym informacjom możliwe stało się także wydzielenie kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów muzycznych w prowadzonych przez urzędy marszałkowskie otwartych konkursach ofert, a stanowiącej 48% całego budżetu konkursów.

+

Suma pozyskanych i omówionych danych wskazuje, że w skali kraju, wliczając w to budżet państwa i budżety największych jednostek samorządu terytorialnego, w roku 2013 na przedsięwzięcia muzyczne (z uwzględnieniem kosztów szkolnictwa artystycznego) wydano co najmniej I 671 524 378 zł.

+

Tabela 6. Wydatki miast wojewódzkich na kulturę, w tym na muzykę

Lp.	Urząd miasta	Wydatki na kulturę (dział 921)		W tym dotacje bieżące dla instytucji muzycznych, dla których JST jest organizatorem ¹	
		Plan na 2013	Wykonanie za 2013	Plan na 2013	Wykonanie za 2013
1	Białystok	27 986 440	27 552 669	JST nie jest organizatorem dla żadnej muzycznej instytucji kultury	
2	Bydgoszcz	26 210 831	26 095 778	-	-
3	Gdańsk	65 866 323	64 706 269	4 028 616	4 028 616 ²
4	Katowice	48 101 807	46 390 170	2 550 000	2 550 000
5	Kielce	b.d.	b.d.	nie dotyczy	
6	Kraków	226 147 184	220 825 618	5 813 782	5 813 782 ³
7	Lublin	44 060 029	42 743 961	JST nie jest organizatorem dla żadnej muzycznej instytucji kultury	
8	Łódź	74 526 222	74 257 811	6 700 510	6 700 510 ⁴
9	Olsztyn	14 652 220	14 389 942	JST nie jest organizatorem dla żadnej muzycznej instytucji kultury	
10	Opole	18 408 915	18 252 206	5 278 500	5 215 876 ⁵
11	Poznań	74 663 271	73 829 585	7 034 600	7 034 600 ⁶
12	Rzeszów	15 032 686	14 644 947	JST nie jest organizatorem dla żadnej muzycznej instytucji kultury	
13	Szczecin	35 143 281	35 081 380	6 134 800	6 133 559 ⁷
14	Toruń	31 285 100	30 933 312	3 530 000	3 530 000
15	Warszawa	391 391 051	383 055 690	15 175 000	14 763 783 ⁸
16	Wrocław	121 147 578	120 805 695	21 170 780	21 170 780
17	Zielona Góra	7 753 000	8 423 611	JST nie jest organizatorem dla żadnej muzycznej instytucji kultury	
Łącznie		1 222 825 938	1 201 988 644	77 416 588	76 941 506

1. Poproszono o wyszczególnienie instytucji – pozyskane dane w przypisach.

2. W tym dotacja dla Capella Gedanensis (1 896 932 zł) i Polskiego Chóru Kameralnego Schola Cantorum Gedanensis (2 131 684 zł).

3. W tym dotacja dla orkiestry Sinfonietta Cracovia (1 453 000 zł), Capella Cracoviensis (3 570 000 zł) i Teatru Dworskiego Cracovia Danza (790 782 zł).

4. Teatr Muzyczny w Łodzi.

5. W tym dla Narodowego Centrum Polskiej Piosenki (4 017 000 zł) oraz Muzeum Polskiej Piosenki (1 198 876 zł).

6. W tym Teatr Muzyczny w Poznaniu oraz Poznański Chór Chłopięcy.

7. Filharmonia im. Mieczysława Karłowicza.

8. W tym Teatr Muzyczny „Roma” (6 263 783 zł) oraz Sinfonia Varsovia (8 500 000 zł).

W tym budżet przeznaczony na otwarte konkursy ofert w dziedzinie kultury		W tym na projekty z dziedziny muzyki realizowane w ramach konkursów ofert		W tym na projekty z dziedziny muzyki poza konkursami ofert (współorganizacja)	
Plan na 2013	Wykonanie za 2013	Plan na 2013	Wykonanie za 2013	Plan na 2013	Wykonanie za 2013
1 480 000	1 460 000	–*	752 500	–	–
2 000 000	1 991 552	1 225 600	1 225 275	606 700	606 580
4 214 600	4 090 600	1 358 200	1 358 200	4 108 333	4 105 357 ⁹
927 000	911 635	–*	217 201	380 000	380 000
150 000	150 000	20 000	9 000	75 000	75 000
7 280 000	7 269 181	4 389 500	4 379 321	–	1 989 970
2 844 785	2 795 577	397 236	397 236	111 342	111 342
2 843 000	2 840 829	1 180 000	1 402 500	2 500	2 500
401 000	401 000	101 000	101 000	3 500	3 500
420 000	415 000	154 000	154 000	1 850 000	1 971 800 ¹⁰
4 230 000	4 203 619	1 977 050	1 957 050	128 275	128 275
367 000	366 840	36 000	36 000	345 000	345 000
1 770 000	1 766 851	751 000	751 000	–	–
1 620 000	1 611 666	534 000	534 000	963 000	963 000
23 957 565	23 921 175	6 852 755	6 976 187	b.d.	b.d.
14 983 500	14 983 299	1 379 600	1 379 600	1 320 962	1 320 962
469 000	467 880	–*	270 200	–*	13 000
69 957 450	69 646 704	20 355 941	21 900 270	9 894 612	12 016 286

9. W tym 950 000 zł dotacji dla województwa pomorskiego w ramach pomocy finansowej udzielonej między jednostkami samorządu terytorialnego dla Opery Bałtyckiej w Gdańsku (600 000 zł) oraz Polskiej Filharmonii Bałtyckiej im. F. Chopina w Gdańsku (350 000 zł).

10. W tym organizacja 50. Krajowego Festiwalu Polskiej Piosenki (1 700 000 zł).

* W budżecie nie jest planowana oddzielna kwota na projekty z dziedziny muzyki.

Tabela 7. Wydatki na kulturę, w tym wydatki na muzykę, urzędów marszałkowskich

Lp.	Województwo	Wydatki na kulturę (dział 921)		W tym dotacje bieżące dla instytucji muzycznych, dla których JST jest organizatorem ¹	
		Plan na 2013	Wykonanie za 2013	Plan na 2013	Wykonanie za 2013
1	Podlaskie	43 742 700	43 699 345	13 000 000	13 000 000
2	Kujawsko-Pomorskie	79 958 152	76 585 332	23 750 000	24 320 495 ²
3	Pomorskie	83 900 805	83 416 894	30 795 600	30 795 600 ³
4	Śląskie	212 644 948	176 971 023	51 366 582	52 045 581 ⁴
5	Świętokrzyskie	32 959 222	31 725 719	6 140 000	6 140 000
6	Małopolskie	115 099 315	122 739 271	29 472 620	31 929 624 ⁵
7	Lubelskie	51 792 249	47 763 898	13 453 000	13 453 000 ⁶
8	Łódzkie	85 799 563	88 253 249	51 643 697	54 130 951 ⁷
9	Warmińsko-Mazurskie	50 797 624	48 747 243	6 765 480	6 764 127 ⁸
10	Opolskie	24 244 943	24 236 637	7 079 000	7 079 000 ⁹
11	Wielkopolskie	92 513 708	92 387 750	30 872 650	30 872 650 ¹⁰
12	Podkarpackie	50 038 212	49 529 918	6 644 618	6 639 522
13	Zachodniopomorskie	71 778 859	52 273 512	9 500 000	11 321 250 ¹¹
14	Mazowieckie	127 499 464	127 401 973	31 151 531	31 151 531 ¹²
15	Dolnośląskie	97 666 123	96 890 914	28 338 400	28 333 400 ¹³
16	Lubuskie	27 164 154	27 044 283	3 194 800	3 194 800 ¹⁴
	Łącznie	1 247 600 041	1 189 666 961	343 167 977	351 171 531

1. Poproszono o wyszczególnienie instytucji – pozyskane dane w przypisach.

2. W tym Opera Nova – 16 287 700 zł, Filharmonia Bydgoska – 8 032 795 zł.

3. W tym Opera Bałtycka – 15 200 000 zł, Teatr Muzyczny – 7 700 000 zł, Polska Filharmonia Bałtycka – 7 605 600 zł, Polska Filharmonia Kameralna – 290 000 zł.

4. W tym Teatr Rozrywki w Chorzowie – 10 347 482 zł, Opera Śląska w Bytomiu – 14 448 822 zł, Filharmonia Śląska im. H. M. Góreckiego w Katowicach – 11 596 989 zł, Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk” in St. Hadyny w Koszęcinie – 15 625 406 zł.

5. W tym Opera Krakowska – 17 552 770 zł, Filharmonia im. Karola Szymanowskiego w Krakowie – 12 865 940 zł, Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego – 1 030 000 zł.

6. W tym: Teatr Muzyczny w Lublinie – 8 051 700 zł, Filharmonia im. Henryka Wieniawskiego w Lublinie – 5 030 903 zł.

7. W tym: Teatr Wielki – 38 567 996 zł, Filharmonia Łódzka im. A. Rubinsteina – 15 562 955 zł.

8. Warmińsko-Mazurska Filharmonia im. Feliksa Nowowiejskiego w Olsztynie.

9. Filharmonia Polska.

W tym budżet przeznaczony na otwarte konkursy ofert w dziedzinie kultury		W tym na projekty z dziedziny muzyki realizowane w ramach konkursów ofert		W tym na projekty z dziedziny muzyki poza konkursami ofert (współorganizacja)	
Plan na 2013	Wykonanie za 2013	Plan na 2013	Wykonanie za 2013	Plan na 2013	Wykonanie za 2013
1 000 000	991 469	483 500	483 500	60 000	59 847
1 050 000	1 047 873	–*	472 500	900 000	940 000
935 000	933 900	465 000	418 680	162 200	162 200 ¹⁵
2 000 000	677 198	–	255 000	–	–
520 000	504 862	–	173 000	–	–
2 876 000	2 746 000	1 502 000	1 477 000	15 000	15 000
420 000	407 806	231 300	230 606	26 450	26 450
1 000 000	942 087	434 000	434 000	–	–
200 000	195 837	84 940	84 776	–	127 000
314 500	314 500	59 500	55 746	18 587	18 587
2 617 000	2 583 642	–	1 480 796	–	299 500
699 000	683 371	245 000	242 190	85 950	84 150
674 000	673 961	–	179 161	–	5 000
–	–	–	–	240 000	240 000
1 454 000	1 454 000	788 000	788 000	–	–
110 000	97 500	57 000	55 000	8 700	8 700
15 869 500	14 254 006	4 350 240	6 829 955	1 516 887	1 986 434

10. W tym Teatr Wielki im. Stanisława Moniuszki w Poznaniu – 19 698 650 zł oraz Filharmonia Poznańska im. Tadeusza Szeligowskiego – 11 174 000 zł.

11. Opera na Zamku w Szczecinie.

12. Dotyczy Państwowego Zespołu Ludowego Pieśni i Tańca „Mazowsze” im. Tadeusza Sygietyńskiego – 12 000 220 zł, Mazowieckiego Teatru Muzycznego im. Jana Kiepury 2 996 063 zł i Warszawskiej Opery Kameralnej – 16 155 248 zł.

13. W tym: Opera Wroclawska we Wrocławiu – 14 313 100 zł, Filharmonia im. Witolda Lutosławskiego – 4 620 000 zł, Filharmonia Dolnośląska w Jeleniej Górze – 4 873 900 zł, Filharmonia Sudecka w Wałbrzychu – 4 531 400 zł.

14. Filharmonia Zielonogórska im. T. Bairda.

15. Kwota przewidziana na nagrody i stypendia, wynoszącą odpowiednio – 105 200 zł i 57 000 zł.

* W budżecie nie jest planowana oddzielna kwota na projekty z dziedziny muzyki.

- +
1. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego dysponuje m.in. dwoma typami stypendiów: finansowanymi z budżetu państwa stypendiami półrocznymi, rocznymi lub przyznawanymi na inny okres stypendiami dotyczącymi działalności twórczej, w tym muzyki, czy działalności związanej z upowszechnianiem kultury, oraz stypendiami finansowanymi z Funduszu Promocji Twórczości – kwartalnymi, półrocznymi i rocznymi – na działalność twórczą (w 2013 roku przeznaczono 324 000 zł na projekty muzyczne z łącznej przyznanej kwoty stypendiów wynoszącej 4 194 000 zł). Poza niniejszymi stypendiami ministerstwo prowadzi też program stypendialny „Thesaurus Poloniae” (w dwóch kategoriach: dla doktorantów oraz dla osób z tytułem doktora lub wyższym, w dwóch turach w ciągu roku), ponadto program stypendiów dla uczniów szkół artystycznych, dla studentów oraz program stypendiów zagranicznych. Indywidualne formy wsparcia twórców przez MKiDN to także dofinansowanie do wydań z Funduszu Promocji Twórczości (w 2013 roku przeznaczono kwotę 54 000 zł na zadania o charakterze muzycznym z łącznej przyznanej kwoty 380 000 zł), pomoc socjalna, i zaopatrzenie emerytalne twórców. Finansowy wymiar mają też niektóre spośród nagród MKiDN, w tym doroczna nagroda Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Nagroda im. Oskara Kolberga czy też nagrody okolicznościowe – wszystkie dotyczące m.in. działalności muzycznej (dane finansowe z MKiDN).
- +

Jerzy Łysiński

Alternatywne źródła finansowania instytucji i projektów muzycznych

+

Wydatki publiczne na kulturę w Polsce – środki budżetu państwa i samorządów lokalnych – w roku 2013 wyniosły ogółem 8212,7 mln zł¹. Kwota ta umożliwia finansowanie instytucji kultury oraz wielu projektów realizowanych przez władze publiczne w ramach partnerstwa z III sektorem. Środki te stanowią dla wielu podmiotów w obszarze kultury podstawową część budżetu i decydują niejednokrotnie o ich egzystencji. W latach dziewięćdziesiątych wielu analityków sektora kulturalnego postulowało odciążenie władz publicznych w zakresie finansowania kultury i aktywizację innych, tzw. alternatywnych form finansowania, do których można zaliczyć między innymi sponsoring i mecenat. Obecnie mamy do czynienia z dynamicznym rozwojem rozmaitych form takiego finansowania – należy do nich np. finansowanie społecznościowe (*crowdfunding*) lub wpływy z tytułu tzw. 1% podatku dochodowego od osób fizycznych. Celem niniejszego artykułu jest ocena znaczenia tych źródeł finansowania dla organizacji i projektów z dziedziny muzyki klasycznej i tańca oraz perspektyw ich rozwoju. Materiał wykorzystany w artykule pochodzi z danych uzyskanych od instytucji publicznych i społecznych (Filharmonia im. K. Szymanowskiego w Krakowie, Opera Krakowska, Krakowskie Biuro Festiwalowe, Towarzystwo Muzyczne im. Braci Szafranków w Rybniku, Stowarzyszenie Muzyki Polskiej w Krakowie) oraz ze sprawozdań zamieszczanych w BIP i na stronach Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (sprawozdania Organizacji Pożytku Publicznego).

+

+

WPLYWY Z 1% JAKO ŹRÓDŁO FINANSOWANIA MUZYCZNYCH ORGANIZACJI POŻYTKU PUBLICZNEGO

+

Definicja organizacji pożytku publicznego

+

Organizacja pożytku publicznego to szczególna formuła prawna wprowadzona ustawą z 1 stycznia 2004 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Organizacjami takimi mogą być organizacje pozarządowe oraz podmioty, których cele „statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego; spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami, które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników”². Organizacje ubiegające się o ten status muszą spełnić kilka istotnych kryteriów:

+

- organizacja winna działać na rzecz ogółu społeczeństwa lub wyodrębnionych grup zagrożonych ubóstwem, marginalizacją i wykluczeniem społecznym;
- ma niezależne kolegialne organy kontroli oraz statut regulujący kwestie zarządzania majątkiem, wpisana jest do KRS;
- nadwyżkę przychodów przeznaczają na cele pożytku publicznego, a ewentualną działalność gospodarczą traktuje jako dodatkową;
- spełnia ustawowe zalecenia dotyczące jawności działania (sporządza sprawozdania i zamieszcza je na stronie internetowej ministra właściwego ds. zabezpieczenia socjalnego);
- prowadzi działalność o określonym przez ustawodawcę profilu – np. kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego.

+

Korzyści wynikające ze statusu OPP

+

Posiadanie statusu OPP wiąże się z szeregiem korzyści. Powszechnie znana i najbardziej pożądana jest możliwość pozyskiwania środków z tytułu 1% podatku dochodowego od osób fizycznych. Istotnym przywilejem jest również możliwość nieodpłatnego użytkowania nieruchomości publicznych na

preferencyjnych warunkach. Egzekwowanie tego zapisu napotyka jednak w praktyce trudności. Do pakietu korzyści można również zaliczyć zwolnienia podatkowe (podatek od nieruchomości, czynności prawnych itd.), korzystanie z pracy poborowych oraz nieodpłatną reklamę w publicznych mediach³.

+

Liczebność OPP i ich wpływy z tytułu 1%

+

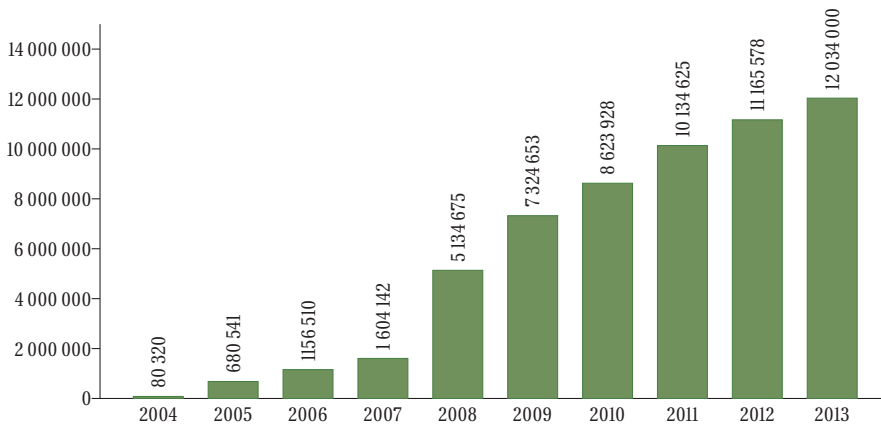
Według danych z 2008 roku status organizacji pożytku publicznego miało 8% (5603 podmiotów) wszystkich stowarzyszeń i fundacji⁴ w Polsce. Elitarny charakter OPP jako organizacji realizujących w sposób transparentny ważne cele społeczne ułatwia administracji państwowej dobór partnerów w obszarze współpracy z III sektorem. Z drugiej strony perspektywa uzyskania korzyści finansowych zwiększa zainteresowanie uzyskaniem statusu OPP. W 2011 roku miało go już 8200 organizacji⁵. Według danych GUS w roku 2013 ogólne wpływy OPP z tytułu 1% podatku od osób fizycznych za rok 2012 wyniosły 480 milionów złotych. Z możliwości odpisu skorzystało aż 44% ogólnej liczby podatników PIT. Konsekwencją zwiększającego się zainteresowania odpisami jest aż 150-krotny wzrost liczby podatników korzystających z tej możliwości w 2013 roku w porównaniu z 2004 rokiem (w 2005 roku było to zaledwie 0,3% podatników)⁶.

+

Muzyczne OPP

+

Możliwość pozyskiwania dodatkowych funduszy na cele statutowe mobilizuje również stowarzyszenia i fundacje kulturalne do uzyskania statusu OPP. Kierując się kryteriami nazwy podmiotów i deklarowanych celów działalności, można wyróżnić 86 organizacji w obszarach tańca i muzyki, mających status OPP. Wyróżnienie to nie przesądza kwestii prowadzenia przez inne organizacje kulturalne, a nawet charytatywne działalności muzycznej. W ich przypadku ta forma działalności nie ma jednak charakteru podstawowego. Podmioty działające w obszarze muzyki i tańca pozyskały ogółem środki na poziomie 1% wszystkich wpływów OPP z tytułu 1% w 2013 (za rok 2012). Ten niski udział w korzyściach płynących ze statusu OPP odzwierciedla preferencje podatników, wspierających w większym stopniu działalność

Wykres 1. Liczba podatników wspierających OPP z tytułu 1% w latach 2004–2013

Źródło: dane Ministerstwa Finansów: <http://www.finanse.mf.gov.pl/documents/766655/4733447/Wykaz%2Borganizacji%2Bpo%25C5%25BCytk>, www.jedenprocentpodatku.pl/index.php?=statystyki

w obszarach pomocy społecznej i humanitarnej, ochronie zdrowia, edukacji i ochronie środowiska⁷.

+

Udział wpływów z tytułu 1% w budżetach muzycznych OPP

+

Ogółem wszystkie analizowane organizacje osiągnęły wpływy z tytułu 1% w wysokości 510 852,23 zł, co stanowi 2,9% wszystkich przychodów tych organizacji. Średnia wartość tych wpływów w budżecie jednej organizacji wynosiła 5940 zł, stanowiąc 2,9% średnich przychodów (202 776 zł). Wartości przeciętne (mediana) wynosiły odpowiednio: wpływy z 1 procenta – 2905 zł, czyli 4% mediany przychodów – 65 830,41 zł. Wbrew dostrzegalnej w większości OPP prawidłowości, iż wysokość budżetu przekłada się na wielkość wpływów z tytułu 1%, w przypadku organizacji muzycznych nie można mówić o takiej zależności, o czym świadczy niski współczynnik korelacji Pearsona między tymi dwiema zmiennymi w badanych podmiotach (0,02). Podobnie jak w ogólnych badaniach OPP przeprowadzonych przez Stowarzyszenie Klon/Jawor, potwierdza się teza, że środki z tytułu 1%

stanowią także marginalną część przychodów organizacji muzycznych (z pewnymi, nielicznymi wyjątkami)⁸.

+

Typologia muzycznych OPP

+

Analizując szczegółowo zagadnienie wsparcia organizacji muzycznych przez mechanizm 1%, należy omówić typologię tych podmiotów. Według Doroty Ilczuk organizacje *non profit* w kulturze można zaszerogować do rozmaitych typów ze względu na realizowane funkcje oraz cel prowadzonej działalności⁹. W pierwszej kategorii (ze względu na funkcje) należy wyróżnić podmioty:

+

- organizujące i zarządzające,
- pośredniczące i zasilające,
- zajmujące się świadczeniem usług i wytwarzaniem dóbr kultury.

+

Podmioty organizujące i zarządzające

+

Wśród stowarzyszeń i fundacji organizujących i zarządzających, objętych statusem OPP nie znajdziemy zbyt wielu dużych podmiotów. Zdaniem D. Ilczuk do organizacji tych należą wielkie związki twórcze i duże stowarzyszenia kulturalne. Wśród badanych jednostek brakuje czołowych stowarzyszeń twórczych. Jedynym stowarzyszeniem twórczym reprezentowanym wśród muzycznych OPP jest Związek Polskich Autorów i Kompozytorów, który prowadzi działalność wydawniczą, organizuje festiwale i warsztaty piosenkarskie (od 1977 roku znajduje się w rejestrze związków twórczych MKiS). ZAKR ma status OPP od 2009 roku.

+

W roku 2013 z tytułu wpłat z 1% ZAKR otrzymał 2350 zł co stanowiło 3,5% rocznego budżetu tej organizacji (66887,82).

+

Brak dużych, ogólnopolskich stowarzyszeń wśród OPP można tłumaczyć uzasadnionym przekonaniem, że wpływy z tytułu posiadania statusu nie wpłynęłyby zasadniczo na poprawę ich kondycji finansowej. Stowarzyszenia twórcze w wielu przypadkach opierają swoją egzystencję na współpracy z zamożnymi organizacjami zbiorowego zarządzania prawami autorskimi

i pokrewnymi bądź same, jak ZASP, podejmują tego typu działalność. Stowarzyszenia twórcze uzyskują również wiele środków na prowadzenie działalności statutowej z grantów publicznych (organizacja koncertów, festiwali itd). Zniechęcające do przyjęcia statusu OPP może być także rozpowszechnione w środowiskach NGO przekonanie o związanej z tym nadmiernej biurokratyzacji działalności, co może odbijać się negatywnie na realizacji bieżących zadań¹⁰. Ostateczny bilans wad i korzyści wydawać się może w kontekście niskich wpływów z 1%, mało zachęcający, by ubiegać się o status OPP.

+

Warto jednak zaznaczyć że podmioty osiągające wysokie wpływy z tego tytułu angażują niemałe środki w promocję własnej organizacji i akcje informacyjne na rzecz 1%. Być może brak spektakularnych sukcesów muzycznych OPP na tym polu bierze się z nieświadomości tego stanu rzeczy; Na przykład duże fundacje osiągające wielomilionowe wpływy z 1% połowę tej sumy przeznaczają na kampanie informacyjne. Zdarzają się również przypadki przeinwestowania w reklamę (w przypadku pewnego podmiotu wydatki te sięgnęły 80% wpływów)¹¹. Wśród dużych ogólnopolskich stowarzyszeń czy fundacji muzycznych brakuje wielkich podmiotów organizujących renomowane, międzynarodowe festiwale – takich jak np. Stowarzyszenie im. Ludwika van Beethovena. Organizacje tego typu w większości są beneficjentami poważnych środków publicznych i możliwość pozyskania dodatkowych korzyści z tytułu OPP kosztem zwiększenia biurokracji, może nie wydawać się im zanedo atrakcyjna. Status OPP może również – zdaniem niektórych przedstawicieli NGO – zmniejszyć zaangażowanie sponsorów, którzy często uważają że mechanizm 1% zaspokaja w wystarczającym stopniu potrzeby finansowe organizacji¹². Wśród muzycznych OPP o charakterze organizujących i zarządzających znaczące miejsce zajmują towarzystwa muzyczne, bardzo często powiązane z działalnością szkół muzycznych, organizujące koncerty czy festiwale. Wszystkie te podmioty mają jednak charakter lokalny i pełnią ważną rolę w tworzeniu i upowszechnianiu kultury w swoich społecznościach.

+

Organizacje pośredniczące

+

Kolejna grupa podmiotów wg typologii funkcyjnej to organizacje pośredniczące. Ich rolą jest „pośredniczenie między twórcą a mecenasem publicznym i prywatnym, między pracodawcami a pracownikami, między instytucją *non profit* i podmiotami zewnętrznymi, między artystami i odbiorcami sztuki”. Podmiotem zasługującym na szczególne zainteresowanie w tej grupie jest Fundacja Sinfonia Varsovia (status OPP uzyskała w 2005 roku), wspomagająca pozainstytucjonalną działalność znanej, renomowanej orkiestry publicznej. Pomaga ona pozyskiwać środki na realizację koncertów, współorganizuje artystyczne przedsięwzięcia orkiestry, promuje młodych utalentowanych artystów. Fundacja ta w 2013 roku dysponowała rocznym budżetem w wysokości 4 mln 579 tys. zł, znacznie dystansując pod względem przychodów resztę muzycznych OPP. Wpływy z tytułu 1% w jej przypadku wyniosły zaledwie 0,05% (2417,70 zł).

+

Do grupy tego typu organizacji można zaliczyć stowarzyszenia wspierające szkoły muzyczne i taneczne, zespoły folklorystyczne, orkiestry dęte i chóry.

+

Organizacje zasilające

+

Trzeci typ instytucji – organizacje zasilające – reprezentuje Fundacja Muzyki Polskiej, zajmująca się pomocą artystom estrady, znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej i ekonomicznej. Organizacja ta osiągnęła najwyższy poziom dochodów pochodzących z 1%. Udział tych wpływów w budżecie fundacji był również bardzo wysoki. Wynosił on 18% (44 092,46 zł).

+

Niestety z powodu drobnych uchybień organizacja została pozbawiona możliwości korzystania ze statusu OPP i pozyskania wpływów z tytułu 1% za rok 2013. Sytuacja ta ilustruje surowość wymagań formalnych w odniesieniu do OPP.

+

Organizacje typu *providers*

+

Do muzycznych OPP należą również podmioty „zajmujące się świadczeniem usług i wytwarzaniem dóbr kultury (*providers*)”. Można do nich zaliczyć np. Społeczne Ognisko Muzyczne im F. Chopina w Dębicy, zajmujące się odpłatnie działalnością edukacyjną.

+

Charakterystyczne typy muzycznych OPP

+

Biorąc pod uwagę typologię opartą na kryterium celu prowadzonej działalności, zauważymy, że wśród muzycznych OPP dominują towarzystwa miłośnicze – stowarzyszenia skupiające miłośników rozwoju sztuki (w tym regionalnej) czy sympatyków konkretnej instytucji, przy znikomym udziale związków twórczych czy zrzeszeń artystów. Wśród badanych organizacji można wyróżnić często występujące typy stowarzyszeń i fundacji, określane przez kryteria gatunków sztuki (taniec klasyczny i towarzyski, folklor, wokalistyka, orkiestry kameralne i symfoniczne, amatorskie orkiestry dęte) oraz charakter prowadzonych działań (towarzystwa muzyczne, fundacje pomocowe).

+

Towarzystwa muzyczne

+

Liczną grupę (10 stowarzyszeń) wśród muzycznych OPP zajmują towarzystwa i stowarzyszenia muzyczne, zajmujące się popularyzacją muzyki – organizowaniem koncertów, festiwali, konkursów. Bardzo często bazę dla tego rodzaju instytucji stanowi miejscowa szkoła muzyczna czy placówka kulturalna. W tej grupie stowarzyszeń można odnotować istotną dodatnią korelację pomiędzy wielkością budżetu a środkami pochodzącymi z 1% (0,78 współczynnik korelacji Pearsona). Większość tego typu podmiotów prowadzi działalność w niewielkich aglomeracjach. Wpływy z tytułu 1% wszystkich podmiotów stanowią 1,4% przychodów ogółem tych organizacji. Średni budżet towarzystwa muzycznego wynosi 219 653 zł, a średni wpływ z tytułu 1% to 3287 zł.

+

Organizacje wspierające chóry

+

W grupie muzycznych OPP aż 16 organizacji wspiera chóry. Generalny udział przychodów z tytułu 1% w ogólnym budżecie wszystkich tych podmiotów wyniósł 5,7%. Istotne znaczenie 1% dla budżetów stowarzyszeń jest zauważalne w przypadku podmiotów osiągających przychody niższe niż 70 tys. zł. W tej grupie znajduje się chór chłopięcy z Limanowej, który osiągnął z tytułu 1% aż 14 tys. zł (co stanowiło 22% jego budżetu). Największy udział w finansowaniu działalności chóru przez wpływy z 1% (63%) odnotowało stowarzyszenie o najniższym budżecie (6361 zł) – Cantores Minores w Warszawie. Średni budżet tego typu organizacji wynosi 100 764 zł, a wpływ z tytułu 1% to 5801 zł.

+

Zespoły folklorystyczne

+

Trzydzieścioro zespołów folklorystycznych pozyskało ogółem 8% wpływów z 1% w relacji do ich wszystkich przychodów. Wśród folklorystycznych OPP znalazły się jednak dwa podmioty, które nie odnotowały żadnych wpływów z tego tytułu. Należy do nich między innymi stowarzyszenie o największym budżecie w tej grupie organizacji. W badanych stowarzyszeniach nie zachodzi korelacja pomiędzy wielkością budżetu a przychodami z tytułu 1%. Średni budżet stowarzyszenia w tej grupie wynosi 74 039 zł, a średni wpływ z 1%, 5968 zł. Największymi wpływami z tytułu jednego procenta oraz udziałem tych środków w budżecie (38%) mógł się poszczycić warszawski Zespół Folklorystyczny „Lazurki”. Powodzenie w pozyskiwaniu środków z 1% można w tym przypadku wiązać zarówno z dobrą reklamą stowarzyszenia i idei 1%, jak i z faktem, że zespół świadczy swoje usługi szerokim rzeszom mieszkańców aglomeracji warszawskiej.

+

Orkiestry dęte

+

W badanej grupie muzycznych OPP znajdują się także nieliczne orkiestry dęte. Cechują się one dużym zróżnicowaniem w zakresie wielkości

budżetów – największa z nich w Bytomiu osiąga roczne przychody na poziomie 535 000 zł, najgorzej uposażona – 41 340 zł. Wpływy tych organizacji z tytułu 1% pokrywają około 4% ich budżetu.

+

Fundacje pomocowe

+

Do tego typu fundacji należą Polska Fundacja Muzyczna, Dom Muzyka Seniora oraz Dom Muzyki. Pierwszy z wymienionych podmiotów zajmuje się pomocą muzykom estrady, pozostającym w trudnej sytuacji materialnej lub życiowej. Wpływy z 1% pokrywały w 2013 roku aż 18% budżetu tej instytucji i osiągnęły najwyższy pułap kwotowy spośród wszystkich muzycznych OPP. Dom Muzyka Seniora to fundacja, która powołała do życia i utrzymuje ośrodek przeznaczony dla emerytowanych artystów muzyków. Środki z 1% pozwalają pokryć 4% wydatków związanych z działalnością tej fundacji. Dom Muzyki, zajmujący się pracą artystyczną z osobami niepełnosprawnymi, niestety nie uzyskał żadnego wsparcia z tytułu 1%.

+

OPP związane z tańcem

+

Sześć organizacji związanych z tańcem odznaczało się stosunkowo wysokim udziałem środków pochodzących z 1% w budżecie (13%). Daje się tu także zauważyć istotny współczynnik korelacji pomiędzy wysokością budżetu a wartością przychodów z tytułu 1%. Średnia wielkość budżetu badanych podmiotów wynosiła 62 190 zł, a wpływów związanych z 1% – 8243 zł. Największy udział środków pochodzących z 1% w budżecie organizacji wykazał Harcerski Zespół Pieśni i Tańca „Dzieci Płocka” – 25%.

+

Orkiestry kameralne i symfoniczne

+

Podmioty wspierające 4 orkiestry nie odnotowały istotnych wpływów z tytułu 1%. Spośród nich jedynie trzy osiągnęły wpływy nieprzekraczające kwoty 2,5 tys. zł. Wśród tej grupy organizacji wyjątkową pozycję zajmuje Fundacja Sinfonia Varsovia z przychodami rocznymi w wysokości ponad 4,5 mln zł. Najniższe przychody ogółem w badanej zbiorowości osiąga orkiestra

Hanseatica (39 700 zł). Oznacza to, że wpływy ogółem z 1% są marginalne wobec kosztów ponoszonych przez te wszystkie organizacje (0,1%).

+

Podsumowanie

+

Korzyści finansowe wynikające ze statusu OPP mają w większości marginalny wpływ na funkcjonowanie stowarzyszeń i fundacji muzycznych (średni udział w budżecie tych przychodów to 2,9%). Można jednak mówić o pewnym zróżnicowaniu w zależności od typu podmiotów. Największe znaczenie dla budżetów wpływy tego rodzaju mają w podmiotach związanych z tańcem i w zespołach folklorystycznych (13 i 8%), nieco mniejsze w chórach i orkiestrach dętych (5,7% i 4%), znikome w towarzystwach muzycznych i orkiestrach klasycznych (1,4% i 0,1%).

+

Niski jest również udział przychodów organizacji muzycznych z tytułu 1% na tle korzyści uzyskiwanych przez wszystkie OPP (1%), co wynika być może z preferencji podatników dla innych obszarów działalności społecznej.

+

Muzyczne OPP powinny więcej wysiłku poświęcać własnej promocji, gdyż podmioty odnoszące największe sukcesy w dziedzinie pozyskiwania 1% inwestują znaczną część środków w reklamę. Wiele do myślenia pod tym względem daje fakt, że spośród pięciu największych muzycznych OPP – żadna, a z pięciu uzyskujących z tytułu 1% najwyższe przychody, zaledwie jedna fundacja skorzystała z przysługującej tego typu organizacjom możliwości nieodpłatnej prezentacji w mediach publicznych. Niechęć do współpracy w tym względzie bywa motywowana wysokimi kosztami produkcji spotów reklamowych, spełniających obligatoryjnie techniczne wymogi nadawców (publiczni nadawcy nie pokrywają kosztów ich produkcji a jedynie emisję).

+

SPONSORING I MECENAT

+

Od wielu lat kwestia udziału sponsoringu i mecenatu w budżetach organizacji kulturalnych budzi kontrowersje. W Europie wpływy pochodzące z tego tytułu w znikomym stopniu zasilają placówki muzyczne. W USA czy

Kanadzie rozbudowany system donacji i sponsoringu jest jednym z najważniejszych narzędzi ekonomicznych wykorzystywanych w kulturze. W 1994 roku stanowiły one 34% przychodów w obszarach opery i muzyki w USA¹³. Dla porównania ta grupa przychodów w brytyjskich instytucjach artystycznych stanowiła 4,5%¹⁴, a w Niemczech 0,4% całkowitych wydatków na tę dziedzinę¹⁵ („środki osiągnięte ze sponsorowania w Niemczech w 2000 roku stanowiły 3% wydatków na kulturę ogółem”¹⁶). Osią sporu jest przekonanie, że model amerykański można z łatwością przeszczepić na grunt Polski. Przeciwno temu pogładowi przemawiają istotne różnice społeczne i nieco odmienne wartości konstytuujące społeczeństwa amerykańskie i europejskie. Kultura europejska ma długie tradycje publicznego mecenatu, które sprawiają, że finansowanie instytucji artystycznej powszechnie uważa się za domenę aktywności państwa. Potwierdzają to badania Eurobarometru, wg których aż 63% badanych Europejczyków uważa, że inicjatywa organizacji wydarzeń kulturalnych powinna należeć w pierwszym rzędzie do władz publicznych, według 19% ankietowanych do samych obywateli, a według 9% – do organizacji pozarządowych¹⁷. W USA od początku narodzin państwowości z dużą rezerwą podchodzono do propozycji objęcia kultury opieką państwa (do dziś USA nie ma ministerstwa kultury). Wytworzyło to naturalne w takiej sytuacji dążenia aktywnych przedstawicieli społeczeństwa do tworzenia i samodzielnego utrzymywania instytucji artystycznych. Ilustracją tego zjawiska może być historia Bostońskiej Orkiestry Symfonicznej i jej założyciela, filantropa Henrego Lee Higginsona¹⁸. Utrzymanie tak kosztownej instytucji musi wiązać się nie tylko z wysokimi cenami biletów, ale także darowiznami, których ilość i wielkość znajduje swoje odzwierciedlenie w spisach donatorów zawartych w książeczkach repertuarowych oper czy orkiestr.

+

Mówiąc o mecenacie i sponsoringu, powinniśmy wyraźnie odróżnić te dwa pojęcia. W świetle prawa donacja jest aktem darowizny niepociągającym za sobą szczególnego katalogu zobowiązań wobec darczyńcy (oprócz wdzięczności), podczas gdy umowa sponsoringowa jest świadczeniem obustronnym, ekwiwalentnym i wiąże się ze sprecyzowanymi zobowiązaniami zarówno po stronie sponsora, jak i sponsorowanego. Wobec wielu trudności praktycznych związanych z odróżnieniem sponsoringu i reklamy bardzo często w sprawozdaniach finansowych ujmuje się wspólnie te dwie pozycje.

+

Sponsoring i mecenat w organizacjach muzycznych III sektora

+

Studium przypadku. Wpływy pochodzące z darowizn w budżetach najbogatszych muzycznych OPP

Analizując wpływy z tytułu donacji wśród 10 stowarzyszeń i fundacji o najwyższym budżecie wśród muzycznych OPP (od 0,5 do 4,5 mln zł), możemy się przekonać, że środki pochodzące z tego tytułu w większości przypadków stanowią niewielką część przychodów ogółem tych organizacji.

+

Tabela 1. Wpływy z tytułu 1% i donacji oraz przychody ogółem najbogatszych muzycznych OPP według danych ze sprawozdań OPP za 2013 rok

Podmiot	Budżet	Donacje	1%
Fundacja Sinfonia Varsovia	4579753,59	0,00	2417,70
Fundacja Dla Realizacji Siedziby Capellae Cracoviensis	980437,64	0,00	2254,00
Stowarzyszenie Orkiestra Jazzowa	969886,82	34000,00	1174,90
Lubuskie Towarzystwo Muzyczne	745976,21	18818,80	7307,69
Fundacja „Chór Stuligrosza – Poznańskie Słowiki”	727938,71	5515,00	12683,10
Fundacja „Pro Musica Viva”	684511,71	35000,00	193,31
Towarzystwo Muzyczne w Częstochowie	620302,12	7953,00	7382,10
Fundacja „Muzyka Cerkiewna”	608733,11	11850,00	7164,30
Fundacja „Dom Muzyka Seniora”	544672,21	323875,10	22251,72
Miechowskie Stowarzyszenie Muzyczno-Kulturalne Górnica Orkiestra Dęta	534912,96	112340,96	14566,07

Źródło: <http://sprawozdaniaopp.mpips.gov.pl>

+

W większości przypadków środki pozyskane od donatorów były wyższe niż te, które wpłynęły na konta badanych organizacji z tytułu 1%, a łączna suma darowizn przewyższa łączną sumę wpłat podatników niemalże dziesięciokrotnie. Biorąc pod uwagę udział środków pochodzących od osób fizycznych i prawnych w budżetach badanych organizacji, widzimy pewne zróżnicowanie (tabela 2).

+

Tabela 2. Udział wpływów z donacji i 1% w najbogatszych muzycznych OPP

Podmiot	Donacja/Budżet w %	1%/ Budżet w %
Dom Muzyka Seniora	21,00	4,00
Orkiestra Dęta Bytom	21,00	2,72
Pro Musica Viva	5,00	0,03
Orkiestra Jazzowa	3,40	0,12
Lubuskie Tm	2,50	0,98
„Muzyka Cerkiewna”	1,90	1,17
TM Częstochowa	1,20	1,19
Chór Stuligrosza	0,70	1,74
Fundacja SV	0,00	0,05
Fundacja CC	0,00	0,23

Źródło: opracowanie własne.

+

Maksymalny udział środków pochodzących z darowizn w budżecie organizacji wyniósł 21%, minimalny – 0, a średnie zaangażowanie darczyńców można oszacować na poziomie 5,5%. W dwóch z badanych przypadków donacje pochodzą wyłącznie ze składek członkowskich, w pięciu – z darowizn od osób prywatnych, fizycznych oraz kwest, w jednym miały charakter mieszany. Wydaje się, że próg 20% wpływów z darowizn w przypadku największych stowarzyszeń i fundacji pośród muzycznych OPP byłby trudny do przekroczenia i wyznacza optymalny poziom, na jaki mogą pod tym względem liczyć duże organizacje społeczne w obszarze muzyki.

+

Przedstawiciele stowarzyszeń i fundacji niechętnie mówią o udziale sponsoringu w budżetach ich instytucji. Być może kryje się za tym obawa, że skromny udział sponsoringu w budżecie organizacji może być odczytany jako symptom braku pomysłu na sponsora. Problem niskich wpływów z tego tytułu dotyczy jednak wielu podmiotów. Również nierzadko się zdarza, że sami sponsorzy wolą nie ujawniać wartości swojego zaangażowania w projekty tych organizacji. Przykładem są – uważane za poufne – dane dotyczące wielkości wsparcia udzielanego kulturze przez uczestników konkursu na Mecenasa Miasta Krakowa. W rozmowach z pragnącymi zachować anonimowość przedstawicielami muzycznych organizacji społecznych pojawiają się w większości opinie o marginalnym prawie udziale sponsorów w finansowaniu przedsięwzięć muzycznych – wsparcie to

najczęściej ma charakter barterowy lub upustu na dobra czy usługi, w przypadku festiwali – hoteli, gastronomii, kwiaciarni itp.

+

Studium przypadku. Towarzystwo Muzyczne w Rybniku – Festiwal Muzyczny im. H. M. Góreckiego¹⁹

Przykładem pewnych tendencji w dziedzinie finansowania organizacji społecznych jest budżet Towarzystwa Muzycznego im. Braci Szafranków w Rybniku. Towarzystwo założone w 1996 roku kontynuuje działalność Filharmonii Rybnickiej, prowadząc orkiestrę odwołującą się do tej tradycji. Organizacja od wielu lat korzysta z pomocy finansowej władz Rybnika (dotacje przedmiotowe), przygotowując liczne koncerty symfoniczne i kameralne. W programie artystycznym towarzystwa znajdują się również imprezy cykliczne – Dni Cecyliańskie oraz Festiwal Muzyczny im. H. M. Góreckiego. Bogata działalność programowa towarzystwa jest doceniana przez społeczność lokalną i władze regionu; stowarzyszenie otrzymało również prestiżową nagrodę Rady Promocji Śląska – I miejsce w konkursie „Śląski sukces”.

+

Tabela 3. Budżet Festiwalu Muzyki im. H. M. Góreckiego w 2013 roku

Podmiot	Kwota w zł	Procent budżetu
MKiDN	50000	50,1
Miasto Rybnik	17400	17,4
STOART	25000	25,07
Jastrzębska Spółka Węglowa	5000	5,01
Jastrzębska Spółka Kolejowa	2000	2
Bank Spółdzielczy Jastrzębie	300	0,3

Źródło: dane uzyskane od p. Jolanty Smołki – Skarbnika Towarzystwa Muzycznego w Rybniku.

+

Analiza przychodów TM w Rybniku przeznaczonych na realizację Festiwalu im. H. M. Góreckiego w 2013 roku dobitnie wykazuje, że władze publiczne są największymi donatorami tego przedsięwzięcia. Łączne zaangażowanie finansowe MKiDN oraz gminy stanowi około 70% budżetu festiwalu. Liczącym się mecenasem festiwalu jest także STOART – Związek Artystów Wykonawców, organizacja zbiorowego zarządzania prawami artystów wykonawców. STOART zajmuje się nie tylko tantiemami wykonawczymi; do

jego istotnych zadań statutowych należy także wspieranie artystów i przedsięwzięć muzycznych; np. w latach 2005–2009 wydatki funduszu promocyjnego STOART na finansowanie rozmaitych przedsięwzięć (w tym artystycznych) wyniosły ogółem 3 789 892 zł).²⁰ Udział sektora komercyjnego w przychodach festiwalowych wynosi 7,3%. W strukturze Towarzystwa kwestiami związanymi z pozyskiwaniem sponsorów zajmują się członkowie zarządu. Z roku na rok wobec pogarszającej się sytuacji finansowej polskiego górnictwa, głównej gałęzi przemysłu w aglomeracji śląskiej, trudniej jest o utrzymanie dotychczasowych sponsorów. W przeszłości tzw. filharmonie górnicze – w Zabrze (obecnie instytucja kultury) i Rybniku opierały swoją działalność właśnie na finansowaniu przez przemysł wydobywczy. W 2014 roku festiwal stracił jednak to źródło przychodów. Obecnie Towarzystwo Muzyczne im. Braci Szafranków uzyskało status organizacji pożytku publicznego, który umożliwi mu pozyskanie pierwszych wpływów z tytułu 1% już w 2015 roku.

+

Studium przypadku. Finansowanie Festiwalu Muzyki Polskiej

Stowarzyszenie Muzyki Polskiej w Krakowie istnieje od 2005 roku. Jego celem jest promocja polskiej kultury muzycznej; stowarzyszenie prowadzi między innymi portal „Polska Muza”, przyznaje nagrody za wybitne osiągnięcia w promocji muzyki polskiej („Złota Polska Muza”) oraz od 2005 roku organizuje znany i ceniony Festiwal Muzyki Polskiej²¹. W jego trakcie rejestruje się wiele interesujących koncertów (wśród nich także polskich prawykonań kompozycji rodzimych twórców). W 2013 roku Festiwal Muzyki Polskiej miał w repertuarze między innymi monumentalne *Credo* Krzysztofa Pendereckiego na chór mieszany i chłopięcy oraz orkiestrę symfoniczną, operę Karola Szymanowskiego *Hagith*, liczne utwory symfoniczne i kameralne (ogółem 8 koncertów)²². Na budżet całego przedsięwzięcia złożyły się środki publiczne – 738 000 zł (81,36% całkowitego budżetu) w ramach dotacji instytucjonalnych – Urzędu Miasta Krakowa, MKiDN, IMiT oraz 169 115 zł od podmiotów nieinstytucjonalnych (sponsorzy, wymiany barterowe)²³. Udział środków sponsorskich w całości budżetu festiwalu wynosił zatem 19%.

+

Według informacji przekazanych przez Stowarzyszenie Muzyki Polskiej „pozyskiwanie sponsorów opiera się głównie na kontaktach osobistych,

wypracowanych kanałach komunikacji interpersonalnej oraz w dużej mierze oparte jest na rekomendacjach towarzyskich”. Menedżerowie festiwalu zwracają uwagę na fakt, że pozyskiwanie sponsorów w obszarze muzyki klasycznej jest o wiele trudniejsze niż w przypadku kultury masowej. „Obowiązujący system współpracy instytucji kultury i biznesu nie sprzyja rozwojowi i krzewieniu kultury w naszym kraju. Muzyka poważna, a taką zajmuje się SMP, należy do gatunków skrajnie niszowych i nie cieszy się zainteresowaniem sponsorów strategicznych, którzy ukierunkowani są na wspieranie imprez masowych, popularnych i plenerowych”²⁴.

+

Sponsoring w muzycznych instytucjach publicznych

+

Na podstawie kompleksowych badań prowadzonych w roku 2005 i 2003 na grupie filharmonii i oper w Polsce, można powiedzieć, iż udział sponsoringu w budżetach tych instytucji kształtuje się na bardzo niskim poziomie. Według *Raportu o stanie teatru polskiego*²⁵ średni udział środków sponsorów i donatorów dziewięciu badanych oper w stosunku do poziomu dotacji budżetowej wynosił 1,7%. Wyjątkowo dobrze na tym tle plasowała się Opera Wrocławska, osiągając z tytułu sponsoringu i reklamy wpływy stanowiące aż 10% dotacji. Badania budżetów filharmonii przeprowadzone w 2005 wśród 10 instytucji potwierdziły tezę o relatywnie niskich wpływach sponsoringowych tych instytucji artystycznych; mieściły się one wówczas w przedziale od 0,04% do 3,04% wszystkich przychodów osiąganych przez filharmonie. W badanej grupie dało się zauważyć pewien pozytywny związek pomiędzy wartością wpływów sponsorskich a wielkością aglomeracji stanowiącej siedzibę instytucji. Wśród sponsorów filharmonii najbardziej reprezentatywną grupę stanowiły banki (10 na 14 filharmonii), w dalszej kolejności – sektor energetyczny, hotelarstwo, kwaciarnie, turystyka oraz telekomunikacja. Ważną grupę partnerów biznesowych oper i filharmonii stanowią ich patroni medialni – rozgłośnie radiowe, tytuły prasowe, portale informacyjne i stacje telewizyjne. Ich świadczenia mają także swój ekwiwalent finansowy, wyrażany w sprawozdaniach²⁶.

+

Analiza sponsoringu wybranych instytucji muzycznych w 2013 roku

+

Analiza obejmuje dwie największe instytucje artystyczne Krakowa podległe województwu małopolskiemu – Filharmonię im. K. Szymanowskiego i Operę Krakowską.

+

Studium przypadku. Filharmonia im. K. Szymanowskiego w Krakowie

Filharmonia w Krakowie w 2013 roku z tytułu reklamy i sponsoringu uzyskała 451 524 zł, co stanowiło 2,9% jej rocznego budżetu²⁷. Sponsoring przyjmuje postać zarówno finansową, jak i rzeczową. W 2013 roku w zakres świadczeń rzeczowych wchodziło np. pozyskanie od sponsora materiałów budowlanych, barter stosowany jest najczęściej w usługach związanych z patronatem medialnym. W poprzednich latach między innymi dzięki wsparciu sponsorów filharmonia gruntownie odnowiła kramaralną „Salę Złotą”, zmieniła stronę internetową itd. Największy udział w sponsoringu mają jednak świadczenia finansowe. W badanym okresie patronat medialny sprawowała jedna gazeta („Dziennik Polski”), dwie rozgłośnie radiowe – Radio Kraków i RMF Classic oraz Telewizja Kraków. Wśród strategicznych sponsorów ważne miejsce zajmują duże spółki związane z usługami komunalnymi i energetyką – Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji, EDF Polska (Elektrociepłownia Kraków). Znany sponsorem filharmonii jest także LOTTO. Filharmonia Krakowska ma długą historię związaną z aktywnym pozyskiwaniem sponsorów (w 2005 roku odznaczała się wśród dziesięciu badanych filharmonii największą absorpcją środków z tego tytułu), niegdyś realizowała również szereg spotkań z udziałem sponsorów. Działalnością w zakresie ich pozyskiwania zajmują się dwa działy – Dział Promocji oraz Dział Organizacji Widowni. Dział Promocji jest odpowiedzialny za aktualizację ofert składanych sponsorom i ich dystrybucję. Oferta sponsoringowa odwołuje się do historycznej roli instytucji, piękna i wielkości siedziby oraz zachęca możliwością dotarcia do szerokiego segmentu odbiorców poprzez skorzystanie z licznych form reklamy w gmachu filharmonii, na jej plakatach i w wydawnictwach. Oficjalne kanały przekazywania oferty są jednak mało skuteczne. Zdaniem dyrekcji filharmonii w sponsoringu szczególnie ważną rolę odgrywają kontakty osobiste kadry kierowniczej z potencjalnymi sponsorami. Stworzenie korzystnej oferty wymaga analizy wielu elementów

umowy – bardzo często banki sponsorujące instytucje wymagają od niej prowadzenia konta firmowego w ich oddziale. Podjęcie ostatecznej decyzji musi zatem uwzględniać konsekwencje finansowe związane z tym faktem.

+

Studium przypadku. Opera Krakowska

W roku 2013 Opera Krakowska z tytułu usług reklamowych i sponsoringu pozyskała 1,6% wszystkich przychodów (427 463,84 zł)²⁸. Opera oferuje swoim sponsorom dość bogaty katalog form współpracy. Każda z nich wiąże się z uzyskaniem przez sponsora prawa do określonego tytułu i związanych z tym przywilejów – są to między innymi: Mecenasa Opery Krakowskiej, Sponsor Opery Krakowskiej, Partner Finansowy Koncertu, Mecenasa Zespołu, Sponsor Studia Baletowego. Opera ma również własną nagrodę przyznawaną zasłużonym dla instytucji osobom i podmiotom organizacyjnym – tzw. Vox Opera. Nagroda ta jest przyznawana od 2005 roku i tradycyjnie jest wręczana na spotkaniu mecenasów, sponsorów, partnerów, partnerów medialnych oraz przyjaciół teatru. Obecnie tytuł Mecenasza Opery przysługuje spółce Kraków Airport. Oznacza to, że Port Lotniczy w Krakowie wspiera w największym stopniu całoroczną działalność instytucji i pełni funkcję sponsora strategicznego. Sponsorzy to podmioty angażujące się w nieco mniejszym stopniu w finansowanie instytucji. Do tej grupy należą firmy z branży energetycznej – Polska Spółka Gazownictwa i EDF. Wśród patronów medialnych możemy znaleźć krakowski „Karnet”, „Gazetę Wyborczą”, RMF Classic oraz portal wp.pl²⁹. Według informacji opery „sponsorzy pozyskiwani są z różnych branż, a współpraca obejmuje różnorodne aspekty sponsoringu – zarówno rzeczowego, jak i finansowego”. Zagadnieniami związanymi z promocją i reklamą zajmuje się w Operze Dział Marketingu i Organizacji Widowni, który przygotowuje również oferty dla potencjalnych sponsorów.

+

Wolontariat w operze i filharmonii

+

Bardzo często mało wymiernym, aczkolwiek bardzo wartościowym rodzajem świadczeń na rzecz instytucji jest praca społeczna. W operze, podobnie jak w filharmonii w Krakowie działa towarzystwo przyjaciół instytucji, pełniące po części rolę klubu towarzyskiego, po części współorganizatora różnych

interesujących wydarzeń, np. spotkań z solistami (opera) lub *gesprächskonzert* (filharmonia) – specjalnych prelekcji poprzedzających koncerty. Pewna część przyjaciół instytucji zrzessa również ich sponsorów i w aktywny sposób wspiera poszukiwanie dodatkowych źródeł finansowania.

+

Sponsoring związany z festiwalami

+

Festiwale należą do imprez artystycznych cechujących się wysokim potencjałem komercyjnym. Zdaniem Giepa Hagoorta funkcja komercyjna festiwalu wynosi od 25 do 50%³⁰, co oznacza, że może on generować wpływy pochodzące ze sprzedaży usług oraz sponsoringu na poziomie około połowy własnego budżetu. Typowym przykładem może być w tej dziedzinie Festiwal Teatralny „Malta”, na którego budżet w roku 2006 złożyło się 60% środków publicznych i między innymi 14,7% wpływów pochodzących od sponsorów³¹. Nową perspektywę dla finansowania festiwali stworzyły liczne i hojne programy publiczne realizowane przez UE (Kultura 2007–2013, Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy). Z całą pewnością wpłynęło to na zmniejszenie zainteresowania pozyskiwaniem funduszy z sektora komercyjnego³². Wraz ze wstąpieniem Polski do UE i otwarciem się możliwości pełnego wykorzystania programów unijnych daje się zauważyć np. w Krakowie zmniejszające się zainteresowanie sponsoringiem. Można to zaobserwować na podstawie wniosków instytucji kultury oraz organizacji *non profit* składanych w celu uhonorowania sponsorów prestiżową nagrodą Mecenasa Kultury Miasta Krakowa. Z roku na rok maleje zainteresowanie tą inicjatywą i zmniejsza się wartość zadeklarowanych przez obdarowanych korzyści. Biorąc pod uwagę zaangażowanie środków publicznych przeznaczonych na instytucje kultury i projekty realizowane na zlecenie miasta przez III sektor, można stwierdzić, że wpływy ze sponsoringu odgrywają marginalną rolę w finansowaniu kultury w Krakowie³³.

+

Studium przypadku. Sponsorowanie festiwalu Krakowskiego Biura Festiwalowego – Festiwal Muzyki Filmowej i Sacrum Profanum

Wiele budżetów polskich festiwalu o charakterze masowym potwierdza tezę G. Hagoorta dotyczącą komercyjnego potencjału tej formy projektów artystycznych. Organizatorzy festiwalu propagujących muzykę klasyczną, którą interesuje się według badań Pentora³⁴ znikoma część Polaków (3% Polaków korzysta z oferty filharmonii i 3% – opery i operetki), mają jednak nieco utrudnione zadanie. Krakowskie Biuro Festiwalowe ma w swojej ofercie dwie imprezy, które w harmonijny sposób łączą elementy muzycznej kultury wysokiej i masowej. Należą do nich festiwale Sacrum Profanum i Festiwal Muzyki Filmowej. Drugi z tych festiwalu według doniesień medialnych w 2012 roku zawdzięczał swoje ocalenie przed likwidacją właśnie interwencji sponsorów³⁵. Oba te festiwale mają relatywnie wysoki budżet – w roku 2011 w przypadku Sacrum Profanum wynosił on 5,35 mln zł (z tego dofinansowanie miasta Krakowa 4,15 mln zł), a Festiwalu Muzyki Filmowej – 5 mln zł. Wydarzenia festiwalowe mają charakter międzynarodowy i ich gośćmi są prominentni twórcy z całego świata. Organizator imprez – Krakowskie Biuro Festiwalowe – dokłada wszelkich starań, by promocja jego koncertów odbijała się możliwie najszerszym echem. Z tego powodu „każda impreza organizowana przez KBF jest wspierana ogólnopolską kampanią o średniej wartości 1,5 miliona złotych”. Przy czym wkład KBF w wartość kampanii nie przekracza 20% tych wydatków³⁶. Owa wartość znajduje jednak swoje odzwierciedlenie w barterowych umowach sponsoringowych zawieranych przez FMF w zakresie reklamy, np. z siecią multipleksów czy galeriami handlowymi. Do typowych przykładów sponsoringu rzeczowego lub usług należą świadczenia w ramach gastronomii, marketingu, spoty w multipleksach, ekspozycja plakatów czy wykonanie filizanek, kojarzących się miłośnikom festiwalu z tym wydarzeniem. W 2013 roku wartość sponsoringu o charakterze barterowym w przypadku FMF dwukrotnie przekraczała wartość świadczeń pieniężnych, a w budżecie festiwalu SP była z kolei trzy razy niższa. Wśród sponsorów finansowych decydujące znaczenie odgrywają spółki publiczne – Tauron, Orlen, Ciepło dla Krakowa (FMF). Z kolei w składzie czołowych sponsorów festiwalu SP znajdują się m.in. Bank Millennium i Valeo – wielka francuska firma z branży motoryzacyjnej. Ogółem na przychody pochodzące ze sponsoringu FMF składały się wpływy finansowe w wysokości 279 710 zł oraz wartość umów barterowych – 438 879

zł, a w przypadku SP odpowiednio – 129 150 zł i 47 355 zł³⁷. Z doświadczeń pracowników FMF wynika, że logotyp umieszczany na plakacie festiwalowym nie jest postrzegany przez sponsorów jako dobre narzędzie promocyjne; mile widziane są za to namioty informacyjne z materiałami promocyjnymi sponsora, znajdujące się obok estrady lub możliwość ekspozycji własnych produktów. Dużą zachętę stanowi także dla sponsorów reklama radiowa. KBF z żelazną konsekwencją zgłasza wszystkie wspierające festiwale podmioty do krakowskiej nagrody Mecenasa Kultury Miasta Krakowa, organizuje także coroczne spotkania ze wszystkimi sponsorami, przyznając największym wyróżnienia – tzw. „Dźwigacze kultury”. Pracownicy KBF starają się podtrzymywać bezpośrednie relacje ze sponsorami, podkreślając, że same oferty sponsoringowe wysyłane „w ciemno” niewiele dają. Jednocześnie zwracają uwagę na fakt, że w porównaniu z Warszawą, w Krakowie jest znacznie trudniej znaleźć wsparcie, łatwo jest zaś – oferując relatywnie niskie świadczenia – uzyskać status sponsora strategicznego. Analizując udział środków sponsorskich w budżetach festiwalowych, należy szacować, że stanowią one od kilku do kilkunastu procent, czyli znacznie mniej niż wpływy pochodzące z budżetu publicznego.

+

Podsumowanie

+

Sponsoring i mecenat ma marginalne znaczenie dla funkcjonowania organizacji i projektów muzycznych w Polsce. Ma to niewątpliwie związek z europejskimi i polskimi zwyczajami dotyczącymi wspierania kultury. Nieporównywalny w tym zakresie jest z całą pewnością model amerykański, w którym kultura od zawsze stanowiła domenę aktywności społecznej, a nie publicznej. Przemawia za tym choćby geneza największych instytucji muzycznych USA, zakładanych przez milionerów i/lub pasjonatów. Również model społecznej odpowiedzialności biznesu nie rozwinął się w Polsce na tyle, by wpływy z tytułu zaangażowania sponsorów były wyraźnie odczuwalne przez sztukę wysoką. Kolejnym powodem nikłego zaangażowania biznesu jest system podatkowy. USA są państwem, które korzysta z modelu pośredniego finansowania kultury, polegającego na wysokich odpisach podatkowych. Ten model kultury wspiera estetykę i wybory artystyczne tych, którzy finansują działalność kulturalną³⁸. W Polsce wybory te stanowią

domenę administracji. Wkład sponsorów jest zatem adekwatny do możliwości wywierania wpływu na działalność kulturalną.

+

Kwestie związane z ulgami podatkowymi dla sponsorów i darczyńców uważane są przez menedżerów instytucji kultury w Krakowie (filharmonia, opera)³⁹ za poważny mankament obarczający relacje ze sponsorami. Do kwestii podnoszonych przez przedstawicieli administracji instytucji muzycznych należą między innymi: propozycja rezygnacji z podatku VAT, obejmującego darowizny rzeczowe dla instytucji kultury, zniesienie podatku od darowizny w przypadku przeznaczenia jej na cele kulturalne, zmniejszenie wymiaru podatku VAT, obciążającego umowy sponsoringowe. Choć w dyskusji na temat sponsoringu pojawiają się również poglądy, iż system podatkowy nie wpływa decydująco na zaangażowanie sponsorów, z całą pewnością nie należy go jednak ignorować jako bariery dla rozwoju finansowania kultury ze środków prywatnych czy korporacyjnych.

+

CROWDFUNDING

+

Nową interesującą metodą pozyskiwania źródeł finansujących projekty artystyczne jest tzw. *crowdfunding*. *Crowdfunding* jest skutkiem współczesnej rewolucji informatycznej i towarzyszącego jej rozwoju serwisów społecznościowych. Właśnie dzięki nim brytyjski zespół rockowy Marillion w 1997 roku uzyskał wsparcie umożliwiające sfinansowanie trasy koncertowej. Dokonało się to poprzez zbiórkę funduszy zorganizowaną wśród internetowej społeczności fanów zespołu. Ten system finansowania z czasem określony został mianem *crowdfundingu* (od angielskiego słowa *crowd* – tłum, rzesza, zbiegowisko). Od tego czasu *crowdfunding* jako metoda finansowania rozmaitych projektów objęła praktycznie wszystkie obszary aktywności społecznej – rozmaite dziedziny sztuki, edukacji, turystyki, działalności charytatywnej, technologii i biznesu, przyjmując różnorodne formy partycypacji i gratyfikacji uczestników. To właśnie rozmaite formy gratyfikacji uczestników akcji społecznych różnią tę formę finansowania projektów od zwykłych zbiórek publicznych (zbiórka publiczna ma charakter jednostronnego zobowiązania). Jedną z coraz popularniejszych form *crowdfundingu* jest np. tzw. *crowdfunding* udziałowy, wiążący

zaangażowanie finansowe wspierających z adekwatnymi do udziałów korzyściami związanymi w przyszłości z wybraną inwestycją. Finansowanie takie staje się dobrą alternatywą dla graczy giełdowych, pozwalając niejednokrotnie efektywniej niż na rynku akcyjnym połączyć kapitał i inwestycje⁴⁰. Crowdfunding w dalszym ciągu odgrywa jednak ważną rolę w realizacji projektów artystycznych. Do korzyści biorących w nich udział uczestników można zaliczyć np. otrzymanie płyty wyprodukowanej z zebranych przez fanów pieniędzy czy statystowanie w sfinansowanym przez nich filmie. Początkowo rolę pośredników w *crowdfundingu* pełniły rozmaite serwisy społecznościowe i blogi. Z biegiem czasu tę rolę przejęły wielkie, wyspecjalizowane w crowdfundingu portale, łączące twórców i rzesze fanów – inwestorów. Do największych z nich zalicza się obecnie Kickstarter, umożliwiający realizację setki rozmaitych projektów artystycznych. Jego polskim odpowiednikiem jest portal „wspieram.to” oraz „polakpotrafi.pl”. Finansowanie konkretnego projektu zaczyna się od zaplanowania wielkości budżetu przedsięwzięcia. Projekt z dokładnym opisem zawierającym jego cele, środki realizacji i przewidywane gratyfikacje dla wspierających umieszczany jest na portalu *crowdfundingowym*, gdzie można udzielać mu wsparcia i śledzić bieżące postępy całej inwestycji; na stronie projektu podawana jest wielkość zebranych środków i procentowy udział tej kwoty w całkowitym budżecie przedsięwzięcia. Zasadnicze znaczenie dla powodzenia projektu ma tutaj umiejętna rekomendacja projektu, a czasem – jak w przypadku amerykańskiego skrzypka Tracyego Silvermana – zatrudnienie eksperta w dziedzinie projektów społecznościowych. Duże powodzenie tej formy pozyskiwania funduszy na projekty artystyczne związane jest także z relatywnie krótkim czasem oczekiwania na wsparcie. Różni to korzystnie *crowdfunding* od czasochłonnych procedur towarzyszących aplikowaniu o dotacje. *Crowdfunding* oprócz celów ekonomicznych realizuje także ważne zadania w zakresie promocji artysty, wpływając korzystnie na zaangażowanie fanów⁴¹. Choć Polska stawia pierwsze kroki w dziedzinie *crowdfundingu*, szereg przedsięwzięć artystycznych w tej dziedzinie można uznać za niewątpliwą sukces. Portal „wspieram.to” ukazuje szereg udanych przykładów wsparcia projektów muzycznych i tanecznych, np. takich jak: Festiwal Ballad Bułata Okudźawy, nagranie i wydanie debiutanckiej płyty Xposure czy tanecznego projektu „Polski Billy Elliot w Royal Opera House”. Wszystkim tym przedsięwzięciom

udało się zdobyć dofinansowanie w granicach od około 10 do 15 tys. zł⁴². Na portalu „polakpotrafi” sukcesem zakończyło się także finansowanie projektu Orkiestry Kameralnej Progres z Pomorza, występującej między innymi z muzyką Krzysztofa Pendereckiego i Edwarda Elgara. Już na cztery dni przed zamknięciem zbiórki orkiestra zebrała 10 897 zł, co stanowi 112% zakładanego dofinansowania. Uzyskana kwota umożliwi orkiestrze dokonanie nagrania. Tytułem rekompensaty za wkład finansowy orkiestra proponuje płytę, nagrody o różnej wartości lub możliwość wspólnego występu z darczyńcą⁴³. Projekty z zakresu muzyki klasycznej pojawiają się na portalach *crowdfundingowych* niezbyt często. Do znanych artystów muzyków tej branży, próbujących znaleźć dofinansowanie dla własnych projektów, należy wybitny duński kompozytor Paul Ruders, który z Orkiestrą Symfoniczną z Odensee zdecydował się na realizację nagrania własnej opery i symfonii. Portal Kickstarter umożliwił już artyście sfinansowanie pierwszej części projektu; obecnie Ruders zbiera fundusze na edycje, miksowanie, mastering i produkcję płyty kompaktowej⁴⁴. W *crowdfundingu* próbuje również swoich sił Kronos Quartet⁴⁵ zbierający fundusze na nagranie czterech nowych utworów. Te i inne przykłady świadczą o tym, że *crowdfunding* w przyszłości mógłby się stać źródłem wsparcia dla orkiestr projektowych lub instytucji kultury. Z uwagi na dosyć ograniczone grono odbiorców muzyki klasycznej i wysokie koszty sztuki performatywnej trudno jednak spodziewać się, by dofinansowanie orkiestr symfonicznych poprzez *crowdfunding* dorównywało skali i znaczeniu wsparcia udzielanego sztuce popularnej.

+

PODSUMOWANIE

+

Alternatywne źródła finansowania, do których możemy zaliczyć wpływy z tytułu tzw. jednego procenta, sponsoring i mecenat oraz *crowdfunding*, nie odgrywają w większości przypadków istotnej roli w budżetach organizacji i projektów muzycznych. Poziom zaangażowania pochodzących z owych źródeł środków, w przypadku najlepiej wykorzystujących je organizacji wyznacza pewien próg oczekiwań. W przypadku sponsoringu instytucji muzycznych bariera ta stanowi około 10% budżetu, w przypadkach festiwalu – kilkanaście, wpływy z darowizn pokrywają maksymalnie około 20% kosztów dziesięciu najbogatszych OPP (średni wpływ od darczyńców stanowi 5,5%

budżetu). W przypadku tzw. 1% dla OPP i sponsoringu instytucji muzycznych średnie udziały tych form finansowania w budżecie wynoszą odpowiednio 2,9% (2013) oraz od 1,6 do 2,9% (2013, opera i filharmonia w Krakowie). W przypadku raczkującego dopiero w Polsce *crowdfunding*u możliwe do uzyskania wpływy nie przekraczają kilkunastu tysięcy złotych. Choć poziom udziału środków prywatnych i korporacyjnych w finansowaniu kultury w Polsce nie odbiega od średniej europejskiej (2–3%)⁴⁶, z całą pewnością istnieje jeszcze pewien potencjał jego rozwoju, uzależniony od zwiększenia nakładów na akcje promocyjne (OPP) czy zmniejszenia barier formalnych (system podatkowy). Decydujące znaczenie może mieć jednak zmiana świadomości społecznej. Odcisnęła ona już swoje piętno na poważnym wzroście środków pochodzących z 1%. Przy sprzyjającej sytuacji makroekonomicznej Polski i nasileniu działalności promującej alternatywne źródła finansowania kultury ich znaczenie dla funkcjonowania projektów i organizacji muzycznych może się jednak zwiększyć.

+

+

1. GUS. *Wydatki publiczne na kulturę w 2013 roku*. [<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/kultura-turystyka-sport/kultura/wydatki-na-kulture-w-2013-r-1,3.html>].
2. *OPP – co to jest*, <http://www.pozytek.gov.pl/OPP-,co,to,jest,899.html>.
3. *Ibidem*.
4. Zakład Badań Naukowych Polskiego Towarzystwa Socjologicznego. *Diagnoza problemów funkcjonowania organizacji pożytku publicznego. Raport badawczy*, Warszawa 2008, s. 5 [http://www.pozytek.gov.pl/files/pozytek/sprawozdanie_z_ustawy/KBN/Raport%252015.XII.pdf].
5. GUS Departament Badań Społecznych i Warunków Życia oraz Urząd Statystyczny w Krakowie. *Organizacje pożytku publicznego 1%*. [<http://www.finanse.mf.gov.pl/documents/766655/4733447/Wykaz%2Borganizacji%2Bpo%25C5%25BCytk>].
6. *Ibidem*.
7. GUS Departament Badań Społecznych i Warunków Życia. . . s. 5
8. Marta Gumkowska, Piotr Adamiak (Stowarzyszenie Klon/Jawor), *Sprawozdania OPP: brak czytelnych danych o wydatkach organizacji ze środków z 1%* [<http://civicpedia.ngo.pl/wiadomosc/864937.html>].
9. Dorota Ilczuk, *Sektor non profit w kulturze. Analiza instytucjonalno-finansowa fundacji i stowarzyszeń*. Instytut Kultury, Warszawa, 1995, s. 148–151.
10. Zakład Badań Naukowych Polskiego Towarzystwa Socjologicznego. *Diagnoza*. . . s. 29.
11. Forbes. *Jeden procent wspiera reklamy* [www.m.forbes.pl/artykul/sekcje/Wydarzenia/jeden-procent-wspiera-reklamy.30738,1].
12. Zakład Badań Naukowych Polskiego Towarzystwa Socjologicznego. *Diagnoza*. . . s. 30.
13. Dorota Ilczuk, *Sektor non profit w kulturze*. Instytut Kultury, Warszawa, 1995, s. 71.

14. *Ibidem*, s. 53.
15. Rudiger Bloch, *Sektor prywatny w finansowaniu niemieckich teatrów*, w: *Teatry w Europie*, red. Stanisław Flejterski. Opera na Zamku, Szczecin, 2003, s. 68.
16. Dorota Ilczuk, *Ekonomika kultury*. Wydawnictwo Naukowe PW, 2012, s. 66.
17. European Barometr *European cultural values. Report European Comission*, 2007, s. 56.
18. Dorota Ilczuk, *Sektor non profit w kulturze*. Instytut Kultury, Warszawa, 1995, s. 40.
19. Dane uzyskane od p. Jolanty Smołki – Skarbnika Towarzystwa Muzycznego w Rybniku
20. ZAW STOART (2010), Sprawozdanie z działalności zarządu ZAW STOART z 2010 roku [dokument elektroniczny – spa-m.pl/wp-content/uploads/2010/05/sprawozdanie-Zarzadu.pdf]
21. http://www.polmic.pl/index.php?option=com_mwinstytucje&id=1199&view=organizacja&litera=21&Itemid=15&lang=pl
22. <http://www.fmp.org.pl/pl/archiwum/2013/>
23. Informacja przekazana przez p. Pawła Orskiego, Dyrektora Wykonawczego SMP.
24. *Ibidem*.
25. Andrzej Rozhin, red., *Raport o stanie polskiego teatru za rok 2001*. Związek Artystów Scen Polskich. Warszawa, 2003.
26. Jerzy Łysiński, *Bariery rozwoju funkcji komercyjnej samorządowych filharmonii w Polsce*. WZiKS UJ, 2007, s. 144–153.
27. Sprawozdanie finansowe Filharmonii im. K. Szymanowskiego w Krakowie za rok 2013. BIP Województwa Małopolskiego.
28. Sprawozdanie finansowe Opery Krakowskiej za 2013 rok. BIP Województwa Małopolskiego. Przychody ogółem – 25 251 064,30 zł (przychody ze sprzedaży netto – 5 573 887 zł, pozostałe przychody operacyjne – 19 677 177,30 zł).
29. <http://www.opera.krakow.pl/pl/sponsoring/oferta-dla-sponsorow>.
30. Giep Hagoort, *Przedsiębiorczość w kulturze. Wprowadzenie do zagadnień zarządzania w kulturze*. Kraków, Wydawnictwo UJ, 1997.
31. Joanna Szulborska-Łukaszewicz, *Festiwale w kontekście odpowiedzialności biznesu za kulturę*, w: *Administracja Publiczna. Studia krajowe i międzynarodowe* nr 2(20), 2012. Wyższa Szkoła Administracji publicznej im. S. Staszica w Białymstoku, [wsap.edu.pl/wsap/files/resources/zeszyty%20naukowe/zn_20.pdf], s. 30.
32. *Ibidem*, s. 25.
33. *Ibidem*, s. 25.
34. Anna Kowalewska, *Uczestnictwo Polaków w kulturze*, 2003, dokument elektroniczny [www.pentor-arch.tnsglobal.pl] s. 191
35. Tomasz Handzlik, *Sponsorzy uratowali Festiwal Muzyki Filmowej* [m.krakow.gazeta.pl/krakow/1.106511.11410952,sponsorzy_uratowali_Festiwal_Muzyki_Filmowej.html].
36. Agnieszka Malatyńska-Stankiewicz, *Biuro politycznej propagandy*. Dziennik Polski, 17.06.2011.
37. Dane KBF.
38. Jerzy Łysiński, *Bariery rozwoju funkcji komercyjnej samorządowych filharmonii w Polsce*. WZiKS UJ, 2007, s. 144–153.
39. Wywiad z dyr. Maciejem Bielskim (Filharmonia w Krakowie).
40. <http://wspolnicy.pl/home/idea>

41. <http://www.hypebot.com/hypebot/2012/06/successfully-crowdfunding-classical-music.html>
42. wspieram.to/kategoria,1.html
43. http://polakpotrafi.pl/projekt/progress?utm_source=projects
44. www.kickstarter.com/projects/bridgerecords/poul-ruders-new-danish-music
45. www.kickstarter.com/projects/kronosquartet/kronos-david-harrington-research-and-development-f
46. Jerzy Łysiński, *Bariery rozwoju funkcji komercyjnej samorządowych filharmonii w Polsce*. WZiKS UJ, 2007, s. 144.

6:

+

DZIAŁALNOŚĆ FILHARMONII, ORKIESTR, ZESPOŁÓW, OPER,
TEATRÓW MUZYCZNYCH
WYDAWCY PUBLIKACJI O MUZYCE
WYDAWCY PUBLIKACJI O MUZYCE W ROKU 2013. WYKAZ PODMIOTÓW
CZASOPISMA MUZYCZNE
CZASOPISMA MUZYCZNE 2013
LAUREACI WYBRANYCH KONKURSÓW MUZYCZNYCH
REJESTR ODZNACZEŃ PAŃSTWOWYCH WRĘCZONYCH LUDZIOM ŚWIATA
MUZYKI
WYKAZ PRAC MAGISTERSKICH
WYKAZ PRAC DOKTORSKICH
WYKAZ PRAC I POSTĘPOWAŃ HABILITACYJNYCH
LISTA OSÓB, KTÓRYM PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
NADAŁ TYTUŁ PROFESORA SZTUK MUZYCZNYCH
DANE GŁÓWNEGO URZĘDU STATYSTYCZNEGO
WYBRANE BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ DOTYCZĄCE MUZYKI
WYNIKI BADANIA OMNIBUSOWEGO NA TEMAT ZNAJOMOŚCI OSOBY
ANDRZEJA PANUFNIKA
WYNIKI BADANIA OMNIBUSOWEGO NA TEMAT ZNAJOMOŚCI OSOBY
OSKARA KOLBERGA
Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Anna Iwanicka

Działalność filharmonii, orkiestr, zespołów, oper, teatrów muzycznych – najważniejsze wydarzenia roku 2013¹

+

FILHARMONIE

+

BIAŁYSTOK – Opera i Filharmonia Podlaska – Europejskie Centrum Sztuki

+

W roku 2013 Opera i Filharmonia Podlaska odebrała dwie nagrody, przyznane musicalowi *Korczak* Chrise Williamsa w reż. Roberta Skolmowskiego. Projekt edukacyjny do musicalu został uhonorowany tytułem „Wydarzenie historyczne roku 2012” (20 kwietnia), a sam musical uznany za najlepszy spektakl w 7. edycji Teatralnej Nagrody Muzycznej im. Jana Kiepury (16 maja).

+

W 2013 roku na białostockiej scenie miały miejsce dwie premiery: musicalu *Upiór w operze* Andrew Lloyd Webbera w reż. Wojciecha Kępczyńskiego (24 maja) oraz opery *Traviata* G. Verdiego w reż. R. Skolmowskiego (20 grudnia).

+

Jednym z najważniejszych wydarzeń w działalności instytucji w 2013 roku była druga edycja festiwalu muzyki alternatywnej – Halfway Festival 2013 (28–30 czerwca). Festiwal, ceniony za wartość merytoryczną i niezwykle atmosferę, został także wyróżniony w konkursie na Najlepszy Produkt Turystyczny Województwa Podlaskiego 2013.

+

Opera i Filharmonia Podlaska zakończyła sezon symfoniczny koncertem z udziałem światowej sławy wirtuoza skrzypiec Shlomo Mintza (14 czerwca). Artysta wykonał wspólnie z Orkiestrą OiFP pod batutą Michała Klauzy *Koncert skrzypcowy D-dur* op. 77 Brahmsa.

Anna Iwanicka

+

Wydarzeniem kolejnego sezonu był koncert z okazji zakończenia prezydentury Republiki Litewskiej w Radzie Unii Europejskiej (21 grudnia) z udziałem Narodowej Orkiestry Symfonicznej Litwy pod dyrekcją Juozasa Domarkasa oraz pianisty Lukasa Geniušasa. Gościem koncertu był wiceminister kultury Litwy – Edvard Trusevič.

+

Opera i Filharmonia Podlaska w Białymstoku utrzymuje siedem stałych zespołów artystycznych: Orkiestrę Opery i Filharmonii Podlaskiej, Chór Opery i Filharmonii Podlaskiej, Chór Dziecięcy Opery i Filharmonii Podlaskiej, Zespół Muzyki Dawnej „Consort 415”, Big Band Opery i Filharmonii Podlaskiej, Quintet Błaznany „Op!Era Brass” i Kwartet im. Aleksandra Tansmana.

+

BYDGOSZCZ – Filharmonia Pomorska im. Ignacego Jana Paderewskiego

+

Jednym z najważniejszych wydarzeń roku 2013 w działalności instytucji był występ Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Pomorskiej w słynnej Złotej Sali wiedeńskiego Musikverein (2 lutego). Na program koncertu złożyły się kompozycje Moniuszki (*Uwertura* do opery *Halka*), Beethovena (*II Koncert fortepianowy B-dur* op. 19) i Rimskiego-Korsakowa (*Szeherazada*). Całość poprowadził Tadeusz Wojciechowski, a do wykonania partii solowej zaproszona została chińska pianistka Yang Jiang.

+

Ważnym wydarzeniem był 51. Bydgoski Festiwal Muzyczny „Klasyka i jazz”, poświęcony Witoldowi Lutosławskiego i Krzysztofowi Pendereckiemu. Zainauguowało go wykonanie *Pasji według św. Łukasza* Pendereckiego w interpretacji wybitnych solistów, Orkiestry Symfonicznej FP, Chóru Filharmonii Narodowej i Warszawskiego Chóru Chłopięcego pod batutą Antoniego Wita. Bydgoscy symfonicy zaprezentowali się jeszcze podczas festiwalu trzykrotnie, wykonując dzieła Ravela, Lutosławskiego, Dwořaka, Rachmaninowa i Verdiego. W ramach 51. BFM zaprezentowały się także zespoły kameralne, m.in. Kwadrofonik oraz artyści – pianista jazzowy Adam Makowicz i skrzypek Nigel Kennedy.

+

W roku 2013 Filharmonia Pomorska obchodziła także swój jubileusz 60-lecia istnienia. Z tej okazji odbyły się koncerty, m.in. z udziałem wirtuoza skrzypiec Shlomo Mintza (maj) oraz koncert galowy w wykonaniu obu zespołów etatowych, w którego programie znalazły się polskie kompozycje – *Orawa* Kilara, *Serenada na orkiestrę smyczkową* Karłowicza i *Harnasie* Szymanowskiego (listopad).

+

Filharmonia Pomorska utrzymuje dwa stałe zespoły: Orkiestrę Symfoniczną Filharmonii Pomorskiej i Orkiestrę Kameralną „Capella Bydgosiensis”.

+

CZĘSTOCHOWA – Filharmonia Częstochowska

im. Bronisława Hubermana

+

Najważniejszym wydarzeniem 2013 roku była 9. edycja Festiwalu Wiolinistycznego im. Bronisława Hubermana. Edycja ta wniosła do historii Festiwalu i Filharmonii nowy element – Międzynarodowy Konkurs Muzyki Kameralnej. Zmagania młodych instrumentalistów – dziesięć duetów na I etapie, sześć na II etapie konkursu – oceniali znamienici jurorzy: Maja Nosowska – przewodnicząca, Dimitry Vasiliev, Zdzisław Łapiński, Piotr Reichert, Adam Klocek. Zwycięzcą Międzynarodowego Konkursu Muzyki Kameralnej został duet tworzony przez wiolonczelistkę Magdalenę Bojanowicz oraz pianistę Mischę Kozłowskiego.

+

Innym niezwykle ważnym cyklicznym przedsięwzięciem była 3. edycja Konkursu Wokalnego im. Jana, Edwarda i Józefiny Reszków (na przełomie lutego i marca). Uczestników – studentów wydziałów wokalnych uczelni muzycznych – oceniało jury w składzie: Izabella Kłosińska – przewodnicząca, Katarzyna Suska, Kałudi Kałudow, Jacek Marczyński i Adam Klocek. Pierwszą nagrodę zdobyła studentka Akademii Muzycznej w Katowicach – Ewa Tracz.

+

W ramach działalności edukacyjnej w 2013 roku filharmonia kontynuowała projekty: audycje umuzykalniające z cyklu „Filharmonia Dzieciom” (w sali kameralnej), koncerty edukacyjne odbywające się w szkołach, przedszkolach, a także ośrodkach kultury oraz koncerty szkolne z cyklu „Feel harmony – Poczuj klimat!”. W maju 2013 zainaugurowano także nowy niedzielny cykl dla

Anna Iwanicka

najmłodszych, zatytułowany „Filharmonia malucha”. Jego organizatorem jest Centrum Edukacji „Sonare”, współorganizatorem Filharmonia Częstochowska. Każdy koncert cyklu odbywa się w cyklu pór roku (*Koncert wiosenny, Koncert jesienny...*) i przeznaczony jest dla maluchów, niemowlaków, dzieci w brzuskach oraz rodziców.

+

Filharmonia utrzymuje dwa stałe zespoły: Orkiestrę Symfoniczną Filharmonii Częstochowskiej i Chór Filharmonii Częstochowskiej „Collegium Cantorum”.

+

GDAŃSK – Polska Filharmonia Bałtycka im. Fryderyka Chopina

+

Do najważniejszych wydarzeń 2013 roku w działalności filharmonii należały trzy edycje festiwalu: „Gdańskiego Festiwalu Muzycznego” (12–20 kwietnia i 18 maja), „Solidarity of Arts” (17 sierpnia – 8 września) i „Gdańskiej Jesieni Pianistycznej” (15–21 listopada).

+

W miesiącach wakacyjnych, w ramach „Gdańskiego Lata Muzycznego” odbyły się także cykle koncertów: „Chopin nad wodami Motławy”, Międzynarodowy Festiwal Organowy w Oliwie i „Muzyka w zabytkach starego Gdańska”.

+

Filharmonia utrzymuje stałe zespoły: Orkiestrę Symfoniczną Polskiej Filharmonii Bałtyckiej, Orkiestrę Kameralną „Hanseatica”, Kwartet Dęty Polskiej Filharmonii Bałtyckiej oraz inne zespoły kameralne.

+

GORZÓW WIELKOPOLSKI – Centrum Edukacji Artystycznej – Filharmonia Gorzowska

+

Pierwsza edycja Festiwalu Muzyki Współczesnej im. Wojciecha Kilara (15–22 lutego) była nie tylko ważnym projektem w działalności instytucji w 2013 roku, ale także jednym z ważniejszych wydarzeń muzycznych w regionie. Ideą festiwalu jest promocja muzyki XX i XXI wieku – jej twórców i ich dorobku oraz artystów specjalizujących się w jej interpretacji. W ramach festiwalu, którego inicjatorem, pomysłodawcą i organizatorem jest Filharmonia Gorzowska, odbyły się koncerty galowe, kameralne, recitale oraz

działania warsztatowe z udziałem artystów specjalizujących się w wykonawstwie muzyki nowej.

+

Kolejny projekt, „Partnerstwo i inspiracje – Lutosławski 2013”

(czerwiec–listopad), zakładał organizację cyklu koncertów, w których pojawiła się twórczość trzech kompozytorów (Beli Bartóka, Witolda Lutosławskiego i Tadeusza Bairda). Celem wydarzenia było uczczenie 100. rocznicy urodzin Lutosławskiego oraz przedstawienie i przybliżenie jego twórczości zarówno publiczności Filharmonii Gorzowskiej, jak i słuchaczom Brandenburgisches Staatsorchester Frankfurt/Oder.

+

Orkiestra Filharmonii Gorzowskiej brała także udział w gali otwarcia Transatlantyk Festival w Poznaniu (2 sierpnia), połączonej z obchodami jubileuszu twórcy i dyrektora festiwalu – Jana A. P. Kaczmarka. Gościem specjalnym tego wieczoru była m.in. pianistka Gloria Campaner. Podczas koncertu miało miejsce prawykonanie najnowszego dzieła Kaczmarka – muzyki inspirowanej *Anną Kareniną* Lwa Tołstoja.

+

W 2013 roku w Filharmonii Gorzowskiej gościł także Krzysztof Penderecki, który poprowadził koncert symfoniczny, a na zakończenie sezonu odbył się koncert pt. *Muzyka (NIE)Kontrolowana*.

+

JELEŃ GÓRA – Filharmonia Dolnośląska

+

Filharmonia w 2013 roku zorganizowała cykl wydarzeń artystycznych w ramach obchodów Roku Witolda Lutosławskiego. Złożyło się na niego 5 koncertów symfonicznych, 3 koncerty kameralne, 2 panele dyskusyjne oraz 40 audycji umuzykalniających dla dzieci i młodzieży, omawiających sylwetkę i twórczość kompozytora.

+

Podczas jubileuszowej, 20. edycji Ogólnopolskiego Festiwalu „Gwiazdy Promują” (9–15 lutego) odbył się 1 koncert symfoniczny i 5 koncertów kameralnych. Panele dyskusyjne podczas festiwalu prowadził prof. Roman Lasocki.

+

Filharmonia wspólnie z Konsulatem Republiki Austrii w Krakowie oraz Zdrojowym Teatrem Animacji w Jeleniej Górze Cieplicach zorganizowała także 22. Festiwal Muzyki Wiedeńskiej (15–18 maja).

+

Ponadto w siedzibie filharmonii zostały wykonane dwa koncerty symfoniczne z cyklu „Maj z Operą” (10 i 24 maja), z udziałem Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Dolnośląskiej pod dyrekcją – odpowiednio – Tomasza Bugaja (wersja koncertowa opery *Traviata* Verdiego) i Dariusza Tabisza (wersja koncertowa opery *Rusalka* Dvořáka).

+

W 2013 roku Filharmonia zorganizowała również cykliczne koncerty kameralne w wybrane niedziele dla najmłodszych słuchaczy, w ramach projektu „Niedzielne Poranki Muzyczne”. Podczas około godzinnych koncertów najmłodszy mają okazję wysłuchać krótkich fragmentów muzycznych połączonych z prelekcją. Zarówno słowo mówione, jak i muzyka tematycznie do siebie nawiązują. W roku 2013 podczas koncertów prezentowane były atrakcje Karkonoskiego Parku Narodowego.

+

KALISZ – Filharmonia Kaliska

+

Najważniejszym sukcesem filharmonii w 2013 roku była nagroda Grammy Award w kategorii „Best Large Jazz Ensemble Album” za płytę *Night in Calisia* z muzyką Włodek Pawlik, w której nagraniu udział wzięli: trębacz Randy Brecker, Włodek Pawlik Trio oraz Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Kaliskiej pod dyrekcją Adama Klocka. Zespół Kaliskich Filharmoników wraz z wykonawcami albumu wystąpił m.in. podczas koncertów w Sali Kongresowej, retransmitowanych przez TVP – Gali Fryderyki 2014 oraz *Night in Calisia*.

+

W Filharmonii odbywały się również koncerty Międzynarodowego Festiwalu Muzycznego „Bursztynowy Szlak” z udziałem znanych solistów i dyrygentów – m.in. Piotra Anderszewskiego, Grażyny Auguścik, Olgi Pasiecznik, Natalii Pasiecznik, Elżbiety Towarnickiej, Gary’ego Guthmana, Orkiestry Kameralnej Polskiego Radia „Amadeus”, Tria Andrzeja

Jagodzińskiego, Carla Torlontana, Helderera Trefzgera, Avri Levitana, Jesusa Mediny, Jose Luisa Castilla, Nina Leporego.

+

Zorganizowano także cykl koncertów Festiwalu Muzycznego Południowej Wielkopolski – skierowany do publiczności o utrudnionym dostępie do wydarzeń kulturalnych.

+

Orkiestra filharmonii odbyła tournée po Niemczech, gdzie wystąpiła m.in. w słynnej sali Die Glocke w Bremie.

+

KATOWICE – Filharmonia Śląska im. Henryka Mikołaja Góreckiego

+

Jednym z najważniejszych wydarzeń roku 2013 w działalności instytucji były I Katowickie Dni Muzyki Henryka Mikołaja Góreckiego (między datami śmierci ich patrona – 2 grudnia i urodzin – 6 grudnia), zorganizowane w 80. rocznicę urodzin kompozytora. Festiwal, zaplanowany jako cykliczne wydarzenie z zamiarem kontynuacji w kolejnych latach, konfrontuje dorobek Góreckiego z innymi twórcami. W programie pierwszej edycji odbyło się m.in. drugie na świecie wykonanie *Z pieśni kościelnych* kompozytora i promocja książki *Górecki. Portret w pamięci*. Filharmonia Śląska złożyła także wniosek o uhonorowanie patrona w Galerii Artystycznej Miasta Katowice (obelisk odsłonięto we wrześniu).

+

W ramach obchodów Roku Lutosławskiego odbyły się koncerty z udziałem studentów ASP, którzy stworzyli prace inspirowane muzyką kompozytora, oraz wykład Krzysztofa Meyera o Lutosławskim z odniesieniem do prac plastycznych, które potem prezentowano na kilku wystawach. W nurcie edukacyjnym miały miejsce 103 audycje przedszkolne, 4 koncerty Młodej Filharmonii i 2 radiowe (z antenową retransmisją) oraz zarejestrowana została płyta (*live* z „Radiowej Filharmonii dla Dzieci”).

+

W ramach unijnego programu operacyjnego „Kapitał Ludzki” zrealizowano projekt „Europa u bram” – pierwszy polski projekt mistrzowskiej edukacji muzycznej, dzięki któremu uczniowie szkół muzycznych woj. śląskiego

bezpłatnie uczestniczyli w zajęciach pedagogów najlepszych europejskich uczelni muzycznych. Projekt był kontynuowany w 2014 roku.

+

Filharmonia utrzymuje trzy stałe zespoły artystyczne: Orkiestrę Symfoniczną Filharmonii Śląskiej, Chór Filharmonii Śląskiej i Śląską Orkiestrę Kameralną.

+

KIELCE – Filharmonia Świętokrzyska im. Oskara Kolberga

+

Do najważniejszych wydarzeń roku 2013 w działalności instytucji należały m.in.: koncert inauguracyjny obchody Roku Witolda Lutosławskiego w Filharmonii Świętokrzyskiej (25 stycznia), premiera opery *Così fan tutte* Mozarta w reżyserii Ryszarda Cieśli z udziałem solistów – studentów Wydziału Wokalnego Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina (8 lutego), wykonanie oratorium *Mesjasz* Haendla we współpracy z Filharmonią Wrocławską i Uniwersytetem Jana Kochanowskiego w Kielcach (5 kwietnia), *Koncert Prawykonañ* utworów w ramach programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Kolekcje. Zamówienia kompozytorskie” (29 października), koncert z okazji jubileuszu 40-lecia pracy artystycznej Marka Pijarowskiego (30 listopada; w programie znalazły się: *I Koncert skrzypcowy* Szostakowicza z Marcinem Suszyckim w roli solisty i *II Symfonia h-moll* Borodina, którą wykonano w Kielcach po raz pierwszy) oraz koncert finałowy Ogólnopolskiego Programu Rozwoju Chórów Szkolnych „Śpiewająca Polska 2013” z udziałem ponad 400 wykonawców (19 grudnia).

+

Filharmonia zorganizowała także 21. edycję festiwalu Świętokrzyskie Dni Muzyki (12 kwietnia – 26 kwietnia). W programie koncertów znalazły się 2 prawykonania, a 28 utworów miało swą kielecką premierę. Koncertom towarzyszyły wystawy, projekcje filmów oraz wykład z prezentacją materiałów archiwalnych, poświęcony Olivierowi Messiaenowi.

+

W sali Filharmonii Świętokrzyskiej miała również miejsce ceremonia wręczenia pierwszej Nagrody Światowego Projektu Pokoju „Wieczna Miłość” (1 września). Jej laureatem został Wojciech Kilar.

+

KOSZALIN – Filharmonia Koszalińska im. Stanisława Moniuszki

+

Do najważniejszych wydarzeń roku 2013 w działalności instytucji należały: koncert pod batutą włoskiego dyrygenta Massimiliana Caldiego (12 kwietnia), z udziałem skrzypka Mariusza Patyry (20 września; w programie *Koncert skrzypcowy D-dur* Brahmsa), 4 koncerty symfoniczne inaugurujące nową siedzibę Filharmonii Koszalińskiej, uznane za „Wydarzenie artystyczne roku 2013 w Koszalinie” (7–9 listopada, z udziałem Agaty Szymczewskiej – skrzypce, Alicji Węgorzewskiej – mezzosopran, Andrzeja Lamperta – tenor i Rubena Silvy w roli dyrygenta) oraz 15 koncertów na rzecz mieszkańców mniejszych miejscowości województwa zachodniopomorskiego.

+

Filharmonia była także organizatorem 47. Międzynarodowego Festiwalu Organowego (5 lipca – 30 sierpnia).

+

KRAKÓW – Filharmonia im. Karola Szymanowskiego

+

W 2013 roku w filharmonii odbyły się tak znaczące wydarzenia artystyczne, jak m.in. gala operowa z okazji 30-lecia pracy artystycznej Andrzeja Dobbera (5 stycznia), koncert symfoniczny z udziałem pianisty Lukasa Geniušasa (6 kwietnia), koncert z okazji 80. urodzin Helmutha Rillinga (5 października), recital Piotra Anderszewskiego (20 października), koncert w wykonaniu Orkiestry z Trondheim pod batutą Krzysztofa Urbańskiego (29 października) oraz cykl koncertów urodzinowych Krzysztofa Pendereckiego pod batutą Michała Dworzyńskiego, Marka Pijarowskiego, Jerzego Maksymiuka i Stanisława Skrowaczewskiego (wrzesień–grudzień).

+

Filharmonia Krakowska utrzymuje trzy stałe zespoły artystyczne: Orkiestrę Filharmonii Krakowskiej, Chór Filharmonii Krakowskiej i Chór Chłopięcy Filharmonii Krakowskiej.

+

LUBLIN – Filharmonia im. Henryka Wieniawskiego

+

Do najważniejszych wydarzeń roku 2013 w działalności instytucji należały koncerty w ramach projektu „Witold Lutosławski: Wschód Zachód” (25 i 26

stycznia w Lublinie i Łodzi oraz 17 i 19 listopada w Lublinie i we Lwowie), których celem była popularyzacja muzyki kompozytora w różnych kręgach odbiorców. Występ orkiestry w Łodzi był dla tamtejszych melomanów pierwszą szansą na usłyszenie lubelskiego zespołu. Realizacja lwowskiego koncertu odbyła się w ramach obchodów Roku Lutosławskiego na Ukrainie.

+

Filharmonia Lubelska wspólnie z Konsulatem RP w Łucku zorganizowała także koncert towarzyszący uroczystościom z okazji 70. rocznicy tragedii wołyńskiej w Łucku (13 lipca). W jego programie znalazło się m.in. *Epitafium Wołyńskie* – utwór skomponowany przez Marcina Mirowskiego dla upamiętnienia tragedii Polaków na Wołyniu oraz *III Symfonia „Symfonia pieśni żałobnych”* op. 36 Henryka Mikołaja Góreckiego.

+

Tradycyjnie, po raz 17. odbyło się Lubelskie Forum Sztuki Współczesnej im. W. Lutosławskiego (12–17 kwietnia). Podczas inauguracji festiwalu miało miejsce m.in. prawykonanie *II Koncertu fortepianowego* Ryszarda Bukowskiego w interpretacji wrocławskiej pianistki, żony kompozytora – Marii Magdaleny Janowskiej-Bukowskiej. W kolejnych dniach swe osiągnięcia we współczesnej muzyce zaprezentowali uczniowie szkół z Lublina.

+

Ponadto Lubelscy Filharmonicy wystąpili gościnnie w Filharmonii Narodowej (9 maja, wraz z laureatką Paszportu Polityki – skrzypaczką Aleksandrą Kuls) i w Filharmonii w Winnicy na Ukrainie w ramach XI Festiwalu im. P. Czajkowskiego i N. von Meck (13 maja).

+

Filharmonia utrzymuje dwa stałe zespoły artystyczne: Orkiestrę Symfoniczną Filharmonii im. H. Wieniawskiego i Chór Filharmonii im. H. Wieniawskiego „Lutnia Lubelska”.

+

ŁOMŻA – Filharmonia Kameralna im. Witolda Lutosławskiego

+

W 2013 roku filharmonia była organizatorem Międzynarodowego Festiwalu Kameralistyki „Sacrum et Musica” (25 sierpnia – 20 października), którego koncerty odbywały się na terenie trzech województw: podlaskiego, warmińsko-mazurskiego oraz mazowieckiego.

+

Do najważniejszych wydarzeń w działalności instytucji należały także trzy koncerty pod batutą Jana Miłosza Zarzyckiego: Inauguracja Roku Witolda Lutosławskiego (7 lutego) w siedzibie filharmonii z udziałem skrzypka Krzysztofa Jakowicza, koncert na Nowym Zamku w Grodnie na Białorusi na zaproszenia tamtejszego Konsulatu Generalnego RP (21 września) w wykonaniu Anny Jeremus-Lewandowskiej – sopran koloraturowy, Kseni Szawszyszwili – sopran i Katarzyny Zdziarskiej – sopran, oraz koncert na zakończenie kampanii edukacyjnej „Barwy muzyki” (21 listopada) w sali koncertowej FKWL w Łomży, podczas którego wystąpili: Kaługi Kałudow – tenor i Anna Dytry – sopran.

+

W ramach kampanii „Barwy muzyki” orkiestra wspólnie z Krzysztofem Jakowiczem nagrała również płytę (3–5 września).

+

ŁÓDŹ – Filharmonia Łódzka im. Artura Rubinsteina

+

Jednym z ważniejszych wydarzeń roku 2013 w działalności instytucji był koncert symfoniczny pod hasłem „Teraz Polska!” (12 stycznia), w którego programie znalazły się kompozycje Mozarta, Haydna i Czajkowskiego w wykonaniu artystów młodego pokolenia: Radosława Pujanka – skrzypce, Konrada Bukowiana – wiolonczela, Agaty Piotrowskiej-Bartoszek – obój, Doroty Cegielskiej – fagot i Jana Lisieckiego – fortepian oraz Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Łódzkiej pod dyrekcją Daniela Raiskina.

+

W filharmonii odbyły się także dwa ważne koncerty jubileuszowe: koncert w 100. rocznicę urodzin Witolda Lutosławskiego (25 stycznia) pod batutą Joshuy Dos Santosa, z udziałem wiolonczelisty Tomasza Darocha w roli solisty w *Koncertie wiolonczelowym* Jubilata, oraz koncert oratoryjny dedykowany pamięci Marka Edelmana w 70. rocznicę powstania w getcie warszawskim, zorganizowany w ramach Roku Tuwima (19 kwietnia). W programie tego ostatniego znalazła się *VIII Symfonia „Kwiaty Polskie”* op. 83 Mieczysława Weinberga (1964) do słów J. Tuwima na tenor, chór mieszany i orkiestrę w interpretacji Pawła Tolstoya – tenor i orkiestry pod batutą Ernsta van Tiela.

+

Anna Iwanicka

Podczas koncertu zatytułowanego *Dźwięki uskrzydłone* (15 lutego) odbyło się prawykonanie *Symfonii koncertującej na wiolonczelę i perkusję „Entelechia”* Olgi Hans, z Dominikiem Połońskim – wiolonczela i Evelyn Glennie – perkusja w roli solistów oraz orkiestrą pod dyrekcją Massimiliana Caldiego.

+

Jednym z najważniejszych wydarzeń wieńczących 2013 rok w filharmonii był *Koncert Premier* (29 listopada), na którego program złożyły się trzy kompozycje: Andrzeja Kwiecińskiego – *Concerto Re Maggiore – Koncert klawesynowy* (zamówienie Filharmonii Łódzkiej), Bronisława Kazimierza Przybylskiego – *North* na saksofon i orkiestrę, oraz Pawła Mykietyna – *Koncert na flet i orkiestrę* (zamówienie Filharmonii Łódzkiej). Wystąpili: Gośka Ispording – klawesyn, Łukasz Długosz – flet, Paweł Gusnar – saksofon i Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Łódzkiej pod batutą Wojciecha Rodka.

+

Filharmonia utrzymuje dwa stałe zespoły: Orkiestrę Filharmonii Łódzkiej i Chór Filharmonii Łódzkiej.

+

OLSZTYN – Warmińsko-Mazurska Filharmonia im. Feliksa Nowowiejskiego

+

Zorganizowany w 2013 roku projekt „Podróże z muzyką. Witold Lutosławski” miał na celu uczczenie w oryginalny sposób Roku Witolda Lutosławskiego oraz upowszechnienie twórczości kompozytora na Warmii i Mazurach. Na jego program złożyło się: 5 koncertów, wywiady oraz warsztaty edukacyjne. W gronie wykonawców zaproszonych do udziału w koncertach znaleźli się wybitni dyrygenci (m.in. Krzysztof Penderecki), soliści i zespoły z Polski i z zagranicy.

+

Jednym z największych projektów artystycznych na terenie Warmii i Mazur była także zorganizowana przez filharmonię druga edycja widowiska taneczno-muzycznego *Dziadek do orzechów* Czajkowskiego w reżyserii Iwony Pavlovic, pomysłu dyrygenta i kierownika artystycznego – Piotra Sułkowskiego. O wartości i sukcesie wydarzenia zdecydowała nowatorska wizualizacja, nowe pomysły scenograficzne, odświeżona choreografia, udział ponad 200 tancerzy (7 szkół i klubów tańca, soliści wybrani na castingu),

muzyków z Warmińsko-Mazurskiej Orkiestry Symfonicznej oraz chórzystów z chóru przy olsztyńskiej filharmonii. 10 spektakli *Dziadka do orzechów* obejrzało ponad 5000 melomanów.

+

W siedzibie filharmonii wystąpiła także znakomita orkiestra kameralna Camerata Ireland (21 marca). Jej koncert odbył się pod Honorowym Patronatem Ambasadora Irlandii Eugene Hutchinsona w ramach XVII Wielkanocnego Festiwalu Ludwiga van Beethovena. Współorganizatorem tego znaczącego wydarzenia artystycznego był Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

+

Nowy sezon artystyczny 2014/2015 filharmonia zainaugurowała dźwiękami *Orawy* i *Krzesanego* Wojciecha Kilara (20 września).

+

Piotr Sułkowski – dyrektor naczelny i artystyczny Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej został wyróżniony przez Warmińsko-Mazurski Klub Biznesu w kategorii „kultura” tytułem Osobowości Roku Warmii i Mazur – za działalność artystyczną i popularyzowanie muzyki wśród mieszkańców regionu (23 marca).

+

OPOLE – Filharmonia Opolska im. Józefa Elsnera

+

W repertuarze koncertowym filharmonii w 2013 roku znalazły się kolejne edycje festiwalu: XI Festiwal „Gaude Mater Polonia” *Wincenty z Kielczy in memoriam*, realizowany w ramach projektu „Opolskie kwitnące muzycznie II”, cykl koncertów „Wielcy pianiści – wielkie dzieła”, reaktywowany festiwal muzyki pasyjnej – XXX Opolskie Dni Oratoryjne.

+

W ramach działań edukacji muzycznej filharmonia realizowała również projekt Regionalnego Centrum Rozwoju Edukacji pn. *Fascynujący świat nauki i technologii* oraz spotkania ze sztuką dla dzieci i młodzieży.

+

Filharmonia Opolska utrzymuje cztery stałe zespoły artystyczne: Orkiestrę Symfoniczną Filharmonii Opolskiej, Orkiestrę Kameralną Filharmonii Opolskiej, Chór Filharmonii Opolskiej i Chór Chłopięcy Filharmonii Opolskiej.

+

POZNAŃ – Filharmonia Poznańska im. Tadeusza Szeligowskiego

+

Z okazji obchodów Roku Witolda Lutosławskiego filharmonia zrealizowała cykl koncertów pt. *Lutogranie* (22, 23 i 25 stycznia, 19 kwietnia, 14 czerwca i 4 października).

+

Ponadto w ramach stałych serii koncertowych na poznańskiej scenie zaprezentowali się światowej sławy artyści: brytyjski wiolonczelista Steven Isserlis (1 marca, koncert z cyklu „Gwiazdy Światowych Estrad”), niemiecka śpiewaczka Simone Kermes – sopran (11 października, koncert „Gwiazdy Światowych Scen Operowych”) oraz dyrygenci: Christopher Hogwood (18 października, koncert „Od wschodu do zachodu słońca”) i sir Neville Marriner (15 listopada, koncert „Mistrzowie batuty”).

+

Filharmonia utrzymuje dwa stałe zespoły artystyczne: Orkiestrę Filharmonii Poznańskiej oraz Chór Chłopięcy i Męski „Poznańskie Słowiki”.

+

RZESZÓW – Filharmonia Podkarpacka im. Artura Malawskiego

+

Po raz pierwszy w historii swojego istnienia Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Podkarpackiej została zaproszona do udziału w koncercie w słynnej sali wiedeńskiego Musikverein (6 października). Orkiestra wraz z chórem i solistami z Wiednia pod dyktando Antala Barnasa zaprezentowała z sukcesem kompozycje Wagnera, Brucknera oraz *Carmina Burana* Orffa. Kolejne koncerty w Saarbrücken (11 i 12 października) były okazją do prezentacji utworów kompozytora związanego z Rzeszowem – Wojciecha Kilara. Partnerstwo obu regionów zaowocowało wspólnymi występami wykonawców z Saarbrücken – solisty Daniela Bollingera i orkiestry oraz dyrygenta z Rzeszowa – Tomasza Chmiela. W programie obu koncertów znalazły się utwory kompozytorów z Polski, Austrii i Niemiec.

+

Wydarzeniem organizowanego przez filharmonię 53. Muzycznego Festiwalu w Łąncucie był występ najsłynniejszego duetu fortepianowego na świecie –

Katii i Marielle Labèque (20 maja). W programie ich koncertu znalazły się utwory Debussy'ego, Schumanna, Brahmsa i Ravela.

+

Na rzeszowskiej scenie gościł także Zespół Baletowy z Lwowskiego Narodowego Akademickiego Teatru Opery i Baletu im. S. Kruszelnickiej we Lwowie z przedstawieniem *Giselle* Adama.

+

Rok 2013 zwieńczył koncert sylwestrowy *W Krainie Barona Cygańskiego* z udziałem Roby'ego Lakatosa.

+

SŁUPSK – Polska Filharmonia „Sinfonia Baltica”

+

Ze względu na bardzo niską dotację instytucja od trzech lat prowadzi ograniczoną działalność artystyczną. Do wydarzeń artystycznych 2013 roku należy zaliczyć prawykonanie specjalnie skomponowanego dla filharmonii dzieła Grzegorza Pieńka *Behind the Curtain*, zaprezentowanego w przeddzień Międzynarodowego Dnia Muzyki. Było to możliwe dzięki środkom pozyskanym z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego za pośrednictwem Instytutu Muzyki i Tańca (z programu operacyjnego *Kolekcje*, priorytet: *Zamówienia kompozytorskie*). Poza kompozycją Pieńka wykonano utwory innych polskich kompozytorów współczesnych: Lidii Zielińskiej, Krzesimira Dębskiego i Bolesława Szabelskiego.

+

Innym interesującym przedsięwzięciem było wykonanie przez orkiestrę, solistów oraz Chór Politechniki Gdańskiej *Preludiów* Liszta oraz *Magnificatu* Johna Ruttera. Koncert odbył się w kościele pw. Bożego Ciała na gdańskiej Morenie (25 maja).

+

19 października z orkiestrą wystąpiła zdobywczyni głównej nagrody na I Niemieckim Konkursie Pianistycznym Muzyki Polskiej w Hamburgu, Rosjanka Elizaveta Ivanova, która wykonała *Koncert fortepianowy C-dur* KV 467 Mozarta. W programie koncertu znalazły się także: uwertura do opery *Łaskawość Tytusa* oraz *IV Symfonia B-dur* op. 60 Beethovena.

+

10 listopada orkiestra filharmonii i zaproszeni soliści przygotowali koncertową wersję opery *Halka* Moniuszki. Orkiestrę we wszystkich koncertach prowadził Bohdan Jaromłowicz.

SOPOT – Polska Filharmonia Kameralna

+

Najważniejszymi wydarzeniami w działalności orkiestry były m.in. realizacje najnowszych wydawnictw płytowych. Album pt. *Tranquillo* z udziałem Tria Andrzeja Jagodzińskiego oraz saksofonisty Wojciecha Staroniewicza to zbiór standardów i utworów z gatunku jazzu i bossa novy, opracowanych na orkiestrę przez m.in. Włodzimierza Nahornego i Andrzeja Jagodzińskiego. Drugie wydawnictwo płytowe, które ukazało się w 2013 roku, zawiera utwory na orkiestrę smyczkową Mikołaja Góreckiego. Kompozytor uczestniczył także w nagraniach, które odbywały się w listopadzie 2012 roku. Współpraca kompozytora i maestro Wojciecha Rajskiego z artystami: Piotrem Pławnerem, Jean-Markiem Fessardem i Romanem Widaszkiem zaowocowała płytą, która syntetycznie ujmuje dzieła tego kompozytora młodego pokolenia. Album ten został nominowany do nagrody Fryderyk 2013.

+

Ważnym wydarzeniem był koncert, w którego programie znalazł się utwór młodej kompozytorki Moniki Cybulskiej – *Untitled44* na orkiestrę smyczkową i elektronikę. Wykonanie kompozycji z udziałem Polskiej Filharmonii Kameralnej Sopot było możliwe dzięki dofinansowaniu ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu realizowanego przez Instytut Muzyki i Tańca *Kompozytor-rezydent*.

+

W roku 2013 miała miejsce również czwarta edycja Międzynarodowego Festiwalu Muzycznego „Sopot Classic”. Na sopockich scenach zabrzmiały utwory Czajkowskiego, Benjamin Brittena, Tadeusza Wieleckiego, Mikołaja Góreckiego i wielu innych. Orkiestra gościła m.in. pianistę Alexandra Pescanova, Paola Mendesa, Olgę Bezsmertną, Irynę Zhytynską, Oleksiya Palchykova, Roberta Gierlacha czy solistów Litewskiego Narodowego Teatru Opery i Baletu z Wilna – Olgę Konošenko i Martynasa Rimeikisa.

+

Na uwagę zasługują także zagraniczne koncerty Polskiej Filharmonii Kameralnej Sopot. Rok 2013 to spotkania z tak wybitnymi solistami, jak m.in.

Elisabeth Leonskaja, Yossif Ivanov czy Ragna Schirmer. Orkiestra odwiedziła znakomitą Liederhalle w Stuttgarcie, a także Salę Józefa Haydna w Eisenstadt, obecna była również podczas Meraner Musikwochen w Merano, Sommets Musicaux de Gstaad czy Festspiele Mecklenburg-Vorpommern Sommercampus Rostock.

+

SZCZECIN – Filharmonia im. Mieczysława Karłowicza

+

Jednym z najważniejszych wydarzeń roku 2013 w działalności instytucji był koncert finałowy International Lutosławski Youth Orchestra pod batutą Ewy Strusieńskiej (6 września), podczas którego odbyło się prawykonanie utworu *Lavoisier's Mirrors* Chrisa Roe'a w obecności kompozytora – zdobywcy II nagrody na Międzynarodowym Konkursie Kompozytorskim im. Witolda Lutosławskiego w 2013 roku. W programie koncertu znalazły się także kompozycje Benjamin Brittena – *The young person's guide to the orchestra* i Witolda Lutosławskiego – *Koncert na orkiestrę*.

+

Ponadto w filharmonii odbyły się koncerty „Genius Lutos”, podsumowujące warsztaty dla osób niepełnosprawnych intelektualnie (3 marca i 5 maja) i recital Marka Tomaszewskiego ze *Świętem wiosny* Igora Strawińskiego (25 maja), a na scenie Teatru Letniego miało miejsce wykonanie *Carmina Burana* Orffa przez solistów: Iwonę Sobotkę – sopran, Adama Sobierajskiego – tenor i Adama Kruszewskiego – baryton, połączone chóry szczecińskie i Orkiestrę Symfoniczną Filharmonii Szczecińskiej pod dyrekcją Michała Dworzyńskiego (7 czerwca).

+

Jednym z ostatnich wydarzeń roku 2013 był koncert pt. *Opowieść grudniowa* (13 grudnia), w którego programie znalazły się utwory Jacka Kaczmarskiego z płyty *Raj* w aranżacjach Hadriana Filipa Tabęckiego.

+

WAŁBRZYCH – Filharmonia Sudecka

+

Do najważniejszych wydarzeń roku 2013 w działalności instytucji należały: koncert *My Fair Lady* w wykonaniu solistów, Akademickiego Chóru Politechniki Wrocławskiej i Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Sudeckiej pod

Anna Iwanicka

dyrekcją Vladimira Kiradjieva (1 lutego), Koncert Wielkopostny z udziałem solistów, Chóru Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu i wałbrzyskich filharmoników pod batutą Agnieszki Franków-Żelazny (24 marca, w programie dwa opracowania *Stabat Mater* – G. B. Pergolesiego i Szymanowskiego), Koncert Inauguracyjny Międzynarodowego Festiwalu im. H. Wieniawskiego w Szczawnie-Zdroju z udziałem skrzypka Erzhana Kulibaeva (24 maja) oraz Inauguracja Sezonu Artystycznego 2013/2014, podczas której wystąpił pianista Piotr Paleczny (6 września).

+

Ponadto w ramach jubileuszu 35-lecia Filharmonii Sudeckiej wałbrzyska orkiestra pod batutą Jerzego Koska wystąpiła z dwoma koncertami (15 i 16 listopada), w których programie znalazły się m.in. utwory Moniuszki – *Mazur* z opery *Halka* i Kilara – *Krzesany*.

+

Filharmonia utrzymuje dwa stałe zespoły artystyczne: Orkiestrę Symfoniczną i Big Band Filharmonii Sudeckiej.

+

WARSZAWA – Filharmonia Narodowa

+

Jednym z najważniejszych i najbardziej oczekiwanych wydarzeń Roku Lutosławskiego 2013 w Filharmonii Narodowej stał się uroczysty koncert, zaplanowany na dzień setnej rocznicy urodzin Kompozytora – 25 stycznia 2013. Maestro Antoni Wit poprowadził program z udziałem jednej z najznakomitszych skrzypaczek – Anne-Sophie Mutter. W programie koncertu znalazła się dedykowana artystce *Partita*, *Łańcuch 2* i rozdzielające skrzypcowe kompozycje – *Interludium* Lutosławskiego oraz utwór *Sostenuto*, zamówiony specjalnie na tę okazję u Pawła Szymańskiego – kompozytora sezonu 2012/2013 Filharmonii Narodowej.

+

Filharmonia Narodowa wraz z Narodowym Instytutem Fryderyka Chopina zorganizowała także wspólny koncert, który zwieńczył tegoroczną edycję Festiwalu „Chopin i jego Europa”.

+

1 września 2013 roku Maestro Jacek Kasprzyk zainauguował swoją kadencję dyrektora artystycznego Filharmonii Narodowej, prowadząc monumentalne

Requiem Verdiego. W partiach solowych zaprezentowali się uznani śpiewacy: Carmen Giannattasio, Mariana Pentcheva, Gustavo Porta oraz Rafał Siwek.

+

Ponadto Orkiestra Filharmonii Narodowej uczestniczyła w trzech koncertach w ramach Festiwalu Muzyki Współczesnej „Warszawska Jesień”. Jednym z nich był koncert z udziałem legendarnego pianisty Krystiana Zimmermana, który wraz z towarzyszeniem prowadzonej przez Jacka Kaspszyka orkiestry zaprezentował *Koncert fortepianowy* Witolda Lutosławskiego. Muzyczną ucztę dopełniło wykonanie arcydzieła Lutosławskiego – *III Symfonii*. Program ten nawiązywał do koncertu kompozytora z Krystianem Zimmermanem w filharmonii w ramach „Warszawskiej Jesieni” w 1988 roku.

+

Dużym zainteresowaniem środowiska muzycznego cieszyły się także pierwsze koncerty sezonu 2013/2014, pod kierownictwem nowego dyrektora artystycznego filharmonii – Jacka Kaspszyka, zarówno koncert inaugurujący sezon (z III aktem opery *Walkiria* Wagnera i poematem symfonicznym *Śmierć i wyzwolenie* Richarda Straussa w programie), jak i kolejny, prezentujący Mahlerowską *II Symfonię* „*Zmartwychwstanie*”. Wielkie kreacje, obok dyrygentkiej, stworzyły dwie wybitne solistki – Iwona Sobotka oraz Maria Forsström.

+

Sukces odniósł również koncert z udziałem wybitnych gwiazd muzyki dawnej – Nathalie Stutzmann oraz Philippe’a Jaroussky’ego. Słynny kontratenor wraz ze śpiewaczką dysponującą kontraltem o wyjątkowym brzmieniu, w sposób mistrzowski wykonali arcydzieła Vivaldiego i Haendla.

+

Filharmonia Narodowa utrzymuje dwa stałe zespoły artystyczne: Orkiestrę Symfoniczną Filharmonii Narodowej i Chór Filharmonii Narodowej.

+

WROCLAW – Filharmonia im. Witolda Lutosławskiego

+

W 2013 roku w swojej siedzibie Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Wrocławskiej zagrała 33 koncerty. Ponadto występowała w Królestwie Bahrajnu, biorąc udział w międzynarodowej produkcji uświetniającej obchody

Manama – Arab Capital of Tourism oraz inaugurującej sezon Teatru Narodowego w Manamie (19–27 lutego).

+

Orkiestra dokonała także nagrań kompozycji Witolda Lutosławskiego: *Koncertu na orkiestrę i I Symfonii* (pod dyrekcją Stanisława Skrowaczewskiego), *Wariacji symfonicznych*, *Koncertu na fortepian* (z Garrickiem Ohlssonem), *Koncertu na wiolonczelę* (z Tomaszem Darochem), *Lacrimosy* (z Agatą Zubel) oraz *Tryptyku śląskiego*, *III Symfonii*, *Fanfare for Louisville* i *Prelude for G.S.M.D.* (pod batutą Jacka Kasprzyka).

+

Muzycy orkiestry Leopoldinum w 2013 roku wykonali 27 koncertów, w tym jeden w Budapeszcie. W listopadzie ukazała się nagrana w pierwszej połowie 2013 roku przez firmę DUX płyta z kompozycjami Leoša Janáčka.

+

Wrocławska Orkiestra Barokowa dała łącznie 19 koncertów, m.in. w Warszawie (nagrany i retransmitowany do całej Unii Europejskiej w ramach specjalnego dnia Unii Radiowej EBU).

+

Chór Filharmonii wystąpił m.in. na Ankara Music Festival w Turcji, na festiwalu Schleswig-Holstein pod dyrekcją Krzysztofa Pendereckiego i na koncercie z okazji urodzin kompozytora oraz odbył trasę koncertową po Stanach Zjednoczonych, występując w New Haven i Waszyngtonie (16–30 czerwca). Brał także udział w nagraniu *War Requiem* Brittena.

+

W 2013 roku Lutosławski Quartet zagrał 22 koncerty, w tym dwa w Niemczech, sześć koncertów na trasie w Azji, jeden w Sofii, dwa w Grecji, jeden na Zamku Książ podczas kongresu ISPA i dwa podczas festiwalu „Emanacje”, organizowanego przez Europejskie Centrum Muzyki im. Krzysztofa Pendereckiego. Ponadto dokonał nagrania *Kwartetu smyczkowego* Witolda Lutosławskiego i *Kwartetu smyczkowego nr 2* Pawła Mykietyna. W ramach swojej trasy po Azji Lutosławski Quartet przeprowadził również warsztaty ze studentami w Tongyeong w Korei Południowej i w Singapurze.

+

Filharmonia zainicjowała nowy cykl comiesięcznych koncertów pod nazwą „Koncerty kameralne”. Ideą tego projektu jest zaprezentowanie szerokiej

i różnorodnej literatury muzycznej przeznaczonej na zespoły kameralne. Wykonawcami koncertów byli artyści kameraliści: Trio Solistów Leopoldinum, NFM Ensemble i soliści Chóru Filharmonii Wrocławskiej.

+

Przeprowadzona została także 5. edycja festiwalu „Musica Electronica Nova: święto muzyki, obrazu i ruchu” (19–26 października), kolejny „Leo Festiwal” (1–6 czerwca) oraz 10. Jazztopad (14–24 listopada), podczas którego odbyła się także druga edycja międzynarodowego projektu jazzowego „Take Five: Europe”, realizowanego przy wsparciu Komisji Europejskiej przez Serious Events Limited (London Jazz Festival) wraz z partnerami z Francji, Holandii, Norwegii, Polski oraz Wielkiej Brytanii.

+

Zorganizowano również Kongres International Society for the Performing Arts o temacie przewodnim *Kolejny rozdział* (17–22 czerwca).

+

Filharmonia utrzymuje sześć stałych zespołów: Orkiestrę Symfoniczną, Wrocławską Orkiestrę Kameralną Leopoldinum, Wrocławską Orkiestrę Barokową, Chór, Chór Chłopięcy i Lutosławski Quartet.

+

ZABRZE – Filharmonia Zabrzeńska

+

Orkiestra Filharmonii Zabrzeńskiej w 2013 roku brała udział w tak znaczących wydarzeniach, jak Koncert Noworoczny w Filharmonii Narodowej (13 stycznia), finał Katowickich Spotkań Opery, Operetki i Baletu (9 czerwca), koncert z okazji 330. Rocznicy Odsieczy Wiedeńskiej w Wilanowie (14 czerwca), koncert finałowy I Międzynarodowego Festiwalu im. Krzysztofa Pendereckiego „poziom 320” w Zabrzu (26 października) czy Międzynarodowy Konkurs Muzyczny im. Michała Spisaka w Dąbrowie Górniczej (21–23 września).

+

ZIELONA GÓRA – Filharmonia Zielonogórska im. Tadeusza Bairda

+

Do najważniejszych wydarzeń roku 2013 w działalności instytucji należały dwie edycje festiwalu: polsko-niemieckie Dni Muzyki nad Odrą (21 lutego – 21 marca) i 22. Festiwal Smyczkowy „Mistrzowie Polskiej Wiolinistyki” (8–18

października) oraz koncerty: inaugurujący sezon artystyczny z udziałem Yulianny Avdeevy (20 września), koncert z okazji Święta Niepodległości z Beatą Bilińską w roli solistki w *Konercie fortepianowym* Pendereckiego (8 listopada) i koncert na Boże Narodzenie z udziałem Bartłomieja Nizioła (20 grudnia).

+

ORKIESTRY SYMFONICZNE

+

KATOWICE – Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia w Katowicach

+

W 2013 roku orkiestra włączyła się w obchody jubileuszy: 100. rocznicy urodzin Witolda Lutosławskiego, 80. rocznicy urodzin Krzysztofa Pendereckiego, 80. rocznicy urodzin Henryka Mikołaja Góreckiego i 200. rocznicy urodzin Richarda Wagnera i Giuseppe Verdiego. Z tych okazji dała po 5 koncertów poświęconych Lutosławskiemu i Pendereckiemu, Górecki został uczczony nadzwyczajnym koncertem w dniu jego urodzin oraz koncertami w ramach festiwalu „Łańcuch” i „Emanacje”, muzyka z II aktu *Tristana i Izoldy* (w Warszawie) i I akt *Walkirii* (w Katowicach) uczciła Wagnera, a *Gala operowa* – Verdiego.

+

Zespół brał także udział w ważnych festiwalach krajowych o zasięgu międzynarodowym oraz zagranicznych, m.in. Festiwalu Witolda Lutosławskiego „Łańcuch X”, Wielkanocnym Festiwalu Ludwiga van Beethovena, Międzynarodowym Festiwalu im. G. G. Gorczyckiego w Bytomiu, Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Sakralnej „Gaude Mater” w Częstochowie, Międzynarodowym Festiwalu Harfowym „Jazz, dress & stress” w Katowicach, festiwalu „Chopin i jego Europa” w Warszawie, Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Współczesnej „Warszawska Jesień”, Festiwalu Muzyki Filmowej w Krakowie, Niedersächsische Musiktage w Hanowerze, Festiwalu Kompozytorów Polskich im. H. M. Góreckiego w Bielsku-Białej, festiwalu „Moravský Podzim” w Brnie, Festiwalu Krzysztofa Pendereckiego w 80. rocznicę urodzin w Warszawie oraz Festiwal Muzyki „Emanacje” w Lusławicach. Orkiestra odbyła także tournée po Wielkiej Brytanii, dając 11 koncertów pod dyrekcją Jacka Kaspszyka, podczas których prezentowała również muzykę polską (Szymanowski, Lutosławski, Penderecki).

+

W 2013 roku odbyła się również kolejna edycja Festiwalu Prawykonañ „Polska Muzyka Najnowsza”, podczas której NOSPR oraz zaproszone do udziału orkiestry: AUKSO, Orkiestra Muzyki Nowej, Camerata Silesia, Kwartet Śląski, Cellonet i grono kameralistów zaprezentowali 31 utworów 31 kompozytorów, w tym 29 światowych prawykonañ i 2 wykonania po raz pierwszy w Polsce.

+

Zespół miał także okazję koncertować pod dyrekcją tak znakomitych dyrygentów, jak: Pierre-André Valade, Leopold Hager, Giancarlo Guerrero, Stanisław Skrowaczewski, sir Neville Marriner.

+

KRAKÓW – Orkiestra Akademii Beethovenowskiej

+

W 2013 roku funkcję I dyrygenta orkiestry objął Jacek Kaspszyk.

+

Zespół brał udział w tak znaczących wydarzeniach, jak koncert inauguracyjny Wielkanocnego Festiwalu Ludwiga van Beethovena w Filharmonii Narodowej czy cykl „Musik der Meister” w słynnej Złotej Sali wiedeńskiego Musikverein.

+

Orkiestra zrealizowała IV edycję autorskiego cyklu pt. „Jeszcze Polska Muzyka. . . 2013”, nowy cykl koncertów edukacyjnych w formule „Speaking Concerts” w 100. rocznicę urodzin Witolda Lutosławskiego pt. *Ptasie plotki, czyli rzecz o muzyce* oraz serię koncertów edukacyjnych „Bajkowe Melodie”.

+

Była również organizatorem II Międzynarodowych Kursów Dyrygenckich, w których uczestniczyło ponad 60 słuchaczy.

+

Ponadto Orkiestra Akademii Beethovenowskiej została wybrana jako zespół rezydujący w Darmstadt w latach 2013–2014.

+

PŁOCK – Płocka Orkiestra Symfoniczna im. Witolda Lutosławskiego

+

W 2013 roku zespół zrealizował projekt „Witold Lutosławski Patronem Płockiej Orkiestry Symfonicznej”, który obejmował cykl czterech otwartych koncertów. Pierwszemu z nich towarzyszyła wystawa poświęcona Witoldowi

Lutosławskiemu jako patronowi POS. Na ekspozycję składały się fotografie archiwalne, fotogramy oraz plansze graficzno-tekstowe przybliżające życie i twórczość kompozytora, a także prezentacje jego rękopisów.

+

Orkiestra zamówiła również (i wykonała) nową kompozycję u Eunho Changa pt. *Fantazja na tematy polskie* na kwartet smyczkowy i orkiestrę.

+

Dokonano również zakupu fagotu koncertowego marki Moosmann Model 222PLUS wraz z akcesoriami.

+

TORUŃ – Toruńska Orkiestra Symfoniczna

+

Do najważniejszych wydarzeń roku 2013 w działalności orkiestry należały dwie edycje festiwalu: I Międzynarodowego Festiwalu Skrzypiec i „Europa – Toruń. Muzyka i Architektura”, a także koncerty w ramach projektów:

Kompozytor – rezydent i *Nowe interpretacje. III edycja*.

+

Orkiestra zorganizowała także Konkurs edukacyjny *Witold Lutosławski – życie i twórczość*.

+

WARSZAWA – Orkiestra „Sinfonia Varsovia”

+

W 2013 roku orkiestra zorganizowała trzy edycje festiwalu: Szalone Dni Muzyki w Warszawie – polską odsłonę odbywających się także w Hiszpanii, Japonii i Francji „La Folle Journée” (27–29 września), XIII Festiwal im. Franciszka Wybrańczyka „Sinfonia Varsovia Swojemu Miastu” (8–22 września) i cykl Letnich Koncertów na Grochowskiej (11 maja – 31 sierpnia). Brała również udział w Festiwalu Krzysztofa Pendereckiego z okazji 80. urodzin kompozytora (18–23 listopada) oraz w Beethovenfest w Bonn w Niemczech (18 i 21 września).

+

+

WARSZAWA – Polska Orkiestra Radiowa

+

Orkiestra brała udział w wykonaniu koncertowym opery Zygmunta Noskowskiego *Zemsta za mur graniczny* oraz w koncercie monograficznym Elżbiety Sikory, podczas którego odbyło się prawykonanie *Pięciu miniatur* – utworu zamówionego przez Polskie Radio.

+

Zespół zrealizował ponad 200 minut nagrań archiwalnych, głównie muzyki polskiej, w tym wiele prawykonania i utworów zapomnianych.

+

WARSZAWA – Polska Orkiestra „Sinfonia Iuventus”

+

Do najważniejszych wydarzeń roku 2013 w działalności orkiestry należały koncerty ze światowej sławy artystami, m.in. z rosyjską pianistką, zwyciężczynią XVI Konkursu Chopinowskiego – Yulianną Avdeevą (8 lutego) oraz pod batutą znakomitych dyrygentów: Rafaela Payare’a w ramach XVII Wielkanocnego Festiwalu Ludwiga van Beethovena w Warszawie (22 marca), Krzysztofa Pendereckiego podczas jubileuszowej 20. edycji Festiwalu Muzyki i Sztuki Krajów Bałtyckich „Probaltica” w Toruniu (16 maja), Tadeusza Wojciechowskiego z udziałem wiolonczelisty Bartosza Koziaka na Young Euro Classic Festival w Berlinie (31 lipca) oraz pod dyrekcją Johna Axelroda podczas Międzynarodowej Konferencji Laureatów Pokojowej Nagrody Nobla w Warszawie (21 października).

+

ZAMOŚĆ – Orkiestra Symfoniczna im. Karola Namysłowskiego

+

W 2013 roku orkiestra realizowała muzyczny projekt „CO-OPERA”, będący połączeniem klasyki z rozrywką. Kompozycje Marcina Nierubca z tekstami Michała Zabłockiego w wykonaniu Justyny Reczeniedi oraz Krystiana Adama Krzeszowiaka i zamojskiej orkiestry pod dyrekcją Tadeusza Wicherka zostały wydane na płycie, sfinansowanej z pomocą portalu WspieramKulture.pl.

+

Orkiestra zorganizowała także dwie edycje festiwalu: 7. Zamojski Festiwal Kultury „arte, cultura, musica e. . .” (7–8 września) i 34. Zamojskie Dni Muzyki (4–6 października). Wzięła również udział w festiwalu „Frisia Cantat”

Anna Iwanicka

w Niemczech na wyspie Norderney (15–23 września). W programie koncertów zespołu, występującego pod batutą Tadeusza Wicherka, znalazły się m.in. utwory Feliksa Nowowiejskiego oraz *IX Symfonia d-moll* op. 125 Beethovena.

+

Ponadto orkiestra nagrała płytę *Bajkowa Symfonia*, na której znalazły się trzy bajki symfoniczne (*Czerwony Kapturek*, *Kopciuszek*, *Kot w Butach*).

+

INNE ORKIESTRY

+

BIELSKO-BIAŁA – Bielska Orkiestra Kameralna (Bielska Orkiestra Festiwalowa)

+

Orkiestra działa w ramach Bielskiego Centrum Kultury w Bielsku-Białej. W sytuacji, kiedy występuje w powiększonym składzie, przyjmuje nazwę Bielskiej Orkiestry Festiwalowej.

+

Do najważniejszych wydarzeń roku 2013 w działalności Bielskiej Orkiestry Festiwalowej należały cztery koncerty w siedzibie zespołu: *Walentynkowy* pod batutą Janusza Powolnego i z towarzyszeniem zespołu Affabre Concinui (14 lutego), Koncert Muzyki Polskiej *My Pierwsza Brygada*, z udziałem solistów – Edyty Krzemiń, Łukasza Talika, Damiana Aleksandra i pod dyrekcją Sławomira Chrzanowskiego (10 listopada) oraz *Gala Sylwestrowa* w wykonaniu orkiestry pod kierownictwem Andrzeja Marka i solistów – Swietłany Kaliniczenko, Jacka Wójcickiego, Andrzeja Lamperta i Artura Banaszkiwicza (31 grudnia). Zespół brał również udział w Inauguracji 14. Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Sakralnej na Podbeskidziu „Sacrum in Musica”, wspólnie z Małgorzatą Walewską, chórem „Resonans Con Tutti” i Mirosławem Jackiem Błaszczukiem w roli dyrygenta (8 kwietnia) oraz w koncercie dla dzieci i młodzieży w ramach 18. Festiwalu Kompozytorów Polskich im. prof. Henryka Mikołaja Góreckiego w Sali Koncertowej Zespołu Państwowych Szkół Muzycznych I i II st. im. Stanisława Moniuszki w Bielsku-Białej, gdzie wystąpił pod kierownictwem Andrzeja Kucybały (18 października).

+

BYTOM – Orkiestra Muzyki Nowej

+

Z okazji swojego jubileuszu 15-lecia Orkiestra Muzyki Nowej wystąpiła pod dyrekcją Aleksandra Lasonia i Szymona Bywalca z koncertem w Akademii Muzycznej w Katowicach (25 lutego). W programie znalazło się m.in. prawykonanie kompozycji Przemysława Schellera *Wizje Otwartego Nieba*.

+

Orkiestra wzięła udział także w 56. Festiwalu „Warszawska Jesień”. 21 września, pod batutą Szymona Bywalca i José Marii Sáncheza-Verdú, wraz z Zespołem Śpiewaków Miasta Katowice „Camerata Silesia” (kierowanym przez Annę Szostak) oraz solistami: Carlosem Meną – kontratenor, Marcelem Pérèsem – głos arabski, Isabel Puente – fortepian, Marutą Staravoitavą – flet basowy, Johannesem Niedem – kontrabas oraz Experimentalstudio des SWR wykonała utwory: Klause Hubera *Erinnere dich an Golgatha...* i Sáncheza-Verdú *Libro de las estancias*. 27 września w Studiu Koncertowym Polskiego Radia im. W. Lutosławskiego zespół dokonał prawykonania utworu Michała Moca *Po-wer*, a także pierwszego wykonania w Polsce *Libro del frio* Fabiana Panisella oraz *Art of metal* Yanna Robina. Orkiestra wystąpiła pod dyrekcją Szymona Bywalca, z solistami: Allison Bell – sopran i Theo Nabichtem – klarnet kontrabasowy.

+

Zespół brał również udział w Festiwalu „Gorczycki antico e moderno”. Na program jego koncertu (12 października) złożyły się utwory G. G. Gorczyckiego, wykonane wraz z chórem „Cantus Floridus”, oraz prawykonanie kompozycji Aleksandra Lasonia *Laetatus sum – Gorczycki in memoriam*. Prawykonanie to zostało dofinansowane ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu: *Kolekcje* – priorytet *Zamówienia kompozytorskie*, realizowanego przez Instytut Muzyki i Tańca.

+

W ramach Festiwalu „Melos Ethos” odbył się koncert orkiestry współorganizowany przez Ambasadę Rzeczypospolitej Polskiej w Bratysławie (11 listopada), podczas którego OMN wykonała utwory Witolda Lutosławskiego, a także kompozycje słowackich twórców – Juraja Beneša, Ilji Zeljenki, Lukasa Borzika. W programie koncertu znalazł się ponadto utwór Agaty Zubel *Not I*, w którym kompozytorka wykonała partię solową.

+

Anna Iwanicka

We współpracy ze Śląskim Towarzystwem Muzycznym zespół nagrał utwory Witolda Lutosławskiego, które ukazały się na płycie wydanej nakładem DUX pt. *Lutosławski – dzieła kameralne*. Wydawnictwo zostało dofinansowane ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu *Lutosławski 2013 – Promesa*, realizowanego przez Instytut Muzyki i Tańca.

+

ELBLĄG – Elbląska Orkiestra Kameralna

+

W ramach tournée po Hiszpanii Elbląska Orkiestra Kameralna pod batutą Marka Mosia wystąpiła w San Sebastian, Hondarribii oraz podczas 22. edycji Festiwalu Muzyki Klasycznej w Azkoitii. Wzięła również udział w koncercie w Berlinie, z okazji 70. rocznicy powstania w Getcie Warszawskim.

+

W 2013 roku orkiestra dokonała także prawykonania *Muzyki Form Przestrzennych* – utworu multimedialnego z elementami performance na głos, wiolonczelę elektryczną, smyczki, media elektroniczne audio i video Cezarego Duchnowskiego (6 września) oraz *Preludium i Fugi* na orkiestrę smyczkową – kompozycji Leszka Możdżera, dedykowanej orkiestrze (26 października).

+

Ponadto Elbląska Orkiestra Kameralna pod dyrekcją Marka Mosia wraz z TWOgether Duo wystąpiła podczas koncertu inauguracyjnego 10. Letnie Ogrody Polityki (5 czerwca) – jubileuszową edycję festiwalu organizowanego przez elbląską Bibliotekę im. C. Norwida i Tygodnik „Polityka”.

+

GDAŃSK – Zespół Muzyki Dawnej „Cappella Gedanensis”

+

„Cappella Gedanensis” w 2013 roku wzięła udział w licznych, znaczących wydarzeniach muzycznych. Pod dyrekcją Aliny Kowalskiej-Pińczak wystąpiła z Konstantym Andrzejem Kulką podczas 53. Muzycznego Festiwalu na Zamku w Łąncucie (19 maja). W ramach Święta Gdańska (24 maja) zespół wykonał arcydzieło gdańskiego kompozytora Johanna Balthasara Freisslicha *Kantatę na urodziny króla Augusta*. W koncercie wziął udział młody perkusista Igor Falecki oraz soliści: Hanna Kwiatkowska – sopran, Leszek Skrla – baryton, Karol Bartosiński – kontratenor oraz Romuald Szyszko – tenor. „Cappella Gedanensis” pod batutą światowej sławy hiszpańskiego dyrygenta Alfonsa

Reverté Cassasa wystąpiła także w koncercie finałowym XVI Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Sakralnej „Gdynia Classica Nova” (12 października). Solistami byli: rosyjski baryton Jurij Laptiev oraz Monika Czalej-Pujol – mezzosopran.

+

W listopadzie na zaproszenie „Cappelli Gedanensis” przyjechała do Gdańska prof. Marian Rosa Montagut. Z jej udziałem odbyły się dwa koncerty oraz warsztaty *Muzyka baroku hiszpańskiego w kontekście międzynarodowym* (4–9 listopada). Podczas kursu uczestnicy poznali zasady interpretacji lamentów, tonos i kolęd, dzieł największych propagatorów muzyki baroku hiszpańskiego (Urban de Vargas, Duron Sebastian, Juan Bta. Cabanilles i Jose Pradas Gallen). Warsztaty i koncerty sprzyjały odkrywaniu na nowo skarbów muzyki hiszpańskiego baroku, zwłaszcza dzieł XVII i XVIII wieku, charakterystycznych dla języka muzycznego kultury iberyjskiej. Dzieła wybrane z zasobów kolekcji Marian Rosa Montagut zostały wykonane po raz pierwszy.

+

„Cappella Gedanensis” towarzyszyła również Konstantemu Andrzejowi Kulce podczas koncertu pt. *Kulka & Lipiński* w kościele zielonoświątkowym Zbór Radość Życia w Gdańsku (1 grudnia), inaugurującego cykl koncertów w XVII-wiecznym dawnym kościele menonitów. W programie znalazły się utwory Stanisława Moniuszki, Johanna Valentina Medera, Karola Lipińskiego i Antoniego Stolpego.

+

GDYNIA – Orkiestra Kameralna Ariela Ludwiczaka

+

Orkiestra Kameralna Ariela Ludwiczaka to młody trójmiejski zespół, który wyraźnie zaznacza swoją obecność w życiu kulturalnym nie tylko Pomorza. Powołana do życia przez Ariela Ludwiczaka orkiestra wyróżnia się muzykalnością, młodzieńczą energią i przede wszystkim olbrzymią pasją do muzyki i chęcią artystycznego rozwoju. Zespół tworzą studenci i absolwenci Akademii Muzycznej w Gdańsku – utytułowani trójmiejscy artyści. Orkiestra bierze udział w różnorodnych wydarzeniach artystycznych, współpracując z pomorskimi instytucjami kultury, a także równie często wspiera działalność trójmiejskich placówek opiekuńczych i hospicjów. Duża wszechstronność

Anna Iwanicka

muzyków orkiestry pozwala na włączenie do repertuaru dzieł kompozytorów od baroku po XXI wiek.

+

JAWORZNO – „Archetti” Orkiestra Kameralna Miasta Jaworzna

+

W 2013 roku orkiestra odbyła tournée po Szwecji. Wzięła także udział w koncercie z okazji jubileuszu Państwowej Szkoły Muzycznej I st. im. Grażyny Bacewicz w Jaworznie.

+

Ponadto uczestniczyła w koncertach, występując wraz z zespołem „Raz Dwa Trzy” i Marcinem Wyrostkiem.

+

KATOWICE – {oh!} Orkiestra Historyczna

+

W 2013 roku orkiestra wystąpiła z koncertami podczas festiwalu: „Musica Poetica” w Tarnowie (21 marca, wraz z Karolem Kozłowskim – tenor, i 23 marca, z Olgą Pasiecznik – sopran oraz Georgesem Barthelem – flet traverso), Międzynarodowego Festiwalu Bachowskiego w Świdnicy (30 lipca), „Fide et Amore” w Żorach (4 września), na Katowickich Spotkaniach z Muzyką Dawną (5 września, wraz z Kaiem Wesselem – kontratenor, Marcinem Świątkiewiczem – klawesyn i Anną Firlus – pozytyw) oraz z koncertem w ramach cyklu „Barokowe Five o’clocki” w Centrum Kultury Katowice (8 grudnia).

+

KRAKÓW – „Capella Cracoviensis”

+

Zespół stale ugruntowuje swoją pozycję na międzynarodowej scenie muzyki dawnej jako jedna z najbardziej liczących się orkiestr wykonujących na historycznych instrumentach repertuar od baroku po wczesny romantyzm oraz chór kameralny współpracujący z coraz większą grupą dyrygentów o międzynarodowej renomie.

+

Jednym z najważniejszych jego dokonań w 2013 roku była premiera sceniczna opery *Amadigi* Haendla oraz pierwsze polskie wykonania na historycznych

instrumentach: kompletu oratoriów Haydna i opery *Don Giovanni* Mozarta. Capella wystąpiła także z koncertami w Rouen, Wersalu i Gandawie (wraz z zespołem Le Poeme Harmonique) oraz na festiwalach: Haydnowskim w Brühl, na festiwalu w Brnie, gdzie wykonała oratorium *Israel in Egypt* Haendla, oraz na Schwetzingen SWR Festspiele. Miała okazję reprezentować Kraków na Dniach Krakowa we Lwowie i Kijowie oraz region na Dniach Małopolski w Brukseli. Zespół stale jest obecny także w programach najważniejszych krakowskich festiwali muzycznych („Misteria Paschalia”, „Opera Rara”, „Cracovia Sacra”, Festiwal Muzyki Filmowej). Ponadto Capella zainicjowała własny festiwal „Theatrum Musicum”, odbywający się w okresie letnim. Kontynuuje również zapoczątkowany w 2012 roku cykl przedpołudniowych koncertów edukacyjnych dla juniorów i seniorów.

+

„Capella Cracoviensis” nagrała w 2013 roku płyty: *Bach rewrite* dla wytwórni DECCA (Universal Music) i *Te Deum* dla francuskiej wytwórni Alpha.

+

KRAKÓW – „Sinfonietta Cracovia”, Orkiestra St. Królewskiego Miasta Krakowa

+

W 2013 roku orkiestra zrealizowała ogółem 24 koncerty, w tym 2 zagraniczne. Wystąpiła w sali koncertowej Lwowskiej Filharmonii Obwodowej podczas Dni Krakowa, realizowanych w ramach oficjalnej współpracy partnerskiej miasta Kraków z miastem Lwów (25 maja), oraz z koncertem *Mistrzowie Muzyki Polskiej* w Sali Małej Konserwatorium Moskiewskiego w ramach 3. Festiwalu Muzyki Polskiej w Moskwie (7 listopada).

+

Zasługującym na szczególną uwagę wydarzeniem był projekt „Russia con Passione” (27–30 czerwca). W ramach tego przedsięwzięcia zrealizowane zostały 4 wydarzenia: dwa koncerty i spektakl. Odbywały się one w Muzeum Inżynierii Miejskiej w Krakowie, natomiast jeden z koncertów w Piwnicy Pod Baranami. Wśród artystów biorących udział w projekcie znaleźli się m.in. Gabriel Chmura (dyrygent), Marianna Vasileva (skrzypaczka) i Olena Leonenko (aktorka, śpiewaczka).

+

Anna Iwanicka

Spśród pozostałych koncertów orkiestry warto wymienić m.in.: koncert z cyklu „Grand Virtuoso” z udziałem Jana Lisieckiego (styczeń) oraz prapremierę spektaklu *Chopin bez fortepianu* w reżyserii Michała Zadary, w wykonaniu Barbary Wysockiej i Sinfonietty Cracovia pod dyrekcją Jacka Kaspszyka.

+

Muzycy orkiestry uczestniczyli także w nagraniach płyt: *EUROPA ŚRODKA – WYSZEHRAD muzyka czeska* oraz albumu klarncisty i dyrygenta Romana Licznierskiego z *Koncertami klarnetowymi* Jeana Rene Francaisa i Mozarta.

+

POZNAŃ – Arte dei Suonatori

+

W 2013 roku zespół dokonał pierwszego w Polsce wykonania oraz pierwszego nagrania na płycie zrekonstruowanych koncertów klawesynowych Johanna Gotlieba Muthela dla szwedzkiej wytwórni BIS. Dla tego samego wydawcy zarejestrował również materiał na płytę z repertuarem bożonarodzeniowym.

+

Ponadto orkiestra zadebiutowała w Nowym Jorku, w sali Morgan Library (8 października) oraz wzięła udział w 5. edycji festiwalu Midsommer Barok w Kopenhadze (23–25 czerwca).

+

Przypadające w 2013 roku obchody 20-lecia orkiestry uświetniły koncerty nadzwyczajne z udziałem skrzypaczki Rachel Podger (30 listopada i 1 grudnia).

+

POZNAŃ – Orkiestra Kameralna „L'Autunno”

+

W 2013 roku orkiestra wystąpiła z koncertami podczas poznańskich festiwali: „Nostalgia”, „Poznań Baroque” (z zespołem Alpha oraz z Avim Avitalem), Transatlantyk Festival oraz „Animator” (prezentując muzykę Aleksandra Mosołowa, Georgija Swiridowa i Dmitrija Szostakowicza do filmów wyświetlanych na żywo oraz fragment *IV Symfonii* Witolda Lutosławskiego do animacji na żywo realizowanych przez Teodora Usheva). Brała również udział w Festiwalu im. Jana Kiepury w Krynicy-Zdroju.

+

POZNAŃ – Orkiestra Kameralna Polskiego Radia „Amadeus”

+

Z okazji jubileuszu 45-lecia istnienia orkiestry w Poznaniu odbyły się dwa koncerty. Zespół brał także udział w koncercie laureatów X Konkursu Kompozytorskiego im. Tadeusza Ochlewskiego oraz koncercie towarzyszącym uroczystości przyznania nagród „Koryfeusze Muzyki Polskiej 2013”, organizowanym przez Instytut Muzyki i Tańca.

+

Orkiestra dokonała również premierowych wykonań i nagrań utworów Mikołaja Góreckiego, Barbary Kaszuby i kolejnych kwartetów Szymona Laksa w opracowaniu na orkiestrę smyczkową, a także premierowego nagrania dla Polskiego Radia utworów Mieczysława Weinberga, Krzysztofa Pendereckiego, Henryka Czyży, Dmitrija Varelasa i Aleksandra Tansmana.

+

W sezonie 2012/2013 kompozytorką-rezydentką orkiestry w ramach programu Instytutu Muzyki i Tańca *Kompozytor-rezydent* była Barbara Kaszuba.

+

RADOM – Radomska Orkiestra Kameralna

+

Orkiestra po raz piąty zorganizowała Międzynarodową Akademię Dyrygentów (29 czerwca – 6 lipca). Młodzi dyrygenci z Australii, Cypru, Wenezueli, Chin, Norwegii, Stanów Zjednoczonych oraz Polski szlifowali w Radomiu swoje umiejętności pod okiem dwóch dyrygentów – Jonathana Bretta oraz dyrektora Radomskiej Orkiestry Kameralnej, Macieja Żółtowskiego.

+

Zespół był także gościem trzech festiwali: VI Letniego Festiwalu Nowego Miasta w Warszawie (28 lipca), Festiwalu Muzyki Kameralnej w Krakowie „Witold Lutosławski w muzycznej kulturze polskiej i europejskiej” (9 listopada), gdzie wystąpił w koncercie finałowym wspólnie z wiolonczelistą Robertem Traininim i pianistą Bartłomiejem Kominkiem, oraz Festiwalu Krzysztofa Pendereckiego w Warszawie (22 listopada), podczas którego towarzyszył w koncercie w Filharmonii Narodowej wiolonczeliście Rafałowi Kwiatkowskiemu.

+

SUWAŁKI – Suwalska Orkiestra Kameralna

+

W 2013 roku orkiestra wystąpiła m.in. w koncercie oratoryjno-symfonicznym, wykonując kompozycję *Res Tua* Miłosza Bembinowa (12 kwietnia) oraz w koncercie inauguracyjnym nową salę koncertową w Suwalskim Ośrodku Kultury (26 maja), w którego programie znalazły się utwory: *Orawa* Wojciecha Kilara, *Cztery pory roku* Vivaldiego, *Mała fantazja* Bembinowa i *Aubade* Michała Spisaka. Zespół brał również udział w wykonaniu *Wesela Figara* Mozarta podczas 3. Międzynarodowego Festiwalu „Ars Musica” w Suwałkach (25 sierpnia) oraz w spektaklu *Od wschodu do zachodu słońca* (9 czerwca).

+

7. sezon artystyczny zespół zainaugurował wystawieniem opery komicznej *Pimpinone* Telemanna, zrealizowanej w koprodukcji z Operą i Filharmonią Podlaską (7 września).

+

SZCZECIN – Baltic Neopolis Orchestra

+

Jednymi z najważniejszych koncertów orkiestry w 2013 roku były występy na scenie TRAF0 Trafostacji Sztuki w Szczecinie. Zespół na otwarcie centrum przygotował prawykonanie spektaklu muzyczno-tanecznego *Exkurs* (2 sierpnia), wystąpił także z koncertem promującym wydanie płyty z kompozycjami Pawła Łukaszewskiego i Mikołaja Góreckiego (30 października) oraz koncertem *Wielcy Koncertmistrzowie* wspólnie z Danielem Stabrawą (1 grudnia).

+

Z okazji 5. rocznicy swego istnienia orkiestra w Teatrze Letnim w Szczecinie wykonała suitę koncertową *Porgy and Bess* Gershwina (29 maja).

+

Ponadto Baltic Neopolis Quartet, który tworzą muzycy orkiestry, wystąpił podczas 42. Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Współczesnej „Poznańska Wiosna Muzyczna” (12 kwietnia).

+

+

TCZEW – Orkiestra Kameralna „Progress”

+

Orkiestra wzięła udział w koncercie w Berlinie z okazji 70. rocznicy powstania w Getcie Warszawskim (20 kwietnia), podczas którego wraz z berlińskim chórem Cantus Domus i Elbląską Orkiestrą Kameralną wykonała *Requiem Niemieckie* Brahmsa i kompozycję *Ocalały* z *Warszawy* Arnolda Schönberga.

+

W 2013 roku zespół zorganizował także I. Gdańskie Impresje Muzyczne (13 lipca), prezentujące młodych gdańskich twórców, oraz koncert „Coś klasycznego dla Żaka gdańskiego”, aktywujący trójmiejską młodzież i studentów (10 listopada).

+

W ramach koncertu „Barwy Kaszub” w Filharmonii Kaszubskiej w Wejherowie zespół dokonał również prawykonania utworu *Fonemy kaszubskie* Karola Nepelskiego (8 grudnia).

+

Zespół wystąpił także na 46. Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Organowej we Fromborku (30 czerwca).

+

TYCHY – „Aukso” Orkiestra Kameralna Miasta Tychy

+

Orkiestra Aukso, występująca pod dyrekcją Marka Mosia, zorganizowała 14. Letnią Filharmonię AUKSO (3–10 sierpnia) oraz – wspólnie ze Stowarzyszeniem Gorceycki.pl – tygodniowe warsztaty orkiestrowe Młoda Filharmonia AUKSO (19–26 kwietnia). Brała również udział w prestiżowych wydarzeniach, takich jak: koncert w wigilię 100. rocznicy urodzin Witolda Lutosławskiego w Sali Wielkiej Zamku Królewskiego w Warszawie (24 stycznia) czy koncert *Andrzej Chłopecki in memoriam* w ramach festiwalu „Warszawska Jesień” (23 września).

+

Ponadto orkiestra nagrała dwie płyty z kompozycjami Wojciecha Kilara: *Małą uwerturą*, *II Koncertem fortepianowym*, *Exodus*, *Orawą*, *Siwą mgłą*, *Kościelcem*, *Krzesianym*.

+

WARSZAWA – I, Culture Orchestra

+

Trzecia edycja projektu I, Culture Orchestra, powołanego przez Instytut Adama Mickiewicza w 2011 roku, obejmowała koncerty w krajach skandynawskich, bałtyckich oraz na Ukrainie (Reykjaviku, Göteborgu, Kopenhadze, Tallinnie i Kijowie). W 2013 roku orkiestra pod batutą dyrygenta ukraińskiego pochodzenia Kirilla Karabitsa towarzyszyła solistom: Khatii Buniatishvili (fortepian) i Trulsowi Mørkowi (wiolonczela). W programie koncertów znalazły się kompozycje Borysa Latoszyńskiego – *Ballada symfoniczna Grażyna* op. 58, Béli Bartóka – *Koncert na orkiestrę*, Witolda Lutosławskiego – *Koncert na wiolonczelę i orkiestrę* i Sergiusza Prokofiewa – *Koncert fortepianowy* op. 10 nr 1.

+

Orkiestra wystąpiła także w Wilnie z koncertem poprzedzającym Trzeci Szczyt Partnerstwa Wschodniego, w ramach prezydencji Litwy w UE (28 listopada). Pod batutą Łukasza Borowicza wykonała poemat symfoniczny *W lesie* Mikalajusa K. Ciurlionisa, *Koncert na orkiestrę* Bartóka i *Koncert na wiolonczelę i orkiestrę* Lutosławskiego, z Johannesem Moserem w roli solisty.

+

WARSZAWA – Orkiestra Sinfonia Viva

+

Orkiestra pod batutą Tomasza Radziwonowicza, w ramach VIII Festiwalu Muzyki Oratoryjnej „Musica Sacromontana” w Gostyniu (28–30 września) wykonała i nagrała na płycie *Oratorio La morte di San Filippo Neri* Pasquale Anfossiego. Zespół wystąpił wspólnie z solistami: Anną Mikołajczyk, Anną Karasińską, Agnieszką Rehliś, Rafałem Bartmińskim i Poznańskim Chórem Kameralnym.

+

Sinfonia Viva koncertowała także w Filharmonii Narodowej: w ramach cyklu „Czwartkowe Spotkania Muzyczne” (24 października) oraz z okazji własnego jubileuszu 15-lecia, wraz z solistami – Karolem Radziwonowiczem i Wojciechem Proniewiczem (7 grudnia).

+

Wystąpiła również pod batutą Krzysztofa Herdzina podczas *Koncertów Królewskich* w Teatrze Stanisławowskim w warszawskich Łazienkach Królewskich (7 lipca, zarejestrowane dla TVP2).

+

Ponadto w 2013 roku orkiestra dokonała nagrania płyty *String Big Band* (wspólnie z zespołem Atom String Quartet oraz Agnieszką Wilczyńską, Robertem Kubiszynem i Krzysztofem Herdzinem).

+

WARSZAWA – Warszawscy Soliści „Concerto Avenna”

+

W 2013 roku orkiestra wystąpiła z koncertami, m.in. w Muzeum Historii Żydów Polskich w Warszawie – z kompozycjami Jerzego Maksymiuka i pod jego kierownictwem oraz w łódzkim Muzeum Pałacu Herbsta – z pieśniami Władysława Żeleńskiego i Mieczysława Karłowicza, z Urszulą Kryger jako solistką. Koncertowała również u boku takich artystów, jak Konstanty Andrzej Kulka, Arkadiusz Krupa i Tytus Wojnowicz.

+

OPERY

+

BYDGOSZCZ – Opera Nova

+

Opera zorganizowała jubileuszowy, XX Bydgoski Festiwal Operowy, który zainaugurowany został premierą *Halki Moniuszki* (27 kwietnia). W jego programie znalazły się także najnowsze produkcje polskich teatrów operowych: *Ariadna na Naxos* R. Straussa (Opera Krakowska), musical *Lalka* Piotra Dzubka, Wojciecha Kościelniaka i Rafała Dziwisza (Teatr Muzyczny w Gdyni). Jako goście zagraniczni wystąpili: Łotewska Opera Narodowa z Rygi, która zaprezentowała *Don Giovanniego* Mozarta, kataloński zespół muzyki dawnej „Le Tendre Amour” z hiszpańską zarzuelą – barokową operą *Los Elementos* Antonia Literesa, zespół Akademickiego Narodowego Teatru Wielkiego Opery i Baletu Republiki Białorusi z ludowym dramatem muzycznym Modesta Musorgskiego *Chowańszczyzna* i na zakończenie festiwalu – kubański zespół baletowy „Danza Contemporanea de Cuba”, który dwukrotnie zaprezentował wieczór baletowy złożony z choreografii: *La Folia*, *La Ecuacion*, *El Dorado* oraz *Mambo 3XXI* (10 i 11 maja).

Anna Iwanicka

+

Na bydgoskiej scenie odbyły się również premiery baletu *Fascynacje* w choreografii Jormy Elo z Finlandii i Maura de Candii z Włoch (8 marca), opery *Halka* Moniuszki, w inscenizacji i reżyserii Natalii Babińskiej, pod muzycznym kierownictwem Piotra Wajraka (27 kwietnia) i *Rycerskości wieśniaczej* Mascagniego oraz *Pajaców* Leoncavalla w reżyserii Andrzeja Bubienia pod kierownictwem muzycznym Wojciecha Rajskiego (26 października).

+

BYTOM - Opera Śląska

+

W roku 2013 Opera Śląska zrealizowała premierę musicalu *My Fair Lady* Fredericka Loewe'go i Alana Jay'a Lerner w reżyserii i inscenizacji Roberta Talarczyka, pod kierownictwem muzycznym Andrzeja Knapa, w choreografii Jakuba Lewandowskiego, scenografii Marcela Sławińskiego i Katarzyny Sobańskiej oraz z kostiumami Ilony Binarsch (11 maja). Wznowiono również spektakl *Borys Godunow* Musorgskiego, w ramach obchodów jubileuszu 55-lecia pracy artystycznej Wiesława Ochmana, w reżyserii i inscenizacji jubilata i pod kierownictwem muzycznym Tadeusza Serafina (26 października).

+

Opera zorganizowała także I Europejską Akademię Sztuki Wokalnej (1-8 września) - nowy projekt edukacyjny, mający formę kursu mistrzowskiego w dyscyplinie artystycznej - wokalistyce.

+

Ponadto zespół opery wystąpił w Sali Kongresowej w Warszawie z operetką *Baron Cygański* J. Straussa (7 marca).

+

W marcu dwupłytowy album *Opera Śląska poleca - hity operowe i operetkowe* otrzymał status Złotej Płyty.

+

GDAŃSK - Państwowa Opera Bałtycka

+

W 2013 roku opera zrealizowała premierowe spektakle: *Skrzypce Rotszylda* Benjamina Fleischmanna, *Gracze* Dmitrija Szostakowicza i Krzysztofa Meyera,

pod kierownictwem muzycznym Michała Klauzy, w reżyserii i inscenizacji Marka Weissa i Andrzeja Chyry (26 stycznia), *Sen nocy letniej* do muzyki Gorana Bregovicia, w inscenizacji i choreografii Izadory Weiss (26 maja) oraz *Ubu Rex* Krzysztofa Pendereckiego, pod kierownictwem muzycznym Wojciecha Michniewskiego, w inscenizacji i reżyserii Janusza Wiśniewskiego i choreografii Emila Wesołowskiego (27 września).

+

Opera Bałtycka była także gospodarzem prestiżowego, międzynarodowego konkursu Eurowizji dla Młodych Tancerzy (7–14 czerwca). O tytuł najlepszego tancerza walczyło dziesięciu artystów, reprezentujących Armenię, Białoruś, Czechy, Holandię, Niemcy, Norwegię, Polskę, Słowenię, Szwecję i Ukrainę. Finał Eurowizji dla Młodych Tancerzy transmitowany był na żywo przez stacje telewizyjne krajów uczestniczących w konkursie oraz udostępniony w Internecie (*live streaming*).

+

Ponadto Bałtycki Teatr Tańca wystąpił podczas V Dni Sztuki Tańca w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej w Warszawie, gdzie zaprezentował spektakle Izadory Weiss *Sen nocy letniej* oraz *Święto wiosny* (10 listopada).

+

KRAKÓW – Krakowska Opera Kameralna

+

Opera zorganizowała w 2013 roku Letnie Warsztaty Wokalno-Aktorskie (8–12 lipca) oraz X Letni Festiwal Krakowskiej Opery Kameralnej „Ars Cameralis” (20 lipca – 25 sierpnia). Zrealizowała również premierę baśni muzycznej *Dziadek do orzechów i Król Myszy* (30 listopada i 1 grudnia). Ponadto podczas VII Nocy Teatrów wystawiła w swojej siedzibie operę buffa *La serva padrona* Pergolesiego (15 czerwca), a w ramach VI Nocy Kościołów „Cracovia Sacra” – misterium sceniczne ze *Stabat Mater* Vivaldiego i Pergolesiego, w Opactwie Benedyktynów w Tyńcu (14 sierpnia).

+

KRAKÓW – Opera Krakowska

+

W 2013 roku odbył się 17. Letni Festiwal Opery Krakowskiej (8 czerwca – 5 lipca), podczas którego miała miejsce m.in. premiera *Carmina Burana* Orffa na dziedzińcu Zamku Królewskiego na Wawelu (28 czerwca) oraz premiera

Trubadura Verdiego (8, 9 czerwca) w reżyserii Laco Adamika z udziałem Małgorzaty Walewskiej w partii Azuceny. Ponadto opera zorganizowała Festiwal Oper Krzysztofa Pendereckiego w ramach Festiwalu „Emanacje” (27 września – 5 października), w których programie znalazły się spektakle: *Diabły z Loudun* (Opery Krakowskiej), *Ubu Rex* (Opery Bałtyckiej) i *Raj utracony* (Opery Wrocławskiej).

+

Krakowska opera zrealizowała również trzy premiery: *Cabaret lunaire* do muzyki Arnolda Schönberga w reżyserii Włodzimierza Nurkowskiego, z Agatą Zubel w roli solistki (22 lutego), baletu-opery *Orfeusz i Eurydyka* Glucka w inscenizacji, reżyserii i choreografii Giorgia Madii (27 kwietnia) oraz baletu *Dziadek do orzechów* Czajkowskiego w choreografii Emila Wesołowskiego (21 grudnia).

+

ŁÓDŹ – Teatr Wielki w Łodzi

+

W roku 2013 teatr wystawił 65 spektakli (do marca, ze względu na remont sceny teatru, przedstawienia odbywały się w Teatrze im. S. Jaracza), w tym dwie premiery: opery *Anna Bolena* Donizettiego, pod kierownictwem muzycznym Eralda Salmieriego, w reżyserii Janiny Niesobskiej i ze scenografią Waldemara Zawodzińskiego (6 kwietnia, na otwarcie teatru po modernizacji) oraz baletu *Don Kichot* Ludwiga A. Minkusa, w choreografii Alexandra Polubentseva, ze scenografią i kostiumami Viacheslawa Okuneva i pod kierownictwem muzycznym Tadeusza Kozłowskiego (26 października).

+

Teatr przygotował również trzy wznowienia oper: *Traviaty* Verdiego, pod kierownictwem muzycznym Salmieriego, ze scenografią Katarzyny Zbłowskiej (27 kwietnia), *Toski* Pucciniego, pod kierownictwem muzycznym Tadeusza Kozłowskiego, ze scenografią Zawodzińskiego (17 maja), obie w reżyserii Niesobskiej i Zawodzińskiego oraz *Madama Butterfly* Pucciniego, pod kierownictwem Kozłowskiego (22 czerwca). Premiera *Traviaty* zrealizowana została w nowej inscenizacji przy zachowaniu częściowo skorygowanych kostiumów autorstwa wybitnej scenografki Xymeny Zaniewskiej (kostiumy te same w sobie stanowią wartość historyczną).

+

POZNAŃ – Teatr Wielki im. Stanisława Moniuszki

+

Najważniejszymi wydarzeniami artystycznymi roku 2013 w działalności teatru były cztery premiery. Prezentacja *Króla Edypa* Igora Strawińskiego w reżyserii Jacka Przybyłowicza (premiera 27 kwietnia) odbyła się podczas Armel Opera Festival w Szeged (Węgry). Premiera *Cyberiady* Krzysztofa Meyera (25 maja), z librettem stworzonym na podstawie opowiadań Stanisława Lema była polską prapremierą tego dzieła i wpisała się w obchody jubileuszu 70. urodzin kompozytora. Reżyser Ran Arthur Braun i scenograf Justin C. Arienti (nagroda im. Jana Kiepury dla najlepszego scenografa) przenieśli Lemowską rzeczywistość *Cyberiady* w uniwersalny bajkowo-magiczny świat teatru. Premiera *Parsifala* (18 października), misterium scenicznego Wagnera w reżyserii oraz z koncepcją scenograficzną duńskiej grupy Hotel Pro Forma, którą tworzą Kirsten Dehlholm, Jon R. Skulberg oraz Iury Trojaborg, poruszyła widownię i krytykę operową. Prace tego zespołu opierają się na muzyce, sztuce wizualnej oraz architekturze i daleko odbiegają od konwencjonalnej formy teatralnej. Kierownictwo muzyczne nad spektaklem objął maestro Gabriel Chmura, dyrektor artystyczny poznańskiej opery. Polska prapremiera *Portretu Mieczysława Weinberga* (6 grudnia) w reżyserii Davida Pountneya została uznana za najlepszy spektakl operowy 2013 roku.

+

W dniu Święta Niepodległości (11 listopada) tradycyjnie odbył się Koncert Marszałkowski, którego program wypełniony został muzyką Krzysztofa Pendereckiego, obchodzącego jubileusz 80. urodzin. Z tej okazji zaprezentowane zostało monumentalne *Te Deum* oraz *Agnus Dei* z *Polskiego Requiem*.

+

SZCZECIN – Opera na Zamku w Szczecinie

+

Najważniejszymi wydarzeniami w działalności opery w 2013 roku były premiery: opery *Eugeniusz Oniegin* Czajkowskiego, z Rodionem Pogossovem w tytułowej partii, zrealizowanej w koprodukcji z Teatrem Operowym w Kaliningradzie (22 marca), baletu *Odcienie namiętności* (17 maja), opery komicznej *Robinson Crusoe* Offenbacha, we współpracy z Teatrem Operowym w czeskim Libercu (22 czerwca), wieczoru nowych choreografii pt. *Ogniwa* do

muzyki Witolda Lutosławskiego (16 listopada) oraz opery *Lohengrin*, w ramach Roku Wagnera, zrealizowanej we współpracy z Theater Vorpommern w Greifswaldzie (13 grudnia).

+

WARSZAWA – Teatr Wielki – Opera Narodowa

+

W 2013 roku na scenie teatru zaprezentowano 156 spektakli, w tym 7 premier operowych i 2 baletowe: *Don Carlo* Verdiego w reżyserii W. Deckera we współpracy z Operą Niderlandzką, *Sprawa Makropulos* Janáčka w reżyserii Ch. Marthaler w koprodukcji z festiwalem w Salzburgu, balet *Sen nocy letniej* z muzyką Mendelssohna-Bartholdiego i Ligetiego w inscenizacji J. Neumeiera, *Diabły z Loudun* Krzysztofa Pendereckiego w reżyserii K. Warnera z Duńską Operą Królewską, balet *Hamlet* w choreografii J. Tyskiego do muzyki Beethovena, dyptyk *Jolanta* Czajkowskiego i *Zamek Sinobrodego* Bartóka w reżyserii M. Trelińskiego w koprodukcji z Metropolitan Opera.

+

W ramach cyklu „Terytoria” odbyły się premiery: *Lady Sarashina* Petera Eötvösa z Théâtre National de l’Opéra-Comique w reżyserii U. Amagatsu, *Qudsja Zaher* Pawła Szymańskiego w reżyserii E. Nekrošiusa i *Projekt P’ – dla głosów i rąk* Jagody Szmytki oraz *Transcryptum* Wojciecha Blecharza.

+

Z okazji 200. rocznicy urodzin Verdiego Carlo Montanaro poprowadził Chór i Orkiestrę Teatru wykonującą *Requiem*. 70. rocznicę wybuchu powstania w Warszawskim Getcie upamiętnił koncert Izraelskiej Orkiestry Symfonicznej. Teatr Wielki – Opera Narodowa był gospodarzem koncertu wieńczącego obchody 80. urodzin Krzysztofa Pendereckiego. Kontynuowano recitale wokalne (m.in. E. Podleś, K. Trylnik, A. Lubańskiej, M. Walewskiej) oraz *Preludia premierowe*, cykl koncertów korespondujących z premierami.

+

Polski Balet Narodowy przygotował warsztaty choreograficzne *Kreacje* oraz V Dni Sztuki Tańca. Teatr był gospodarzem 8. Międzynarodowego Konkursu Wokalnego im. S. Moniuszki i festiwalu Szalone Dni Muzyki. W ramach Programu Kształcenia Młodych Talentów „Akademia Operowa” prowadzono warsztaty, konsultacje wokalne, organizowano koncerty, m.in. laureatów

stypendium HSBC Académie Européenne de Musique festiwalu w Aix-en-Provence oraz *Mistrzowie i Młode Talenty*.

+

W 2013 roku zaprezentowano wystawy: *Od Irydiona do Irydiona, Szaleństwa teatralnego Kapelusznika, Teatry rządowe. Pokaz pamiątek ze zbiorów MT* (Muzeum Teatralne), klasyków awangardy, m.in. J. Tarasina, S. Gierowskiego, L. Tarasewicza, T. Dominika oraz A. Szapoczników (Galeria Opera), a także prac konkursowych projektów mobilnych pawilonów dla teatru (OperaLab).

+

WARSZAWA – Warszawska Opera Kameralna

+

W 2013 roku opera zorganizowała kolejną edycję Festiwalu Mozartowskiego (20 czerwca – 21 lipca), którą zainaugurowała premiera *Così fan tutte*, pod kierownictwem muzycznym Rubena Silvy, w reżyserii Marka Weissa, ze scenografią Hanny Szymczak.

+

Zespół teatru wystąpił również we Lwowskim Narodowym Akademickim Teatrze Opery i Baletu im. Salomei Kruszelnickiej, na Festiwalu „Odkrywamy Paderewskiego”, prezentując *Halkę* Moniuszki (w wersji wileńskiej), pod kierownictwem muzycznym R. Silvy, w reżyserii Kazimierza Dejmkę i ze scenografią Jana Polewki (16 listopada).

+

Warszawska Opera Kameralna zainicjowała w 2013 roku także działalność Sceny Młodych. Ponadto zrealizowała cykl edukacyjny „Łoża Miłośników Opery” oraz Rodzinne Poranki Operowe.

+

WROCLAW – Opera Wrocławska

+

W 2013 roku odbyły się następujące premiery: superprodukcji operowej *Poławiacze perł* Bizeta w Hali Stulecia we Wrocławiu, opery *Tosca* Pucciniego w wersji plenerowej oraz baletu *Coppelia* Delibesa.

+

Opera Wrocławska zorganizował również Galę Baletową z udziałem solistów Staatsbalet Berlin oraz TAURON Letni Festiwal Operowy.

+

Ponadto na dziedzińcu zamku Topacz zespół opery wystawił spektakl *Skrzypek na dachu*.

+

TEATRY MUZYCZNE

+

CHORZÓW – Teatr Rozrywki

+

Do najważniejszych wydarzeń w działalności Teatru w 2013 roku należały: prapremiera spektaklu muzycznego *Chryzostoma Bulwiecia podróż do Ciemnogrodu* K. I. Gałczyńskiego oraz polsko-szwajcarska realizacja dramatu *Frank V F. Dürrenmatta* w reżyserii szwajcarskiego inscenizatora, Rudolpha Strauba. We współpracy z najgłośniejszym duetem twórców polskiego teatru współczesnego: Moniką Strzępką i Pawłem Demirskim zrealizowana została także prapremiera spektaklu *Bierzcie i jedzcie*.

+

Teatr zorganizował również cykl 12 spotkań w ramach popularyzatorsko-edukacyjnego projektu „Górny Śląsk – świat najmniejszy” oraz 15. Wakacyjny Przegląd Wydarzeń z udziałem znakomitych aktorów: Jana Peszka, Adama Ferencego, Grażyny Wolszczak i Piotra Machalicy.

+

GDYNIA – Teatr Muzyczny im. Danuty Baduszkowej

+

10 stycznia zmarł Dyrektor Naczelny i Artystyczny Teatru Maciej Korwin.

+

W kwietniu zawieszono wiechę na dachu rozbudowanego budynku Dużej Sceny Teatru (na 1070 miejsc), a uroczyste otwarcie sceny, wieńczące trwającą od 2010 roku rozbudowę, miało miejsce 6 września. Spektaklem premierowym byli *Chłopi* według powieści Władysława Reymonta, w reżyserii Wojciecha Kościelniaka i z muzyką Piotra Dziubka. Obecnie Teatr Muzyczny w Gdyni jest największym teatrem muzycznym w Polsce, mogącym pomieścić ponad 1500 widzów.

+

W kolejnych miesiącach teatr przygotował premiery spektakli: *Tuwim dla dzieci* (12 października, Scena Kameralna), *Tuwim dla dorosłych* (16 listopada,

Scena Kameralna), *Klub Kawalerów* (14 grudnia, Nowa Scena) i *Rewia Polonia* (koncert sylwestrowy – 31 grudnia, Duża Scena).

+

Zespół teatru gościł także na 12. Elbląskiej Wiosnie Teatralnej – ze spektaklem *Różowy Młynek* oraz na XX Bydgoskim Festiwalu Operowym, zorganizowanym przez Operę Nova, z musicaliem *Lalka*.

+

GLIWICE – Gliwicki Teatr Muzyczny

+

W 2013 roku na scenie teatru odbyły się premiery: operetki *Noc w Wenecji* w reżyserii Marcina Sławińskiego, z kostiumami Barbary Ptak, wyróżnionej Złotą Maską i Nagrodą im. Jana Kiepury (18 stycznia), oraz spektaklu dla młodych widzów *Mały Książę* w reżyserii Cezarego Domagały (31 maja).

+

W marcu rozpoczął się remont konstrukcji dachu nad salą widowiskową w budynku głównym Gliwickiego Teatru Muzycznego. Zaawansowane prace rozpoczęły się w okresie wakacyjnym i trwały do grudnia 2013 roku, co skutkowało prawie półrocznym zamknięciem sceny.

+

LUBLIN – Teatr Muzyczny w Lublinie

+

Jednymi z najważniejszych wydarzeń artystycznych roku 2013 w działalności Teatru były dwie premiery: farsy muzycznej *Porwanie Sabinek* braci Franza i Paula von Schonthan, w przekładzie i adaptacji Juliana Tuwima, w ramach obchodów Roku poety (14 grudnia) i musicalowego widowiska *The Musical Show*, prezentującego dorobek musicali z całego świata w wykonaniu wszystkich zespołów teatru (31 grudnia, w wieczór sylwestrowy). Solistyczne, chóralne i taneczne interpretacje wyjątków z takich tytułów, jak *Chicago*, *Nędznicy*, *Upiór w operze* czy *Grease* okazały się największym sukcesem artystycznym roku 2013, dzięki czemu tytuł na dłużej zagościł w repertuarze lubelskiego teatru. Ponadto w związku z Rokiem Verdiego przygotowany został specjalny koncert *Viva Verdi*, składający się z arii z oper kompozytora. Jego prezentacja miała miejsce w wielu miastach Polski i za granicą (m.in. we Lwowie).

+

W ramach zadania realizowanego przy wsparciu środków MKiDN teatr zakupił szereg instrumentów, znacznie poprawiających brzmienie orkiestry (m.in. kontrabasy, dzwony rurowe, kotły czy rożek angielski).

+

W związku z koniecznością czasowego opuszczenia dotychczasowej siedziby (z powodu budowy Centrum Spotkania Kultur) Teatr Muzyczny znalazł się przez kilka miesięcy bez stałego artystycznego miejsca. W ciągu tego czasu zmuszony był występować wyłącznie w gościnnych salach, a w Lubelskim Parku Naukowo-Technologicznym trwały prace nad dostosowaniem sali obiektu do wymogów spektakli Teatru Muzycznego. Koncert inauguracyjny odbył się 19 maja, dając początek artystycznej działalności w lubelskiej dzielnicy Felin.

+

ŁÓDŹ – Teatr Muzyczny w Łodzi

+

W 2013 roku teatr zrealizował prapremierę miscenium rockowego *Łajza* w reżyserii Artura Żymelki, z udziałem zespołu rockowego Normalisi, skrzypka Michała Jelonka, we współpracy ze szkołą tańca FnF (11 stycznia), oraz trzy premiery: spektaklu komediowo-muzycznego *AJ WAJ! czyli historie z cynamonem*, przygotowanego wspólnie z Grupą Rafała Kmity (27 września), multidyscyplinarnego projektu dla dzieci *Pan Lutosławski*, we współpracy z Fundacją Zygmunta Noskowskiego w 100. rocznicę urodzin wybitnego kompozytora Witolda Lutosławskiego (6 listopada) i koncertu sylwestrowo-karnawałowego *Ten piękny, wspaniały świat* (31 grudnia).

+

Ponadto z okazji Międzynarodowego Dnia Teatru zorganizowano Dzień Otwarty, podczas którego odbył się wernisaż wystawy *30 lat Skrzypka na dachu w Polsce* (23 marca). Na łódzkiej scenie zaprezentowano także operetkę *Kraina uśmiechu* z udziałem studentów Akademii Muzycznej w Łodzi (27–28 kwietnia).

+

Teatr był również organizatorem jubileuszowych koncertów: z okazji 30-lecia prapremiery polskiej *Skrzypka na dachu* (11 maja), 25-lecia pracy artystycznej Dariusza Stachury na scenie Teatr Muzycznego w Łodzi (8 czerwca) i 45-lecia pracy artystycznej Andrzeja Fogla (13 grudnia).

+

Zespół teatru gościł również w Sali Kongresowej w Warszawie – z przedstawieniem tanecznym *Łajza* (7 czerwca) i na Nocy Świętojańskiej w Helenowie, gdzie zaprezentował widowisko muzyczne *Powróćmy jak za dawnych lat* w wersji koncertowej (23 czerwca). Był też współorganizatorem Międzynarodowego Festiwalu „Adi Jazz” (5, 12, 19 października).

+

POZNAŃ – Teatr Muzyczny w Poznaniu

+

Jesienią na poznańskiej scenie miała miejsce premiera operetki *Orfeusz w piekle* Offenbacha w reżyserii Artura Hofmana, ze scenografią Piotra Tetlaka i Ewy Tetlak, z choreografią Marka Zajączkowskiego i pod kierownictwem muzycznym Marka Mosia (12 października).

+

Teatr zorganizował także turniej głosów *I love Mozart!*, połączony z aukcją kostiumów teatralnych (czerwiec), oraz specjalne koncerty: *Teatr Muzyczny dla Poznania*, w wykonaniu solistów, chóru i orkiestry pod dyrekcją José Maria Florência (31 sierpnia, w Auli Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, transmitowany w telewizji WTK oraz na telebimie na pl. A. Mickiewicza i utrwalony na płycie DVD), koncert zaduszkowy *Pamiętam. W hołdzie ofiarom Gestapo*, z udziałem solistów: Joanny Horodko, Agnieszki Wawrzyniak, Huberta Stolarskiego, Macieja Straburzyńskiego, chóru Teatru Muzycznego i chóru UAM pod kierownictwem Adama Banaszaka (31 października, organizowany wspólnie z IPN) i koncerty *Johann Strauss Gala*, również pod batutą A. Banaszaka (30 i 31 grudnia).

+

WARSZAWA – Mazowiecki Teatr Muzyczny im. Jana Kiepury

+

Teatr nie ma własnej sali koncertowej. Najczęściej organizuje wydarzenia kulturalne na Bielańskiej Scenie Kameralnej, w Sali Widowiskowej Matecznika Mazowsze w Otrębusach, Scenie w Muzeum Niepodległości w Warszawie i w Sali Koncertowej Filharmonii Narodowej.

+

Najważniejszymi wydarzeniami artystycznymi zrealizowanymi przez Teatr w roku 2013 były: 8. *Koncert Noworoczny* w Filharmonii Narodowej

Anna Iwanicka

w Warszawie (1 stycznia), premiera spektaklu muzycznego *Édith i Marlene* w reżyserii Márty Mészáros (5 marca, w Otrębusach) oraz wznowienia operetek: *Księżniczka czardasza* I. Kálmána w reżyserii M. Mészáros (23 lutego) i *Zemsta nietoperza* J. Straussa w reżyserii Wiesława Ochmana (16 marca), obie w Mateczniku Mazowsze w Otrębusach.

+

Teatr zorganizował również „Wieczory Mistrzów” – cykl comiesięcznych audycji radiowych z udziałem publiczności, prezentujących sylwetki i twórczość wybitnych żyjących artystów (11 stycznia – 6 grudnia, na scenie w Muzeum Niepodległości w Warszawie) oraz cykl „Muzyka górą!” – poranki edukacyjne dla dzieci (20 stycznia – 1 grudnia, na Bielańskiej Scenie Kameralnej MTM).

+

WARSZAWA – Teatr Muzyczny „Roma”

+

W 2013 roku teatr prezentował repertuar z lat poprzednich, ze zdecydowaną przewagą swojej zeszlórocznej premiery musicalu *Deszczowa piosenka* oraz musicalu familijnego *Aladyn Jr.* Zespół teatru przygotował także 5 premier: *Progressive-eliminacje* w reżyserii Zbigniewa Zamachowskiego, *Całujcie mnie wszyscy w odbiornik* Jerzego Satanowskiego, *Proces* Jakuba Szydłowskiego, *Ale Musicale!* Sebastiana Gonciarza i koncert kolęd polskich *Świąteczny cud*.

+

Ponadto teatr wspólnie z Warsztatową Akademią Musicalową zorganizował 4 koncerty charytatywne na rzecz Centrum Zdrowia Dziecka, z którego dochód został przekazany na respirator do ratowania życia noworodków. Także w 2013 roku dzięki pomocy Fundacji „Kultura bez barier” zaprosił osoby z niepełnosprawnością wzrokową na spektakl z audiodeskrypcją. Przy okazji Warszawskiego Tygodnia Kultury bez Barier w Teatrze odbyło się spotkanie osób głuchoniemych, które prowadziła w języku migowym Olga Bończyk, a towarzyszyły jej Katarzyna Zielińska i Katarzyna Zak.

+

Teatr zakończył także I etap modernizacji budynku w zakresie poprawienia bezpieczeństwa przeciwpożarowego.

+

WROCLAW – Teatr Muzyczny „Capitol”

+

W 2013 roku teatr przygotował premiery: rodzinnego musicalu na podstawie wierszowanej opowieści Jana Brzechwy pt. *Trzy wesole krasnoludki*, w reżyserii Konrada Imieli, z muzyką Mikromusic (19 stycznia, gościnnie w Imparcie), spektaklu *Moja Abba*, w reżyserii Tomasza Mana (12 maja, premiera na Małej Scenie), oraz *Mistrza i Małgorzaty* Michaiła Bułhakowa, w reżyserii Wojciecha Kościelniaka, z muzyką Piotra Dziubka (28 września, premiera na inaugurację teatru po przebudowie).

+

Teatr zorganizował także 34. Przegląd Piosenki Aktorskiej (15–24 marca), podczas którego odbył się koncert galowy *Zawsze gorzej może być* – spektakl poświęcony Jerzemu Wasowskiemu w stulecie jego urodzin. Na reżyserowany przez Pawła Miśkiewicza koncert w gwiazdorskiej, wyłącznie kobiecej obsadzie złożyły się piosenki o niespełnionych miłościach. Wystąpiły m.in.: Barbara Kraftówna, Stanisława Celińska i Kinga Preis. Koncert był retransmitowany w Programie 2 TVP.

+

+

1. Dane nadesłane przez organizatorów, opracowane na podstawie ankiety IMiT.

+

+

+

TABELE DANYCH LICZBOWYCH

+

Opracowanie na podstawie ankiet IMiT

+

Tabela 1. Filharmonie i orkiestry. Dane kadrowo-majątkowe i finansowanie

Nazwa instytucji	Status prawny instytucji	Zespoły artystyczne	Etaty (w zaokrągleniu do pełnego)	Etatowi pracownicy artystyczni	Etatowi pracownicy obsługi
Filharmonie					
Opera i Filharmonia Podlaska – Europejskie Centrum Sztuki w Białymstoku	współprowadzona: samorząd wojewódzki, MKiDN	8	280	188	93
Filharmonia Pomorska im. Ignacego Jana Paderewskiego w Bydgoszczy	współprowadzona: samorząd wojewódzki i MKiDN	2	127	93	25
Filharmonia Częstochowska im. Bronisława Hubermana	samorządowa miejska	2	134	94	40
Polska Filharmonia Bałtycka im. Fryderyka Chopina w Gdańsku	samorządowa wojewódzka	4	125	81	40
Centrum Edukacji Artystycznej – Filharmonia Gorzowska	samorządowa	1	61	37	24
Filharmonia Dolnośląska w Jeleniej Górze	samorządowa wojewódzka	1	85	66	19
Filharmonia Kaliska	samorządowa	1	64	54	4
Filharmonia Śląska im. Henryka Mikołaja Góreckiego	samorządowa wojewódzka	3	215	173	40
Filharmonia Świętokrzyska im. O. Kolberga	samorządowa wojewódzka	1	113	76	37
Filharmonia Koszalińska	samorządowa miejska	1	71	58	13

Czy instytucja posiada własną scenę, liczba miejsc na widowni	Dotacje od organizatorów (tys. zł)	Przychody ze sprzedaży biletów (tys. zł)	Dotacje z MKiDN (tys. zł)	Środki od sponsorów (tys. zł)
tak, 771+100+600+350+447+98	18700	5869	5700	146
tak, 880+170+150	8033	1770	1670	57
tak, 156+825	6266	612	100	25
tak, 1000+160+180+500+120+10000	7956 ¹	1779	181	125
tak, 598+150	5841	496	238	54
tak, 111+317	4874	265	297	75
nie, 408	3777	175	100	7
nie (rozbudowa) 480+436+250	11597	1461	20	0
tak, 526+192+50+160	6227	477	165	45
tak, 518	3748	729	50	37

I. Według danych organizatorów.

Opracowanie na podstawie ankiet IMiT

Nazwa instytucji	Status prawny instytucji	Zespoły artystyczne	Etaty (w zaokrągleniu do pełnego)	Etatowi pracownicy artystyczni	Etatowi pracownicy obsługi
Filharmonia im. Karola Szymanowskiego w Krakowie	samorządowa miejska	2	220	178	42
Filharmonia im. H. Wieniawskiego w Lublinie	samorządowa wojewódzka	2	107	82	25
Filharmonia Kameralna im. Witolda Lutosławskiego w Łomży	samorządowa wojewódzka	1	23	16	7
Filharmonia Łódzka im. Artura Rubinsteina	samorządowa wojewódzka	2	171	123	48
Warmińsko-Mazurska Filharmonia im. Feliksa Nowowiejskiego w Olsztynie	samorządowa wojewódzka	1	89	61	28
Filharmonia Opolska im. Józefa Elsnera	samorządowa wojewódzka	4	134	82	52
Filharmonia Poznańska im. Tadeusza Szeligowskiego	samorządowa wojewódzka	2	125	100	25
Filharmonia Podkarpacka im. Artura Maławskiego w Rzeszowie	samorządowa wojewódzka	1	115	82	33
Polska Filharmonia Sinfonia Baltica w Słupsku	samorządowa	1	70	46	24
Polska Filharmonia Kameralna Sopot	samorządowa miejska		24	20	4
Filharmonia im. Mieczysława Karłowicza w Szczecinie	samorządowa miejska	1	110	86	24
Filharmonia Sudecka w Wałbrzychu	samorządowa wojewódzka	2	92	69	23
Filharmonia Narodowa w Warszawie	państwowa	3	293	206	87

Czy instytucja posiada własną scenę, liczba miejsc na widowni	Dotacje od organizatorów (tys. zł)	Przychody ze sprzedaży biletów (tys. zł)	Dotacje z MKiDN (tys. zł)	Środki od sponsorów (tys. zł)
tak, 693+100	12866	1493	0	193
nie, 560	5031	836	99	108
tak, 493	1208	180	327	11
tak, 658+100	13280 ²	1009	342	142
tak, 505	6764	1415	178	134
tak, 495+120+100+30	7079	1125	100	12
nie, 855	11174	1254	80	258
tak, 666+185	5655	1102	200	283
tak, 422	3122	426	20	21
tak, 250	290 ³	1290	39	20
tak, 427	5782	353	109	8
tak, 327	4531	151	191	0
tak, 1036+361	27055	4644	27936	1150

2. Kwota podana przez instytucję; według organizatora –15 562 955 (zob. s. 188).

3. Według danych organizatora.

274 . DZIAŁALNOŚĆ FILHARMONII, ORKIESTR, ZESPOŁÓW, OPER, TEATRÓW MUZYCZNYCH. . .

Opracowanie na podstawie ankiet IMiT

Nazwa instytucji	Status prawny instytucji	Zespoły artystyczne	Etaty (w zaokrągleniu do pełnego)	Etatowi pracownicy artystyczni	Etatowi pracownicy obsługi
Filharmonia im. Witolda Lutosławskiego we Wrocławiu	współprowadzona: samorząd wojewódzki, miasto Wrocław, MKiDN	6	200	167	33
Filharmonia Zabrzeńska	samorządowa miejska	1	75	60	19
Filharmonia Zielonogórska	samorządowa	1	89	70	19
Orkiestry symfoniczne					
Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia w Katowicach	współprowadzona: miasto Katowice, Polskie Radio, MKiDN	1	149	31	118
Orkiestra Akademii Beethovenowskiej	we współpracy impresaryjnej ze stowarzyszeniem	1	140	130	5
Płocka Orkiestra Symfoniczna im. Witolda Lutosławskiego w Płocku	samorządowa miejska	1	46	36	10
Toruńska Orkiestra Symfoniczna	samorządowa miejska	1	66	57	9
Orkiestra „Sinfonia Varsovia”	samorządowa miejska	2	79	68	11
Polska Orkiestra Radiowa	jedn. organiz. Polskiego Radia S.A.	1	60	56	4
Polska Orkiestra „Sinfonia luventus”	państwowa	1	80	69	11
Orkiestra Symfoniczna im. Karola Namysłowskiego w Zamościu	samorządowa	1	65	53	12

Czy instytucja posiada własną scenę, liczba miejsc na widowni	Dotacje od organizatorów (tys. zł)	Przychody ze sprzedaży biletów (tys. zł)	Dotacje z MKiDN (tys. zł)	Środki od sponsorów (tys. zł)
tak, 461	17289	1344	3305	1230
tak, 192	3450	3018	431	0
tak, 594	3195	654	1868	5
nie, 1008	12157	276	11777	123
nie, 400-1400	1000000	10000	600000	200000
nie, 482	3283	309	54	69
nie, 320	3180	186	101	159
nie	8500	116	405	61
tak, 420				
nie, 410	6540	12	6540	6
tak, 200	3087723	35583	0	24195

Opracowanie na podstawie ankiet IMiT

Nazwa instytucji	Status prawny instytucji	Zespoły artystyczne	Etaty (w zaokrągleniu do pełnego)	Etatowi pracownicy artystyczni	Etatowi pracownicy obsługi
Inne orkiestry					
Bielska Orkiestra Kameralna	samorządowa	1	80	80	0
Orkiestra Muzyki Nowej	stowarzyszenie	1	16	16	0
Elbląska Orkiestra Kameralna	samorządowa miejska	1	23	13	10
Zespół Muzyki Dawnej „Capella Gedanensis”	samorządowa miejska	1	28	23	5
Orkiestra Kameralna Ariela Ludwiczaka	prywatna	1	16	16	0
„Archetti” Orkiestra Kameralna Miasta Jaworzna	samorządowa	1	2	–	–
{oh!} Orkiestra Historyczna	stowarzyszenie	1	17	16	1
Capella Cracoviensis	samorządowa miejska	2	41	31	10
Sinfonietta Cracovia	samorządowa miejska	1	24	19	5
Arte Dei Suonatori	fundacja	1	16	13	3
Orkiestra Kameralna L'autunno	prywatna	1	70	70	3
Orkiestra Kameralna Polskiego Radia „Amadeus”	jedn. organiz. Polskiego Radia S.A.	1	27	21	6
Radomska Orkiestra Kameralna	samorządowa	1	27	17	10
Suwalska Orkiestra Kameralna	samorządowa	1	17	17	25
Baltic Neopolis Orchestra	stowarzyszenie	1	16	14	2
Orkiestra Kameralna „Progress”	stowarzyszenie	1	25	23	2
Aukso Orkiestra Kameralna Miasta Tychy	samorządowa	1	1	22	1
I, Culture Orchestra	państwowa	1	60	0	7
Orkiestra Sinfonia Viva	stowarzyszenie	1	30	30	–
Warszawscy Soliści Concerto Avenna	fundacja	1	20	20	–

Czy instytucja posiada własną scenę, liczba miejsc na widowni	Dotacje od organizatorów (tys. zł)	Przychody ze sprzedaży biletów (tys. zł)	Dotacje z MKiDN (tys. zł)	Środki od sponsorów (tys. zł)
tak, 492	107394	0	0	0
nie, 150	85000	0	48000	15000
nie, 300	1947	175	109	327
tak, 100	1897	0	0	210
nie, 300	13000	1000	0	0
nie, 110	210942	111340	0	80700
nie, 300-400	30000	139000	0	0
(?) ok. 300	3570	110	553	0
nie, 693	1453	15	138	0
nie	354610	11205	244610	5000
nie	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
nie, 880	0	0	0	0
tak, 597	1443	155	0	68
tak, 650+80	280058	15193,12	0	0
nie, 380	477000	15287	85000	42740
nie, 300	60350	-	-	6400
nie, 500-1000	ok. 1000000 zł	0	250000	800000
nie, 1000-1200	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
nie, 400	302306	-	-	278500
nie, 500	79500	0	0	0

Tabela 2. Filharmonie i orkiestry. Działalność i frekwencja na koncertach

Nazwa instytucji	Koncerty w 2013 r.				
	razem	we własnych salach koncertowych	w mieście będącym siedzibą instytucji, poza własnymi salami	w innych miastach w Polsce	za granicą
Filharmonie					
Opera i Filharmonia Podlaska – Europejskie Centrum Sztuki w Białymstoku	214	207	6	0	1
Filharmonia Pomorska im. Ignacego Jana Paderewskiego w Bydgoszczy	112	91	1	18	2
Filharmonia Częstochowska im. Bronisława Hubermana	64	44	–	3	17
Polska Filharmonia Bałtycka im. Fryderyka Chopina w Gdańsku	361	146	84	1	–
Centrum Edukacji Artystycznej – Filharmonia Gorzowska	65	60	1	2	2
Filharmonia Dolnośląska w Jeleniej Górze	105	69	18	17	1
Filharmonia Kaliska	238	41	1	187	9
Filharmonia Śląska im. Henryka Mikołaja Góreckiego	118	0	114	b.d.	4
Filharmonia Świętokrzyska im. O. Kolberga	78	73	1	4	0
Filharmonia Koszalińska	105	37	11	56	1
Filharmonia im. Karola Szymanowskiego w Krakowie	63	50	13	–	–
Filharmonia im. H. Wieniawskiego w Lublinie	73	34	24	12	3
Filharmonia Kameralna im. Witolda Lutosławskiego w Łomży	55	34	20	15	1
Filharmonia Łódzka im. Artura Rubinsteina	93	51	8	31	3

Koncerty i audycje muzyczne dla dzieci i młodzieży	Festiwale, konkursy i kursy zorganizowane w 2013 r.	Frekwencja w 2013 r.			Liczba światowych prawykonañ w 2013 r.
		razem	na wszystkich koncertach w kraju i za granicą	na koncertach i audycjach dla dzieci i młodzieży	
213	3	132955	100119	32836	3
1174	1	222718	59830	162888	1
339	9	78720	28701	50019	1
24	10	175834	161614	14220	1
120	8	48122	35852	12270	0
1156	3	138277	31054	107223	0
163	2	53285	36975	16310	3
1132	2	152649	36249	116400	9
603	1	134828	28978	105850	8
0	1	42667	42667	0	0
490	-	64036	-	85391	2
20	1	24547	17356	7191	2
103	1	16148	11403	4745	-
1264	1	135999	49617	86382	5

280 . DZIAŁALNOŚĆ FILHARMONII, ORKIESTR, ZESPOŁÓW, OPER, TEATRÓW MUZYCZNYCH...

Opracowanie na podstawie ankiet IMiT

Nazwa instytucji	Koncerty w 2013 r.				
	razem	we własnych salach koncertowych	w mieście będącym siedzibą instytucji, poza własnymi salami	w innych miastach w Polsce	za granicą
Warmińsko-Mazurska Filharmonia im. Feliksa Nowowiejskiego w Olsztynie	98	93	5	0	0
Filharmonia Opolska im. Józefa Elsnera	202	179	4	19	0
Filharmonia Poznańska im. Tadeusza Szeligowskiego	47	36	3	8	0
Filharmonia Podkarpacka im. Artura Malawskiego w Rzeszowie	127	97	2	15	3
Polska Filharmonia Sinfonia Baltica w Słupsku	27	22	1	4	0
Polska Filharmonia Kameralna Sopot	46	10	22	12	12
Filharmonia im. Mieczysława Karłowicza w Szczecinie	69	59	8	–	2
Filharmonia Sudecka w Wałbrzychu	45	32	5	8	0
Filharmonia Narodowa w Warszawie	83	83	0	0	7
Filharmonia im. Witolda Lutosławskiego we Wrocławiu	239	129	67	29	14
Filharmonia Zabrzeńska	95		77	12	–
Filharmonia Zielonogórska	56	43	2	5	6
Orkiestry symfoniczne					
Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia w Katowicach	54	19	9	12	14
Orkiestra Akademii Beethovenowskiej	93	0	13	70	10
Płocka Orkiestra Symfoniczna im. Witolda Lutosławskiego w Płocku	40	0	38	2	0
Toruńska Orkiestra Symfoniczna	74	53	18	3	–

Koncerty i audycje muzyczne dla dzieci i młodzieży	Festiwale, konkursy i kursy zorganizowane w 2013 r.	Frekwencja w 2013 r.			Liczba światowych prawykonañ w 2013 r.
		razem	na wszystkich koncertach w kraju i za granicą	na koncertach i audycjach dla dzieci i młodzieży	
883	0	139749	35388	104361	1
104	7	83699	56311	16009	1
1023	0	115999	45416	70583	1
873	1	95826	57804	38022	0
11	0	12919	9228	3691	1
2	4	36591	36591	400	0
56	1	44162	37058	7104	1
789	1	93344	12375	80969	0
2460		473616	84255	389361	1
187	5	97205	69905	27300	6
44	–	23934	23934	6683	3
27	2	28499	21893	6606	0
6	1	53216	48416	4800	30
27	9	37200	22200	15000	0
339	1	44531	12869	31662	0
398	3	80108	16127	63981	1

282 . DZIAŁALNOŚĆ FILHARMONII, ORKIESTR, ZESPOŁÓW, OPER, TEATRÓW MUZYCZNYCH...

Opracowanie na podstawie ankiet IMiT

Nazwa instytucji	Koncerty w 2013 r.				
	razem	we własnych salach koncertowych	w mieście będącym siedzibą instytucji, poza własnymi salami	w innych miastach w Polsce	za granicą
Orkiestra „Sinfonia Varsovia”	123	0	27	5	91
Polska Orkiestra Radiowa	19	14	4	1	0
Polska Orkiestra „Sinfonia Iuventus”	41	0	24	14	3
Orkiestra Symfoniczna im. Karola Namysłowskiego w Zamościu	38	16	14	5	3
Inne orkiestry					
Bielska Orkiestra Kameralna	4	3	1	0	0
Orkiestra Muzyki Nowej	13	3	3	6	1
Elbląska Orkiestra Kameralna	70	24	9	5	4
Zespół Muzyki Dawnej „Capella Gedanensis”	64	16	34	30	10
Orkiestra Kameralna Ariela Ludwiczaka	4	0	2	2	0
„Archetti” Orkiestra Kameralna Miasta Jaworzna	15	0	8	1	6
{oh} Orkiestra Historyczna	16	0	8	7	1
Capella Cracoviensis	90	–	70	10	10
Sinfonietta Cracovia	24	0	20	2	2
Arte Dei Suonatori	28	0	4	10	14
Orkiestra Kameralna L'autunno	13	0	10	3	0
Orkiestra Kameralna Polskiego Radia „Amadeus”	25	0	6	18	1
Radomska Orkiestra Kameralna	16	10	2	3	0
Suwalska Orkiestra Kameralna	18	7	11	0	0
Baltic Neopolis Orchestra	59	0	31	25	3
Orkiestra Kameralna „Progress”	12	0	4	7	1
Aukso Orkiestra Kameralna Miasta Tychy	37	0	6	23	8
I, Culture Orchestra	7	0	0	1	6
Orkiestra Sinfonia Viva	25	0	13	12	0
Warszawscy Soliści Concerto Avenna	7	0	2	5	0

Koncerty i audycje muzyczne dla dzieci i młodzieży	Festiwale, konkursy i kursy zorganizowane w 2013 r.	Frekwencja w 2013 r.			Liczba światowych prawykonań w 2013 r.
		razem	na wszystkich koncertach w kraju i za granicą	na koncertach i audycjach dla dzieci i młodzieży	
266	4	200826	156080	5701	1
1	3	11520	11100	420	9
7	4	29770	23400	6370	2
60	2	24576	14194	10382	2
1	0	2850	2500	350	0
0	1	1000	1000	0	5
28	-	20882	17526	3356	2
6	6	78015	77385	630	
0	0	1300	1300	0	0
11	0	7434	5917	1517	0
0	2	3000	3000	0	0
26	4	19802	19802	1926	-
0	1	9880	9880		0
6	2	7000	6800	200	10
0	0	8500	8500	0	1
0	0	b.d.	b.d.	b.d.	15
30	1	18800	4800	14000	0
2	1	6070	5800	270	0
0	0	b.d.	b.d.	0	0
3	2	2800	2300	500	0
3	3	24000	23000	1000	23
0	0	5400	5400	0	0
1	0	14000	13000	1000	0
0	0	2500	2500	0	4

Tabela 3. Opery i teatry muzyczne. Dane kadrowo-majątkowe i finansowanie

Nazwa instytucji	Status prawny instytucji	Zespoły artystyczne	Etaty (w zaokrągleniu do pełnego)	Etatowi pracownicy artystyczni	Etatowi pracownicy obsługi
Opery					
Opera Nova w Bydgoszczy	samorządowa wojewódzka	4	291	170	121
Opera Śląska w Bytomiu	samorządowa wojewódzka	4	257	143	114
Opera Bałtycka w Gdańsku	samorządowa miejska	3	241	142	99
Krakowska Opera Kameralna	fundacja	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Opera Krakowska	samorządowa wojewódzka	4	315	172	143
Teatr Wielki w Łodzi	samorządowa wojewódzka	4	463	227	236
Teatr Wielki im. S. Moniuszki w Poznaniu	współprowadzona: samorząd wojewódzki i MKiDN	4	374	207	167
Opera na Zamku w Szczecinie	samorządowa wojewódzka	5	167	97	70
Teatr Wielki – Opera Narodowa w Warszawie	państwowa	4	1031	339	692
Warszawska Opera Kameralna	samorządowa wojewódzka	3	271	208	63
Opera Wroclawska	współprowadzona: samorząd wojewódzki i MKiDN	1	306	187	119

Czy instytucja posiada własną scenę, liczba miejsc na widowni	Dotacje od organizatorów (tys. zł)	Przychody ze sprzedaży biletów (tys. zł)	Dotacje z MKiDN (tys. zł)	Środki od sponsorów (tys. zł)
tak, 803+189	16288	2765	3590	13
tak, 176+391	14449	2185	50	0
tak, 476	15800 ¹	757	258	451
tak, 150	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
tak, 750+150+150	17553	b.d.	850	
tak, 1074+200	30500 ²	2018	318	0
tak, 858+70	23057	2797	3358	25
tak, 736	11321	1062	133	24
tak, 1772+248	84570	9863	84570	568
tak, 159	16155	621	250	71
tak, 605	20171	6141	400	1721

1. Według danych organizatorów.

2. Kwota podana przez instytucję; według organizatora - 38 567 996 (zob. s. 188).

286 . DZIAŁALNOŚĆ FILHARMONII, ORKIESTR, ZESPOŁÓW, OPER, TEATRÓW MUZYCZNYCH...*Opracowanie na podstawie ankiet IMiT*

Nazwa instytucji	Status prawny instytucji	Zespoły artystyczne	Etaty (w zaokrągleniu do pełnego)	Etatowi pracownicy artystyczni	Etatowi pracownicy obsługi
Teatry muzyczne					
Teatr Rozrywki w Chorzowie	samorządowa	4	182	90	92
Teatr Muzyczny im. D. Baduszkowej w Gdyni	samorządowa wojewódzka	2	198	80	118
Gliwicki Teatr Muzyczny	samorządowa miejska	3	105	25	80
Teatr Muzyczny w Lublinie	samorządowa wojewódzka	4	166	103	63
Teatr Muzyczny w Łodzi	samorządowa miejska	4	156	86	70
Teatr Muzyczny w Poznaniu	samorządowa	4	121	80	41
Mazowiecki Teatr Muzyczny im. Jana Kiepury	samorządowa wojewódzka	0	23	0	23
Teatr Muzyczny Roma w Warszawie	samorządowa miejska	1	57	6	55
Teatr Muzyczny „Capitol” we Wrocławiu	samorządowa miejska	3	108	35	73

+

Czy instytucja posiada własną scenę, liczba miejsc na widowni	Dotacje od organizatorów (tys. zł)	Przychody ze sprzedaży biletów (tys. zł)	Dotacje z MKiDN (tys. zł)	Środki od sponsorów (tys. zł)
tak, 577+100	10347	2975	0	0
tak, 1070+360+150	11000	5521	0	0
tak, 462+339+300	8706	2979	18	16
tak, 336	8052	992	100	33
tak, 853	6731	1905	0	400
tak, 410	6563	2186	0	13
nie, 1072+540+210+119	2996	492	0	38
tak, 958+151	6264	17117	94	20
tak, 735+180+50	11328	2974	b.d.	b.d.

Tabela 4. Opery i teatry muzyczne. Działalność i frekwencja na spektaklach

Nazwa instytucji	Spektakle w 2013 r.			
	razem	we własnych salach	w mieście będącym siedzibą instytucji, poza własnymi salami	w innych miastach w Polsce
Opery				
Opera Nova w Bydgoszczy	101	99	0	2
Opera Śląska w Bytomiu	145	102	1	41
Opera Bałtycka w Gdańsku	85	80	0	5
Krakowska Opera Kameralna	22	20	2	b.d.
Opera Krakowska	158	153	5	5
Teatr Wielki w Łodzi	83	65	18	0
Teatr Wielki im. S. Moniuszki w Poznaniu	161	152	2	4
Opera na Zamku w Szczecinie	57	48	3	1
Teatr Wielki – Opera Narodowa w Warszawie	181	165	3	4
Warszawska Opera Kameralna	121	80	41	1
Opera Wrocławska	195	178	13	4
Teatry muzyczne				
Teatr Rozrywki w Chorzowie	275	271	0	4
Teatr Muzyczny im. D. Baduszkowej w Gdyni	220	262	2	21
Gliwicki Teatr Muzyczny	128	95	6	27
Teatr Muzyczny w Lublinie	60	16	28	15
Teatr Muzyczny w Łodzi	123	116	0	7
Teatr Muzyczny w Poznaniu	202	196	6	0
Mazowiecki Teatr Muzyczny im. Jana Kiepury	32	9	10	13
Teatr Muzyczny Roma w Warszawie	419	405	0	14
Teatr Muzyczny „Capitol” we Wrocławiu	198	75	117	3

Spektakle dla dzieci i młodzieży	Festiwale, konkursy i kursy w 2013 r.	Frekwencja na spektaklach w 2013 r.			Liczba światowych prawykonień lub premier w 2013 r.
		razem	na wszystkich spektaklach w kraju i za granicą	na spektaklach dla dzieci i młodzieży	
0	1	78070	78070	0	3
58	1	78115	56147	21968	1
5	0	36657	36657	0	5
7	2	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
48	3	b.d.	b.d.	b.d.	5
1	1	70432	69365	1067	2
40	2	82014	63875	18139	8
49	2	32109	24563	7546	7
15	8	196200	192246	3954	9
12	1	22844	21302	1542	1
45	1	119894	106844	13050	0
7	9	78540	2769	1727	7
0	0	91549	91549	0	5
30	2	61063	49284	11779	2
29	0	31216	18920	12296	2
39	0	b.d.	b.d.	b.d.	3
77	0	69633	69633	27416	1
12	1	12309	9460	1547	1
0	0	231736	231736	0	5
39	1	66444	64267	18929	3

Anna Iwanicka

Wydawcy publikacji o muzyce

+

Badania rynku wydawniczego w Polsce, przeprowadzone przez Instytut Muzyki i Tańca, wykazały, że w 2013 roku w kraju czynnie działało **181 podmiotów publikujących książki o muzyce**. W badaniach brano pod uwagę aktywną działalność wydawnictwa w ciągu kilku ostatnich lat, a nie w danym, właściwym dla *Rocznika* (2013) roku ze względu na długość procesu wydawniczego niektórych, zwłaszcza mniejszych podmiotów.

+

Najważniejszą i najbardziej znaczącą dla środowiska artystycznego grupę stanowi **28 wydawnictw muzycznych**, których działalność w 100% obejmuje wydawanie publikacji muzycznych (nut i/lub książek o muzyce). Wśród nich główną rolę pełnią **trzej** wydawcy książek i nut oraz materiałów orkiestrowych: Eufonium, Euterpe i Polskie Wydawnictwo Muzyczne [PWM]. Ich działalność – poza wydawaniem publikacji – obejmuje również reprezentowanie praw autorskich kompozytorów. W grupie wydawnictw muzycznych znalazło się również 10 wydawców książek i nut: Absonic, Astra, Maxim Music Publishing, Musica Iagellonica, Musica Sacra Edition, Organon, Polihymnia, Rhythmos, Stokłosa Editions i Triangel; 6 wydawców nut lub śpiewników: Contra, Fundacja Wydania Narodowego Dzieł Fryderyka Chopina, Gamma, Hejnał, Merakel i Warsaw Music Edition; 7 wydawców książek o muzyce: Casa Grande, GAD Records, In Rock, Kagra, Manufaktura Legenda, Muzyka Odnaleziona i Sutkowski Edition Warsaw oraz 2 wydawców materiałów edukacyjnych: Akord – Śpiewające Brzdące i Gawa.

+

Drugą ważną grupę podmiotów zajmujących się wydawaniem publikacji o muzyce stanowią instytucje muzyczne, przy których działają wydawnictwa lub **działy wydawnicze**. Wśród **23** tego typu placówek znalazło się m.in. 8 wydawnictw uczelnianych (akademii muzycznych w Bydgoszczy, Gdańsku,

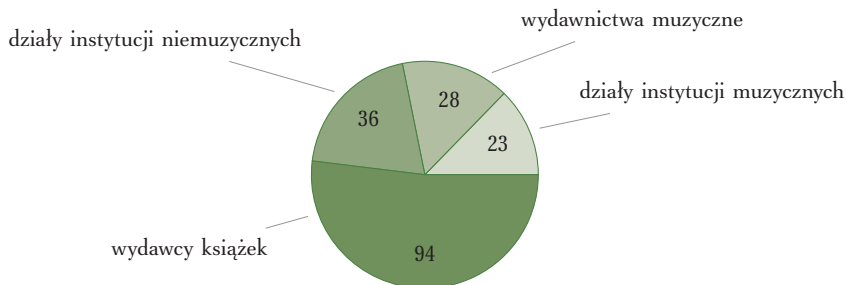
Katowicach, Krakowie, Łodzi, Poznaniu, Wrocławiu i Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie) oraz działy wydawnicze funkcjonujące przy niektórych filharmoniach, teatrach muzycznych, stowarzyszeniach artystycznych, przy Instytucie Muzyki i Tańca oraz Narodowym Instytucie Fryderyka Chopina.

+

Osobną, największą kategorię tworzą **94 wydawnictwa książkowe**, które w swojej ofercie mają publikacje o muzyce. Są to podmioty, których działalność jednak w niewielkim zakresie obejmuje wydawanie publikacji nutowych i/lub książkowych o muzyce. W grupie tej książki z zakresu **muzykologii** i teorii muzyki oraz wydawnictwa popularnonaukowe publikuje 21 wydawców, **biografie popularne**, zwłaszcza zagranicznych gwiazd muzyki rozrywkowej, wydaje 29 wydawnictw, **poradniki gry** na instrumentach ukazują się nakładem 5 wydawców, książki o muzyce **dla dzieci** i młodzieży publikuje 12 wydawnictw, **podręczniki** szkolne do zajęć muzycznych i wydawnictwa edukacyjne (z zakresu pedagogiki) wydaje 13 oficyń, a książki o tematyce religijnej oraz śpiewniki publikują 3 wydawnictwa. Pojedyncze, ale znaczące książki o muzyce znalazły się w ofercie 11 wydawców.

+

Ostatnią grupę podmiotów stanowi **36 instytucji niemuzycznych**, przy których działają wydawnictwa lub działy wydawnicze, mające w swojej ofercie publikacje o muzyce. Ich działalność w niewielkim zakresie obejmuje wydawanie publikacji nutowych i/lub książkowych o muzyce. W grupie tej uwzględniono m.in. 19 wydawnictw uczelnianych (uniwersyteckich), 7 wydawnictw działających przy stowarzyszeniach i ośrodkach naukowych i 5 przy muzeach oraz 2 wydawnictwa katolickie.

Wykres 1. Wydawcy publikacji o muzyce w Polsce w 2013 roku

Opracowała: Anna Iwanicka

Wydawcy publikacji o muzyce w roku 2013. Wykaz podmiotów

+

Każda metryczka podmiotu obejmuje 3 pola danych: 1. skróconą nazwę wydawnictwa (na potrzeby alfabetycznego układu list), 2. pełną nazwę formalnie (prawnie) zatwierdzoną oraz 3. profil, czyli krótki opis w formie haseł, mający na celu sprecyzowanie charakteru działalności danego podmiotu. Dane te zebrane zostały na podstawie ogólnodostępnych informacji (publikowanych przede wszystkim na stronach internetowych wydawnictw oraz dystrybutorów).

+

WYDAWNICTWA MUZYCZNE

+

Podmioty, których działalność w 100% obejmuje wydawanie publikacji muzycznych (nut i/lub książek o muzyce)

+

Wydawcy książek i nut oraz materiałów orkiestrowych

+

Eufonium

Wydawnictwo Eufonium, Gdynia

profil: muzyka poważna (nieznane utwory polskiej muzyki od XVIII do XXI wieku); nuty, materiały orkiestrowe

+

Euterpe

Wydawnictwo Muzyczne Euterpe, Kraków

profil: nuty i książki; publikacje dydaktyczne dla początkujących, materiały nutowe dla profesjonalnych muzyków (w tym również materiały orkiestrowe)

+

Polskie Wydawnictwo Muzyczne [PWM]

Polskie Wydawnictwo Muzyczne SA, Kraków

profil: muzyka poważna: książki, nuty, materiały orkiestrowe, czasopisma

+

Wydawcy książek i nut

+

Absonic

Wydawnictwo Muzyczne Absonic, Radwanice

profil: nuty, szkoły gry, śpiewniki, książki o muzyce (teoria), płyty CD i DVD

+

Astra

Wydawnictwo Astra. Piotr Morawicz, Łódź

profil: partytury polskich kompozytorów współczesnych oraz – mniej liczne – książki

Maxim Music Publishing

Maxim Music Publishing [Wydawnictwo Muzyczne Maxim], Zielona Góra

profil: książki i nuty

+

Musica Iagellonica

Musica Iagellonica sp. z o.o., Kraków

profil: publikacje książkowe dotyczące historii, teorii i dydaktyki muzycznej oraz źródłowo-krytyczne edycje nutowe muzyki polskiej

+

Musica Sacra Edition

Musica Sacra Edition. Classical Music Recording Company, Warszawa

profil: głównie płyty CD, a także książki, nuty, numizmaty

+

Organon

Wydawnictwo Muzyczne Organon. Maciej Babnis, Gdańsk

profil: nuty i książki; muzyka organowa, muzyka kościelna oraz muzyka kompozytorów związanych z Polską północną, a zwłaszcza z Gdańskiem

+

Polihymnia

Wydawnictwo Polihymnia, Lublin

Opracowała: Anna Iwanicka

profil: nuty utworów muzyki poważnej, pieśni, opracowania, książki o tematyce muzycznej i muzykologicznej, słowniki i encyklopedie muzyczne, śpiewniki, płyty CD

+

Rhytmos

Wydawnictwo Rhytmos, Poznań

profil: książki z zakresu muzykologii, choreologii, wydawnictwa nutowe

+

Stokłosa Editions

Stokłosa Janusz. Wydawnictwa Muzyczne i Nutowe – Stokłosa Editions, Warszawa

profil: nuty utworów polskich kompozytorów współczesnych, a także książki o teorii muzyki

+

Triangel

Wydawnictwo Muzyczne Triangel, Otwock

profil: nuty i książki, także podręczniki, programy komputerowe do kształcenia słuchu, płyty

+

Wydawcy nut i śpiewników

+

Contra

Wydawnictwo Muzyczne Contra, Nieporęt

profil: nuty; od muzyki poważnej, poprzez rockową, pop, jazz, blues, patriotyczną, po ludową

+

Fundacja Wydania Narodowego Dzieł Fryderyka Chopina

Fundacja Wydania Narodowego Dzieł Fryderyka Chopina, Warszawa

profil: źródłowo-krytyczne wydanie kompletu dzieł Fryderyka Chopina

+

Gamma

Wydawnictwo Muzyczne Gamma. Zdzisław Pucek, Warszawa

profil: polska muzyka rozrywkowa; nuty (piosenki, utwory instrumentalne), także płyty CD

+

Hejnał

Wydawnictwo Hejnał, Płock

profil: nuty, śpiewniki, wydawnictwa szkolne (śpiewniki z akompaniamentem), partytury (głównie pieśni)

+

Merakel

Merakel. Drukarnia, Wydawnictwo Muzyczne i Poligraficzne, Łódź

profil: nuty: utwory solowe, kameralne, orkiestrowe

+

Warsaw Music Edition

Warsaw Music Edition. Alicja Jarzębska, Warszawa

profil: nuty: utwory od klasycyzmu do współczesności

+

Wydawcy książek

+

Casa Grande

Impresariat Artystyczny – Wydawnictwo Casa Grande sp. z o.o., Warszawa

profil: publikacje Bogusława Kaczyńskiego, płyty CD

+

GAD Records

GAD Records, Sosnowiec

profil: głównie firma fonograficzna; wydaje także książki: jazz, polski rock sprzed lat, muzyka filmowa; w katalogu: biografie, seria „Rock. Konteksty”

+

In Rock

In Rock Music Press Wydawnictwo „Vesper” Włodzimierz Wieczorek, Czerwonak

profil: bogata oferta książek, zwłaszcza biografii muzyków i zespołów

+

Kagra

Wydawnictwo Kagra. Krzysztof Grausz, Poznań

profil: książki: rock, metal, grunge, rap

+

Manufaktura Legenda

Firma „W Moich Oczach”. Sławomir Pakos, Katowice

Opracowała: Anna Iwanicka

profil: firma zajmuje się wydawaniem muzyki alternatywnej, głównie z gatunku reggae; płyty, winyle, książki, pismo „Free Colours”, DVD, odzież

+

Muzyka Odnaleziona

Wydawnictwo Muzyka Odnaleziona. Małgorzata Bieńkowska, Warszawa

profil: etno; przede wszystkim publikuje zbiory Andrzeja Bieńkowskiego, dotyczące muzyki wiejskiej (depozyt Archiwum Muzyki Wiejskiej); w katalogu: książki i płyty CD

+

Sutkowski Edition Warsaw

Sutkowski Edition Warsaw, Warszawa

profil: książki, m.in. monumentalna seria *Historia Muzyki Polskiej*

+

Wydawcy materiałów edukacyjnych

+

Akord – Śpiewające Brzdące

Wydawnictwo Akord – Śpiewające Brzdące, Poznań

profil: publikacje dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym; każda pozycja zawiera płytę CD, w książkach: utwory, nuty, propozycje zabaw; w katalogu także: gry, stroje ludowe, materiały do pobrania (kolorowanki)

+

Gawa

Agencja Wydawnicza „Gawa” sp.j., Piła

profil: materiały do nauczania muzyki i zajęć artystycznych w szkole podstawowej oraz gimnazjum: podręczniki, płytoteka z utworami do słuchania i śpiewania, śpiewniki, programy nauczania, materiały dydaktyczne dla nauczyciela

+

INSTYTUCJE MUZYCZNE, W KTÓRYCH DZIAŁAJĄ WYDAWNICTWA LUB DZIAŁY WYDAWNICZE

+

Wydawnictwa uczelniane

+

Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy

Wydawnictwo Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego, Bydgoszcz

profil: dzieła naukowe i artystyczne pracowników uczelni: partytury utworów kompozytorów związanych z uczelnią, prace o profilu dydaktycznym, materiały okolicznościowe i promocyjne

+

Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi

Dział Wydawnictw przy Akademii Muzycznej w Łodzi, Łódź

profil: książki, nuty, płyty, materiały promocyjne (kubki, koszulki, ołówki)

Akademia Muzyczna im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu

Wydawnictwo Akademii Muzycznej, Poznań

profil: książki, nuty, płyty CD

+

Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu

Wydawnictwo Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, Wrocław

profil: dorobek naukowy i artystyczny pracowników uczelni: książki, nuty, czasopismo

+

Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach

Wydawnictwo Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego, Katowice

profil: pozycje ściśle naukowe, jak i bardziej przystępne: pozycje biograficzne, opracowania przekrojowe, związane z życiem muzycznym Akademii i regionu, a także o charakterze uniwersalnym

+

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku

Wydawnictwo Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, Gdańsk

profil: bibliografie i katalogi, prace z zakresu historii muzyki powszechnej, muzyki polskiej, teorii, estetyki, filozofii i psychologii muzyki, akustyki muzycznej, folkloru, pedagogiki muzycznej, organizacji życia muzycznego; nuty

+

Akademia Muzyczna w Krakowie

Dział Wydawnictw Akademii Muzycznej w Krakowie, Kraków

profil: książki, nuty, czasopismo; kilka zasadniczych bloków tematycznych, m.in.: teoria i historia muzyki, polska muzyka współczesna, edukacja muzyczna, wydawnictwa pedagogiczne (skrypty), wykonawstwo

Opracowała: Anna Iwanicka

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie

Wydawnictwo Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina, Warszawa
profil: książki i nuty, w tym podręczniki, monografie, prace i serie tematyczne prezentujące dorobek uniwersytetu oraz wyniki poszukiwań artystycznych i działalności naukowo-badawczej

+

Pozostałe

+

Autorska Szkoła Pianistyczna Ludmiły Bas

Autorska Szkoła Pianistyczna Ludmiły Bas, Nowy Sącz
profil: nuty na fortepian dla dzieci i podręczniki do nauki gry na fortepianie dla dzieci w wieku 4–6 lat według metody Ludmiły Bas

+

Filharmonia Narodowa w Warszawie

Filharmonia Narodowa w Warszawie, Warszawa
profil: książki

+

Filharmonia Świętokrzyska im. Oskara Kolberga w Kielcach

Filharmonia Świętokrzyska im. Oskara Kolberga, Kielce
profil: programy koncertów, festiwali, książki okolicznościowe, płyty CD i DVD

+

Gliwicki Teatr Muzyczny

Gliwicki Teatr Muzyczny, Gliwice
profil: książki, płyty, gadzety

+

Instytut Muzyki i Tańca

Instytut Muzyki i Tańca, Warszawa
profil: książki: raporty, prace badawcze, recenzje; materiały do wykonania: nuty

+

Narodowy Instytut Fryderyka Chopina

Narodowy Instytut Fryderyka Chopina [Dział ds. Nauki i Wydawnictw], Warszawa
profil: książki poświęcone życiu, twórczości i otoczeniu Chopina, w tym serie: książek pokonferencyjnych oraz faksymile utworów Fryderyka Chopina

+

Opera i Filharmonia Podlaska – Europejskie Centrum Sztuki w Białymstoku

Opera i Filharmonia Podlaska – Europejskie Centrum Sztuki w Białymstoku, Białystok

profil: kilka programów, 2 książki

+

Stowarzyszenie Liber Pro Arte

Stowarzyszenie LIBER PRO ARTE, Warszawa

profil: książki i czasopisma z zakresu historii sztuki i nauk o sztuce

Studio Noa

Studio Noa. Ireneusz Olsza – architekt, Katowice

profil: wydawnictwo, drukarnia; w katalogu książki o muzyce, m.in. o kulturze muzycznej Katowic

+

Towarzystwo im. Witolda Lutosławskiego

Towarzystwo im. Witolda Lutosławskiego, Warszawa

profil: książki, płyty CD/DVD, nuty

+

Związek Kompozytorów Polskich

Związek kompozytorów Polskich, Warszawa

profil: książki i czasopisma z zakresu muzykologii (Sekcja Muzykologów ZKP) oraz płyty CD, w tym *Kronika Dźwiękowa „Warszawskiej Jesieni”* (wydawca: Polskie Centrum Informacji Muzycznej POLMIC)

+

Związek Polskich Autorów i Kompozytorów ZAKR

Związek Polskich Autorów i Kompozytorów ZAKR, Warszawa

profil: 40 utworów na głos z fortepianem, 15 zeszytów w cyklu *Piosenki wiecznie żywe*; ponadto w ramach wydawnictwa *Dance Music* wydaje systematycznie piosenki i utwory instrumentalne, a w 2011 roku wznowiło wydawanie orkiestrówek pod nazwą *Pop Music*

+

WYDAWNICTWA KSIĄŻKOWE, KTÓRE W SWOJEJ OFERCIE MAJĄ PUBLIKACJE O MUZYCE

+

Podmioty, których działalność w niewielkim zakresie obejmuje wydawanie publikacji nutowych i/lub książkowych o muzyce.

+

Książki z zakresu muzykologii i teorii muzyki, wydawnictwa popularnonaukowe

+

Ars Nova

Ars Nova, Poznań

profil: początkowo wydawnictwo muzyczne, od 10 lat firma edytorska (wydaje różne, własne i zlecone publikacje); w katalogu wśród nowości m.in. *Fresk w muzyce polskiej XX i XXI wieku* (2012), *Rytm muzyczny w procesie kształcenia słuchu* (2012)

+

Astraia

Oficyna Artystyczna Astraia Rafał Monita, Kraków

profil: w katalogu w dziale „muzyka”: literatura muzyczna (biografie, m.in. Chopina, Haendla, Wagnera), dla dzieci (*Kot w nutach*) i periodyk „De Musica”, wyd. przez Stowarzyszenie De Musica (ostatni, XII tom z 2012 roku)

+

Athenae Gedanenses

Wydawnictwo Athenae Gedanenses, Sopot

profil: wydawnictwo działa przy Akademickich Inkubatorach Przedsiębiorczości – Uniwersytecie Gdańskim; w katalogu m.in. książka o Witoldzie Lutosławskim

+

Bernardinum

Wydawnictwo Bernardinum sp. z o.o., Pelplin

profil: kilka książek o muzyce kościelnej, chorale, o Fryderyku Chopinie, a także *Marzenie Matyldy* (dla dzieci)

+

Biblos

Wydawnictwo Diecezji Tarnowskiej Biblos, Tarnów

profil: kilka książek o muzyce, m.in. *De Musica Sacra In Polonia Quaestiones Selectae* (2 tomy), *Kultura muzyczna klasztoru pp. Klarysek w Starym Sączu w latach 1700–1782*

+

BOSZ

Wydawnictwo BOSZ, Olszanica

profil: specjalizuje się w edycji albumów o sztuce, krajobrazie, przyrodzie i dziedzictwie kulturowym; w katalogu m.in. książki o Fryderyku Chopinie (Mieczysława Tomaszewskiego) i Krzysztofie Pendereckim

+

Fundacja Zeszytów Literackich

Fundacja Zeszytów Literackich, Warszawa

profil: w katalogu książki o muzyce Tomasza Cyza: *Arioso, Powroty Dionizosa, Pasja 20, 21. Powroty Chrystusa* (2013)

+

Ibis

Wydawnictwo IBIS, Stare Miasto

profil: w katalogu: *Fryderyk Chopin. Poeta fortepianu* (2012), *Wielcy kompozytorzy* (2013)

+

ME-KOMP

ME-KOMP (Wydawnictwo), Warszawa

profil: w katalogu książki Ludwika Erhardta: *Schumann. Szkice do monografii, Spacerem po historii muzyki*, tom 1–2

+

Neriton

Wydawnictwo Neriton, Warszawa

profil: prace z zakresu muzykologii, m.in. o Fryderyku Chopinie (pod red. Ireny Poniatowskiej), *Epoka Chopina – kultura romantyczna we Francji i w Polsce* (2013)

+

Nomos

Zakład Wydawniczy Nomos sp. z o.o., Kraków

profil: wydawanie i promowanie książki naukowej, z nastawieniem na specjalizację w dziedzinie nauk społecznych; w katalogu książki: *Jazz w Polsce* (2012) i *Teologia muzyki* (2013)

Opracowała: Anna Iwanicka

+

PIW

Państwowy Instytut Wydawniczy w likwidacji, Warszawa

profil: publikacje z dziedziny literatury pięknej, eseistyki, historii i historii kultury; w katalogu w serii „Biografie sławnych ludzi”: m.in. *Beethoven, Chopin, Paderewski, Roman Maciejewski* (2013) oraz *Reszta jest hałasem* (2011), album o Sinfonii Varsovii (2012)

+

Semper

Wydawnictwo Naukowe Semper, Warszawa

profil: książki ze wszystkich dziedzin nauki i czasopisma naukowe, także podręczniki akademickie; w katalogu kilka pozycji, m.in.: *Zygmunt Lauxmin. Traktat Ars et praxis musica* (2012)

+

Sic!

Wydawnictwo Sic!, Warszawa

profil: literatura piękna, eseje, publicystyka społeczno-polityczna, literatura faktu i literatura naukowa; w katalogu: *Migotliwy ton* (2010), *Boski Bach* (2014)

+

słowo/obraz terytoria

Wydawnictwo słowo/obraz terytoria sp. z o.o. w upadłości układowej, Gdańsk

profil: teksty z dziedziny literatury pięknej, historii literatury, eseistyki, krytyki literackiej, filozofii, sztuki oraz nauk społecznych; w katalogu 23 pozycje w dziale „muzyka/opera”, m.in. o Witoldzie Lutosławskim

+

Trio

Wydawnictwo Trio, Warszawa

profil: książki „znaczące dla polskiej nauki i kultury”; w katalogu: *Gagaku. Dzieje i symbolika japońskiej muzyki dworskiej* (2012), *Kultury tradycyjne [...]*. *Muzyka, poezja, taniec* (2008), *Pan Tadeusz Jazz* (2008)

+

Universitas

Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych Universitas, Kraków

profil: książki naukowe i popularnonaukowe z dziedziny humanistyki, zwłaszcza historii i teorii literatury, historii sztuki, nauki o języku; w katalogu:

Chopin idzie do kina (2013), pisma Konstantego Regameya (2010), *Muzyka w literaturze. Perspektywy...* (2012)

+

Wydawnictwo Adam Marszałek

Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń

profil: dominują książki z zakresu historii, ekonomii, pedagogiki, stosunków międzynarodowych, politologii, a także z dziedzin filologicznych; kilkanaście książek o muzyce – publikacje muzykologiczne, m.in. *Polskie harmonie. Budowa – Produkcja – Funkcja w kulturze do roku 1939* (2012), *Ariadna i Sinobrody, czyli operowa gra mitem* (2012), *Fryderyk Chopin i Thomas Dyke Acland Tellefsen* (2013) oraz **nuty** (Debussy, Andrzej Koszewski)

+

Wydawnictwo Karmelitów Bosych

Wydawnictwo Karmelitów Bosych, Kraków

profil: 9 działów w katalogu, w tym „muzyka kościelna”, dział, który powstał jako seria wydawnicza „Musica Sacra Polonorum” w 1999 roku; zawiera serie publikacji nutowych przeznaczonych dla organistów i muzyków kościelnych

+

Wydawnictwo Krytyki Politycznej

Wydawnictwo Krytyki Politycznej [wydawca: Stowarzyszenie im. Stanisława Brzozowskiego], Warszawa

profil: wydaje w trzech głównych sferach: nauki, kultury i polityki; w kategorii muzyka: 7 książek, m.in. autorstwa Andrzeja Chłopeckiego, Moniki Pasiecznik, Michała Libery i Jana Topolskiego

+

Wydawnictwo Naukowe PWN

Wydawnictwo Naukowe PWN SA [członek Grupy Wydawniczej PWN], Warszawa

profil: najbardziej znane i największe na rynku wydawnictwo publikacji służących zdobywaniu wiedzy i informacji; w katalogu m.in. Marek Podhajski *Formy muzyczne* (2013)

+

Opracowała: Anna Iwanicka

Biografie popularne

+

Akcent

Wydawnictwo Akcent. BC Edukacja sp. z o.o., Warszawa

profil: książki autorów europejskich szerzej nieznanych w Polsce; w katalogu biografia Machaela Jacksona (2012)

+

Albatros

Wydawnictwo Albatros Andrzej Kuryłowicz, Warszawa

profil: w katalogu autobiografia Keitha Richardsa, gitarzysty The Rolling Stones (2012) i kompozytora Burta Bacharacha (2014); także wiele powieści z wątkiem muzycznym

+

Amber

Wydawnictwo Amber sp. z o.o., Warszawa

profil: wydawca światowych bestsellerów i pierwsze prywatne wydawnictwo w Polsce; w katalogu biografie gwiazd muzyki pop-rock: The Rolling Stones, Michael Jackson

+

Anakonda

Wydawnictwo Anakonda, Warszawa

profil: biografie gwiazd świata muzyki, kina i sportu; w katalogu biografie m.in. Dave'a Gahana z Depeche Mode, zespołów AC/DC, Metallica i innych, a także autobiografia Piotra Marca (Liroya)

+

Axis Mundi

Wydawnictwo Axis Mundi, Warszawa

profil: specjalizuje się w biografiami największych postaci popkultury; w katalogu m.in. seria „Biblioteka Teatru Wielkiego – Opery Narodowej”

+

Bellona

Bellona Spółka Akcyjna, Warszawa

profil: wydawnictwo uniwersalne; wśród publikacji o muzyce m.in. seria albumów prezentujących ikony muzyki (The Beatles, jazz, soul), *Złota księga pieśni polskich*, *Rozmowy o Jacku Kaczmarskim* (2014), *Muzyka z profilu i en face* (2014)

+

Buchmann

Grupa Wydawnicza Foksal sp. z o.o. [od 2013 łączy trzy oficyny wydawnicze: Buchmann, W.A.B. i Wilga], Warszawa
profil: biografie Beyonce, Davida Bowie (2013), Justina Biebera (2013), Lady Gagi (2013), Anny German (2013)

+

Bukowy Las

Wydawnictwo Bukowy Las sp. z o.o., Wrocław
profil: w katalogu biografie zespołu Lady Pank, Jimmiego Page'a – gitarzysty Led Zeppelin, także powieści z muzycznym wątkiem (książki Nadii Szagdaj)

+

Burda Książki

Burda Publishing Polska sp. z o.o. Spółka Komandytowa [wcześniej G+J Książki], Warszawa
profil: wydawca literatury pięknej i popularnej, opatrzone brandami Burda Książki i National Geographic; w katalogu w dziale biografie m.in.: *Legendarne przeboje rocka* (2013), *Nie(do)tykalny. Dziwne życie i tragiczna śmierć Michaela Jacksona*, tom 1 i 2 (2013), *Wariatka tańczy* [o Maryli Rodowicz] (2013), *Barbra Streisand. Cudowna dziewczyna* (2013) i in.; w dziale National Geographic książki o muzyce dla dzieci

+

Eneteia

Eneteia Wydawnictwo Psychologii i Kultury, Warszawa
profil: tematy z pogranicza psychologii, psychoterapii, kultury, sztuki i religii; w katalogu książki o The Beatles, *Religia rocka* (2010)

+

Feeria

Wydawnictwo JK sp. z o.o. [właściciel imprintów Wydawnictwo Feeria i Wydawnictwo Aha!], Łódź
profil: w katalogu biografie zespołu One Direction (2013) i Rihanny (2013)

+

Latarnik

Instytut Wydawniczy Latarnik im. Zygmunta Kałużyńskiego, Warszawa

Opracowała: Anna Iwanicka

profil: specjalizuje się w publikowaniu książek o mediach, o ludziach mediów i pisanych przez ludzi mediów; w katalogu płyty CD i książki o muzyce, m.in. o Filipinkach (2013) i autobiografia Anny German (2012)

+

Marginesy

Wydawnictwo MARGINESY sp. z o.o., Warszawa

profil: w katalogu m.in. *Autobiografia Andrzeja Panufnika* (2014), książki o Annie Jantar (2014), Leonardzie Cohenie (2013)

Novae Res – Wydawnictwo Innowacyjne

Novae Res s.c., Gdynia

profil: zajmuje się publikacją, dystrybucją oraz promocją książek z zakresu beletrystyki i literatury popularnonaukowej; kilka książek o muzyce: *Utwór muzyczny jako środek dydaktyczny na lekcji języka polskiego* (2010), *Anna German: Uśmiechaj się* (2014)

+

Oskar

Wydawnictwo Oskar Sp. z o. o., Gdańsk

profil: książki popularnonaukowe, głównie o tematyce gdańskiej, kaszubsko-pomorskiej i morskiej; w katalogu kilka książek o muzyce, m.in. o Konstantym Andrzeju Kulce (2010) i Beatlesach (2013)

Pascal

Wydawnictwo Pascal, Bielsko-Biała

profil: lider wśród wydawnictw turystycznych; w katalogu też biografie gwiazd pop, m.in.: Abba, Adele, Madonna, Frank Sinatra

+

Petrus

Wydawnictwo Petrus, Kraków

profil: książki o tematyce religijnej, filozoficznej, teologicznej, historycznej, psychologicznej i pedagogicznej z poradnikami różnego rodzaju; w katalogu też książki o muzyce, m.in. biografie muzyków (Michael Jackson, Anna Jantar, Jan Sebastian Bach), *Wychowanie przez muzykę* (2012)

+

Prószyński Media

Prószyński Media sp. z o.o., Warszawa

profil: literatura polska i światowa, zarówno klasyka, jak i proza współczesna, literatura faktu i biografie, kulinaria, książki popularnonaukowe oraz dla

dzieci i młodzieży; w katalogu: *John Lennon. Listy* (2012), Stefan Kisielewski *Pisma i felietony muzyczne* t. 1 i 2 (2012), biografia Zbigniewa Wodeckiego (2011), autobiografia Mieczysława Fogga (2009)

+

Sine Qua Non [SQN]

Wydawnictwo Sine Qua Non / Wydawnictwo SQN Romański, Kuśnierz, Rędziaś s.j., Kraków

profil: biografie gwiazd, m.in.: Bob Marley (2013), Jimi Hendrix (2014), 50 Cent (2014)

+

Świat Książki

Świat Książki sp. z o.o., Warszawa

profil: literatura piękna – polska i obca oraz literatura faktu; w katalogu biografie (e-booki) Violetty Villas (2011), Igora Strawieńskiego (2012), Sir Gilberta Levine’a *Papieski Maestro* (2012)

+

WAB

Grupa Wydawnicza Foksal sp. z o.o. [od 2013 łączy trzy oficyny wydawnicze: Buchmann, W.A.B. i Wilga], Warszawa

profil: biografie Bacha, Beethovena, Mozarta, Billie’go Holidaya, Janis Joplin; *Listy Andrzeja Czajkowskiego i Haliny Janowskiej* (2011)

+

Wydawnictwo C2

Wydawnictwo C2, Wrocław

profil: publikacje o sztuce, fotografii i muzyce; w katalogu książki: *Jazz nad Odrą* (2014), *Woodstock 1969* (2013), *The Rolling Stones za żelazną kurtyną* (2012)

+

Wydawnictwo Czarne

Wydawnictwo Czarne, Sękowa

profil: literatura faktu, eseistyka oraz polska i światowa proza, a także współczesny reportaż, literatura podróżnicza, dokumentalna, biografie i książki historyczne; w katalogu: autobiografia Johnny’ego Casha (2014), książka Andrzeja Bienkowskiego o wiejskich muzykantach *Sprzedana muzyka* (2008)

+

Opracowała: Anna Iwanicka

Wydawnictwo Dolnośląskie

Wydawnictwo Dolnośląskie [część Grupy Wydawniczej PUBLICAT S.A.],
Wrocław

profil: literatura faktu, książki historyczne i biografie ikon kultury, fantastyka i kryminały; w katalogu liczne biografie artystów, m.in.: Jim Morrison (2014), Jacek Kaczmarski (2014), Elvis (2013), Miles (2013), Prince (2013), Tina Turner (2013), Eric Clapton (2013), Freddie Mercury (2012)

+

Wydawnictwo Literackie

Wydawnictwo Literackie sp. z o.o., Kraków

profil: publikuje najwybitniejszych twórców polskich i światowych: pisarzy, poetów, eseistów, historyków, badaczy kultury; w katalogu: *Chopin i George Sand* Mieczysława Tomaszewskiego (2010), autobiografia Tomasza Stańki *Desperado!* (2010), *Martha Argerich. Dziecko i czary* (2011), biografia Wiery Gran (2011), *Pendereccy. Saga rodzinna* (2013)

+

Wydawnictwo Poznańskie

Wydawnictwo Poznańskie sp. z o.o., Poznań

profil: książki naukowe, popularnonaukowe i literatura piękna; w katalogu: *Muzyczny styl odbioru tekstów literackich* (2013), *Zapisane w operze* (2013), *Poeci piosenki 1956–1989* (2013), *Rock w PRL-u* (2013)

+

Wydawnictwo Studio Emka

Wydawnictwo Studio Emka sp. z o.o., Warszawa

profil: literatura „motywacyjna”; w katalogu autobiografia Joanny Rawik (2013), biografia Johna Lenonna (2005), Edith Piaf (2003)

+

Wydawnictwa Videograf

Wydawnictwa Videograf S.A., Chorzów

profil: książki z dziedziny literatury pięknej, publikacje albumowe, popularnonaukowe, rozmówki i poradniki, podręczniki; biografie: *Michael Jackson. Życie i śmierć króla popu* (2009), *Whitney Houston. Zawsze będziemy Cię kochać* (2012)

+

Zysk i Spółka

Zysk i Spółka Wydawnictwo, Poznań

profil: w katalogu kilka książek o muzyce, m.in. *Muzykofilia* (2009), biografie Johna Lenonna (2007), książka Urszuli Sipińskiej (2005)

+

Poradniki gry na instrumentach

+

Alma-Press

Oficina Wydawnicza Alma-Press sp. z.o.o., Warszawa

profil: albumy, poradniki, także o tematyce związanej z historią, militariami, motoryzacją, wędkarstwem, nurkowaniem i żeglarstwem; w katalogu wśród poradników książki do nauki gry na gitarze (*Chwyty gitarowe*)

+

Helion

Grupa Wydawnicza Helion SA, Gliwice

profil: w serii poradników „Dla bystrzaków” – książki do nauki gry na gitarze i gitarze basowej

+

MUZA

Wydawnictwo MUZA S.A., Warszawa

profil: w katalogu książka Janusza Ekierta o Fryderyku Chopinie (2010) i poradniki gry na różnych instrumentach: *501 chwytów gitarowych* (2011), *Graj na gitarze basowej* (2012), *Graj na harmonijce* (2013),

+

Replika

Wydawnictwo Replika, Zakrzewo

profil: książki historyczne, literatura faktu, biografie, thrillery, poradniki, literatura obyczajowa oraz grozy; w katalogu poradnik gry na gitarze (2013), kolędy na gitarę (2009) i książka o U2 (2010)

+

Vesper

Wydawnictwo Vesper [patrz też: In Rock], Czerwonak

profil: literatura piękna, poradniki i leksykony; w katalogu: śpiewniki, podręcznik nauki gry na gitarze (2010) i keyboardzie

+

Książki dla dzieci i młodzieży

+

Akapit Press

Wydawnictwo Akapit Press sp. z o.o., Łódź

profil: w katalogu książka *Tajemnicze dźwięki* (2011)

+

Arti Wydawnictwo

Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Handlowe „Arti”, Macierzysz

profil: książki o muzyce w serii „Encyklopedia” i „Biblioteka wiedzy” (dla młodych czytelników)

+

G&P

Oficyna Wydawnicza G&P, Poznań

profil: specjalizuje się w książkach dla dzieci; ale w katalogu też *Czas Komedy* (2013) i *Muzyka w szkole podstawowej*

+

Literatura

Wydawnictwo Literatura, Łódź

profil: książki dla dzieci i młodzieży współczesnych polskich autorów; w katalogu m.in.: *Operowe straaachy* (2012), o Henryku Wieniawskim (2014)

+

Martel

Wydawnictwo i Dystrybucja Książek Martel s.c., Kalisz

profil: przede wszystkim publikacje skierowane do dzieci i młodzieży; w katalogu śpiewniki

+

Media Rodzina

MEDIA RODZINA sp. z o.o., Poznań

profil: wydawca książek dla dzieci, młodzieży, tytułów psychologicznych, poradników dla rodziców oraz audiobooków i innych; w katalogu kilka książek o muzyce: o Fryderyku Chopinie, dla dzieci

+

Muchomor

Wydawnictwo Muchomor sp. z o.o., Warszawa

profil: książki dla dzieci i młodzieży; w katalogu m.in. *Mistrz. Spotkanie z Witoldem Lutosławskim* (2013)

+

Olesiejuk

Wydawnictwo Olesiejuk, Ożarów Mazowiecki

profil: książki dziecięce, poradniki, encyklopedie i leksykony, edukacja

+

Siedmioróg

PWH Siedmioróg sp. z o.o., Wrocław

profil: wydawca książek dla dzieci i młodzieży; w katalogu: śpiewniki, kołysanki dla dzieci

+

Skrzat

Wydawnictwo Skrzat, Kraków

profil: specjalizuje się głównie w literaturze dziecięcej i młodzieżowej, lekturach; kilka książeczek o muzyce

+

Wydawnictwo Gama

Wydawnictwo Gama. Krystian Puczniewski, Puszczykowo

profil: bajki, wierszyki, piosenki z CD (seria „Przedszkolaki świętują” i „Radosne przedszkolaki” – melodie z tekstem)

+

Wytwórnia

Wytwórnia, Warszawa

profil: książki dla dzieci; w katalogu: „seria muzyczna”, a w niej *Co tu jest grane?* (2012) i *Wszystko gra* (2011)

+

Podręczniki szkolne i wydawnictwa edukacyjne (pedagogika)

+

Edukacja Polska

Wydawnictwo Edukacja Polska sp. z o.o., Warszawa

profil: podręczniki, także do muzyki

+

Epideixis

Wydawnictwo EPIDEIXIS, Kraków

Opracowała: Anna Iwanicka

profil: wydawnictwo materiałów edukacyjnych; w katalogu: *PUS Wiolinek i Nutka 1* (2011)

+

GWO. Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe

Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, Gdańsk

profil: oficyna edukacyjna; w katalogu także książki do muzyki (edukacja wczesnoszkolna)

+

Harmonia

Grupa Wydawnicza Harmonia, Gdańsk

profil: specjalista z dziedziny terapii, logopedii, dysleksji, pedagogiki; w katalogu: dział „muzyka i piosenki” (22 pozycje, m.in. 24 portrety znanych kompozytorów i instrumenty – materiały do dekoracji sali)

+

Impuls

Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków

profil: w katalogu książki i e-booki, m.in. *Leksykon polskich muzyków pedagogów* (2008), *Pedagogika muzyki* (2012), *Konspekty zajęć rytmiczno-muzycznych dla grupy 3-4-latków na cały rok szkolny* (2012), *Śpiewnik polski* (2012), *Wprowadzenie do muzykoterapii* (2013),

+

JUKA

Wydawnictwo JUKA-91 sp. z o. o., Warszawa

profil: specjalizuje się w wydawaniu podręczników, przewodników metodycznych i pomocy dydaktycznych dla szkół i przedszkoli; w katalogu także podręczniki do muzyki

+

Krzysztof Pazdro – Oficyna Edukacyjna

Oficyna Edukacyjna Krzysztof Pazdro sp. z o.o., Warszawa

profil: wydawnictwo edukacyjne – podręczniki, także do muzyki, poradniki metodyczne, programy

+

MAC Edukacja

Wydawnictwo MAC Edukacja – Grupa Edukacyjna SA, Kielce

profil: podręczniki, także do muzyki

+

Multico

MULTICO Oficyna Wydawnicza sp. z o.o., Warszawa

profil: kilka książek o muzyce: o Fryderyku Chopinie – Ireny Poniatowskiej i zeszyt edukacyjny

+

Nowa Era

Nowa Era sp. z o.o., Warszawa

profil: podręczniki, także do muzyki

+

Operon

Wydawnictwo Pedagogiczne Operon sp. z o.o., Gdynia

profil: podręczniki, także do muzyki

+

Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne WSiP

Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa

profil: podręczniki, także do muzyki

+

Wydawnictwo Szkolne PWN

Wydawnictwo Szkolne PWN Spółka z o. o. [członek Grupy Wydawniczej PWN], Warszawa

profil: wydawnictwo edukacyjne – podręczniki, także do muzyki, poradniki metodyczne, programy

+

Wydawnictwa katolickie

+

Serafin

Wydawnictwo Serafin, Kraków

profil: wydawnictwo katolickie; wydaje książki, płyty CD, DVD i audiobooki, m.in. śpiewniki, książka wywiad z Adamem Nowakiem, liderem zespołu Raz Dwa Trzy (2010)

+

Tyniec Wydawnictwo Benedyktynów

TYNIC Wydawnictwo Benedyktynów [do 2012 także jako Wydawnictwo Homini], Kraków

Opracowała: Anna Iwanicka

profil: publikacje z zakresu publicystyki, teologii biblijnej, teologii duchowości, historii, duchowej beletrystyki, sztuki i poezji; płyty CD i kilka książek: *Muzyka Chopina a Reguła św. Benedykta* (2010), *Hildegarda z Bingen Teologia muzyki* (2012)

+

Wydawnictwo i Drukarnia Świętego Krzyża

Wydawnictwo i Drukarnia Świętego Krzyża, Opole

profil: książki i druki duszpastersko-liturgiczne; w katalogu płyty i śpiewniki

+

Książki o różnej tematyce

+

Atut

Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe, Wrocław

profil: specjalizuje się w książkach naukowych i popularnonaukowych; w katalogu kilka publikacji o muzyce, m.in. Andrzeja Bienia *Piosenki ze studenckiego teatru KALAMBUR na głos z fortepianem* (2011)

+

Elipsa

Wydawnictwo Elipsa [część Grupy Wydawniczej PUBLICAT S.A.], Poznań

profil: specjalizuje się w publikacjach albumowych z zakresu sztuki, podróży i przyrody, hobby; publikacje o muzyce w serii *1001...*, m.in. *1001 albumów muzycznych. Historia muzyki rozrywkowej* (2013)

+

Wiedza Powszechna

Wydawnictwo Wiedza Powszechna, Warszawa

profil: niegdyś popularnonaukowe z różnych dziedzin, obecnie (od 2012) skupia się na słownikach i książkach do nauki języków obcych; w katalogu *Słownik muzyczny włosko-polski* (2011)

+

Wydawnictwa Komunikacji i Łączności WKŁ

Wydawnictwa Komunikacji i Łączności sp. z o.o., Warszawa

profil: tematyka transportu i łączności; w katalogu książki o realizacji nagrań (kilka wydań, m.in. 2013), głośnikach (2008), dźwięku cyfrowym (2002)

+

Wydawcy pojedynczych publikacji o muzyce

+

Difin. Wydawnictwo

Difin Spółka Akcyjna, Warszawa

profil: książka *Muzyka i my* (2012)

+

Drwęca

Wydawnictwo Drwęca Ryszard Bogucki, Ostróda

profil: książka *Polska muzyka klarnetowa 1914–1939* (2012)

+

Fronda

Fronda PL sp. z o.o. (Wydawnictwo Poświęcone), Warszawa

profil: poświęcone religii, kulturze i życiu społecznemu; w katalogu: *Dźwięki, szepty, zgrzyty. Wywiady z kompozytorami* (2013)

+

Oficynka

Oficynka, Gdańsk

profil: książka *Rewolucja rocka* (2011)

+

Rebis

Dom Wydawniczy Rebis sp. z o.o., Poznań

profil: książka *Muzyka klasyczna dla żółtodziobów* (2009)

+

Stentor

Wydawnictwo Piotra Marciszuka Stentor, Warszawa

profil: książka *Czas Warszawskich Jesieni* Doroty Szwarcman (2007)

+

Wydawnictwo MG

Wydawnictwo MG Ewa Dorota Malinowska-Grupińska, Warszawa

profil: książki autorów polskich; w katalogu książka *Anna German o sobie* (2012)

+

INSTYTUCJE NIEMUZYCZNE, W KTÓRYCH DZIAŁAJĄ WYDAWNICTWA LUB DZIAŁY WYDAWNICZE MAJĄCE W SWOJEJ OFERCIE PUBLIKACJE O MUZYCE

+

Podmioty, których działalność w niewielkim zakresie obejmuje wydawanie publikacji nutowych i/lub książkowych o muzyce.

+

Wydawnictwa uczelniane

+

Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie

Wydawnictwo AJD, Częstochowa

profil: muzyka w katalogu w dziale „wychowanie artystyczne”; także seria „Edukacja muzyczna”

+

Akademia Pomorska w Słupsku

Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej w Słupsku, Słupsk

profil: w katalogu w dziale „muzyka” 13 publikacji

+

Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk

Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk – Dział Wydawniczy, Warszawa

profil: książki, czasopisma i płyty; m.in. seria wydawnicza „IkonoGRAFIA muzyczna. Studia i materiały” i „Monumenta Musicae in Polonia”, pismo „Muzyka”, teksty *Katalogu Źródeł Muzycznych*

+

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie

Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie, Konin

profil: monografie naukowe, podręczniki i skrypty, magazyn uczelniany „Szkieletem i Okiem”; książka *Preferencje barwy dźwięku i zdolności muzyczne* [...]

+

Uniwersytet Gdański

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Sopot

profil: w katalogu kilka książek o muzyce, m.in.: biografia J. Kaczmarskiego (2013), o Wagnerze (2013), Chopinie (2012), *Witkacy i muzyka* (2014)

+

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu,
Poznań

profil: publikuje monografie naukowe (w 50 seriach tematycznych),
podręczniki, skrypty, słowniki, a także 25 czasopism naukowych; seria
„Muzykologia”

+

Uniwersytet Jagielloński

Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków

profil: w katalogu: *Przestrzeń intermedialna literatury i muzyki* (2011),
Dysonanse Twórczość Stefana Kiesielewskiego (2012)

+

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Kielce

profil: monografie naukowe, prace habilitacyjne, doktorskie, wydawnictwa
ciągłe oraz podręczniki i skrypty, opracowywane przez pracowników
naukowych uniwersytetu; w katalogu dział „muzyka” (12 pozycji, 1 nowość i 1
zapowiedź)

+

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie,
Warszawa

profil: publikuje dzieła naukowe: monografie, rozprawy doktorskie
i habilitacyjne; muzyka w katalogu w różnych działach (humanistyka, historia)

+

Uniwersytet Łódzki

Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź

profil: w katalogu: *Koncerty uniwersyteckie w Filharmonii Łódzkiej im. Artura
Rubinsteina 2011–2013* (2013), *Ku harmonii? Poetyckie style słuchania muzyki
w wierszach polskich autorów po 1945 roku* (2013)

+

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Wydawnictwo UMCS, Lublin

profil: książki o muzyce w dziale „nauki o sztuce” (kilka pozycji)

+

Opracowała: Anna Iwanicka

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń

profil: monografie, rozprawy, podręczniki i czasopisma; muzyka w różnych działach (kilkanaście książek)

+

Uniwersytet Rzeszowski

Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów

profil: książki o muzyce w dziale „nauki o sztuce” (ok. 30), wydawca pisma „Musica Galiciana”

+

Uniwersytet Śląski w Katowicach

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice

profil: kategoria w katalogu „kultura, sztuka, muzyka”; w dziale „nauki humanistyczne”: kilkanaście pozycji, m.in. o Witoldzie Lutosławskim oraz serie: „Muzyka religijna – między epokami i kulturami” i „Wartości w muzyce”

+

Uniwersytet Warszawski

Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa

profil: muzyka w katalogu w dziale „nauki humanistyczne” – jako muzykologia: 12 pozycji; wydawca „Przeglądu Muzykologicznego”

+

Uniwersytet Wrocławski

Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław

profil: w katalogu m.in. *Muzyka wokół nas. Studium przeobrażeń recepcji muzyki w dobie elektronicznych środków jej przekazywania* (2012), *Pieśni drzemią w każdej rzeczy. Muzyka i estetyka wczesnego romantyzmu niemieckiego* (2009)

+

Uniwersytet Zielonogórski

Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra

profil: służy nauce polskiej, a w szczególności społeczności akademickiej Zielonej Góry; w katalogu m.in. książka Barbary Literskiej o Tadeuszu Bairdzie

+

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz

profil: publikacje naukowe; w katalogu dział „nauki o kulturze”, a w nim „muzyka”: 13 pozycji

+

Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego

Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego, Opole

profil: serie wydawnicze: „Musica Claromontana – Studia”, „Liturgia Musica Ars”

+

Wydawnictwa przy towarzystwach i ośrodkach naukowych

+

Biblioteka Narodowa

Zakład-Wydawnictwo Biblioteki Narodowej, Warszawa

profil: w katalogu 2013: *Dyskopedia poloników 1919–1939*, t. 1–4

+

Bydgoskie Towarzystwo Naukowe

Bydgoskie Towarzystwo Naukowe, Bydgoszcz

profil: publikacje o muzyce w serii „Prace Komisji Sztuki” (jako kolejne tomy, ostatni t. XIV z 2012 roku)

+

Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk

Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Kalisz

profil: wydawnictwa o Kaliszu i regionie; w katalogu m.in.: *Henryk Melcer-Szczawiński: życie i twórczość* (2002), *Śpiewactwo na Ziemi Jarocińskiej* (2002), *Z dziejów chóralistyki kaliskiej* (2012)

+

Łódzkie Towarzystwo Naukowe

Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Łódź

profil: publikacje z zakresu nauk geograficznych, matematycznych i sztuki; muzyka w serii „Art Inquiry” oraz osobno m.in. książka *Folklor jako inspiracja twórczości* [...]

+

Opracowała: Anna Iwanicka

Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk

Wydawnictwo PTPN, Poznań

profil: w katalogu Wydział VII – Nauk o Sztuce (historia sztuki, muzykologia);

wśród nowości: *Horyzonty opery* (2012), *Subtilitas* (2012 - w druku!)

+

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich

Wydawnictwo SBP, Warszawa

profil: książki i czasopisma zawodowe z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, edytorstwa, księgarstwa, literatury dziecięcej i młodzieżowej; w katalogu *Chrońmy dziedzictwo fonograficzne* (2011)

+

Towarzystwo WIEŻ. Kwartalnik, Wydawnictwo, Laboratorium

Biblioteka WIEŻI, Warszawa

profil: obejmuje religię i kulturę, historię najnowszą i zagadnienia społeczne;

w katalogu książki Bohdana Pocięja (2008), wątki muzyczne także

w publikacjach Julii Hartwig i Felicji Lilpop (2013)

+

Wydawnictwa katolickie

+

Dominikański Ośrodek Liturgiczny

Fundacja Dominikański Ośrodek Liturgiczny, Kraków

profil: muzyka sakralna, śpiewniki

+

Instytut Teologiczny Księży Misjonarzy

Wydawnictwo Instytutu Teologicznego Księży Misjonarzy, Kraków

profil: książki o muzyce, m.in. ks. Wojciecha Kałamarza (o ks. Hieronimie Feichcie), także śpiewniki

+

Wydawnictwa przy muzeach

+

Muzeum Częstochowskie

Muzeum Częstochowskie, Częstochowa

profil: książka-śpiewnik *U nasz w Częstochowie... czyli Kapela Piosenki Wszelakiej...*

+

Muzeum Narodowe w Poznaniu

Wydawnictwo Muzeum Narodowego w Poznaniu, Poznań

profil: kilka książek o muzyce, powstałych m.in. w Muzeum Instrumentów Muzycznych w Poznaniu (Oddziale MNP), m.in. *Dźwięki z przeszłości* (2000), *Genius Stradivari* (2001), Zdzisława Szulca *Pasja i muzyka* (2006)

+

Muzeum Pałac w Wilanowie

Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, Warszawa

profil: książka *Festa i muzyka na dworze Marii Kazimiery w Rzymie* (2012)

+

Muzeum Powstania Warszawskiego

Muzeum Powstania Warszawskiego, Warszawa

profil: wydawnictwo działa jako pracownia; wydaje monografie, katalogi i informatory oraz inne wydawnictwa dotyczące Powstania Warszawskiego; płyty i książki (śpiewniki)

+

Muzeum Sztuki w Łodzi

Muzeum Sztuki w Łodzi, Łódź

profil: książka *Dźwięki elektrycznego ciała. Eksperymenty w sztuce i muzyce w Europie Wschodniej 1957-1984* (2012)

+

Różne

+

Fundacja Bęc Zmiana

Fundacja Nowej Kultury Bęc Zmiana, Warszawa

profil: fundacja zajmuje się polską kulturą i sztuką, designem i architekturą; w katalogu publikacji książki o Studiu Eksperymentalnym PR (2012 i 2013)

+

Narodowe Centrum Kultury

Narodowe Centrum Kultury, Warszawa

profil: wydawnictwa książkowe i elektroniczne, m.in. seria „Historia Muzyki Polskiej”, powstająca w oparciu o wielotomowy cykl książek naukowych

+

Stowarzyszenie A KuKu Sztuka

Stowarzyszenie A KuKu Sztuka, Gdynia

profil: książka *Chłopczak ciekły hel – historia yassu* (e-book)

Anna Iwanicka

Czasopisma muzyczne

+

Kwerendy i badania rynku prasy muzycznej, przeprowadzane przez Instytut Muzyki i Tańca, pozwoliły na zebranie danych o **84 czasopismach muzycznych** ukazujących się w Polsce w 2013 roku, w tym: 2 dwutygodnikach, 16 miesięcznikach, 6 dwumiesięcznikach, 21 kwartalnikach, 3 półrocznikach, 20 rocznikach i 16 tytułach wydawanych nieregularnie. Nie odnotowano istnienia żadnego pisma o muzyce ukazującego się raz w tygodniu lub częściej¹.

+

W 2013 roku powstały dwa nowe pisma muzyczne: „Folk24” – magazyn o muzyce czterech stron świata (kwartalnik)² i „Scontri” – pismo naukowe Akademii Muzycznej w Katowicach (rocznik; pierwszy numer poświęcony Henrykowi Mikołajowi Góreckiemu).

+

Znaczące zmiany zaistniały również w redakcji najważniejszego polskiego czasopisma poświęconego muzyce poważnej – „Ruchu Muzycznego”. Pismo ukazało się po raz pierwszy w XIX wieku (1857–1861) w Warszawie pod redakcją Józefa Sikorskiego, a po raz drugi w XX wieku. Tuż po wojnie, 1 października 1945 roku zaczęło wychodzić w Krakowie jako głos Związku Zawodowego Muzyków RP, a jego wydawcą było Polskie Wydawnictwo Muzyczne. Wychodziło w tej formie do roku 1949, a następnie – ponownie w Krakowie, pod auspicjami PWM, w latach 1957–1959. W roku 1960 roku pismo zostało reaktywowane w Warszawie. Jego współredaktorem był Mieczysław Tomaszewski – muzykolog i wydawca, związany z PWM. W latach 1959–1968 pismo prowadził Zygmunt Mycielski, w latach 1971–2008 redaktorem naczelnym był Ludwik Erhardt, a od roku 2008 do 2013 – Olgierd Pisarenko. Od 2013 roku redaktorem naczelnym jest Tomasz Cyz. Do marca 2010 roku „Ruch Muzyczny” wydawała Biblioteka Narodowa, od kwietnia 2010

jego wydawcą jest Instytut Książki. Do września 2013 roku tytuł wychodził jako dwutygodnik, w październiku 2013 roku zmieniło formułę na miesięcznik – w nowej szacie graficznej, o nowej objętości, z nową ramówką, na którą składają się m.in. stałe działy: *Ad libitum* (aktualności), *Punkt i Kontra* (dwa tematy główne numeru, którym poświęcone są artykuły i rozmowy), *Rozmowa numeru* (duży wywiad), *Przetworzenia* (czyli relacje z koncertów, festiwali, spektakli operowych i tanecznych oraz recenzje książek i płyt), *Wariacje* (portrety kompozytorów i muzyka w szerokim kontekście, np. nawiązania do filmu) oraz *Felietony* (stałe i gościnne)³.

+

Pod względem formalnym wśród czasopism o muzyce można wyróżnić: pisma samodzielne (niezależne), wydawane przez instytucje, uczelnie muzyczne i stowarzyszenia (biuletyny, pisma uczelniane) oraz pisma ukazujące się w niewielkim nakładzie, w obiegu niezależnym (tzw. ziny, fanzyny, np. „Atmospheric”, „Skinhead Story”).

+

Tematyka wiodąca pism jest bardzo zróżnicowana. Najwięcej czasopism ma profil naukowy, muzykologiczny („De Musica”, „Diagonal”, „Krytyka Muzyczna”, „Muzykalia”, „Muzyka. Historia. Teoria. Edukacja. Rocznik Instytutu Edukacji Muzycznej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy”, „Res Facta Nova”, „Forum Muzykologiczne”, „Interdisciplinary Studies in Musicology”, „Musica Galiciana”, „Musicology Today”, „Muzyka”, „Polski Rocznik Muzykologiczny”, „Aspekty Muzyki”, „Przegląd Muzykologiczny”, „Teoria Muzyki. Studia, interpretacje, dokumentacje”, „Scontri”, „Zeszyty Koła Naukowego Etnomuzykologii Uniwersytetu Warszawskiego”) i popularnonaukowy („Ruch Muzyczny”, „Kwarta”, „Quarta”, „Glissando”, „Muzyka21”, „Presto. Prosto o muzyce klasycznej”). Drugą grupę stanowią pisma popularyzujące muzykę poważną w węższym zakresie, np. tytuły o muzyce kościelnej („Pro Musica Sacra”, „Hosanna”, „Musica Sacra Nova”, „Biuletyn Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych”, „Muzyka w Liturgii”), harfowej („Biuletyn Polskiego Towarzystwa Harfowego”), o chorale gregoriańskim („Studia Gregoriańskie”), o śpiewie i muzyce wokalne („Wokalistyka w Polsce i na Świecie”, „Polska Liryka Wokalna”, „Musica Vocale”, „Aria”), o muzyce Fryderyka Chopina („Chopin in the World”). Wydawane są również pisma ogólne o muzyce rozrywkowej („Laif. Muzyka & Lifestyle”, „MIC. Muzyczny Informator Culturalny”, „Muzyka w Mieście”),

muzyce ludowej i folkowej („Folk24”, „Gadki z Chatki”) oraz wyspecjalizowane jedynie w określonym gatunku, jak: alternatywna elektronika („Fort Lyck”), blues („Twój Blues”), jazz („Jazz Forum”, „JazzPRESS”), heavy metal i rock („Atmospheric”, „HMP Heavy Metal Pages”, „Metal Hammer”, „Mystic Art”, „Musick Magazine”, „Teraz Rock”, „Lizard”), reggae („Free Colours”) i skinhead reggae („Skinhead Story”) oraz gitara („Basista”, „Gitarzysta”, „TopGuitar”) i perkusja („Perkusista”, „TopDrummer”). Kilka czasopism poświęconych zostało edukacji muzycznej („Twoja Muza”, „Scala”, „Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Edukacja Muzyczna”, „Sztuka, Kultura, Edukacja”). Istnieją również pisma o unikalnym charakterze, jak „Śpiewak Śląski” – czasopismo społecznego ruchu muzycznego, „Zagraj To Sam. Przeboje w zapisie nutowym” – pismo z nutami, „Rynek Muzyczny” – miesięcznik o biznesie muzycznym czy też „Carillon Review” – pismo Polskiego Stowarzyszenia Carillonowego. Na pograniczu tematyki muzycznej i technicznej znajdują się pisma o sprzęcie audio-video i realizacji dźwięku („Audio”, „Estrada i Studio”, „Hi-Fi i Muzyka”).

+

Od kilku lat, w miarę coraz większej ekspansji mediów elektronicznych, wśród wydawców czasopism rosną obawy o przyszłość pism ukazujących się w formie drukowanej, tzw. papierowej. Rywalizacja o czytelników, np. wśród odbiorców prasy kobiecej czy też pism motoryzacyjnych, jest znacząca i często popularne, internetowe tabloidy odbierają klientów tradycyjnym pismom. W przypadku czasopism muzycznych – prasy specjalistycznej, zawsze kierowanej do czytelnika o sprecyzowanych zainteresowaniach lub wykształceniu – obawy te okazały się bezpodstawne. Wiele redakcji pism drukowanych przyjęło za naturalną konieczność dostosowania się do obowiązujących realiów i uruchomiło – w mniejszym bądź większym zakresie – własne strony i serwisy internetowe. Elastycznie i w miarę własnych możliwości (finansowych, technologicznych) wydawcy wykorzystują potencjał sieci. Niektóre pisma udostępniane są w całości do pobrania w postaci plików PDF (zwłaszcza roczniki i „nieregularniki”) lub poprzez specjalnie dedykowane do tego celu portale (np. issuu.com). Inne służą jako „podstawa” osobnych serwisów internetowych, w których prezentowane są jedynie wybrane artykuły z papierowej wersji pisma. Jeszcze inne wykorzystują Internet jako kanał informacji o możliwości zakupu pisma drukowanego lub jego dystrybutorze. Jednak popularność i powszechność

mediów elektronicznych wpłynęła również na powstanie pism, które istnieją tylko jako magazyny sieciowe (np. „Fort Lyck”, „JazzPRESS”)⁴. Dzięki szybkiemu rozwojowi technologii i telekomunikacji (smartfony, tablety), a także wychodząc naprzeciw oczekiwaniom (i wygodzie) czytelników internautów, może okazać się, że już wkrótce do tego grona dołączą kolejne czasopisma muzyczne.

+

+

1. W zestawieniach pominięto dane o gazetach i tygodnikach, publikujących pojedyncze artykuły o muzyce w działach kulturalnych. Jakkolwiek warto odnotować znaczący zasięg opiniotwórczy nawet jednostkowych tekstów, ukazujących się w wysokonakładowej prasie codziennej, m.in. w „Gazecie Wyborczej” (autorstwa Anny S. Dębowskiej, Jacka Hawryluka), „Rzeczpospolitej” (artykuły Jacka Marczyńskiego) i tygodnikach, m.in. „Polityce” (teksty Doroty Szwarzman) i „Tygodniku Powszechnym”.
2. Dane na podstawie: *Bibliografia Wydawnictw Ciągłych Nowych, Zawieszonych i Zmieniających*, 2013 nr 1–4, styczeń-grudzień 2013, wyd. Biblioteka Narodowa.
3. Zmiany w formule „Ruchu Muzycznego”, a zwłaszcza jego redakcji, spotkały się z dużym rezonansem w środowisku muzycznym. Ich krytyka znalazła finał w debacie poświęconej sytuacji pisma, która miała miejsce 7 marca 2014 roku w warszawskiej siedzibie PWM. Wzięli w niej udział dziennikarze, przedstawiciele najważniejszych instytucji muzycznych, m.in. Związku Kompozytorów Polskich, Polskiej Rady Muzycznej, Otwartego Forum Muzyki Polskiej, Instytutu Muzyki i Tańca, Polskiego Centrum Informacji Muzycznej POLMIC, a także reprezentanci obecnej redakcji czasopisma.
4. W badaniach nie brano pod uwagę portali i stron internetowych o muzyce. Jako podstawowy wyróżnik pisma uznano przyznanie identyfikatora ISSN czyli Międzynarodowego Znormalizowanego Numeru Wydawnictwa Ciągłego.

Opracowała: Anna Iwanicka

Czasopisma muzyczne wydawane w roku 2013

+

W KOLEJNOŚCI ALFABETYCZNEJ

+

+

Aria. Kwartalnik

Od 2007; Kraków; specjalistyczne (śpiew, opera), biuletyn stowarzyszenia; kwartalnik

+

Aspekty Muzyki

Od 2010; Gdańsk; muzykologia, naukowe, pismo uczelniane; rocznik

+

Atmospheric. Metal magazine

Od 1995; Kraków; heavy metal; nieregularny

+

Audio. Audio Hi-Fi • Hi-End • Muzyka • Kino domowe • Video

Od 1995; Warszawa; popularyzatorskie, specjalistyczne (sprzęt hi-fi i kino domowe); miesięcznik

+

Basista. Magazyn

Od 2010; Warszawa; specjalistyczne (gitara basowa); miesięcznik

+

Beethoven Magazine

Od 2009; Kraków; kultura; kwartalnik

+

Biuletyn Informacyjny Polskiego Stowarzyszenia Pedagogów Śpiewu

Od 1988; Wrocław; biuletyn stowarzyszenia, specjalistyczne (śpiew); kwartalnik

+

Biuletyn Polskiego Towarzystwa Harfowego

Od 2004; Cieszyn; biuletyn stowarzyszenia; nieregularny

+

Biuletyn Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych (od 2014 roku: Musica Ecclesiastica. Rocznik Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych)

Od 2006; Opole; biuletyn stowarzyszenia, muzyka kościelna; rocznik

+

Bliza. Gdyński kwartalnik artystyczny

Od 2009; Gdynia; kultura; kwartalnik

+

Carillon Review. Biuletyn Polskiego Stowarzyszenia Carillonowego / Polish Carillon Society Newsletter

Od 2008; Gdańsk; specjalistyczne (carillon); rocznik

+

Chopin in the World

Od 1988; Warszawa; specjalistyczne (Fryderyk Chopin); rocznik

+

De Musica

Od 2001(?); Warszawa; muzykologia; nieregularny

+

Diagonali

Od 2012; Warszawa; muzykologia; nieregularny

+

Dwutygodnik.com

(b.d.); Warszawa; kultura; dwutygodnik

+

Esensja. Magazyn kultury popularnej

Od 2000; Warszawa; kultura; miesięcznik

+

Estrada i Studio Plus. Magazyn muzyków i realizatorów dźwięku

Od 2011; Warszawa; specjalistyczne (realizacja dźwięku, sprzęt); kwartalnik

+

Estrada i Studio. Magazyn dla muzyków i realizatorów

Od 1996; Warszawa; specjalistyczne (realizacja dźwięku, sprzęt); miesięcznik

+

Folk24. Magazyn. Muzyka czterech stron świata

Od 2013; Bytom; folk, etno, world music, country, szanty, tradycja in crudo;
kwartalnik

+

Fort Lyck

Od 2007; (b.d.); alternatywna elektronika: dark ambient, industrial,
experimental, martial; nieregularny

+

Forum Muzykologiczne

Od 2004; Warszawa; muzykologia, naukowe; rocznik

+

Fragile. Pismo kulturalne

Od 2008; Kraków; kultura; kwartalnik

+

Free Colours

Od 2005; Pyskowice; reggae; półrocznik

+

Gadki z Chatki. Pismo folkowe

Od 1996; Lublin; folk, kultura tradycyjna; dwumiesięcznik

+

Gama. Pismo Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu

Od 1999; Wrocław; pismo uczelniane; rocznik

+

Gitarzysta. Magazyn

Od 2006; Warszawa; specjalistyczne (gitara); miesięcznik

+

Glissando. Magazyn o muzyce współczesnej

Od 2004; Warszawa; muzyka poważna, współczesna; kwartalnik

+

Ha!art. Postdyscyplinarny magazyn o kulturze współczesnej

Od 1999; Kraków; kultura; kwartalnik

+

Hi-Fi i Muzyka. Pismo audiofila i melomana

Od 1995; Warszawa; specjalistyczne (sprzęt hi-fi i kino domowe); miesięcznik

+

HMP Heavy Metal Pages

(b.d.); Warszawa; heavy metal

+

Hosanna. Pismo organistów diecezji tarnowskiej

Od 2006; Tarnów; muzyka kościelna, specjalistyczne (organy); półrocznik

+

Interdisciplinary Studies in Musicology

Od 1993; Poznań; muzykologia, naukowe; rocznik

+

Jazz Forum. The European Jazz Magazine

Od 1965; Warszawa; jazz; miesięcznik

+

JazzPRESS

Od 2011; Warszawa; jazz, muzyka improwizowana; miesięcznik

+

Kamerton

Od 1990; Rzeszów; muzyka regionu (województwo podkarpackie); kwartalnik

+

Klucz. Pismo Akademii Muzycznej w Katowicach

Od 1996; Katowice; pismo uczelniane; nieregularny

+

Krytyka Muzyczna

Od 2010; Warszawa; muzykologia; nieregularny

+

Kwarta. Magazyn o muzyce polskiej

Od 1998; Kraków; muzyka poważna, biuletyn informacyjny wydawnictwa; kwartalnik

+

Laif. Muzyka & lifestyle

Od 2002; Warszawa; elektronika, folk, pop, rock; dwumiesięcznik

+

Lizard. Rock Prog Psychodelia Fusion

(b.d.); Sosnowiec; rock, psychodelia, fusion; kwartalnik

+

Metal Hammer

Od 1990; Katowice; heavy metal, hard rock; miesięcznik

+

MIC. Muzyczny Informator Culturalny

Od 2012; Opole; pop, polska muzyka rozrywkowa; kwartalnik

+

Musica Galiciana

Od 1997; Rzeszów; muzykologia, naukowe; nieregularny

+

Musica Sacra Nova

Od 2007; Warszawa; muzyka poważna, muzyka kościelna; rocznik

+

Musica Vocale

Od 2012; Gdańsk; specjalistyczne (śpiew), naukowe; rocznik

+

Musick Magazine

Od 2011; (b.d.); rock; nieregularny

+

Musicology Today

Od 2004; Warszawa; muzykologia, naukowe; rocznik

+

Muzyk FCM

Od 1993; Poznań; specjalistyczne (sprzęt); miesięcznik

+

Muzyka w Liturgii. Pomoce dla organistów i muzyków kościelnych

(b.d.); Lublin; specjalistyczne (śpiew, organy), muzyka kościelna; kwartalnik

+

Muzyka w Mieście

Od 2012; Wrocław; popularyzatorskie; miesięcznik

+

**Muzyka. Historia. Teoria. Edukacja. Rocznik Instytutu Edukacji
Muzycznej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy**

Od 2011; Bydgoszcz; muzykologia, edukacja muzyczna, naukowe, pismo
uczelniane; rocznik

+

Muzyka. Kwartalnik poświęcony historii i teorii muzyki

Od 1956; Warszawa; muzykologia, naukowe; kwartalnik

+

Muzyka21. Nowoczesny miesięcznik o muzyce poważnej

Od 1999; Warszawa; popularyzatorskie, muzyka poważna; miesięcznik

+

Muzykalia

Od 2008; Warszawa; muzykologia; nieregularny

+

Mystic Art.

Od 1996; Skała; heavy metal, rock; dwumiesięcznik

+

Opcje. Kwartalnik kulturalny

Od 1993; Sosnowiec; kultura; kwartalnik

+

Perkusista. Uderzamy w Punkt

Od 2008; Warszawa; specjalistyczne (perkusja); dwumiesięcznik

+

Polska Liryka Wokalna. Zeszyty nutowe

Od 1996; Wrocław; nutowe, specjalistyczne (śpiew); nieregularny (co dwa lata)

+

Polski Rocznik Muzykologiczny

Od 2004; Warszawa; muzykologia, naukowe; rocznik

+

Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Edukacja Muzyczna

Od 2005; Częstochowa; edukacja muzyczna, naukowe; rocznik

+

Presto. Prosto o muzyce klasycznej

Od 2012; Warszawa; popularyzatorskie, muzyka poważna; kwartalnik

+

Pro Musica Sacra

Od 2004; Kraków; muzyka kościelna, naukowe; rocznik

+

Przegląd Muzykologiczny. Rocznik Instytutu Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego

Od 2001; Warszawa; muzykologia, naukowe, pismo uczelniane; rocznik

+

Quarta

(b.d.); Kraków; muzyka poważna, biuletyn informacyjny wydawnictwa; nieregularny

+

Quarterly Polish Culture

Od 1997; Warszawa; kultura; kwartalnik

+

Res Facta Nova. Teksty o muzyce współczesnej

Od 1994; Poznań; muzykologia, muzyka poważna współczesna; nieregularny

+

Ruch Muzyczny

Od 1945; Warszawa; popularnonaukowe, muzyka poważna; dwutygodnik / miesięcznik

+

Rynek Muzyczny. Pierwszy ogólnopolski miesięcznik branżowy

Od 2012; Poznań; specjalistyczne (biznes); miesięcznik

+

Scala. Edukacyjny Magazyn Muzyczny

Od 2012; Kraków; edukacja muzyczna; półrocznik

+

Scontri. Pismo Naukowe Akademii Muzycznej w Katowicach

Od 2013; Katowice; pismo uczelniane, naukowe; rocznik

+

Silesia Prezentuje

Od 2003; Katowice; biuletyn informacyjny; miesięcznik

+

Skinhead Story

Od 2011; (b.d.); skinhead reggae, ska, punk rock, oi!, hardcore; nieregularny

+

Studia Gregoriańskie

Od 2008; Poznań; biuletyn stowarzyszenia, specjalistyczne (chorał gregoriański); rocznik

+

Sztuka, Kultura, Edukacja

Od 2010; Gdańsk; pismo uczelniane, naukowe, edukacja muzyczna; rocznik

+

Śpiewak Śląski

Od 1920; Katowice; czasopismo społecznego ruchu muzycznego; kwartalnik

+

Teoria Muzyki. Studia, interpretacje, dokumentacje. Pismo Akademii Muzycznej w Krakowie

Od 2012; Kraków; muzykologia, naukowe, pismo uczelniane; rocznik

+

Teraz Rock. Jedyne pismo rockowe w Polsce

Od 2003; Warszawa; rock; miesięcznik

+

TopDrummer

Od 2006; Gdynia; specjalistyczne (perkusja); dwumiesięcznik

+

TopGuitar. Magazyn muzyków

Od 2005; Gdynia; specjalistyczne (gitara); miesięcznik

+

Twoja Muza

Od 2003; Warszawa; popularyzatorskie, edukacja muzyczna; dwumiesięcznik

+

Twój Blues

Od 2000; Chorzów; blues; kwartalnik

+

Wokalistyka w Polsce i na Świecie

Od 2005; Wrocław; naukowe, specjalistyczne (śpiew), edukacja muzyczna; rocznik

+

Zagraj To Sam. Przeboje w zapisie nutowym

Od 1993; Płock; nutowe, popularyzatorskie; kwartalnik

+

Zeszyty Koła Naukowego Etnomuzykologii Uniwersytetu Warszawskiego

(b.d.); Warszawa; etnomuzykologia, naukowe; nieregularny

+

W KOLEJNOŚCI CZĘSTOTLIWOŚCI UKAZYWANIA SIĘ

+

Dwutygodniki

+

1. Dwutygodnik.com
2. Ruch Muzyczny

+

Miesięczniki

+

1. Audio. Audio Hi-Fi – Hi-End – Muzyka – Kino domowe – Video
2. Basista. Magazyn
3. Esensja. Magazyn kultury popularnej
4. Estrada i Studio. Magazyn dla muzyków i realizatorów
5. Gitarzysta. Magazyn
6. Hi-Fi i Muzyka. Pismo audiofila i melomana
7. Jazz Forum. The European Jazz Magazine
8. JazzPRESS
9. Metal Hammer
10. Muzyk FCM
11. Muzyka w Mieście
12. Muzyka21. Nowoczesny miesięcznik o muzyce poważnej
13. Rynek Muzyczny. Pierwszy ogólnopolski miesięcznik branżowy
14. Silesia Prezentuje
15. Teraz Rock. Jedyne pismo rockowe w Polsce
16. TopGuitar. Magazyn Muzyków

+

Dwumiesięczniki

+

1. Gadki z Chatki. Pismo folkowe
2. Laif. Muzyka & lifestyle
3. Mystic Art.
4. Perkusista. Uderzamy w Punkt
5. TopDrummer
6. Twoja Muza

+

Kwartalniki

+

1. Aria. Kwartalnik
2. Beethoven Magazine
3. Biuletyn Informacyjny Polskiego Stowarzyszenia Pedagogów Śpiewu
4. Bliza. Gdyński kwartalnik artystyczny
5. Estrada i Studio Plus. Magazyn muzyków i realizatorów dźwięku
6. Folk24. Magazyn. Muzyka czterech stron świata
7. Fragile. Pismo kulturalne
8. Glissando. Magazyn o muzyce współczesnej
9. Ha!art. Postdyscyplinarny magazyn o kulturze współczesnej
10. Kamerton
11. Kwartka. Magazyn o muzyce polskiej
12. Lizard. Rock Prog Psychodelia Fusion
13. MIC. Muzyczny Informator Kulturalny
14. Muzyka w Liturgii. Pomoce dla organistów i muzyków kościelnych
15. Muzyka. Kwartalnik poświęcony historii i teorii muzyki
16. Opcje. Kwartalnik kulturalny
17. Presto. Prosto o muzyce klasycznej
18. Quarterly Polish Culture
19. Śpiewak Śląski
20. Twój Blues
21. Zagraj To Sam. Przeboje w zapisie nutowym

+

Półroczniki

+

1. Free Colours
2. Hosanna. Pismo organistów diecezji tarnowskiej
3. Scala. Edukacyjny magazyn muzyczny

+

Roczniki

+

1. Aspekty Muzyki
2. Biuletyn Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych (od 2014 roku: *Musica Ecclesiastica. Rocznik Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych*)
3. *Carillon Review. Biuletyn Polskiego stowarzyszenia carillonowego / Polish Carillon Society Newsletter*
4. *Chopin in the World*
5. *Forum Muzykologiczne*
6. *Gama. Pismo Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu*
7. *Interdisciplinary Studies in Musicology*
8. *Musica Sacra Nova*
9. *Musica Vocale*
10. *Musicology Today*
11. *Muzyka. Historia. Teoria. Edukacja. Rocznik Instytutu Edukacji Muzycznej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy*
12. *Polski Rocznik Muzykologiczny*
13. *Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Edukacja Muzyczna*
14. *Pro Musica Sacra*
15. *Przegląd Muzykologiczny. Rocznik Instytutu Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego*
16. *Scontri. Pismo naukowe Akademii Muzycznej w Katowicach*
17. *Studia Gregoriańskie*
18. *Sztuka, Kultura, Edukacja*
19. *Teoria Muzyki. Studia, interpretacje, dokumentacje. Pismo Akademii Muzycznej w Krakowie*
20. *Wokalistyka w Polsce i na Świecie*

+

Wydawane nieregularnie

+

1. *Atmospheric. Metal magazine*
2. *Biuletyn Polskiego Towarzystwa Harfowego*
3. *De Musica*

4. Diagonali
5. Fort Lyck
6. HMP Heavy Metal Pages
7. Klucz. Pismo Akademii Muzycznej w Katowicach
8. Krytyka Muzyczna
9. Musica Galiciana
10. Musick Magazine
11. Muzykalia
12. Quarta
13. Polska Liryka Wokalna. Zeszyty nutowe
14. Res Facta Nova. Teksty o muzyce współczesnej
15. Skinhead Story
16. Zeszyty Koła Naukowego Etnomuzykologii Uniwersytetu Warszawskiego

Opracowała: Aleksandra Jagiełło-Skupińska

Laureaci wybranych konkursów muzycznych

+

KONKURSY MUZYKI DAWNEJ

+

35. Ogólnopolski Festiwal Zespołów Muzyki Dawnej „Schola Cantorum”

+

Nagroda główna – Grand Prix: Zespół Muzyki Dawnej „Capella all’Antico” Zamojskiego Domu Kultury w Zamościu pod kierownictwem Krzysztofa Obsta

+

Kategoria zespołów instrumentalnych

Złota „Harfa Eola”: Zespół Muzyki Dawnej „Capella all’Antico” Zamojskiego Domu Kultury w Zamościu pod kierownictwem Krzysztofa Obsta

Srebrna „Harfa Eola”: Zespół „Incantare” z Młodzieżowego Domu Kultury w Lęborku pod kierownictwem Mirosławy Gryniewicz oraz Zespół „Effascinato” Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Raszkowie pod kierownictwem Łukasza Naczkego

Braźowa „Harfa Eola”: Zespół Muzyki Dawnej Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Raszkowie pod kierownictwem Łukasza Naczkego oraz Zespół „Pomezania” Młodzieżowego Domu Kultury „Ratusz” w Malborku pod kierownictwem Marcina Skotnickiego

+

Kategoria zespołów wokalnych

Złota „Harfa Eola”: Zespół Wokalny „Sine Nomine” Młodzieżowego Domu Kultury „Pod Akacją” w Lublinie pod kierownictwem Izabeli Urban

Srebrna „Harfa Eola”: Zespół Wokalny „Cantabile” Młodzieżowego Domu Kultury w Starachowicach pod kierunkiem Bożeny Magdaleny Mrózek

Braźowa „Harfa Eola”: nie przyznano

+

Kategoria chórów kameralnych**Złota „Harfa Eola”:** nie przyznano**Srebrna „Harfa Eola”:** Zespół Wokalny „Esperimento” Młodzieżowego Domu Kultury w Białymstoku pod kierownictwem Barbary Kornackiej**Brazowa „Harfa Eola”:** nie przyznano

+

Kategoria zespołów wokально-instrumentalnych**Złota „Harfa Eola”:** Zespół Muzyki Dawnej „Hortus Musicus” Samorządowego Centrum Kultury w Mielcu pod kierownictwem Tomasza Nowakowskiego**Srebrna „Harfa Eola”:** nie przyznano**Brazowa „Harfa Eola”:** nie przyznano

+

Kategoria zespołów kameralnych prezentujących muzykę w powiązaniu z innymi sztukami**Złota „Harfa Eola”:** nie przyznano**Srebrna „Harfa Eola”:** Zespół Muzyki Dawnej i Tańca im. Matki Zofii Czeskiej Publicznego Gimnazjum Nr 53 Sióstr Prezentek w Krakowie pod kierownictwem Hanny Malskiej i Anny Petrus**Brazowa „Harfa Eola”:** Zespół Muzyki Dawnej „Antiquo More Sbandieratori” ze Szkoły Podstawowej Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi im. Szarych Szeregów w Międzyrzeczu pod kierownictwem Katarzyny Chmielewskiej i Grażyny Błochowicz

+

KONKURSY MUZYKI KLASYCZNEJ

+

9. Międzynarodowy Festiwal Chórów „Gaude Cantem”

+

- Grand Prix: Zespół Wokalny „Rondo” pod dyrekcją Małgorzaty Podzielny;
- Dyplomy Złote Chór Żeński „Schola Cantorum Bialostociensis” pod dyrekcją Anny Olszewskiej
- „Segakoor Noorus” pod dyrekcją Maarji Helstein

Opracowała: Aleksandra Jagiełło-Skupińska

- Chór Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach pod dyrekcją Aleksandry Paszek-Trefon
- Chór Żeński „Schola Cantorum Bialostociensis” pod dyrekcją Anny Olszewskiej
- Bielski Chór Kameralny pod dyrekcją Beaty Borowskiej
- Zespół Wokalny „Rondo” pod dyrekcją Małgorzaty Podzielny; Dyplomy Srebrne Chór Towarzystwa Śpiewaczego Lutnia w Strumieniu pod dyrekcją Barbary Garus
- Chór Dziecięcy Państwowej Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej w Bielsku-Białej pod dyrekcją Beaty Olmy
- Chór Kameralny „Lege Artis” pod dyrekcją Agnieszki Treli-Jochymek
- Smíšený pěvecký sbor města Hodonína pod dyrekcją Josefa Ilčík; Dyplomy Brązowe Oktet Wokalny „Bi-Bi Singers” pod dyrekcją Dominiki Jurczyk-Gondek
- Zespół Wokalny „Unanime” pod dyrekcją Anny Marek-Kamińskiej
- Krakowski Chór Żeński przy Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie pod dyrekcją Katarzyny Śmiałkowskiej

+

15. Międzynarodowy Konkurs Sztuki Wokalnej im. Ady Sari w Nowym Sączu

+

Głosy żeńskie

Grand Prix: Ewa Tracz

II nagroda: Kinga Borowska

III nagroda: nie przyznano

+

Głosy męskie

Grand Prix: nie przyznano

II nagroda: Andrzej Lampert

III nagroda: Łukasz Hajduczenia

+

Wyróżnienia

Klaudia Moździerz

Natalia Skrycka

Bartosz Araszkiwicz

David Beucher

Piotr Halicki

+

9. Ogólnopolski Konkurs Altówkowy im. Jana Rakowskiego

+

I miejsce: *ex aequo* Karolina Errera (Rosja), Sejune Kim (Republika Korei)

Wyróżnienia: Lucas Freund (Niemcy), Mingwan Kim (Republika Korei), Tomasz Neugebauer (Polska), Jan Snakowski (Polska)

+

2. Międzynarodowy Konkurs Wokalny im. Andrzeja Hiolskiego w Kudowie-Zdroju

+

Laureaci: Stanisław Kierner, Łukasz Motkowicz, Natalia Skrycka

+

KONKURSY MUZYKI WSPÓŁCZESNEJ

+

Międzynarodowy Konkurs Kompozytorski w 100-lecie urodzin Witolda Lutosławskiego

+

I nagroda (Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego): Thomas Simaku za *Koncert na orkiestrę*

II nagroda (Towarzystwa im. Witolda Lutosławskiego i Instytutu Muzyki i Tańca): Chris Roe za *Lavoisier's Mirrors (Lustra Lavoisiera)*

III nagroda (Stowarzyszenie Autorów ZAiKS): Natalya Chepelyuk za *Arię II*

Wyróżnienie: Chikako Yamanaka za *Signal to Signalless (Sygnał do braku sygnału)*

+

Konkurs Młodych Kompozytorów im. Tadeusza Bairda

+

55. edycja na utwór na akordeon i wiolonczelę z możliwym udziałem mediów elektronicznych, improwizacji i teatru instrumentalnego

Nagroda Główna im. Tadeusza Bairda (ufundowana przez Alinę Sawicką-Baird, żonę Kompozytora) *ex aequo*: Paweł Kwapiński za utwór *Przestrzenie akustyczne* i Tomasz Szczepanik za utwór *Gangkhar II*

Wyróżnienie: Marek Grucka

+

13. Międzynarodowy Konkurs Kompozytorski im. Kazimierza Serockiego

+

Organizowany przez Polskie Towarzystwo Muzyki Współczesnej

II nagroda *ex aequo*: Panayiotis Kokoras (Grecja) *Susurrus* i Seungeun Lee (Korea Płd.) *Melting Crystal*

III nagroda *ex aequo*: Piotr Tabakiernik (Polska) *Sumpiqo* i Shoichi Yabuta (Japonia) *Edge*

+

Musica Sacra – 9. Międzynarodowy Konkurs Kompozytorski

+

I nagroda: Artur Słotwiński (Polska) za utwór *Seven Last Words Of Christ*

II nagroda: Douglas Pew (USA) za utwór *Kyrie*

III nagroda: Łukasz Farcinkiewicz (Polska) za utwór *Pater noster*

+

Konkurs Kompozytorski im. Tadeusza Ochlewskiego

+

Organizowany przez Polskie Wydawnictwo Muzyczne – XI edycja na utwór na solowy głos wokalny i warstwę elektroniczną

I nagroda: *ex aequo* Marta Śniady *s:lc2* i Franciszek Araszkiewicz *Monster Group Number*

+

KONKURSY MUZYKI TRADYCYJNEJ

+

Międzynarodowy Konkurs Kapel, Śpiewaków i Instrumentalistów Ludowych

+

W ramach 45. Międzynarodowego Festiwalu Folkloru Ziem Górskich w Zakopanem

Ludowe zespoły instrumentalne

I miejsce: *ex aequo* Muzyka Stanisława Styrzczuli Maśniaka z Kościeliska i Kapela ze Studia Folkloru „Etnos” z Macedonii

II miejsce: *ex aequo* Muzyka Piotra Majerczyka z Poronina i Kapela Parapács z Zespołu Tańca Folklorystycznego „Matyo” z Węgier

III miejsce: Kapela z zespołu „Vepor” ze Słowacji

+

Instrumentaliści Ludowi

I miejsce: Danijel Loboda z zespołu „Arija” z Serbii

II miejsce: Jan Kuchta z Bukowiny Tatrzańskiej

III miejsce: Anna Trebunia Tutka z Murzasichla

+

Śpiewacy ludowi

I miejsce: Maria Motyka z zespołu „Istebna” z Istebnej (Polska)

II i III miejsca nie przyznano

+

Grupy śpiewacze

I miejsce: Grupa Śpiewacza dziewcząt z zespołu „Istebna” z Istebnej

II miejsce: Grupa Śpiewacza dziewcząt z zespołu „Śwarni” z Nowego Targu

III miejsce: Grupa Śpiewacza dziewcząt z zespołu studenckiego „Skalni” z Krakowa

Nagroda specjalna „Sabałowe gęśle” dla najlepszego instrumentalisty za wierność tradycji w zakresie stylu gry, instrumentarium i prezentowanego repertuaru: Hristo Midjurov z zespołu „Gaidunitsa” z Bułgarii

+

47. Ogólnopolski Festiwal Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą

+

Kategoria kapel

Baszta – nagroda główna: Kapela Braci Tarnowskich z Janiszewa, woj. mazowieckie

+

Kategoria zespołów śpiewaczyh

Baszta – nagroda główna: Zespół Śpiewaczy „Gałcunecki” z Gałek, woj. mazowieckie

+

Kategoria solistów instrumentalistów

Baszta – nagroda główna: Andrzej Rozej, skrzypek z Tomaszowa Mazowieckiego, woj. łódzkie

+

Kategoria solistów śpiewaków

Baszta – nagroda główna: Michalina Mrozik z Przejęsławia, woj. dolnośląskie

+

Kategoria folkloru rekonstruowanego

Baszta – nagroda główna: kapela „Młoda Harta” z Harty, woj. podkarpackie

+

Konkurs Muzyki Folkowej Polskiego Radia „Nowa Tradycja”

+

W ramach 16. Festiwalu

Grand Prix: zespół „Cicha & Spółka”

II nagroda: ex aequo zespoły „Lesja Folk” i „Meadow Quartet i Tomas Dobrovolskis”

III nagroda: ex aequo zespoły „Angela Gaber Trio” i „PKP Raducz”

Nagroda Specjalna „Złote Gęśle”: Bart Pałyga

Nagroda Indywidualna im. Czesława Niemena: Karolina Cicha

Nagroda Publiczności „Burza Braw”: Zespół „Cicha & Spółka”

+

KONKURSY MUZYKI JAZZOWEJ

+

Otwarty Konkurs na Indywidualność Jazzową 49. „Jazz nad Odrą” Festival we Wrocławiu

+

Grand Prix Festiwalu Jazz nad Odrą: zespół Tomasz Licak / Radek Wośko
Quartet

I nagrody: *ex aequo* kontrabasista Michał Kapczuk i saksofonista Tomasz
Wendt

II nagroda: saksofonista Piotr Szwec

III nagroda: perkusista Grzegorz Masłowski

+

43. Międzynarodowy Festiwal Jazzu Tradycyjnego „Old Jazz Meeting” – konkurs „Złota Tarka”

+

Nagroda Główna zespołowa „Złota Tarka”: Cracow Metro Band

Nagroda Główna solistyczna „Złota Tarka”: Tomasz Sołtys

Wyróżnienia: IKS Band Rzeszów, Hanna Woźniak

+

37. Międzynarodowy Konkurs Młodych Zespołów Jazzowych „Jazz Juniors”

+

Grand Prix: Bartosz Dworak Quartet

II miejsce: trio Derlak/Trąbczyński/Szablowski

III miejsce: zespół SkieBieDieBie

+

8. Konkurs Kompozytorski im. Krzysztofa Komedy

+

Przy Komeda Jazz Festival

Kategoria open

I nagroda: Julia Zuzanna Sokolowska (USA) za kompozycję *All at once*

II nagroda: Michał Ciesielski (Polska) za kompozycję *Jazz Concerto for piano
& big-band*

III nagroda: Anton Pyvovarov (Ukraina) za kompozycję *Coming back*

Wyróżnienia: Štěpánka Balcarová (Czechy) za kompozycję *Song for Children*
i Kamil Kosecki (Polska) za kompozycję *Zakłócenia czasu pewnego tajemniczego miejsca*

+

Kategoria „Tematy jazzowe”

I nagroda: Daniel Nosewicz (Polska) za kompozycję *Acid Theme*

II nagroda: *ex aequo* Sebastian Faust (Niemcy) za kompozycję *Lost* i Patryk Walczak (Polska) za kompozycję *The Way*

III nagroda: Maciej Milewski (Polska) za kompozycję *The Birds Reflection*

+

Konkurs Festiwalu „Lotos Jazz Festival – Bielska Zadymka Jazzowa”

Nagroda Główna: Lichtański Sound Lab

+

KONKURSY ZWIĄZANE Z HIP-HOPEM

+

Wielka Bitwa Warszawska

+

WBW Freestyle All Stars

I miejsce: SZYDERCA (Tuchów, woj. małopolskie)

+

WBW Beatbox All Stars

I miejsce: MIC BANDIT (Bydgoszcz)

+

Opracowała: Aleksandra Jagiełło-Skupińska

Laureaci wybranych nagród muzycznych przyznanych w Polsce w 2013 roku

+

**NAGRODY I ODZNACZENIA PRYZNANE PRZEZ MINISTRA KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO W DZIEDZINIE MUZYKI**

+

Medal „Zasłużony Kulturze – Gloria Artis”

+

Laureaci Złotego Medalu „Zasłużony Kulturze – Gloria Artis”

Katarzyna Gärtner – kompozytorka, pianistka i aranżerka

Lidia Grychtołówna – pianistka, pedagog

Andrzej Koszewski – kompozytor, teoretyk muzyki, muzykolog, pedagog

Roderyk Lange – choreolog, teoretyk tańca

Kazimierz Stanisław Leszczyński – założyciel i dyrektor Zespołu Tańca
Ludowego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Jerzy „Duduś” Matuszkiewicz – saksofonista jazzowy, kompozytor piosenek
i muzyki filmowej

Leon Mielimąka – wiolonczelista, pedagog

Jerzy Mrozik – flecista, pedagog

Adam Natanek – dyrygent, wieloletni dyrektor Filharmonii Lubelskiej,
pedagog

John Neumeier – tancerz, choreograf, dyrektor zespołów baletowych

Irena Poniatowska – muzykolog

Jadwiga Romańska-Gabryś – śpiewaczka operowa

Adrian Thomas – historyk muzyki, badacz muzyki polskiej

+

Laureaci Srebrnego Medalu „Zasłużony Kulturze – Gloria Artis”

Sergey Basalaev – tancerz, pierwszy solista Polskiego Baletu Narodowego

Anna Bobrowska-Ekiert – scenografka, kostiumograf, związana z Teatrem Muzycznym w Łodzi

Joanna Bruzdowicz – kompozytorka, publicystka, promotorka polskiej kultury muzycznej

Jacek Cygan – autor tekstów piosenek, juror i organizator festiwalu muzycznych

Zofia de Ines – scenografka teatralna, operowa, baletowa, filmowa i telewizyjna

Marta Fiedler – tancerka, solistka Polskiego Baletu Narodowego

Marek Gaszyński – prezenter muzyczny, autor piosenek

Zbigniew Hołdys – wokalista, kompozytor i instrumentalista, współzałożyciel zespołu Perfect

Urszula Hanna Jórzak – wieloletnia dyrektorka szkoły muzycznej w Piszcu

Lucjan Kaszycki – kompozytor, aranżer, publicysta muzyczny

Grażyna Krajewska-Ambroziak – śpiewaczka, pedagog, związana z Akademią Muzyczną w Łodzi

Wiesław Kwaśny – skrzypek, pedagog, związany z Filharmonią Krakowską i Akademią Muzyczną w Krakowie

Mieczysław Makowski – kompozytor, pianista, teoretyk muzyki, pedagog

Leszek Mazepa – badacz kultury muzycznej, pedagog

Jonathan Mills – australijski kompozytor, dyrektor Międzynarodowego Festiwalu Edynburskiego

Marek Podhajski – muzykolog, teoretyk muzyki, pedagog, kompozytor

Grażyna Pstrokońska-Nawratil – kompozytorka, pedagog

Marta Ptaszyńska – kompozytorka, perkusistka, pedagog

Kazimierz Rozbicki – kompozytor, dyrygent, pedagog, publicysta

Jan Stanienda – skrzypek

Tjajkovski (Czajkowska) Stella – pianistka

Janusz Tylman – kompozytor, pianista

Henryk Walentynowicz – tancerz, choreograf, pedagog

Michalina Wojtas – znawczyni kultury ludowej, kierownik i choreograf Zespołu Pieśni i Tańca Lachy

Tadeusz Zathay – dyrygent, pedagog

Włodzimierz Zalewski – śpiewak, pedagog

Andrzej Zborowski – śpiewak, prelegent muzyczny, konferansjer

Laureaci Brązowego Medalu „Zasłużony Kulturze – Gloria Artis”

Karina Adamczak-Kasprzak – tancerka, pedagog, choreograf, solistka
Polskiego Teatru Tańca

Leszek Bajon – dyrygent, pedagog

Alojzy Bara – dyrygent, chórzysta

Jerzy Birula – altowiolista, związany z Filharmonią Sudecką

Chór Mieszany „Ogniwo” w Katowicach

Chór Mieszany „Słowiczek” w Katowicach

Paweł Chynowski – teatrolog, krytyk baletowy, librecista, wydawca,
pełnomocnik dyrektora Polskiego Baletu Narodowego

Zbigniew Cierniak – śpiewak, dyrektor Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk”

Adriana Cygankiewicz – tancerka

Jolanta Danek – kierownik Zespołu Pieśni i Tańca „Cepelia-Fil-Wilamowice”

Elżbieta Dastych-Szwarc – flecistka, pedagog

Maria Dimitrow – tancerka, pedagog

Magdalena Długosz – kompozytorka

Ireneusz Domagała – scenograf (m.in. spektakli baletowych)

Cezary Futyma – oboista, związany z Filharmonią Sudecką

Jadwiga Gałęska-Tritt – wokalistka, chórmistrz, pedagog

Ludwik Gawroński – muzykolog i publicysta.

Kazimierz Górczak – choreograf Zespołu Pieśni i Tańca „Łoniowiacy”

Wiesława Hazuka – etnochoreograf

Józef Jaroszewski – kontrabasista

Aldona Jarysz-Moenke – śpiewaczka

Jan Jazownik – dyrygent, pedagog

Jolanta Kaczmarek – wokalistka

Stanisław Kątnik – założyciel Słupskiej Grupy Baletowej „Arabeska”

Mieczysława Kętrzyńska – założycielka Słupskiej Grupy Baletowej „Arabeska”

Mirosława Knapik – dyrygent zespołów chóralnych, dyrektor i juror festiwalu
muzycznych, muzykoterapeutka, pedagog

Bartłomiej Koszarek – etnolog, instruktor śpiewu, tańca i gry na tradycyjnych
podhalańskich instrumentach pasterskich, dyrektor Bukowiańskiego Centrum
Kultury – Dom Ludowy

Zenon Kowalski – śpiewak (baryton), związany z Teatrem Wielkim w Łodzi

Elżbieta Krzemińska – dyrygent chóralny, pedagog
Ewa Elżbieta Kuklińska – aktorka, tancerka i piosenkarka
Krystyna Lewandowska – artystka Chóru Filharmonii Narodowej
Ewa Mączyńska – choreograf, pedagog
Piotr Metz – dziennikarz radiowy, współzałożycieli i dyrektor muzyczny radia RMF FM, dyrektor muzyczny Radia Kraków
Bernard Michniewicz – dyrektor Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia w Suwałkach
Agata Młynarska-Klonowska – śpiewaczka, pedagog
Krzysztof Myszkowski – kompozytor, wokalista, gitarzysta, założyciel i lider zespołu Stare Dobre Małżeństwo
Bogdan Narloch – organista, pedagog
Krzysztof Obst – założyciel Zespołu Muzyki Dawnej „Capella all’ Antico” przy Zamojskim Domu Kultury
Wiesław Olejniczak – założyciel i dyrygent Krakowskiej Orkiestry Staromiejskiej
Bogdan Olewicz – autor tekstów piosenek i dziennikarz
Ryszard Opacki – artysta Chóru Filharmonii Narodowej
Bronisław Pałys – dyrektor Polskiego Stowarzyszenia Estradowego „POLEST” we Wrocławiu
Helena Pustówka – organizatorka Tygodnia Kultury Beskidzkiej w Wiśle, kierownik Zespołu Regionalnego „Wisła”
Andrzej Radzik – muzyk, pedagog, folklorysta, kierownik i dyrygent Zespołu Pieśni i Tańca „Świerczkowiacy”
Andrzej Rębowski – organizator Festiwalu Piosenki lat 60. i 70. „Powróćmy do piękna w słowie i muzyce”
Krystyna Rorbach – śpiewaczka operowa, pedagog
Wojciech Różak – organista, pedagog
Józef Różyński – kapelmistrz kapeli ludowej „Łapanowanie”
Jakub Sienkiewicz – muzyk, autor tekstów, lider zespołu Elektryczne Gitary
Leszek Skrla – śpiewak operowy (baryton)
Izabela Skrzypek – dyrektorka Szkoły Muzycznej I st. w Jarocinie
Joanna Słowińska – wokalistka, skrzypaczka, współzałożycielka zespołu Muzykanci
Stanisław Strączek – naczelnik Orkiestry Reprezentacyjnej Straży Granicznej
Jacek Sykulski – kompozytor, dyrygent i chórmistrz

Jerzy Szarafiński – dyrygent i kierownik artystyczny Chóru Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego
 Włodzimierz Szomański – wokalista, kompozytor, pedagog, założyciel i lider zespołu Spirituals Singers Band
 Janusz Szrom – wokalista jazzowy
 Alicja Sztambor – muzyk ludowy, członek Kapeli Ludowej z Poniatowej
 Paweł Sztompke – muzykolog, dziennikarz muzyczny Polskiego Radia
 Władysław Szymański – organista, teoretyk muzyki, kompozytor, muzykolog, pedagog
 Jan Ślęk – dyrygent Opery Wrocławskiej i Teatru Muzycznego we Wrocławiu, pedagog
 Elwira Śliwkiewicz-Cisak – akordeonistka, pedagog
 Leszek Świdziński – śpiewak (tenor)
 Towarzystwo Śpiewacze im. Stanisława Moniuszki w Radomsku
 Magdalena Wawrzkowicz – skrzypaczka, związana z Filharmonią Sudecką
 Jan Miłozz Zarzycki – dyrygent, dyrektor Filharmonii Kameralnej im. Witolda Lutosławskiego w Łomży, pedagog
 Eugeniusz Zboralski – wiolonczelista, pedagog, koncertmistrz Orkiestry Kameralnej Polskiego Radia „Amadeus”
 Zespół „Pacanowanie” – ludowy zespół śpiewaczy
 Zespół Folklorystyczny „Kurpianka-Cepelia” z Kadzidła
 Zespół Folklorystyczny „Wielkopole”
 Zespół pieśni i tańca „Świerczkowiacy”
 Zygmunt Zgraja – wirtuoz harmonijki ustnej, aranżer i kompozytor,

+

Źródło: Biuro Ministra, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

+

DOROCZNE NAGRODY MINISTRA ZA ROK 2013 W DZIEDZINIE MUZYKI

+

Laureaci Dorocznych Nagród Ministra

+

Piotr Beczała – muzyka
 Jan Gaca – twórczość ludowa
 Marek Gaszyński – upowszechnianie kultury

+

Nagrody im. Oskara Kolberga

+

Laureaci Nagrody im. Oskara Kolberga „Za zasługi dla kultury ludowej”

Piotr Gaca – muzyk ludowy, skrzypek (Rdzów, Radomskie, woj. mazowieckie)

Kapela Rodzinna „Kurasie” (Lubzina, gm. Ropczyce, woj. podkarpackie)

Zespół Regionalny „Brenna” im. Józefa Macha (Brenna, Beskid Śląski, woj. śląskie)

Zespół Śpiewaczy „Mładz” (Otwock, woj. mazowieckie)

Urszula Janicka-Krzywda – etnograf, badaczka kultury ludowej Karpat,

folklorystka, pedagog i konsultant zespołów folklorystycznych, kustosz dyplomowany Muzeum Etnograficznego im. Seweryna Udzieli w Krakowie

Jadwiga Kurant – folklorystka, animatorka kultury ludowej, choreograf,

pedagog, autorka publikacji o tradycjach, obrzędach i zwyczajach kujawskich

+

NAGRODY I ODZNAKI ZWIĄZKU KOMPOZYTORÓW POLSKICH

+

Doroczna Nagroda Związku Kompozytorów Polskich

+

Zofia Chechlińska – za wybitne dokonania w zakresie chopinologii, ze szczególnym uwzględnieniem wydań faksymilowych utworów Fryderyka Chopina

Elżbieta Sikora – za wybitną twórczość kompozytorską, operę *Madame Curie* i działalność kuratorską

+

Nagroda Honorowa Związku Kompozytorów Polskich

+

Za zasługi w dziele promocji polskiej muzyki współczesnej

Hanna Gawrońska – za kilkadziesiąt zamówień utworów polskich

kompozytorów adresowanych do młodych odbiorców, nowatorskie formuły prezentacji zamówionych utworów oraz wieloletnią działalność w Centrum Sztuki Dziecka w Poznaniu

Olgięrd Pisarenko – za działalność pisarską, felietonistyczną i recenzencką, w szczególności w „Ruchu Muzycznym” i Polskim Radiu; wieloletnią pracę w Komisji Programowej Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Współczesnej „Warszawska Jesień”, w tym jako Przewodniczący Komisji Programowej tego festiwalu

Adrianna Poniecka-Piekutowska – za ideę i realizację programu promocji młodych kompozytorów w ramach działalności Europejskiego Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego oraz zaangażowanie na rzecz nowej muzyki i jej twórców

+

Nagroda im. ks. prof. Hieronima Feichta

+

Za prace naukowe z dziedziny muzykologii

Marek Nahajowski za pracę *Sonaty fletowe Johanna Joachima Quantza. Między teorią a praktyką* (wyd. Łódź 2013)

Małgorzata Pawłowska za pracę *Mit Romea i Julii w muzyce w perspektywie narratologicznej* (maszynopis, Kraków 2012) – wyróżnienie

Sławomir Wiczorek za pracę *Socrealistyczny dyskurs o muzyce w Polsce w latach 1948-1955* (maszynopis, Wrocław 2013) – wyróżnienie

+

NAGRODY W DZIEDZINIE MUZYKI POWAŻNEJ ORAZ NAGRODY OBEJMUJĄCE RÓŻNE GATUNKI MUZYCZNE

+

Nagroda Orfeusz

+

Przyznawana przez Stowarzyszenie Polskich Artystów Muzyków „za wybitne osiągnięcia w dziedzinie polskiego życia koncertowego, a w szczególności muzycznego wykonawstwa; także organizacji wyjątkowej wartości artystycznej konkursów, koncertów, spektakli i festiwali, również inicjatyw wydawniczo-medialnych stwarzających niekwestionowaną jakość w życiu koncertowym”.

Mariusz Kwiecień – śpiewak (baryton)

Opracowała: Aleksandra Jagiełło-Skupińska

+

Nagroda Muzyczna „Fryderyk”

+

Przyznawana za nagrania przez Akademię Fonograficzną Związku Producentów Audio-Video

Muzyka rozrywkowa

Album Roku – T.Love (EMI Music Poland) *Old Is Gold*, producent albumu: Maciej Majchrzak i Zygmunt Staszczuk

Artysta Roku – Mela Koteluk

Debiut Roku – Mela Koteluk

Utwór Roku – Brodka (Kayax Production & Publishing) *Varsovie*, muzyka: Bartosz Dzedzic / Monika Brodka, Słowa: Monika Brodka / Quentin Carenzo

+

Muzyka jazzowa

Album Roku – Atom String Quartet (Kayax) *Places*, producent albumu: Atom String Quartet

Artysta Roku – Henryk Miśkiewicz

Debiut Roku – Damas (Piotr Damasiewicz) oraz Interplay Jazz Duo

+

Muzyka poważna

Artysta Roku – Paweł Łukaszewski

Najwybitniejsze nagranie muzyki polskiej – Karol Lipiński *Works for Violin & Piano*, wykonawcy: Bartek Nizioł, Paweł Andrzej Mazurkiewicz, reżyser dźwięku: Małgorzata Polańska, wydawca: Dux

Album Roku – Rafał Blechacz *Debussy, Szymanowski*, wykonawcy: Rafał Blechacz, dyrygent/kier. art.: Christian Leins, reżyser dźwięku: Rainer Maillard, wydawca: Deutsche Grammophon/Universal Music Polska

+

Nagroda Stowarzyszenia Autorów ZAIKS

+

za popularyzację polskiej twórczości rozrywkowej

Dorota Zamolska – publicystka związana z Polskim Radiem Szczecin

+

za propagowanie polskiej muzyki współczesnej

Marek Moś – dyrygent, skrzypek, dyrektor artystyczny orkiestry kameralnej „Aukso”

+

Nagroda im. Karola Małcużyńskiego w dziedzinie varsavianów

+

Stanisław Wielanek – założyciel Kapeli Czerniakowskiej i Kapeli Warszawskiej

+

Paszporty „Polityki”

+

Muzyka poważna: Apollon Musagete Quartett

Muzyka popularna: Marcin Masecki

Kreator Kultury: Tomasz Stańko

+

Nagrody TVP Kultura „Gwarancje Kultury”

+

Muzyka poważna: Piotr Beczała – za sukcesy na scenach operowych świata oraz za udany początek współpracy fonograficznej z wytwórnią płytową Deutsche Grammophon

Jazz, rock i inne...: Bartłomiej Wąsik – za aranżacje utworów na płycie *Nowa Warszawa* (projekt Nowego Teatru) z udziałem Royal String Quartet i Stanisławy Celińskiej

Manager kultury: Violetta Łabanow – prezes Fundacji „Muzyka jest dla wszystkich” za realizację edukacyjnego projektu *Smykofonia*

+

Opracowała: Aleksandra Jagiełło-Skupińska

Nagroda Fundacji Szymanowskiego

+

Przyznawana za szczególne artystyczne osiągnięcia estradowe, fonograficzne, prace badawcze i edytorskie

Elżbieta Szmytka (śpiewaczka) – za wspaniałą artystycznie interpretację wielu dzieł wokalnych Karola Szymanowskiego, ze *Stabat Mater*, *Królem Rogerem* i *Rymami dziecięcymi* na czele

+

Koryfeusz Muzyki Polskiej

+

Przyznawany przez Instytut Muzyki i Tańca

Osobowość Roku: Piotr Beczała

Wydarzenie Roku: Otwarcie Europejskiego Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach

Nagroda Honorowa: Prof. Jan Ekier

Wrocławska Nagroda Muzyczna

+

Muzyka poważna – Andrzej Kosendiak za płytę *Gorczycki*

Muzyka rozrywkowa – Piotr Damasiewicz za albumy *Alaman*, *Imprographic 1 i Tuple*

+

NAGRODY W DZIEDZINIE MUZYKI LUDOWEJ/TRADYCYJNEJ/FOLKOWEJ

+

Folkowy Fonogram Roku

+

Organizator: Radiowe Centrum Kultury Ludowej

I nagroda i tytuł Folkowego Fonogramu Roku 2013: Bracia Oleś & Jorgos Skolias *Sefardix* (ForTune)

II nagroda: Janusz Prusinowski Trio *Po kolana w niebie* (Słuchaj Uchem/Oriente)

III nagroda: Publiczki *Trubalkan* (Dobrze Wiesz Nagrania)

+

Wirtu@lne Gęśle

+

Internetowy plebiscyt na folkową płytę roku, towarzyszący konkursowi na Folkowy Fonogram Roku

Folkowa płyta roku 2013: Chłopcy kontra Basia – *Oj tak!*

+

17. Konkurs Muzyki Folkowej Polskiego Radia „Nowa Tradycja”

+

Grand Prix – Nagroda ufundowana przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego: Trzy Dni Później

II nagroda: Kapela Maliszów

III nagroda Polskiego Radia: Dzikie Jabłka

Nagroda Specjalna za najbardziej twórcze wykorzystanie muzyki z zapisów Oskara Kolberga: Trzy Dni Później

Nagroda Specjalna im. Czesława Niemena: Hańba!

Nagroda Specjalna Złote Gęśle: Kacper Malisz

Nagroda Publiczności „Burza Brau”: Dzikie Jabłka

Wyróżnienia: Anashim, Ola Bilińska, Słowianoczki, Backspace

+

NAGRODY W DZIEDZINIE MUZYKI JAZZOWEJ

+

Grand Prix „Jazz Melomani” za rok 2012

+

Przyznawana muzykom, dziennikarzom oraz popularyzatorom jazzu przez Stowarzyszenie Jazzowe „Melomani”

Artysta Roku: Adam Bałdych

Krytyk-dziennikarz: Marek Dusza

Całokształt działalności: Carmen Morena i Jan Walasek

Nadzieja Melomanów: Piotr Orzechowski

Płyta Roku: *Night in Calisia* Randy Brecker i Włodzimierz Pawlik z Orkiestrą Symfoniczną Filharmonii Kaliskiej pod batutą Adama Klocka

+

Jazz TOP

+

Przyznawana przez miesięcznik „Jazz Forum”

Muzyk Roku – Leszek Możdżer

Aranżer – Krzysztof Herdzin

Kompozytor – Leszek Możdżer

Album Roku – Możdżer/Danielsson/Fresco *Polska* (Outside Music/ACT)

Zespół elektryczny – Laboratorium

Zespół akustyczny – Atom String Quartet

Zespół tradycyjny – Jazz Band Ball Orchestra

Nowa nadzieja – Piotr Orzechowski

Trąbka – Tomasz Stańko

Puzon – Grzegorz Nagórski

Flet – Krzysztof Popek

Klarnet – Henryk Miśkiewicz

Saksofon sopranowy – Adam Pierończyk

Saksofon altowy – Henryk Miśkiewicz

Saksofon tenorowy – Maciej Sikala

Saksofon barytonowy – Jan Ptaszyn Wróblewski

Fortepian – Leszek Możdżer

Organy – Wojciech Karolak

Syntezyzator – Janusz Skowron

Gitara – Marek Napiórkowski

Gitara basowa – Krzysztof Ścierański

Kontrabas – Michał Barański

Perkusja – Cezary Konrad

Instrumenty perkusyjne – Jose Torres

Wibrafon – Bernard Maseli

Skrzypce – Adam Bałdych

Instrumenty różne – Andrzej Jagodziński (akordeon)

Wokalistka – Aga Zaryan

Wokalista – Janusz Szrom

Najlepszy festiwal – Jazz nad Odrą (Wrocław)

Koncert Roku – McFerrin + (Solidarity of Arts, Gdańsk)

Klub Roku – U Muniaka (Kraków)

+

NAGRODY W DZIEDZINIE MUZYKI POPULARNEJ

+

Bursztynowy Słowik – Nagroda Główna Festiwalu Muzycznego Sopot Top of the Top Festival

+

TVN, TVP, Sopot

Bursztynowy Słowik: Imany (Francja)

+

Eska Music Awards

+

Najlepsza artystka – Sylwia Grzeszczak

Najlepszy artysta – Liber

Najlepszy zespół – Enej

Najlepszy album – Lemon *Lemon*

Najlepszy hit – Ewelina Lisowska *W stronę słońca*

Najlepszy debiut – Ewelina Lisowska

Najlepszy artysta na Eska.tv – Julia

EskaGo Award – Najlepszy artysta w sieci – Ewelina Lisowska

Eska TV Award – Najlepsze video – Margaret *Thank you very much*

+

Europejska Nagroda Muzyczna MTV dla Najlepszego Polskiego Wykonawcy

+

Najlepszy polski wykonawca – Bednarek

+

22. Festiwal Polskich Wideoklipów Yach Film

+

Grand Prix – Czesław Śpiewa Miłosza *Postój zimowy* (M. Nygaard Hemmingsen)

II Grand Prix (spoza nominacji) – HipiersoniK *Zwolniony* (Drobczyk/Kopaniszyn)

Scenariusz – Kamp! *Melt* (Tomek Goldbaum Właziński)

Zdjęcia – Chłopcy kontra Basia *Wieczera* (Piotr Golemo)

Innowacja – HipiersoniK *Zwolniony* (Drobczyk/Kopaniszyn)

Kreacja aktorska – Maryna C *Urok* (Paulina Kinaszewska)

Plastyczna aranżacja przestrzeni – Hey *Co tam?* (Mela Melak)

Animacja – Natalia Brożyńska *Searching For Devo* (Natalia Brożyńska)

Reżyseria – O.S.T.R & Hades *Czas Dużych Przemian* (Marek Skrzecz)

Nagroda internautów Cyber Yach – LemON *Nice*

Drewniany Yach (nagroda specjalna przyznawana przez Yacha

Paszkwiczka) – Krzysztof Skonieczny

+

Nagrody Krajowego Festiwalu Piosenki Polskiej w Opolu (TVP i Opole)

+

Superjedyńki

SuperArtysta – Rafał Brzozowski

SuperArtystka – Ewelina Lisowska

SuperPrzebój – *Skrzydlate ręce* Enej

SuperZespół – Pectus

SuperWystęp – Pectus

+

Superpremiery

SuperPremiera Programu 1 Telewizji Polskiej – Nagroda im. Karola

Musiata – *Młody maj* Golec uOrkiestra

SuperPremiera Programu 1 Polskiego Radia – *Młody maj* Golec uOrkiestra

SuperPremiera Super Expressu – *Nie powiem jak* Honorata Honey Skarbek

Nagroda TVP Polonia „Artysta bez granic” – Golec uOrkiestra

+

Debiuty

SuperDebiut – nagroda im. Anny Jantar oraz Karolinka – *Konie Narowiste*

Natalia Sikora

Nagroda Programu 1 Polskiego Radia – Natalia Sikora

Nagroda Super Expressu za największy przebój Festiwalu w Opolu – *Niech żyje bal* Maryli Rodowicz

Nagroda SAWP dla Internetowego Debiutu – Angelika Frej

Diamentowy Mikrofon – nagroda Prezesa Zarządu Polskiego Radia –

Irena Santor

Nagroda czytelników Tele Tygodnia – *Dziwny jest ten świat* Czesława Niemena

Złoty Kogut – nagroda Polskich Nagrań – Halina Frąckowiak

Nagroda Dziennikarzy i Fotoreporterów – Marek Grąbczewski, mikrofoniarz TVP

+

Sopot TOP Trendy Festiwal – Konkurs „Trendy”

+

Artysta Trendy – Sebastian Riedel z zespołem Cree

Nagroda Jury – Natalia „Natu” Przybysz

Nagroda Dziennikarzy – Dr Misio

Nagroda Internautów – FairyTaleShow

Nagroda słuchaczy RMF Maxxx – Sebastian Riedel z zespołem Cree

+

„Mateusz Trójki” – Nagroda Muzyczna Programu 3 Polskiego Radia im. Mateusza Świącickiego

+

Muzyka jazzowa – całokształt – Jarosław Śmietana

Muzyka jazzowa – wydarzenie – Beata Przybytek

Muzyka rozrywkowa – całokształt – Marcin Masecki

Muzyka rozrywkowa – wydarzenie – L.U.C. i Motion Trio

Muzyka rozrywkowa – debiut – Dawid Podsiadło

+

Teatralne Nagrody Muzyczne im. Jana Kiepury Mazowieckiego Teatru Muzycznego

+

Nagroda za całokształt pracy artystycznej – Krystyna Mazurówna

Najlepszy spektakl – *ex aequo*: *Skrzypce Rotszylda / Gracze* w inscenizacji Opery Bałtyckiej w Gdańsku i *Korczak* w inscenizacji Opery i Filharmonii Podlaskiej ECS

Najlepszy reżyser – Andrzej Chyra (Opera Bałtycka w Gdańsku)

Najlepsza śpiewaczka – *ex aequo*: Iwona Socha (Opera Krakowska) i Anna Sroka-Hryń (Mazowiecki Teatr Muzyczny im. Jana Kiepury w Warszawie)

Najlepszy śpiewak – *ex aequo*: Mariusz Kwiecień (Opera Krakowska) i Jan Jakub Monowid (Warszawska Opera Kameralna)

Najlepszy debiut, śpiewaczka – Justyna Dyla (Opera Śląska w Bytomiu)

Najlepszy debiut, śpiewak – Paweł Konik (Opera Bałtycka w Gdańsku)

Najlepszy dyrygent – Jacek Boniecki (Mazowiecki Teatr Muzyczny im. Jana Kiepury w Warszawie)

Najlepszy scenograf / projektant kostiumów – Barbara Ptak (Gliwicki Teatr Muzyczny)

Najlepsza tancerka – Angelika Gembiak (Opera Nova w Bydgoszczy)

Najlepszy tancerz – *ex aequo*: Mateusz Sierant (Teatr Wielki w Poznaniu) i Oskar Światała (Teatr Muzyczny w Łodzi)

Najlepszy choreograf – Artur Żymełka (Teatr Muzyczny w Łodzi)

+

Polskie Nagrody Filmowe „Orły 2013”

+

Najlepsza muzyka: Krzysztof Komeda, Mariusz Ostański – *Komeda, Komeda...*

Najlepszy dźwięk: Barbara Domaradzka, Piotr Domaradzki – *Oblawa*

+

38. Festiwal Filmów Fabularnych w Gdyni

+

Nagrody indywidualne

Jan Kanty Pawлуśkiewicz za muzykę do filmu *Papusza*

Jacek Hamela i Guillaume Le Braz za dźwięk w filmie *Imagine*

Opracowała: Aleksandra Jagiełło-Skupińska

Rejestr odznaczeń państwowych wręczonych ludziom świata muzyki przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2013 roku

KRZYŻ KOMANDORSKI Z GWIAZDĄ ORDERU ODRODZENIA POLSKI

+

21 września 2013

+

Za wybitne zasługi w popularyzowaniu polskiej muzyki na świecie
i osiągnięcia w pracy artystycznej:

Krystian Zimerman, pianista.

+

KRZYŻ KAWALERSKI ORDERU ODRODZENIA POLSKI

+

4 października 2013

+

Za wybitne zasługi w propagowaniu i upowszechnianiu kultury muzycznej,
za osiągnięcia w pracy naukowo-dydaktycznej:

Krystyna Juszyńska, teoretyk muzyki, wykładowca Akademii Muzycznej
w Łodzi,

Irena Wiselka-Cieślar, organistka, prorektor ds. naukowo-dydaktycznych
Akademii Muzycznej w Łodzi.

+

ZŁOTY KRZYŻ ZASŁUGI

+

7 października 2013

+

Za wybitne zasługi dla rozwoju telewizji publicznej, za osiągnięcia w pracy
zawodowej i działalności społecznej:

Marek Sierocki, prezenter muzyczny, dyrektor artystyczny festiwalu muzycznych.

+

BRAZOWY KRZYŻ ZASŁUGI

+

26 lutego 2013

+

Za zasługi w działalności na rzecz rozwoju bibliotekarstwa:

Wojciech Tomaszewski, pracownik Biblioteki Narodowej, badacz kultury muzycznej Warszawy.

+

Źródło: <http://www.prezydent.pl/aktualnosci/ordery-i-odznaczenia>

+

+

Opracowała: Aleksandra Jagiełło-Skupińska

Wykaz prac magisterskich z zakresu muzykologii, teorii muzyki i edukacji muzycznej, obronionych w 2013 roku

+

AKADEMIA MUZYCZNA IM. FELIKSA NOWOWIEJSKIEGO W BYDGOSZCZY

+

Teoria muzyki

+

Szymon Piotr Godziemba-Trytek – Transformacja języka muzycznego Marka Jasińskiego w twórczości wokalnie-instrumentalnej na podstawie *Requiem* na chór chłopięcy, chór mieszany i orkiestrę symfoniczną oraz symfonii *In principio* na baryton solo, chór mieszany i wielką orkiestrę symfoniczną. Promotor: prof. nadzw. dr Anna Nowak

+

Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej

+

Marcin Cichy – Dobór repertuaru w początkowym okresie działalności chóru mieszanego. Promotor: dr Grażyna Wolter-Kaźmierczak

Monika Gumiela – Działalność artystyczna Chóru Rubinki OSM im. Artura Rubinsteina w Bydgoszczy w latach 1999–2012. Promotor: prof. Elżbieta Wtorkowska

Paweł Kamiński – Koordynacja kończyn w grze na perkusji drogą do swobodnej improwizacji. Promotor: dr hab. Piotr Salaber

Milena Kułakowska – Beatbox – charakterystyka stylu. Promotor: prof. Krzysztof Szydzisz

Xi Li – Najwybitniejsze postacie w amerykańskiej pianistyce jazzowej. Promotor: prof. Andrzej Zubek

Yuan Li – Zainteresowania kulturalne studentów chińskich w Akademii Muzycznej im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy. Promotor: st. wykł. Krystyna Stasińska

Łukasz Sylwestrzak – Polska wiolinistyka jazzowa w latach 1973–2012.

Promotor: instr. Maciej Afanasjew

Wojciech Szachnowski – Postawa perkusisty za instrumentem i jej wpływ na fizjologię gry. Promotor: dr hab. Piotr Salaber

Marta Trudzińska – Działalność chórów *Ojczyzna* i *Repetitio* w ramach Polonijnego Lata w Koszalinie. Promotor: prof. Elżbieta Wtorkowska

Katarzyna Więckowska – Polskie melodie ludowe na lekcjach muzyki w drugim etapie edukacyjnym. Promotor: dr Ewelina Boesche-Kopczyńska

Miao Yu – Piosenka szkolna w Polsce i w Chinach – podobieństwa i różnice. Promotor: st. wykł. Krystyna Stasińska

+

AKADEMIA MUZYCZNA IM. IGNACEGO JANA PADEREWSKIEGO W POZNANIU

+

Teoria muzyki

+

Marta Grzybek – W poszukiwaniu zagubionego... Próba odnalezienia czystego erotyzmu w wybranych utworach wokalnie-instrumentalnych Tadeusza Bairda. Promotor: dr Halina Lorkowska, prof. AM

Weronika Nowak – Łuk w twórczości Hanny Kulenty. Idea i interpretacja. Promotor: dr Janina Tatarska, prof. AM

Weronika Włoszczyńska – Wariacje na temat Paganiniego na dwa fortepiany Witolda Lutosławskiego – problematyka transkrypcji. Promotor: dr Janina Tatarska, prof. AM

+

Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej

+

Katarzyna Dzięcioł – Edukacja muzyczna uczniów w wieku wczesnoszkolnym. Promotor: dr Teresa Śnitko

Joanna Kozłowska – Zastosowanie metod aktywizujących w nauce przedmiotu audycje muzyczne w szkole muzycznej I stopnia. Promotor: mgr Wiesława Żok-Warchalewska

Izabela Medyńska – Słuchanie muzyki na pierwszym etapie edukacyjnym. Promotor: dr Małgorzata Okupnik

Marietta Ratajczak – Oddziaływanie muzyki XIX wieku na emocje dziecka między 10. a 12. rokiem życia. Promotor: dr Małgorzata Okupnik

Anna Wilmińska – Emisja głosu dziecka w chórze. Promotor: dr Maria Wolmann-Żebrowska

+

AKADEMIA MUZYCZNA IM. KAROLA LIPIŃSKIEGO WE WROCŁAWIU

+

Teoria muzyki

+

Agata Adamczyk – *Uwertura koncertowa* Karola Szymanowskiego oraz *Stanisław i Anna Oświęcimowie* Mieczysława Karłowicza w orbicie wpływów symfoniki Richarda Straussa. Promotor: dr hab. Robert Kurdybacha

+

Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej

+

Jakub Choros – Znaczenie twórczości muzycznej księdza Leona Pęcherka w liturgii posoborowej. Promotor: dr Maria Zawartko

Damian Dębicki – Historia oraz działalność firmy organmistrzowskiej Antoniego Szydłowskiego. Promotor: dr hab. Piotr Rojek

Lilianna Alina Jędrzejczak – Podobieństwa i różnice w kształceniu wokalnym solistów i chórzystów. Promotor: dr Iwona Polak

Tomasz Eryk Kmita-Skarsgård – Kultura muzyczna kościoła św. Marii Magdaleny we Wrocławiu w latach 1923–1945. Historia, dziedzictwo i perspektywy. Promotor: prof. Marta Kierska-Witczak

Magdalena Justyna Lipska – Specyfika pracy dyrygenta z chórami młodzieżowymi. Promotor: dr hab. Agnieszka Franków-Żelazny

Olga Łagowska – Chór Feichtinum Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu. Promotor: dr hab. Ewa Grygar

Ievgen Morgun – Analiza utworu S. Rachmaninowa *Całonocne czuwanie* na chór mieszany op. 37. Promotor: dr hab. Agnieszka Franków-Żelazny

Jelena Loutfi Pereira – Znaczenie zespołu *Kresowiaci* w odrodzeniu kultury polskiej na ziemi lidzkiej. Promotor: prof. Helena Tomaszek-Plewa

Sandra Agnieszka Stankiewicz – Specyfika pracy dyrygenta w chórze seniora. Promotor: dr hab. Agnieszka Franków-Żelazny

+

AKADEMIA MUZYCZNA IM. GRAŻYNY I KIEJSTUTA BACEWICZÓW W ŁODZI

+

Teoria muzyki

+

Szymon Kotynia – Kwartet smyczkowy jako gatunek i medium wykonawcze w II szkole wiedeńskiej. Promotor: dr hab. Ewa Kowalska-Zajac

Karolina Krupińska – Repertuar, styl i estetyka Kronos Quartet. Promotor: prof. dr hab. Ryszard Daniel Golianek

Marcin Powalski – Geneza, dorobek i działalność koncertowa zespołu „Warsztat Muzyczny”. Promotor: dr hab. Jacek Szerszenowicz

+

Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej

+

Agnieszka Bednarz – Manualna technika dyrygencka w prowadzeniu chóru i orkiestry: analiza porównawcza na przykładzie wybranych utworów.

Promotor: dr Marcin Wolniewski

Wiktor Nestorko – Wybrane obszary działalności artystycznej i edukacyjnej orffowskiego wydziałowego zespołu instrumentalnego. Promotor: dr hab.

Maciej Kołodziejski

Daria Nowakowska – Rola zajęć umuzykalniających w adaptacji dzieci trzyletnich w przedszkolu. Promotor: dr Ewa Kumik

Katarzyna Parzych – Działalność Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. I. J. Paderewskiego w Żyrardowie w latach 2001–2012. Promotor:

dr Krystyna Juszyńska

Agnieszka Maria Rutkowska – Rola współczesnej scholi w liturgii eucharystycznej Kościoła rzymskokatolickiego. Promotor: dr Aneta Rogalska-Marasińska

Rogalska-Marasińska

Magdalena Tracz – Realizacja edukacji muzycznej w pracy nauczyciela pierwszego etapu kształcenia. Promotor: dr Aneta Rogalska-Marasińska

+

AKADEMIA MUZYCZNA IM. KAROLA SZYMANOWSKIEGO W KATOWICACH

+

Kompozycja i teoria muzyki

+

Maria Bernaciak – Retoryka w mowach pogrzebowych a retoryka muzyczna w utworach poświęconych zmarłym kompozytorom, na wybranych przykładach muzyki francuskiej. Promotor: dr Wojciech Stępień

Roman Czura – Koncert fortepianowy *Kraftfelder* – komentarz autorski. Promotor: prof. Eugeniusz Knapik

Marek Grucka – *Retaeh na orkiestrę symfoniczną i fortepian solo*. Opis pracy. Promotor: prof. Eugeniusz Knapik

Olga Kozłowska – Rola rytmiki Emila Jaques-Dalcroze'a w usprawnianiu procesów poznawczych osób w wieku podeszłym. Promotor: dr hab. Anetta Pasternak

Karolina Korzeń – Samotność i homofonia*. O twórczości Tomasza Sikorskiego. Promotor: st. wykł. Aleksandra Bilińska-Słomkowska

Karolina Kotwasińska – Metoda rytmiki w kontekście psychologii muzyki. Promotor: dr hab. Anna Waluga

Agnieszka Markowska – Wspomaganie ogólnego rozwoju dziecka poprzez terapię rytmiką. Promotor: dr hab. Anna Waluga

Sonia Maczurek – *Icon Sinfonia* na chór i orkiestrę – komentarz autorski do kompozycji dyplomowej. Promotor: prof. Aleksander Lason

Agnieszka Nowok – Rytuał – magia – religia. ΦΥΛΑΚΤΗΡΙΟΝ (*Phylakterion*) Pawła Szymańskiego. Promotor: dr Wojciech Stępień

Katarzyna Sobczyk – Pomiędzy życiem a śmiercią. *Don Giovanni* Wolfganga Amadeusza Mozarta jako upadek legendy o kochanku wszech czasów. Analiza dzieła i charakterystyka postaci. Promotor: st. wykł. Stanisław Kosz

Joanna Szymala – Symfonia I – opis pracy. Promotor: prof. Eugeniusz Knapik

Sabina Wiśniewska – Krzyki i szepty. O niekonwencjonalnych sposobach wykorzystania głosu ludzkiego. Wybrane kompozycje z muzyki polskiej XX i XXI wieku. Promotor: st. wykł. Aleksandra Bilińska-Słomkowska

Alicja Zeifert – O potrzebie nieformalistycznej analizy muzycznej. Próba zarysu problematyki. Promotor: dr Marcin Trzęsiok

+

Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej

+

Karolina Kantyka – Muzykoterapia holistyczna we wsparciu rozwoju społecznego i terapii dziecka z zespołem Aspergera. Promotor: dr hab. Anna Waluga

Paulina Kanczyk-Wąsińska – Muzykoterapia holistyczna we wsparciu rozwoju i terapii dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną. Promotor: dr hab. Anna Waluga

Sara Knapik-Szweda – Muzykoterapia holistyczna we wsparciu rozwoju i terapii klientów ze zdiagnozowanym autyzmem. Promotor: dr hab. Anna Waluga

Katarzyna Mataczyńska – *120 lekcji muzyki w klasach 1–3* Krystyny Stasińskiej w aspekcie tworzenia muzyki. Promotor: dr hab. Anna Waluga

Olimpia Minkina – Muzykoterapia holistyczna we wsparciu rozwoju i terapii dzieci z autyzmem w wieku przedszkolnym. Promotor: dr hab. Anna Waluga

Jagoda Plackowska – Muzykoterapia holistyczna we wsparciu rozwoju i terapii dorosłej osoby z mózgowym porażeniem dziecięcym – studium przypadku. Promotor: dr hab. Anna Waluga

Magdalena Podstawka – Słuch muzyczny – rodzaje i uwarunkowania. Predyspozycje muzyczne dzieci z dysfunkcją słuchu. Promotor: dr Barbara Stencel

Ewa Szumna – Kompetencje wokalne dzieci w wieku szkolnym – na przykładzie badań własnych. Promotor: dr Grażyna Darłak

+

AKADEMIA MUZYCZNA IM. STANISŁAWA MONIUSZKI W GDAŃSKU

+

Wydział dyrygentury, kompozycji i teorii muzyki

+

Aleksandra Andrearczyk – Analiza wybranych wykonań I części *Sonaty b-moll* op. 35 Fryderyka Chopina w aspekcie narracyjności. Promotor: dr Anna Chęćka-Gotkowitz

Kornelia Ignas – Kwartety smyczkowe Aleksandra Kościowa. Zagadnienia tonalności, składni, formy i ekspresji. Promotor: dr hab. Violetta Kostka

Alicja Kania – Muzyka na wybory gdańskiej rady miejskiej na przykładzie kantaty *Durch mich regieren die Könige* Johanna Balthasara Christiana Freislicha. Promotor: dr Danuta Popinigis

+

Wydział dyrygentury chóralnej, muzyki kościelnej, edukacji artystycznej, rytmiki i jazzu

+

Mateusz Buse – Działalność kulturalno-religijna pomorskiego związku kół śpiewaczych w latach 1912–1961. Promotor: ks. dr Tomasz Rakowski

Joanna Chmielewska – Treść działu *Psycholog w szkole* czasopisma „Twoja Muza” 2003–2011 oraz ich przydatność w edukacji muzycznej. Promotor: ad. Maciej Babnis

Dorota Dyczko – Organizacja, działalność i repertuar chóru szkoły podstawowej. Promotor: prof. Anna Fiebig

Magdalena Filiks – Psalm *Miserere* jako źródło muzycznych inspiracji na przykładzie wybranych dzieł muzyki sakralnej. Promotor: ks. dr hab. Jacek Bramorski, prof. AM

Maciej Jarczyński – Korespondencja muzyki chóralnej ze sztukami wizualnymi na wybranych przykładach. Promotor: kw. II st. Marcin Tomczak, prof. AM

Monika Kaźmierczak – Pieśni świeckie Franciscusa de Rivulo – pierwszego kapelmistrza Kapeli Rady Miasta Gdańska. Promotor: ad. Maciej Babnis

Wioleta Kiedrowicz – Nieszpory o Najświętszej Maryi Pannie w XL wydaniu *Śpiewnika kościelnego* ks. Jana Siedleckiego. Promotor: ks. dr Tomasz Rakowski

Kacper Sebastian Kłosiński – Analiza formalna oraz problemy wykonawcze w *Mszy Berlińskiej* Arvo Pärta na chór mieszany i orkiestrę smyczkową. Promotor: prof. Marek Ročławski

Piotr Komar – Działalność naukowo-dydaktyczna i artystyczna Katedry Muzyki Kościelnej na Wydziale Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej i Rytmiki Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku. Promotor: ks. dr Tomasz Rakowski

Anna Kondek – Analiza formalna i problemy wykonawcze w cyklu 6 pieśni Tadeusza Paciorkiewicza *Orfeusz w lesie* do słów Krzysztofa Kamila

Baczyńskiego na 6-głosowy chór mieszany a cappella. Promotor: prof. Marek Ročławski

Aleksandra Konicz – Rola studenckich imprez o charakterze artystycznym w ocenie społeczności akademickiej na przykładzie Juwenaliów organizowanych w 2012 roku na terenie Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku. Promotor: dr Michał Kierzkowski

Joanna Kozyrska – Działalność popularyzatorska Jerzego Partyki w zakresie muzyki i sztuki jako przyczynek do biografii. Promotor: prof. dr hab. Waldemar Górski

Magdalena Lipka – Działalność dydaktyczna Jerzego Partyki na przykładzie autorskich audycji muzycznych dla dzieci jako przyczynek do biografii. Promotor: prof. dr hab. Waldemar Górski

Wendan Liu – Analiza formalna i problemy wykonawcze w *Pieśni o Żółtej Rzece z Kantaty Żółtej Rzeki*. Promotor: prof. dr hab. Waldemar Górski

Antonina Marikhina – Metodyka pracy dyrygenta z chórem w Rosji i Polsce. Analiza porównawcza poglądów J. K. Lasockiego i P. Czesnokowa. Promotor: prof. dr hab. Waldemar Górski

Hanna Meyer – Analiza muzyczno-liturgiczna wybranych śpiewów adwentowych zamieszczonych w XXXIX wydaniu *Śpiewnika kościelnego* ks. Jana Siedleckiego. Promotor: ks. dr hab. Jacek Bramorski, prof. AM

Magdalena Nanowska – Analiza formalna i problemy wykonawcze w *Missa pragensis „In Festo Ss. Trinitatis”* Marcina Tadeusza Łukaszewskiego. Promotor: prof. Marek Ročławski

Ewelina Pluta – Zajęcia muzyczno-ruchowe dla seniorów. Promotor: dr Marzena Kamińska

Małgorzata Santor – Realizacja wybranych zagadnień metrycznych na zajęciach rytmiki w szkole muzycznej II st. Autorskie scenariusze lekcyjne nawiązujące do stylizacji muzycznej wybranych epok. Promotor: ad. kw. I st. Anna Galikowska-Gajewska

Agata Małgorzata Sierańska – Wpływ muzyki rockowej na proces wychowania dorastającej młodzieży. Promotor: prof. Anna Fiebig

Julianna Styn – Analiza formalna i problemy wykonawcze w *Masterpiece* Paula Draytona. Promotor: prof. Marek Ročławski

Marta Szadłowska – Wykorzystanie folkloru kaszubskiego w nauczaniu zintegrowanym. Promotor: dr hab. Andrzej Michalski, prof. AM.

Yuwei Tian – Analiza utworu *Pieśni o nieskończonej żalości* Huang Zi. Zagadnienia ekspresji oraz techniczno-dyrygenckie. Promotor: prof. dr hab. Waldemar Górski

Katarzyna Zalewska – Analiza formalna i problemy wykonawcze w *Missa brevis St-Joannis de Deo* Josepha Haydna. Promotor: prof. Marek Rocławski

Agnieszka Zelewska – Analiza formalna i problemy wykonawcze w zbiorze pieśni *Hej morze, morze* Jana Trepczyka. Promotor: dr hab. Aleksandra Grucza-Rogalska

+

AKADEMIA MUZYCZNA W KRAKOWIE

+

Teoria muzyki

+

Barbara Bogunia – *Śpiew pragnie światłem być...* Twórczość wokalnie-instrumentalna George'a Crumba w perspektywie neomitologicznej. Próba syndromu. Promotor: prof. dr hab. Mieczysław Tomaszewski

Emilia Grzegorzczak – Materializacja ducha – uduchowanie materii. Cztery symfonie Galiny Ustwojskiej. Promotor: dr Agnieszka Draus

Kamil Kruk – Kształtowanie przestrzeni dźwiękowej we *Freskach* Grażyny Pstrokońskiej-Nawratil. Promotor: prof. dr hab. Leszek Polony

Magdalena Rabiega – Polski koncert fortepianowy przełomu XX i XXI wieku. Pytanie o tożsamości gatunku. Promotor: prof. dr Teresa Malecka

Piotr Roemer – O czasach *Różni* na dwa fortepiany i perkusję Wojciecha Ziemowita Zycha. Promotor: dr Małgorzata Janicka-Słysz

+

Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej

+

Alexander Cespedes Biernat – *Stuttgarter Psalmen* Jaakko Mäntyjärvi – Interpretacja i problematyka wykonawcza. Promotor: dr Renata Borowiecka

Joanna Macheta – Funkcja i znaczenie chórów w muzyce Howarda Shore'a do trylogii filmowej Petera Jacksona *Władca Pierścieni*. Promotor: dr Ewa Siemadaj

Magdalena Mazur – Fenomen popularności pieśni kurpiowskiej w twórczości kompozytorów polskich XX w. Promotor: dr Ewa Wójtowicz

Marek Opaska – *Il Trionfo del Tempo e del Disinganno, Il Trionfo del Tempo e della Verità, The Triumph of Time and Truth* Georga Friedricha Händla –

trzy wersje utworu. Różnice i podobieństwa. Promotor: dr Anna Oberc

Izabela Turecka – Edukacja muzyczna w środowisku małomiasteczkowym na przykładzie miasta Niepołomice. Promotor: dr Andrzej Wilk

Monika Waligóra – Start zawodowy nauczyciela przedmiotów muzycznych w szkole wyższej (na podstawie badań przeprowadzonych na Uniwersytecie

Pedagogicznym im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie). Promotor:

dr Andrzej Wilk

+

INSTYTUT MUZYKI UNIwersYTETU WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO W OLSZTYNIE

+

Bertrand Abramczyk – Nowoczesne techniki rejestracji dźwięku w szkolnej edukacji muzycznej. Promotor: prof. Katarzyna Bojaruniec

Barbara Bekisz – Percepcja muzyczna dzieci wieku przedszkolnego w świetle obowiązujących programów oświatowych. Promotor:

prof. Katarzyna Bojaruniec

Natalia Bonkowska – Sonorystyka instrumentalna w wykonawstwie wokalnemu muzyki rozrywkowej na przełomie XX i XXI wieku. Promotor:

prof. Katarzyna Bojaruniec

Paweł Arkadiusz Borysowski – Tendencje artystyczne klasycznego rocka progresywnego lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych w twórczości

zespołów neoprogresywnych na przełomie XX/XXI wieku. Promotor:

prof. Katarzyna Bojaruniec

Patryk Krzysztof Jurewicz – Muzyka klubowa jako jeden z elementów współczesnej kultury muzycznej. Promotor: prof. Artur Milian

Piotr Michał Klonowski – Działalność Akademickiej Orkiestry Dętej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie w latach 2008–2013.

Promotor: prof. Artur Milian

Aleksandra Katarzyna Marchlewicz – Działalność chóru Cantate Domino przy Parafii Ofiarowania Pańskiego na Ursynowie w Warszawie. Promotor:

prof. Artur Milian

Paulina Milewska – Rola dyrygenta w chórze na przykładzie chóru „Bel Canto”. Promotor: prof. Artur Milian

Kinga Musiał – Rola muzyki klasycznej w kształtowaniu postawy estetycznej studentów studiów II stopnia Instytutu Muzyki UWM w Olsztynie. Promotor: prof. Katarzyna Bojaruniec

Mateusz Piekut – Elementy muzykoterapii do rewalidacji podopiecznych w ośrodku dla niepełnosprawnych w Olsztynie. Promotor: prof. Artur Milian

Aneta Pieńkosz – Muzyczne zainteresowania młodzieży gimnazjalnej na podstawie badań uczniów Gminnego Gimnazjum im. ks. Wojciecha Zinka w Gietrzwałdzie. Promotor: prof. Katarzyna Bojaruniec

Krzysztof Pisarski – Działalność chóru parafialnego w Janowie. Promotor: prof. Artur Milian

Marta Przybyła – Skrzypce w muzyce rozrywkowej od II połowy XX wieku do współczesności. Promotor: prof. Artur Milian

Waldemar Raczkowski – Paweł Łaszczych – znawca kultury, historii i tradycji kurpiowskich. Promotor: prof. Artur Milian

Tomasz Rybarkiewicz – Olsztyńskie zespoły rozrywkowe w recepcji młodzieży licealnej. Promotor: prof. Artur Milian

Agata Anna Stępień – Tematyka maryjna polskich motetów współczesnych na podstawie wybranych utworów. Promotor: prof. Katarzyna Bojaruniec

Monika Tengowska – Motywy muzyczne w malarstwie polskim XIX i XX wieku w twórczości wybranych malarzy polskich. Promotor: prof. Artur Milian

+

INSTYTUT MUZYKI UNIwersYTETU ZIELONOGÓRSKIEGO

+

Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej

+

Marek Rogulski – Rola muzyki w życiu wybranych grup studentów Uniwersytetu Zielonogórskiego. Promotor: prof. Janina Fyk

Tomasz Zgórecki – Percepcja muzyki klasycznej wśród studentów kierunku „jazz i muzyka estradowa” Uniwersytetu Zielonogórskiego. Promotor: prof. Janina Fyk

+

INSTYTUT MUZYKI, WYDZIAŁ ARTYSTYCZNY UNIWERSYTETU MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ W LUBLINIE

+

Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej

+

Justyna Bartoszek – Historia polskiej muzyki rockowej w latach 70. i 80. XX w. Promotor: dr Jadwiga Jasińska

Anna Bernatek – Aktywne metody nauczania w edukacji muzycznej uczniów klas szóstych szkoły podstawowej. Promotor: dr Renata Gozdecka

Piotr Bogutyn – Muzyka jazzowa w Europie. Projekt cyklu lekcji muzyki dla uczniów gimnazjum. Promotor: dr Renata Gozdecka

Bartłomiej Garczyński – Rola improwizacji w procesie intensywnego kształcenia gitarzystów na etapie średniej szkoły muzycznej. Promotor: dr hab. Agnieszka Weiner

Monika Hiszpańska – Praca wokalisty nad utworem przeznaczonym do wykonania na scenie. Promotor: dr Andrzej Białkowski

Tomasz Korneluk – Poziom muzycznych umiejętności percepcyjnych dziewięciolatków intensywnie kształconych muzycznie. Promotor: dr hab. Agnieszka Weiner

Agata Krupa – Autorski projekt cyklu lekcji muzyki w gimnazjum, eksponujący ideę integracji sztuk. Promotor: dr Renata Gozdecka

Diana Krzemińska – Muzyka polska na przestrzeni wieków w edukacji gimnazjalnej. Promotor: dr Renata Gozdecka

Katarzyna Kubrak – Projekty animacyjno-muzyczne jako efektywna forma wprowadzania dzieci i młodzieży w kulturę muzyczną. Promotor: dr Andrzej Białkowski

Damian Kulik – Muzyczno-edukacyjne projekty rozwoju Biłgorajskiego Centrum Kultury. Promotor: dr Andrzej Białkowski

Milena Lis – Ogólnopolski Festiwal Piosenki Harcerskiej „Śpiewograniec w Tarnobrzegu”. Promotor: dr Jadwiga Jasińska

Magdalena Litwin – Kobiety inspiracją twórczą kompozytorów romantycznych. Promotor: dr Jadwiga Jasińska

Edyta Oleksiuk – Pory roku inspiracją kompozytorów XIX i XX wieku. Promotor: dr Jadwiga Jasińska

Tomasz Orzoł – Możliwości wykorzystania platformy Moodle w projektowaniu zdalnych zajęć muzycznych. Promotor: dr Andrzej Białkowski

Kamil Ośko – Projekty muzyczne Centrum Kultury w Łęcznej. Promotor: dr Andrzej Białkowski

Wojciech Seńko – Mała Akademia Jazzu w Gorzowie Wielkopolskim.

Tradycje, osiągnięcia, nowe zakresy działania. Promotor: dr Andrzej Białkowski

Diana Świder – Psychospołeczne uwarunkowania pracy wokalne w studio nagraniowym. Promotor: dr Andrzej Białkowski

Berta Tuziemska – „Jazz Forum” – pierwsze czasopismo środowiska jazzowego w Polsce. Promotor: dr Jadwiga Jasińska

Janusz Ułański – Ewolucja zestawu jazzowego. Promotor: dr Jadwiga Jasińska

Jakub Urbański – Youtube w edukacji muzycznej. Promotor: dr A. Białkowski

Uladzimir Yakubowski – Sylwetki wybranych kompozytorów epoki romantyzmu w treściach edukacji gimnazjalnej. Promotor: dr Renata Gozdecka

+

INSTYTUT MUZYKI W CIESZYNIE, WYDZIAŁ ARTYSTYCZNY UNIwersytetu śląskiego w Katowicach

+

Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej

+

Magdalena Brzoza – Twórczość liturgiczna Henryka Jana Batora. Promotor: dr hab. Bogumiła Mika

Anna Bugajska – Próba monografii zespołu regionalnego Babiogórcy z Zawoi. Promotor: dr Małgorzata Miśka

Karolina Filec – Maria Meyer. Sylwetka artystyczna aktorki teatru rozrywki w Chorzowie. Promotor: dr hab. Bogumiła Mika

Piotr Goj – Autorski program komputerowy do kształcenia słuchu. Historia i zasada działania. Promotor: dr Magdalena Szyndler

Michał Kossakowski – Zainteresowania muzyczne młodzieży gimnazjalnej na przykładzie miasta Ustroń. Promotor: dr hab. Bogumiła Mika

Maciej Musiał – Centrum wychowania estetycznego im. Wiktorii Kubisz w Bielsku-Białej – próba monografii. Promotor: dr Małgorzata Miśka

Dawid Szlezak – Niepubliczna Szkoła Muzyczna im. Pawła Św. w Rydułtowach – monografia. Promotor: dr Magdalena Szyndler

Marta Śliż – Rola i znaczenie muzyki w grach komputerowych. Promotor: dr Magdalena Szyndler

**INSTYTUT MUZYKOLOGII KATOLICKIEGO UNIwersYTETU
LUBELSKIEGO JANA PAWŁA II**

+

Patrycja Sylwia Baczewska – Rola Teatru Muzycznego w życiu kulturalnym społeczności akademickiej Lublina (w opinii wybranych grup studentów).

Promotor: dr hab. Barbara Gogol-Drożniakiewicz, prof. KUL

Magdalena Agata Feruga – Struktura brzmieniowa organów w kościele parafialnym pw. Opatrzności Bożej w Bielsku-Białej. Promotor: dr hab. Maria Szymanowicz, prof. KUL

Marta Gwidzińska – Melodie psalmów Liturgii Godzin w języku polskim.

Promotor: dr Beata Helena Bodzioch

Stanisław Krzysztof Hajda – Pieśni eucharystyczne wykonywane w czasie procesji Bożego Ciała na Górnym Śląsku. Promotor: dr hab. Antoni Zoła, prof. KUL

Paweł Jan Izdebski – Monografia Chóru Akademickiego Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie w latach 1952–2012. Promotor: dr hab. Barbara Gogol-Drożniakiewicz, prof. KUL

Michał Albert Jung – Organy firmy Kruszewski w kościołach Warszawy.

Studium instrumentoznawcze. Promotor: dr hab. Maria Szymanowicz, prof. KUL

Artur Krzysztof Kulawiak – Działalność organmistrzowska Mateusza Mielczarskiego (1812–1868). Promotor: dr hab. Maria Szymanowicz, prof. KUL

Anna Maria Ozimek – Polskie śpiewy ku czci Matki Bożej Nieustającej Pomocy na podstawie wybranych śpiewników. Promotor: dr Beata Helena Bodzioch

Justyna Pastor – Organy w kościołach dekanatu łosickiego diecezji siedleckiej. Studium historyczno-instrumentoznawcze. Promotor: dr hab. Maria Szymanowicz, prof. KUL

Barbara Rodak – Religijne śpiewy społeczności łemkowskich na przykładzie wybranych miejscowości w Beskidzie Niskim. Promotor: dr hab. Antoni Zoła, prof. KUL

Agnieszka Rosińska – Dramatyzacja procesji Niedzieli Palmowej u paulinów w kontekście źródeł polskich. Promotor: dr hab. Robert Michał Bernagiewicz, prof. KUL

Radosław Michał Rzepka – Międzykonfesyjne polskie pieśni kościelne na podstawie *Śpiewnika Ewangelickiego* (Bielsko-Biała 2008). Promotor: dr Beata Helena Bodzioch

Magdalena Wiciejewska – Repertuar pieśniowy ku czci św. Józefa w polskich śpiewnikach kościelnych. Promotor: dr Beata Helena Bodzioch

Karolina Zawisłak – *De psalmodiae bono*. Ojcowie Kościoła o śpiewie psalmów. Promotor: dr hab. Robert Michał Bernagiewicz prof. KUL

Kamil Mateusz Żurawski – Kultura muzyczna Archikatedry Lubelskiej w latach 1902–2012. Promotor: dr hab. Barbara Gogol-Droźniakiewicz, prof. KUL

+

INSTYTUT MUZYKOLOGII UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO

+

Kinga Karska – Stanisław Has – dyrygent i kompozytor. Promotor: prof. dr hab. Alicja Jarzębska.

Łukasz Kot – Analiza porównawcza dwóch wykonań *Requiem* W. A. Mozarta i *Requiem* J. M. Haydna. Promotor: prof. dr hab. Małgorzata Woźna-Stankiewicz.

Małgorzata Leśko – *Sacri concerti* (Wenecja 1625) Giovanniego Valentiniiego. Charakterystyka i wydanie źródłowo-krytyczne. Promotor: dr hab. Zofia Dobrzańska-Fabiańska, prof. UJ

Jakub Lis – Dzieje sceniczne oper Karola Kurpińskiego w Warszawie, Krakowie i we Lwowie do 1885 roku oraz opinie prasowe dotyczące pierwszych spektakli. Promotor: prof. dr hab. Małgorzata Woźna-Stankiewicz.

Maria Napieraj – Edward Wrocki – zapomniany kolekcjoner, publicysta i działacz muzyczny. Zarys monografii. Promotor: prof. dr hab. Małgorzata Woźna-Stankiewicz.

Małgorzata Nowociec – Di Ruggiero Giovannelli *Il secondo libro de madrigali a cinque voci* (Venetia 1593). Charakterystyka kompozycji i wydanie źródłowo-krytyczne. Promotor: dr hab. Zofia Dobrzańska-Fabiańska, prof. UJ.

Paulina Olczak – Perkusja i jej rola koncertująca w utworach kompozytorów polskich XX i XXI wieku (na wybranych przykładach). Promotor: prof. dr hab. Małgorzata Woźna-Stankiewicz.

Anna Rusek – Wydarzenia muzyczne w ramach „Dni Krakowa” w latach 1936–1939. Promotor: prof. dr hab. Małgorzata Woźna-Stankiewicz.

Agnieszka Tołoczyńska – Działalność koncertowa Antoniego Kątskiego.

Promotor: prof. dr hab. Małgorzata Woźna-Stankiewicz.

+

Instytut Muzykologii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego

+

Jacek Kwiatkowski – Zabytkowe organy w kościele pw. Narodzenia NMP

w Popowie Kościelnym. Studium historyczno-instrumentoznawcze. Promotor:

dr hab. Czesław Grajewski, prof. UKSW

Kinga Lewiarz – Historia i działalność Łomżyńskiej Orkiestry Dętej w latach

2007–2012. Promotor: ks. prof. dr Kazimierz Szymonik

Piotr Ługowski – Muzyka filmowa Wojciecha Kilara – wybrane zagadnienia.

Promotor: ks. prof. dr Kazimierz Szymonik

Nela Sobieszczńska – Muzyka filmowa jako ewolucyjny gatunek muzyczny

XX w. na przykładzie wybranych ośrodków i twórców. Promotor: ks.

prof. dr Kazimierz Szymonik

+

INSTYTUT MUZYKOLOGII UNIWERSYTETU WARSZAWSKIEGO

+

Agnieszka Cieślak – Muzyka w filmie *Artysta* Michela Haznaviciusa.

Promotor: prof. dr hab. Sławomira Żerańska-Kominek

Jacek Iwaszko – Sześć magnifikatów z rękopisu WM2: analiza i edycja

krytyczna. Promotor: dr hab. Agnieszka Leszczyńska

Michał Klubiński – Działalność Bohdana Wodiczki na tle kształtowania się

instytucji polskiego życia muzycznego po II wojnie światowej. Promotor:

dr hab. Zbigniew Skowron, prof. UW

Anna Prześlakiewicz – Tradycje muzyki ludowej w Czechach. Źródła,

zróżnicowanie regionalne i współczesne funkcjonowanie. Promotor: dr hab.

Piotr Dahlig, prof. UW

Tadeusz Robaszyński-Janiec – Koncerty fortepianowe Henryka Melcera.

Promotor: prof. dr hab. Alina Żórawska-Witkowska

+

Katedra Edukacji Artystycznej Uniwersytetu Łódzkiego

+

Paulina Białek – Zespół Muzyki Dawnej w Rawie Mazowieckiej jako forma aktywności artystycznej wpływająca na rozwój społeczny i indywidualny uczestników. Promotor: prof. nadzw. dr hab. Mirosława Zalewska-Pawlak

Ciesielska Katarzyna – Wpływ muzycznych *reality show* na zainteresowania muzyczne i pozamuzyczne młodzieży w wieku 19–25 lat. Promotor: prof. nadzw. dr hab. Mirosława Zalewska-Pawlak

Paulina Świnoga – Działalność wychowawcza i wspierająca Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia im. Aleksandra Tansmana w Łodzi wobec uczniów szczególnie uzdolnionych. Promotor: prof. nadzw. dr hab. Mirosława Zalewska-Pawlak

Agnieszka Walczak – Hip-hop jako forma ekspresji muzycznej młodzieży. Promotor: prof. nadzw. dr hab. Mirosława Zalewska-Pawlak

+

Katedra Muzykologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

+

Stanisław Annusewicz – Recepcja twórczości Krzysztofa Pendereckiego w wybranych polskich tytułach prasowych z lat 1960–2010. Promotor: dr hab. Magdalena Dziadek

Łukasz Mantej – Język muzyczny Michaela Breckera. Próba charakterystyki. Promotor: dr hab. Ryszard Wieczorek, prof. UAM

Aida Michałowska – Harmonika szklana: Instrument – repertuar – estetyka. Promotor: prof. dr hab. Ryszard D. Golianek

Maja Sieja – Bydgoszcz jako ośrodek kultywowania muzyki dawnej. Promotor: dr hab. Ryszard Wieczorek, prof. UAM

+

KATEDRA MUZYKOLOGII UNIwersYTETU WROCLAWSKIEGO

+

Izabela Baron – Problem fragmentaryzacji muzyki w reklamach telewizyjnych. Promotor: dr hab. Bożena Muszkalska, prof. UWŕ

Filip Lutowski – Muzyka w filmach antropologicznych jako przedmiot badań. Promotor: dr hab. Bożena Muszkalska, prof. UWŕ

Martyna Malec – Kolędowanie na Żywiecczyźnie. Promotor: dr hab. Zbigniew Jerzy Przerembski, prof. UWŕ

Alicja Ryczkowska – Status muzyków środowisk dworskich i kościelnych Rzeczypospolitej w końcu XVI i w XVII wieku. Promotor: dr hab. Remigiusz Pośpiech, prof. UWr i UO

Anna Stożek – Pielęgnowanie twórczości muzycznej Jana Sebastiana Bacha w powojennym Wrocławiu. Promotor: dr hab. Remigiusz Pośpiech, prof. UWr i UO

+

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina

+

Wydział dyrygentury chóralnej, edukacji muzycznej, muzyki kościelnej, rytmiki i tańca

+

Dyrygentura chóralna

Zofia Borkowska – Zagadnienia autonomii w twórczości muzycznej XX wieku – wybrane aspekty. Promotor – dr hab. Jagna Dankowska, prof. UMFC

Ewa Buła – Edukacyjna rola kantat Jana Sebastiana Bacha na przykładzie realizacji wykonawczej kantaty *Nun Danket Alle Gott* BWV 192. Promotor: prof. dr Ewa Marchwicka

Barbara Janaszek – Od rękopisu do wykonania. Problemy wykonawcze w wybranych utworach ze zbiorów *Offertoria Totius Anni...* i *Communiones Totius Anni...* Mikołaja Zieleńskiego. Promotor: prof. dr Ewa Marchwicka

Małgorzata Krynicka – Analiza dydaktycznego potencjału sonorystycznej muzyki na chór a capella. Promotor: prof. dr Ewa Marchwicka

Jadwiga Sieroń – Rozwój muzyczny i osobowy dyrygenta w pracy z amatorskim zespołem chóralnym. Promotor: prof. Bogdan Gola

Anna Szaja – Praca dyrygenta z zespołami wokalnymi w świetle odmiennych specyfik wykonawczych przynależnych muzyce klasycznej, rozrywkowej i jazzowej. Promotor: prof. dr hab. Wanda Tchórzewska-Kapała

Michał Śmigielski – Praca dyrygenta nad prawykonaniem współczesnego utworu oratoryjnego na przykładzie *Rex Mundi* Bartosza Kowalskiego. Promotor – prof. zw. Ryszard Zimak

Olga Wądołowska – *Stabat Mater, Jubilate Deo, Cantus Finalis* Marka Jasińskiego w pracy dyrygenta. Promotor: prof. dr hab. Katarzyna Sokołowska

+

Rytmika

Joanna Kuzborska – Sposoby realizacji materiału nauczania zawartego w podstawie programowej przedmiotu rytmika w kl. I–III szkoły muzycznej I stopnia. Promotor: dr hab. Magdalena Stępień, prof. UMFC

Katarzyna Muszyńska – Ekspresja jako forma twórczej aktywności uczniów klas I–III szkoły muzycznej I stopnia. Promotor: dr hab. Magdalena Stępień, prof. UMFC

Sylwia Sałacińska – Główni przedstawiciele metody Dalcroze’a w XX w. w Polsce urodzeni przed rokiem 1970. Warszawa i inne Ośrodki Rytmiki w Polsce. Promotor: dr hab. Alicja Gronau-Osińska, prof. UMFC

+

Muzyka kościelna

Piotr Stawarski – Nauczanie Josepha Ratzingera – Benedykta XVI o muzyce w kontekście prawodawstwa muzyki kościelnej. Promotor: ks. prof. dr Kazimierz Szymonik.

+

Pedagogika baletowa

Kamila Borowska – Rozwój chorwackiego *kolo* i jego realizacji sceniczne. Promotor: dr Zofia Rudnicka

Joanna Drabik – *Święto Wiosny* Igora Strawińskiego w choreografii Wacława Niżyńskiego – analiza postaci Wybranki w rekonstrukcji baletu *Święto Wiosny* według Millicent Hodson. Promotor: dr hab. Aleksandra Dziurosz

Joanna Jabłońska-Wójciak – *Floor barre* jako technika wspomagająca tancerzy klasycznych na przykładzie zespołu baletowego Staatsballet Berlin. Promotor: prof. dr hab. Ewa Wycichowska

Anna Korneluk – Wzajemne relacje muzyki i tańca we współczesnych choreografiach. Na przykładzie wybranych realizacji. Promotor: prof. dr Mieczysława Demska-Trębacz

Anna Sąsiadek – Dysleksja u uczniów szkół baletowych w świadomości nauczycieli. Promotor: prof. dr hab. Zofia Konaszekiewicz

+

Choreografia i teoria tańca

Zofia Czechlewska – Polskie tańce narodowe w wybranych spektaklach baletowych XIX wieku. Promotor: dr hab. Aleksandra Dziurosz

Ewa Janowska – Taniec jako forma aktywności ruchowej dzieci, młodzieży i osób dorosłych na przykładzie działalności ogniska tanecznego w Gostyńskim Ośrodku Kultury „Hutnik”. Promotor: prof. dr Mieczysława Demska-Trębacz

Agnieszka Kryst – Metody pracy z ciałem i twórczość Meg Stuart na podstawie wybranych spektakli. Promotor: prof. dr hab. Ewa Wycichowska

Magdalena Ławniczek – Choreoterapia jako droga do rozwoju świadomości psychosomatycznej człowieka – analiza badań przeprowadzona na grupie osób z zaburzeniami psychosomatycznymi. Promotor: dr Andrzej Morawiec

Karolina Łuczniak – Eva Yerbabuena i Israel Galván – jedni z najwybitniejszych tancerzy i choreografów współczesnej sceny flamenco. Promotor: dr hab. Beata Książkiewicz, prof. UMFC

Agnieszka Muczyń – Działalność wybranych ośrodków i teatrów tańca w Polsce w latach 2000–2012. Promotor: dr Andrzej Morawiec

Agnieszka Narewska – Baletowe obrazy dzieciństwa w *Dziadku do orzechów* Piotra Czajkowskiego – analiza na podstawie wybranych realizacji choreograficznych. Promotor: dr Magdalena Malska

Dorota Wiśniewska – Reformatorzy tańca Jean-Georges Noverre i Wacław Niżyński – analiza porównawcza ich działalności choreograficznej. Promotor: dr hab. Beata Książkiewicz, prof. UMFC

Piotr Zalipski – Igor Moisiejew i jego świat tańca. Promotor: dr Zofia Rudnicka

+

Wydział kompozycji, dyrygentury i teorii muzyki

+

Teoria muzyki

Katarzyna Gugnowska – Retoryka muzyczna w twórczości Johanna Valentina Medera (1649–1719). Promotor: dr hab. Danuta Szlagowska, prof. UMFC

Magdalena Kąkol – Kontrast między muzyką i obrazem filmu. Promotor: dr hab. Jagna Dankowska, prof. UMFC

+

UNIWERSYTET MUZYCZNY FRYDERYKA CHOPINA – WYDZIAŁ INSTRUMENTALNO-PEDAGOGICZNY W BIAŁYMSTOKU

+

Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej

+

Hubert Bajko – Rola przedmiotu *chór* w procesie edukacyjnym studentów kierunku edukacji artystycznej w zakresie sztuki muzycznej Wydziału Instrumentalno-Pedagogicznego w Białymstoku. Promotor: prof. dr hab. Wioletta Miłkowska

Kinga Chrzanowska – Wspomaganie rozwoju muzycznego dzieci trzy- i czteroletnich w ramach zajęć ekspresji twórczej przy Towarzystwie Przyjaciół Uniwersytetu Muzycznego w Białymstoku. Promotor: Renata Paciukiewicz

Aneta Rutkowska – Zajęcia umuzykalniające i relaksacyjne przy Towarzystwie Przyjaciół Uniwersytetu Muzycznego w Białymstoku jako fundament dalszej edukacji muzycznej dzieci. Promotor: dr hab. Anna Olszewska

Michalina Włodarska – Chór szkolny jako jedna z form edukacji muzycznej w szkołach ponadgimnazjalnych na przykładzie Chóru Żeńskiego X Liceum Ogólnokształcącego w Białymstoku. Promotor: prof. Bożenna Sawicka

+

WYDZIAŁ EDUKACJI MUZYCZNEJ AKADEMII SZTUKI W SZCZECINIE

+

Edukacja muzyczna

+

Patryk Adler-Szwarc – Ideał nauczyciela muzyka w opinii uczniów szkoły podstawowej klas IV-VI oraz nauczycieli prowadzących te zajęcia. Promotor: dr Barbara Halec

Piotr Antczak – Zastosowanie elektronicznych instrumentów w edukacji wczesnoszkolnej dzieci. Promotor: dr Małgorzata Wozaczyńska

Aleksandra Fryszkowska – Treści marynistyczne jako inspiracja w wychowaniu muzycznym w szczecińskich placówkach edukacyjnych. Promotor: dr Alicja Delecka-Bury

Anna Giniewska – Teatr instrumentalny – jego rola w edukacji i upowszechnianiu kultury muzycznej na podstawie autorskiego spektaklu *Osad* Teatru Krzyk. Promotor: dr Małgorzata Wozaczyńska

- Magdalena Handke** – Metody i techniki pracy nad intonacją w szczecińskich chórach dziecięcych na podstawie literatury i badań własnych. Promotor: dr Sylwia Fabiańczyk-Makuch
- Marzena Kałuża** – Wykorzystanie założeń koncepcji Carla Orffa i Emila Jacquesa Dalcrose’a w wychowaniu przedszkolnym. Promotor: dr Alicja Delecka-Bury
- Agnieszka Kempieńska** – Muzyka św. Hildegardy z Bingen i jej popularyzacja we współczesnej edukacji muzycznej. Promotor: dr Małgorzata Wozaczyńska
- Sławomir Młynarczak** – Wpływ zajęć muzycznych w wybranych domach kultury na rozwój zainteresowań dzieci i młodzieży. Promotor: dr Małgorzata Wozaczyńska
- Natalia Plewnia** – Świat zwierząt w muzyce programowej i ilustracyjnej na przestrzeni wieków. Promotor: dr hab. Iwona Wiśniewska-Salamon
- Bartłomiej Pudło** – Dobór śpiewników liturgicznych w świetle dokumentów kościoła i wobec współczesnych uwarunkowań. Promotor: ks. dr Maciej Szczepankiewicz
- Andrzej Siedlecki** – Organiści i muzyka organowa w wybranych kościołach szczecińskich po II wojnie światowej. Promotor: ks. dr Maciej Szczepankiewicz
- Witold Smykowski** – Działalność artystyczna Szczecińskiego Chóru Chłopięcego Słowiki w latach 1992–2002. Promotor: dr Sylwia Fabiańczyk-Makuch
- Paweł Stankowski** – Chorał gregoriański we współczesnej liturgii Kościoła rzymskokatolickiego w Polsce i jego miejsce w edukacji muzycznej. Promotor: ks. dr Maciej Szczepankiewicz
- Maciej Szakiel** – Wpływ edukacji muzycznej na twórczość czynnych muzyków rozrywkowych w Szczecinie. Promotor: dr Piotr Klimek
- Kamil Szalata** – Problemy wykonawcze w wybranych utworach wokalnie-instrumentalnych Marka Jasińskiego. Promotor: dr Małgorzata Wozaczyńska
- Norbert Twórczyński** – Znaczenie partii chóralnych w utworach operowych na przykładzie wybranych dzieł. Promotor: dr Jacek Kraszewski
- Tomasz Witkowski** – Koncert chóralny jako forma widowiska-światła, ruch i dźwięk. Promotor: dr hab. Anna Tarnowska
- Jagoda Włodarczyk** – Upowszechnianie kultury muzycznej w Moryniu. Promotor: dr Małgorzata Wozaczyńska

Urszula Żmijewska – Problemy wykonawcze polskiej współczesnej muzyki chóralnej okresu Wielkiego Postu na wybranych przykładach. Promotor: dr hab. Iwona Wiśniewska-Salamon

Opracowała: Aleksandra Jagiełło-Skupińska

Wykaz prac doktorskich z dziedziny muzykologii i sztuk muzycznych obronionych w roku 2013

+

AKADEMIA MUZYCZNA IM. FELIKSA NOWOWIEJSKIEGO W BYDGOSZCZY

+

Wydział dyrygentury, jazzu i edukacji muzycznej

+

Jarosław Jasiura – Wybrane dzieła wokalnie-instrumentalne Józefa Elsnera w kontekście kultu religijnego i rozwoju życia muzycznego klasztoru oo. Paulinów na Jasnej Górze. Promotor: prof. Mariusz Kończal

Bohdan Jarmołowicz – Opracowanie partytury *Nieszporów* Józefa Zeidlera w oparciu o obowiązującą w XVIII wieku tradycję wykonawczą. Problemy interpretacyjne i stylistyczne z punktu widzenia współczesnego dyrygenta. Promotor: prof. Elżbieta Wiesztordt

Mariusz Kowalczyk – Cykl aranżacji pieśni Górnego Śląska na orkiestrę dętą. Promotor: dr hab. Krystyna Krzyżanowska-Łoboda

Joanna Maluga – Specyfika środków stylistycznych, estetycznych i technicznych w wybranych utworach wokalnie-instrumentalnych I. Zalewskiego, P. Tabakiernik, K. Staszowskiego. Promotor: prof. Elżbieta Wtorkowska

Anna Marek-Kamińska – Relacja słowo-dźwięk w sekwencji *Veni Sancte Spiritus*. Promotor: dr hab. Grzegorz Oliwa

Joanna Piech-Sławecka – Improwizacja wokalna w śpiewie zespołowym w wybranych utworach chóralnych. Promotor: prof. Krzysztof Szydźisz

Elżbieta Siczek – Muzyka polichóralna Mariana Sawy. Promotor: prof. Elżbieta Wtorkowska

+

Wydział instrumentalny

+

Jakub Kwintal – Twórczość Marcela Dupré i jego uczniów w kontekście możliwości wykonawczych na wybranych instrumentach w Polsce. Promotor: prof. dr hab. Radosław Marzec

Stanisław Miłek – Akordeon w twórczości Zbigniewa Bargielskiego. Spojrzenie interpretatora. Promotor: prof. zw. Jerzy Kaszuba

Bartłomiej Wezner – Koezystencja elementów muzyki solowej i kameralnej w dziełach fortepianowych W. A. Mozarta w oparciu o *Koncert fortepianowy F-dur KV 459*, *Koncert na dwa fortepiany Es-dur KV 365* i *Trio fortepianowe C-dur KV 548*. Promotor: prof. zw. Ewa Poblócka

Zbigniew Wrombel – Improwizacja jako istotny element wykonawczy w grze na kontrabasie w muzyce jazzowej. Promotor: prof. Jacek Meira

+

Wydział wokalny-aktorski

+

Kamila Abrahamowicz-Szlemko – Scat jako forma indywidualnej wypowiedzi artystycznej w muzyce jazzowej w świetle własnych doświadczeń wykonawczych. Promotor: dr hab. Urszula Jankowiak

Jacek Greszta – Postać Mefistofelesa z opery Arrigo Boito. Studium interpretacji postaci na podstawie doświadczeń własnych. Promotor: dr hab. Marek Moździerz

Joanna Horodko – Współpraca śpiewaka z zespołem orkiestry dętej przy realizacji repertuaru operowego, operetkowego, pieśniarskiego i musicalowego – popularyzacja gatunku klasycznej muzyki wokalne. Promotor: dr hab. Marek Moździerz

Joanna Matraszek – Aria operetkowa i klasyczny song musicalowy w praktyce estradowej. Wybrane przykłady koncertowej literatury sopranowej. Promotor: dr hab. Iwona Kowalkowska

Jadwiga Postrożna – Nieznana twórczość kompozytora i literata Jana Joachima Czecha. Promotor: dr hab. Tadeusz Pszonka

Justyna Reczeniedi – Od opery do CO-Opery; moje inspiracje aktywnością artystyczną polskich śpiewaków operowych XX wieku – Bogny Sokorskiej, Stanisława Gruszczyńskiego i Jana Kiepurę – w dziedzinie muzyki popularnej. Promotor: dr hab. Iwona Kowalkowska

+

AKADEMIA MUZYCZNA IM. IGNACEGO JANA PADEREWSKIEGO W POZNANIU

+

Wydział instrumentalny

+

Arkadiusz Adamczyk – Brytyjska współczesna muzyka fagotowa i jej wpływ na wszechstronny rozwój instrumentalisty. Promotor: prof. Bogumił Gadawski

Michał Garstecki – Struktury archetypiczne bluesa w aspekcie gry na gitarze basowej. Promotor: dr hab. Hanna Kostrzewska, prof. AM; dr hab. Krzysztof Przybyłowicz, prof. AM

Magdalena Jakubska-Szymiec – Ewolucja techniki saksofonowej w kontekście praktyki wykonawczej na przykładzie wybranych utworów literatury XX wieku. Promotor: kwal. II st. Paweł Drobnik, prof. AM

Mateusz Kubański – Wykonawstwo współczesnej muzyki obojowej kompozytorów bałkańskich na przykładzie wybranych utworów. Promotor: kwal. II st. Tomasz Gubański, prof. AM

Łukasz Kuropaczewski – Aplikatura jako czynnik kształtujący dźwiękowy obraz utworu na podstawie: *Nocturnal After John Dowland for Guitar* op. 70 B. Brittena, *Sonata Para Guitarra A. Jose* oraz *Hommage A Chopin A. Tansmana*. Promotor: prof. Piotr Zaleski

Szymon Musioł – Środki wyrazu muzycznego w *Wariacjach na temat Haendla* i *Wariacjach na temat Paganiniego* J. Brahmsa i ich wpływ na kształtowanie warstwy emocjonalnej obu cykli. Promotor: kwal. II st. Bogusław Rottermund, prof. AS

Piotr Żukowski – Ewolucja języka muzycznego w fortepianowej twórczości Aleksandra Skriabina. Promotor: prof. Alicja Kledzik

+

Wydział wokalny-aktorski

+

Monika Krajewska – Współczesne śpiewy Synagogi amerykańskiej i ich praktyka wykonawcza. Promotor: dr hab. Maja Urbanek-Jaworowicz, prof. AM

Marzena Michałowska – Ludowa twórczość wokalna jako ponadczasowe źródło inspiracji na przykładzie *12 Pieśni kurpiowskich* op. 58 Karola Szymanowskiego. Promotor: dr hab. Andrzej Ogórkiewicz, prof. AM

+

Wydział Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej i Muzyki Kościelnej

+

Maciej Grosz – Wzajemne przenikanie się wątków patriotycznych i religijnych na podstawie wybranych utworów kompozytorów polskich. Promotor: dr hab. Magdalena Wdowicka-Mackiewicz, prof. AM

+

AKADEMIA MUZYCZNA IM. GRAŻYNY I KIEJSTUTA BACEWICZÓW W ŁODZI

+

Danuta Dudzińska-Wieczorek – *Manru* I. J. Paderewskiego – wybitne dzieło w polskiej literaturze operowej – studium interpretacji partii Ulany. Promotor: prof. dr hab. Katarzyna Nowak-Stańczyk

Łukasz Kwiatkowski – Recepcja uniwersalności muzyki Jana Sebastiana Bacha w twórczości fortepianowej Ferruccia Busoniego na przykładzie *Fantazji Contrappuntistica*, *Fantazji według Jana Sebastiana Bacha* i *Chaconny d-moll*. Promotor: prof. Anna Wesołowska-Firlej

Krzysztof Bednarek – Żądza jako determinanta zachowań bohatera w interpretacji partii operowej na przykładzie partii Hermana w operze P. Czajkowskiego *Dama Pikowa (Pikovaya Dama)*. Promotor: dr hab. Ziemowit Wojtczak

Jacek Szymański – Wybrane romanse wokalne Michała Kleofasa Ogińskiego w kontekście współczesnych praktyk wykonawczych. Promotor: dr hab. Robert Kaczorowski

Dorota Anna Brolik – Proces kształtowania interpretacji wykonawczej w kontekście motywów i okoliczności powstania utworów w odniesieniu do *Pieśni z Wilhelma Tella* Franza Liszta, *Pieśni madagaskarskich* Maurice'a Ravela, *Z hebrajskiej poezji ludowej* Dymitra Szostakowicza. Promotor: kw. II st. Elżbieta Różycka-Przybylak, prof. AM

Eneas Kubit – Metaforyka werbalna i jej oddziaływanie na język muzyczny w twórczości akordeonowej Bogdana Dowlasza na podstawie wybranych utworów. Promotor: kw. II st. Klaudiusz Baran

Maciej Staszewski – Powstanie i rozwój pierwszej w Polsce klasy gitary w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Łodzi jako inspiracja dla

łódzkiego środowiska kompozytorskiego do tworzenia utworów na gitarę, na przykładach kompozycji: Jerzego Bauera, Stanisława Mrońskiego, Bronisława Kazimierza Przybylskiego, Zdzisława Szostaka oraz własnych doświadczeń kompozytorskich. Promotor: prof. Jerzy Nalepka

Ewelina Agata Zawisłak – Znaczenie transkrypcji i aranżacji muzycznej dla artystycznego i dydaktycznego rozwoju flecisty na przykładzie miniatur fagotowej *Sarabanda et Cortège* Henriego Dutilleux, *Sonaty „Arpeggione”* Franciszka Schuberta, *Sonaty skrzypcowej* Césara Francka i Claude'a Debussy'ego oraz *Sonatiny fortepianowej* Maurice'a Ravela. Promotor: prof. Antoni Wierzbński

Przemysław Rezner – Postać Papageno – rola dramatyczna i jej muzyczna interpretacja. Próba pogodzenia koncepcji kompozytora, dyrygenta i reżysera z własnymi przemyśleniami na temat partii operowej (na podstawie doświadczeń z realizacji w teatrach operowych Łodzi, Szczecina, Krakowa i Bydgoszczy). Promotor: prof. dr hab. Piotr Miciński

+

AKADEMIA MUZYCZNA IM. KAROLA LIPIŃSKIEGO WE WROCŁAWIU

+

Wydział kompozycji, dyrygentury, teorii muzyki i muzykoterapii

+

Kompozycja

Barbara Kaszuba – Widowisko taneczne *Uroboros* inspirowane poezją *Seasons* Manfreda Fischbecka. Między ruchem, światłem, poezją a muzyką. Próba ujęcia gatunku. Promotor: dr hab. Janusz Stalmierski, prof. AM

Marcin Tadeusz Rupociński – Sprzężenie instrumentu z komputerem jako metoda tworzenia w czasie realnym warstwy elektroakustycznej utworu na przykładzie kompozycji *Non possumus*. Promotor: dr hab. Marcin Bortnowski

+

Wydział Instrumentalny

+

Dobrochna Jachowicz-Zakrzewska – Poezja i muzyka: sztuka inspirowana słowem w wybranych kompozycjach Franza Schuberta i Ferencza Liszta. Promotor: prof. Cezary Sanecki

Natalia Rewakowicz – Problemy stylistyki w wykonawstwie artystycznym na przykładzie wybranych utworów fortepianowych i kameralnych muzyki ukraińskiej XX wieku. Promotor: prof. Katarzyna Jankowska-Borzykowska

Miłosz Krystian Rutkowski – Dobór odpowiednich środków wykonawczych w grze na wibrafonie jako warunek prawidłowej realizacji koncepcji instrumentalisty, na wybranych przykładach własnych utworów i opracowań. Promotor: prof. Jacek Wota

+

AKADEMIA MUZYCZNA IM. KAROLA SZYMANOWSKIEGO W KATOWICACH

+

Wydział kompozycji, interpretacji, edukacji i jazzu

+

Marta Rzepczyńska – Muzyczna czasoprzestrzeń w twórczości wokalne*j a cappella* Andrzeja Koszewskiego. Ratio, dźwięk, duchowość. Promotor: prof. dr hab. Jolanta Szulakowska-Kulawik

+

Wydział wokalnie-instrumentalny

+

Bogna Dulińska – Idiom muzyki francuskiej XX wieku w świetle wybranych kompozycji kameralnych na saksofon i fortepian. Promotor: prof. Bogusław Pikała

Marcin Dylla – Manuel Maria Ponce i Nicolas Maw – ich inspiracje twórczością innych kompozytorów oraz wpływ tych inspiracji na problematykę wykonawczą na przykładzie *Sonaty Romantycznej* i *Music of Memory*. Promotor: dr hab. Wanda Palacz, prof. AM

Krzysztof Fiedukiewicz – Twórczość kameralna na fagot i instrumenty smyczkowe przełomu XVIII i XIX wieku w kontekście założeń stylistycznych epoki. Studium wybranych utworów Carla Stamitza, Francoisa Devenne'a, Georga Abrahama Schneidera i Antonina Reichy. Promotor: dr hab. Marek Barański, prof. AM

Henryk Gembalski – Improwizacja forma otwarta – między wolnością, a koniecznością. Promotor: Roland Orlik, prof. AM

Agata Hołdyk – Clara i Robert Schumann – wzajemna inspiracja twórcza na przykładzie wybranych utworów fortepianowych. Promotor: prof. Andrzej Jasiński

Grzegorz Karnas – Indywidualne cechy wykonawcze i ich wpływ na kształtowanie stylu w wokalistyce jazzowej na przykładzie własnej działalności artystycznej. Promotor: prof. Jan Ballarin

Daniel Lis – Wyobrażenia i intuicja jako istotne elementy w procesie kreowania interpretacji wybranych utworów akordeonowych kompozytorów rosyjskich i ukraińskich. Promotor: dr hab. Marek Andrysek, prof. AM

Krzysztof Lukas – Tempo rubato i modyfikacje tempa w materiałach źródłowych z lat 1750–1930 w kontekście współczesnej praktyki wykonawczej. Promotor: prof. Julian Gembalski

Lorena Mac – Wybrane utwory solowe na obój kompozytorów francuskich XX wieku w kontekście rozwoju instrumentu, jego możliwości wyrazowych i technicznych. Promotor: ad. kwalif. II st. Jan Górny

Anna Stępniewska – Literackie znaczenie tekstu a praktyczne zastosowanie w wybranych utworach jazzowych. Promotor: prof. Henryka Januszewska-Stańczyk

Paweł Tomaszewski – Metody rozwijania technik melodyczno-rytmicznych we współczesnych formach improwizacji jazzowej. Promotor: dr hab. Wojciech Niedziela, prof. AM

Natalia Woźniak – Różnorodność środków wyrazu artystycznego w *Sonacie na wiolonczelę i fortepian C-dur* oraz w *Suicie na wiolonczelę solo op. 72 nr 1* Benjamina Brittena, na podstawie interpretacji własnej. Promotor: prof. Paweł Głombik

+

AKADEMIA MUZYCZNA IM. STANISŁAWA MONIUSZKI W GDAŃSKU

+

Wydział instrumentalny

+

Walentyna Bagińska – Problem interpretacji utworów organowych Mariana Sawy (1937–2005) w kontekście techniki improwizacyjnej i adaptacji polskich pieśni hymnicznych i tańców narodowych. Promotor: prof. Julian Gembalski

Jarosław Domżał – Rosyjska kameralna muzyka instrumentalna przełomu XIX-XX wieku jako artystyczne świadectwo epoki „Srebrnego wieku” na

przykładzie dzieł Iwana Krzyżanowskiego i Mikołaja Potołowskiego. Promotor: prof. Leszek Sokołowski

Marcin Gawdzis – Indywidualny dobór ustników do trąbki B, uwzględniający potrzeby, zastosowanie stylistyczne oraz barwę dźwięku, wykorzystane w muzyce jazzowej, na podstawie utworów zawartych na płycie kwintetu Marcina Gawdzisa *Shadows of Autumn*. Promotor: prof. Andrzej Zubek

Izabela Paszkiewicz-Posańska – Elementy muzyki barokowej w twórczości kompozytorów XX wieku. Promotor: prof. Andrzej Artykiewicz

Anna Wandtke-Wypych – Analiza środków artystycznych w twórczości Sergiusza Prokofiewa na podstawie wybranych sonat skrzypcowych (*Sonata D-dur* na skrzypce solo op. 115, *Sonata C-dur* na dwoje skrzypiec op. 56, *Sonata f-moll* na skrzypce i fortepian op. 80). Promotor: prof. Krystyna Jurecka

Andrzej Wojciechowski – Wirtuozi klarnetu i ich wpływ na powstanie *Kwintetu klarnetowego KV 581* Wolfganga Amadeusza Mozarta, op. 115 Johannesa Brahmsa oraz *Kwartetu na klarnet i trio smyczkowe* Krzysztofa Pendereckiego. Promotor: prof. Bogdan Ocieszak

+

Wydział wokально-aktorski

+

Ewa Alchimowicz-Wójcik – Inspiracje antyczne i orientalne oraz specyfika prowadzenia głosu w cyklach pieśni Feliksa Nowowiejskiego *Róże dla Safo* op. 51 nr 1 oraz *Pod niebem Persji* op. 51 nr 7. Promotor: dr hab. Monika Fedyk-Klimaszewska, prof. AM

Agnieszka Dziewulska – *Pieśni hiszpańskie op. 100* Dymitra Szostakowicza oraz *Cinco Canciones Negras* (1945) Xaviera Montsalvatagego. Promotor: dr hab. Wiesława Maliszewska, prof. AM

Anna Fabrello – Liryka wokalna sióstr Nadii i Lili Boulanger oraz *Clairières dans le ciel* cyklu *13 Pieśni* Lili Boulanger na głos i fortepian. Promotor: prof. zw. Piotr Kusiewicz

Tomasz Janczak – Nowa jakość w konstruowaniu postaci operetkowej w twórczości Franza Lehara na przykładzie partii Renego w *Hrabim Luxemburgu*. Problemy wokalne i możliwości interpretacyjne. Promotor: prof. Eugeniusz Sząsiadek

Małgorzata Kellis – Wielka Trójka – prekursorzy amerykańskiej pieśni na początku XX wieku. Aaron Copland, Samuel Barber, Charles Ives –

porównanie, unikatowość i podobieństwo. Promotor: prof. Piotr Kusiewicz

Anna Mikoś-Kamalska – Miniatura wokalna w autorskiej interpretacji – na przykładzie płyty *Skrawki życia*. Promotor: dr. hab. Renata Danel

Bogusław Szynalski – Opera Modesta Musorgskiego *Borys Godunow*

muzyczną ilustracją osobistego dramatu władcy – w aspekcie wykonawczym.

Promotor: prof. Piotr Kusiewicz

+

Wydział dyrygentury chóralnej, muzyki kościelnej, edukacji artystycznej, rytmiki i jazzu

+

Agnieszka Tyrawska-Kopeć – Wieloaspektowy wymiar pracy z Chórem Teatru Muzycznego w Lublinie nad projektem scenicznym *Usta milczą dusza śpiewa, czyli przeboje naszej sceny*. Od pomysłu do realizacji. Promotor: prof. Elżbieta Krzemińska

Arkadiusz Wanat – Analiza formalna i problematyka wykonawcza *Mszy Cecyliańskiej* J. Haydna. Promotor: kw. II st. Marcin Tomczak

Anna Wilczewska – Wartość muzyki współczesnej w repertuarze chóru. Analiza utworów charakteryzujących się nowatorskim językiem muzycznym.

Promotor: prof. dr hab. Waldemar Górski

+

AKADEMIA MUZYCZNA W KRAKOWIE

+

Wydział twórczości, interpretacji i edukacji muzycznej

+

Dyrygentura

Joanna Gutowska-Kuźmich – Relacje słowno-muzyczne w wybranych psalmach XX wieku na przykładzie interpretacji utworów: Bernardino Rizzi *Miserere mei*, Javier Busto *The Lord is my shepherd*, Arvo Pärt *De profundis* oraz John Rutter *Requiem*. Promotor: prof. Stanisław Krawczyński

+

Kompozycja

Isidor Papadakis – *antiOedipus*. Opera kameralna. Promotor: prof. dr hab. Wojciech Widłak

Emil Wojtacki – *An nulla est...* do słów Boecjusza – wybrane wątki autorefleksji kompozytorskiej. Promotor: prof. Józef Rychlik

+

Teoria muzyki

Ewa Czachorowska-Zygor – Oblicza twórcze Adama Walacińskiego. Muzyka autonomiczna. Muzyka funkcjonalna. Publicystyka. Promotor: prof. dr Teresa Malecka

Monika Karwaszewska – Idiom kompozytorski Andrzeja Dobrowolskiego w kontekście przemian stylistycznych w muzyce polskiej II połowy XX wieku. Promotor: kw. II st. Anna Nowak, prof. AM w Bydgoszczy

Małgorzata Pawłowska – Mit Romea i Julii w muzyce w perspektywie narratologicznej. Promotor: prof. dr hab. Mieczysław Tomaszewski

+

Wydział instrumentalny

+

Aneta Dumanowska – Oblicza sonaty altówkowej początku XX wieku na przykładzie *Sonat* Juliusa Röntgena z uwzględnieniem interpretacji i zagadnień wykonawczych w kontekście cech charakterystycznych stylu kompozytora i oryginalności jego języka muzycznego. Promotor: prof. Mieczysław Szelezer

Błażej Elster – *Les Corps glorieux* Oliviera Messiaena: od przesłania teologicznego do interpretacji wykonawczej. Promotor: dr hab. Marcin Szelest

Renata Guzik – Ewolucja zapisu języka muzycznego w utworach na flet solo kompozytorów polskich drugiej połowy XX i początku XXI wieku. Promotor: prof. Barbara Świątek-Żelazna

Marcin Hałat – Interakcje wartości artystycznych w wiolinistyce klasycznej i jazzowej na przykładzie języka muzycznego *Sonaty op. 94a na skrzypce i fortepian* Sergiusza Prokofiewa, *Suity na skrzypce i trio jazzowe Claude'a Bollinga* oraz kompozycji własnych. Promotor: prof. Mieczysław Szelezer

Agata Kielar-Długosz – Francuska szkoła fletowa I połowy XX wieku i jej wpływ na twórczość ówczesnych kompozytorów kręgu paryskiego na przykładzie utworów inspirowanych postaciami literatury antycznej.

Promotor: prof. Zbigniew Kamionka

Lech Napierała – Specyfika wykonawstwa pieśni orkiestrowych w wersji na głos z towarzyszeniem fortepianu, na przykładzie *Wesendonck-Lieder* Richarda Wagnera, pieśni *Urlicht* oraz *Rückert-Lieder* Gustava Mahlera.

Promotor: prof. Janina Romańska-Werner

Sebastian Oroń – Saksofon i jego barwa we współczesnej muzyce kameralnej. Tworzenie spójnego obrazu dźwiękowego w różnych konfiguracjach instrumentalnych. Promotor: dr hab. Andrzej Rzymkowski

Carl Pettersson – Leopold Godowski – *Suita Jawajska*. Znaczenie faktury w procesie artystycznej realizacji dzieła. Promotor: kwal. II st. Mariola Cieniawa-Puchała

Teresa Piech – Problematyka wykonawcza partii skrzypiec w niemieckim koncercie kościelnym drugiej połowy XVII wieku na głos solowy, skrzypce i basso continuo. Promotor: dr hab. Marcin Szelest

Zbigniew Pilch – Muzyka na skrzypce solo w XVII wieku. Twórczość oryginalna i transkrypcje wobec perspektyw wykonawczych. Promotor: prof. dr hab. Dariusz Bąkowski-Kois

Małgorzata Podstawka – Oblicza poetyckości w cyklach fortepianowych: *Fantasiestücke*, *Kinderszenen*, *Nachtstücke* oraz *Gesänge der Frühe* Roberta Schumanna. Promotor: prof. Ewa Bukojemska

Izabela Szlachta-Dowgiałło – Ewolucja formy i środków wykonawczych, postrzegana przez pryzmat odtwórcy i kompozytora na podstawie polskiej miniatury skrzypcowej powstałej w latach 1900–2000. Promotor:

prof. Mieczysław Szelezer

Agnieszka Świątkowska – Rola skrzypiec w niemieckich sonatach z klawesynem obbligato – od równouprawnienia do akompaniamentu.

Promotor: prof. Magdalena Myczka

Beata Urbanek-Kalinowska – Wielowymiarowość stylu Alfredo Casella w kontekście europejskiego neoklasycyzmu oraz włoskiej szkoły narodowej, na przykładzie utworów kameralnych. Promotor: prof. Zdzisław Łapiński

Dominik Wania – Muzyka Maurice’a Ravela jako źródło inspiracji dla wielkich pianistów jazzowych. Przykłady własnej interpretacji i nowego odczytania. Promotor: prof. Jan Pilch

+

INSTYTUT EDUKACJI MUZYCZNEJ UNIWERSYTETU KAZIMIERZA WIELKIEGO

+

Christian Bährens (Niemcy): Problematyka wykonawcza *Utrecht Te Deum* Georga Fridricha Händla w aspekcie budowy formalnej i interpretacji treści utworu. Promotor: prof. dr hab. Bernard Mendlik

+

INSTYTUT MUZYKOLOGII KATOLICKIEGO UNIWERSYTETU LUBELSKIEGO JANA PAWŁA II

+

Lucjan Dyka, ks. – Terminologia zjawisk dźwiękowych w starożytnych greckich traktatach muzycznych. Promotor: ks. dr hab. Robert Bernagiewicz, prof. KUL

Anna Grodziewicz-Cernuto – Ludowe śpiewy religijne w Polsce w aspekcie związków z chorałem gregoriańskim. Promotor: dr hab. Antoni Zoła, prof. KUL

Kinga Krzymowska-Szacoń – Aspekt kultu maryjnego w twórczości współczesnych kompozytorów polskich. Studium muzykologiczne. Promotor: dr hab. Barbara Gogol-Drożniakiewicz, prof. KUL

Iryna Khakhulskaya – Ornamentacyjne znaczenie elementu *oriscus* w *neumie pressus major*. Przyczynek do estetyki chorału gregoriańskiego. Promotor: ks. dr hab. Robert Bernagiewicz, prof. KUL

Aleksandra Anna Nowak – Inspiracje gregoriańskie w twórczości instrumentalnej Ottorino Respighiego z lat 1919–1930. Dziedzictwo duchowe – ekspresja życia – fenomen twórczy. Promotor: prof. dr hab. Maria Piotrowska

Grzegorz Poźniak, ks. – Firma organmistrzowska „Berschdorf” z Nysy w świetle korespondencji z parafią pw. św. Bartłomieja w Gliwicach. Promotor: ks. dr hab. Robert Bernagiewicz, prof. KUL

Jacek Daniel Sochocki – Twórczość oratoryjna Mariana Sawy (1937–2005). Studium hermeneutyczne. Promotor: dr hab. Barbara Gogol-Drożniakiewicz, prof. KUL

Piotr Ziętek-Krysiński – Obrzędy Wielkiego Tygodnia według *Cantionale et Agenda* (1494 r.) kanoników regularnych z Zagania w świetle przedtrydenckich agend wrocławskich. Promotor: ks. dr hab. Robert Bernagiewicz, prof. KUL

+

INSTYTUT MUZYKI UNIwersYTETU WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO W OLSZTYNIE

+

Jacek Kraszewski – *Requiem* Gabriela Faurego – problemy wykonawcze w pracy ze studentami Akademii Sztuki w Szczecinie. Promotor: prof. Czesław Grabowski

Tadeusz Mazurek – *Dziesięć tańców polskich i Gry weneckie* Witolda Lutosławskiego w aspekcie sztuki wykonawczej. Promotor: prof. Marcin Wawruk

+

INSTYTUT MUZYKOLOGII UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO

+

Daniel Cichy – Witold Szalonek. Monografia życia i twórczości. Promotor: prof. dr hab. Alicja Jarzębska.

+

KATEDRA MUZYKOLOGII UNIwersYTETU IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

+

Łukasz Smoluch – Polskie tradycje muzyczne na południowo-wschodniej Syberii i ich rola w podtrzymywaniu tożsamości narodowo-etnicznej. Promotor: dr hab. Bożena Muszkalska, prof. UAM

+

KATEDRA MUZYKOLOGII UNIwersYTETU WROCLAWSKIEGO

+

Dorit Klebe – Die Musikkulturen der Türkei und der türkischen Communities in Berlin – Veränderungsprozesse und Wechselwirkungen. Promotor: dr hab. Bożena Muszkalska, prof. UW

Sławomir Wieczorek – Socrealistyczny dyskurs o muzyce w Polsce w latach 1948–1955. Promotor: prof. dr hab. Maciej Gołąb

+

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina

+

Bassem Akiki – Antropocentryzm i teocentryzm w muzyce początku XXI wieku na podstawie opery *Angels In America* Petera Eötvösa. Promotor: prof. Marek Pijarowski

Maria Behrendt – Karol Stromenger – krytyk muzyczny, pedagog, kompozytor. Promotor: dr hab. Magdalena Dziadek

Krzysztof Dębski – *Organismi transcendentali*. Analiza kompozytorska. Promotor: prof. Marcin Błażewicz

Jarosław Gołębiowski – Kształtowanie faktury i analiza wybranych elementów muzycznych w *III Symfonii*. Promotor: dr hab. Paweł Łukaszewski, prof. UMFC

Agata Igras-Sawicka – Charakterystyka fletowych technik wykonawczych w solowej i kameralnej muzyce Marty Ptaszyńskiej. Promotor: Elżbieta Gajewska-Gadzina

Jakub Jakowicz – Muzyka skrzypcowa Witolda Lutosławskiego – zagadnienia artystyczno-wykonawcze. Promotor: Sławomir Tomasik, prof. UMFC

Barbara Karaśkiewicz – Aspekty wyrazowe i wykonawcze w utworach fortepianowych Romana Statkowskiego. Promotor: dr hab. Maciej Zagórski, prof. AJD

Radosław Koper – Etiudy Maurice'a Vieux jako kompendium nowoczesnej techniki gry na altówce. Promotor: Piotr Reichert, prof. UMFC

Seungsun Lee – A Study on Opera *Tae Hyung* composed by Seungsun Lee. Promotor: prof. Marcin Błażewicz

Michał Markuszewski – Improwizacja organowa – replika i kreacja – jako jeden z głównych obszarów mojej muzycznej aktywności. Promotor: Magdalena Czajka

Robert Morawski – Polska sonata na fortepian i skrzypce na podstawie sonat Józefa Elsnera, Ignacego Jana Paderewskiego i Karola Szymanowskiego a współczesne wykonawstwo kameralne. Promotor: Sławomir Tomasik, prof. UMFC

Tomasz Jakub Opalka – Analiza formalna i estetyczna utworu *Collisions of The Mater* na orkiestrę symfoniczną. Promotor: Krzysztof Baculewski

Małgorzata Przedpelska-Bieniek – Warstwa muzyczna filmów: *Persona non grata* w reż. K. Zanussiego i *Z kroniki Auschwitz. Cz. 2 – Orkiestra* w reż.

M. Bukojemskiego. Problemy opracowania muzycznego filmu fabularnego i dokumentalnego. Promotor: prof. Małgorzata Lewandowska

Rafał Sulima – Symfoniczne brzmienie organów na przykładzie transkrypcji organowych Edwina Lemarego. Promotor: prof. Andrzej Chorościński

Marcin Ślązak – *Missa pro peccatis mundi* Grzegorza Duchnowskiego. Specyfika zestawienia chóru mieszanego i orkiestry dętej. Promotor: prof. Urszula Bobryk

Magdalena Wajzner-Barska – Synteza sztuk w rytmice Emila Jaques-Dalcroze'a a multimedialność ruchowych interpretacji utworów muzycznych. Promotor: dr hab. Magdalena Stępień, prof. UMFC

Janusz Wawrowski – Rola wykonawcy w realizacji sonat skrzypcowych Zygmunta Noskowskiego, Ignacego Jana Paderewskiego i Franciszka Ksawerego Brzezińskiego. Promotor: dr hab. Andrzej Gębski, prof. UMFC

+

Opracowała: Aleksandra Jagiełło-Skupińska

Wykaz prac i postępowań habilitacyjnych z zakresu muzykologii i sztuk muzycznych zakończonych w roku 2013

AKADEMIA MUZYCZNA IM. FELIKSA NOWOWIEJSKIEGO W BYDGOSZCZY

+

Wydział instrumentalny

+

Katarzyna Bąkowska – osiągnięcie artystyczne: „Concerto grosso oraz sonata w twórczości mistrzów włoskiego baroku – Arcangelo Corellego i Francesco Geminianiego”

Piotr Biskupski – osiągnięcie artystyczne: „Fantazja Polska”

Joanna Czapińska-Wróblewska – Ewolucja fakturalno-strukturalna francuskiego trio fortepianowego na przykładzie utworów C. Debussy’ego, E. Chaussona, G. Fauré w aspekcie kreacji wykonawczej

Grzegorz Dąbrowski – Oblicza neoklasycyzmu w kompozycji i interpretacji na przykładzie wybranych sonat na fagot i fortepian Camille’a Saint-Saënsa, Charlesa Koechlina i Paula Hindemitha

Katarzyna Rajs – Chopinowski idiom mazurkowy w fortepianowych mazurkach Romana Maciejewskiego. Wybrane aspekty poetyki muzycznej

+

AKADEMIA MUZYCZNA IM. IGNACEGO JANA PADEREWSKIEGO W POZNANIU

+

Wydział instrumentalny

+

Bogdan Narloch – Organy i muzyka organowa na Pomorzu (Wydawnictwo Ars Nova, Poznań 2012)

Jan Bokszczanin – Główne tendencje w rozwoju rosyjskiej i radzieckiej muzyki organowej (Wydawnictwo Polihymnia, Lublin 2012)

Taras Wasko – Polska suita fortepianowa na cztery ręce na tle muzyki europejskiej (Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej w Słupsku, Słupsk 2013)

Danuta Wasko – Polska suita fortepianowa na cztery ręce na tle muzyki europejskiej (Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej w Słupsku, Słupsk 2013)

Katarzyna Stroińska-Sierant – Melodie wielkopolskie na kwartet jazzowy (Wydawnictwo Akademii Muzycznej w Poznaniu, Poznań 2013)

Wojciech Olszewski – Pianistyka Davida Fostera i Steviego Wondera oraz jej wpływ na stylistykę *pop music* (Wydawnictwo Akademii Muzycznej w Poznaniu, Poznań 2013)

+

Wydział instrumentów smyczkowych, harfy, gitary i lutnictwa

+

Dorota Kwiecińska-Erenz – Ekspresja w muzyce przełomu XIX i XX wieku. Sonaty na skrzypce i fortepian Cesara Francka i Karola Szymanowskiego (Wydawnictwo Akademii Muzycznej w Poznaniu, Poznań 2011)

+

AKADEMIA MUZYCZNA IM. GRAŻYNY I KIEJSTUTA BACEWICZÓW W ŁODZI

+

Tomasz Bartoszek – osiągnięcie artystyczne: płyta CD zawierająca *Quatuor pour la fin de Temps* Oliviera Messiaena, wydana w 2004 r. przez wytwórnię DUX (DUX 0459)

Elżbieta Chacińska – Znaczenie techniki *bel canto* w stylizowanych pieśniach ludowych

Mariusz Drzewicki – Asocjacja założeń stylistycznych inspirowanych muzyką Andaluzji w twórczości fortepianowej Izaaka Albéniza jako wynik tendencji tworzenia muzyki w nurcie narodowym na przykładzie *Suite española* op. 47 i *Cantos de España* op. 232

Anna Dzionek-Kwiatkowska – Muzyka kwiatów i muzyka morza – mimetyzm a symbolizm w cyklach pieśni *Flores Argentinas* Carlosa Guastavina i *Sea Pictures* Edwarda Elgara

Krzysztof Grzeszczak – osiągnięcie artystyczne: *Locus inaeestimabilis* na dwa chóry mieszane i orkiestrę symfoniczną z 2011 r.

Monika Izabela Kędziora – osiągnięcie artystyczne: *Aequinoctium* na orkiestrę z 2009 r.

Stanisław Daniel Kotliński – Ewolucja głosu ludzkiego w kontekście filozofii kształcenia i metody wokalne Barbary Iglukowskiej

Zoltán Kovács – osiągnięcie artystyczne: wykonanie światowej prapremiery kompozycji Dorothee Eberhardt *Neon* na klarnet i fortepian w Filharmonii Monachijskiej (Gasteig) w dniu 3 marca 2013 r., nagrane przez radio Bayerischer Rundfunk

Maciej Łabecki – osiągnięcie artystyczne: nagranie *Czterech Pór Roku* Antonia Vivaldiego

Ewa Marciniak – osiągnięcie artystyczne: nagranie *Stabat Mater* op. 53 Karola Szymanowskiego, utrwalone na płycie CD (NAXOS 8.570724)

Bożena Hanna Wagner – Witold Lutosławski *Pieśni dla dzieci* na głos i fortepian. Interakcje między słowem a muzyką jako równoważnymi elementami wykonawstwa piosenek dla dzieci na przykładzie wybranych kompozycji

+

AKADEMIA MUZYCZNA IM. KAROLA LIPIŃSKIEGO WE WROCŁAWIU

+

Wydział instrumentalny

+

Stanisław Karol Halat – Rodzaje akompaniamentów i ich rola w kreowaniu muzycznego przekazu w grze na zestawie jazzowym

Dariusz Adam Kaliszuk – Sesja nagraniowa jako jedno z najtrudniejszych zadań w pracy perkusisty

Aleksandra Maria Rupocińska – osiągnięcie artystyczne: 1. François Bernard Mâche *Korwar na klawesyn i taśmę*, 2. Marcin Bortnowski *Pod mgłą brunatną zimowego świtu*, 3. Marcin Rupociński *Secundum interiozem hominem*

Anna Rutkowska-Schock – osiągnięcie artystyczne: 1. *Inspirations Parisiennes*, 2. *Musiques des Expos*

Dariusz Stefan Samól – Muzyka saksofonowa w twórczości polskich kompozytorów – dzieła wybrane

Karol Szymanowski – Wibrafon jako instrument harmoniczny w zespole jazzowym

Elżbieta Anna Woleńska – Johann Sedlatzek – *Souvenir*

+

Wydział wokalny

+

Jacek Aleksander Ozimkowski – osiągnięcie artystyczne: 1. *Jasnogórska muzyka na Boże Narodzenie* vol. 1 z utworami M. J. Żebrowskiego, J. Kobierkowicza i F. Perneckhera, 2. *Jasnogórska muzyka dawna* vol. 4, *Vesperae in D* M. J. Żebrowskiego, 3. *Jasnogórska muzyka dawna* vol. 5, *Vesperae* O. Eryka Briknera OSSPE

+

AKADEMIA MUZYCZNA IM. KAROLA SZYMANOWSKIEGO W KATOWICACH

+

Wydział wokально-instrumentalny

+

Arkadiusz Adamski – *Kwartet klarnetowy* Krzysztofa Pendereckiego

Beata Bilińska – Wykonania XX-wiecznych koncertów na fortepian z orkiestrą (*Zmartwychwstanie* K. Pendereckiego, *II Koncert fortepianowy* L. Różyckiego, *Etiudy symfoniczne* A. Malawskiego, *II Koncert fortepianowy* W. Kilara)

Magdalena Pilch – Kompleksowa wizja fletu romantycznego w zakresie budowy, brzmienia, techniki gry i praktyki wykonawczej według *Die Kunst des Flötenspiels in theoretisch-praktischer Beziehung dargestellt von A. B. Fürstenau* op. 138 (wyd. Unum, Kraków 2011)

Paweł Sobierajski – Sakralna liryka wokalna Jerzego Rosińskiego (wyd. Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego, Katowice 2012)

Marek Urbańczyk – Ochrona i konserwacja organów zabytkowych na tle rozwoju sztuki organmistrzowskiej

+

AKADEMIA MUZYCZNA IM. STANISŁAWA MONIUSZKI W GDAŃSKU

+

Wydział instrumentalny

+

Andrzej Bukowski – Polska muzyka klarnetowa 1914–1939 na przykładach niepublikowanych utworów F. Nowowiejskiego, G. Fitelberga, T. Z. Kasserna, A. Malawskiego, M. Kondrackiego, L. M. Rogowskiego

Andrzej Kacprzak – Roman Maciejewski – twórca oryginalny i niezany. Studium twórczości skrzypcowej

Paweł Kukliński – Antoni Rutkowski – *Trio fortepianowe g-moll op. 13*, *Sonata skrzypcowa c-moll op. 5*, płyta CD (wyd. Acte Prealable, nr kat. AP 0292, 2013)

Elżbieta Pasierowska-Kołodziej – Witold Lutosławski – utwory kameralne z fortepianem: zagadnienia analityczno-interpretacyjne

Tadeusz Samerek – Akordy sukcesu i pasażerka tęsknoty. Enneagram kluczem do interpretacji sonat wiolonczelowych Fryderyka Chopina i Aleksandra Tansmana

+

Wydział dyrygentury chóralnej, muzyki kościelnej, edukacji artystycznej, rytmiki i jazzu

+

Iwona Bożena Bańska – osiągnięcie artystyczne: płyta CD *Za górami, za lasami... niezwykle opowieści dla małych i dużych*

Kazimierz Dąbrowski – osiągnięcie artystyczne: płyta CD *Oratio*

Tomasz Dzięcioł – Utwory chóralne artystycznym świadectwem kultu Maryi

Anna Galikowska-Gajewska – osiągnięcie artystyczne: płyta DVD, książka i album fotograficzny *Brzmienie w interpretacjach ruchowych utworu muzycznego. Debussy, Cage, Penderecki, Szalonek, Dobrowolski, Olczak, Kaiser*

Joanna Glenc – osiągnięcie artystyczne: płyta CD *Jacek Glenc, Religioso e Poetico – autograf kompozytora – utwory na chór mieszany a cappella*

Anna Olszewska – osiągnięcie artystyczne: płyta CD *Nieznane dzieła S. Ziemianowskiego: Msza C-dur, Vesperae D-dur, Vesperae C-dur*

Anna Szostak-Myrczek – *Musica figurata ad usum publicum*. Krzysztof Baculewski – twórczość chóralna w kontekście praktyki wykonawczej

Opracowała: Aleksandra Jagiełło-Skupińska

Anna Tarnowska – osiągnięcie artystyczne: zbiór płyt DVD i CD: 1. Piotr Schmidtke *Muzeum Historyczne Madame Eurozy*; 2. Modest Musorgski *Borys Godunow*; 3. Roman Maciejewski *Msza Pasterska* oraz polskie kolędy i pastorałki; 4. A. Henryk Jan Bator *Agnus Dei* i *Deus Vicit B*). Randall Thompson *Alleluja* C. Jarosław Gołembiewski *Gloria op. 95 for Pope John Paul II*; 5. Ignacy Jan Paderewski *Manru*

Beata Wróblewska – Pieśni Joachima Schwarza w opracowaniach wokalnych i wokально-instrumentalnych

+

AKADEMIA MUZYCZNA W KRAKOWIE

+

Wydział twórczości, interpretacji i edukacji muzycznej

+

Dyrygentura

Tomasz Chmiel – osiągnięcie artystyczne: Artur Malawski, *I Symfonia* (rekonstrukcja, wykonanie i nagranie utworu)

Małgorzata Kaniowska – Dyrygent – współtwórca. Granice ingerencji w interpretację współczesnych partytur muzycznych. Ryszard & Aleksander Gabryś – *Muzyka na smyczki*

+

Kompozycja

Magdalena Długosz – osiągnięcie artystyczne: *utwór Gemisatos na orkiestrę, solową partię komputerową, perkusję koncertującą i live electronics*

+

Teoria muzyki

Małgorzata Janicka-Słysz – osiągnięcie artystyczne: *Poetyka muzyczna Karola Szymanowskiego. Studia i interpretacje*

+

Wydział instrumentalny

+

Anna Dębowska-Jaroszek – Kameralistyka fortepianowa Josepha Jongena. Od ewolucji języka muzycznego po zagadnienia wykonawcze

Jacek Dumanowski – Sonaty altówkowe Carla Stamitza, Johanna Baptisty Vanhala i Johanna Nepomuka Hummla. Studium klasycznej stylistyki wykonawczej

Susi Ferfaglia – Msza alternatim we włoskiej i francuskiej muzyce liturgicznej XVII wieku

Monika Gardoń-Preinl – *Kwintet Es-dur na instrumenty dęte i fortepian KV 452* W. A. Mozarta. *Wielki kwintet Es-dur op. 16* L. van Beethovena. Analiza dzieła a interpretacja wykonawcza w kontekście historii gatunku

Benedykt Matusik – Muzyka na trąbki i kotły. Historia i znaczenie zawodowej organizacji muzyków w kontekście współczesnej praktyki wykonawczej

Anna Miech – Synergia w grze kameralnej w aspekcie pianistycznych środków wykonawczych na przykładzie wybranych utworów kameralnych Carla Marii von Webera, Gabriela Fauré i Dymitra Szostakowicza

Wacław Mulak – Współczesne *corno da caccia*. Charakterystyka oraz zastosowanie instrumentu w muzyce solowej i orkiestrowej na przykładzie twórczości kompozytorów baroku i późnego romantyzmu

Agata Sapięcha – Mowa dźwięków w muzyce XVII wieku. Interpretacja wybranych utworów Kaspara Förstera juniora i jego mistrzów

Marek Stefański – Źródła inspiracji twórczych i formy ich wyrazu w muzyce organowej kompozytorów krakowskich w drugiej połowie XX wieku, na przykładzie wybranych utworów Tadeusza Machla, Krystyny Moszumańskiej-Nazar, Juliusza Łuciuka i Jana Jargonia

Monika Wilińska-Tarcholik – Forma suitowa z punktu widzenia wykonawcy na przykładzie wybranych arcydzieł muzyki kameralnej XX wieku

+

INSTYTUT MUZYKOLOGII UNIwersYTETU Jagiellońskiego

+

Anna G. Piotrowska – Romantyczna wizja postaci Cygana w twórczości muzycznej XIX i pierwszej połowy XX wieku (wyd. Musica Iagellonica, Kraków, 2012)

+

INSTYTUT MUZYKOLOGII UNIwersYTETU WARSZAWSKIEGO

+

Irena Bieńkowska – Muzyka na dworze księcia Hieronima Floriana Radziwiłła (Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2013)

Tomasz Baranowski – Profile Skriabina. Szkice z poetyki twórczości (Wydawnictwo Elan, Białystok 2013)

Tomasz Jeż – Kultura muzyczna jezuitów na Śląsku i ziemi kłodzkiej (1581–1776) (Wydawnictwo Naukowe Sub Lupa, Warszawa 2013)

Agnieszka Leszczyńska – Muzyka w Prusach Królewskich drugiej połowy XVI wieku

+

KATEDRA MUZYKOLOGII UNIwersYTETU IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

+

Marcin Gmys – Harmonie i dysonanse. Muzyka Młodej Polski wobec innych sztuk (wyd. PTPN, Poznań 2013)

Maciej Jabłoński – Filozoficzne i metodologiczne problemy współczesnej muzykologii. W poszukiwaniu nowego paradygmatu

+

KATEDRA MUZYKOLOGII UNIwersYTETU WROCLAWSKIEGO

+

Barbara Literska – Tadeusz Baird. Kompozytor, dzieło, recepcja (Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra, 2012)

+

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie

+

Aleksandra Dziurosz – osiągnięcie artystyczne: spektakl *Kontrasty*

Zdzisław Madej – Partia tytułowa Chopina z opery Giacomo Oreficego w kontekście inspiracji muzyką fortepianową polskiego kompozytora

Krzysztof Szmyt – Piękno pięknej młynarki. Związki słowno-muzyczne i problemy wykonawcze w cyklu pieśni *Die schöne Müllerin* Franza Schuberta

Monika Kolasa-Hladíková – Fonetyczne i prozodyczne determinanty wykonawstwa czeskiej liryki wokalne na podstawie wybranych pieśni Antonina Dvořáka, Leosa Janáčka i Bohuslava Martinů

Ryszard Borowski – Flecista jazzowy. Interpretator, improwizator, aranżer, kompozytor. Mały traktat osobisty.

Jarosław Bręk – osiągnięcie artystyczne: występ na koncercie „Muzyczne pejzaże Czesława Miłosza”

Joanna Kozłowska-Szczepaniak – osiągnięcie artystyczne: interpretacje pieśni *Les jet d'eau* i *Recueillement* z cyklu *Pięć poematów Charlesa Baudelaire'a* C. Debussy'ego

Izabella Szalaj-Zimak – osiągnięcie artystyczne: interpretacje kwartetów Henryka Mikołaja Góreckiego *III Kwartet „Już się zmierzcha”* op. 62, *Quasi Una Fantazja* op. 64, *Pieśni śpiewają* op. 67; Witolda Lutosławskiego *Kwartet smyczkowy* z 1964 roku; Krzysztofa Pendereckiego *III Kwartety* z 1960 r., z 1968 r., z 2003 r.

Joanna Ławrynowicz-Just – Melcer odkryty na nowo. Koncerty fortepianowe Henryka Melcera-Szczawińskiego w aspekcie wykonawczym

Agnieszka Franków-Żelazny – rozprawa habilitacyjna *Motety Johanna Sebastiana Bacha BWV 225–230 w aspekcie wykonawczym*

Artur Stefanowicz – osiągnięcie artystyczne: płyta *Porpora cantatas*

Roman Hoffman – osiągnięcie artystyczne: interpretacja *Sonaty g moll* op. 19 na wiolonczelę i fortepian Sergiusza Rachmaninowa

+

Opracowanie: Aleksandra Jagiełło-Skupińska

Lista osób, którym Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadał tytuł profesora sztuk muzycznych

+

Teresa Adamowicz-Kaszuba, Akademia Muzyczna im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu

Dariusz Aleksander Bąkowski-Kois, Akademia Muzyczna w Krakowie

Robert Stanisław Cieśla, Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie

Beata Maria Cywińska, Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi

Magdalena Stefania Czajka, Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie

Monika Karolina Fedyk-Klimaszewska, Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku

Anna Irena Jeremus-Lewandowska, Akademia Muzyczna im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu

Sławomir Jan Kamiński, Akademia Muzyczna im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu

Juliusz Stefan Karcz, Uniwersytet Zielonogórski

Izabela Barbara Kłosińska, Teatr Wielki – Opera Narodowa w Warszawie

Anna Ludmiła Kozub, Akademia Muzyczna im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu

Krzysztof Władysław Latała, Akademia Muzyczna w Krakowie

Hanna Magdalena Michalak, Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy

Wioletta Miłkowska, Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina, Wydział Zamiejscowy w Białymstoku

Marek Władysław Mleczek, Akademia Muzyczna w Krakowie

Mikołaj Józef Moroz, Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie

Dariusz Gwidon Paradowski, Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki
w Gdańsku

Janusz Ratajczak, Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów
w Łodzi

Zbigniew Jerzy Raubo, Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego
w Katowicach

Cezary Marcin Sanecki, Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta
Bacewiczów w Łodzi

Leszek Skrla, Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku

Marcin Sompoliński, Akademia Muzyczna im. Ignacego Jana Paderewskiego
w Poznaniu

Monika Swarowska-Walawska, Akademia Muzyczna w Krakowie

Marta Szoka, Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów
w Łodzi

Elwira Beata Śliwkiewicz-Cisak, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie

Henryk Stanisław Wierzchoń, Akademia Muzyczna im. Feliksa
Nowowiejskiego w Bydgoszczy

+

Źródło: informacja z Biura Kadr i Odznaczeń Kancelarii Prezydenta RP

+

+

Opracowanie: Aleksandra Jagiełło-Skupińska

Dane Głównego Urzędu Statystycznego o uczestnictwie Polaków w muzycznych wydarzeniach kulturalnych w 2013 roku

+

Liczba instytucji muzycznych

+

W 2013 roku nieco spadła liczba teatrów i instytucji muzycznych w Polsce, natomiast zwiększyła się liczba odbiorców koncertów i spektakli organizowanych przez te instytucje. Liczba słuchaczy i widzów ogółem wzrosła o 7,3% i wyniosła 11,5 mln osób. Najwięcej instytucji artystycznych mieści się w województwach: mazowieckim, małopolskim i śląskim, a najmniej w opolskim, podkarpackim, lubuskim i świętokrzyskim.

W omawianym roku odbyła się podobna liczba przedstawień i koncertów co w roku poprzednim, czyli 55,4 tys. spektakli (wzrost o 2,5%). Każda instytucja zaprezentowała przeciętnie 326 przedstawień i koncertów (w 2012 r. – 311). Najwięcej – średnio 471 koncertów rocznie – organizowały filharmonie, orkiestry i chóry, z kolei opery i operetki wystawiły średnio 187 przedstawień w ciągu roku.

+

Instytucjami najbardziej aktywnymi w dziedzinie działalności edukacyjnej, podobnie jak w zeszłych latach, pozostają filharmonie i orkiestry, które w 2013 roku zorganizowały 13,3 tys. szkolnych audycji muzycznych dla dzieci i młodzieży (o 12,0% więcej niż w 2012 roku).

+

Z roku na rok coraz większa liczba placówek wprowadza udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, umożliwiające im korzystanie z oferty kulturalnej. Już 80,1% budynków teatrów i instytucji muzycznych ma wejście zaadaptowane do potrzeb osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, a 75% jest przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych wewnątrz

obiekty (to odpowiednio o 3,3% i 4,7% więcej niż w ubiegłym roku), jednak tylko 8,7% obiektów ma wyposażenie do audiodeskrypcji, umożliwiające odbiór treści wizualnych przez osoby niewidzące i słabowidzące.

+

Masowe imprezy artystyczno-rozrywkowe

+

W 2013 roku zorganizowano w Polsce 5730 imprez masowych (to o 230 więcej niż w roku poprzednim), a 41,8% z nich stanowiły imprezy artystyczno-rozrywkowe. Tych z kolei odbyło się o 7,8% mniej w stosunku do zeszłego roku i wzięło w nich udział o 2,7% mniej uczestników. Połowę masowych imprez artystyczno-rozrywkowych stanowiły wydarzenia muzyczne – zorganizowano 1208 koncertów (436 w obiekcie zamkniętym, a 772 na terenie otwartym). Znaczna ich część (90,9%) odbyła się w miastach. Najwięcej imprez muzycznych odbyło się w województwie wielkopolskim (138), mazowieckim (128) i małopolskim (119).

+

Źródła

Bank Danych Lokalnych, GUS,

http://www.stat.gov.pl/bdl/app/strona.html?p_name=indeks [09.08.2014];

+

Działalność instytucji kultury w Polsce w 2013 r. Informacja sygnałna, Urząd Statystyczny w Krakowie – Ośrodek Statystyki Kultury, 23.07.2013,

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/kultura-turystyka-sport/kultura/dzialalnosc-instytucji-kultury-w-polsce-w-2013-r-,3,5.html> [09.08.2014].

*Opracowanie: Michał Feliksiak, Aleksandra Jagiełło-Skupińska,
Katarzyna Kowalczyk*

Wybrane badania opinii społecznej dotyczące muzyki w 2013 roku

+

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ DLA INSTYTUTU MUZYKI I TAŃCA

+

Badanie na temat częstości słuchania muzyki poważnej, styczeń 2014

+

Na początku bieżącego roku Instytut Muzyki i Tańca zlecił przeprowadzenie badań ilościowych na temat słuchania przez Polaków muzyki poważnej w 2013 roku (po raz pierwszy tego rodzaju badania zostały zrealizowane w grudniu 2012 roku). Z przytoczonych wyników wyłania się obraz nieco bardziej pozytywny niż w zeszłym roku. W 2013 roku 82,6% dorosłych Polaków nie było ani razu na koncercie muzyki poważnej (w 2012 roku ten odsetek wynosił 86,7%); 7,7% słuchało muzyki poważnej na żywo tylko raz (w 2012 roku – 6,4%); 7,8% – kilka razy (w roku poprzedzającym – 5,3%), a 1,9% – wiele razy.

+

Z przeprowadzonych badań wynika, że podobnie jak w roku ubiegłym, znacznie więcej osób słucha muzyki poważnej w zaciszu domowym. 18% Polaków słuchało w ubiegłym roku muzyki poważnej za pośrednictwem radia, telewizji, Internetu lub płyty wiele razy (w 2012 roku – 10,5%); 35,8% – kilka razy (w 2012 roku – 29,4%); a 5,5% – raz. Z kolei 40,7% ankietowanych zadeklarowało, że w ubiegłym roku w ogóle nie słuchało tego rodzaju muzyki (w roku 2012 było to aż 54,2%).

+

Badania wykazały dużą zależność częstości słuchania muzyki poważnej od wykształcenia: 89% respondentów z wykształceniem podstawowym i 90% z wykształceniem zasadniczym zawodowym nie chodzi na koncerty muzyki poważnej, a 51% respondentów z wykształceniem podstawowym i 52%

z wykształceniem zasadniczym zawodowym nigdy nie słucha jej w domu, z kolei wśród absolwentów szkół wyższych odsetek nieuczęszczających na koncerty zmniejszył się do 64%, a niesłuchających w domu do 21% – oraz od przynależności do grupy społeczno-zawodowej; udział w koncertach deklaruje tylko 5% rolników, 6% średniego personelu, techników i rencistów, 7% robotników niewykwalifikowanych i aż 41% kadry kierowniczej i specjalistów z wyższym wykształceniem; do słuchania w domu najrzadziej przyznają się robotnicy niewykwalifikowani: 39%, a najczęściej przedstawiciele kadry kierowniczej i specjalistów z wyższym wykształceniem: 80% respondentów. Można zauważyć także pewną zależność wyników ankiety od płci badanych: nieco więcej kobiet niż mężczyzn słucha muzyki poważnej, zarówno w domu, jak i „na żywo” – oraz od miejsca zamieszkania – im mniejsze miasto, tym mniej osób chodzi na koncerty (ta prawidłowość nie dotyczy mieszkańców wsi, którzy deklarują obecność na koncertach na poziomie mieszkańców miast liczących od 20 000 do 99 000 mieszkańców), a im mniejsza miejscowość w ogóle, tym mniej osób słucha muzyki w domu.

+

Nie obserwuje się znaczącego wpływu innych parametrów, takich jak wiek, poglądy polityczne (choć zwolennicy lewicy deklarują częstszy udział w koncertach „na żywo” niż osoby deklarujące poglądy centrowe oraz prawicowe), udział w praktykach religijnych (jedynie osoby najaktywniejsze religijnie są także częstszymi odbiorcami muzyki poważnej) oraz ocena własnych warunków materialnych. Także sytuacja materialna respondentów nie odbija się na częstości słuchania muzyki poważnej, poza odnotowanym większym odsetkiem odbiorców wśród najlepiej zarabiających.

+

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

+

Internauci 2013, czerwiec 2013

+

Centrum Badania Opinii Społecznej regularnie od 2002 roku bada aktywność Polaków w internecie.

+

Z omawianych badań wynika, że z roku na rok zwiększa się w Polsce rola Internetu jako kanału transmisji materiałów audiowizualnych, w tym telewizji, filmów i seriali. Jak wiadomo, pewną (niewyodrębnioną w badaniu) część tych

treści stanowią również materiały muzyczne. Prawie połowa użytkowników Internetu (45%, czyli 27% ogółu ankietowanych) zadeklarowała, że w miesiącu poprzedzającym badanie oglądała w sieci materiały audiowizualne. Odsetek widzów zmniejsza się wyraźnie wraz z wiekiem (od 80% najmłodszych użytkowników, do 22% internautów w wieku 55 i więcej lat).

+

Ankietowani nieco rzadziej pobierają z Internetu bezpłatne programy, muzykę i filmy. Podobnie jak w poprzednim roku, tego rodzaju aktywność deklaruje jedna trzecia internautów (34%), czyli 20% ogółu badanych, i tak, jak w przypadku oglądania, im młodsi internauci, tym częściej ściągają pliki. Z kolei do słuchania radia przez Internet przyznaje się, podobnie jak w poprzednich latach, nieco ponad jedna trzecia użytkowników Internetu (34%), czyli jedna piąta ogółu dorosłych (21%). 21% ankietowanych użytkowników Internetu, co stanowi 13% ogółu badanych, w ciągu miesiąca poprzedzającego badanie zamieściło w internecie zrobione przez siebie zdjęcia lub filmy.

+

Jeśli chodzi o zakupy internetowe, respondenci najczęściej kupują odzież, obuwie, sprzęt elektroniczny i artykuły motoryzacyjne. Rzadziej nabywane artykuły to książki, kosmetyki, zabawki i artykuły dziecięce oraz sprzęt sportowy. Dopiero w następnej, jeszcze bardziej sporadycznie kupowanej grupie produktów, obok biletów na samolot, pociąg lub autobus, programów i gier komputerowych oraz dostępu do usług lub treści online, znajdujemy muzykę i filmy (4% użytkowników Internetu, czyli 2% ogółu dorosłych). Najrzadziej nabywanymi dobrami w 2013 roku były leki i artykuły spożywcze.

+

Już od kilku lat obserwujemy coraz większą rolę portali społecznościowych. Konto w co najmniej jednym z nich posiada około jedna trzecia dorosłych Polaków. Ta wielkość nie zmienia się znacząco od kilku lat. W badaniu z 2013 roku zarejestrowani użytkownicy stanowili 36% ankietowanych, czyli 60% internautów. Podobnie jak w przypadku innych aktywności w internecie, ich liczba jest uzależniona od wieku – konto w przynajmniej jednym portalu posiada od 90% respondentów wieku 18–24 lata, do 19% ankietowanych powyżej 65. roku życia. Warto zauważyć, że poza pełnieniem funkcji towarzyskich, związanych z kontaktowaniem się ze znajomymi i poznawaniem nowych osób (ten rodzaj wykorzystania portali deklaruje 50%

internautów), służą one coraz częściej do zasięgnięcia informacji czy zapoznawania się z materiałami rozrywkowymi i kulturalnymi. 39% internautów korzysta z portali społecznościowych, żeby słuchać muzyki, oglądać zdjęcia i filmy lub czytać teksty, a prawie jedna czwarta (24%) jako cel wskazuje zamieszczanie takich materiałów.

Tabela I.

Czy w ciągu ostatniego miesiąca:	Odsetek odpowiedzi twierdzących według terminów badań								
	III.05	III.06	III.07	III.08	VI.09	IV.10	VII.11	V.12	V.13
- ściągał(a) Pan(i) darmowe programy, muzykę, filmy									
Użytkownicy Internetu	40	45	43	40	45	42	38	33	34
Ogół dorosłych	11	14	16	18	21	22	21	19	20
- słuchał(a) Pan(i) przez Internet radia									
Użytkownicy Internetu	-	25	32	37	41	40	33	31	34
Ogół dorosłych	-	8	12	16	20	20	18	18	21
- oglądał(a) Pan(i) przez Internet telewizję, filmy, seriale, nagrania wideo (w latach 2006-2008 użyto sformułowania „oglądał(a) Pan(i) przez Internet telewizję”)									
Użytkownicy Internetu	-	14	14	17	38	40	40	37	45
Ogół dorosłych	-	4	5	8	18	21	22	21	27
Cele korzystania z portali społecznościowych:									
- słuchanie muzyki, oglądanie filmów lub zdjęć, czytanie tekstów									
Użytkownicy Internetu	-	-	-	27	38	35	36	33	39
Ogół dorosłych	-	-	-	12	19	18	20	18	23
- zamieszczanie swoich zdjęć, filmów, muzyki, tekstów									
Użytkownicy Internetu	-	-	-	18	27	27	23	21	24
Ogół dorosłych	-	-	-	8	13	14	13	12	14

Źródło: http://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2013/K_075_13.PDF

AKTYWNOŚCI I DOŚWIADCZENIA POLAKÓW W 2013 ROKU, LUTY 2014

+

Z badania przeprowadzonego w lutym 2014 roku przez CBOS wynika, że w 2013 roku 37% Polaków uczestniczyło w koncercie. Stanowi to taki sam odsetek, jak w roku ubiegłym i nieco wyższy niż w roku 2012 (34%). Ponad jedna piąta Polaków była na kilku koncertach (22%), jednego koncertu wysłuchało w 2013 roku 12% respondentów, a tylko 3% pytanych było na koncercie wiele razy.

+

Źródło: http://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2014/K_017_14.PDF

+

MILLWARD BROWN

+

Spędzanie wolnego czasu

+

W 2013 roku, tak jak w latach ubiegłych, Millward Brown (przedtem Millward Brown SMG/KRC) przeprowadził badanie Target Group Index, dotyczące form spędzania wolnego czasu przez Polaków. 30,24% Polaków zadeklarowało, że w okresie od stycznia do grudnia 2013 roku słuchało muzyki w wolnym czasie. Odsetek ten z roku na rok nieznacznie spada – od lipca 2011 do czerwca 2012 roku 31,90% Polaków spędzało czas wolny słuchając muzyki, od lipca 2010 do czerwca 2012 roku – 32,88%, a od lipca 2012 do marca 2013 roku – 31,75%.

+

Źródło: Projekt Millward Brown, TGI

+

MILLWARD BROWN DLA PORTALU WIRTUALNEMEDIA.PL

+

Raport Radio Track

+

Z raportu dowiadujemy się, że w okresie od maja do lipca 2013 średnio 22,42 mln Polaków słuchało radia w ciągu doby, a 28,44 mln osób na przestrzeni tygodnia. Najwyższa słuchalność przypadła na godziny poranne (od 9:00 do 10:00), ze średnią godzinową liczbą słuchaczy na poziomie 9,23 mln osób. Niewiele niższą słuchalność (prawie 9 mln osób) zanotowano w godzinach 8:00–9:00 i 10:00–13:00, po południu słuchalność sukcesywnie spada.

+

Źródło: <http://www.zpav.pl/aktualnosci.php?idaktualnosci=656>; www.wirtualnemedial.pl

+

+

ARC RYNEK I OPINIA

+

Po kulturę na piknik, maj 2013 (Sponsoring Monitor 2013)

+

Z powyższego badania, przeprowadzonego metodą bezpośrednich wywiadów kwestionariuszowych wspomaganych komputerowo, wynika, że większość Polaków nie interesuje się kulturą i sztuką. Tylko 26% ankietowanych zadeklarowało zainteresowanie tymi dziedzinami. Podobne wyniki zanotowano w poprzednich latach (tabela 2).

+

Tabela 2. Odpowiedzi na pytanie: Czy interesuje się Pan(i) kulturą? (w procentach)

	Bardzo się interesuję	Trochę się interesuję	Raczej się nie interesuję	W ogóle się nie interesuję
2010	2	26	29	43
2011	1	22	34	43
2012	3	24	30	43
2013	1	25	34	40

Źródło: opracowanie własne.

+

Najbardziej popularne wśród polskich odbiorców wydarzenia kulturalno-rozrywkowe to ogólnodostępne imprezy o charakterze rozrywkowym i towarzyskim, takie jak pikniki, festyny, projekcje filmowe, imprezy taneczne (w tym dyskoteki), koncerty muzyki popularnej i programy telewizyjne typu „talent show”.

+

Źródło: http://www.arc.com.pl/po_kulture_na_piknik-41999487-pl.html

+

RADA MONITORINGU SPOŁECZNEGO, WARSZAWA 2013

+

Diagnoza społeczna 2013. Warunki i jakość życia Polaków

+

Opublikowana w ubiegłym roku *Diagnoza* stanowi siódmy pomiar jakości życia w Polsce; pierwsze badanie odbyło się w 2000 roku. W obecnym badaniu znacznie zwiększona została wielkość próby (z 6625 respondentów

w 2000 roku do 26 307 w 2013 roku) i zakres tematyczny kwestionariuszy. Przedstawiciele prawie 78% gospodarstw ocenili, że poziom zaspokojenia ich potrzeb związanych z kulturą w ostatnich dwóch latach nie zmienił się, prawie 18% gospodarstw jest zdania, że sytuacja pogorszyła się, a tylko niecałe 5%, że uległa poprawie. Odsetek gospodarstw domowych negatywnie oceniających zmiany zaspokojenia swoich potrzeb związanych z kulturą wzrósł znacząco (o prawie 2 p.p.) w ciągu ostatnich 2 lat.

+

W marcu 2013 roku 17% badanych gospodarstw domowych zadeklarowało rezygnację z wyjścia do teatru, opery, operetki, filharmonii i na koncert z powodów finansowych w ciągu ostatniego roku, co stanowi zbliżony odsetek do tego sprzed 2 lat – 16,6%, jednak na przestrzeni ostatnich 6 lat widoczny jest niewielki spadek odsetka gospodarstw odczuwających trudności finansowe w korzystaniu z wybranych form uczestnictwa w kulturze. Jak czytamy w *Diagnozie...*: „Zdecydowanie najwyższy odsetek zmuszonych do rezygnacji z korzystania z wybranych form uczestnictwa w kulturze charakteryzował w 2013 r. grupę gospodarstw najuboższych, utrzymujących się z niezarobkowych źródeł oraz gospodarstw rencistów (odpowiednio nawet prawie 54 oraz ponad 45% w przypadku teatru, opery, operetki, filharmonii lub koncertu), a najmniejszy (niecałe 19%) gospodarstw pracujących na własny rachunek. Wśród grup gospodarstw domowych wyróżnionych ze względu na typ najczęściej musiały zrezygnować z wybranych form uczestnictwa w kulturze gospodarstwa rodzin niepełnych oraz wielodzietnych, w których częstość rezygnacji z tych form uczestnictwa w kulturze przekraczała nawet 40%”. Większy odsetek rezygnacji odnotowano również w gospodarstwach z bezrobotnymi, wśród mieszkańców największych miast, a spośród województw – w lubelskim, wielkopolskim, podkarpackim oraz warmińsko-mazurskim.

+

Z badania dowiadujemy się również, że w co szóstym (16,1%) gospodarstwie domowym w Polsce jest co najmniej jeden instrument muzyczny, jednak w ponad jednej czwartej z nich nie jest używany.

+

Diagnoza... porusza także kwestię dostępu do kultury i informacji o wydarzeniach kulturalnych za pomocą Internetu. Jak można się domyślić, użytkownicy Internetu są o wiele bardziej aktywnymi uczestnikami kultury

niż osoby, które z tego medium nie korzystają. Ten problem ma duże znaczenie w przypadku ludzi starszych, którzy w mniejszym stopniu korzystają z Internetu niż młodszy, w wyniku czego mają utrudnione możliwości funkcjonowania w niektórych sferach, w tym w kulturze. Jest to jedna (choć nie jedyna) z przyczyn, które powodują, że seniorzy dużo rzadziej od osób młodszych bywają w kinie, teatrze lub na koncercie (bez zróżnicowania ze względu na płeć i wykształcenie).

+

Źródło: *Diagnoza społeczna 2013. Warunki i jakość życia Polaków*, red. Janusz Czapinowski, Tomasz Panek, (in:) *Contemporary Economics, Quarterly of University of Finance and Management in Warsaw*, Volume 7, Special Issue, Sept. 2013, rada Monitoringu Społecznego, Warszawa, www.diagnoza.com [18.07.2014]

+

INTERAKTYWNY INSTYTUT BADAŃ RYNKOWYCH DLA SERWISU INTERNETOWEGO NUPLAYS

+

Sieciowa rewolucja, czyli jak konsumujemy muzykę. Raport NuPlays na temat polskiego rynku muzycznego

+

Przeprowadzone w grudniu 2013 roku z wykorzystaniem ankiety internetowej badanie, które objęło 800 osób w wieku 15–50 lat wykazało, że już prawie połowa Polaków słucha muzyki tylko z Internetu. 57% badanych nie kupuje płyt CD, a Internet jest głównym źródłem pozyskiwania nagrań muzycznych dla 42% respondentów (dla jednej trzeciej tej grupy – źródłem wyłącznie darmowym). W przeprowadzonym badaniu wyraźnie uwidoczniła się różnica pokoleniowa w omawianej kwestii – osoby przed 30. rokiem życia korzystają głównie z Internetu i nowych technologii, a osoby starsze preferują nośniki fizyczne, przede wszystkim CD, ale także płyty winylowe (ponad 5% wszystkich uczestników badania). Osoby w wieku 35–50 lat częściej płacą za muzykę, a połowa z nich kupuje tradycyjne nośniki w stacjonarnych i internetowych sklepach muzycznych. Niemal jedna piąta badanych (17%) korzysta z serwisów streamingowych, ale tylko 2% wszystkich respondentów w ramach abonamentu wykupionego w serwisie.

+

+

Nasi rodacy przeznaczają coraz więcej pieniędzy na uczestnictwo w koncertach. Prawie 20% badanych deklaruje kupowanie biletów na imprezy muzyczne na żywo, a jedna trzecia z nich (32%) wydaje na bilety co najmniej 100 zł miesięcznie.

+

Źródło: nuplays.pl

+

Opracowanie: IMiT

Wyniki badania omnibusowego na temat znajomości osoby Andrzeja Panufnika oraz częstości słuchania muzyki poważnej

CHARAKTERYSTYKA BADANIA

+

Zleceniodawca badania: Instytut Muzyki i Tańca

Wykonawca badania: Centrum Badania Opinii Społecznej

Termin realizacji badania (praca ankietatorów w terenie): od 16 do 26 stycznia 2014 roku

Rodzaj badania: ilościowe typu omnibus

Rodzaj próby: ogólnopolska, losowa, reprezentatywna dla dorosłych mieszkańców Polski

Próba zrealizowana (liczba przeprowadzonych wywiadów): 1046

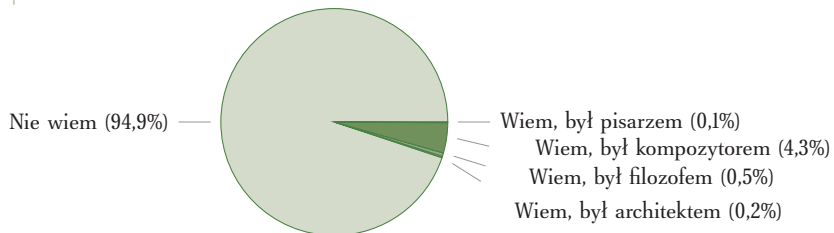
Metoda przeprowadzenia wywiadów: bezpośredni wywiad ankietarski wspomagany komputerowo (Computer Assisted Personal Interviewing – w skrócie CATI)

Miejsce przeprowadzenia wywiadów: w domu wylosowanej osoby

+

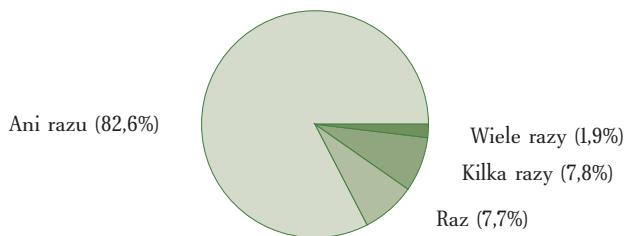
WYNIKI – RYSUNKI

+

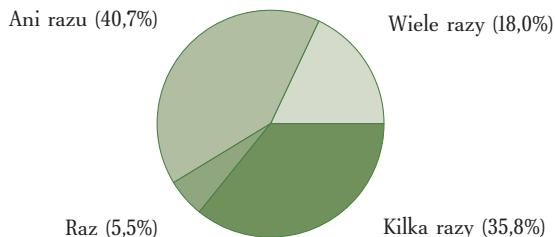
Wykres 1. Czy wie Pan(i) kim był Andrzej Panufnik?

Opracowanie: IMiT

Wykres 2. Jak często w ciągu ostatniego roku słuchał(a) Pan(i) muzyki poważnej, biorąc udział w koncercie „na żywo”, czyli w filharmonii, na sali koncertowej itp.?

+

Wykres 3. Jak często w ciągu ostatniego roku słuchał(a) Pan(i) muzyki poważnej za pośrednictwem radia, telewizji, Internetu lub płyty?

+

WYNIKI – TABELA

+

Tabela 1. Czy wie Pan(i) kim był Andrzej Panufnik?

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	nie wiem	990	94,7	94,9	94,9
	wiem, był architektem	2	0,2	0,2	95,1
	wiem, był filozofem	5	0,5	0,5	95,6
	wiem, był kompozytorem	45	4,3	4,3	100,0
	wiem, był pisarzem	1	0,0	0,1	100,0
	Ogółem	1043	99,7	100,0	
Braki danych	trudno powiedzieć	0	0,0		
	odmowa odpowiedzi	3	0,3		
Ogółem		1046	100,0		

Źródło: CBOS.

Tabela 2. Jak często w ciągu ostatniego roku słuchał(a) Pan(i) muzyki poważnej, biorąc udział w koncercie „na żywo”, czyli w filharmonii, na sali koncertowej itp.?

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	ani razu	864	82,6	82,6	82,6
	raz	81	7,7	7,7	90,3
	kilka razy	82	7,8	7,8	98,1
	wiele razy	19	1,9	1,9	100,0
	Ogółem	1046	100,0	100,0	
Braki danych	trudno powiedzieć	0	0,0		
	odmowa odpowiedzi	0	0,0		
Ogółem		1046	100,0		

Źródło: CBOS.

Tabela 3. Jak często w ciągu ostatniego roku słuchał(a) Pan(i) muzyki poważnej za pośrednictwem radia, telewizji, Internetu lub płyty?

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	ani razu	424	40,5	40,7	40,7
	raz	58	5,5	5,5	46,2
	kilka razy	374	35,7	35,8	82,0
	wiele razy	188	18,0	18,0	100,0
	Ogółem	1043	99,7	100,0	
Braki danych	trudno powiedzieć	3	0,3		
	odmowa odpowiedzi	0	0,0		
Ogółem		1046	100,0		

Źródło: CBOS.

+

WYNIKI - TABELE ZRÓŻNICOWAŃ SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNYCH

+

Tabela 4. Fl. Czy wie Pan(i) kim był Andrzej Panufnik?

		Nie wiem	Wiem, był architektem	Wiem, był filozofem	Wiem, był kompozytorem	Wiem, był pisarzem	Liczba osób
Ogółem		95	0	1	4	0	1043
Płeć	mężczyźni	94	0	1	4	0	498
	kobiety	95		0	5		545

		Nie wiem	Wiem, był archi- tektem	Wiem, był filozofem	Wiem, był kompozy- torem	Wiem, był pisarzem	Liczba osób
Wiek	18-24 lata	97			3		121
	25-34	96	1	1	2		209
	35-44	97		0	3		179
	45-54	95		0	5		169
	55-64	95		0	5		182
	65 lat i więcej	90	0	1	8	0	183
Miejsce zamieszkania	wieś	99		0	1		401
	miasto do 19999	96	1	1	2		165
	20000-99999	94			6		204
	100000-499999	95		0	5		163
	500000 i więcej mieszk.	81		3	16	0	109
Wykształcenie	podstawowe	99			1		227
	zasadnicze zawodowe	98	0	1	1		257
	średnie	94	0	1	5	0	348
	wyższe	88		0	11		211
Grupa społ.-zaw. pracujący	kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	91			9		102
	średni personel, technicy	96		2	2		36
	pracownicy adm.-biurowi	90		2	8		73
	pracownicy usług	95			5		72
	robotnicy wykwalifikowani	97	1	1	1		112
	robotnicy niewykwalifik.	98		1		1	57
	Rolnicy	100					42
	pracujący na własny rach.	98			2		42
Bierni zawodowo	renciści	100					69
	emeryci	91	0	1	8		220
	uczniowie i studenci	94			6		61
	bezrobotni	98			2		107
	gospodynie domowe i inni	100					51

		Nie wiem	Wiem, był archi- tektem	Wiem, był filozofem	Wiem, był kompozy- torem	Wiem, był pisarzem	Liczba osób
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	91		0	8		135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	96			4		115
	sekt. pryw. poza rolnictw.	95	1	1	2	0	242
	prywatnym gosp. rolnym	100					42
Dochody na jedną osobę	do 500 zł	99	1				133
	501-750	99			1		94
	751-1000	98			2		157
	1001-1500	94		1	5		191
	powyżej 1500 zł	89	1	2	9	0	194
Ocena własnych war. mater.	złe	98	1		1		128
	średnie	95		0	5	0	471
	dobrze	94	0	1	5		444
Udział w prakt. religijnych	kilka razy w tygodniu	95			5		51
	raz w tygodniu	96	0	0	3		491
	1-2 razy w miesiącu	94		1	5		147
	kilka razy w roku	95		1	4		216
	w ogóle nie uczestniczy	91			8	0	138
Poglądy polityczne	lewica	93		0	6	0	156
	centrum	96	0	1	3		376
	prawica	93			7		291
	trudno powiedzieć	97	0	1	2		220

Źródło: CBOS.

Tabela 5. F2. Jak często w ciągu ostatniego roku słucha(a) Pan(i) muzyki poważnej – biorąc udział w koncercie, czyli „na żywo” w filharmonii, sali koncertowej, itp.?

		Ani razu	Raz	Kilka razy	Wiele razy	Liczba osób
Ogółem		83	8	8	2	1046
Płeć	mężczyźni	84	8	6	2	500
	kobiety	82	7	9	2	546
Wiek	18–24 lata	76	14	9	1	122
	25–34	80	9	10	1	209
	35–44	78	12	7	3	179
	45–54	85	7	6	2	169
	55–64	86	4	7	3	183
	65 lat i więcej	89	2	8	1	183
Miejsce zamieszkania	wieś	86	8	6	1	402
	miasto do 19999	82	8	7	3	165
	20000–99999	87	6	6	1	206
	100000–499999	79	7	11	3	163
	500000 i więcej mieszk.	68	12	15	5	109
Wykształcenie	podstawowe	89	4	6	1	228
	zasadnicze zawodowe	90	4	5	0	258
	średnie	84	7	7	2	348
	wyższe	64	17	14	5	211
Grupa społ.-zaw. pracujący	kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	59	21	15	5	102
	średni personel, technicy	94	2	5		36
	pracownicy adm.-biurowi	71	8	14	7	73
	pracownicy usług	82	12	6		72
	robotnicy wykwalifikowani	85	10	5		112
	robotnicy niewykwalifik.	93	5	2		57
	rolnicy	95			5	42
pracujący na własny rach.	70	18	10	2	42	
Bierni zawodowo	renciści	94	2	4		69
	emeryci	88	2	8	2	222
	uczniowie i studenci	69	17	12	2	63
	bezrobotni	89	6	5		107
	gospodynie domowe i inni	90	1	9		51
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	71	12	12	5	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	84	8	8		115
	sekt. pryw. poza rolnict.	77	13	8	2	242
	prywatnym gosp. rolnym	95			5	42

		Ani razu	Raz	Kilka razy	Wiele razy	Liczba osób
Dochody na jedną osobę	do 500 zł	90	2	7	1	133
	501-750	87	10	1	2	94
	751-1000	91	6	3	1	158
	1001-1500	76	13	8	3	192
	powyżej 1500 zł	75	8	14	3	194
Ocena własnych war. mater.	złe	84	9	5	2	128
	średnie	88	4	6	2	472
	dobrze	77	11	11	2	446
Udział w prakt. religijnych	kilka razy w tygodniu	70	4	19	6	51
	raz w tygodniu	83	8	7	2	494
	1-2 razy w miesiącu	84	7	8	1	147
	kilka razy w roku	88	7	3	2	216
	w ogóle nie uczestniczy	75	10	12	2	138
Poglądy polityczne	lewica	77	11	9	3	157
	centrum	84	7	7	2	377
	prawica	81	9	9	2	291
	trudno powiedzieć	88	5	7	1	221

Źródło: CBOS.

+

Tabela 6. F2. Jak często w ciągu ostatniego roku słuchał(a) Pan(i) muzyki poważnej – za pośrednictwem radia, telewizji, Internetu lub płyty?

		Ani razu	Raz	Kilka razy	Wiele razy	Liczba osób
Ogółem		41	6	36	18	1043
Płeć	mężczyźni	44	6	34	17	499
	kobiety	38	6	38	19	544
Wiek	18-24 lata	33	10	42	15	122
	25-34	43	4	37	15	209
	35-44	43	7	30	20	179
	45-54	41	7	34	19	169
	55-64	39	5	39	17	182
	65 lat i więcej	43	1	35	21	181
Miejsce zamieszkania	wieś	49	4	34	14	401
	miasto do 19999	38	10	36	17	165
	20000-99999	39	7	36	18	204
	100000-499999	34	8	40	18	163
	500000 i więcej mieszk.	30	1	36	34	109

		Ani razu	Raz	Kilka razy	Wiele razy	Liczba osób
Wykształcenie	podstawowe	51	4	35	10	226
	zasadnicze zawodowe	52	6	28	13	258
	średnie	37	5	38	21	348
	wyższe	21	7	43	28	211
Grupa społ.-zaw. pracujący	kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	20	6	44	31	102
	średni personel, technicy	27	9	46	17	36
	pracownicy adm.-biurowi	30	6	43	21	73
	pracownicy usług	47	5	39	9	72
	robotnicy wykwalifikowani	49	8	33	10	112
	robotnicy niewykwalifik.	61	4	20	15	57
	rolnicy	50	3	28	18	42
	pracujący na własny rach.	46	2	20	32	42
Bierni zawodowo	reńciści	56	2	30	12	67
	emeryci	40	2	38	20	221
	uczniowie i studenci	33	9	40	18	63
	bezrobotni	41	12	33	14	107
	gospodynie domowe i inni	38	6	39	17	51
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	28	5	44	23	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	43	7	34	16	115
	sekt. pryw. poza rolnict.	44	6	31	19	242
	prywatnym gosp. rolnym	56	5	30	10	42
Dochody na jedną osobę	do 500 zł	47	10	28	16	133
	501-750	35	6	35	23	94
	751-1000	51	3	35	12	157
	1001-1500	33	6	40	21	190
	powyżej 1500 zł	30	5	43	23	194
Ocena własnych war. mater.	złe	49	5	31	15	128
	średnie	45	5	34	16	469
	dobrze	34	6	39	21	446
Udział w prakt. religijnych	kilka razy w tygodniu	24	3	40	34	51
	raz w tygodniu	39	6	38	16	492
	1-2 razy w miesiącu	42	7	32	19	147
	kilka razy w roku	48	4	34	13	215
	w ogóle nie uczestniczy	40	5	32	23	138
Poglądy polityczne	lewica	36	5	38	21	157
	centrum	43	6	33	18	377
	prawica	33	6	40	21	291
	trudno powiedzieć	50	4	34	11	219

Opracowanie: IMiT

Wyniki badania omnibusowego na temat znajomości osoby Oskara Kolberga

+

CHARAKTERYSTYKA BADANIA

+

Zleceniodawca badania: Instytut Muzyki i Tańca

Wykonawca badania: Centrum Badania Opinii Społecznej

Termin realizacji badania (praca ankierów w terenie): od 4 do 14 grudnia 2013 roku

Rodzaj badania: ilościowe typu omnibus

Rodzaj próby: ogólnopolska, losowa, reprezentatywna dla dorosłych mieszkańców Polski

Próba zrealizowana (liczba przeprowadzonych wywiadów): 910

Metoda przeprowadzenia wywiadów: bezpośredni wywiad ankierski wspomagany komputerowo (Computer Assisted Personal Interviewing – w skrócie CATI)

Miejsce przeprowadzenia wywiadów: w domu wylosowanej osoby

+

+

WYNIKI BADANIA – ROZKŁAD PEŁNY

+

Tabela 1.

Z czego jest znany Oskar Kolberg?	Częstość	Procent
Etnograf, badacz kultury ludowej, zajmował się kulturą ludową, spisywał różne stare obyczaje, był badaczem folkloru	75	8,2%
Zbierał pieśni ludowe, zbierał stare piosenki, np. z Mazowsza i Śląska	4	0,4%
Antropolog, socjolog	5	0,5%
Naukowiec, uczony	0	0,1%
Podróżnik	3	0,3%
Pisarz, pisał książki	14	1,5%
Muzyk, był związany z muzyką	7	0,8%
Kompozytor	1	0,1%
Kompozytor muzyki ludowej, zajmował się muzyką ludową	8	0,8%
Poeta	3	0,3%
Aktor	2	0,2%
Reżyser	1	0,2%
Artysta	1	0,1%
Artysta ludowy	1	0,1%
Duchowny, reprezentant Kościoła	1	0,1%
Działacz ludowy, działalność charytatywna	1	0,1%
Historyk, kronikarz	2	0,2%
Geograf	1	0,1%
Religioznawca, zajmował się religią	1	0,1%
Wynalazca	3	0,3%
Oddał życie w obozie, zginął w Auschwitz i był to kapłan	2	0,2%
Respondent wymienia region kraju, z którym kojarzy mu się Oskar Kolberg, np. Bielsk Podlaski, Lubelszczyzna, Mazury	6	0,7%
Inne odpowiedzi (np. był noblistą, godność człowieka, praca w życiu człowieka, uleczal ludzi)	6	0,7%
Trudno powiedzieć, nie wiem, nie mam pojęcia	775	85,2%
Ogółem	910	101,5%

Źródło: CBOS.

* Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli udzielić więcej niż jednej odpowiedzi.

+

WYNIKI BADANIA – ROZKŁAD PO ZAGREGOWANIU ODPOWIEDZI

+

Tabela 2.

Z czego jest znany Oskar Kolberg?	Częstość	Procent
Odpowiedź prawidłowa (etnograf, badacz kultury ludowej, zajmował się kulturą ludową, spisywał różne stare obyczaje, był badaczem folkloru, zbierał pieśni ludowe, zbierał stare piosenki, np. z Mazowsza i Śląska)	79	8,7%
Odpowiedź częściowo prawidłowa – respondent coś kojarzy (uczony, socjolog, antropolog, pisarz, muzyk, kompozytor)	42	4,6%
Odpowiedź nieprawidłowa (poeta, aktor, reżyser, duchowny, historyk, geograf itp.)	28	3,1%
Trudno powiedzieć, nie wiem, nie mam pojęcia	775	85,2%
Ogółem	910	101,5%

Źródło: CBOS.

* Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli udzielić więcej niż jednej odpowiedzi.

+

+

Opracowała: Aleksandra Jagiełło-Skupińska

Z żałobnej karty. Polacy związani z muzyką, zmarli w 2013 roku

+

10 stycznia – **Jarema Klich** (ur. 1968), gitarzysta, pedagog związany z Akademią Muzyczną we Wrocławiu

+

17 stycznia – **Marian Klaus** (ur. 1926), kompozytor muzyki rozrywkowej, muzyk, stroiciel fortepianów i akordeonów

+

28 stycznia – **Stanisława Stanisławska-Majdrowicz** (ur. 1920), tancerka, choreograf, reżyser, dyrektorka Operetki Warszawskiej

+

6 lutego – **Jan Pluta** (ur. 1953), muzyk, perkusista grupy Kombi

+

20 lutego – **Ewa Stengl** (ur. 1940), śpiewaczka (sopran)

+

9 kwietnia – **Romuald Żyliński** (ur. 1923), kompozytor muzyki rozrywkowej

+

18 maja – **Marek Jackowski** (ur. 1946), kompozytor rockowy, gitarzysta, lider grupy Maanam

+

23 maja – **Jadwiga Pietraszkiewicz** (ur. 1919), śpiewaczka (sopran), pedagog

+

28 maja – **Małgorzata Jedynak-Pietkiewicz** (ur. 1945), dziennikarka muzyczna, kierownik Redakcji Muzycznej TVP

+

4 czerwca – **Marcin Szyszko** (ur. 1970), perkusista rockowy, związany z zespołem Wilki

+

14 czerwca – **Grzegorz Schneider** (ur. 1961), perkusista

+

15 czerwca – **Adam Pernal** (ur. 1963), pianista i kompozytor kabaretu Potem

+

6 lipca – **Marek Tracz** (ur. 1936), dyrygent, kierownik muzyczny Opery Wrocławskiej, rektor Akademii Muzycznej we Wrocławiu

+

29 lipca – **Jacek Korczakowski** (ur. 1939), autor tekstów piosenek, librecista, kierownik literacki Teatru Muzycznego w Gdyni

+

1 sierpnia – **Anna Szulc-Halba** (ur. 1942), pianistka, pedagog Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie

+

3 sierpnia – **Lech Czerkas** (ur. 1938), śpiewak (baryton)

+

2 września – **Jarosław Śmietana** (ur. 1951), gitarzysta jazzowy, kompozytor, pedagog

+

4 września – **Magdalena Czajka** (ur. 1957), organistka, pedagog Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie

+

12 października – **Wojciech Krolopp** (ur. 1945), dyrygent, dyrektor Poznańskiego Chóru Chłopięcego „Polskie Słowiki”

+

15 października – **Jerzy Gaczek** (ur. 1910), pianista, kompozytor, dyrygent i pedagog

+

21 października – **Piotr Orawski** (ur. 1962), dziennikarz radiowy, muzykolog, pedagog

+

26 października – **Irena Kluk-Drozdowska** (ur. 1927), kierownik muzyczny Teatru Studio, muzyk, pedagog

+

3 grudnia – **Rafał Włoczewski** (ur. 1963), gitarzysta rockowy, członek zespołu T. Love, operator filmowy

+

7 grudnia – **Ryszard Damrosz** (ur. 1921), muzyk, kompozytor, dyrygent

+

7 grudnia – **Wiesława Krodkiewska** (ur. 1938), działaczka kulturalna, specjalistka w zakresie muzyki chóralnej, pedagog

+

9 grudnia – **Barbara Hesse-Bukowska** (ur. 1930), pianistka

+

12 grudnia – **Zbigniew Karkowski** (ur. 1958), kompozytor

+

29 grudnia – **Wojciech Kilar** (ur. 1932), kompozytor, pianista

+

+